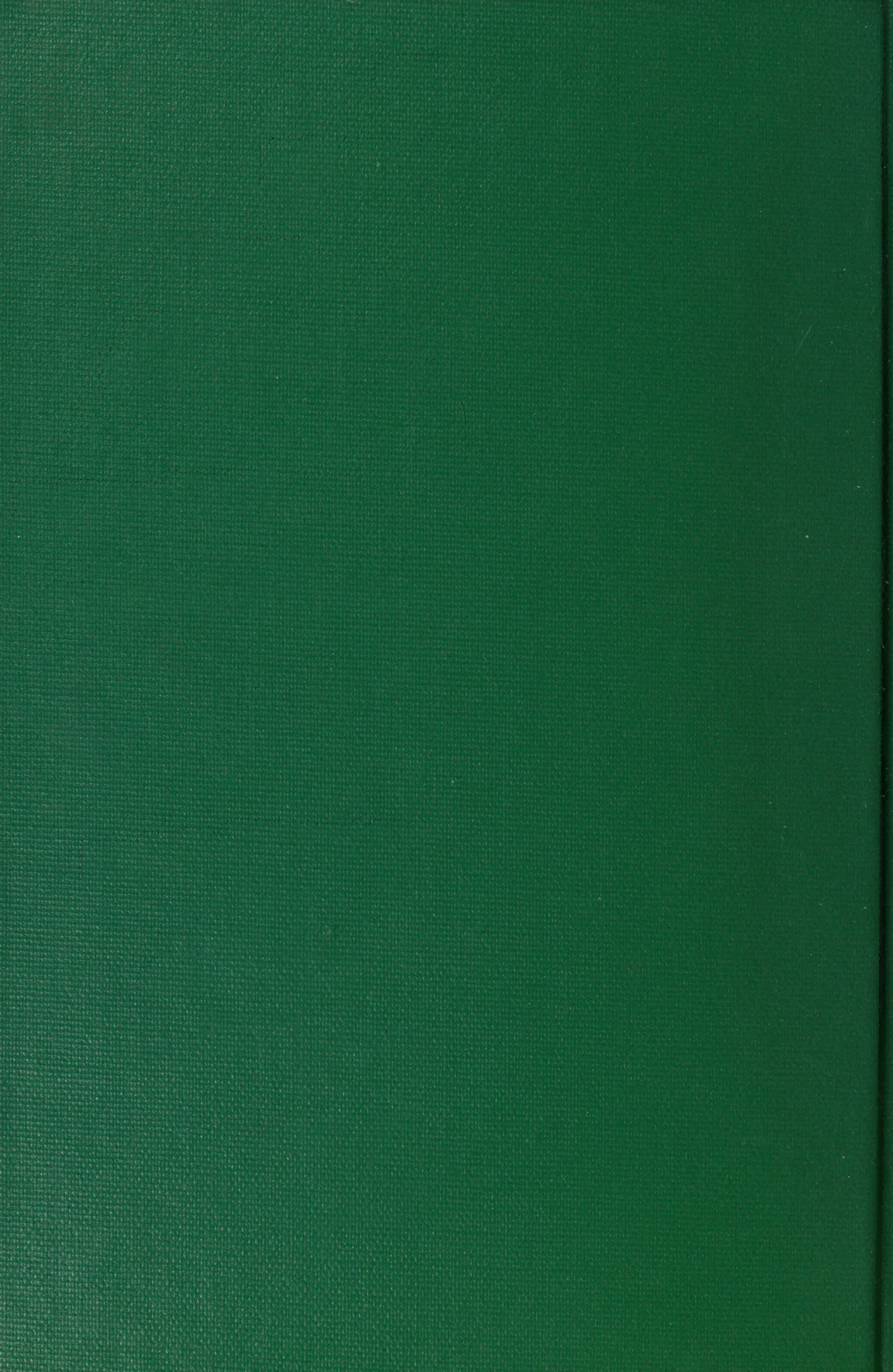
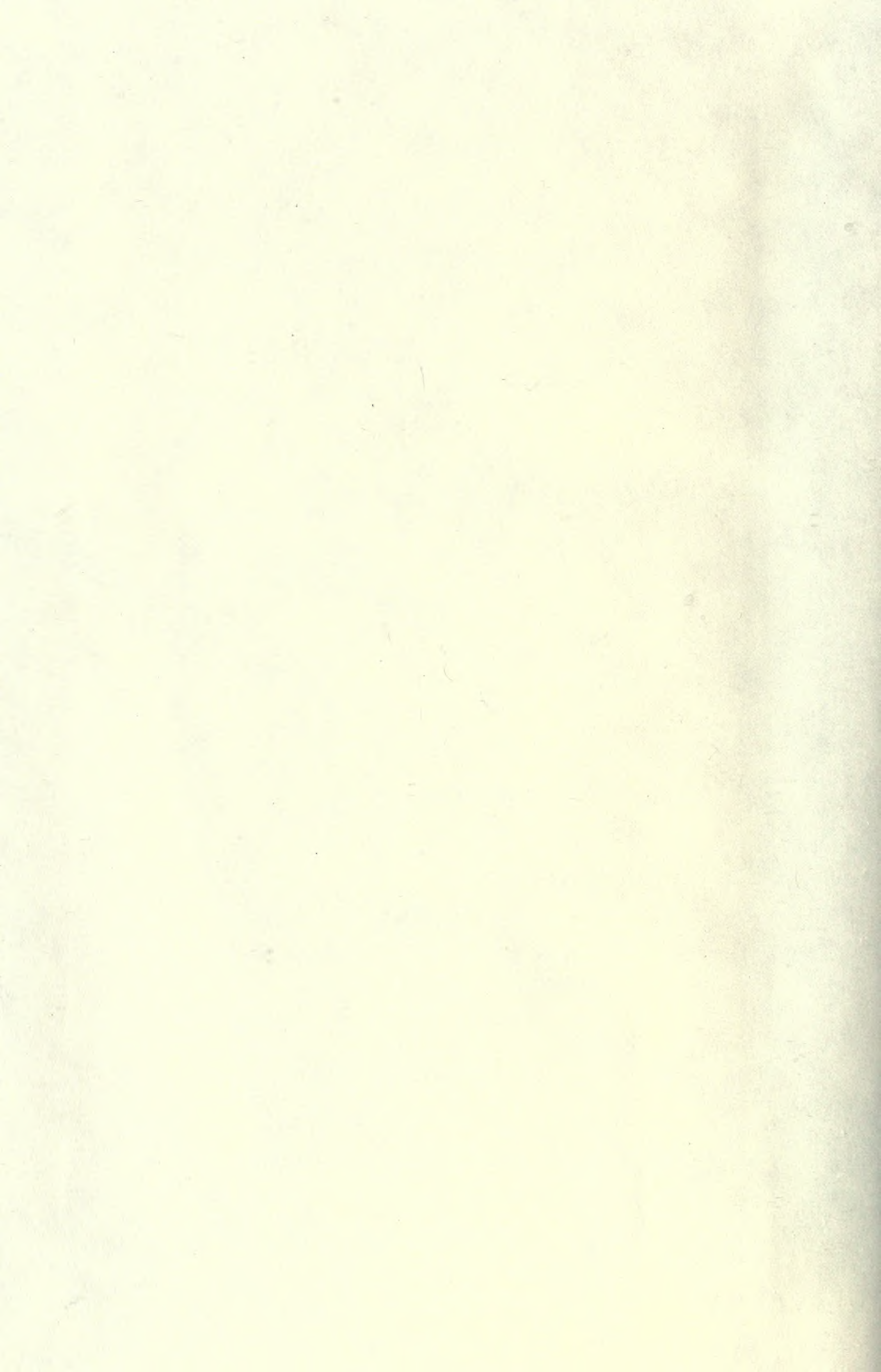
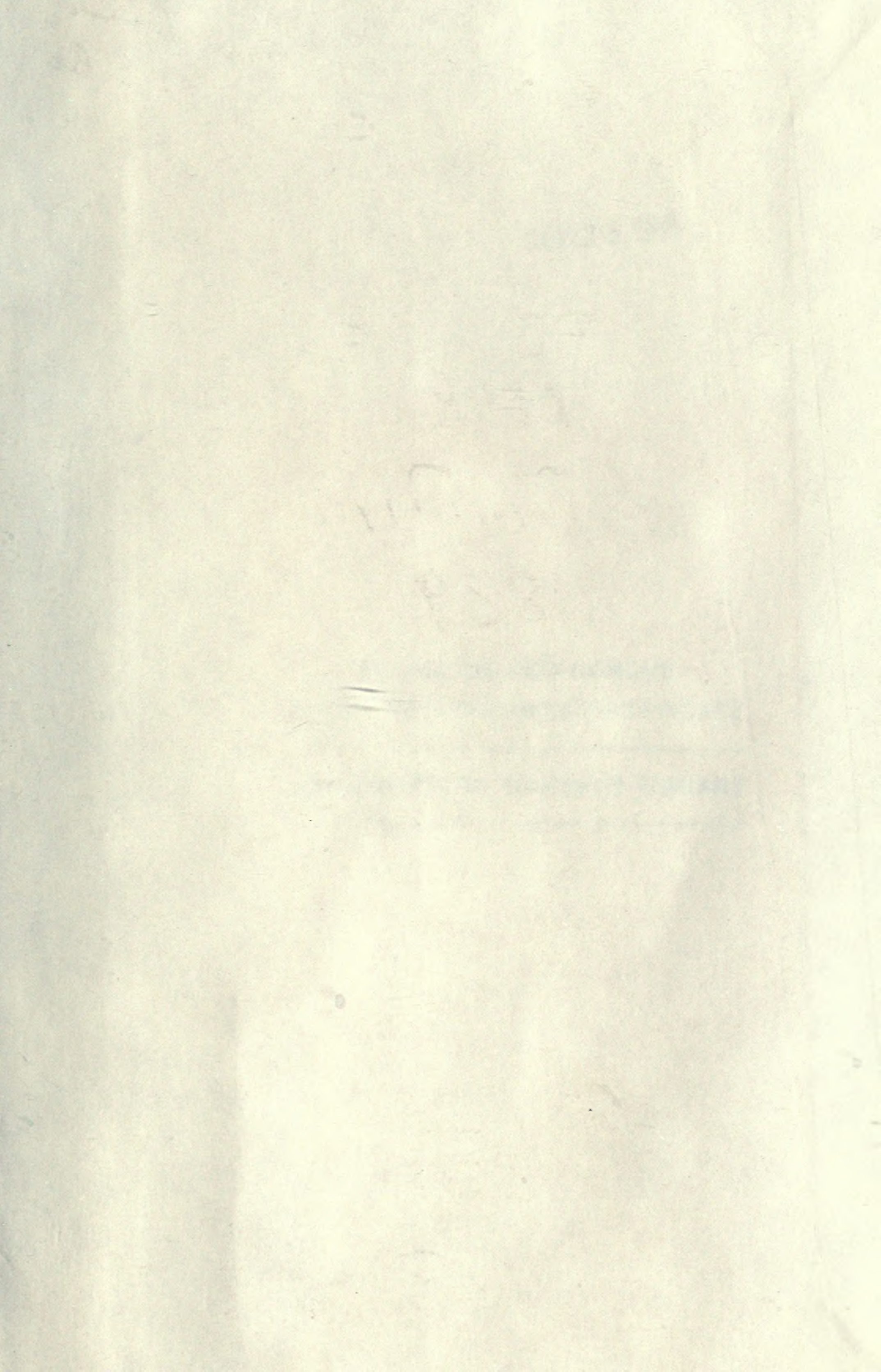

(صورت تقريظ منظومه)

بارك الله زهى خدمت پاكيزه اثر * دقتى شرح دل ونادره سى روحه غدا
خط دلبركبى لوح قمره كاتب چرخ * قلم شعشعهٔ مهرايله كريازسه روا (نمقه) افقر
العبيد نيلى زاده محمد حميد القاضى بدار السلطنة العلية سابقا

(صورت)

بوشرح جلى * مانند صرح على * بتوفيق الرب الولى * برطرح ملى * اولوب
خادم جمعى اولان مخدوم موقر * اكثر فنوندن قضاى وطر * ونظم ونثرده صاحب
اثر * علوم ادبيه وعربيه ده بديع النكات * كابراعن كابر برفاضل مستقيم الذات
وصورى ومعنوى جميل الصفات اولديغى صناديد دولت عليه نك دخى
معلوملريدر * پس هروجهله اكرامه شايان اولمغله * تطييبى مستجلب رضاى
منان * اولمسى عياندر (حرره) العبد الضعيف الحاج ابراهيم حنيف شارح
الشفاء الشريف القاضى فى الماضى بمحروسة بروسه صانها الفياض عن طريان
البيبوسه * كان الله له ولاسلافه واخلافه آمين بالنبى الامين عليه وعلى آله
سلام المعين

(صورت)

لله الحمد بوديوان على العنوانك قائل وجامعى امجاد اجداد مزدن * وكذلك *
المرء مع من احب * سرندن وابه دار اولان نائل شوق فضل صورى وواصل ذوق
فيض معنوى مولانا شارح مجيد * شرح جديد * دخى اخوان همدم
وهمزادمزدن * اولوب شرح وشارح ومشروح تفخيم وتكريمه من كل الوجوه
شايان * اولمقده يكسان اولديغى * بحق خطاب المنشرح * وبجاه قائل
انا افصح * بيريب وبيعيب عياندر (نمقه) مقرظا وعلقه الداعى المأمور باحكام
احكام الشريعة الجليه بقضاء الخواص العليه اقل عبيد الله السيد عبد الله
هاشمزاده جعل الله الحسنى زاده

(صورت)

كلام على * على كلام على * للامام الجليل المرتضى على * كرم وجهه العزيز الولى
شرح الله صدر شارحه مولانا وحلاه بمرامه * وخلاه عن اكداره الصورية
والمعنوية وآلامه * حيث املى حياضه بفيوض حقايق الدقايق * واغلى
رياضه بروض شقايق الرقايق * فتشرفت باستفاضة مطالعته * وتنظمت
فى سلك دائرة تلامذته * وانا العاجز الخائف * سمى الشارح الفارح مير سليمان

عارف * امين الدفتر الخاقانی * صانه الحفيظ عن كيد الجانی * بالعون السبحانی

(صورت)

بو خدمت علويه بو ممتزج شرحه * دل حسوده سزادر آچارد يسم شرحه
دبير چرخ روادر كه نسخه سين يازسه * كزين صفحهٔ براق اطلسين طرحه * انشرح
بمطالعته صدر الانام السيد محمد حاكم وقايعنويس دوات عليه صانه الله
عن الوقايع الرديه

(صورت)

خير الدواوين تحويه وتحفظه * ديوان شعر امير المؤمنين على * فيه المعالی وفيه
الفضل مجتمعا * كفضل صاحبه فی العالمين علی * لامير بن شيخ محمد الحسينی

(صورت تقريظ شيخ الاسلام)

هذه النسخة الجليلة * شرح الاشعار الجميلة * اثر منيف تقربه عيون شيع الطلاب
لان فيه ما تشتهيه اولوا الالباب * اكدی شارحها اليها كده * وادى لها جده
من التقاط الدرر الفريده * وارتباط الاوابد الشريده * وحصلها الامة من جومه
وساقها الى متعاشقيها كالجوارش الهاضومه * فعليك بخلع نعال الكسل
عن قدم الجد * وبتشمير جوارب التأنی عن ساق الجهد والجهد * وقل لنفسك فيه
لاتذهلی عن الفاظه ومعانيه (حرره) الفقير الى الله القدير * الشيخ محمد امين
المدعو بين اترابه صالح افندی زاده المأمور بالافتاء للدولة العلية دامت بالعناية
الربانيه كان الله له

(صورت)

تغدى باد انه العلوى العلويون بفتحه باب مدينة العلم بسكانه المكنون فنعم الشرح
وحبذا المشروح بدقايق العلوم * فالشارح جدير بانالة ما يروم * وفق الله تعالى
لامثاله بالعافيه * وجعل ذاته عن العوايق صافيه * (كتبه) الفقير عثمان زاده
پيرى زاده المفتى للدولة العليه زاده الله لرضائه زاده

(صورت)

لما كحلت عينی باثمد سواد هذا الشرح الجلی * وحلی بسببه لمقلة البصيرة جلاء
من السر العلی * وتأملت فی حدائق لطائفه * وقطفت ثمرات عوارفه طاب به
مذاق الطبع وتحلى فوجدت فيه فروعا نابتة عن اصول ثابته * تغنى ثغر المعارف
عن فروع البشام واصوله شرح الله العلی العظيم صدر شارحه وفرح ببلوغ مأموله
(سوده) الفقير السيد محمد سعيد بن شيخ الاسلام الشيخ محمد ميرزاده النقيب حالا
القاضی بعسكر روم ايلی سابقا غفر لهما

هذا شرح ديوان سيدنا علي بن ابي طالب
كرم الله وجهه للعالم العلامه والحبر
الفهامه مستقيم زاده سعد الدين
سليمان اسعده الله
المنان على التمام
والكمال

* تم *

فهرست الكتاب

شرح دیوان علی المرتضی
کرم الله وجهه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد سعادت اساس * وشکر فضیلت لباس * اول علی عظیم اولان معبود محمود *
واول موجود مسجوده مخصوص در که * علم نبوت * ورایت ولایتی * صحن فتوت
وهدایته افراشته * ورقم حقیقت رسم فراست والهامی صحایف درون علما
والواح ارواح حکمایه نکاشته ایلکده در * ودرود خجسته ورود تکمیل
خلایق * وتحصیل حقایق پاینده نطاق روحانی طاق اجتهادی میان جانه بسته *
وبنان مناهی وملاهی دست هدایت پیوستلرنده آلات نصر آیات تأیید الهی ایله
شکسته * اولان زمرهٔ انبیا واولیایه * وخاصة جناب رسالتنصاب خاتمیتمآب
حضرت محبوب خدا محمد مصطفی * علیه وعلی آله واصوله وفروعه افضل
التحایایه منصوص در که * بیمنت کس فیض سرشار عین الحیات اقدس امجدی
استفاضه واستفاده * ودرکاه عنایتپناه سرمدی * بوامت مرحومه یه کشاده
ونوبنو افاده ایلمکده در * وآل ولایتمآل واصحاب هدایت مجاله دخی هدیهٔ
اولسونکه حضرت رسالتك خاکپایلرینه رخسای اولملریله تاج مباهاة ابتهاجلرین
عرش مجید ایله همسر * وتخت امامت وسریر خلافتده سرور * ومدینهٔ رحمت
ورأفتده وطن پرور اولدیلر (انرذا) سالکان طریقت سلامت * ومالکان حقیقت
سعادت اولان کاملان آگهانه پوشیده دکلدر که علم شریف آسمان ماهیت
انسانیه ده تابان بر ستارهٔ سیارهٔ روشنتر * وچمنستان حقیقت سبحانیه ده شکفته

برغنچهٔ صد برك بهار لطافت پروردر * پس هر نفس ناطقه که زیور علم وحکمتله
آرایش بوله منتظم سلك ملائك وجبین استعدادنده رقم سعادت ابدی مرسوم
اولان اهل کمال صددنده منسلك اولور * هر عملکه پیرایهٔ علم وعرفانله محلی اولمیه
کویا جسم بیجان * وهر ولیکه سکهٔ دانشه لایق اولمق درجه سنه رسیده
اولمیه اکثریا دائرهٔ سائرهٔ قلبیه ده وقفه کیر وحیراندرکه حضرت امیر کرم الله وجهه
بیوررر (ع) (فالناس موتی واهل العلم احیاء) حتی جامع سیوطیده (انا مدینة
العلم وعلی بابها فمن اراد العلم فلیأت الباب) حدیث شریفی مسطور اولمغله
هر آینه (وأتوا البیوت من ابوابها) حکمیله مؤتمر اولوب اول درکاه ولایتپناه *
وخلافت دستکاه * وامامت بارکاهه التجا * وفیض روحانیتلرینه برای انتساب
انتمایچون وسیله جو سیله * اول امیر المؤمنین * امام المسلمین * یعسوب الواصلین *
مطلوب الکاملین * عارج معارج لاهوت * دارج مدارج ناسوت * فاتحهٔ
کتاب ولایت * خاتمهٔ مصحف وصایت * مرکز دائرهٔ سیادت * قطب فلك
خلافت * قاضئ محکمهٔ قضا وقدر * همراز حضرت سید البشر * شمع ضیادار
فصاحت * سرو چمنزار بلاغت * آدم اولیا * خاتم اصفیا * اسد الله الغالب *
علی بن ابی طالب بن عبد المطلب * کرم الله وجهه وسلام مولاه علیه * وعلی
من یتقرب الیه (نظم) نبی مدینهٔ علم وعلی درست اورا * دو کوشوارهٔ عرشند
حلقهٔ دراو * جنابلرینك دیوان اشعار حقایق اشعارلریکه کلام علی کلام
علی وما قاله المرتضی مرتضی حکمنجه مسلم فصحای عرب ومقبول بلغای
ادب * هزار بیت معموری مشتمل برمدینه * وصد بحر مسجوری حاوی
برسفینه درکه (نظم) غرائب آیات رغائب حکمة * عجائب غایات
کتائب نزهة * جوامع آثار لوامع غرة * صوامع اسرار قوامع عزة * اوصافیله
موصوفدر سلالهٔ سلسلهٔ سلیله سنیدن ایکی ذات شریفکه برمادر سیادتك
توأم ولیدی دو پیکری * یاخود آبیاری جودایله پرورشیافتهٔ چمنصفهٔ صفانك
دو مغز بادام نهال لطافتکستری * ویا نیسان خلوصله نهاده برصدف معارفك
ایکی درثمین صفوت اثری * ویا جسم اتحادك دو چشم مودت مردم انسانیتی *
ویا ذات آدمیتك دودست یمین کرامتی * اخوان خلانمزدن خلوتی سنانی وسعدی
شیبانی ایکی شیخ سید احمد * حفظهما الله الاحد * بحرمة جدهما الامجد ووصیة
الاسعد * جنابلرینك هر بری التماسله قوتین لازمتیندن بری ایله امداد *
وبو عبید شکسته زبان * مستقیم زاده سعد الدین سلیمان * اسعده الله المنان *

فی طریقة الشریعة بحقیقة العرفان * داعیء عباد بی استعداد حقنده حسن ظنلری سببیله روحانیت آکاه دلاندن استجلاب فتوح واستمداد ایدرك برتركی شرح تحریر * وبعض فوائد ضم وتسطیر * اولمغله ساده لوحان دلنشنکان عاشقان اهل بیت نبوتك صدرلرین منشرح ودلسیر ایدك دیو سوق ودلالات خیر * وتفرید غیر * بیورملریله استشاره واستخاره عقبنده امرلرین امر امیر یلوب بسمله خوان * وحمدله کویان * ابتدایه جسارت اولندی * اصحاب تحقیق وتدقیق * وارباب توثیق وتوفیقدن نیاز مندمکه * مواضع خلل * ومواقع زلل * خامه مروت جامه ایله نکاه التفاتلرندن نمونه رقزدهٔ اصلاح بیوره لر (بیت) کالدی وقت شروع واستفتاح * وفق الخیر ربنا الفتاح (مقدمه) حضرت علی ولی کرم الله وجهه جنابلرینك اکرچه کفتاری حقنده نیجه قیل وقالی مشتمل کفتار کوریلوب بعضیلری انکار * وحرف رادهٔ مذکورایکی بیته انحصار * دعواسنده اولدیلرکه نهج البلاغه * ومیزان ذهبی * وفایق زمخشری * وشرح شواهد شیخ رضی * ومعول شرح ابیات مطول * ومایعول علیه فی المضاف والمضاف الیه * وابن خلکان وفیاتی * وکشف الظنون * وسائر کتابلرك تتبعی میسر اولان ارباب مطالعه نك مشهودلری اولمغله تصدیعدن حذر * وترك بحث ونظر قیلندی انکار ایدنلر علم ادبده درغرر صاحبی شریف مرتضی دیمکله عریف علمای شیعه دن ابو القاسم علی بن طاهرك وبرادری شریف رضی محمدك اشعاریدر دیدیلر * مرتضانك رحلتی درتیوز اوتوز التی تاریخنده در * لکن عبد فقیر دیرمکه دیوان اشعار بلاغتکار امیره امعان نظر ایدنلر اول نفس انفس مبارك * حضرت امیرك اولدیغنده شك ایلمز * لکن شاید که جمع وترتیبی خدمتیله شریف مرتضی شرفیاب اولدقده انشادینی دخی اکا عزو ایلمش اوله لر * رحمة الله علیهم اجمعین * (تنبیه) اثنای املاده اقتضا ایدن لغتلر بیان * واحیانا اعرابی دخی عیان اولنوب هربابده اطنابدن احتراز ایله قناعتکارانه شفای صدر مرتبه سی تحریر * ومآل بیتی تقریر * وصکره لازم اولان فوائدی دخی نکته ویا مهمه وفائده ویافتح ویاذیل امثالی لفظلرله تصدیر * وتکلفات منشیانه دن ساده لسان عصر ایله تعبیر ایدوب * وتراجم صلاحیه دن دخی بعضا عینی واکثر ینی تربیه ایدوب بواثربی اعتبار نظم مفهومله دخی نکاه التفاته سزاوار قیلندی فمن الله عزوجل التوفیق والهدایة فی البدایة والنهایة

حرف الالف

الناس من جهة التمثال اكفاء * ابوهم آدم والام حواء

الناس) ده الف ولام تعريف ايچوندركه مفهومی سامعك ذهننده متعين اولمسنه
اشارتدر بونده جميع افراد انسانيه نك حقيقتی مراددر * ناس كشی ديمكدركه
فارسيده مردم ديئور واصلی انسان لفظی دلالتيله اناسدر همزه سی تخفيف
ايچون محذوفدر صاحب كشاف ديركه لام تعريف ايله حذفی لازمدر * يعنی
ندن بدل اولمسنه ذاهبدر لكن بدل دكلدركه ايكيسی جمع اولوب الاناس ديمك
دخی جائزدر * وبعضلرك زعمنجه ناس انس ايله جن ميانده مشتركدركه
(فی صدور الناس من الجنة والناس) كريمه سی استدلال ايلديلركه من بيانيه
اولور لكن زمخشری رد ايدر * زيرا ناسده وجه تسميه ايناس * يعنی ابصاردركه
كورمكدر اما جن ده تسميه نك وجهی اجتناب واستتاردركه كورنمزلر وناس *
ناسيدن مخفف اولمق ممكندر (يوم يدع الداع) كبی ووجه تسميه ناسده انسيتيدر
ديديلر وبعض لغوی دخی نسياندر ديديكی (اول الناس اول الناسی) ديمشلردر
وبو بيتده آدم وحوا ناسدن مستثنادركه (الله خالق كل شیء) كريمه سنده حق
تعالی يه شیء اطلاق اولنور لكن صحت معنا ايچون كذلك كل شيئدن استثنا
اولندی (جهة) اصلنده وجه اولوب واودن بدل ها الاحق اولدی عظه ايله وعظ
وثقه ايله وثق كبی (تمثال) كسرايله صورت وپيكر (اكفا) افعال وزننده جمعدر
مفردی كفودكدش ديدكاری مثل ومساوی اولان كشی (اب) بابادركه پدر
ديئور (آدم) بو عالم شهادتده افراد انسانيه نك اوليدركه خالق تعالی انك هيئتنی
باچقدن خلق ايلمشدر (حوا) آدمك خاتونيدركه آنك صول ضلعندن خلق
اولندی (نكته) عدد حروف آدم قرق بشدر * وحوا صورت وفقيه ده انك
برضلعيدركه ثلثيدر بو محلده اولان دقايقك تفصيلی صاحب مفا حصلك بيانته
حواله اولندی * عند الجمهور مشهور بودركه آدم بردر * اما امام فخر رازی
سورهٔ حجرده (لقد خلقنا الانسان من صلصال) تفسيرنده ديركه امام محمد باقردن
منقولدركه ابو البشر اولان آدم صفی الله عليه السلامدن مقدم هزار هزار آدملر
كلمشدر بيورمشلر بو روايت عالمك حدوثنه مانع دكلدر بهرحال افراد انسانيه اول
نوعلك اول افرادی اولان شخصه منتهی اولور * صاحب كشاف ديركه ادم
ادمتدن مشتقدركه بغدای اكاو ديدكلريدر ويا اديم الارضدن مشتقدر ديديلر
لكن بويله دكلدر * زيرا اسم اعجميدركه غير منصرف اولمقده ايكی سببك
بری عجمه وبری علميتدركه تعريفدر وبونده تنوينی ضرورت وزن ايچوندر *

امام رازی نخردیرکه حوا دەسبب تسمیه بودرکه حی کشیدن خلق اولنمشدر *
الام دخی ابوهم کبی اماندە وامهم ایدی * ام آنادرکه مادر دیتورد
اصلی امهه درکه جمعی امهات کلور * من جهة الناس اکفاءده اولان نسبته *
ویا اکفا کلمه سنه متعلقدر وتقدیری بوندە مراد اولنان مشابهتك شکل ومقدار
اعتبارینه مخصوص اولمسنی افاده ایچوندر * بوخسه اکر معنایه نظر اولنسه
تفاوت چوقدر * وبومألده حرف الباء دەدخی بیوردر * ایها الفاخر جهلا
بالنسب * انما الناس لام ولاب * معنای بیت حقیقت افراد انسان اولان جماعت
صورت ظاهرده بربرلرینه بکزرلر و برابرلردرکه جمله سنك بابالری آدم وانالری
حوادر * پس حسبدن عاری اولان انجق نسبله فخر ایدوب برکندی کبی
اولان کسنه اوزرینه بیو کلنمك رجل کامل ومرد عاقل کاری دکلدر (ترجمه)
بوصورت ایله انسان بربرینك کفویدر زیرا * پدر مادر اولوبدر جمله یه آدم ایله حوا

وانما امهات الناس اوعیة * مستودعات وللاحساب آباء

انما) ماایله الامعناسنی متضمندر تقدیری ما امهات الناس الا اوعیة دیمکدر
(اوعیة) وعانك جمع قلتیدر * وعا تفسیر کبیر تعبیر بری اوزره کسر واو ایله
بر ظرفدرکه ایچنه هرنه که وضع اولنسه احاطه ایدر اوله (مستودعات) جمع سالمدر
مفردی مستودع اسم مکاندر مصدری استیداع برکشی یه برنسنه یی ودیعة یعنی
امانة ویرملك (احساب) جمعدر مفردی اولان حسب حسابدن ماخوذدرکه
انسان آبا واجدادینك افتخاره سزا تعداد وبیان ایلدیکی شیدر (آباء) جمعدر
مفردی ابدر آباء نکره اولمغله خبرك تقدیمی مناسبدر * لکن واجب دکلدر * زیرا
اهل تحقیق عندنده نکره واقع اولان مبتدایی تخصیص ایلمك لازم دکلدر
(کوکب انقض الساعة) کبی که مخصص دکلدر مفهوم بیت انالر انجق ظرفلر
کبیدرکه نطفه انلره ودیعت اولنور * انلرده تربیه ایله انسان صورتی تمام پیدا
اولدقده ینه اخراج ایدرلر * احساب بابالره مخصوصدرکه فضل وکمال اولادینه
انلردن موروث طبیعیدر لکن اولادلك والدلره شدت انتسابلرینه (الرجل خیر من
المرأة) قضیه مشهوره سی سبب اولمشدرکه نسب بابادن ثبوت یافته در * بوخسه
فن طبده مقرردرکه ولدك تکونی پدر ومادرلك نطفه لرینك امتزاج واختلاطندن
پیدا اولور (ترجمه)
چو مادرلر صدف قدر نطفه لؤلوی انسانه * حسب الیفسده معتبردر اشرف آباء

فان یکن لهم من اصلهم شرف * یفاخرون به فالطین والماء

شیخ رضی افاده سی اوزره جمله ده اولان فا عاطفه کلامدن ذکر ده مرتب اولمسنی
اشعار ایدر * بو نسخه مضبوطه مداخله سی بو قدر (یکن) ناقصه در که ملاحظهٔ
غیر مراددر (اصل) کوکدر که بیخدر طین وما یه نظرله بو معنا اولادر مراد پدر
ومادردر یاخود افراد انساندن اندن تکون ایدن ماده در * وبعض نسخه ده
(فی اصلهمدر (شرف) بیوکلك علو کبی * وابن سکیت دیمشدر که شرف ومجد
باباره مخصوصدر (طین) مبتدأ اولوب خبری محذوف اصلهم دیمکدر (ما)
صودر اصلی موهدر که جمع قلبی امواه وکثرتی میاهدر * وهمزه سی هادن
عوضدر وبونده صودن مراد نطفه در * مآل سخن اکر انلرك اصللرندن شرف
عالیلری اولوب کندیلردن دون اولنلر موفقر اولدر ویشانه انکله فخر ایدرلرسه * پس
انلرك اصل بعیدلری چاموردن وماده قریبه لری ملاحظه اولنسه والدین
منیلرندندر (نکته) بونده طین وماء ذکری عناصر اربعه دن بونلر پیکر انسانیده
هوا ایله آتشه غالب اولمق جهتیله در (فتح) خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا)
حدیث قدسیسنه نظرله بو صورت انسانیه عناصردن ظهور ایلمك فاعل مختار
تعالینك قدرتنه کوره بعید وعجیب دکلدر * زیرا مشاهده اولنور که بعض
حیوانات چاموردن تکون ایدرلر * وجودلر ولادتنه توقف ایلمز آدم دخی
بو قبیلدن اولمق ممکندر * ومجرد عادته مخالفتیله بو معنی انکار اولنمق ممکن
دکلدر * زیرا خلاف عاده واقعات چوقدر * مولانا حسین میبدی دیر که معتمد
وصادق القول برجماعتدن مسموعمدر که بلده مزده اولان یزدده بر ولد دنیایه کلدی
وبشکنده (یکلم الناس فی المهد) طبقنجه کوناکون سوزلر سویلیوب وتلاوت
قرآن ایدوب وشعر انشاد ایدردی * واحوال خفیه دن خبر ویرردی * یاشی غایت
بولنك ایدی ایکی یاشنه وارد قده وفات ایلدی دیو نقل اولنور * وبعید دکلدر که
حدیث قدسی سابق کتب طبیه ده اولان ماده یه دخی اشارت اوله * مسطوردر که
نطفه نك رحمده قرارندن تا فرق کونه وارد قده روح حیوانی یه مستعد اولور
حاصلی بو امرا کرچه تقریبیدر لکن اوتوز کوندن آز وقتده * وآدم عددنجه فرق
بش کوندن زیاده یه دخی تجاوز ایلمز (ویدین) دن مراد اسماء متقابله در * مثلا
ضار ونافع * خافض ورافع کبی * اشته بو جهتدن حق تعالی تعمیر وتعیب
طریقیله ابلیسه خطابا بیوردی (ما منعك ان تسجد لما خلقت بیدی) زیرا
ابلیسده جامعیت بو قدر یه واعوریتی بو معنادن کنایه در دیدیلر (ترجمه)

بو عبرتله اولور ایسه شرف کر اصل انسانده

تفاخر ایلسون هر کس بوطین وما ایله فخرا

وان انبت بفخر من ذوی نسب * فان نسبتنا جود وعلیاء

(ذوی) جمعدر مفردی ذو صاحب معناسنه در (نسب) کسر نونله نسبتك جمعیدر (قرابت) مراددرکه خصماقی دیمکدر (علیاء) فتح عین ایله اعلانك مؤنثیدر * ضمله چندان مناسب اولمز (مفهوم نظم) اکرسن انساب عالیه یی فخر کتوروب یعنی انلرله فخر ایدرسن بزلرده دخی انك مقابله سنده فخره بزا جود وسخاوسائر خواص عالیهٔ شریفه * وظاهر وباطنده بلند مرتبه لروار در

(ترجمه) بووجه ایله نسبدن کر تفاخر ایلرایسك سن
بنده افتخار مدر نسبده جود ایله علیا

ما الفضل الا لاهل العلم انهم * علی الهدی لمن استهدی ادلاء

بعض نسخه ده (ما الفخر الا) واقعدر (فضل) لغتده اولکیدن زیاده اولمق واستعمالی اکثریا اشیاء نفیسه ده در (هدی) اهتداء یعنی مطلوبك یولنی بولمق معناسنه لازم ومتعدی دخی اولور (ادلاء) جمعدر مفردی دلیلدرکه راهنما دیمکدر بو بیتده اولان قصر علم شریفك قدری عالی اولدیغنی اشعاردر * علم اول مرتبه شریفدرکه سائر فضائل نفسانیه اکا نسبتله درجهٔ اعتباردن ساقطدر (علی الهدی) نك متعلق محذوفی ان نك خبر اولیدر * متمکنون علی الهدی دیمکدر لمن هدی ویا ادلاء کلمه سنه تعلق ایدرکه خبر ثانیدر (لمن استهدی) کلامنك ادلاء کلمه سی اوزره تقدیمی تقدیر ثانی یه کوره بونکته ایچوندرکه هدایت علما برجماعته مخصوصدرکه انلر رعایت ادب اوزره مقام طلبده اوله لروانلردلائل هدایت ووسائل حکمتدر (فتح) اهل علم لفظندن مراد علماء تفسیر وحدیث وفقهیدرکه دیمشلر (شعر) کل العلوم سوی القرآن مشغلة * الا الحدیث والا الفقه فی الدین * امام غزالی احیاسنده بیورر عصر اولده فقه اسمی مطلقا طریق آخرت علمنه اطلاق اولنوردیکه دقایق آفات نفوس ومفسدات اعمال انکله معلوم اولور وانذار وتخویف وحقارت دنیا ونفاست عبا اول علمله بیلنورکه (لیتفقهوا فی الدین) کریمه سی اکا دلالت ایدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حدیثنده ورثهٔ انبیا بیوردیغی علما بونلری عالم اولنلردر مجتهد ومحقق اولوب اشیاء دقایق وحقایقنی بیله لرکه وارثان معنوی انلردر (ع) عین فیا الهاقصة فی شرحها طول

(ترجمه) دلا فخر وشرف انجق اولور ارباب عرفانه
که اولور هر بری راه هدایه مرشد دانا

وقيمة المرء ماقد كان يحسنه * والجاهلون لاهل العلم اعداء

قيمت برشيئك بهاسيدركه وجه لايقى اوزره فروخت اولنه سبب تسميه غيرك مقامنه قيامىدر دیو بدايعده اولان ودايعدندر لكن ثمن مطلقا بهادر (مرء) مرددركه كشيدرواضع انك اولن ساكن وضع ايلمشدر وساكن ايله ابتداده اختلاف واردر اهل تحقيق انكله ابتدا ممكندر ديرلر صاحب مفتاح ديركه ساكن ايله ابتدا متعذر اولمق حروف مدولينىدن غيريدهدر سيد شريف شرح مواقفده ديركه خوارزم لغتنده ساكن ايله ابتدا ممكنـدر لكن عربده عادت اولمشدر انكيچون مرء لفظنه بعضا همزه ادخال ايدرلر (ما) شيء معناسنه (كان) بويله محللرده نسبتى تأكيد ايچوندر (اعدا) جمعدر مفردى عدو دشمن ديمكدر بعض نسخهده مصرع اول (ع) وقدر كل امرىء ما كان يحسنه * درقدر مقدار و بوكالك (كل) احاطهٔ افراد ايچون اولوركه هر كيشى ديمكدر (اهل العلم) اعدا اوزره تقديم اولنمق تخصيص افاده ايدركـه جاهللر علمانك دشمنلريدر انلر همجنسلرى اولان جهله نك اصدقاسيدر (معناى بيت) كشينك قيمتى فى الحقيقه بنه انك بيلديكى نسنهدر بوخسه جاهلان علم وعرفان اهلنه دشمنلردر (نكته) جاهل عالمك دشمنيدر ديو بيوردیلر عالم وجاهـل بربرلرينه دشمنلردر ديمديلر زيرا عداوت اهل علمده يوقدر * علما جهله نك خلافنـده بولندقلرى عداوتلرندن نشأت ايلمز بلكه طبيبك خستهلره دواى تلخ ويرديكى كبيدركه انلرك مرض قلبلرى اولان جهل انلردن زوال بولوب علم شريفله صحت بولملرى علمانك مطلوبيدر * مثـلا شرعا حد اقامت اولنمق لازم كان كمسـنهيه مرحمت انده اول حدى اجرا ايلمكدركه بردخى حدى موجب اولور امرده بولنمسون وعقباده اولين وآخرين وانبيا ومرسلين میاننده رسواى اولمسون اول حد ظاهرده نقمت ولكن باطنده عين نعمتدر (ترجمه)

علمدر قيمت آدم كا نكله خوب اولور هردم
نه غم جهال اولورسه اهل علمه غيظله اعدا

نقم بعلم ولا نبغى به بدلا * فالناس موتى واهل العلم احياء

نقم نفس متكلم مصدرى قيام فالقمق وبونده مراد محافظه وحقنه رعايتدركه (قائما بالقسط) بومعنايهدر ديديلر (نبغى) متكلم صيغهسيدر مصدرى بغيه طلب ديمكدر * بدل برنسنهنك غيريدركه انك يرينـه طوره عوض دخى مراد اولور (فا) سببيهدركه لام معناسنهدر (موتى) جمعدر مفردى ميت شدهايله

ومیت تخفیفله اولمش دیمکدر مرده کبی (احیاء) جمعدر مفردی حی دیری زنده معناسنه در (نقم) جمله سی امر محذوفك جوابی اولمغله مجزوم اولدی تقدیری اجتمعوا وبادروا دیمکدر بعض نسخه ده (فقم) امر ایله (وتبغی) خطاب ایله واقع اولمشدر (نظمك مفهومی) کلك وسباشرت ایدلك علم شریفك حقنه رعایت ایده لم وانك بدلی طلبنده اولیالم که تحصیلیله احیا ایدوب احیا اولالم * زیرا بو مخلوقاتك جمله سی فی الحقیقه جهل ایله مرده لردر بزلر اهل علم اولالم که حیات طیبه یه واصل اولوب قیامته دك نامز باقی قالمغله اولمیوب کویا دیری قالوب زنده نام اولالم * علمك نفس ناطقه یه نسبتی نفس ناطقه نك بدن انسانی یه نسبتی منزله سنده در (ترجمه)

دورش آب حیات علمه بر نسنه بدل قیلمه
که عالم مرده در زنده اولور عرفان ایله دانا

(نظم دیکر)

ولا تصحب اخا الجهل * وایاك وایاه * فکم من جاهل اردی حکیما حین آخاه

(اخ الجهل) جهالده علاقه ٔ راسخه سی اولوب برادرلر بربرلرندن دور اولمق ممکن اولمدیغی کبی جهل همخالی اولان کشی (ایاك) کندیکی صقین دیمك (ایاه) آنی دخی سکا قریب اولمقدن صقین دیمکدر (کم) تکثیر ایچون (اردی) مایخیدر هلاك ایلدی دیمکدر (حکیم) علم حکمتك عالمی دیمکدر که حکمت دخی علم ایله مراد قدر فرقلری آزدر (خلاصه ٔ بیت) جاهل ایله صحبت ایلمه وکندیکی آندن وآنی سندن بعید قیل * زیرا چوق عالم وعاقل واردر که جاهل آنی کندینه قرنداش ایلیوب اول جاهل انك سبب هلاکی * یعنی دارینده سبب خذلانی اولمشدر (لازمه) معلوم اوله که عند الله اولان جاهل اول کمسنه در که عقاید اسلامیه یی تصحیح ایلمیه وشرائط دینیه سنی بیلمیه وعالم دخی آنك ضدیدر * بو خصوصده علوم فلاسفه وقواعد منطقیه یی بیلوب مجالس مباحثه ده امت محمدك ساده لوح اولنلرینی الزام واسکاتك طریقنی بیلن کمسنه مراد دکلدر که قریبا کچمشیدی * تصحیح اسلام ایلدیکندن زیاده علم تحصیلی فرض عین دکلدر

(ترجمه) مصاحب اولمه نادانه حذر ایت ای دل دانا
که زهر صحبت جاهل ایدر عالملری افنا

یقاس المرء بالمرء اذا ما هو ماشاه * وللشیء من الشیء مقاییس واشباه
وللقلب علی القلب دلیل حین یلقاه

(يقاس) قياس وتقدير اولنور ديمكدر قياس ايكي شيدن برني برينه نسبتله مقدارين فهم ايلمك معناسنه در (اذاما) ده مازائده در (ماشاه) تماشاه مصدرندن ماضيدركه لغتده بركمسنه ايله رفيق اولوب كتمك * واصطلاحده سوزينه واوزينه اويمقدر (شئ) راغب قولنجه اول نسنه يه ديرلركه آني بيلوب وآندن خبرويرمك ممكن اوله * موجوده ومعدومه اطلاق اولنور (اشباه) جمعدر مفردي شبه مثل كبيدر بكزر نسنه لركه لسان فارسيده مانندديرلر (قلب) شكل صنوبريده برپاره لحمدركه انسانك صول ممه سي آلتنده درو آنك دخي صول طرفنده اولان جوف روح حيوانينك يانفس ناطقه نك منبعيدر في الحقيقه انسان اودركه بيورلمش (ان في ذلك لذكرى لمن كان له قلب) بومحلده مراد معناى ثانيدر (يلتقي) لقادندركه شيئك مقابله سي وبرابر مصادفه سيدر ولقا بصرله وبصيرتله ادراكده دخي استعمال اولنور (نتيجهٔ سخن) كشي بركمسنه يه بولداشلقده قياس اولنوريعني انك عديلي وكفوي اولديغي ايكيسي همراه اولدقلري زمانده اولور وشيئلرك مقدارني بيلمك ايچون چوق مقياس واردر * ونيجه محل واردركه بربرينه متشابه ومماثل اولدقلري واولمدقلري اويله يرده بيلنور وقلبك قلب ذيكره دليلي واردر * آنك حالي اكا نسبت ودلالتي ملاقاة وقتنده معلوم اولوركه ديمشلر (من القلب الى القلب سبيل) ترجمه

قريننددن قياس اولور جهانك خلقي سرتاپا

قياس ايله شبيه اولور بري برينه چون اشيا

نتكيم قلب اولور قلبه دليل اوانسه كرالقا

قطعهٔ اخرى

تغيرت المودة والاخاء * وقل الصدق وانقطع الرجاء

تغيير ايكي نوعدر بري تبديل صورت وتحويل هيئتدر * وبري دخي تبديل ذاتيدركه بونده مراد بودر (مودت) محبت ايله اولان ومعناده وعدده دخي يكساندر لكن محبتك مراتبي واردر ابتدا قلبه وقوعنه هوى وثابت اولدقده مودت ووداد وود واغيارك تعلقاتندن خلاص بولدقده محبت وحب دينور * وقلبه لبلاب يعني صارمشق كبي صاريلوب محبوبندن غيري قلب برشيئدن آگاه اوله مزسه اكا عشق ودخي صكره وله وحيرت وهيمان دخي ديرلر (اخاء) قرنداشلق اخوت كبي قل آزاولدي ديمك (صدق) طوغري سويلمك ووعدنده خلف ايليوب درست اولمق (انقطع) كسلدي واوزلدي ديمك (رجا) اميددر

(اب كلام) دوستلر وقرنداشلر درظن ايلديكم قومدەدوستلق متغيراولدى يعنى دكشدى واخوت بوزلدى وصداقت قليل اولدى ويار وفادار دربوملاحظه ايلديكم كسنه لردن اميدم كسلدى وارامزده اولان مهر ووفا وصدق وصفا بالكليه مضمحل وهبا اولدى (نكته) شايدكه اميدى خلقك اصلاحى وخالق طرفنه ميل وصلاحى اوله كه منقطع اولمشدر * علماى عربيت ديرلركه صدق ديو حكمك نفس الامره مطابق اولمسيدر * جاحظ ديركه بويله درلكن مع الاعتقاد اوله * ونظام دخى ديركه حكم مخبرك اعتقادينه مطابق اولمقدر * افاضل ميبدى ديركه معناى اوله صدق اطلاقى حقيقتدر ثانى وثالثده مجازدر بويله اولدقده انلرك دليللرين تأويل ايله الزامه حاجت يوقدر والله اعلم بالصواب (ترجمه)

كنزعالمدن دوكندى جوهر مهر ووفا * قالمدى صدق وصفا ومنقطع اولدى رجا

واسلمنى الزمان الى صديق * كثير الغدر ليس له رعاء

(صديق) دوستدر صدقدن اولان صديقى دوسته تسميه نك سببى دوستلقده راستلق وطوغريلق لازم اولديغيدر (غدر) عهدو پيمانى كسرايدوب قيرمق (رعاء) حفظ ورعايتدر (معناى سخن) روزكار غداربنى بردوسته سپارش ايلديكه غدرى چوق ودوستلربنى حمايتى يوق ديمكدر * بونده مجاز عقلى واردر زيرا سپارش ايدن زمان دكلدر * بوشعرك قائلى عندنده حواله ايدن حق تعالى در (انبت الربيع البقل) قبيلندندر (ترجمه)

بر عجب يارە قرين ايتدى بنى دور وزمان
خاطره ايتمز رعايت كارى هپ جوروجفا

سيغنينى الذى اغناه عنى * فلا فقر يدوم ولا ثراء

(ثراء) ثروت ويسار يعنى كثرت مال (مآل نظم) بندن آنى مستغنى ايدن رب كريم بنى دخى بقيه‌ده اندن اغنا ايدر يعنى ارباب محبت محبتلربنى تغيير ايله بندن مستغنى اولمشلر ايدى آنى بويله ايدن وهاب غنى بنى دخى قريبا انلردن غنى ايدر * زيرانه فقرده دوام وارد رونه غناده بقا واردر (ترجمه)

اول غنى پروردكار اغنا ايدر البت بزى
پس نه غم چون دائم اولماز حالت فقروغنا

وليس بدائم ابدا نعيم * كذاك البؤس ليس له بقاء

(نعيم) ناز وآسوده‌لك (بؤس) شدت كه حربده وفقرده استعمالى چوقدر (مفهوم ومآل) هيچ نعيم فائده دوام يوقدر وشدت والمده دخى استمرار معدومدر

(نكته) اكر دينورسه كه حرف نونده كلسه كركدركه شعراى نبويه دن لبيد رضى الله عنه شعرنده (بيت) ألا كل شئ ما خلا الله باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * ديد كده عثمان بن مظعون رضى الله عنه دخى بيورمشلركه مصرع اول درستدر * لكن ثانى دكلدر * ونزاع ايلمشلردر * مع هذا مصرع ثانى حضرت اميرك شعرنده اولان مصرع اولك مفهوم ومنك عينيدر * لكن ديرزكه حضرت اميرك مرادى نعيم دنيويدر اما لبيدك قصدى مطلق نعيمدركه بوشعرك انشادى وقتنده هنوز شرفياب اسلام اولمامشدى (ترجمه)

كمسه يه باقى دكلدر بوجهانك نعمتى
شدتى دخى انك كبى اولوبدر بى بقا

وكل مودة لله تصفو * ولا يصفو من الفسق الاخاء

(الله) اسم شريفى اصلنده الاه ايدى همزه يى حذف وحرف تعريفى عوض ايدوب لام اصلى ايله ادغام ايلديلر اشتقاقنده شراح ومفسرين وجوه كثيره ايراد ايلديلركه محلنده مفصلدر وبعضيلر دخى عربى دكلدر * معربدركه اصلنده سريانيده لاها ايدى الف اخير اسقاط وحرف تعريف ادخال اولنمدى * لله اولان مودت اولدركه محبت حق تعالى مرتبهٔ محبه تنزل ايدركه اشيايه محبت انكيچوندر زيرا حق تعالى يه تعلق ومناسبت صاحبى اولورلر * وعشق مجازده مشاهده اولنوركه محبوبك محله سى كلبنى دخى دوست عدايدوب اكا محبت ايدرلر مجنون ديمشدركه امر على جدار ديار ليلى * اقبل ذا الجدار وذا الجدارا * وما حب الديار شغفن قلبى * ولكن حب من سكن الديارا * يعنى ليلانك قبيله سنك ديوارلرينى تقبيل ايلديكم ديواره محبتم وديياره مودتم اولديغى ايچون دكلدر بلكه اول دياره ساكن اولان حبيبمك محبتى ايچوندر ديمكدر (ذيل) اشته بوسببدندركه بعض اشيايى حق تعالى يه تعظيم ومحبتله تقبيلده اجر وثواب مقرردر مصحف شريف وحجر اسود واركان بيت ودامن خرقهٔ شريفه وعلما ومشايخك اللرى وصلحانك قبرلرى تقبيلنده صحت نيتله اجر جزيل عطاى رب جميل اولورديديلر * حتى اثرده كلمشدركه برمسلم برمسلمك النى اوپسه الله رضاسيچون بركره سجده ثوابى عطا اولنور بيورمشلر * بوسببدن صوفيه نك عادتلرى ايكى كره تقبيلدركه ايكى سجده ثوابى تمام اوله (مفهوم بيت) جناب امير كرم الله وجهه بيورركه هر دوستلق كه حق تعالى ايچون اوله نقصان شائبه سندن وفتور كدرندن صافى وخالصدر * لكن فسق وفجوردن ناشى اولان محبت صافى اولمز خللدن برى

وكدردن عرى اولمق محالدر (ترجمه)

هر محبت كيم خدا ايچون اوله صافى اولور
منكدر در صافى اولمز چشمهٔ حب سوا

اذا انكرت عهدا من حميم * ففى نفسى التكرم والحياء

(عهد) پيمانكه يمين مقامنده در (حميم) يقين خصم اقرب اقرباء معناسنه * لكن بونده صداقت كامله سى اولان دوست (نفس) بونده نفس ناطقه اولمق بعيددكلدر (تكرم) عظمتلى كورنمك (حياء) قبيح اولان شيلردن نفسك منقبض اولمسيدركه خواص انساندندر جبن ايله عفتدن مركبدر انكچون اكثريا شجاعت اصحابنده وفسق وفجور اربابنده حيا اولمز (مفهوم نظم) بردوستمله اولان معاهده مى تغيير * يعنى اول پيمانهٔ پيمانى شكست ايلمك مراد ايلسم كندى نفسمده كرم وحيا ايله اتصاف بولورم * پس كريم صاحب حيايه عهدشكن اولمق ناسزادر ديرم اول ايكى صفت بنى نقض وتغيير عهددن صرف ايدرلر (ترجمه)

اقتضاء نقض عهد حبه ايتسم كرشروع
منع ايدر انى درونمدن كرم ايله حيا

وكل جراحة فلها دواء * وسوء الخلق ليس له دواء

(جراحت) كسر ايله ياره كه جلدده اولان اثردردر (سوء) ضمله قبيح معناسنه اسمدر (خلق) ضمله خويدر بعض نسخه ده خلق السوء فتح سينله در (خلاصهٔ بيت) هر جراحتكه سهام حوادثك اصابتى ايله پيدا اوله دواپذير اولور امابدخويك اثرى زائل اولمزانك جريحه سنه التيام يوقدر (ذيل) بعضيلر حضرت اميره نسبت ايلدكلرى (شعر) جراحات السنان لها التئام * ولا يلتام ماجرح اللسان * بيتك مفهوميله بوبيت آشنادر (نكته) فاضل يزدى ديركه بوبيت مبالغه يه مبنيدر * زيرا تبديل اخلاق ممكنميدر * اختلاف ايلمشلردر * احياء حجة الاسلامده واخلاق نصيرده دخى ممكندردپو تصريح ايلديلر * انكچون حضرت مصطفى عليه التحايا بيورديلركه (حسنوا اخلاقكم) وذريعهٔ راغبده دخى مبسوطدر (تخلقوا باخلاق الله) ودخى (لاتبديل لخلق الله) امثالى طرفينك دليللرينى توفيق بربحث عظيمدركه مفصلاتنده مزبوردر (ترجمه)

هر جراحت برمناسب مرهم ايله خوش اولور
برمرض ضد رسوء خلق اولمزا كا هر كزدوا

ورب اخ وفيت له وفى * ولكن لا يدوم له الوفاء

(رب) اصل وضعنده تقلیل ایچون ایکن تکثیرده غلبهٔ استعمالی جهتندن تقلیل
اراده سنده قرینه یه محتاج اولمشدر * وواوی دخی علمای بصره حرفدر دیوب
وکوفیان واخفش ورضی اسمدر دیرلر (مآل مقال) چوق برادر وفادار واردرکه
بن انلره وفا ایلدم لکن انلردن بکا وفالرینک دوامی یوقدر (ترجمه)

نیجه یارانه وفا ایتدم وفا وقتنده لیک
کوردم انلردن جفا وکورمدم هرکز وفا

یدیمون المودة ما رأونی * ویبقی الود ما بقی اللقاء

یعنی وقت ملاقاتده محبتلرنده استمرار ودوامه سعی ایدرلر * پس مادامکه
ملاقاتمز انقطاع بولمیه ودوحبلری بقا یافته در ملاقاتلری زائل اولدقده مودتلری
دخی زائل اولور (نکته) روح برکوشه در که بدن اوزره تاباندر * وضیاسی چشم
وکوش امثالی روزنه لردن رسیدهٔ دل اولمشدر * هربارکه ایکی شخصک دیده لری
بربرلرینه دوچار اولدقده انلرک روحلرنده براتصال خاص واردرکه فلان کمسنه
نظر المشدر * وفلان ولینک منظوری اولمشدر دیرلر * اشته ملاقات وقتنده
انسانک بربرلرینه محبتلرینک سری بودرکه زمان مفارقتده زائل اولور (ترجمه)

هربری کوردکده دوستلق لافنی دائم ایدر
دیده دن مهجور اولنجه عکسن ایدرلر ادا

اخلاء اذا استغنیت عنهم * واعداء اذا نزل البلاء

اخلاء) جمعدر مفردی خلیل دوست دیمکدر (بلا) کسرایله کهنه اولمق که علامت
فقردر * حوادث زمیندرکه نزول قرینه سیله اوضاع فلکیه نک آثاری اولمسنی
مشعردرکه اول تأثیرات ودیعة الله در دیدیلر * وجودی اسکتدیکی ایچون
غمدن بلا ایله تعبیر اولندی * فتحله دخی نسخه در تجربه معناسنه اولور نزوله
ملایمدرکه حق تعالی عبدی انکله امتحانی ایچون بلا دیدیلر * بو بیتده مبتدأ
محذوفدر هم اخلاء واعداء دیمکدر (محصول بیت) اول طائفه اکربنده استغنا
حالی کوررلرسه دوستلردر * اکن حالمده پریشانلق ویاسائر ابتلا کوررسه لر
دوشمنلردر * مع هذا کفتار درنثار حضرت حیدر کرارده کلمشدرکه (الخول من
واسالک فی الشدة) یعنی حقیقتده قرنداشک وقت مضایقه ده سکا ملاطفه ایدوب
اعانت ایدن کمسنه در (ترجمه)

دوستلرمدر صورتا مستغنی اولدیغمجه لیک
دشمندر هربری نازل اولورسه کربلا

وان غيبت عن احد قلانى * وعاقبنى بما فيه اكتفاء

(غيبت) مجهولدر ان شرطيه ايله غائب قيلنمسم ديمك اولور * بو صيغه ايله غائب اولمق اختيارى اولمديغن افاده ايدر (مفهوم نظم) اكر بن بى اختيار غائب قيلنوب دوستدن دور اولسم بكا عداوت ايدوب عقوبت نامهٔ كافيه ايله كركى كبى معاقبه ايدرهيچ ديمزكه انك غيبتى بالضروره ايدى بو عقابه ندن لايقدر وبلكه غيبته دخى نامستحقدر ديمز (ترجمه)

غائب اولسم كر بوندن دشمن جانم اولور

يعنى فرصتجوى اولور قصد عقوبتده بكا

اذا مارأس اهل البيت ولى * بدالهم من الناس الجفاء

(رأس) بونده رئيس ديمكدر (اهل بيت) خانه نك ساكنلرى ديمكدر ولكن مطلقا اهل البيت (انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا) آيهٔ كريمه سنده مراد اولان على وفاطمه وحسن وحسين حضراتيدركه رئيسلرى دخى امامهٔ سبحهٔ نبوت * وخاتمهٔ رسالهٔ رسالت عليه وعليهم الصلاة والتحية جنابلريدر * خلاصهٔ مرام اهل بيتك رئيسى دنيادن عقبايه ارتحال ايلدكده خلقدن اهل بيته جفالر ظهور ايلدى ديو بيورر * بو اداتك تحتنده چوق وقايع مندرج اولمشدر * ازجمله ميبدى فاضل قائل اولديغى اوزره بعض فوائد ضميله اجمالا تذكير اولنور (وقعهٔ جمل) وقتاكه حضرت ذى النورين عثمان بن عفانه نوبت خلافت رسيده اولدقده حكومت بلادى كندى اقرباسنه توجيه ايدوب وامتداد وقتله متانت تقرر پيدا اولوب انلردخى احيانا ظلم وستم طرفنه ميلان ايله بو امت پريشانحال اولمغه باشلديلر * ازجمله مصر خلقى كندى حاكملرى ابن ابى سرحدن شكايت ايلدكده تنبيه نامه تحرير اولنوب مفيد اولمديغندن غيرى شكاتك بر ينى بغير حق قتل ايلدى تكرار يدى يوز كمسنه كلوب شكايت وجناب مرتضى وطلحه وعائشه رضى الله عنهم دخى عزلنده ابرام ايدنجه عثمان دخى مصرده حكومته شايسته بركمسنه بى سزلر تعيين ايدك بن تقليد وتوجيه ايدرم ديدكده حضرت ابو بكرك اوغللرندن محمد مناسب كورينوب مصر ايچون عثمان اكا تقليد قضا وعهدنامه تحرير وامضا بلدى * محمد مدينه دن اوچ مرحله چيقدقده برغلام بردوه اوزرنده سرعتله كيدركن كوروب اخذ اولندقده بركاغد بولديلر مضمونى بو ايديكه محمد مصره وارد قده حيله ايله قتل ايدوب آلنده كى كاغدى ابطال وبنه كار كده قرار ايده سين وهركيم وارورسه حبس

ایده سین بن سکا کاغد یازرم انکله عمل ایدرسین محمد بونامه یی کوروب مدینه یه
عودت وصورت حالی اصحاب کرامه عرض ایلدکده حضرت علی وطلحه وزبیر
وسعد خلیفه نك سراینه کلوب غلامی ودوه یی ومکتوبی معا کتوردیلر علی
بیوردیکه ای عثمان بو مکتوب سنك خطکمیدر عثمان دخی باقوب بنم خطم
دکلدر دیو یمین بالله ایلدی صکره مروانك خطی اولدیغی معلوم اولنجه حضرت
علی وسائر اصحاب طاغلدیلر * مصردن انده بولنان جماعت وبصره وکوفه وسائر
ولایتلردن کلن اهل شکایت خانهٔ عثمانی محاصره ایلیوب قرق التی کون عثمان
محصور قالدی اول سالکه هجرتدن اوتوز بشنجی سنه ایدی * ذی الحجه نك اون
سکزنجی کونی شهید اولدیغی کبی ابتدا طلحه وصکره سائر صحابه وجماعت مسلمین
حضرت علی یه خلافتله بیعت ایلدکلرنده عثمانك قاتلی کوملکنی مروان
برطریقله اله کتوروب فرار ومکه ده قرار وعایشه یه اول قمیصی عرض ایدوب
قصه یی نقل ایلدی وحضرت علی درحال عثمانك عامللرینی عزل ایدوب سهل بن
حنیفی شامه معاویه نك یرینه ارسال ایلدی معاویه حاله واقف اولدقده باغی اولوب
عثمانه قرابتی سببیله قان دعواسنی وسیله ایدوب حضرت علی یه خبر کوندردیکه
عثمانك قاتللرینی اخذ ایدوب بکا ارسال ایده سین دیدکده جناب خلیفة الله انی
مناسب کورمیوب حق تعالی عثمانی قتل ایلدیکی وقتده بن دخی بیله ایدم دیدی
* یعنی جمعیت ایچنده اولمغله قاتلی متحقق دکلدر ثبوته محتاجدر دیمکدر *
مرتضانك بو کلامنی اعداسی تمسك ایدوب کویا مرادی عثمانك قتلنی بن دخی
استردم * وقتلنك دفعنی مراد ایلسم ایدردم دیمکدر دیدیلر * بو سخن محض خطا
اولدیغی حرف باده افاده اولنور وطلحه وزبیر * حضرت علیدن روکردان اولوب
اتفاق ایله عائشه ومروان وعثمانك سائر عامللریکه جناب مرتضی عزل ایلمشیدی
بصره یه توجه ایلدیلر * وکوکب وزننده حوأب نام نهره واردقده اول محلك کلبلری
اورمکه باشلدقده عائشه کلدیکنده خطاسنی بیلوب پشیمان اولوب دیدیکه پیغمبر
علیه الصلاة والسلامدن بنم مسموعمدرکه بنم خاتونلرمدن بری علی ایله جنك
ایلسه کرکدر برحق دکلدر حق علینکدر اکرسن حوأبه واررسن ای عائشه سعی
ایله که سن اولمیه سین دیو بیورمشدی دیوب عودت مراد ایلدی ابن زبیر
دیدیکه کیرودونمه شاید که سنك بوانمکله حق تعالی بو فسادی صلاحه تحویل ایلیه
نیجه نزاعدن صکره عاقبت بصره یه ایصال وآنده اقامت ایلدیلر * حضرت علی
طرفندن بصره حاکمی اولان عثمان بن حنیفی اخراج ایلدیلر * وحضرت علی

امام حسن ایله عماربن یاسری کوفه یه ارسال ایدوب اون ییك کشی عسکر تحریر
ایلدی * امام بخاری عبد الله بن زیاددن روایت ایدرکه عمار کتمدی ودیدیکه
عائشه بصره یه کتدی والله دنیا وآخرتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامك
زوجه سیدر * الله تعالی سزی ابتلا وتجربه ایدر * معلوم اوله که سزلرمی اکا
اطاعت ایدرسز یوخسه اومی سزلره اطاعت ایدر بن بو امر عظیمه جسارت ایدمم
دیدی * حضرت علی دخی مدینه دن اوتوز التنجی سنهٔ هجریه ده بصره یه متوجه
اولوب ایکی فرسخ قریب جلحا نام محلده جمادی الاخره نك یکرمنجی پنجشنبه
کونی محاربه یه باشلدیلر * عشرهٔ مبشره دن زبیر بن عوام که انی قتل ایدن
جهنمیدر دیو حدیث شریف وارد اولمشدر برساعت جنك ایلدی * شارح
بخاری نقل ایدرکه حضرت امیر انی دعوت ایدوب انك خاطرینه کتوردیکه
برکون سنکله بن اثناء تکلمده تبسم ایدرکن پیغمبر علیه الصلاة والسلام کلوب
سکا دیدیکه سن علی یه مقابله وانکله مقاتله ایدرسین حق انك یدنده درسن ظالم
اولورسین بیوردی ایدی دیدکده خاطرینه کلوب جدال وقتالی ترك ومدینه یه
توجه ایدوب کتدی * وعمرو بن جرموز انك ازدینه دوشوب وادی السباع نام
محلده غافلا قتل وقلیجنی آلوب حضرت امیره کتوردی امیر المؤمنین دخی انك
قاتلی جهنمی اولدیغی حدیثی روایت بیوردقده سزه اعانت ایدن واهانت ایدن
جمله سی جهنملکمیدر دیو قهرندن قلیجنی قارنسه قویوب اوزرینه دوشوب هلاك
اولدی * وطلحه یی دخی مروان بینلرنده اولان کین دیرین سببیله اوق ایله اوروب
شهید ایلدی * واوغلی محمدی دخی انده شریح بن اوفی قتل ایلدی * عائشه نك
جملنی بنی ضبه قبیله سی محافظه ایدوب لجامن اخذ ایلشلر ایدی اول لجامده
اولان اللردن یتمش عدد ال قطع اولندی بری دوشدکده درعقب بری دخی
الوب خالی قومدیلر عاقبت حضرت امیر امر ایدوب دوه یی سکرلدیلر * انکله
عسکر منهزم اولدی * وبو وقعه یه انکچون وقعهٔ جمل دیرلر * وحضرت امیر
عائشه ایله ملاقاتده (غفر الله لك یا عائشه) بیوردیلر عائشه دخی (ولك) دیدی *
پس تعظیم وتکریم ایله مدینه یه ارسال ایلدیلر اون بش کون بصره ده اقامت
ایدوب عمزاده سی عبد الله بن عباسی بصره یه والی ایدوب کوفه یه روانه اولدی
(واهل بیته) اولان جنگك بری دخی وقعهٔ صفیندرکه حرف دال اواخرنده کلسه
کرکدر ان شاء الله بو وقعه ده عمارك شهادتی واقع اولمشدرکه حرف لامده وحرف
میمده دخی هاشم بن عتبه وعبد الله بن بدیل شهادتلری یاد اولنور * وبو جفا

دخی واقعدرکه کوفه یه قریب حرورا نام قریه ده التی بیك خارجی جمع اولوب
حضرت امیری تکفیر ایلدیلر ونهروانده انلره غزا ایلدی * وبودخی جفانك
بریدرکه محمد بن ابی بکر الصدیق مصره والی گوندردکده عثمانیلر اطاعت ایلمیوب
جنك ایلدیلر محمد استمداد ایلدکده حضرت امیر مالك بن اشتری ارسال ایلمشیدی
معاویه اغواسیله مالك تسمیم اولنوب شهید اولدی * معاویه دخی عمرو بن عاصی التی
بیك نفر عسکر ایله مصره ارسال ایدوب محمدی قتل ایلدیلر عمرو والیٔ مصر اولدی
قرقنجی سنه ده خوارج جمع اولوب مشورت ایلدیلرکه بو امتك فسادی اوچ کمسنه
سببیله پیدا اولدی انلری قتل ایده لم دیوب عبد الرحمن بن ملجم المرادی یی جناب
امیر طرفنه * وحجاج بن عبد الله ضمیری یی معاویه سمتنه * وداوویه عنتری یی
عمرو بن عاصك جانبنه ارسال اولنمغی مناسب کوردیلر * واوچی بر کیجه ده درکار
اولمق اوزره قول اولنوب رمضانك اون یدنجی کیجه سی میعاد تعیین ایلدیلر * ابن
ملجم کوفه ده بیك التونه بر قلج الدی وزهر ایله صواردی وحضرت امیر المؤمنین
صباح نمازینه کیدرکن اول قلجله مبارك باشلرین ضرب ایلدی اوچ کیجه
مرورنده اول ضربه دن متأثرا رحلت بقا ایلدی * وحجاج دخی معاویه یه بر قلج
صالدی قباالتنه راست کلوب مجروح ایلدی * وداوویه مصرده عمرو دررظنیله
خارجه نام وکیلنی شهید ایلدی که اسهال سببیله عمرو انی نماز ایچون یرینه نائب
ارسال ایلمشدی (اهل بیته اولان) جفانك بری دخی امام حسنی اهلی جعده که
اشعث بن قیسك قزیدر اللی تاریخنده دشمن اغواسیله زهرلیوب وفات ایلدی
(وبرجفا) دخی کربلاده التمش بر سنه سی عاشورا کونی حضرت حسینی شهید ایدن
شمر بن ذی الجوشن نام ملعون بولندیغی عسکرده میر عسکر عمرو بن سعد ایدی که
اول اطرافده عبید الله بن زیاد یزیدك طرفندن والی ایدی * واون ایکی امامك
اوچی که علی حسن حسین بونلردر طقوزی دخی حضرت حسین سلاله سنده
بربرینك اوغللریدر جمله سنك وفاتلرنده تسمیم اولنمق روایتلری واردر * فاضل
میبذی دیرکه بویله بحثلرده اولی اولان سکوت ایلمکدر زیرا امام شافعی بیورمشکه
انلرك قانته حق تعالی بنم الیمی بولاشمقدن پاك ایدوب صیانت ایلدی بن دخی
لسانمی بولشدیروب تلویث ایلمم * وسائر علمای اهل سنت وجماعت دخی انلره سب
وشتمدن منع بلیغ ایلدیلر * وحضرت امیردن منقولدرکه جمل وقعه سنده (اخواننا
بغوا علینا) بیوردی بزم قرنداشلر یمز بزم اوزریمزه باغی اولدیلر دیدی سب ولعن
ایلمدی * القصه سائر جفایه دائر واقع محللری دخی کلدکچه ایراد اولنور (ترجمه)

چون رئیس اهل بیت عقبایه ایتدی ارتحال
اهل بیته ظاهر اولدی خلق عالمدن جفا
(نطق آخر)

دع ذکرهن فمالهن وفاء ٭ ریح الصبا وعهودهن سواء

(ریح) روزکارکه یل دخی دیرلر فرس لغتنده باد در حرکت ایلمزسه هوادر سید شریف شرح مواقفده دیرکه ارسطو قولنجه ریح محرکدر متحرك دکلدر (صبا) مشرقدن کلن ریحدر اکن دیدیلرکه شب وروزك برابر اولدیغی ایامده سحری قبلهدن وزان اولان روزکاردر (محصل سخن) ترجمهدن مبیندر (ترجمه)

شول زنانك ترکن اورکه یوقدر عهدنده وفا
انلرك عهدیله یکسان بولنور باد صبا

یکسرن قلبك ثم لا یجبرنه ٭ وقلوبهن من الوفاء خلاء

(یکسرن) کسرسین ایله قیررلر دیمك (یجبرن) ضم با ایله قیرلمشی اصلاح ایدرلر دیمکدر (خلاء) مصدر خالی معناسنهدر (معنای بیت) اول خاتونلرك خاصهلرندندرکه قلبکی قیررلر صکره اصلاح وتطییب ایدوب اول کسری جبر ایلمزلر انلرك قلبلری وفادن خالیدر (نکته) کسری قلبه نسبتدن فهم اولنورکه قلبی شیشهیه تشبیه ایلدی وجه شبه روشن ورقیق ولطیف اولمقدر ٭ زیرا شیشهنك لطافتندندرکه مظروفنك رنکنده نمایش ایدر اول مرتبهده زجاجیت ادراك اولنمز کذلك عالمك قلبی صورت معلومی قبول ایدوب انك رنکندهظهور ایدرکه دیمشلردر (بیت) رونمای رنك بیرنکی اولوب مانند جام ٭ سینه صافان صفادن ایله کسب فیض تام (نکته) اثردهکلمشدرکه خاتونلرك عقل ودینلری ناقصلردر ٭ شهادتلری دخی رجالك شهادتلرینك نصفیدرکه ایکی زن برمرد مقامنه قبول اولندقلری نقصان عقللرندندر ووقت حیضده صوم وصلاته تقرب ایدهمزلر بودخی نقصان دینلرندندر (وللذکر مثل حظ الانثیین) کریمهسی حکمنجه میراثده دخی ارکك قرنداشینك نصفنی آلور مع هذا خاتونلرك عجز وفتورلرینه نظرله میراث انلره مضاعف کرك ایدی لکن ارکك اولان مهر مؤجلی ویرر ودیشی مهری آلور بو اعتبار ایله مساواة بولنور دیدیلر ٭ اکر دیرلرسهکه زنانده اهل کمال کلمشدر ٭ مریم وفاطمه وازواج طاهرات ورابعهٔ عدویه وامثالی نیجه ولیات وابدالده دخی زنان وارایدیکی اثرله ثابت اولمشدر ٭ پس جوابندهدیرزکه شان زنانده اخلاق سیئه کثرت اوزره وشان مردانده اخلاق حسنه وفرت اوزره واقعدر یوخسه

ذاتنده نوع انسان اشرف مخلوقات اولدیغی مسلمدر بویله ایکن بعضیلری حقنده (کالانعام بلهم اضل) وارد اولدی (ترجمه)

شیشهٔ قلبك شکست ایلردخی جبر ایلمز
خانهٔ قلبنده اولمز انلرك مهر و وفا

نطق آخر

وماطلب المعیشة بالتمنی * ولکن الق دلوك فی الدلاء

(تمنی) برنسنه نك حصولنی آرزو ایلمکدر * ممکن اولسون ویااولمسون واکثر استعمالی محالاتده در * مثلا ولیت الشباب یعود * شعرنده وقت شبابك عودتنی تمنی ایدرم دیمکدر * مع هذا محالدر * حضرت ذی النورین رضی الله عنه بیورمشدرکه (ماتغنیت وماتمنیت مذاسلمت) یعنی شرفیاب اسلام اولدن بری هرماده ده سلب وجلبدن برین ترجیح وتقدیم ایلمدم * هرحالده لارد ولا کد مضمونیله عامل بیورمشلر (دلو) قوغه دیدکاری ظرف مؤنث سماعی لزومیدر مؤنثات سماعیه یی ابن حاجب نظم ایلدیکی وجه اوزره جمله سی یتمش یدی عدد لفظ اولور (دلاء) دخی دلوك جمعیدر (مفهوم مراد) حیات دنیانك لازمه سندن اولان امر معاش طلب وسعی ایله وامید وآرزو ایله حصولپذیر دکلدر لکن سندخی دلو طلبکی سائرارباب طلبك دلوسعیلریله برابر القا ایله یعنی (فانتشروا وابتغوا) امر شریفلرینه امتثالا صورت ظاهرده سعی اوزره اول * زیرا اکرچه واهب منان تعالی وتقدس ارباب نیازك مرادلرینی عطا ایدر * لکن سعی ایله واسباب ایله مستور قیلمشدرکه (اجیب دعوة الداع) بیوردی اما (اذادعان) ایله قیدایلدی (نکته) وجود اشیا خالق تعالینك قدرتیله در * لکن عادة الله بویله جاریدرکه بعض اشیایی عبددن طلبك ظهورندنصکره خلق ایدر * پس طلبدن اول حکمك علامت شقاوتدر * زیرا عارف کاملك حالی بودرکه هم طلبی ترك ایلمزکه اثبات اسبابده امره امتثال ایدر * وهم اشیانك حصولی طلبك نتیجه سی وسعیك ثمره سیدر دیمز * اکرچه طلب محصل مرام دکلدر لکن وصول مرام اکثریا ینه طالبلره میسر اولور دیدیلر (ان الله لایحب البطالین) (ترجمه)

تعیشده غنی چون دکل شرط طلب جانا
تشبث ایله اسبابه نصیبك کوندرر مولا

تجئك بملائها یوما ویوما * تجئك بحمأة وقلیل ماء

تجئك بملأها) دخی نسخه در (ملأ) فعل وزننده هر ظرفك طلوسی مقداری نه دیرلر

(حمأت) وحمت ورننده سياه چاموزدر (يوم) كون كه ظرف زمان محدوددر طلوع آفتابدن غروبه دك اولان وقتك اسميدر * اولكى يوم اولكى تجبتك فعلنه * وثانى ثانى يه تعلق ايدر (مراد مأل) اول قوغه خزينهٔ غيبيه مثالى اولان قيويه اينوب سكا بركون آب صافىء مقصودنى كندى طلوعى مقدارى كتورر * وبركون دخى سياه چامورايله براز صو چيقارر ديمكدر * كذلك امور دنيويه دخى دائم تنقلات اوزره در نسق واحد اوزره دكلدر * پس وقت مضايقه ده صبر ورضا * وظيفهٔ حال مسلمان اولوب * وزمان رخصت ووسعتده شكر وثنا لازمهٔ اهل ايمان اولمق كركدر (رباعى) الله دير زيوزاور مازهر بابه * دل نالشى ربه درد كل اربابه * برزدست وجابى اورمنتزدر محكم * ذيل كرم مسبب الاسبابه

(ترجمه) قناعت شهر بنه قاضى عطاء حقه راضى اول
معاشك كه قليل وكه كثير البت ايدر اعطا
(نطق آخر)

وكم ساع ليثرى لم ينله * وآخر ماسعى لحق الثراء

(ساع) بونده كاسب معناسنه (آخر) غير كبى شايعدر * ملخص سخن ترجمه دن ظاهردر (ترجمه)

نيجه لر نروته ساعى اولور بولمز ظفر اما
ايريشور نيجه به سعى وطلبسز ثروت دنيا

(وساع يجمع الاموال جمعا * ليورثه اعاديه شقاء

(اموال) مالك جمعيدر ماله مال تسميه سى ميل وزوال ايچوندركه عرض دخى دينور (اعادى) اعدانك واعدا دخى عدو لفظنك جمعيدر مراد ازواج واولاددركه آيت كريمه ده (ان من ازواجكم واولادكم عدوالكم) وارد اولمشدر (شقاء) بدبخت اولمق كه سعادتك مقابليدر (ترجمه)

نيجه سى جمع ايدر سعى وطلبله مال دنيايى
كه ميراثى ايچون اهل شقاوت ايده لر غوغا

وماسيان ذوخبر بصير * وآخر جاهل ليسا سواء

(ما) ليس يه مشابهدر خبرى تقديم ايله عملى باطل اولمشدر (سى) مانند خبر علم معناسنه كه اهل قبله ديدكارى اهل خبره دن غلطدر (بصير) صاحب دانش وذكى (ليسا) تأكيد ايچوندر (مأل بيت) اهل تجربه وصاحب بصيرت اولوب مالنى وجه شرع اوزره اكل وانفاق ايدن كمسنه ايله جاهل اولوب مالى حفظ

ایله زکاة وسائر امور لازمه یه قدری معروف صرف ایلمیوب وارثلره تأخیر ایدن کمسنه برابر دکللردر (ترجمه)

علومه سعی ایدوب نور بصیرتله سنی اکله
بیلورسین که برابر اوله مز نادان ایله دانا

ومن یستعتب الحدثان یوما * یکن ذاك العتاب له عناء

(یستعتب) غضب وسخطه مستحق اولدقدنصکره کندیدن خشنود ایلمکه سعی ایدر دیمکدر (حدثان) حرکه لرله حادثه درضرورة ساکن قیلنور (عناء) فتحله مشقت (ترجمه)

شو کیم داغ درونه اولدی مرهمخواه دوراندن
قودی داغ اوستنه داغی مداواة ایلدی کویا

ویزری بالفتی الاعدام حتی * متی یصب المقال یقل اساء

(یزری) تقدیم معجمه ایله خور وحقیر ایدر دیمکدر (فتی) یکت وبونده رجل مراددر (اساء) کسر ایله اساءتدرکه کوتولك (خلاصهٔ شعر) فقر کشی یی خور ایدر * کلامده اصابت ایلسه دخی اساءتدر دیشور انکیچوندرکه (نعم المال الصالح للرجل الصالح) بیورلدی * وحرف راده حضرت امیر کرم الله وجهه * کذالك الفقر بالاحرار یزری * بیوردیغی کاسه کرکدر ان شاء الله (ترجمه)

کشی یی صورتا یوقلق شورتبه خور ایدر حتی
سوزی محض صواب اولسه خطادر اهل استهزا

(نطق آخر)

لیس من مات فاستراح بمیت * انما المیت میت الاحیاء

(میت) لفظلرینك ایکیسی سکون ایله واوچنجی شده ایله درجمله‌یی اولو که فارسیده مرده دیرلر (مأل بیت) موت ایله راحت بولان کمسنه میت دکلدر بلکه حیات طیبه یه وصول ایله مستریحدر * لکن اولمش کمسنه اولدرکه دیریلرك اراسنده میت اوله یعنی سیروسلوك ایله (موتوا قبل ان تموتوا) سریله متصف کامل اولمغه سعی ایلمیه اشته حقیقتده میت معطل اودر دیمکدر * اندن جاهل مراد اولنمق بعید دکلدرکه (یخرج المیت من الحی) مفهومنجه حضرت امیر کرم الله وجهه * وفی الجهل قبل الموت موت لاهله * بیوررکه حرف راده کاسه کرکدر * وامام حسن بوبیتی چوق چوق انشاد بیوررلرایدی (ترجمه)

بوعالمدن کوچوب راحت بولان مرده دکل اما

حيات دائمه ايرشمينلراولديلرموتى
(نطق آخر)

طلق الدنيا ثلاثا * واطلبن زوجا سواها

(دنيا) بوعالم فانيدر اقرب معناسنه اولان ادنانك مؤنثيدر * دنيادن زن ايله تعبير اولنمق صورتده حسن ودلربالق وسيرتده قبح وبيوفالغى سبيله در * وياخود ارباب كشف وشهوده عالم مثالرنده خاتون صورتيله كورنمك جهتندن اوله كه حضرت اميره اجمل زنان قريش اولان ثبيته صورتنده كورنديكى حرف لامده كلسه كركدر ان شاء الله المعين (زوج) جفتدر كه ضدى فردتك ديمكدر مرده وزنه دخى ديرلر * لكن صكره زوج مذكرده وزوجه مؤنثده شايع اولدى (ترجمه)

سه طلاق ايله عروس دهرى تطليق ايت دلا
بيوفايى ترك ايدوب كل استه يار پروفا

انها زوجة سوء * لاتبالى من اتاها

(لاتبالى) مبالاة ايلمز * يعنى كمسنه يى صايمز وقورقمز ديمكدر (مآل بيت) اول دنيا بدخو واخلاق سيئه اهلى وخاين دروهر كيم كندينه قربان ومنا كحه مراد ايلسه خوف ايلمز جفتلشور بويله بر عورتدر (ترجمه)

سوء خلقيله تخلق ايلين مكاره در
كيم كلورسه خوفى يوقدر اول هزاران آشنا

واذا نالت مناها * منه ولته قفاها

(منا) ارزولر معناسنه جمعدر مفردى منيه در (ترجمه)

آرزوسين دفع ايدنجه اندن اول اعراض ايدر
شخص آخر جلوه سينه يعنى ايلر اشتها

(نطق آخر)

يا عاشق الدنيا الغيرك وجهها * وانندمن اذا ارتك قفاها

(ارت) اصلنده اراءت ايدى مصرع ثانى قسم محذوفه جواب اولمغله نون تأكيد صحت بولور (مآل قال) اى دنيايه عاشق واول بدلقايه طالب معانق معلومك اولسونكه انك توجهى سندن غيرى كمسنه يه در تحقيق البته سندن اعراض ايدوب قفاسنى كوسترنجه اكاميل ومحبتله نادم اولورسين (ترجمه)

چو دنيانك كوزى غيريده در اى عاشق دنيا
ندامت ال ويرر يوز دوندرنجه سندن اى شيدا

(نطق آخر) * تحرز من الدنيا فان فناءها * محل فناء لا محل بقاء *
(فناء) كسر ايله قاپو اوكی پيش دركاه كبی (فناء) فتح ايله موجودك عدمی كه ضد بقادر (ترجمه) جهاندن احترازايله كانك پيرامنی حالا
مقام عشرت باقی دكل جای فنا آكلا

فصفوتها ممزوجة بكدورة * وراحتها مقرونة بعناء
(صفوت) خالص اولمق (ممزوجه) قارشمش (كدورة) بولانقلق (مآل مراد) اول دنيانك صافی وخالص اولمسی كدرله مخلوط وآسايشی محنته مربوطدر وبويله اولان مسكنك نتيجه سی نيه منجر اوله جغی بديهيدر (ترجمه)
صفای صفوتی آلوده درد كدورتدر * شفای راحتی درد تعبله ممتزج معنا

(نطق آخر) * هی حالان شدة ورخاء * وسجالان نعمة وبلاء *
(رخاء) شدتك ضديدر (سجال) صويی اولان قوغه لر مفردی سجلدر * دلو كبير متعدد قوغه مقداری اعتبار اولنوب لفظ سجال مفرد كبی ايراد وتثنيه قيلندی جمعك جمعی كبی (خلاصهٔ قال) دنيا ايكی حالدن عبارتدر كه بربرندن آيرلمزلر شدت وزحمت ايله وسعت حال كه ايكيسی كويا برآز قوغه لردر ايكی نوع قيلنسه بری نعمت ايسه نوع آخری دخی البته زحمت واذيتدر (ترجمه)
حالت دنيا ايكيدر يعنی شدتله رخا * بيری دلو عين نعمت بيريسی دلو بلا

والفتی الحاذق الاديب اذا ما * خانه الدهر لم يخنه العزاء
بعض نسخه ده را ايله اريب يعنی عاقل معناسنه در (عزاء) تقديم مهمله ايله صبردر كه تعزيت صبر ايله نصيحتدر (نتيجهٔ سخن) بو اوصاف ايله موصوف اولان دنيا معلوم اولدقده عاقل اول كمسنه دركه اكر روزكار اكا عهد وامانتده خيانت ايدرسه صبر ورضايه ملازمت ايدركه اول حالت اكا خيانت ايلمز بلا خوف انلرله متصف اولسون (ترجمه) براديب حاذقه ايتسه خيانت روزكار
صبر ايله ايدر عليل قلبه تدبير دوا * ان الملمة بی فانی * فی الملمات صخرة صماء
(ملمه) مهمه كبی حادثهٔ روزكار (صخره) طاش (صماء) متين وقوی معناسنه مؤنثدر (خلاصهٔ بيت) ترجمه دن عياندر (ترجمه)
كر نزول ايتسه بكا برنازله دوراندن * شدت صبر ايله مرمردن قتی ديرلر بكا

عالم بالبلاء علما بان * ليس يدوم النعيم واللأواء
(لأواء) بلواء وزننده شدت معناسنه وبلواء دخی نسخه در (مآل محصول) تجربه ايله بيلورمكه نعيم دنياده وبلواده دخی دوام يوقدر نه سرور يله معمور * ونه

شروربله مغمور اولمق سزاوار عقلادکادر (ترجمه)
اکلدم تلوین کونا کون چرخی صبرایله * پس دوام اوزره دکادر نعمت وشدت دلا

(نطق آخر) لنعم الیوم یوم السبت حقا * لصید ان اردت بلا امتراء

(سبت) لغتده قطع معناسنه درکه جمعه ایرتسی کوننك اسمیدر * فارسیده اکا شنبه دینور * فاتحهٔ رابعه نك اجمال مألی بودرکه خالق تعالی اول آفریننده ماسوایی خلق ایلمك مراد ایدوب (خلق الارض فی یومین) مفهوم منجه یر یوزینی بازار ایله بازار ایرتسی کونی خلق ایلدی وزمینده اولان سائر اشیایی صالی ایله چهارشنبه کونی خلق ایلدی وکوکلری دخی (سبع سموات فی یومین) ناطق اولدیغی اوزره پنجشنبه وجمعه کونی خلق ایلیوب جمله سنی التی کونده خلق ویدنجی سبت کونی ترتیب خلقی قطع وترك ایلدیکی ایچون اول کونه قطع معناسنه اولان سبت لفظنی تسمیه ایلدیلر * بوسببدندرکه یهود اول کون ترك عمل کونیدر دیرلر (صید) آوکرك قوش ایله وکرك کلب معلم ایله اولسون (امتراء) شك ایلمك (بلا امتراء) ده باء جاره نعم کلمه سنه تعلق ایدر (لا) دخی بومحلده غیر معناسنه اسمدر نفی جنسه حمل ایله شارح میبدی کبی علمای نحولك تکلفلرینه حاجت یوقدر (محصول بیت) تحقیق نه کوزل کوندر سبت کونیکه صید وشکاره قصد ایدرسن محذور شرعیسی یوقدر * مثلا جمعه کونی اولسه شاید صلوة جمعه یه مانع اوله لکن انده بویله محظور یوقدر * وحنفیاتدن یهوده دخی مخالفت بولنمش اولور (ترجمه) قصدك عالمده شکار ایسه دلا * روز شنبه خوشدر اتمه امترا

وفی الاحد البناء لان فیه * تبدی الله فی خلق السماء

(الاحد) یوم احد یعنی بازار کونی (تبدا) ابتدأ وشروع ایلدی دیمکدر فی قرینه سیله (محصول بیت) بازار کونده بنایه شروع انسبدرکه خالق تعالی کوکلری اول کونده خلق ایلدیکه بیت اولده اشارت اولندی * فقیردیرمکه اکرچه بازار کونی شروع انسبدر لکن آیك دردنجی کوننه راست کاورسه انده ابتدا اولنان هرنه اولورسه حسن ختام بولمق امر محالدر دیو بالتجربه یازمشلردر * وبوبیت آسمانك زمیندن مقدم خلق اولندیغنه ذاهب اولان جماعتك دلیلیدر * اکر سؤال اولنورسه که سبت کونده وحدت وصفی اعتبار اولنمدی * جوابلردن بری بودرکه سبت کونی ایام بیننده ذات بحت حق تعالی یه اشارتدرکه واحدیت وکثرت انده معتبردکادر * بعده بازار کونی مرتبهٔ احدیته صکره اثنین کونی مرتبهٔ واحدیته اشارت اولورکه ظهور کثرته مبدأدر * وثلاثا دخی عالم عقول ونفوسه *

واربعا عالم مثاله * وخميس عالم شهادته * وجمعه كه آدينه وعروبه دخى اسملرندندر جميع مراتبى جامع اولان عالم ناسوت * يعنى انسانه اشارتدرديدیلر (ترجمه)

داخى يكشنبه بنايه خوش كلور * كيم اوكونده خلق اولنمشدر سما

وفى الاثنين ان سافرت فيه * ستظفر بالنجاح وبالثراء

(نجاح) حاجت رواوقضا اولمق (مأل نظم) بازار ايرتسى كونى اكر مسافرت ايدرسن عزيمت ايلديكك حاجتكه تيزظفر بولورسين * وثروت يعنى مال كثيره واصل اولورسين كه دوشنبه كونى روزفيروزدر (ترجمه)

روزدوشنبه ده ايلرسن سفر * نائل ايده دولته حاجتروا

ومن يرد الحجامة فالثلاثا * ففى ساعاتها هرق الدماء

(حجامت) فتح مهمله ايله معروف لكن كسرى افصحدركه قان چيقرمقدر آلت مخصوصى وار برمشهور دوادر (ساعات) جمعدر مفردى ساعت زماندن برجزءدر * حتى ساعت معروفه ساعت نجومى ديرلركه علوم رياضيه اربابى ميانده بركيجه وبركون يكرمى درت اجزاء فرض وتقدير اولنوب آندن برجزئنه برساعت مستوى ديرلر * وياخود بركيجه نك ويا بركونك اون ايكى جزئندن بريدركه اكا ساعت معوج دينور (هرق) دوكمك واقتمق (سفك) دخى اول معنايه نسخه در (دماء) كسرايله جمعدر مفردى دم قاندر * اعرابى دخى فالثلاثاء احسن ديمكدر (خلاصهٔ بيت) هركيمكه حجامت ايلمك مرادايده صالى كونى سائرايامدن اولادركه اول كونك اجزاسنده قان دوكمك واردر (نكته) نقلا اثر شريفده وعقلا ارباب تجربه نك خبرلرنده كلمشدر حتى اول ساعاتى مريخ اولمغله انك حكم جلاديتى ساعات سائره سنه دخى سارى وسائردر * وآيك نصفى كچدكده واون يدى ويا اون طقوز * ويا يكرمى برنجى كونى اولمسى وعلى الريق اولمق * ونقرهٔ قفادن غيرى محلدن حجامت ايله قوت حافظه نك وعقلك زياده اولديغى مصرح واول كونده حضرت ايوب عليه السلام دردينه شفاياب اولديغى متعدد حديثلر ايله ثابتدر (ترجمه) هم حجامت روزسه شنبه ده در * ساعتنده خوش كلور سفك دماء

وان شرب امرء يوما دواء * فنعم اليوم يوم الاربعاء

(اربعا) كسر با ايله فتحى دخى مرويدر چهارشنبه كونيدر (حاصل شعر) شرب دواء مرادايدن كمسنه يه چهارشنبه كونى كوزلدر (نكته) برماده ده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام اثنين وثلاثا واربعا كونى بين الصلاتين وقتنه دلك برامرك حصولنه دعا بيوردیلر چهارشنبه كونى اويله نمازى وقتنك دخولندنصكره

اجابت اثری ظهور ایلدی حتی جابر صحابی دیرکه هر امر عسیرده اول وقتی تفقد
ایدوب انده دعامك قبولنی مشاهده ایدرم دیمشدر راشته بوندن ظاهر اولدیکه
چهارشنبه کوننك نحس اولمسی کفره یه کوره در * وحنفیه دن صاحب هدایه یه
نسبت اولنورکه درسلره چهارشنبه کونی بدأ ایدوب اول کونده ابتداء اولنان
اعمال البته رسیدهٔ ختام اولوردیو مروی حدیثله استدلال ایدردی * اکرچه اول
حدیثی محدثین انکار ایدرلرلکن بالتجربه بینه سوز صاحب هدایه نکدر دیدیلر
(ترجمه) چارشنبه ده بغایت خوش کاور * ایتمك استرسن اکر شرب دوا

وفی یوم الخمیس قضاء حاج * فقیه الله یأذن بالدعاء

(خمیس) پنجشنبه کونی قضا اوده مك (حاج) جمعدر مفردی حاجت برنسنه یه
محبتله احتیاجی اولمق (یأذن) قولق طوتر ودیکلر دیمك یستمع معناسنه در * پس
غایتی اولان قبول مراددر دعاء ضمله اوقومق دعاله ویا علیه (محصول سخن)
پنجشنبه کونده حاجت قضا اورواا ولورکه سمیع الدعاء اولان مجیب تعالی اول
کونده دعایی قبول ایدر * بارك الله السبت والخمیس (ترجمه)
پنجشنبه درقضاء حاجته * کیم اوکونده ایتدی حق امر دعا

وفی الجمعات تزویج وعرس * ولذات الرجال مع النساء

(جمعات) سکون ایله در ضمه لرله دخی جائزدر جمعدر مفردی جمعه درکه آدینه
وعروبه دیدکاری دخی ذکر اولنمشیدی * سبب تسمیه یوم جمعیت اولمسیدرکه
جمعه نمازینه مؤمنلرك اجتماعلریدر ویازوج وزوجه نك جمعلری ویا طعام زفاف
ایچون جمع اولمقدر (تزویج) جفت ایلمکدر (عرس) عروسك طعامیدر ضمله در
وعروس زوجدن وزوجه دن هر برینه دیرلر وکسر ایله دخی لغتدرکه زوجه
معناسنه در ترکجه کلین دیمکدر (لذات) جمعدر مفردی لذت ملایم اولان نسنه یی
ملایمتی ایچون ادراکدر (نساء) امرأه نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر (مفهوم
بیت) تزویج وانك طعامی وهرلذتلرکه رجال خاتونلر طرفندن تذوق وتلذذ ایده لر
جمله سنه جمعه کونی انسبدر (ترجمه) جمعه ده خوش اوله تزویج عروس
داخی لذات رجال ایله نسا * وهذا العلم لم یعلمه الا * نبی اووصی الانبیاء *

(نبی) پیغمبردر خبر معناسنه اولان نبأدن مشتقدر * ویاخود رفعت وشرف
معناسنه اولان نبوتدن مشتقدر بهر حال فعیل صیغه سیدر * تقدیر اوله
کوره یا بمعنی الفاعل اولورکه (نبأ عبادی) اکا شهادت ایدر * ویا بمعنی المفعول
اولورکه نبانی العلیم الخبیرا کا دلیلدر جمع نباوانبیاء کاور * وتقدیر ثانی یه کوره

يعني مفعولدر مرفوع معناسنه اولور (فتح) متكلمين ديرلركه نبي اول انساندركه كندينه هرنه كه حق تعالى دن وحي اولنورسه انى تبليغ ايچون كوندرلمشدر (رسول اول پيغمبردركه صاحب كتاب اوله ياشريعت سابقه دن بعض احكامي نسخ ايليه (اولوا العزم) اول رسولدركه قتال وجهاد ايله مأمور اوله * حضرت شيخ فتوحاتك اون دردنجي بابنده بيورركه نبي اول پيغمبردركه من طرف الله اكا كان دخي متضمن اولديغي شريعتله كندي عامل اوله * اكر اول شريعتي آخره تبليغ ايله مأمور اولورسه رسولدر * وصوفيهٔ كرام ديرلركه نبوت حق تعالينك ذات وصفات واسما واحكامندن خبرويرمكدر اكر سياست ايله دخي مأمور ايسه نبوتي تشريعيه در واكر دكل ايسه نبوتي تعريفيه دركه كنديدن مقدم كلمش اولان شريعتي تعريف ونابيد وتقويه يدر * وفاضل قيصري شرح فصوصده ديركه نبي برشخصدركه خلقه كمال هدايتلري ايچون ارسال اولنه كه انلرك اعيان ثابته لرينك استعدادلري اقتضاسنه كوره انلرك حقنده حضرت علميه ده مقرر اوله كركسه اول كمال ايمان اولسون واستر سه انك غيري اولسون وپيغمبردن اكر خارق عاده صادر اولورسه معجزه دركه اكر وليدن ظاهر اولسه كرامت اولور * وبعض وقت اولوركه نفوس قويه اصحابندن بحسب الفطره صادراولوركه اول كمسنه نبي وياولي اولمق دكل بلكه صالح دخي اولمز * ومولانا سعد الدين مقاصد شرحنده ديركه وقت اولوركه نفوس ناطقه اعمال مخصوصه يه استناد ايله امور غريبه احداث ايدركه اكا سحر ديرلر * وياخود عزايم كبي بعض روحانيات قوتيله * ويادعوت كواكب كبي اجرام فلكيه يه اعتماد * وياقواي سماويه نك ارضيه ايله امتزاجي سببيله كه طلسماتدر * وياخود خواص عنصريه اعماليله كه نيرنجاتدر * ويانسبت رياضيه ايله كه حيل هندسيه درنيجه احوال عجيبه احداث واظهار ايدركه تميزلري ميزان شرعله اولور (القصه) اشاعره * يعني اهل سنت كرامات اولياني اقرار ايدوب ومعتزله انكار ايدرلر اهل سنتدن استاد ابو اسحق بو امرده معتزله يه موافق ومعتزله دن ابو الحسن بصري اهل سنته مطابقدر * وصوفيهٔ كرام ديرلركه قبل الوقوع بعض امورك وقوعني خبر ويرمك * وطي زمان * وطي مكان * وبونلر امثالي حالات ملكلر ايله جنيانك خواصندندر اكر كاملاندن واقع اولورسه انلرك معاونتيله اولور * اما ضماير وخواطره جن ايچون اطلاع يوقدر وملك وملكوتده تصرف مثلا احيا * واماته * واخراج محبوس * وعالم ملكوته ادخال مريد مرتبهٔ الهيه نك خواصندندر * وهر پيغمبرك معجزه سي

امتنده غالب اولان امر مطابق واقع اولور* مثلا قوم موساده سحر شایع ایدر*
وقوم عیساده طب* وامت داود ده موسیقی * وخاتم الانبیا محمد مصطفا علیه
وعلیهم الصلاة والتحایا قومنده فصاحت غالب حاللری ایدی * حتی یدی قصیده
کعبهٔ مکرمه قپوسنده آویخته ایدی * کاملان انبیا واولیا مبدأ ومعاد وضابطهٔ
نظام دنیا ایچون ارساللری وجه کلی اوزره‌در واعمال بشریه‌نك برزخده تمثل
ایدن صورتلرینه مطلعلردر وسائر انسانه خوابده منکشف اولان حالات انلره
بیدار ایکن ظاهر اولور* واجسام ارضیه وسماویه‌ده تصرفه قادرلردر حضرت
ابراهیم آتشده تصرف ایلدی (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) وجناب
موسی صوده متصرف اولدی (واوحینا الی موسی ان اضرب بعصالئ البحر
فانفلق) وروی زمینده دخی تصرف ایلدی (واذا استسقی موسی لقومه فقلنا
اضرب بعصالئ الحجر فانفجرت منه اثنتاعشرة عینا)وحضرت سلیمان هواده
متصرف اولدی (وسلیمان الریح)وجناب داود معدنده تصرف کوستردی
(ألناله الحدید)ومریم نباتده اظهار کرامت ایلدی(وهزی الیك بجذع النخلة)
وحضرت عیسی خیوانده متصرف اولدی (کونوا قردة خاسئین)واول آفتاب
عالمتاب آسمان رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جنابلری آسمانده اظهار
اثر دست اعجاز پیوست بیوردی (اقتربت الساعة وانشق القمر (بیت) کوستر نجه
بنانی خلقه هنر* اوستنه پاره پاره اولدی قمر (صاحب) هیکا کل دیرکه ای عاقل
صاحب نظر وفراست آتشده قزارمش حدیدك ناره تشبهی ونارك فعلنی نارکبی اجرا
ایلدیکی مشهود دیدهٔ عبرت بینك اولنجه صقین تعجب واستغراب ایلمه که برنفس
نفیس حق تعالینك نورینه تقرب برله نورانیت کسب ایلدکده جمله کائنات اکا
اطاعت ایدر * خصوصا نبوت دخی ضم اولنه محل تردد واستعجاب دکلدر (شرح
فصوصده)فاضل قیصری دیرکه وجود حقیقت واحده‌درکه تعدد وتکثر آنده
بوقدر مشهود اولان تعدد وتکثر تعینات وتشخصاتك مقتضاسیدرکه اجسام
وارواح پیدا ومعانی روحانیه واعراض جسمانیه هویدا اولور ارواحك کلیه‌سی
وجزئیه‌سی واردر ارواح پیغمبران ارواح کلیه‌درکه هر بر روح تحت حکمنده
داخل اولوب امتی اولان جماعتك ارواحنی مشتملدرکه اسماء جزئیه‌نك اسماء
کلیه‌ده دخولی کبیدر* اشته بو تقریره اشارت بیورر (ان ابراهیم کان امة قانتا
لله) وصی) نبی صیغه‌سی اوزره‌در (وصیت) راغب قولنجه برکسنه برشخصی
اختیار ایدوب وعظ وپندی متضمن اولان عملی اکاسپارش ایله سائرندن انی

تمییزه دیرلر (وصی النبی) پیغمبرك سائر اصحابی میاننده مختاری اولوب بعض
اعمال دینیه‌یی حواله ایلدیکی شخصدر (مآل بیت) ظاهردرکه بو خواص ایام
اسبوع امور شرعیهٔ واجبه دن دکلدر * فضائل اسلامیه درکه احتیاط وخیر
وبرکت کثیره‌یه عملنده ارتباط قبیلندندر بو مقوله حسیات فاضله‌یی پیغمبر اولان
بیلور ویا انك وصیسی اولوب آیینهٔ خصال حمیده‌سی وتربیه ضمننده تعلیمکرده‌سی
اولان ذات بیلور دیمکدر (فتح) فن نجومده مقرردرکه جمعه ایرتسی دیدکلری
سبت کونی زحله تعلق ایدر * وبازارلك طالعی آفتابدر * بازار ایرتسی قمرکدر صالی
مریخه تعلق ایدر وچهارشنبه عطارد وپنجشنبه کوننك تعلقی مشتری‌یه * وجمعه
کونی زهره‌یه متعلقدر * قمرك مناسبت حکمیسی سفره‌در * مریخك حجامت
وقان المق کبی کاره نسبتی واردر * عطارد شربت ایچمك کبی امره منسوب *
مشتری قضای حاجات یعنی حصولی انتظارنده اولنان بر امره مباشرت
اول وقتده سهولتنه سببدر ودعا قبولی ملحوظدر * زهره تزویج وتزوج امثالی
جمعیت سرور * وسور حبور ساعتیدر * هر برنده وجه تخصیص عیاندر *
لکن زحلك صید ایله وکونشك بنا ایله نسبتی فن نجومده ظاهر دکلدر شاید که یوم
سبتی صیده تخصیصك وجهی بو اوله که ابن عباس ومجاهد رضی الله عنهم
بیورمشلردر که یهود اهل اسلامك یوم مخصوصلری اولان جمعه کونیله مأمور
اولمشلر ایکن انی ترك وشنبه کوننی اختیار ایدوب کندی رایلرینی مختار فاعل
مختاره ترجیح ایلدیلر خالق تعالی دخی انلری اول کونده صیددن منع قیلدی
واول کون روی دریایه بالقلر چیقوب صیددن امین اولدقلری جهتدن بیمحابا
کورینورلر وغروب شمسله انلر دخی غائب اولوب ینه سبت کونته دك بردخی
کورنمزلر ایدی بو بلایه حق تعالی انلری مبتلا ایلدی زیرا انلر امر حقی تبدیل
ایلدیلر * وبازار کوننی یا بویه تعیین بیت ثانیده بیان اولنان وجهه بناءدر
وبو احکامده احتیاط درکار اولدیغی بیت اولده لام ایله (وحقا) کلمه سیله (وبلا
امتراء) قولیله تأکید بلیغ قیلدی (لطیفه) شارح فقیر دیرمکه یوم سبت ایله صید
حوت عددده یکسانلردر شاید که بو سرك ثمره‌سی اوله صید بحره معنوی وجه
تخصیص دخی اولور * فاضل یزدی دیرکه فن احکام منسوب ادریس علیه
السلامدر وشیخ علاء الدوله عروه‌سنده یازارکه اهل نجومك فتح الباب ایله بنام
قیلدقلری اتصالات علویه نزول باران پیدا اولمسنه سبب اولدیغی فی الحقیقه
بیلمك استرسك سورهٔ قمرده (ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر) آیت کریمه‌سنی تلاوت

ومفهومنی ملاحظه ده امعان دقت ایله که خدشهٔ دل سندن زائل اوله * وفتح
الباب تعبیری شرک کوکبدن آیریلوب انک خانه سنه خانه سی مقابل اولان کوکبه
اتصال ایلمکه دیرلر مثلا زهره دن مریخه انصرافی کبی * وینه شیخ مزبور عروه ده
علم نجوم علم انبیا اولدیغنی اکر بیلمک مراد ایدرسن (فنظر نظرة فی النجوم فقال انی
سقیم) آیت کریمه سنی قراءت وتأویلنه نظر انداز امعان اول دیو بیورر * شمس
ضیادار آسمان رسالت علیه الصلاة والتحیة برحدیث شریفده (من آمن بالنجوم
فقد کفر) بیوردقلرندن مرادهما بونلری بودرکه نجومده اولان تدبیرات کونیه ده
انلر حق تعالینک امرینه مسخر ومخلوق اولوب انلرلک هر برینه برخاصه ودیعة الله
قیلنوب انلر مدبرات اولمقده مأمورینلر یعنی وهر برینک وقت اجتماعلرنده پیدا
اولان خاصه زمان انفرادلرنده انلردن هویدا اولان اثرک غیری اولمق دخی امر
حکیم مطلق اولدیغنی اقرارلری اولمیوب بلکه انلر بو عالمک تدبیراتنده بالنفس
مستقللردر دیو اعتقاد ایدرلرسه کافر اولورلر * وبونک نظیری بونشأة
انسانیه ده بودرکه مثلا منفرد ابرحرف کبی کلمه درکورمک ایله امر درکه
رؤیتدندر اکر حاء مهمله ایله تألیف اولنسه (رح) بعد الزوال ذاهب اولمغله امر
اولور واکر ثاء مثلث ایله ترکیب اولنسه (رث) وارث اولمغله امر اولور حجة
الاسلام امام غزالی احیاء العلومده بیورر * علم نجومده نهی اولنمان ایکی امردر
بری افعالنک تأثیرنده مستقللردر یا وجودنده ویا خلقنده حق تعالینک مدخلی
یوقدر دیو معتقد اولمقدرکه قریبا ذکر اولندی وبری دخی احکامنده منجملری
تصدیقدر زیرا انلر عن جهل سویلرلر * وبو علم بعض پیغمبرانک معجزه سی
ایدی صکره مندرس اولوب مختلط وپریشان اولدقده بعض آثار قالمشدرکه
صوابی خطاسندن تمییز ممکن دکلدر * قالدیکه خالق تعالینک خلقیله حاصل
اولان آثاره کواکبک سبب اولدقلرینه اعتقاد ایلمک دین اسلامده برامر قادح
ومضر دکلدر بلکه حق اولان بودر زیرا عادة الله بویله جاریدرکه اثر خلقتنه بعض
اشیایی سبب ایلمشدر آتش یاقغه سببدر مع هذا اول فعلی خالق ینه حق تعالیدر
ومدبر حقیقی ایکن ملائکه یه (والمدبرات امرا) بیورمسی دخی بوقبیلدندرکه
مقسماتندر * شیخ ابوعلی بن سینا اواخر شفاده افاده ایلدیکی بحثک خلاصه سی
بودرکه احکام سویلین اهل نجوم مع هذا مقدماتی برهان ایله اولمیوب بلکه اکثرنده
تجربه دعواسنده اولوب واحوال سماویه نک جمله سنی احاطه ممکن دکل ایکن
اسباب سماویهٔ کائناتک دلالتلریله احکاملرینی اثبات ایلمک قیدینده اولوراشته

بوسببدن

بو سببدن قوللرينه اعتماد اولنمز وبو خلاصه يي تأييد ايدركه (غريبه ١٨٥)
تاريخنده زحل ايله مشتري بروج هوائيه دن ميزانده قران ايلدكلرنده اهل نجوم
معمورهٔ ارض اول سالده روزكار ايله خراب اولور ديو حكم ايلديلر واول زمانك
حكماسندن انوري دخي انلرله اتفاق ايلدكده بو صورتدن خلق خوف ايدوب
زيرزمينلر تدارك ونيچه محكم مغاره لر پيدا سنه سعي ايلديلر * ومنجملرك تعيين
ايلدكلري كونده خلق بيره كيرديلر لكن اول كونده اصلا روزكار بديدار اولمدي
وسلطان طغرل امر ايدوب مناره لرده چراغلر ياقديلر كيجه صباحه دك قطعا هواده
حركت حس اولنمدي لكن چنكيزخان قوم تاتارده پادشاه اولوب قران مزبورك
اوتوزنجي سالنده خروج ايلدي (ترجمه) بو علومي فهم ايدر انجق نبي * هركم
اولورسه وصي انبيا (نطق ديكر)

لبيك لبيك انت مولاه * فارحم عبيدا اليك ملجاه

(شيخ رضي) ديركه لبيك اصلنده الب لك البابين ايدي يعني خدمتكده قائم
وامتثال امركده دائم اولورم ديمكدر تثنيه صيغه سي تكثير ايچوندركه چوق
چوق وهرزمان وعلى التوالي خدمتلركدن منفك اولمم ديمكدر صكره فن نحوده
تقرر اولنان قاعدهٔ معروفه اوزره لبيك قالمشدر ياخود الب معناسنه اولان
لب دندر (مولى) آزاد ايدن كمسنه معتق كبي وبو معني سائر معنالردن اولى در
ومصرع ثانيده اولان عبيده نظرله انسبدر (رحمت) احساني اقتضا ايدن رقتدر
(عبيد) عبدك تصغيريدركه استرحاما اختيار ايلدي (ملجأ) محل رجا ونياز
(نكته) مصرع اول اصلنده انت مولاي ايكن انت مولاه تعبيرينه عبور والتفات
اولندي زيرا زورق هستيء موهومي بحر فنايه ارسال ايله مقام تكلمده كنديدن
غائب اولوب كنديدن عبارت اولان ياء متكلمدن قافيه نك طلبيله ضمير غائبه
عدول وياخود ملجأ ضميري كبي بو دخي مصرع اخيرده اولان عبيده رجوع ايله
اضمار قبل الذكره قائل اولمق لازم كلدي (ترجمه) بوزاوروب دركاهكه كلدم خدا
ملجأم انجق اودر رحم ايت بكا

ياذا المعالي عليك معتمدي * طوبى لمن كنت انت مولاه

(معالي) جمعدر مفردي معلاة رفعت وشرفدر (معتمد) اعتماد معناسنه مصدر
ميمي (طوبى) طيبدندر حسن زندكاني ميسر اولسون ديمكدر لامسز دخي
استعمال اولنوركه قريبا كلسه كركدر (مآل نظم) اي رفعت وشرف صاحبي
يعني انلرك عطاسنك صاحبي حسن حال وسعادت اول كمسنه يه كه سن انك

افندیسی اولدلٔ یعنی اول مرتبه کریم ودار بنده رحیمسین که مولای حقیقی اولدیغکی یه‌لوب سنك بابکه التجا اربابی هرحالده سعادت اصحابیدر (ترجمه)

اعتمادم سا که دریاذا الجلال * خوش اوکیم سن اوله‌سین مولی اکا

طوبی لمن کان نادما ارقا * یشکو الی ذی الجلال بلواه

(ارق) اویخوسزلق (وارق) انك نعتی که اویخوسز کمسنه (جلال) عظمت (مآل بیت) حسن حال وسعادت اول کمسنه یه که کندی جرمنه معترف ونادم اولوب اویخوسنی ترك ایده وبلای جرم وجنایتندن الله عظیم الشانه شکوا ایلیه وعظمت وجلالندن خوف ایدوب کیجه‌لرده عالم اغیاردن خالی ایکن بیخواب وبیتاب باب رب الاربابدن فیض عفو وعنایت استجلاب ایلیه (ترجمه)

خوش اوقولکیم نادم وبیخواب اولوب * ایده نفسندن خدایه اشتکا

مابه علة ولا سقم * اکثر من حبه لمولاه

(سقم) خسته‌لك (محصل بیت) علل صوریه وسقم معنویه‌دن هیچ بری مولی تعالی ایله اولان معاملهٔ قلبیهٔ سریه‌سنه مانع اولمیه (ترجمه)

آکه باعث اولمیه علت ستم * آه وزاری حب مولادن اولا

اذا خلا فی الظلام مبتهلا * اجابه الله ثم لباه

(ظلام) فتحله ظلمت کبی قرا کلق (ابتهال) دعاده فریاد وزاری لبی لبیك دیدی دیمکدر (محصول بیت) کیجه ظلمتنده تنها نیازده اولوب مجیب السائلین حضرتلری هر امنه مساعده ودعاسنی قبول ایدوب کندی یاربی دیدکجه خالقی اولان باری تعالی اکا لبیك خطابیله جواب ایلدیکی قوله سعادتکه بو دولته مظهر اولمشدر زیرا اثرده کلمشدرکه برامر ضمننده برقول خالقنك ربوبیتنی اقرار ایله دعاسنده اوچ ویا بش کره یاربی دیدکده لبیك خطابیله لطیف وسنان تعالی بنده نوازلق بیورر (ترجمه) چون ظلام شبده ایده ابتهال * حق اجابتله دیه لبیك اکا *

سألت عبدی وانت فی کنفی * وکل ماقلت قد سمعناه

(کنف) تحریکله ایله جانب وطرفدر حتی ذیل معناسنه اولمسی لباسك طرفی اولدیغی ایچوندر اکرچه بومحلده سکونیله حفظ معناسنه دخی نسخه درلکن معنای اول اولادر (محصول مقول) سن ای قولم طلب ایلدك لکن حال بوکه سن بنم طرفمده سین و بنمسین وهرنه که رجامند اولدکسه فی الحقیقه بزم مسموعمز اولدی یعنی قبول ایلدك (ترجمه) هرنه دیدکسه ایشتدم ای قولم *

استکاك ویردم حاجتله سکا *

صوتك تشتاقه ملائکتی * فذنبك الآن قد غفرناه

(صوت) آواز (ملائکه) ملکك جمیدر اصلی املاکدر حذف وقلب اولنمشدر اصل ماده سی الوکه درکه رسالت معناسنه در (آن) وقت وزماندر (الان) شمدی دیمکدر (مأل بیت) سنك سسکه فرشته لر مشتاقلردر * پس دلالت ایدرکه بنم دخی عندمده مبغوض ومغضوب دکلسین بزسمیع الدعا وغفور الخطایا شمدی کناهکی مغفرت ایلدك (نکته) اشتیاقك سری بودرکه فرشته کانك نشأت وخلقتلری استغنا وعصمت اوزره اولوب نیاز وطلبدن بی بهره لردر بو مقوله حالات انسانك مقتضای نشأت جامعه سیدر اثرده واقعدرکه جناب نبی المعبود حبیب الودود بیورمشلرکه ملائکهٔ کرام (ودود) اسم شریفنك معناسنی بیلمزلر پس هرکس بیلمدیکی نسنه یه مشتاقدر * وغریبدرکه ینه اعتراضکونده (اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء) دیوب انسانه کندیلرینی ترجیح وتبرئهٔ نفس ایله (نحن نسبح بحمدك) دیمشلردر مع هذا اول ایراد ایلدکلری فساد وسفك دماء انسانك خلقتنه سبب اولمشدرکه اثرده کلمشدر اکرسزلر کناه ایتمز برطائفه اولسکز ایدی حق تعالی سزی ازاله ایدوب کناهکار برقوم خلق ایدر دیکه کناهلر ینه اعتراف ایله استغفار ایدهلر وغفار تعالی دخی انلرك جرملرین مغفرت ایدوب غفار الذنوب وستار العیوب صفتلرینك حکمنی اجرایه وسیله وسبب اولورلر ایدی لکن سزلرده بحسب البشریه کناه وقوعیله حکم غفاریت جاری اولمسی سزلك ثباتکزه وبلکه فی الاصل (انی اعلم مالا تعلمون) تو بیخیله آفرینشه سبب اولمشدر دیو بیورمشلر (ترجمه) صوتکه مشتاق املاك برین * مغفرت ایتدك ذنوبك ای فتا

فی جنة الخلد ما تمناه * طو باه طو باه ثم طو باه

(جنت) اوچماقدرکه معروفدر (خلد) بقا وخلود ودوام جنة الخلد سکز جنتك بریدر بریسی دخی بونلردر دار الجلال دار السلام جنة المأوی جنة النعیم جنة الفردوس جنة القرار جنة عدن * بعضیلری دار الجلال یرینه علیین دیدیلر وجنة قرار یرینه دخی مطلقا جنت ودار المقامه دخی عد اولندیکه رؤیت آندن واقعدر ونیجه لر دخی جنان نیران کبی یدیدر دیدیلر (طوبی) قریبا ذکر اولندی (ترجمه) جنت خلد ایچره درهر استکالك * حبذا اول آرزوی منتها

سلنی بلا حشمة ولا رهب * ولا تخف انی انا الله

(سل) اصلنده اسأل درکه استه دیمك اطلب کبی امردر (حشمت) کسرایله

حرمت وهیبت وحیادر فتح حادنی استحیاده لغتدر (رهب) فتحتیله قورقمق اسکان دخی لغتدر (لب کلام) ای قولم بکا سؤالده مبالات ایلمه بلا استحیاء ولا خوف مطلوبکی طلبکار اول زیرا تحقیق علی التحقیق رب العالمین اولان الله عزوجل بنم یعنی اکربندن طلب بابنده خشیت وادب ایلیوب استکلی اولمسك غیری کیمدن طلب ایدرسین برالتجابری دخی وارمی (ترجمه)

قیلمه استحیادیله مقصودکی * بن خدایم لطفمه یوق انتها

(لازمهٔ حادثه) وقتمزده ظهور ایدن بلیات جهلیه دندرکه آیات کرامده واقع اولان متکلم مع الغیر صیغه سی معناسنی اداده بنه متکلم وحده اداسیله افاده اولنمق لازمدرکه تعددی ا یهام ایدر دیو بعض واعظ افندیلر تغییر وضع وعظ ایلدیلر تفسیر بالرأی رایحه سی استشمام اولنور برحالتدرکه (انا اعطیناك) ده بن سکا ویردم دیمك کرکدر دیرلرایمش نعوذ بالله تعالی آفات لساندن اولدیغی روشندر زیرا ازجمله مقدمهٔ جزولیه که محوده معتبراندن امالی دیمکله معروفدر حروف مضارعتی تعداد ایدوب نونده دیرکه * والنون للواحد ومعه غیره وللواحد المعظم نفسه * یعنی نون مع الغیر اولان متکلم علامتی ونفسنه تعظیم ایلمك مراد ایدن متکلم واحدلك دخی اداتیدرکه مثلا (نحن قسمنا) برعظیم الشان قسمت ایلدك دیمك کرکدرکه حتی تعظیم مقصودلك منفهم اوله * راغب دخی مفرداتده نحن ماده سنده تصریح اجرامی ایدوب اخبار ملوکی تعبیر ایدر * یعنی شاهانه ادادر وقصیدهٔ برده نك شرح ابن هشامی اوزرینه عبد القادر بغدادی حاشیه سنده دخی فی خطاب الواحد للتعظیم انتم قلتم دیمشدر * یعنی تعظیم مراد اولندقده مفرد اولان مخاطبه جمع اداسیله سزدید یکزدیو خطاب اولنور * حتی عمر فارسکوری جوامع الاعراب نام منظومه سنده دیرکه (ع) ثم للاشتراك والتعظیم نا * وبرمحلده دخی (ع) ونحن ان شورك او تعظیما * دیمشدرکه تقول سابقه مألنده در وروض الریانده بوسیاقه (رب ارجعون) کریمه سنی تمثیل ایدوب مخاطب واحد حقیقی تعالی ایکن صیغهٔ امرك جمعی ایله وارد اولدی تعظیم وتفخیم ایچونکه یارب دنیایه سز بنی کوندرك وبنی کیرو وندرلك دیمکدر (نحن الوارثون) ودخی (انا نحن نحیی الموتی) کبی دیو تفصیل ایلمشدر بو بحث نفایس دقیقه ومهمات انیقه دندر * رحم الله لمن سمع وادعی کما وعی (نطق آخر)

امن بعد تکفین النبی ودفنه * باثوابه آسی علی هالك ثوی

همزه استفهام انکاریدر (آسی) غمکین اولوردیمك متکلمدر ماضیسی (ثوی)

اقامت ایلدی دیمکدرکه جعل الجنة مثواه دعاسنده مثوی مکان دیمکدر (محصول مرثیه) آیاکه پیغمبر علیه صلوات البشر کندی جامه سنی کفن ایدوب انکله دفن اولندقدنصکره برکمسنه دخی فوت اولوب طپراغه دفن اولاقده بن غمکین اولورمیم * یعنی اولمم زیرا آندن زیاده برمصیبت دخی کرکسه والدین صوری ومعنوی اولسون بنم ایچون واقع اولمزکه انکله حزنم بوحزن وغممه غالب اوله * یعنی رحلت نبویه جمله غملرك اشدی ومصائبك اکدیدر (فتح) چونکه اصحاب کرام ابوبکرصدیق حضرتلرینه خلافتله بیعت امرینی تمام ایلدیلر رضوان الله علیهم اجمعین پیغمبر علیه الصلاة والسلامك تجهیز وتکفین اولنملرینه توجه ایلیوب مباشرت مراد ایلدکلرنده غسل اولنورکن عریان اولمق واولمق خصوصنی بیله مدیلر * امام احمد سندنده حضرت عائشهٔ صدیقه رضی الله عنهادن روایت ایدرکه اصحاب کرامك جمله سنه مجلس مشورتده نوم غلبه ایلدی مراقبه ایدرکبی کوزلری قپالی طورورلرکن خانه نك برکوشه سندن برآواز کلدیکه پیغمبری کوملککی ایچنده غسل ایلدیدیوندا لکن قائلی معلوم اولمدی * پس حضرت علی اول حضرتی کندی آغوشنه آلوب عباس حضرتلری وانك اوغللری فضل وقثم اول حضرتی تقلیب ایدرلر * واسامة ابن زید وشقران صوقورلر ایدی حضرت مرتضی جناب پیغمبر علیه الصلاة والسلامی پیراهنی خارجندن غسل ایلدی لکن سرهٔ شریفه لرینه ال طوقندرمدیلر ونفرت طبیعت سائرنده حاصل اولان عوارضدن قطعا برشیٔ بولمرده ظهور ایلمدی حتی حضرت حیدر بیوردیلرکه (بابی وامی ماطیبك حیا ومیتا) یعنی واندیم سکافدا اولسون حیات ومماتك حالنده دخی نه پاك وجود شریفسین دیوتعجبانه وبلکه سائر اصحابه ضمنا اعلانه قصدایله تفدیه ایلدی * پس بیاض کفنله تکفین ونمازینه مباشرت اولنوب ابتدا حضرت امام الاولیاء علی المرتضی وعمیلری عباس وبنی هاشم هرنقدر موجود ایسه نمازینی قیلدیلرصکره سائر مهاجرین صکره انصار وسائر اهل اسلام وبعدهم خاتونلر وانلردنصکره اطفال وانلرك عقبلرنده هنوز آزاد اولمامش عبید نماز قیلدیلر لکن جمله سی فرداً فرد اادای صلاة ایلدیلر هیچ کمسنه امامت ایلمدی بوامر دخی ختام بولدقده دفن محلنی بیله مدیلر * جناب ابوبکر صدیق (ماقبض نبی الادفن حیث یقبض) حدیثنی روایت ایلدکده اول حضرتك جامه خوابنی یعنی دوشکنی قالدروب ابوطلحه اول محلده قبرقازوب لحد ایلدی حیدرکرار وفضل وقثم وشقران قبرشریفه نازل

اولدیلر قنی جمله سندن صکره چیقدی (ترجمه) چون نبینك جامه سی اولدی کفن قبری سرا * کیمسه نك مونسی اندن صکره غم کلمز بکا

رزینا رسول الله فینا فلن نری * بذالك عدیلا ما حیینا من الردی

(رزینا) اکر ضم مهمله وکسر زای ایله مجهول اولورسه مصیبتلندك دیمکدر که بیت سابقه ملایم اولان بودر * واکر معلوم صیغه سیله اولورسه بزلر مظهر خیر وبرکت اولدق دیمك اولور رسول منصوب اولوب برسول تقدیرنده در * رسولك بیانی ایام اسبوع نظمنده قریبا مرور ایلدی (عدیل) عدل کبی مقدار وقدرده معادل ومشابه که دنك دیرلر حتی بعض نسخه ده بذلك عدلا دخی کلمشدر (ما) مدت ووقت معناسنه (ردی) هلاك که درمن ایله تعلقنده معنی صحت بولمق ایچون متعلق اولان ما حیینا مادامکه بزلر صاحب حیاتلرز معناسنه ایکن نجات معناسی دخی تضمین اولنور (فائده) تضمینده فائدۀ لطیفه واردر لکن معنالرك حقیقت ومجاز اولمسنده اختلاف محلنده مقصلدر تقریر ظاهر بودرکه برلفظ معنای اصلیسنده مستعمل واصالة مقصود ایکن برمحله مناسب واول معنای اصلی یه متقارب برآخر معنی دخی اکا تبعیتله قصد اولنور لکن بو لفظ معنای ثانیده مستعمل اولمیوب واول معنی ایچون برلفظ دیکر دخی تقدیر اولنمازاشته بو تقریره کوره اضمار ویاخود کنایه قبیلندن اولمیوب بلکه اول لفظك معنای حقیقیسی ایله اکا مناسب برمعنی دخی بالتبع مراد اولنور وتضمینك دخی معناسی بلا کلفة واضح اولور (مفهوم شعر) پیغمبر علیه السلامك رحلتی بزلره مصیبترس اولدی بزلرده بردخی انك مثلنی وشبیهنی کورمزز بزلر هلاك کدن نجات اوزره اولدیغمز مدتده یعنی الی الابد انك برمثلی دخی کلمز * بودخی ظاهردرکه کندی مثیلی اولمیان کمسنه نك مصیبتی دخی جملۀ مصائبك اشدی اولور حتی حضرت زهرایه منسوبدرکه بیورمشلر (شعر) صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن لیالیا * یاخود تقدیر ثانی یه کوره انك وجود بهبودی بزم ارامزده ایکن بزه اصابت ایدن خیر وبرکاتی مدت حیاتمزده برکسدن دخی کورمك امر محالدر دیمك اوله (ترجمه) اول حبیبك انتقالی برمصیبتدر بزه * کیم نظیرین کورمز زدنیاده طوردقجه دلا

وکان لنا کالحصن من دون اهله * له معقل حرز حریز من العدا

(حصن) قلعه که فارسیده دز وحافظنه دزدار دیرلر (دون) مقلوبی اولان دنو کبی قرب معناسنه در اکرچه فوق مقابلی اولوب جهاتدن اولور لکن محله مناسب

ومفهومه متقارب اولىی معنادر (اهل) خاندان معقل ملجأ حرز متین دیمکدر
لکن حرز ایله اولدقده موضع معناسنه اولوب (حریز) حصین ومتین دیمکدر
اما بونده عداء نظرله حفظ معناسی تضمین اولنور (عدا) کسر ایله عدولک جمع بی
نظیریدر (مؤدای نظم) پیغمبر علیه الصلاة والسلام بزلر ایچون کندی خاندانک
طرفندن برقلعه کبی اولمشیدیکه التجا حالنده عدولردن وسیلۀ امنیت وقلبلرینه
قوت وسبب راحت ایدی (ترجمه) اهل بیته برحصار ایدی عدودن حفظ
ایچون * ملجأ وحرز متین ایدی رسول مجتبا

وكان بمرآه نرى النور والهدى * صباحا مساء راح فينا او اغتدى
(مرأى) وزن ومعناده منظر درکه برکسنه نک باقدقده کوردیکی یر (مآل محصل)
پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزم بیننزده اخشاملیوب صباحلدکجه
انک نظرکاهنده بزلر نجی بهر صبح وشام نور هدایت مشاهده ایدردک (حکایت)
قاضی میر حسین یزدی دیرکه عبدالله بن زید انصاری رضی الله عنه وقتا که پیغمبر
علیه الصلاة والسلامک انتقال بقا بیوردقلری مسموعی اولدیغی ساعتده کندی
عماسیله دعا ایلدیکه تا پیغمبردن غیرینک یوزینی کورمیه در حال بر لحظه ده
دعاسی مستجاب اولدی (ترجمه) نور توحید وهدایی وجه پاکندن
کوروب * قلبمز تنویر ایدردی یعنی هر صبح ومسا

لقد غشيتنا ظلمة بعد موته * نهارا فقد زادت على ظلمة الدجى
(ظلمة الدجا) نور الانوارک مقابلیدر (مآل کلام) حضرت پیغمبر علیه الصلاة
والسلامک وفاتنده کوندز ایکن بزی بر ظلمات قاپلدیکه کیجه ظلمتلرندن زیاده
واکا غالب ایدی حضرت زهرادن قریبا یازیلان بیت مفهومنده در (حکایت)
انس رضی الله عنه بیوردیکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام رحلت ایلدیکی کون
مدینۀ منوره یی ظلمات احاطه ایلدی وهنوز قبر حضرتدن یعنی دفنی خدمتندن
ال چکمدک ایدی (ترجمه) چوکدی بر ظلمات جهانه کوجدیکی کونده
اونور * لیلۀ ظلمایه غالب اولدی روز غمفزا

فيا خير من ضم الجوانح والحشا * ويا خير ميت ضمت الترب والثرى
(جوانح) جمعدر مفردی جانحه کشینک یانی (حشا) بوش بوکر (جوانح) ایله
حشانک بربره کلمسی موتدن کنایتدر (مآل سخن) ای آخرته رحلت ایدنلرک
وطپراق کندینی قوجاقلیان کشیلرک خیرلیسی (ترجمه) ای حشا وپهلوبی
ضم ایده نک الـ بهتری * داخی انک خیریکیم ضم ایلیه خاک وثرا

كان امور الناس بعدك ضمنت * سفينة موج حين فى البحر قد سما

(سما) عالى اولدى ديمكدر (مفهوم بيت) سندنصكره كويا ناسك امور بنى برقايغه جمع ايدوب دريانك غايت بلند موج ايله تموج ايلديكى شدتى وقتنده اول دريايه القا اولنوب غرق اولدى * يعنى سندنصكره امتك باجمعهم كارلرنده بويله زحمت چكديلر (ترجمه) كار عالم رحلتكده دوندى اول كشتى يه كيم * غرق ايدوبدر بحر غمده صدمهٔ موج بلا

وضاق فضاء الارض عنهم برحبه * لفقد رسول الله اذ قيل قد مضى

(ترجمه) بوككيش دنيايى خلقك باشنه تنك ايلدى * فقد سلطان رسل سرتاج جمله انبيا

فقد نزلت بالمسلمين مصيبة * كصدع الصفا لا شعب للصدع فى الصفا

(مسلمين) اسلام اهلى ديمكدر اسلام ايكى نوعدر برى لسانا اعتراف واقراردركه ايماندن دوندر لكن قتلدن صاحبى خلاص بولور * حقانيتنه اعتقادى اولمسه دخى (ولكن قولوا اسلمنا) كريمه سنده مقصود بودر ديديلر * وبر نوعى دخى اقرار لسانى واعتقاد قلبى اعتقاد وافعال شرعيه يه وفادار اولوب جمله قضا وقدره تسليم ورضادر (صدع) يارلق (صفا) قوى وشديد طاش (شعب) كسر ايله در صدعى اصلاح ايلمك اضداددندر لا شعب جمله سى سؤال مقدره جوابدر (مآل قال) تحقيق اهل اسلامه بر مصيبت نازل اولديكه قاتى طاش يارلق كبى * اكر انك اصلاحى ممكن دكلميدر ديو ورسه * بردخى اصلاح قابل اولمز پاره پاره اولان طاش تكرار اولكى حالنى بولمز (منقبه) سردار انبيا سردار حق تعالى عليه الصلاة والتحايا آخرته انتقال بيوردقلرى وقتده معاذ بن جبل يمن حاكمى ايدى كنديسنه وفات نبوى كشف اولوب اول آنده مدينه يه توجه ايلدى اثناى طريقده عماره راست كلديكه صديق اكبرك مكتوبنى معاذه ايصاله مأمور ايدى معاذ سؤال ايلديكه اصحاب كرامى نه كيفيت اوزره قويدك عمار ديديكه شو بانسز قيون سوريسى كبى قالديلر ديدى بنه صورديكه مدينه نك حالى نه صورت اوزره در عمار ديديكه چيقديغم زمانده برحالده ايديكه اهاليسنه دار كلمشيدى كويا برمقده برخاتم ضيق اولوب اول اصبع چكديكى زحمت كبى شهرلك اهاليسى اول مرتبه زحمت اوزره ايدى (ترجمه) قيلدى شمشير مصيبت مسلمينى سينه چاك * صان شكاف سنك خارادر قبول ايتمز دوا

فلن يستقل الناس تلك مصيبة * ولن يجبر العظم الذى منهمو وهى

(يستقل) استقلال مصدرندندركه آز قصنقدر (منهمو) منهم دروزن ايچون صله اولمشدر (وهى) يارلدى وچاتلدى ديمك (معناى بيت) خلق اول شدتى آزدر ديمزلر واول غم ومصيبت سببيله انلرك وجودلرنده چاتليان كموكلر بردخى باغلمز والتيام قبول ايلمز * يعنى اول ثقلت وزحمته باعث وبادى اولان فراق نبويدرامت ايچون آزبلا دكلدر اكرا كا لايق اولان مصيبت ظهور ايلسه بالجمله كائنات مضمحل اولمق كرك ايدى (ترجمه) صدمهٔ سنك مصيبت استخوان عالمى * شو يله سست ايتديكه جبر ايلە درست اولمز قفا

وفى كل وقت للصلاة يهيجه * بلال ويدعو باسمه كما دعى

(واو) حاليه (يهيج) قالديرر (بلال) حبشى كه پدرى رباح در ابو بكر صديق آزاد ايلمشيدى مؤذنان حضرت پيغمبردن ايدى شامه هجرت ايلدى (محصول بيت) بيت اولده ياد اولنان مصيبت نيجه سكونت بولسونكه هنوز شامه بلال هجرت ايلديكى وقتده دلك حال بوكه بش وقتده پيغمبر عليه الصلاة والسلامى نمازايچون بيدار ايلمك توجهله معتادلرى ايسه هنوز اوقات خمسه ده انك نام شريفن اذان محمديده نغمات عربانه برله ياد واسترسال ايلدكده تجديد غم ايدوب هر استماع ايدن كمسنه نك زهره سى چاك اولوردى (منقبه) انتقال حضرت واقع اولدقده بلال مؤذن شامه هجرت ايچون صديق اكبردن اذنه طالب اولوب ابو بكر جنابلرى اغلدى وناچار اذن ويروب شامده توطن ايدوب بكرمى تاريخنده رحلت ايلدى شامده اثناى اقامتنده بركيجه نورديدهٔ جهان عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى رؤياده كوروب بيوردىلركه اى بلال بزم جوار يمزدن دور اولوب جفا كار اولدك * بلال درحال زيارتلرينه عازم ومدينه يه قادم اولديكه حضرت زهرا هنوز ترك دنيا ايده لى برقاچ كون اولمشيدى * اهل مدينه بلالدن اذان وقتى اوقومق رجا ايلدكلرنده اذان محمديه يه باشليوب جمله ناس بكا ايلديلر كويا رحلتلرى اول كون واقع اولدى برقاچ كون مرورنده عودت شام ايدوب هر ييل زيارت شريفه لرينه كلورايدى (ترجمه) نام پاكن هر اذان ايچره بلال ايتدكچه ياد * تازه داغ اضطرابه باعث اولور اول ادا

ويطلب اقوام مواريث هالك * وفينا مواريث النبوة والهدى

(خلاصهٔ سخن) نيجه رجال متوفانك ميراثنى طلب ايدرلر لكن بزلره پيغمبردن ميراثلر هدايتدر (ترجمه) خلق عالم هالكك ميراثن ايلر التماس * ملتمسدر بزده ميراث نبوتله هدا) حضرت زهرانك مرثيه سى بوكفتاره قريبدركه بيورر (شعر)

اغبر آفاق السماء وكورت * شمس النهار واظلم العصران
والارض من بعد النبى كئيبة * اسفا عليه كثيرة الاحزان
فليبكه شرق البلاد وغربها * وليبكه مضر وكل يمان
وليبكه الطود الاشم وجوه * كالبيت والاستار والاركان
ياخاتم الرسل المبارك وجهه * صلى عليك منزل القران (نطق آخر)

ضربنا غواة الناس عنه تكرما * ولما راوا قصد السبيل ولا الهدى *
(ضربنا) دفعنا معناسنده اولمغله عنه اكا تعلق ايدر (غواة) غاوينك جمعيدر آزغونلر ديمكدر (لما) حرفدر اصلى لم در مازياده اولندى ايما كبى امر متوقعده استعمالى ضدندن غالبدر لم يروا اداسنده (قصد) استقامتدر سبيله اضافتى مصدرك فاعلنه وياصفتك موصوفنه اضافتيدر (امام) واحدى ديركه طريق قصدوياقاصد ديرلرسنى مطلبكه موصل اولديغى زمانده (مؤداى بيت) خلقك كراهلرينى افنديمزدن دفع ايلدك شوكت دين ودوات اسلامى كوسترمك ايچون كه انلرهنوز طريق مستقيمى وهدايتى كوردكلرى يوغيدى بوشعربدر غزاسى حقندهدر (ترجمه) ضرب شمشير ايله كمراهانى دفع ايتدك دلا *
ظاهر اولدى شاهراه دين محبوب خدا

فلما اتانا بالهدى كان كلنا * على طاعة الرحمن والحق والتقى
(ولما) دخى نسخهدر شرطيهدر (مرام كلام) چونكه هدايتى بزلره كتوردى يعنى طريق هدايتى كوستردكده جمله مز بارى تعالىيه اطاعت وانقياد اوزره اولدق ومذهب حقه ذاهب اولوب تقوايى واجب بيلدك (ترجمه)
سالك اولدق راه حقه طاعت وتقوا ايله * اول بزه اولدى سعادتده دليل ورهنما

نصرنا رسول الله لما تدابروا * وثاب اليه المسلمون ذووا الحجا
(ثاب) جمع اولوب كلدى ديمكدر ثاب الله خطادر سهو ناسخدر (حجا) كسر مهمله ايله عقل (مآل معناد) كفره ارقلشدقلرى وقتده بزلر افنديمزه نصرت ايدوب اهل اسلام وعقلا حضور سعادته جمع اولديلر بوندهحرف الالف تمامدر (ترجمه)
بز رسول اللهه نصرت ايلدك اولدمده كيم * دوندى مؤمنلر رسول اللهى قيلدى ملتجا (الياء الموحدة)

احسين انى واعظ ومؤدب * فافهم فان العاقل المتأدب
(ا) ندا ايچوندر (واعظ) ناصحدر (مؤدب) ادب تعليم ايديجى (متأدب) ادب قبول ايديجى (خلاصهٔ شعر) اى حسين على التحقيق بن پند ونصح ايدوب

تأديب قصديله قول حق القا ايدرم بنم سوزمى اصغا ايله ومفهوميله عامل اول
زيرا عاقل ادبى قبول ايدن كمسنه در (ترجمه) اى حسينم پندمى كوش ايله
با حسن ادب * اكه عاقللر ادب ايله نجاته ايردى هب

واحفظ وصية والد متحنن * يغذوك بالآداب كيلا تعطب

(احفظ) دردنجى بابدن در فانك فتحيله امردر (اللهم احفظ) كسر فا ايله خطادر
(مفهوم شعر) پدر مهربانك پندينى حفظ ايله كه سكا آدابى غدا كبى القا ايدركه
بى ادب قالمغله دارينده هلاك اولميوب بلكه ناجى اوله سين (ترجمه) بو وصيت
تحفه در حفظ ايله اى جان پدر * ايله داروى ادبله دفع امراض عطب

ابنىّ ان الرزق مكفول به * فعليك بالاجمال فيما تطلب

(همزه) حرف ندادر (بنى) ابنك تصغير تعظيميسيدر (مكفول به) كفيللندر
ديمك (عليك) خذ معناسنه اسم فعلدر (اجمال) برنسنه يى تقليل ايله حسن
وبرمكه ديرلر تفصيلك مقابليدر (ما) مصدريه ويا موصول ويا موصوفه در
(محصول مقول) اى بنم عند الله والناس دارينده عاليشان اولان اوغلم رزق
تحقيق كفالت حقده در پس طلبكده اجمالى التزام ايله كه (اجملوا فى الطلب) امر
شريفى وارد اولمشدر (ترجمه) اى پسر رزقك معيندر چو قسمتخانه دن *
ايله سن لطف جميل ايله ايدرسن كر طلب

لا تجعلن المال كسبك مفردا * وتقى الهك فاجعلن ما تكسب

(كسب) سعيله جمع اولان مال مكسوب (مآل قال) مالكى يالكز كنديكه البته
تخصيص ايلمه كسبكده خالق ورازقكى فكر ايدوب حوايجه لزومندن زياده سنده
خست وبخلدن احتما وتلف واسرافدن دخى اتقا اوزره مأمورات الهيه يه رعايته
اهتمام ايليوب حق تعالى سكا ويرديكى كبى سندخى فقراى محتاجينه زكاة وصدقه
بخش وانفاق ايله (ع) بيل ويركى الرزق على اللهى اوتمه (ترجمه) مال مكسوبك
يالكز نفسكه حصر ايلمه * بذل وصرف ايله خدايه هرنه ايسه مكتسب

كفل الاله برزق كل برية * والمال عارية تجئ وتذهب

(بريه) عطيه وزننده در اصلنده بريئة ايكن قلب وادغام اولندى بعضيلر برى
العود يعنى اغاج يونمق ماده سندن اولوب فعيل صيغه سنده ايكى يا جمع وادغام
اولندى فعيل دخى بمعنى المخلوق والمنحوتدر (عاريه) خطابى غريب الحديثنده
تشديدى لغت عاليه دردبدى پس تخفيفى دخى لغت رديه اولور لكن براى وزن
بونده مخففه در كويا عاره منسوبدر كه رزقى طلب عار وعيبدر دبو جوهرى يازمشدر

ياخود عاريه بير ماده سندندركه كاوروكيدر اولان شيده استعمال اولنور مالده عاريت تعبيرندن مراديني كويا بيان ايدوب تجبئ وتذهب ديديكي كلور وكيدر ديمكدر ياخود تعاوردندركه تداول معناسنه در الدن الهدور وحواله اولنور (ترجمه) هرقولك رزقينه ضامندر چو رزاق جهان * عاريت ايله كلوب كتمكده درسيم وذهب

والرزق اسرع من تلفت ناظر * سبباالى الانسان حين يسبب

(تلفت) طرفة العين كه كوزك آچوب قپامقده اولان سرعتى ضرب ايدندر (مراد مفهوم) رزقك استعمالى انسانك امورنده سببيتى وقتنده غايت سريعدر (ترجمه) التفات ديده دن اسرع اولور رزقك سنك * چون مسبب ايليه تحريك اقدامى سبب

ومن السيول الى مقر قرارها * والطير للاوكار حين تصوب

(اوكار) يووه لردر (تصوب) نزول ايدر ديمكدر (مآل كلام) سيللرك وصولرك محل قرار ينه جريانلرندن وقوشلرك لانه سنه نزوللرندن دخى رزق مقدرك صاحبنه وصولى سريعدر (ترجمه) سيل بى آرامدن داخى شتابنده اولور * آشيانه عزم ايدن مرغاندن اسرع قيله رب

ابنى ان الذكر فيه مواعظ * فمن الذى بعظاته يتأدب

(ذكر) قرأن كريمدر (من) استفهاميه (مآل نظم) اى بنم اوغلجغم قرأن عظيم الشانده اولان نصيحتلر ايله قنغى اهل سعادت ونيكبخت عمل ايدرهر كيم انكله عامل ايسه اهل سعادتندندر (ترجمه) نورچشمم نصح و پند حضرت قرأنه بق * خوش اوكيم حق پندى ايله ايده تحصيل ادب

اقرأ كتاب الله جهدك واتله * فيمن يقوم به هناك وينصب

(فاقرأ) دخى نسخه در (كتاب) مكتوب معناسنه درصكره مكتوبه وانده اولان خطه اسم قيلدينلر حقه اضافت قرينه سيله مراد قرأندر (اتله) انك اردنجه كيت ديمكدر قرأنه تلاوت اطلاقى انى قرائت ايدن مؤمن انك احكاميله عملده البته ازجان اكا پيرو اولورمألى اراده ايله تفألا وايفاظادر * وبونده قرائت مراد اولنمزكه تعجيمى تكلفى موجبدر (هناك) مكانه اشارت وياقرب وبعدده زمان متوسطه ايمادر (ينصب) تغنى ايدر * يعنى ايرلارديمكدر مصدرى نصب برنوع نغمۀ موسيقيه نك اسميدر (مفهوم بيت) كتاب كريمى اوقوسعى ايله كه مجلسكده اولنلر انك احكاميله قائم اولان جاعتدن اولدقلرى كبى تلاوتلرنده نغمۀ

مخصوصنه رعايت دخی ايدن زمره‌دن اوله‌لر وتحزين ايله سندخی نصب صوتی رعايتكده اثلرمثأثر اوله‌لر حتی منفرجه صاحبی بيورر * واتل القرأن بقلب ذی * حزن وبصوت فيه شبه حد بنده (لونصبت لنا نصب العرب) كلمشدر يعنی بزه عربانه تغنی ايلسك ديمكدركه دوه‌سورن كمسنه‌لر انلرك سرعت سيرلرينه وسيله اولمق ايچون بركونه تغنی ايدرلركه اكا حدی ديرلر نصب اندن دخی الطفدر ديديلر انكچون تغنی بيورميوب نصب تعبير بيورلدی تلاوت قرأنده اولان اداى عربانه جمله نغمات عربدن لطيفدر راشته انكله امر نبوی وارد اولدی (زينوا القرأن باصواتكم) وبنه بيوررلر (ليس منا من لم يتغن بالقرأن) قرأن كريم تلاوتنده نغمهٔ نازكانه سيله ادا ايلمين كمسنه بزم امت وملتمزدن دكلدر ديمكدر لكن لحن رتبه‌سی تغنی اولميه كه تغنی حرامدر ديدكلری قرأنده تحريف لفظه سبب اولان تغنيدر * محذوراتدن سالما حسن صوت ايله بر كمسنه‌يی تلاوت ايدركن مسموعلری اولسه امتمده بوحالته مالك اولمش كمسنه وار حقه حمد اولسون ديو (الحمد لله الذی جعل فی امتی مثله) بيورردی (ترجمه) كل قراءت ايله جهد ايله كتاب اللهی سن * كاملان ايچره كه تعظيم ايده‌لر قرأنه هب

متفكر وتخشع وتقرب * ان المقرب عنده المتقرب

(تخشع) اموزلر كمال انقياد سببيله خصوصا نمازده اموزلر اشاغی دوشمش كبی ايلمكه خشوع ديرلر (مقرب) ياقلشمش كشی (متقرب) قربيت تحصيلنه سعی ايدن كمسنه (مأل كفتار) قرأنی نصب * يعنی نغمه ايله قراءت ايده‌لر لكن معنای لطيفنی فكر وخشوع ايله وكندی انكله حقه قربيت نيتی ايله اوقيه زيرا فی الحقيقه مقرب تقربی طالب اولنلر اولوركه دارالسلامده اقرأ وارق دينسه كركدر (ترجمه) اوقوفكر ايله خشوع ايله تقرب استه هم * كيم تقرب استين اولدی مقرب عند رب

واعبد الهك ذا المعارج مخلصا * وانصت الی الامثال فيما تضرب

(ذا) ذو كبی صاحب معناسنه‌در (معارج) جمعدر مفردی معراج نردباندركه مراد اعمال صالحه‌در كلمهٔ طيبه‌لرك وسيلهٔ صعودلريدركه بيورلدی (اليه يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه) ويا اثنای سلوكارنده سالكان مؤمنان ترقی ايلديكلری درجات (مخلص) طاعتنده ريايی اولميان كمسنه (امثال) مثلك جمعيدر مثل برماده‌ده سويلنمش سوزكه شئ ديكرده سويلنن سوزه مشابه اوله‌كه انك ايراد وتصويری بربرينی بيان ايچوندر وانك ايرادينه ضرب دينوركه مثل

معناسنه در * پس ضرب مثل دیو هنوز واقع اولان کلامه مشابه الفاظ قدمادن
ویا حکایات ظرفادن بربنی بکزتمك سیاقنده ایراد ایلمکه دیرلر وهر برسی اکثریا
یاد اولنه یغی سببدن مثل سائر دخی دینور وضروب تغییر اولنمز صیغهٔ تذکیر
ویا تأنیث ویا افراد وتثنیه وجمع صیغه‌لری وسائر حالاتی تبدیل اولنمیوب عینیله
یاد اولنور مگرکه ضرورت اوله ویاخود بلاغتی تزاید بوله (خلاصهٔ بیت)
سن اخلاص ایله ربکه عبادت ایله که مخلصان عبادت ایلدکجه درجات عالیه احسان
ایدوب ترقیات معنویه ایله تقرب صاحبی ایدر وقرآنده اولان امثال نصایحی
مشتملدر ایراد اولنان برلرده انلره قولاق طوت وانکله عمله کوشش ایله که عالم
کاریدر که بیورلدی (تلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون * وما یعقلها
الا العالمون (ترجمه) قیل خلوص ایله عبادت حضرت مولایه هم * کوش
جانه آل ضروبن ایلمه تحریر لذاب

واذا مررت بآیة مخشیة * تصف العذاب فقف ودمعك یسکب

(آیهٔ مخشیة) خوف وخشیتی حاوی اولان آیت (دمع) کوز یاشی واو حالیه در
(خلاصهٔ کلام) اثنای تلاوتده خوف وعذاب الله وصفی اولان آیتلر کلدکده
تعظیما وخشیة توقف ایدوب هیبت آل کوزکدن یاشلر دوکیلور اولدیغی حالده
فکر ایله (ترجمه) چون عذاب آیتلرینه ایره سین خشیت ایله * اشك چشمك
قیل روان ای دیدهٔ عالی نسب

یا من یعذب من یشاء بعدله * لا تجعلنی فی الذین تعذب

(عدل) جورك ضدی وظلمك خلافیدر لکن بونده عفو ومغفرتك مقابلیدر
(الملحوظ مقال) اول بیتده قل وناج تقدیر اولنور * یعنی اول توقف اثناسنده
بالسان او بالجنان بو مناجاتی سویله که ای رب رحیم سن مراد ایلدکده عدالتکله
اهل جرمه عذاب ایدرسین بنی اول طائفه دن قیلمه (فائده) حضرت شیخ اکبرك
برلطیف مناجاتی واردر که بیورمشلر (اللهم اقبل عملی هذا فان کنت لم تقبل عملی
وتعبی ونصبی فلا تحرمنی الاجر علی مصیبتی بترکك القبول منی) یعنی یارب بنم
بو عملمی قبول ایله اکر بو عملمی وانی فعلمده اولان زحمتمی قبول ایلمزسن انی بندن
قبول ایلمدیکك جهتدن بکا حاصل اولان مصیبتمه اجر ومکافات ویراندن باری
محروم ایلمه دیمکدر (ترجمه) دی ایا عدلیله تعذیب ایلین مذنبلری * باقیه
تعذیب اولنلرله بنی حراهب

انی ابوء بعثرتی وخطیئتی * هربا وهل الا الیك المهرب

(ابوء) رجوع ایدرم دیمك (خطیئه) كناه همزه ایله درشته ایله خطیه دخی جائزدر (هرب) فرار درمفعول له اولمق اولادر (هل) مانافیه معناسنه (مهرب) مصدر میمی (مفهوم منظوم) تحقیق بن زله وخطامی وسوء جدیكم یری فكرم سببیله اعتراف ایدوب وسنك اول آیتلركده اولان انذار ونحو یمكدن آ كاه اولدم اندن فرار ایچون رجوع ایلدم زیرا فرارده سلامت بولنمق انجق سنك جانبكه مخصوصدر پس فرصت وار ایكن نهیكدن اجتناب ایدوب اختیارمله رجوع ایلدم وامریكه دخی امتثال ایدرم (ترجمه) بن مقرم هر خطا وجرمه قیلدم رجوع * یوق درلطفكدن اوزكه مجرمه جای هرب

واذا مررت بآیة فی ذكرها * وصف الوسیلة والنعیم المعجب

(وسیله) بو مقامده مراد جنتده اولان درجاتك اعلاسی بردرجه دركه جناب نبوتمآب علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوصدر (نعیم معجب) خوش كلیجی نعمت كه تعجبه سبب اوله بیتده اولان اذانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) چون اوله آیات رحمت درسك ای حكمت شناس * كاوله انده وصف جنات نعیم بی تعب

فاسأل الهك بالانابة مخلصا * دار الخلود سؤال من یتقرب

(انابت) توبه ایله وعملده ترك ریا ایله حق تعالی یه توجه ورجوعدر (ملحوظ نظم) پس توبه واخلاصله معبود تعالی دن جنت خلدی تقرب اربابی كبی ازدرون سوزدل ایله وآه وانین برله استه (ترجمه) هم خلوصیله رجوع ایله جناب حضرته * دار خلدی قیل مقربلر كبی سنده طلب

واجهد لعلك ان تحل بارضها * وتنال روح مساكن لاتخرب

(روح) فتحله راحتدر (مأل كلام) رجا ونیاز ایله سعی بلیغ قیل كه اول جنته داخل اوله سین وخراب اولمیوب دائمی اولان خانه لرك راحتنه نائل اوله سین (ترجمه) انلرك ارضینه نائل اولمغه سعی ایله تا * جای آسایش مقامك اوله بیرنج وكرب

وتنال عیشا لاانقطاع لوقته * وتنال ملك كرامة لاتسلب

(ملك) حكم وتصرفی ممكن اولان نسنه نك ضبطی (كرامت) تكریم واكرام ماده سندن اسمدر الهی نوع خارق عادتك بریدركه نبی اولمیان عبد محبوبدن قولا ویا فعلا ظهور ایدندر (مفهوم سخن) ودخی وقتی كسلمز وبوكنمز برعیش ابدی یه نائل اولوب وبر كرامت ملكنه واصل اوله سین كه سلبی قابل اولمیه (ترجمه) نائل اول برعیشه كاصلا انقطاعی اولمیه * بر كرامت ملكنه ایر كاوله دائم پرطرب

بادر هواك اذا هممت بصالح * خوف الغوائب اذ تجئ وتغلب
(خوف) بادر فعلنه مفعول له در (ملخص الفاظ) بركار صالحه شروع قصد ايلديكك وقتده مبادرت وعجله ايله كه (الخير لا يؤخر) ديمشلردر زيرا اكر تأني ايدرسن خوف اولنور كه خواطرقوبه كلوب اكا غالب وسني اول نيتدن تحويل ايدر (ترجمه) خيره قصد ونيت ايندكده شتاب ايت تا هوا * اوكك آلوب سا كه غالب اولميه اي بو العجب

واذا هممت بسئ فاغمض له * وتجنب الامر الذي يتجنب
(اغمض) فاسز نسخه در كوزيكي قپه ديمكدر (مأل شعر) وبر كوتوفعله قصدك اولورسه اغماض عين ايله واجتناب اولنه كان اموردن سندخي حذر اوزره اول (ع) بوشيدن چشمست زدشمن سپرما (ترجمه) نيت شردن حذر ايت ايله تحصيل رضا * امر حقه امتثال ايت كاولدر اعمال احب

واخفض جناحك للصديق وكن به * كاب على اولاده يتحدب
(جناح) قنات وبونده علامت اكرام اولان فعلدر (مأل بيت) دوست ايچون خشوع كوستروا كرام بليغ ايله ودوستك حقنده بابا كبي اولكه اولادينه محبتندن تاشي اوستنه يايلوب واكيلوب احدب كبي اولور (ترجمه) سايبان ايله جناح لطفكي هر دوسته * سايه كستر اولديغي كيبي هر اولادينه اب

والضيف اكرم ما استطعت جواره * حتى يعدك وارثا يتنسب
(جوار) ضمي كسرندن افصحدر قومشي لكن بونده مسافرك قريبيدر (يتنسب) قرابت ادعا ايدر ديمكدر (خلاصهٔ بيت) مسافرا كر مجاور اولسون ديرسن قدرتكي بذل وصرف ايليوب اكرامنده اول رتبه حركت ايله كه حتى خصملق وارظن اولنوب وارث عد اولنه (ترجمه) همجوار وضيفه اكرام ايت كوجك يتدكجه سن * تا كه عد ايده سني هر بيري وارث بانسب

واجعل صديقك من اذا اخيته * حفظ الاخاء وكان دونك يضرب
(مأل تركيب) اول كسنه يي دوست اتخاذ واتحاد ايله كه قرنداشلق پيدا ايلدكده عهد اخوتي حفظ ايلينه وسندن خالي محلده مخالفلر كله حقكده مضاربه ومناقشه ايليه (ترجمه) شول كشي يي كندبكه دوست ايله كيم * جان ايله اول حفظ ايده قرداشلغي * يعني بشرط ماوجب

واطلب هموطلب المريض شفاءه * ودع الكذوب فليس ممن يصحب
(ترجمه) دوستاني خسته درماني ديلر كيبي ديله * ترك ايدوب كذابه يار اولمه

صقین چکمه تعب

واحفظ صدیقك فی المواطن کلها * وعلیك بالمرء الذی لا یکذب

(ترجمه) داخی سن هر یرده صادق دوستلرك حفظیله اول * صدقله موصوف اولان احبابه همدم روز وشب

اقل الکذوب وقربه وجواره * ان الکذوب ملطخ من یصحب

(اقل) اقاله دن امر در اسقاط ایله دیمکدر که دعاده (اللهم اقل عثرتی) واقع اولدی (ملطخ) مهمله ومعجمه ایله تفعیلدن فاعلدر بولاشدریجی دیمکدر (خلاصهٔ سخن) سن اقاله ایله کذوبی یعنی یلانجی یی نظر اعتباردن ساقط قیل وقربنه بعدنی ترجیح ایله * وجوارنده بولندکسه هجرت ایله زیرا کذب ودروغ اربابی صحبت ایلدیکی کمسنه یی دخی آلودهٔ کذب ایدوب مألوف ایدر اثرده (الصحبة مؤثرة) واقع اولدی نصح وپنددن زیاده کذب وسائر خلاف شرع اولان ماده نك صحبتی تأثیر ایدر زیرا نفس وهوا اعانتی منضم اولور (اللهم احفظنا) (ترجمه) کاذبه یار اولمه هم قرب وجوارندن صقین * بولداشن آلوده ایلر بیروت بی ادب

یعطیك مافوق المنی بلسانه * ویروغ عنك کما یروغ الثعلب

(یروغ) حیله طریقیله میل ایدر دیمکدر (ثعلب) دلکو (مفهوم معنی) کذابك صفات قبیحه سندندر که سکا سنك مرادلرکدن زیاده لسانیله عطا ایدر صکره سندن انحراف کوستروب دلکو کبی یان ویروب حیله ایله آخر کمسنه یه میل ایدر (ترجمه) مقصدك بالاسنی ایلر لسانیله عطا * مکر وتزویر ایله روبهدر دیسم ایتمه عجب

واحذر ذوی الملق اللئام فانهم * فی النائبات علیك ممن یحطب

(ملق) تملق معناسنه معروفدر (نائبات) مصائبدر (یحطب) ایکنجی بابدندر آتشه حطب * یعنی اودن قور دیمك (مفهوم نظم) تملق صاحبلری اولان بدحاللردن صقین که (اللهم احفظنا) سنك اوزریکه برمصیبت نزول ایلسه اول کدرك آتشی شعله لنسون دیو اودن قویانلردن اولوز دفع ایدوب باصدرمغه سعی ایلمز غمه سازاق ایدر دیمك دخی صحیحدر (ترجمه) داخی ارباب تملقدن حذر قیل کاول لئام * ایتمکه ایقاد نار فتنه جمع ایلر حطب

یسعون حول المرء ماطمعوا به * واذا نبا دهر جفوا وتغیبوا

(ما) مدت (طمعوا) دردنجی بابدندر (نبا) تقدیم نون ایله خلف وبعد (مفهوم بیت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وقت وسعتده دولانور آدمك اطرافنه *

غائب اولور وقت ضيقنده جفادر كارى هب

ولقد نصحتك ان قبلت نصيحتى * والنصح ارخص ما يباع ويوهب

(يوهب) ارخص اوزره معطوفدر (مآل محصل) تحقيق على التحقيق اى حسينم
سكا پندو نصيحت ايلدم اكر قبول ايلدكسه وامر غريبدركه نصيحت بك اوجوز
صاتيلوركه آندن اوجوز صاتيلور شئ اولمز ونصح اوجوز صاتلديغى كبى هم
باغشلنور * يعنى دنيا قدر بهايه شايسته بر متاعدر لكن بها ايله بيع وشراسى
اولمز * هديه لله ولرسوله سويلنور (ترجمه) اى پسر قيلدم نصيحت كر قبول
ايتدك ايسه * ساكه كافى بى بها بودر ثمهوار شذب (نطق آخر)

حسين اذا كنت فى بلدة * غريبا فعاشر بادابها

(ترجمه) اى حسينم ايلرايسك غربته عزم وشتاب * هر ديار آدابن اجرا ايتمكه
قيل بذل تاب

ولا تفخرن فيهمو بالنهى * فكل قبيل بالبابها

(نهى) جمعدر مفردى نهيه عقل معناسنه در سبب تسميه سى عقلك افعال
قبيحه دن صاحبنى نهى ايلمسيدر (قبيل) وقبيله اوچدن قرقه دك جمع اولان
جماعتدر (الباب) جمعدر مفردى لب عقل خالصدر لبيب عاقل ديمكدر (مفهوم
نظم) ديار غربت اهاليسى بيننده عقللر ايله فخر ايلمه زيرا هر طائفه كندى عقللريله
مألوفلردر هر كس كندى عقلنى بكنور مثلنجه سبب برودت اولور (ترجمه)
امتزاج ايت خلقله عقلكله قيلمه افتخار * هر كروهك طور عقلى بشقه در بى ارتياب

ولو عمل ابن ابى طالب * بهذى الامور كاسبابها

(لو) تمنى ايچوندر (هذى) مؤنثه اشارتدر هذه كبى (مفاديت) نه اوليدى
ابو طالبك اوغلى يعنى بن ويا اول نسله منسوب اولان جمله اولاد واحفاد دخى
بو امور ايله عمل ايديدى انلرك اسبابى كبى اولوب اكا غيريلرك رغبتلرينه سبب
اولورلردى (فائده) حضرت ناظم كندينى غائب منزله سنه تنزيل ايلدى اسم
شريفى على وحيدر وكنيه سى ابو تراب وابو الحسن * ولقبى مرتضى وكراردر *
پدرى لبو طالبك اسمى حرف دالده كاسه كركدر * وطالب اسمنده اكبر اولادى
ايله ابو طالب مكنادركه طالب ظهور اسلامدن اول وفات ايلمشيدى (ترجمه)
كاشكى بنده ايديدم بو نصيحتله عمل * خلقله خوش زند كانيده اولوردم بى عذاب

ولكنه اعتام امر الاله * فاحرق فيهم بانيابها

(اعتام) وزن ومعناده اختار كبى ماضيدر مصدرى اعتيام اختيار ترجيحى

معناسنه

معناسنه (احرق) یاقدی دیمکدر بونده سورملک وسورتمک وغضبدن دیشلری قجردتمق معناسندن مأخوذدر (انیاب) جمعدر مفردی ناب ازی دیشیدر (مفهوم نظم) لکن اول ابن ابی طالب امر ربانیی جمله یه ترجیح وآنی اعتنام واختیار واغتنام ایلدی وانکله مشغول اولوب سائر امورمزه کوره یه وسکا تلقین ایلدیکم احواله صرف ایده جک وقت اولمه غله کمال آرزو وحسرتله دیش قجردتمقدن غیری حالت تدارکی ممکن اولمدی * یاخود فاحرق مجهول اولورسه سائر ناس حسدله وکمال غیظله حقمده تصویت دندان ایلدی دیمک اوله (ترجمه) لکن امر حقی اجرا ایتمکه سعی ایلدم * دیش بیله یوب غدر ایله با که هجوم ایتدی کلاب

عذیرك من ثقة بالذی * ینیلك دنیاك من طابها

(عذیر) تقدیم مهمله ایله فعل محذوفك مفعولیدر (ینیل) نونك ایکی طرفی تحتیه ایله در اعطا ایدر دیمکدر (طاب) طیب وطیب کبی (نتیجهٔ کلام) سن فعل معذورکده عذریکی اعتمادکدن ناشی اول کمسنه یه عرض ایله که بوطور اوزره حرکتك اکا خوش کاوب سکا دنیایی بخش ایلیه * یاخود شیخ رضی مرضیسی اوزره معنی سن معتمدك اولان کیشی یه ایلدیکك اساءتدن وامر مکروه ایله اذیتکدن اوتری معذوریتکی اول کمسنه یه افاده ایدوب بیان قیل که سنی هزل ایلمك قطعا خاطرینه کلمدیکندن ماعداسنك بو اعترافك اکا خوش کورینوب دنیایی عطاوسنی اکا نائل ایلسون دیمکدر (غذیرك) نسخه سی غین معجمه ایله اولمق تکلفی موجبدرکه دال مهمله اواخرنده دخی کلور (نکته) دنیایی کاف خطابه اضافتله سنك دنیاك دیمکده سربودرکه اکرچه بوکلامی مبالغه طریقیله ویاواقع حال اولمق اوزره ایراد ایلدم لکن دنیایه بنم التفاتم وقطعا درونمده رغبتم بوقدر دیمك مراد اوله یاخود عذرك امور دنیویه دن برامره متعلق ایسه دخی دیمك اوله (ترجمه) عذریکی سن معتمد برذاته اظهار ایله کیم * سا که خوش دنیالغك ایرشدره اول بیحساب

فلا تمرحن لاوزارها * ولا تضجرن لاوصابها

(اوزار) جمعدر مفردی وزر بوکسکدر حمل کبی وثقلت وزحمتدرکه صفاسندن کنایه تدر زیرا فی الحقیقه دنیاده صفا کدردن کدره تنقلدن عبارتدر بوجهتدن صفای دنیایه اوزار تعبیر ایلدی * وضمیری دنیایه راجعدرکه مؤنثدر (ملخص سخن) دنیانك صفالرینه فرحلنمه وزحمتلرینه کدرلنمیه (ترجمه) نعمت دهر کرانبار ایله شاد اولمه صقین * محنت ادباری ایله اولمه هرکز دلخراب

قس الغد بالامس کی تستریح * فلا تبتغی سعی رغابها

(غد) یارینکی کون امس دونکی کون (سعی) کسعی تقدیرنده در (رغاب) طلاب وزن ومعناسنه در (مفهوم بیت) یارینکی کونی دونکی کونه قیاس ایله راحتکه سبب اوله چونکه بویله در طالب دنیا اولنلرک سعیلری کبی بذل وجود ایدرک طلبکار اولمه (ترجمه) قسمت امروزی فردایه قیاس ایت بی تعب * مستریح اول کار دنیایه کرکمز پیچ وتاب

کانی بنفسی واعقابها * وبالکربلاء ومحرابها

(اعقاب) جمعدر مفردی عقبدر که کشینک عقبی ولدی ولدینک ولدی وان سفل وضمیری نفسه عائددر (کربلاء) کوفه یه قریب برمحلدر که حضرت حسینک شهادتی آنده واقع اولمشدر (محراب) محل حربدر * راغب دیرکه محرابک وجه تسمیه سی اولدرکه شیطان وهوا ایله کشی انده محاربه ایدر (معنای مطلع) کویاکه بن کندم شمدی دخی بعد زمان اوله جق احوالده معیت اوزره یم واولادم واولادمک اولادی وکربلا وانده اولان حرب وکرب وبلا جمله سی الآن واقع اولدی وبندخی انلرله معا اول بلیه یی کوررم وزحمتنی چکرم دیمکدرکه قریبا تفصیل اولنور (ترجمه) نفس وفرزندانمک احوالی کشف اولدی کاوله * کربلاده آتش کرب وبلا پرالتهاب

فتخضب مناا للحی بالدماء * خضاب العروس باثوابها

(تخضب) بویانور (لحی) جمعدر مفردی لحیه صقال (خضاب) بویا کخضاب تقدیرنده در (عروس) حین زفافده زوج وزوجه دن هر برینه دیرلرکه ترکجه کویکو وکلن دینور (معنای بیت) بزم صقاللر بیزقانه بویانور عروسلر لباس ملون ایله رنکامیز کورندکلری کبی * مصرع ثانیده حضرت امیرک سعادت شهادتله نفرایلدیکی ظاهر * ومصرع اول دخی نیجه احادیث شریفه مفهومندن اشارت مراد اولنمق دخی بعید دکلدر (غریبه) حافظ اسمعیل اصحابدن صهیب جنابندن راویدرکه حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام امام مرتضایه بیوردیلرکه اشقی الاولین * یعنی بزدن مقدم کچنلر ایچنده زیاده شقی کیمدر * حضرت امام بیوردیلرکه عاقر الناقه * یعنی صالح پیغمبرک دوه سنی سکیرلین کشیدر پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه صدقت * یعنی درست سویلدک یا اشقی الاخرین یعنی بزلردنصکره کانلرده زیاده شقاوت صاحبی کیم اولسه کرکدر بوکره جناب امام بیوردیکه الله ورسوله اعلم پس پیغمبر علیه الصلاة والسلام

يوردیكه سنی شو محلكدن ضرب ایدن كشیدر دیو حضرت امامك باشنه
اشارت یوردیلر (ودخی) اسمعیل روایت ایدر * ابن طفیل یورمشكه بن
حضرت امامك مجلسنده حاضر ایدم ابن ملجم كلدی كه قاتل مرتضادر حضرت
امیرا كا عطیه ویردی بعده یوردیكه بو محلدن بونی بویایوب بولاشدرن كمسنه دن
زیاده شقی جیشده كمسنه یوقدر ومبارك باشیله صقالنه اشارت ایلدی * وعبد
الله بن سبعدن روایت ایدركه حضرت امیر بر خطبه سنده قسم یوروب بوندن
بونی بویاسه لر كركدر وباشیله صقالنه اشارت یوردیلر * وحضرت امیر یوررركه
پیغمبر علیه الصلاة والسلام یوردیكه بو امت قریباسكا غدر ایدرلرسن بنم ملتم
اوزرینه عمر سوررسین وسنتم اوزرینه قتل اولنورسین بو بوبله چه بر عهد معهود
وحكم موثوقدر دیوب امامك باشیله صقالنه اشارت یوروب بونی بوندن جاری
اولان قان ایله بویاسه لر كركدر یوردی * وینه زید بن وهبدن روایت ایدر بر كون
جعده نام خارجی دیدیكه یا علی الله تعالیدن خوف ایله زیرا اولسك كركدر
احسان اهلنی واساءت اربابنی دخی بیلدك دیدكده حضرت امیر یوردیلركه
اولورم وبلكه والله قتل دخی اولنورم حتی بوندن قان بو محله اصابت ایدوب بویاسه
كركدر و بوبله اولمق قضای مبرمدر (وقد خاب من افتری) یوردیلر * بونك امثالی
روایات مفصلاتده پك چوقدر بومقدار فاتحۀ سابعه ده اولان فوائددندر *
حضرت مرتضانك عمری آلتمش اوچ ویابش ویایدی ویاخود اللی یدی ییل ایدی
دیدیلر (ترجمه) لعل رنك اولمق مقرردر صقاللر خون ایله * ویردیكی كبی
عروسه جامۀ سرخ آب وتاب *

اراها ولم یك رأی العیا * ن واوتیت مفتاح ابوابها

(اراها) فتحله معلوم وضمله اراءتدن اولور (لم یك) اصلنده یكون ایدی لم كلوب
جزم ایلدكده واو ساقط اولوب لم یكن قالدی صكره فاضل یزدی قولنجه كثرت
استعمال ایله نون دخی ساقط اولدی * فقیره دیرمكه بو وجه اكرچه اولسه هر یرده
حذف اولنوردی مع هذا ثبوتی دخی واردر لكن ایكیسی دخی لغت اولمق اقتضا
ایدر (رای العیان) آشكاره كورمك (مفهوم شعر) بیت اولدقده اولان تفصیلات
اجمالیه یی بن كورردم ویا كوسترلدم لكن آشكاره دكل بلكه رؤیاده مشاهده
ایلدم كه بكا اول وقایعك دركاه مشاهده سنك مفتاحی ویرلدی (ترجمه) دیدۀ
سرله دكل بو كوردیكم احواللر * ایلدم مفتاح غیب سرم ایله فتح باب

مصائب تنتاب من ان ترد * فأعددلها قبل منتابها

(مشاب) نوبتدن امم زمانه در * وضمیری نفسه راجعدر (معنای بیت) اول
کوردیکم زوالی مصیبتلردر رد اولنمقدن سنی آبی ومعرض ایدر یعنی ردی
ممکن دکلدر همان نوبت سکا رسیده اولمزدن مقدم کندیکی حاضر ایله دیمك اوله
بو بیت ایله بیت سابق بو ماده یه اشارتدرکه (حکایت) حضرت مرتضی کرم الله
وجهه شامه توجه ایلرنده کربلایه واروب بر خرما اغاجی یاننده نزول ایلدی بر مقدار
استراحت اوزره ایکن اویخو غلبه ایدوب بیدار اولدقده ابن عباس رضی الله
عنهما حضرتلرینه بیوردیلرکه رؤیاده جانب آسماندن زمینه بر مقدار کسیلر
نزول ایلدیلرکه بشره لری واللرنده اولان بیراقلری بیاض وهر بری قلچ قوشانمشلر
ایدی بو ارضك اطرافنه بر دائره چویردیلر وبو شجر خرمایی کوردمکه شاخلری
یره ضرب ایدردی وبر نهر کوردمکه دم غبیط جریان ایدر واوغلم حسینی اول قانه
غرق اولور کوردم فریاد ایدر لکن کسنه دن فریادینه مدد اولمدی صکره کوردمکه
اول نزول ایدن کسیلر چاغروب دیرلرکه ای آل رسول صبر ایدك صبر ایدك که
سزلر شرار ناس اللرندن شربت شهادت نوش ایدرسکز دولت شهادت میسر
اولور جنت الان وحالا سزه مشتاقدر * دیوب صکره بکا تعزیت ایلدیلرکه مژده ای
ابو الحسن تحقیق حق تعالی سنی اوغلك حسین ایله یوم قیامتده مسرور ایلسه
کرکدر (منقبه) حضرت مرتضی رضی الله عنه جنابنك اعقابندن کربلاده
شهید اولنلر بونلردرکه بری امام (حسین) وبش عدد برادری (عبد الله) (وعثمان)
(وجعفر) (ومحمد) اصغر (وعباس) وجناب حسینك ایکی اوغلی که بری (علی
اکبر) اون بر یاشنده (وعبد الله) که بر بچق یاشنده ایدی * وحضرت حسنك
اوغلی (قاسم) اون یاشنده ایدی * هشام بن کلبی ابن ابی مقدامدن روایت ایدرکه
اول کون آسماندن بر آواز کلدی واوچ بیت اوقودی که مطلعی بودر

ایها القاتلون جهلا حسینا * ابشروا بالعذاب والتنکیل

یعنی حسینك قدرینی بیلمیوب قتل ایدن ای جاهل خبیثلر سزلره عذاب اخروی
ایله مژده اولسون (ترجمه) رد اولنمز اول مصیبتلر کلور ایمه ابا * نوبتك
ایرمزدن اول حاضر اول ای کامیاب

سقی الله قائمنا صاحب ال * قیام والناس فی ادء آبها

(سقی) بونده رحمتله دعادر (قائم) مهدیدرکه لقبیدر * قیام ایله مرام (یوم تقوم
الساعة) ودخی (یوم یقوم الناس لرب العالمین) کریمه لرنده واقع قیامدر (اداب)
کسر ایله عجیب نسنه یه دینور اصلی اکرام وزننده اداب اولوب تسهیل قیلندی

(مفهوم

(مفهوم بيت) حق تعالى بزم امر دينزده قائممزه رحمت ايلسون حقيقتده نص ايله ثابت اولان قيام صاحبى اودركه خلق آنك امر دينده اولان نفوذ حكمنه تعبده اولورلر (لازمه) شيخ محيى الدين ابن عربى فتوحاتك اوچيوز آلتمش التنجى بابنده يازمشدركه حق تعالى حبيبى نسلندن وفاطمه سلالەسندن برخليفه اخراج ايدركه اسمى اسم نبوى يه مطابق * وجدى حضرت حسين شهيددر ركن ايله مقام بيننده كندويه بيعت اولنوركه * خلقتده خلقت نبويه يه مشابه * وخلق وخصلتده انلره قريبدر * ظهورندن صكره بش ويا يدى ويا طقوز ييل حكمى روان اولسه گركدر سيف ايله دعوت حق ايدر مذاهبى بالجمله قالدروب دين خالصدن عبارت اولسه گركدر * ارباب حقيقتدن عارف بالله اولنلر حق تعالينك اعلاميله كشفا بيلوب بيعت ونصرت ايلسه لر گركدر (ترجمه) چون گله قائممقام مهدىء آخر زمان * عادت غدر اوزره بوله خاتم اول عاليجناب

هو المدرك الثار لى يا حسين * بل لك فاصبر لاتعابها

(ثار) طلب دمكدركه اخذ انتقامدن كنايه در (صبر) نفسى جزع وفزعدن حبس وكفدر (اتعاب) جمعدر مفردى تعب مشقت وزحمت (معناى بيت) يا حسين اول مهدى بنم وبلكه سنك دخى انتقاممزه يتشور * پس اول تعب ومشقتلره صبر ايله كه اجر صاحبى اولورسين وانتقامكى دخى اولادكدن ذكر ايلادبكم مهدى گلوب آلديغجه قيامت قائم اولمز (ترجمه) انتقام ايله قصاصم بوله اولادمده بنم * هم سنك اى نور چشمم چكمه رنج اضطراب

لكل دم الف الف دما * يقصر فى قتل احزابها

(احزاب) جمعدر مفردى حزب تقديم مهمله ايله بونده گروه ديمكدر * حزبك متعدد معنالرى عينيه شهيلى اوزرينه اولان شرحزده تفصيل اولنمشدر بعون الله تعالى (ترجمه) نيجه بيك قان ذوكه هر برقان ايچون اول مردين * ايتميوب تقصير ايده قتلنده اول قومك شتاب

هنالك لاينفع الظالمين * قول بعذر واعتابها

(هنالك) بو وقتده ديمكدركه (هنالك ابتلى المؤمنون) كريمه سنده وقوعى كبى كه زمانه اشارتدر (اعتاب) مهمله ايله خشنود ايلمكدر ولكن زله سبق ايلدكدن صكره رضاسنى نياز ومواخذه سندن عفو رجاسيله دركاهنه عرض ايتمكدر (ترجمه) سودمند اولمز اولدمده اعتذار ظالمين * اوله لر يعنى غداى شير شمشير عذاب (حكايت) تاريخ هجرتك التمش التنجى سنه سى مختار ابن ابى عبيدة

الثقفی کوفه ده امام محمد بن حنیفه ایله مشورت ایدوب خروج ایلدی وامام محمد
مزبوره مهد ایدردیوب وکندی خلیفه سی اولدی شمر ابن ذی الجوشنی * وعمرو
بن سعدی * واوغلی حفصی دخی قتل ایلدی * وباشلرینی مدینه ده امام محمد
مزبوره ارسال ایلدی وامام حسینک قتلنده هر کیم سعی ایدوب ویاسعی ایدنلرک
اتباعندن بولندیسه هلاک ایتدی * وابراهیم بن مالک بن اشتر مختارک طرفندن
عبدالله بن زیاد ایله جنک ایدوب عاقبت عبیده غالب اولوب قتل ایلدی (امام)
حسن عسکری تفسیرنده روایت ایدرکه حضرت مرتضی بیورمشلر قریبا اوغلم
حسینی قتل ایدرلردر عقب بر غلام ثقفی خروج ایدوب اول ظالملردن سکز بیک
اوچیوز اوچ کسنه یی قتل ایده حضرت امیره دیدیلرکه اول غلام کیمدر بیوردیکه
مختار بن ابی عبیدة الثقفی در * ومذکور امام محمد حضرت مرتضانک اوغلیدرکه
والده سی بنی حنیفه قبیله سندن اولمغله کا ابن حنفیه دیرلر التمش طقوز یاشنده
ایکن سکسان بر تاریخنده وفات ایلدی لکن شیعه کوه رضویده زنده اولان
مهدی موعود منتظر بودردیرلر * حتی کثیر شاعرانک شانده دیرکه (شعر) الا ان
الائمة من قریش * ولاة الحق اربعة سواء * علی والثلاثة من بنیه * هم الاسباط
لیس بهم خفاء * فسبط سبط ایمان وبر * وسبط غیبته کربلاء * وسبط لایذوق
الموت حتی * یقود الخیل یقدمه اللواء * یغیب فلا یری فیهم زمانا * برضوی
عنده عسل وماء

حسین فلا تضجرن للفراق * فدنیاک اضحت لتخرابها

(تخراب) فتحله مصدردر خراب کبی (معنای بیت) ای حسینم اضطراب ایتمه
فرقت احباب سبیله که اکر فرقت واقع اولمسه دخی دنیا خراب اولسه کرکدر
وهمان اولدیغی بیل (ترجمه) نور عینم تنکدل اولمه فراق ایچون صقین *
چون دینلمشدر لدوا للموت وابنوا للخراب

سل الدور تخبرو افصح بها * بان لا بقاء لاربابها

(دور) ضمله جمعدر مفردی دار (افصح بها) فعل تعجب اولمق سائر وجوهدن
اسهلدر (خبریت) ای حسینم دنیا خراب اولمق ایچون خلق اولندیغنه اکر شاهد
مطلوب ایسه ساکن اولدیغک دارلره صور که لسان حاله سکا خبر ویررلر ونه
کوزل سویلمشلر لسان الحال انطق من لسان القال * انلر دیرلرکه دنیا اهلنه
بقا یوقدر دوام جاویدانی محالدر (ترجمه) دار دنیادن سؤال ایله لسان حاله *
بی بقا اولدیغن اربابک ویررسا که جواب

انا الدين لاشك للمؤمنين * بايات وحى وايجابها

(دين) اصل معنالرندن شمر يعتده استعاره اولندى (شك) ايكى نقيضك بر برينه
معادل اولوب عند النظر مساوى كورنملرندن حاصل اولان حالتدر (خلاصة
كفتار) بن عين دين اولمشمدر * يعنى احكام دينه بنم كمال انقياد وتشبثم سببيله بن
آيات وحيه وانلرك وجب اولديغنه ايمان ايدنلر ايچون عين دين اولديغمده شبهه
يوقدر (فتح) صاحب كشاف وواحدى ابن عباس حضرتلرندن روايت ايدرلركه
حضرت مرتضى درت التونه مالك اولمشيدى انلرى صدقه ايدوب برينى كيجه
وبرينى كوندز وبرينى كيزلى وبرينى آشكاره ويردى * پس انلرك شاننده بو آيت
كريمه نزول ايلدى (الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهار سرا وعلانية فلهم
اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون) ودخى (انما وليكم الله ورسوله)
آيت كريمه سنك كونا كون سبب نزولى نقل اولنور جمله سنك مألى حضرت
مرتضى بر سائله صدقه ويرمك مراد ايليوب كندى خاتمنى بخش ايلديكيدركه
واحدى وبيضاوى وكشاف وجامع الاصول صاحبى وثعلبى وسائرلرى دخى
يازمشلردر * ومجاهد دخى ابن عباسدن واسماء بنت عميسدن روايت ايدركه (ان
الله هو مولاه وجبريل وصالح المؤمنين) كريمه سنده صالح المؤمنيندن مراد
حضرت مرتضادر * وثعلبى وواحدى وزمخشرى تفسيرلرنده (افمن كان مؤمنا
كمن كان فاسقا) آيتنده مؤمن ايله حضرت امير مراددر * ينه ثعلبى ابن عباسدن
وابن سيريندن روايت ايدركه (طوبى لهم) كريمه سنده اولان طوبى جنتده
براغاجدركه اصل كوكى حضرت اميرك سراينده در وهر مؤمنك سراينه آندن
برشاخ واصل اولمشدر (اشارت) امام احمد حضرت مرتضادن روايت ايدر
جناب پادشاه كونين عليه الصلاة والسلامدن سؤال اولنديكه يارسول الله سزك
انتقالكزدنصكره بزم اوزره كيمى امير تعيين بيورورسكز * جوابنده
بيورديلركه (اكر) ابوبكرى امير ايدينورسكز انى امين وزاهد وآخرته مائل بولور
سكز (واكر) عمرى امير اختيار ايدرسكز آنى قوى امين بولوب امر ربانيده لوم
لائمدن خوف ايلمز بولورسكز ديو بيوروب اوچنجيده اكر على يى كنديكزه امير نصب
ايلسكز مع هذا ايدرميسكز شك ايدرم انى هادى ومهدى بولوب وسزه صراط
مستقيمى اختيار ايدركورورديكز بيوردى * حضرت اميرك بيوك اوغلى محمد بن
الحنفيه كه قريبا مذكور ايدى ديركه بابام حضرت اميره ديدمكه اصحاب كرام
ايچنده جمله دن افضل كيمدر بيورديكه ابوبكردر * ينه صوردمكه اندنصكره كيمدر

بنه بیوردیکه عمردر * پس خوف ایلدمکه اکر بردخی صورسم شاید که عثمانی
سویلیه بنه دیدمکه اندنصکره جمله دن افضل جناب شریفکزدر بیوردیکه بن
دخی مسلمانلرك بر بسیم * وخلافتی وقتنده بصره ده برکون منبرده بیوردیکه ای
ناس سزك امیریکز بعنی کندی) سزك دنیا کزدن برخرمایه راضی اولمشدر بیلر
یکزکه ات اکل ایلمز مکرکه قربانتدن عیدده برپاره جکر اکل ایده * وعبدالله بن
عطادن مرویدرکه عبدالله بن سلام دیدیکه (ومن عنده علم الکتاب) کریمه سندن
مراد حضرت علیدر * بونلردن ماعدا حضرت امیرك حقنده آیات واحادیث
شریفه حصر وتعداد اولنمز (لطیفه) وبودخی خوشدرکه قرآن کریمك سوره لری
اوللرنده اولان حروف مقطعاتدن مکررات طی اولنسه باقی اولان حروفدن
بوکلام ترکیب ایدر * علی صراط حق نمسکه (وامام) مسلم حضرت عائشهٔ
صدیقه دن روایت ایدرکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام سعادتخانه سندن طشره
چیقدیلر وسیاه قیلدن برآلاجه عباوار ایدی معاً آلوب کتدی وحسن کلدکده
عبانك التنه الدی کذلك حسینی ووالده لری فاطمهٔ زهرایی وصکره علی
مرتضایی دخی اول عبانك التنه آلوب بیوردیلرکه (انما یرید الله لیذهب عنکم
الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا) ام سلمه حضرتلرندن مرویدرکه بوآیت کریمه
بنم خانه مده نازل اولدی حضور سعادتلرنده اولمشیدم دیدمکه یارسول الله بن
اهل بیتدن دکلمیم بکا بیوردیلرکه سن بکا خیرلیسین سن ازواج طاهراتدنسین
* امام طحاوی مشکل الغریبده روایت ایدر اسما بنت عمیس دیمشکه مصطفا
علیه التحایا جنابنك سر مبارکلری حضرت مرتضانك دیزلرنده ایکن وحی نازل
اولدی هنوز حضرت علی ایکندی نمازینی ادا ایلدین کنش طولندی وحی تمام
اولدقده پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه یاعلی صلاة عصری ادا ایلدکمی
جناب امیر دخی خیر ادا اولنمدی دیدکده بیوردیلرکه الهی اکر علی سنك طاعتکده
ورسولك طاعتنده ایسه کنشی کیرو وندر * اسما دیرکه آفتابك غروبنی
کورمشیدم تکرار کنش عودت ومغربندن خروج ورجعت ایلدی وطاغلره
وزمینه ضیاپاش اولدی (الشمس ردت علیه بعد ما غربت * من ذا یطیق
لعین الشمس تطبینا) (مهمه) امام طحاوی دیرکه بوحدیث ثابتدر *
وراویلری ثقه در لکن صحیح بخاریده مسطور برحدیثه معارض کورنمکله ابن
کثیر رد ایدر اول حدیثده بیورلمشکه یوشعدن غیری کمسنه ایچون شمس حبس
اولنمدی * سببنده یازدیلرکه یوشع پیغمبر بیت المقدسی محاصره ایلدی جمعه

كونی آفتاب غروبه قريب اولدی اكر غروب ايدرسه جمعه ايرتسی كيجه سی اولوب بنی اسرائيل كاردن ال چكوب فتح قدس امری كير وقالور يوشع پيغمبر آفتابه ديديكه ای شمس سنده مأمورسين بنده مأمورم يارب سن كنشی بكا حبس ايله * پس كنش سيرينی ترك ايدوب تا قدسك امر فتحی تمام اولنجيه دك طوردی بعده غروب ايلدی * شارح قاضی يزدی ديركه سيد صفی ايجی خطيله كوردمكه بوحديثك ورودی حضرت اميرايچون رجعت شمس امرنك وقوعندن مقدمدر ديرزيا خود رجوع حبسك غيريدر ديو توفيق اولنوردیدی * ترمذی ام سلمه دن روايت ايدرحديثده كلمشدر علی يی منافق اولان كمسنه سومز ومؤمن اولان كشی علی يه بغض ايلمز * ابوسعيددن دخی روايت ايدر ديمشلركه بزلر يعنی انصار جماعتی منافقی حضرت علی يه بغضيله بيلورز * حافظ ابونعيم حلية الاولياده ديركه حضرت مصطفا عليه التحايا بيورمشلركه سز علی يه سب ايلمكز زيرا علی ممسوس فی ذات الله در يعنی حق تعاليده ممس ممكن اولسه واقع اولمش اولوردی لكن مخلوقه خاصدر * پس اقربيتدن كنايتدر * شيخ نجم الدين كبرا بيورمشكه بكا غيبوبت واقع اولدی مرشد كائنات عليه التحايا يی كوردم حضرت مرتضی برابرايدی سرعت ايدوب جناب اميرايله مصافحه ايلدم درحال سلهم اولدمكه بن خبرده كويا كورمش اولام سيد سندمز عليه التحايا بيورمش اولهلركه علی ايله مصافحه ايدن جنته كيرر * پس حضرت اميره اول حديثی صحيحميدر بويله حديث بيورلديمی ديو صوردم جناب امير بيورديكه نعم صدق رسول الله بويله بيورديلر بمله مصافحه ايدن جنته كيرر ديو خبر ويرديلر (ترجمه) بن ستون خانهٔ دين مبينم مؤمنه * نيجه ايات ايله ثابتدر كه كمز ارتياب

لنا سمة الفخر فی حكمها * فصلت الينا باعرابها

(سمه) كسر ايله اصلنده وسمدر علامت ونشان واثر معناسنه (اعراب) بيان ايلمكدر * آخر كلمه ده اولان حركه يه اعراب ديدكلری اول كلمه نك متصف اولديغی حالی اعلام وبيان ايلديكی سببيدندر (معنای بيت) بزم فخر اربابی اولديغمزه حكم اياتده علامتمز واردركه اول آيات وعلامت بزه صلاة ايدر يعنی سبب اولورلر آنلری كوروب واقف اولنلر بزلره صلاة يعنی سياق خاصنه رعايت ايدرك دعا وثنا ايدرلرديمك اوله حتی شاعر ديمشدر (كفا كموٴ من عظيم القدر انكمو * من لم يصل عليكم لا صلاة له (نكته) مصرع اولده علامت فخردن مراد شر يفلری بوندن مقدم اولان بيتده واقع فتحده بعضا يازلمشدر مصرع ثانيده دخی نافع

وابن عامر ويعقوب نام ائمهٔ قرائك مختارلری اولان وجهه اشارت وارد رکه (سلام على آلياسين) كريمه سنده اضافتله على آل ياسين اوقورلر * وبو وجهه كوره بعض اهل تفسير ياسين ايله مراد محمددر ديمشدر * وامام نووى تهذيبنده دیرکه حضرت عليدن مروى برحديثده بيورمشلركه قرآنده حق تعالى بكا يدى اسم تعيين ايلدى (محمد) (احمد) (طه) (يس) (مزمل) (مدثر) (عبد الله) ياخود مصرع ثانيده بو آيت مراد اولنه (قل الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى) (لطيفه) يس سوره سى قلب قرآن اولديغى حقنده حديث شريف وارد اولمشدر * پس قلب لفظى اسلام كبى يوزاوتوز ايكى عدددر محمد اسم شريفنك دخى بينه سى يوز اوتوز ايكى اولوركه حساب بينه معروفدر (ترجمه)
آل ياسينز بو فخر ايله ايدرز افتخار * بيزه آيات فصيح ايلر صلاة ايله خطاب

فصل على جدك المصطفى * وسلم عليه لطلابها

(جد) بونده اتانك باباسى (مآل مقال) چونكه دين قويم وصراط مستقيم ايله بن كويا بكلغت اتحاد اولدم وبو برقول مجرد اولميوب بلكه حكم مدلل اولديغنه آيات دلالتسمات وارد ربو يله اولدقده سن اى حسينم جدك مصطفا عليه التحايا افندمزه صلاة وسلام ايليوب طالبان امارات دينيه يى دلشاد ايله (ترجمه) سنده هردم جدپاكيكه صلاة ايله سلام * قيل براى طالب اسرار آيات كتاب

(نطق آخر) (تردد آء الصبر عند النوائب * تنل من جميل الصبر حسن العواقب (بوشعر) حضرت حسن جنابلرينه خطابا صدور ايلمشدر تردفتحات وآخرى شده ايله امر در ردا ديد كارى نسنه يى اتخاذ ايله ديمكدر (مآل بيت) سن بلالرك ظهورى وقتنده صبرى كنديكه ردا قيل كه صبر جميلكدن ناشى اول بلالر زائل اولدقده عاقبتك حسنى يعنى انجامنده صبرك ثمره سى اولان الطاف الهيه حاصل اولور زيرا هر حالده دوام يوقدر البته زوال بولور وعاقبتده مكافاتى اولوركه بيورلمش (وبشر الصابرين) (فائده) ردا اولادعربك فرجى اوزره ايكى اوموزلرى اوستنه قويوب اوچلرى اوكلرندن اشاغى اولان لباسدركه ديارمزده عادت مشايخدر سنت سنيه دركه اثرده (الارتداء لبسته العرب) بيورلدى * ابن عمردن طبرانى روايت ايدر (ترجمه) رداى صبرى بردوش ايله سن عند المصائب ايره صبر جميل ايله سكا حسن عواقب

وكن صاحبا للحلم فى كل مشهد * فالحكم الاخير خدن وصاحب
(صاحب) بونده برفيق وهمدمدر (حلم) وقار وترك عجله (مشهد) محل جمعيت

(خدن)

(خدن) يولداش ودوست خدين وصديق كبى (معناى سخن) هر جمعيتده سن حلمك قريني اولوب امر كده عجول اولمه زيرا تأنى دوستلرك وندعلرك جمله انواعنك خيرليسيدركه صاحبنى اكداردن حافظدر (ترجمه) غضوب اولمه رفيقك حلم اوله هر مشهد ايچره * جهان ايچره كشى يه حلم اولور خير مصاحب

وكن حافظاً عهد الصديق وراعيا * تذق من كمال الحفظ صفو المشارب

(راعى) حافظك عطف تفسيريدر تذق برنسنه يى طاتمق معناسنه اولان ذوقدندركه طاتارسين ديمك اولور (كمال الصدق) دخى نسخه در (مشارب) جمعدر مفردى مشرب بوندهخوى معناسنه اولمق دخى انسبدر (مآل بيت) دوستله اولان عهدى ظاهرا محافظه ده و باطنا دخى اول پيمانى مراعاتده اول كه كمال حفظك سى صفاى خاطردن لذتياب يعنى صافدل قيلسون (ترجمه) صديقك عهدنى هردمده ايت حفظ ورعايت * كمال حفظله ذوق ايده كور صافى مشارب

وكن شاكرالله فى كل نعمة * يثبك على النعمى جزيل المواهب

(نعمى) نعمتدرضمله درا كرفتحله اولورسه مداولنور (الحمد لله على نعمائه) كبى (مواهب) جمعدر مفردى موهبه عطا وكرمدر (معناى بيت) سن نعمتك شكرنى ترك ايله وخلوص اوزره ايله كه (لئن شكرتم لازيدنكم) حكمنجه شكرنى ادا ايلدكده مقابله سنده اول كرم ونعمتك دخى عظيم وكثيرنى ويرر لكن (قليل من عبادى الشكور) مآل لطيفى اوزره حق ادا ايله ادا ايدنلر آزدر (ترجمه) دخى هرنعمت مولايه شكرايت نورديده م * زياد ايده سكا نعمتلرينى تا كه واهب

وما المرء الاحيث يجعل نفسه * فكن طالبا فى الناس اعلى المراتب

(حيث) مكان ايچوندر مبنى ومضافدر وحيث يجعل نفسه هنالك تقديرنده مفعول ثانى محذوفدر (معناى بيت) مردك كندى نفسى ملاحظه ايلديكى محلده در يعنى حق تعالى قولك مطلوبنى خالقدر اكر نفسنه همتى عالى ايسه عالى اولورا كردون قصد ايدرايسه دناءت ميسر اولور * پس كنديكى بين الناس مراتبك بلندنده ملاحظه ايله كه حصوله كله جناب حق تعالى عبدك ظنى عندنده دركه عبد ايله عند بررسم اوزره اولمسى خلقتنده قريبتنه مستعد ازلى اولديغنه كواهدر همان عبده لايق اولان حسن ظن ايله مألوف اوله امور دنيويه واخرويه دخى بويله در لكن كبر وعجب ظهورندن كندنى محافظه لازمدر (ترجمه) كشينك همتى دكلو اولو بدر رتبه سى چون * يورى خلق ايچره اول جوينده عالى مراتب

وكن طالبا للرزق من باب حله * يضاعف عليك الرزق من كل جانب

(خلاصهٔ كلام) ورزقى حلال بابندن استه كه هر طرفدن سكا رزقك قات قات قيلنور زيرا طلب (وابتغوا) امر شريفنه امتثالدر * ومذهبزده حرام دخى رزق ايكن حلالنى طلب ايلمك حق تعالينك برقات دخى رضاسنه مراعاتدر * وشكرى دخى ادا ازياده يه مؤدى اولوب وجوهله تضاعفنك سببلرى بولنور (ترجمه) طلب قيل رزقكى باب حلاله بص قدم تا * مضاعف اوله هر بردن سكا رزق مواهب

وصن منك ماء الوجه لا تبذلنه * ولا تسأل الانذال فضل الرغائب

(انذال) ذال تخفيفيله جمع وزن ومعناده ارذال كبيدر (رغائب) جمعدر مفردى رغيبه عطاياء مرغوبه ديمكدر (فائده) شهر رجبك ابتدا جمعه كيجه سنه شب رغائب ديدكلرى نور نبوت خاتميت جبههٔ مادر نبويده ضيا پاش اولمغه ابتدا ايلديكى كيجه دركه مخلوقاته رحمتدر * حتى شيخ صلاحى منظومهٔ رغائبيه سنده ديمشدر (نظم) كيردى چون ماه رجب شهر خدا * ليلهٔ جمعه اولنجه ابتدا * مادر پاكى امينه حضرتى * قيلدى عبد الله چون اول قربتى * برج عصمتده باذن مستعان * كوكب سعدين ايتديلر قران * يعنى اول شمس هداى پر ضيا * اول شب رحمتفزاده غالبا * برج رحم عصمته ايردى نزول * اول كيجه عيد ايتدى ارواح عقول قدسيان اول كيجه يه رغبت تمام * ايتديلر اندن رغائب اولدى نام (معناى بيت) يوزك صويينى صيانت ايله ولايق اولميان محله بذل وصرف ايله البته صقين ضايع وتلف ايله واراذلدن عطايانك كثرتنى ملاحظه واميد ايله (ترجمه) حصول رزقك ايچون آب رويين دوكه زنهار * خسيسه عرض حاجت ايتمه اندن اولمه طالب

وكن موجبا حق الصديق اذا اتى * اليك ببر صادق منك واجب

(صديق) مقامنده جلدش دخى نسخه در (بر) كار حسن كه تركجه ايلك (صادق) صحيح وكامل (معناى نظم) سندن صدورى وحصولى لازم اولان امر خيرى عرض واميد ايله سكا كلن دوستك حقنه رعايت ونطقنه حرمت ايلمكى كندى اوزريكه واجب قليجى اول (ترجمه) فراموش ايله حق صديقى ايتسه احسان * مكافات ايلك احسان ايله اولور چو واجب

وكن حافظا للوالدين وناصرا * لجارك ذى التقوى واهل الاقارب

(والدين) بابا وانا كه پدر ومادردر * اصلى والد ووالده ايكن بابايى انا اوزرينه تغليب ايله والدين ديديلر ابوين كبى كه اومعناىه پدر (جار) قوكشودر * فقهاء

(کرام) باب الوصیه‌ده جوانب اربعه‌دن هر برنده قرق عدد خانه تمامنه دلك
جیران عد اولنور دیدکاری حکمی (اربعون دارا جار) حدیث مرسلنه بنا
ایلدیلر (مرام شعر) وپدر ومادر ایچون دخی محافظه دعا ول وهمجوار اولنلرك
متقیلرینه نصرت ایله واقربایه دخی مراعات خاطرده اول دیمکدر بونده والدین
ایچون محافظه مطلق ذکر اولندی حقوق ویاسائر اموردده نوع واحده
منحصر اولمیوب مجموع حالات والدین شایان حفظ وحمایت اولدیغنه تنبیه
ایچوندر (ترجمه) پدر مادر حقوقن حفظ ایدوب بتدکجه کوجك * کوره‌لر
نفعکی جارك ایله اهل اقاربه (نطق آخر)

لو صیغ من فضة نفس علی قدر * لعاد من فضله لما صفا ذهبا

(صیغ) مهمله ایله معجمه بیننده تحتیه ایله در صاغ فعلنك مجهولیدر قال وقیل
کبی وصایغ قیو مجیدر که زر کرد برلر قیوم غلیظتر بکه‌ده جهازدر (فضه) کمش
(نفس) جان وتن معا (قدر) تقدیر کبی کمیت ومقدار (ذهب) التون (ملحوظ
نظم) بو شعر حضرت حسنه خطابا واقعدر علم وفضل وادب وکمال ایچون
برمثال ایراد بیورر که مثلا محالی فرض ایلمك طریقیله ذکر کشدن برجسم
ذی روح بوته تریه‌ده محو اوساخ ایلمك ایچون اذابه ایله تصفیه وبر قالبه افراغ
اولنسه اندهاولان اکسیر فضلك تأثیر خیروبرکتندن ناشی التونه منقلب ومتحول
اولور (ترجمه) نفسك اولسه سیمدن ای معدن عقل وادب * ایلیه اکسیر
فضل ومعرفت آنی ذهب

ما للفتی حسب الا اذا کملت * اخلاقه وحوی الاداب والحسبا

(حوی) احاطه ایلدی دیمکدر (معنای شعر) برشخصك باباطرفندن اولان
حسبی کامل اولمز الا حسن خلقده کمال انده ادب وحسب ایله بر یره جمع اولورسه
اول زمانده مرد کامل اولور (ترجمه) کیشیه انجق حسب تکمیل اخلاق
ایتمه‌ده * زینت ذاتك اوله اوصاف آداب وحسب

فاطلب فدیتك علما واکتسب ادبا * تظفر یداك به واستعجل الطلبا

(فدیتك) فعل ایله مفعول بیننده جمله دعائیه در فدابلیه‌دن حفظ ایچون
ویردکاری نسنه (معنای نظم) حالذکر اولنان منوال اوزره اولنجه سنده طلبکار
علم اول بن سکا فدا اولایم یعنی بین الناس سکا جانم قربان اولسون سوزی دیکله
دیدکاری مقامده دور * وکسب ادبده اول که دودستك علم سببیله ظفریاب اولور
یعنی هر نیه اوزادرسن الك یتشسون وطور جمیل اوزره صرف اراده ایله که مقدر

اولان حاصل وواصل اولور (ترجمه) طالب اول علم خدایه ایله تحصیل ادب * دسترس بول مقصد اقصایه قیل حسن طلب

لله درفتی انسابه کرم * یاحبذا کرما اضحی له نسبا

(در) ہمه دن نازل اولان سود و بلوتدن هابط اولان یغموردر لکن بونده مدوحدن صادر اولان فعلدن کنایتدرکه (لله درفلان) دعادر فلان کسك ایشی الله عظیم الشانك تحصیل رضاسیچوندر دیمکدر (لکن) فقیر دیرمکه در خیر واحسان دیدکلر بنه کوره فلانك فعلنك جزاء بالخیری انجق الله ایچون یعنی اکا مخصوص در مخلوقك عهده سنده دکلدر مألنده دعادر * وبودعادخی مقام تعجبده در که نه عجیب فعله موفق اولدی دیمك اولور * یاخود ذاتنده کندی طفل رضیع ایکن مغیرطباع اولان سود که حالنه تعجب اوله که صوی سود ایشکه تربیه سندن بویله کامل اثر پیدا اولدی (یا) حرف ندا ومنادا سی محذوفدر (حبذا) اصلنده حب فعلیله فاعلی اولان ذادن مرکبدر که ابهام ایچون اشارتی سلب اولندی جمله سی نعم کبی فعل مدحدر (کرما) ذاده اولان ابهامی رفع ایچون تمیزدر (محصول بیت) اول ذاتك ایشی نه خوشدر انجق انك بوکاری لله در یعنی بویله کاره موفق اولان کسنه نك آباواجدادی کریملر وبلکه عین کرمدرکه بویله فعل صادر اولدی ای قوم نه خوش کرمدر که انك نسبی اولمشدر (ترجمه) حق ایچوندر خیری انك کاوله انسابی کرم * ای خوش اول ذاته کاوله لطف وکرم اکانسب

هل المروءة الا ما تقوم به * من الذمام وحفظ الجاران عتبا

(مروءت) سهولت وزننده آدمیت وانسانیت دیدکلری حالتدر کمال المرء معناسنه در (مروت) فتوت کبی شدیله دخی جائزدر (ذمام) جمعدر مفردی ذمت عهدواماندر (مآل کلام) مروت انجق کشینك ذاتیله قائم اولان وفاء عهددر * وجیراندن بری اکر عتاب ایدرسه دخی حق جاره مراعات ایدوب نفسنی ضبط ایلمکدر عتاب عتبیدن دخی اولور (ترجمه) هم مروت نور دیده م ایتمه درعهده وفا * داخی استمداد ایدن جیرانه همت روزوشب

من لم یؤدبه دین المصطفا ادبا * محضا تحیر فی الاحوال واضطربا

(مفهوم شعر) اول کسنه یی که دین مبین اسلام تأدیب ایدوب علم الیقین حقائقنی تصدیق ایلمیه ظاهر و باطننده اولان حالاتنده حیرت صاحبی اولوب اضطرابدن خلاص بولمز (ترجمه) دین پیغمبر ایله شولکیم مؤدب

اولدی • اولدی کاری اضطراب وحیرت ورنج وتعب (نطق آخر)

الدهر یخنق احیانا قلادته * علیك لا تضطرب فیه ولا تثب

(دهر) وقت وروز کاردن کنایه در حقنده اثر وارد اولمشدرکه (لا تسب الدهر فان الدهر هو الله) یعنی روز کاره شتم ودشنام ایلمه زیرا دهر حقدر دیمکدر مرادبو درکه بعض حوادث شدیده ظهورنده دهره سب ایلمکده ایکی ضرر واردر * بری هر فعلك فاعلی حقیقی ومجازی حقدر دهره اسناد عبثدر (ایکنجی) مذهب دهریه یه قوت ویرلوب (انبت الربیع البقل) قبیلندن اولور مؤمندن ظهوری مجازه صرف ایدرسه دخی حقیقتدن عدوله اضطرار یوقدر (خنق) بوغمق (احیان) جمعدر مفردی حین وقتدر احیانا لفظی هر محلده که اوله وقت وقت وگاه گاه دیمکدر (قلاده) گردن بند که گردانلق دیرلر (لا تثب) لا تضطرب کبی مضطرب اولمه دیمکدر مصدری وثوب اولوب اضطراب معناسنه درکه اکا لازم اولور (محصول سخن) دهر قلاده ٔ محنتی ایله سنی وقت وقت صیقر وبوغر اول وقتده علاجی صبردرکه دیمشلر (ع) مرغ زیرك چون بدام افتد تحمل بایدش (ترجمه) حبل محنت ایله گردنکیر اولورسه روز کار * اضطرابه دوشمه صبر اولور خلاصیکه سبب

حتی یفرجها فی حال مدتها * فقد یزید اختناقا کل مضطرب

(مدت) فتحله در (ترجمه) دفع ایدنجه صابر اول طور و پیچ وتاب ایتمه صقین * اختناقی آرتر چون اضطرابیله هرب

انی اقول لنفسی وهی ضیقة * وقد اناخ علیها الدهر بالعجب

(اناخ) تقدیر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) نفسم مضایقه یه مبتلا ایکن وتحقیق دهر اکا امر عجیب وحال غریب تقدیر ایلمشکن تحقیق بن نفسمه بو بیت آتی الذکرك مفهومی ایله خطاب ایلیوب دیرم (ترجمه) نفسمه دیرم انی تضییق ایدنجه درد وغم * یعنی تقدیر ایلینجه روز کار امر عجب

صبرا علی شدة الایام ان لها * عقبی وما الصبر الا عند ذی الحسب

(عقبی) عاقبت (خلاصه ٔ کلام) دهرك وایاملر شدتنه کمال صبر ایله صبر ایله که تحقیق اول ایام شدت ایچون عاقبت ونهایت وختام واردرکه تمام اولور وانفصام بولور دوامی یوقدر اگرچه امر بویله در لکن صبر حالتی دخی شریف الاصل ونفیس الفسل اولانلر کسنه لرده بولنور (ع) هلا مررت بآل عبد مناف (ترجمه) شدت ایامه صبر ایله کانك انجامی وار * شدته صبر ایلمك چون اولدی کار ذی الحسب

سیفتح الله عن قرب بنافعة * فیها لمثلك راحات من التعب

(جوهری تقدیری اوزره (عن قرب) قریبا دیمکدر که اصلنده بعد قرب ایکن عن
قرب دینلمشدر والسنة ناسده عن قریب دیرلر (معنای بیت) قریبا فتاح علیم
آرزمان مرورنده بر نافع حالی فتح ایدر که اول حالده سنك کبیلر ایچون تعب
ومشقتدن راحتلر واردر خاصة سکا راحت بولمق اولی بالطریق (ترجمه)
شول منافع نعمتن فتح ایدر الله عن قریب * کانده راحت ایدر امثالك دخی کورمز
تعب (نطق آخر)

اذا اشتملت علی الیأس القلوب * وضاق لما به الصدر الرحیب

(یأس) امید مقابلیدر (صدر) سینه (مأل قال) قلبلر یأسی احاطه ایلسه وشغلی
سینه دخی اول نا امید اولمقدن ناشی مضایقه پیدا ایلسه دیمکدر جوابی اتاك درکه
ایکی بیت صکره کلور (ترجمه) مشتمل اولسه قلوبی یأس وحرمان عجیب *
علت ضیق ایله معلول اولسه اول صدر رحیب

واوطنت المکاره واطمأنت * وارست فی اماکنها الکروب

(المکاره) کره لفظنك جمعیدر محاسن حسنك جمعی اولدیغی کبی علی غیر القیاسدر
وایکیسی بر برلرینك ضدیدر (اطمأنت) ارام وسکونت دل معناسنه اولان
اطمئنان مصدرندن ماضی مؤنثدر ثلاثیسی طمن در (ارست) ثقیل شیئك
ثباتی معناسنه اولان ارسا مصدرندن بودخی ماضی مؤنثدر (اماکن) مکانك
جمعی وضمیری کروبه راجعدر که مقامی مقدمدر (کروب) کربك جمعیدر (محل
کلام) ومکروه امرلر قلبی وطن ایدوب انده آرام ایله آسوده اولسه لر موجود
اولان غملر دخی برلرنده لنکر براقسه لر متانت اوزره برلشسه لر (ترجمه)
جایکیر وپایدار اولسه مکاره عسکری * شهر دلده زمرۀ افکار غم اولسه نقیب

ولم تر لانکشاف الضر وجه * ولا اغنی بحیلته الاریب

(الضر) نفع مقابلی (حیله) چاره (اریب) عاقل (مفهوم نظم) غم وکدرلك دفع
وزوال بولمسنه قطعا بر وجه وسبب دخی ظاهرده کورنمسه وعاقل برچاره وعلاج
دخی بولمیوب تعبیدن ال چکسه (ترجمه) داخی بو زکو سترمسه هیچ
انکشاف ضر غم * بولمسه بروجهله درد بنه برچاره اریب

اتاك علی قنوط منك غوث * یمن به اللطیف المستجیب

(قنوط) یأس معناسنه در (غوث) مدده یتشن کمسنه فریادرس کبی (اللطیف)
لطف ایدیجی اسماء حسنادندر (مستجیب) مجیب کبی قبول ایدیجی (مفهوم نظم)
بو بیت اذا نك جوابیدر یعنی ابیات سابقه نك مألی اولان یأس کلی وانقطاع تام

مرام ایله کشی محض قنوط اوزره حیرتزده وواله ناچار ایکن لطف وکرم وفضل ونعم صاحبی اولان لطیف ومجیب طرفندن غوث اعظم یٔنه سکا کلور بتشور * وبالکلیه حال قبیح احسن حاله تحویل اولنور دیمکدرکه (هو الذی ینزل الغیث من بعد ما قنطوا وینشر رحمته) کریمه سنه مطابق ومألی انک مفهومنه موافق بریتدر لکن بعضیلری معناده غوث اعظم دخی سکا مددرس اولمیوب مأیوس ایلسه بنه لطیف ومستجیب سکا لطف وعنایت ایدر دیمکدر دیمشلر لکن واهیدر (ترجمه) جمله عالمدن اکر یأس ایله اولسک ناامید * ایره فریادیکه امداد لطیف ومستجیب

وکل الحادثات اذا تناهت * فموصول به فرج قریب

(مأل معنی) اول احوال خسیسه حالات نفیسه یه انقلاب بولوب بعده جمله حوادث کریهیهٔ ایام بر بر هر بری بر طریقله اضدادیله مکافاة ونقیضیله مجازاة اوله رق تمام ومنتهی اولدقده درعقب انک نهایتنه متصل وغایتنه متواصل فرج صدور ودفع حرج البته ظهور ایدر * فرجده قریب قیدی (نصر من الله وفتح قریب) بشارتنه ایما درکه بو مفهومه مناسب * وبو مأله متقارب فرج بعد الشده تسمیه اولنان قصیدهٔ منفرجه وخصوصیله اولنده تبرکا ابن نحوینک ایراد ایلدیکی (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * مصرعی حضرت مرتضی کرم الله وجهه روایتیله برحدیث شریفدر (مفهوم اثر) ای ازمه وای ظلمت شده سن دخی زیاده شدید اول که تیز دفع اوله سین وعقبکده انفراج پیدا اوله دیمکدر (ترجمه) حادثات شدت دهره نهایت ویره حق * یعنی دلدار فرج سا که اوله یار قریب

(قطعهٔ اخری) لا تطلبن معیشة بمذلة * وارفع بنفسک عن دنی المطلب

(بنفسک) ده با تعدیه ایچوندر (محصول مقول) معیشتکی ذل ایله طلبکار اولمه یعنی ذلتی آلت کسب ایلمه مطالب دنی یعنی الچق وقبیح وخسیس اولان شیلری طلبدن نفسکی کف ومنع ایله که همت عالیه صاحبی اولوب حق تعالی ظنکی حسن ایلیه (ترجمه) سن مذلتله معیشت استمه * هر دنیدن مقصدک قیلمه طلب

واذا افتقرت فداو فقرک بالغنی * عن کل ذی دنس کجلد الاجرب

(دنس) چرک که ترکجه کیر دیرلر وسخ ودرن کبی (اجرب) اویوز (مأل سخن) سن فقیر اولورسک اول درده دوا اول جریحه یه مرهم شفا بویله تدبیر اولنسون که مثلا اویوز دید کلری جرب علتنه مبتلا اولان کشینک دریسندن چکنوب وچکینلوب احتراز ایلدیکک کبی هر چرک دنیادن حذر ایدوب مستغنی اول طریق

دوانودرکه بیت آتیده کلور (ترجمه) فقره ایرسك قیل غنا ایله دوا * هر اویوز
ناپا که زنهار آچه لب

فليرجعن اليك رزقك كله * لو كان ابعد من محل الكوكب

(فا) جوابیه (لام) قسمیه (محل کوکب) فلك نجوم (معنای نظم) معاش
تحصیلنده رذالت ایلمیوب وفقره استغنا ایله دوا ایلیوب غنی و مستغنی
کورنندکده تحقیق علی التحقیق رزقك سکا رجوع ایدوب اکر (وفی السماء رزقکم)
نطقی اوزره فلکلر قدر سندن دور ایسه دخی کلور (ترجمه) فی المثل کراولسه
کوکبدن بعید * ایریشور رزقك سکا هر روز و شب (قطعهٔ اخری)

فان تسألینی کیف انت فاننی * صبور علی ریب الزمان صلیب

(بو ایکی بیت) نهج البلاغه دن منفهم اولدیغی اوزره بنی سلیمدن برشاعرك
نظمیدرکه حضرت امیر کرم الله وجهه المنیر اثنای صحبتده انشاد بیورمشلردر
(تسألینی) مفرد مؤنث مخاطبه (کیف) حالدن سؤال (ریب الزمان) حادثهٔ
روزکار (صلیب) شدید وقوی (مآل بیت) اکر بکا ای حبیبم صورورسك که کیفیت
حالك ندر تحقیق بر تحقیق روزکارك شدتنه و دهرك جفاسنه مبالغه ایله صبر
اوزره یم و تحملده قوی و متینم (ترجمه) کرسؤال ایلرسکز کیفیتم ای دوستلر
* صبر ایدرم حادثات دهره اولدقجه قریب

حریص علی ان لاتری بی کآبة * فیشمت عاد اویسأ حبیب

(کآبه) کعبه وزننده درحال ناخوش اولمق (عاد) اصلی عادی عداوت ایدیجی
دیمکدر (مقصود نظم) حالات مذکوره ایله اتصافه سعی اوزره یم وبنده اول جفالرك
اثری مشاهده اولنمامق اوزره حریص وطالبم زیرا اکربنده ضعف حال واثرکدر
کورنسه دشمن فرحناك ودوست غمناك اولور (ترجمه) کمسه یه کوسترمزم
آثار حزن لاجرم * شاد اولوردشمن اولان محزون اولور اندن حبیب (نطق آخر)

اذا جادت الدنیا علیك فجد بها * علی الناس طرا انها تتقلب

(طرا) جمیعا دیمکدر (محصول بیت) دنیا سکا جواد اولوب جوامردلك ووسعت
کوستردکده سندخی جملهٔ ناسه ممکن اولدقجه سخاوت کوسترو فرصتی غنیمت بیل
زیرا دنیا تقلب ایدر دائما النقلابده در اول حالت دائمی اولمز ضدی وخلافی دخی
ظهور ایدر واودخی بقاده اولمز عکسنه دونر (ترجمه) کرم ایتسه بو عالمده
خدا سنده مکرم ایله * ایریشه هرکسه خیری تقلب اوزره در بیب

فلا الجود یفنیها اذا هی اقبلت * ولا البخل یبقیها اذا هی تذهب

(معنای

(معنای بیت) سن وجه مذکور اوزره سیران ایله دنیاسکا اقبال وتوجه ایدوب کلدکده سننك جودلك انی فانی ایدوب دوکتمزوا کراقبالی ادباره دونوب کتمك مراد ایدرسه سن بخیل اولوب خست ایلکله اودنیا قالماز وباقی اولماز بخل انی حبس ایده من زیرا اقبال وادبار دخی حق تعالینك ارادهٔ علیه سیله واقع اولور (ترجمه) اکراقبال ایدرسه مال انی جود ایلمز افنا * کیدرسه بخل انی ابقا ایدر صنمق دکلمی عیب (قطعهٔ دیکر)

یغطی عیوب الناس کثرة ماله * فصدق فیما قال وهو کذوب

(یغطی) غطادندر مجهمی مقدمدر پرده‌در (مضمون منظوم) کشینك مالی جوق اولمق عیبلرینه پرده‌در اکرذاتنده یلانجی دخی اولسه سوزی تصدیق اولنور (ترجمه) کشینك عیبن اورتر کثرت اموالی عالمده * سوزی کرچك دخی دانا اولور نادان ایکن کذاب

ویزری بعقل المرء قلة ماله * فحمقه الاقوام وهو لبیب

(یزری) مجهمی مقدمدر نقص معناسنه (مآل مقال) ومالنك از اولمسی عقلی ناقصدر دیمکه سبب اولورناس اکا عاقل ایکن احمقدر دیرلر (ترجمه) نه رتبه عاقل اولسه بر کشی پس قلت مالی * انی بی اعتبار ایلر اولور حمق ایله شهرتیاب (قطعهٔ اخری)

غالبت کل شدیدة فغلبتها * والفقر غالبنی فاصبح غالب

(غالب) اصلنده غالبی اولوب اکتفا بالکسر ایله یاسی محذوفدر (ترجمه) کورشدم هرشدید ایله پس اولدم غالب مطلق * ولکن شدت فقر وفنا اولدی بکا غالب

ان ابده یفضح وان لم ابده * یقتل فقبح وجهه من صاحب

(قبح وجهه) بددعادر (محصول سخن) اکر حال مذکوری یعنی فقری آشکار ایلسم بنی رسوای ایدر اکر اظهار ایلمسم بنی قتل ایدر * پس یوزی قبیح قیلنسون یعنی یوزی قاره اولسون بویله مصاحبك که القنده طریق آسایش معتدل یوق دیمکدر * اکرچه بوادا تر کیده مستعملدر تقبیحدن فهم اولنماز لکن ادای زمان اولمغله فقره بددعاده بوادا ده لطافت واردر یوزی قاره اولمق حسن حاله تحویل ایلمکدرکه (سوادالوجه فی الدارین) فقر حقنده درکه اکبر مطالب اولان (هذان حرامان علی اهل الله) اثر شریفنه ایمادر (ترجمه) بنی رسوای ایدر اظهار ایدرسم ایتمسم ناچار * هلاك ایلر بنی اول بدلقا وبر بلا صاحب

فلو كانت الدنيا تنال بفطنة * وفضل وعقل نلت اعلى المراتب

(فطنت) زكاوت كا (خلاصهٔ نظم) اكر تقدير رب قدير ايله اولميوب كشى ذكاسيله وفضيلتيله وعقليله دنيايه وسعت رزقه وكثرت ماله نائل اولسه ايدى جمله مراتبك ومجموع درجات دنيويه نك تا بالاسنه والى اعلاسنه نائل وواصل اولوردم (ترجمه) كشى دنيايه نائل اولسه عقل وفضل وفطنتله * اولور دم رتبهٔ بالاترينه نائل وراتب

ولكنما الارزاق حظ وقسمة * بفضل مليك لا بحيلة طالب

(ما) كافه در (قسمت) تقسيم بمعنى المقسوم (معناى نظم) بيت سابقك مفهومى تسليم اولنديسه رزقلر تقسيم ازليده فضل حق ايله حصه وقسمت اولنوب (نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحياة الدنيا) امضاسيله دفتر قسام ازلى محلى ومختوم قيلنمشدر چونكه بويله در حيلهٔ عقل وخدعهٔ فكر ايله تبديل وتغييرى محالدر قالديكه اول كندى رزقنك غيرى اولان بعض مخلوقاتك ارزاقى سنك يدكدن حواله اولنوب يا مشاهره ومسانهه ايله امانة اللهى محللرينه ايصال ايلمكدن عبارت برقوورى غوغايه دولت دنيا ديوب اكا خواهشكر اولمق برامر خطرناكدر خصوصا وقتمزده قسمت عادله اجراسى ممكن اولمز اكرسن اهل حق ومنصف اولسك دخى حاصلى ارادهٔ جزئيه يى صرفله مأمور اولنده وجه اسهل اوزره عنايت حقه مظهر اولمقده نياز ودعاودائما هر حالده ازدرون خالق تعالى يه دلبند اولوب واهل دلدن استمداد وارواح كذشتكاندن استعانتدن غيرى عبدك مدخلى يوقدر (ترجمه) ولكن هركسك رزقى نصيب وقسمتيدر كيم * ورودى فضل حقدندر دكل با حيله ء طالب (نطق آخر)

وافضل قسم الله للمرء عقله * فليس من الخيرات شئ يقاربه

(قسم) كسر وفتح ايله قسمتك جمعيدر وزن ايچون تسكين اولندى * سكون اصلى ايله اقسامك مفردى اولان قسم دكلدر (مفاديت) حق تعالينك انسانه بخش وعطا ايلديكى قسمتلرك افضلى اول انسانك عقليدر * پس امور خيريه دن اكا معادل اولمق دكل بحسب الرتبه اكا تقرب ايدرنسنه دخى يوقدر (ترجمه) كشى يه عقليدر چون افضل اعطاى واهب * دلا خيراتدن برشئ اكا اولماز مقارب

اذا اكمل الرحمن للمرء عقله * فقد كملت اخلاقه ومآربه

(مآرب) مكارم وزننده جمعدر مفردى مأربه در مكرمت ومكرمت وزننده دخى

اولورحاجتلردر (مؤدای نظم) حق تعالی کشینك عقلنی کامل قیلدیغی وقتده انك خویلری وایشلری جمله کامل اولور زیرا بر کارك التی وفاعلی کامل اولدیغی حالده اندن حصولپذیر اولان هر امر انفسی وآفاقی جمله سی کامل ظهور ایدوب پسندیدهٔ کاملان اولور (ترجمه) کشینك عقلنی اتمام ایدرسه حضرت حق * میسر درا کا تکمیل اخلاق ومأرب

یعیش الفتی فی الناس بالعقل انه * علی العقل یجری علمه وتجاربه

(تجارب) جمعدر مفردی تصفیه وزننده تجربه که امتحان معناسنه در بوقلامقدر (خلاصهٔ ملخصه) کشینك بین الاقران زندکانیسی عقل ایله در * وفی الحقیقه انك علمنك وتجربه لرینك مداری عقلدرکه انك اوزرینه جاری یعنی هر حالده التیدر (ترجمه) کشی یه خلق ایچنده زندکانی عقل ایله در * که عقلی ازرره جاریدر انك علم وتجارب

یزین الفتی فی الناس صحة عقله * وان کان محظورا علیه مکاسبه

(ان) وصلیه درتأکید ایچوندر (محظور) تقدیم مهمله ایله در حرام دیمکدرکه مباح مقابلیدر * حتی اصول فقه قواعدندندرکه (الضرورات تبیح المحظورات) دیرلر ضرورتلری حراملری مباح ایدر دیمکدر (مآل بیت) کشی یه بین الاقران زینت ویرن بودرکه عقلی صحیح وتمام اولمقدر جهت معاشی هرنقدرکه کسب حرامدن اولورسه دخی دیمکدر * لکن بیت آتیده مقابله قرینه سیله مرادی کسب مادری اوله که زینت مقلوبی اولان زینت اراده سیله اکر اولاد زوانیدن دخی اولورسه دیمك ذهنه تبادر ایدر (ترجمه) کشی یه صحت عقلی اولور خلق ایچره زینت * اکا محظور اولورایسه دخی امر مکاسب

(یشین الفتی فی الناس قلة عقله * وان کرمت اعراقه ومناصبه

(اعراق) جمعدر مفردی عرق اصل ونسل معناسنه اولور (مناصب) جمعدر مفردی منصب ساکن اولدیغی محل ومحله وکوی بعض نسخه ده مناسب سین ایله نسبت اولنان محللر دیمکدر (خلاصهٔ بیت) بیت سابقك مفهومندن ضمنا مستفاد اولان معنادرکه بین الاقران کشی یه عقلی آز اولمق شین ونقیصه در هرنقدرکه صوبی یعنی اصل ونسلی ونشأت ایلدیکی بلده کریم وعزیز اولورسه ده مثلا علما وساداتدن وحلال زاده اولوب وخرمین محترمین دن برنده طوغمش ایسه دخی (ترجمه) کشی یه قلت عقلی بوخلق ایچره اولور عار * نه رتبه انی تکریم ایتسه ده عرق ومناصب

ومن يك غلابا بعقل ونجدة * فذو الجد في امر المعيشة غالبه

(نجده) شجاعت (جد) حظ وبخت (مفهوم منظوم) كشى عقل وشجاعتده مبالغه ايله مغالبه اهلى اولسه دخى امر معاشده بختى مساعد اولان كمسنه اكا غالب اولور (ترجمه) كشى عقل وشجاعتله نه رتبه غالب اولسه * معيشتده اولور بخت وغنا اربابى غالب (نطق آخر)

ليس البلية فى ايامنا عجبا * بل السلامة فيها اعجب العجب

(ترجمه) زمانمزده بليه دكل محل عجب * سلامت اولدى بلادن عجبترين عجب

ليس الجمال باثواب تزينها * ان الجمال جمال العلم والادب

(بيتك ابى) حسن وجمال سنك ترتيب وتزيين ايلديكك لباس نفيس متعدد ايله دكلدر بلكه على التحقيق مطمح انظار اولان جمال علم وادب ايله كشيده پيدا اولان جمالدركه دارينده سبب فوز وفلاح وموجب كمال وصلاحدر (ترجمه) اولورمى زينت اثواب ايله حصول جمال * كمال اولورسكا انجق جمال علم وادب

ليس اليتيم الذى قد مات والده * ان اليتيم يتيم العقل والحسب

(يتيم) انسانده باباسندن كرك موت ايله وكرك سائر طريقله دور اولان صبى در * وحيوانده انادن ايرى دوشن ياوريدر * وبيرو خده دخى نظيرى اولميان شيئه يتيم ديرلر دريتيم كبى (مفهوم نظم) حضرت مرتضى بيوررلركه اكرچه يتيم شرعنده بابادن فرقت ديده درلكن حقيقتده يتيم عقلدن وحسبدن دور اولاندر كركسه باباواجداد كرامى موجود اولسونلر عقل وحسب اولمدقده خسران دارين محققدر (حسب) يرنده بعض نسخه ده ادب كلمشدر (ترجمه) يتيم اولورمى اوكس كيم وفات ايده پدرى * يتيم اودركه اوله اول يتيم عقل وحسب (نطق آخر)

كن ابن من شئت واكتسب ادبا * يغنيك محموده عن فكرة النسب

(محموده) محموديته تقدير نده ضميرى ادبه راجعدر (يعنى) همان سن ادب كسب ايله باباك هركيم اولورسه اولسون نفاست نسل ونسب شرط ادب دكلدر ادبده اولان محموديت وممدوحيت سنى نسبك شرفنه احتياجدن مستغنى ايدر وبلكه حسب ونسل ونسب دخى مهذب اولمغه ادب سبب اولور (ترجمه) هركيمك فرزندى ايسك ايله تحصيل ادب * مدحه كافيدر سكا يوق حاجت ذكر نسب

فليس يغنى الحسيب نسبته * بلا لسان له ولا ادب

(معناى ملحوظ) حسيبى نسبتى مغنى دكلدر * يعنى كندى بيزبان وبى ادب ايكن انجق برحسيبه نسبت ايلمكله اول انتسابى دعواسنده اولديغى كمسنه نك فضل

وادب وحسبی اکا فائده ویرمز (ترجمه) برحسیبه نسبتی کافی دکل عرفان کرک * بی لسان وبی ادب اولسه ندر لطف حسب

ان الفتی من یقول ها انا ذا * لیس الفتی من یقول کان ابی

(ها) حرف تنبیه (محصول بیت) انسان کامل اول کمسنه درکه فضل وکمال وآداب حال لازم اولدیغی زمانده آخره محتاج اولمیوب دیه که آکاه اولک ومعلومکز اولسون که حق تعالینک عون وعنایتیله اشته بن اول کارک عهده سندن کاورم دیه کمال بودر یوخسه بنم بابام شویله ایدی وبویله کمال وادب ایله متصف ایدی دیو عنین صاحب افتخار کبی پدر وجد ایله فخره جد ایدن کمسنه صاحب کمال دکلدرکه دیمشلر * دعوی فضل پدر ایتمه مسیحادم ایسک * شرف ذات ایله فخر ایله اکر آدم ایسک (ترجمه) مرد اودرکه دیه اشته حاضرم هر حالده * مرد اکادینمز که اوله ذکرونخری شان اب (نطق آخر)

ایها الفاخر جهلا بالنسب * انما الناس لام ولاب

(مفهوم منظوم) ای نسبله فخر ایدن جاهل کشی فخر نسب برحالتدرکه اکر توجیه نسکاه ملاحظه قیلنسه عملک لاحق غیر اولورز یراجمله انسان لاب وام یعنی انا بابا بر قرنداشلردر بوحالتده جمله ناس یکساندرکه سابقده بیورمشیدی (ع) ابوهموا آدم والام حواء (ترجمه) ای جهالت مجلسنده ایلین فخر نسب * خلق عالم براتا ایله انادن طوغدی هب

هل تراهم خلقوا من فضة * ام حدید ام نحاس ام ذهب

(فضه) کمش (حدید) مهمله ایله دمور (نحاس) مهمله ایله باقر (ذهب) التون بودردی فلزات تسعه دندرکه بشی دخی قلای * توج * قورشون * جیوه * برنج معروفلردر جیوه وتوجدن ماعدا ایدی معدنه معادن سبعه وهفت کنجینه دخی دیرلر (ترجمه) سیمدن خلق اولدیغن برکمسه نک کوردکمی هیچ * یا اوله جسمی حدید ویانحاس ویاذهب

هل تراهم خلقوا من فضلهم * هل سوی لحم وعظم وعصب

(فضل) بونده مال مکسوبدر (لتبتغوا فضلا من ربکم) کریمه سنده بومعنایه کلمشدر (لحم) ات (عظم) کمولک (عصب) سکر (خلاصه سخن) ویا کندی کسب یدلری اولان مالدن خلق اولندقلرینی سن کوردکمی وبواوچ شیدن غیری انلرده برشی دخی وارمیدرکه سکا شبهه القا ایلیه جمله ناس سنک کبی اول اشیاء ثلاثه دن مفطور ومرکبدر (ترجمه) دروجوهردن یارادلمش کشی کوردکمی سن *

كاولەانده ماعدای لحم وعظم ایله عصب

انما الفخر لعقل ثابت * وحیاء وعفاف وادب

(عفاف) فتحله درنفسنی حرامدن کف ومنع ایلمك (محصل بیت) جاهل اولوب نسبله فخر ایلمه که ناسده بقایوقدر وچوق مدت استعمال اولنوب فنامی بطی اولان معادندن دخی خلق اولنمامشلردر که طول مدته طمعکار اوله سین خصوصا روح نزعندن صکره آز وقتده فاسد اولاجق اشیادن مخلوقلردر انلرشایان فخر دکللردر * لکن فخره سزا دنیاده اولنلر اکرچه بقالری یوقدر امانفعلری چوقدر حتی نفعلری آخرتده دخی کوریلور انلرك بری عقل ثابت که متین وتام اولوب خوف ووسوسه مقوله سیله زوالپذیر اولمز وامور اخرویه یی احاطه یه قادر اولور کرکسه امر معاشده صاحبی ابله اولسون وایکنجی حیادر قوت ایمان وکثرت علم وعرفان ایله ارترا کسلمز حتی باشی شال ویاسائر نسنه ایله ستر ایلمك که سنتدر حیادن کاور واوچنجی عفت که لذائذ نفسانیه نك ذوق وصفاسنی بیلورکن نفسنی لله منع ایلمك * ودردنجی ادب اشته بو اشیاء فخره سزا شیلردر (ترجمه) باعث فخر اولور انجق کیشی یه عقل معاد * هم حیا ومعرفت عفت فضیلتله ادب

(نطق آخر) ادبت نفسی فما وجدت لها * بغیر تقوی الاله من ادب
(ترجمه) نفسمی تأدیبه همت ایلدم هرروز وشب * بولمدم تقوای مولادن اکا غیری ادب

فی کل حالاتها وان قصرت * افضل مع صمتها عن الکذب

(قصرت) اولکی بابدندر اصلی اقصاردن ایکن ماده ده عجز ظهور ایلدکده الفی اسقاط وباب اوله ارجاع اولندی (افضل ادبك صفتیدر (معنای شعر) بیت اولده دیمشیدیکه طریق تقوادن غیری ادب بولمدمکه هرحالده اجراسی ممکن اوله اکر نادیده قصور وعجز وفتور ظهور ایدرسه نفسك سکوتیله اولان ادب کذبدن افضلدر (ترجمه) جمله حالاتندن افضلدر سکوت ایتمك اکا * شول کلام کذبدن کاولورهلا کینه سبب

وغیبة الناس ان غیبتهم * حرمها ذو الجلال فی الکتب

(غیبت) برکسنه نك واقع اولان عیبنی سویلمکدر اکر واقع دکل ایسه بهتان وافترادر (محصول نظم) بیت سابقده سکوت کذبدن افضلدر دیمشیدی ناسی غیبت ایلمکدنده افضلدر زیرا ناسی غیبت ایلمك (ولا یغتب) کریمه سیله نهی اولنمش وکتب سماویه نك جمله سنده دخی حرامدرز برا صاحبنه کوج کاور *

لکن فقیرد برمکه وقتمزده حال ناس بر صورت بولدیکه هر کس بر برینی فصل ومذمت وغیبت ایدرلرغمك مجلسدرد برلروجمله‌سی دخی بیلور کوچ کلمز اولمق رتبه‌سنده اولدی ادب وحیانك قلمندن نشأت ایلمك اقتضا ایدر نعوذ بالله من ذلك (ترجمه) هم کلامك غیبت خلقدن تحاشی ایلمك * کیم حرام ایتدی کتب ایچره نصوص نهی رب

ان کان من فضة کلامك یا * نفس ان السکوت من ذهب

(مآل بیت) ای نفس اکرسنك سوزلك کمشدن ایسه سکوتك التوندر که حجة الاسلام امام غزالی احیاده بیوررکه حضرت سلیمان امین الله علیه سلام الاله بیورمشلر که اکر کلام کمشدن اولمق فرض اولنسه سکوت التوندر (ترجمه) هر کلامك سیم خالص اولسه ای نفس نفیس * فی المثل اولور سکوتك درشهوار وذهب (نطق آخر)

سلیم العرض من حذر الجوابا * ومن داری الرجال فقد اصابا

(عرض) کسر وسکون ایله لفظ مشهوردر لکن لغتده مطلقا رایحه در طیب وکرك کریه اولسون ونفس معناسنه درکه عرضی پاکدر دیمك نفسنده امور کریهه دن برشمه یوقدر دیمك اولور وحسب معناسنه دردیدیلرکه تفصیلی کچمشدر (معنای قال) عرضی سلامت اوزره اولوب شین وعیبدن بری اولان کشی ناسه جواب ویروب هر کسه مقابله قیدنده اولمقدن احترازایدن کمسنه در وخلقه مداراة ایدن یعنی ملایمت اوزره کورینوب حسن الفت ایدن کشی تحقیق اصابت ایلیوب خطادن دوراولدی که آیت کریمه ایله دخی (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هوناواذاخاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) حق تعالینك ممدوحی اولان زمره‌یه لاحق اولور (ترجمه) بیل سلیم العرض اولور شول کایده پرهیزجواب * هرکسه ایدن مدارا بولدی اول راه صواب

ومن هاب الرجال فهیبوه * ومن یهن الرجال فلن یهابا

(ملخص بیت) وهر کیمکه رجال اهل کمالك هیبت ومهابتلرینه رعایت ایدوب شانلرینه لایق اولان تعظیم واجلال ایله اکرام ایلیه مقابله سنده اکادخی من جنس العمل جزای خیراولنوب بین الناس مکرم اولور لکن اکرا کرام اولنه جق کمسنه لره اهانت ایدرسه ناسدن امید ایلدیکی اکرام اصلا کندی حقنده ظهور ایلمز وبلکه محقر اولور (ترجمه) خلقه حرمت ایلینلر بولدی حرمتدن نصیب * خلقی تحقیر ایلین اولدی حقارتله خراب (نطق آخر)

وذی سفه یواجهنی بجهل * واکره ان اکون به مجیبا

(واو) رب معناسنه تکثیر ایچوندر (سفه) سفاهتدرکه خفت حرکتدر حلم ووقارك ضدیدر (مضمون بیت) چوق سفیه واردرکه جهل وغفلتی سببیله بالمواجهه بکا لایق اولمیان کلماتی سویلروبن انك مقابله سنده جواب ویرمکی کریه عد ایدوب سکوت ایدرم بو مضمونده شاعر دیمشکه (شعر) ولقد امر علی اللئیم یسبنی * فمضیت ثمة قلت لایعنینی (ترجمه) جم‌لله اهل سفاهت باکه ایتدکجه خطاب * حلم ایدوب اکراه ایدرم ویرمم آکه هیچ جواب

یزید سفاهة وازید حلما * کعود زاد فی الاحراق طیبا

(عود) خوش قوقولی اغاجدر لکن یاقدقجه رایحه سی شم اولنماز اوده دخی دیرلر (زاده الاحراق) دخی نسخه در (محصول نظم) اول سفیه ولئیم خفتنی وبدوضعی ارتردقجه بندخی تحمل وتحلم ایدوب حلمی زیاده ایلدم بو حالده کندیمی عوده تشبیه ایدرمکه یاندقجه رایحهٔ طیبه سی زیاده اولور بندخی انك آتش سفاهتیله متکدر اولدقجه حلم زیاده اولدیغی سببدن اکا مقابله ومجازاة ایلدم (ترجمه) اول سفاهت ایلدکجه ایلدم حلم زیاد * نیته کم یاندقجه عودك بویی اولور مشك ناب

(نطق آخر) البس اخاك علی عیوبه * واستروغط علی ذنوبه

(مآل مقال) دین قرنداشکك عیبلرینی ستر ایچون برلباس کیدر یعنی حقنده بعض حسنیاتنی بیان طریقیله قبحیاتنی وکناهلرینی دخی سترایده جك بر پرده ایله بوحوی وبو طبیعت حق تعالی نك صفتیدرکه ستار العیوب وغفار الذنوبدر * وقول دخی خصال ملك متعال ایله خو یلنمق لازمدرکه (تخلقوا باخلاق الله) بیورلمشدر بودخی بر دقیقه درکه (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری) اثر قدسیسنده وارددر معنی بنم ولیلرم عیبلرله مستورلردرکه حاللرینه کیمسنه واقف اوله مز انجق بن بیلورم دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عیب کسه باقه هم کشفنه قیلمه شتاب * جرمنی ستر ایله قیل دامن عفوك حجاب

واصبر علی ظلم السفیــــه وللزمان علی خطوبه

(خطوب) جمعدر مفردی خطب امر عظیم ومطلب جسیم معناسنه که (ما خطبك) ای طلبك دیمشلردر (مرام بیت) سفیهك شتمنه صبر ایله وزمانك مقتضاسی اولدیغی ایچون اول سفیهك مطلبنه دخی مهما امکن تحمل ایله که زمان تبدل ایلدکده اودخی زائل اولورز برا زمانك دوامی محالدر البته دور وانتقالی

بدیهیدر (ترجمه) سینهٔ صبریکی قیل ظلم سفیهه سپر * دور زمان کاریدر فیلمه اکا پیچ وتاب

ودع الجواب تفضلا * وکل الظلوم الی حسیبه

(خلاصهٔ معنی) سفیهك کلامنه جواب قیدنده اولمه واکا جوابی ترك ایله فاضلانه حرکت ایله که اهل فضلك کاری اودر وظالمك حالنی حسیب حقیقی اولان اسرع الحاسبین رب العالمینه حواله ایله که نعم الوکیل اودر (ترجمه) رد جواب ایلمه اکه تفضل ایدوب * اوله که احقاق حق ایده سریع الحساب

(نطق آخر) ذهب الوفاء ذهاب امس الذاهب * والناس بین مخایل ومؤارب

(مخائل) خیلادندر که الداد یجی (مؤارب) اربدندر صاحب حاجت دیمکدر (معنای ملخص) دونکی کون کوچن کسنه کمسی کبی وفا کتدی بو قدر * وخلق دخی جمله حیله کار واهل خدعه ومجموعی کندی حاجتی ایچون سعی ایدر اکر برماده ده صورت احتیاجی ظهور ایدرسه وفادار کبی کورینور وفاد کلدر سببی واردر وبو حالت کویا بونلرده موروث پدر اولمشدر (ترجمه) دلا مهر ووفادون کیبی کجدی اولدی ذاهب * فریب ومکر اولوبدر بو جهان خلقینه غالب

یفشون بینهم المودة والصفا * وقلوبهم محشوة بعقارب

(لب کلام) ابنای زمانك عادتی بودر که آرالرنده بری برلرینه محبت وصفوت عرض وافشا ایلیوب ظاهرده کورن بونلر صدیق حمیم والفتلری کرما کرم ظن ایدر * حال آنکه درونلری عداوت عقربلریله پردر (ترجمه) لسانیله ایدر بر برینه عرض مودت * ولی طولمشدر انلارك قلوبینه عقارب (نطق آخر)

علمی غزیر واخلاقی مهذبة * ومن تهذب یشقی فی تهذبه

(غزیر) آخری مهمله کثیر کبی (معنای بیت) بنم علمم چوقدر وخویلرم دخی پاکدر لکن هرکیمکه بویله اوله بدبخت اولورمی شقاوت بونده بیت اخیر قرینه سیله قلت دوست وکثرت دشمندر که علم شریفك خواصندندر (المرء عدوّ لما جهله) مفهومی که کشی بیلمدیکی نسنه یه دشمندر * پس البته صاحبنه دخی عدودر والطف لایقی اخرویدر که ابیات سابقه دخی ناطقه در (ترجمه) بنم علمم کثیر اولدی واخلاقم مهذب * تهذب ایلین بدبخت اولورمی بیلمزم هب

لورمت الف عدو کنت واجدهم * ولوطلبت صدیقا ماظفرت به

(ترجمه) آرا سم بیك عدو بولمق بکا ممکن اولوردی * اکر بر یار صادق استسم بولمم مجرب (نطق آخر)

یارب ثبت قدمی وقلبی * سبحانك اللهم انت حسبی

(رب) اسماء الهیه دندر مصدر بمعنی الفاعلدر (تربیه) راغب قولنجه حالدن حاله نقل ایله حد تامنه دك ایجاد ایلمكدر (معنای دعا) یاربی قدمم وقلبم سنك كرم وعنایتكله ثبات بوله و نلرتزلزلدن حفظ ایدوب متانت احسان ایله یاربی بن سنی نقایصدن تنزیه ایدرم سن هر حالده بكا كافی وكریمسین (ترجمه) ره عشقكده ایله خوشدل وثابت قدم یارب * بكا كافی اولان فیضك ایرشدردمبدم یارب

(نطق آخر) قریح القلب من وجع الذنوب * نحیل الجسم یشهق بالنحیب

(قریح) وزن ومعناده جریح كه مجروح وخسته (نحیل) وزنا ومعنی ضعیف ونحیف (یشهق) بونده مطلقا فریاد ایدر دیمكدر اصلنده شهیق حمارك صداسنك صوكی كه طشره ارسال ایدر * وزفیر صوت خرك اولی كه ایچری چكر ایكیسی دخی لفظ فرقانیدر (نحیب) نون ومهمله ایله سسلی بكا كه زاری دیرلر (ترجمه) الهی خسته دل ایتدی بنی ذنوب عجیب * ایدر بو جسم نزارم فغان وزار غریب

اضر بجسمه سهر اللیالی * فصار الجسم منه كالقضیب

(لیالی) جمعدر مفردی لیل بغیر قیاس آخرنده یازائددر (قضیب) اغاج دالی كه شاخ ونهال دیرلر (ترجمه) چوعلت سهر ایتدی قوای جسمی ضعیف * مثال جسم نحیفم عصایه اولدی قریب

وغیر لونه خوف شدید * لما یلقاه من طول الكروب

(كروب) جمعدر وزن ومعناده غمومدر مفردی كربدر * بو ابیات لغات ومعانیلری واضح اولمغله بعضیلرنده اولدیغی كبی تكثیر سواددن ترجمه بدل قیلندی (ترجمه) عجبمی رنكنی تغییر ایدرسه خوف شدید * توافق ایتدی اكا دمبدم كروب عقیب

ینادی بالتضرع یا الهی * اقلنی عثرتی واستر عیوبی

(تضرع) فریاد ایدرك رجا ونیاز (اقلنی) بنم ایچون عفو ایله دیمكدر اصلی اقول لی در (عثرت) وزن ومعناده زحمت كه زله وخطادر تركیده سورچمكدر * بو فقره اثرده دخی وارد اولمشدر (واقال الله عثاره) زحمت وشدتنی رحمت وخفته تبدیل ایلسون دیو دعادر (ترجمه) بودر نیازم الهی قصوره قیله نظر * عیوبه ستر وخطایه عطا كی ایله نصیب

فزعت الی الخلائق مستغیثا * ولم ارفی الخلائق من مجیب

(فزعت) تأخیر مهمله ایله درد نجی بابدن صغندم دیمكدر (ترجمه)

قروح درددله حلقدن دوا دیلدم * فغان وزارمه هیچ اولمدی کمسنه مجیب

وانت تجیب من یدعوك ربی * وتکشف ضر عبدك یا حبیبی

(ترجمه) الهی سندن اجابت اولور دعا ایدنه * که دفع ضر سکا مخصوصدر ای مجیب حبیب

ودائی باطن ولدیك طب * ومن لی مثل طبك یا حبیبی

(لدیك) سنك قتکده دیمکدر که قربیه مخصوصدر وعند بعید وقریبده شایعدر (طب) برعلمدر که بدن انسانده اولان صحت ومرض مقوله سی احوالدن بحث ایدر وبونده امراض باطنیهٔ نفسانیه مراددر (مآل بیت) بنم علتم ودردم باطنیدر که انی بیلمك سکا مخصوصدر زیرا سنك کبی کفیل وضامن یوقدر * ای طبیب دلخستکان بندکان اولان رب رحمان (ترجمه) دوای درد نهانم سنك قتکده اولور * اولورمی چارهٔ طبك کبی دوای طبیب (نطق آخر)

اذا شئت ان تقلی فزر متواترا * وان شئت ان تزداد حبا فزر غبا

(تقلی) قلی ماده سندن مجهول مخاطب که سن عداوت اولنورسین دیمکدر (ماودعك ربك وماقلی) بومعنایه دردیدیلر (متواتر) صق صق زیارت ایدن کمسنه (زرغبا) برحدیث شریفك نصفیدر که اقتباسا تغییر وتقدیم اولنمش اصلی (زرغبا تزدد حبا) در) غب اصلنده برکون دوه صویه وارب برکون ترك اولمغه دیرلر وکون اشری زیارتدر وکون اشری استمه یه جمای غب دینور (ترجمه) دیلرسن بعض احبابی بیابی قیل زیارت * اولورکه زیارتله مضاعف حب احباب

منادمة الانسان تحسن مرة * وان اکثروا ادمانها افسد والحبا

(منادمه) ندیملك ایلمك (ادمان) هربار درکار اولمق (ترجمه) مصاحب اولمق انسانه نه خوشدر قلت اوزره * اولورسه کثرت اوزره فاسد اولور حب نایاب

(نطق آخر) قلم اظافیرك بسنة وادب * فیمنی ثم یسری خوابس اوخسب

فی الاصل بین الناس مشهور اولان صورت بیت بویله در * قلموا اظفارکم بالسنة والادب * یمینها خوابس یسارها اوخسب (مآل بیت) طرنقلریکی سنت وادب اوزره قطع ایله که صاغ الك طرنغنی (خوابس) وصول طرف طرنغنی (اوخسب) طریقه سی اوزره کس صاغ الده ابتداء خنصر که کوچك پارمقدر انك طرنغنی کس خا اکا دلالت ایدر * بعده واو دلالت ایلدیکی وسطی که اورته پارمق واندنصکره الف اشارت وضع اولنان ابهام که باش پارمقدر وصکره بادن فهم اولنان بنصر که کوچك پارمق یانده اولان پارمقدر کا ادسزد برلویعنی ترکیده

اسمی بوقدر وجملەدن صکرە شهادت پارمغی کە سبابە درحرف سین اکا ایمادر *
حاصلی بیان یانە بربری اردنجە ایکی پارمغك طرنقلری کسمە بلکە بربرینی ترك ایلە
دورایلمك ایچوندر وصول ال پارمقلرندە دخی اوخسب حرفلر ینە رعایتلە ابتدا
ابهام ووسطی وخنصر وصکرە سبابە وخاتمەدە بنصر طرنغنی قطع کرکدر قطعك
بوندن غیری صورتنی دخی حسن تقویم نام رسالەمن استیفاء ایدر (نکتە) امام
غزالی احیاسندە بیوررکە قطع ظفرلك ترتیبندە برخبر روایت اولندیغنە ظفر
بولمدم لکن مسموعمدرکە پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری دست یمینده
اولان شهادت پارمغندن قطع اظفارە افتتاح بیوروب کوچك پارمغە دك وصکرە
یمین ثانیلرینك کوچك پارمغنە نقل ایلە سراپا کسوب ایکی باش پارمقلردە جملەدن
صکرە قطع بیوروب ابتدا وانتها دست یمین ایملرندە واقع اولمش اولور وکلمهٔ
شهادت اشارتنە خاص اولمغلە اشرف اصابع اولان پارمقلە ابتدا اولنور وباش
پارمق باشلامغە خصوصا یمیندە اولە یساردن انسبدر * وایکی کف دستك وضع
طبیعیلری اوزرە بطن یعنی آیەلری تطابق اولندقدە ترتیب مزبوردە برحلقە
تصوری دخی توهم اولنور زیرا هرشیدە دوررسم حلقە ولوکان ناقصا موجود
اولدیغی اهل دقت وطبع هیوی اصحابی نظرلرندە ظاهر ومسلمدر وافتتاح شهادت
پارمغنە تخصیصدە بروجە دخی فن طبدە مقرر اولدیغی اوزرە انك مزاجی سائر
اعضانك مزاجندن زیادە معتدلدر ونفس ناطقەنك اکا علاقەسی سائر اعضایە
علاقەسندن زیادەدر * وحضرت امیرك مطمح نظری (ان الله وتر یحب الوتر)
حدیث شریفنە رعایت وفرد ودود جل وعلادن استعانتدر (ذیل) واسترو
اصحاب یمین علیه الصلاة والسلام وعلی آله الامنین حضرتلرینك شهادت
پارمقلری اورتە پارمقلرندن طویل اولدیغی کتب حدیث اطرافندە ناخن زن دست
تتبع ومطالعەمز اولمشیدی واول انکشت شریفە سبابە تعبیری شمال لفظی
کبی خصوصاذات همایون نبویدە مناسب دکادرسوء تعبیر اولدیغی عیاندر زیرا
مظهراتم وفرداکمل صلی الله علیه وسلم آیینهٔ اسرار ستار اولمغلە (کلتا الدیه یمین)
سرسر یسندن صورتنمای حصەداری اولمسی اهل صفوتە نمایاندر وخط اسما
دخی بوقدر مسجە ومسباحە ومهللە ومنبهە دخی دیرلرکە اصبع تأدیب وانکشت
دشنامدر * قالدیکە ناخن بانك قطعی خنصر یمیندن خنصر یسارەدك
سراپا قطع اولنور دیدیلر (ترجمه) قطع ناخندە رعایت اولە سنتلە ادب *
کیم یمینیدر خوابس هم یساری اوخسب (نطق آخر)

عجبت لجازع بالذمصاب * باهل او حميم ذی اکتئاب

(جازع) صبرسزلق ایدن کمسنه (بالذ) اغلایجی بکامصدردر اکرمد ایله بکاء اولورسه فریاد ایله اغلمقدر واکر قصر ایله بکادینورسه اقان کوزیاشی مراد اولنور (مصاب) دردلی کشی که کندینه مرض ویا بربلاء حاشا من السامعین کلمش اوله (اکتئاب) غم وغم (ترجمه) زارینه قیلدم تعجب اول مصیبتدیده نك * کاوله موت اهل واحبابی ایله یعنی مصابه

شقیق الجیب داعی الویل جهلا * کان الموت کالشئ العجاب

(جیب) بقادر (داعی الویل) واویلادیو فریاد ایدن کشی (کان) بونده تشبیه ایچون اولمیوب بلکه سعد فاضل مطولده تصریح ایلدیکی معنایه اولورکه بیورمشدر کان کاهیجه خبری امر ثابت اولمغله بلا تشبیه مقام ظننده ایراد اولنور مخاطبك حالی استغراب ایچون سؤال محلنده کاورکه آیا سنك بو خبرك ثبوتندن خبرك یوقیدرخبردار دکل کبی حرکت ایدرسین دیمکدر (ترجمه) ایلیه چاك کریبان جهل واویلا ایله * کو بیا موت اوله عندنده انك شئ عجاب

وسوّی الله فیه الخلق حتی * نبی الله عنه لم یحاب

(لم یحاب) مهمله ایله حابی یحابی دن محاباة مصدری معروفدر لم جزمیله یا ساقط اولوب یحاب قالوب کسری اشباع اولنور ومفعولی نبی الله در * بیمحابا محاباتدن تخفیف اولنمش یعنی برام لذمهم اولمیوب ووقوعی عجیب کلمك (خلاصهٔ بیت) خالق تعالی ممیت سرینی اظهار ایدوب ذی روحی امر اماته ده یعنی اجلی کانی اولمکده برابر ایلدی * جمله دن زیاده برزمان معمر اولوب حیاتی ممتد اولمق ملحوظ اولان کندی حبیبی دخی هر امرده نیجه خصایص ایله بین الناس وبلکه امثالی اولان انبیادن دخی ممتاز ایکن وقت ارتحالی کلدکده بلا تأخیر قبض روح اولندی صاقنمیوب یعنی ترکجه قایرمدی حاجتی اولمدی دیمك اولورز برا موت خصوصا اهل کماله بر احتراز ایده جك حالت دکلدرکه دیمشلر چشم ظاهر بینه اولدی موت صوری افتراق * وصل حقدر آکهان آکاجکرلر اشتیاق (ترجمه) خلقی یکسان ایلدی انده خدای لایزال * تاکه ایردی آکه اول پیغمبر عالیجناب

له ملك ینادی کل یوم * لدوا للموت وابنوا للخراب

(ملك) فرشته در وزن ایچون ساکن اولمشدر ومصرع ثانی کلام ملکدر تضمین اولنمشدر (للموت) (وللخراب) لاملری لام عاقبتدر (مآل مقال) جناب حق تعالینك ملکلرندن برملك واردرکه مأموردر یعنی دیرکه موت ایچون طوغك

ییقلمق ایچون یاپلن کویاطوغمغه علت غائیه موت وبنالق دخی علت عاقبتی ویران اولمقدر (ع) لابد اولور طوغان بو کهن آشیانه ده (ذیل) امام سیوطی شرح عقود الجمانده یورر که بیهقی شعبده ابوهریره دن تخریج ایدرحدیث شریفده وارد اولمشکه درکاه آسمانده هرکون برملك مصرع مزبوری دیوب ندا ایدر * بعض روایتده اول ایکی کلمه میاننده (واجمعوا للفنا) دخی دیردیدیلر حلیهٔ ابونعیمده ابوذردن مروی اولان (تلدون للموت وتبنون للخراب) دیر یعنی موت ایچون طوغرسز وخراب اولمق ایچون یاپرسز دیمکدر حضرت روح الله کلامی اولمق اوزره (یابنی آدم لدوا الی آخره) روایت ایدرلر * ثعلبی تفسیرنده یازر که ورشان یعنی یبانی کوکرجن حضرت سلیمان حضورنده هدیر ایلدکده بیورد یلرکه (لدوا للموت) الی آخره دیدی (ترجمه) برملك هرکونده امر حق ایله ایدر ندا * دیر طوغنلرهب اولور اولور بنالرهب خراب (نطق آخر)

فلم ار کالدنیا بها اغتر اهلها * ولا کالیقین استوحش الدهر صاحبه (اغتر) الداندی دیمك (یقین) موت مراددر (واعبد ربك حتی یأتیك الیقین) کریمه سنده وقوعی کبی دیدیلر استوحش) وحشت ویردی یعنی اورکندی وقورقندی دیمك (مأل بیت) ظاهردرکه اهل دنیایی دنیا مغرور وفریفته ایلدیکی کبی وده هره دخی میتك ویردیکی صوغقلق کبی برحالت دخی کورمدم که ایکیسی دخی نهایت حالتدر (ترجمه) کرچه دنیا اهلنی مغرور ایدر زینت ایله * وحشت آباد ایلر امادهری بوموت وخراب

امر علی رسم القریب کانما * امر علی رسم امری ء ما اناسبه (امر) وارر یوررم دیمکدر ومعنای بیت ظاهردر (ترجمه) اوغرارم رسما سرای اقربامه کوییا * یوق اثر آندن فراموش اولمش اول عالیجناب

فوالله لولا انی کل ساعة * اذا شئت لاقیت امرأ مات صاحبه (لولا) حرف تحضیض اولوب ضرورة فعلدن خالیدر مضارعله اولسه حث وترغیب * وماضی ایله توبیخ وترهیب ایچوندر * توبیخ محلی اولمیان بویله مقامده عرض ایچون اولور (اذا) متی معناسنه (معنای بیت) قسم اول واجب الوجوده که بن هردم وهرآن مراد ایلدیکم زمانده بررفیقی وقریبی وفات ایلمش کمسنه یه ملاقی اولورم یعنی اولقدر اهل مصیبت واردرکه هرکیمه ملاقات ایلسم دردفرقته مبتلا اولانلر بولنور * یاخود هرمبتلای فرقته که مراد ایلسم ملاقی اولور ایدم کاتسلیت بخش اولورم کندرندن تعزی ایدر (ترجمه) اوغراسم

هر ساعت ایچره بر مصیبت دیده یه * ویررم اکا تسلی وجهله شافی جواب

اذا ما اعتزيت الدهر عنه بحيلة * تجدد حزنا كل يوم نوادبه

(ما) زائده (نوادب) میته بکا ایدنلر درنادبه مفرد یدر (مآل مفهوم) اکر بر طریقله دهره کندیمی نسبت ایلسم اول دهرك مکدرلرینك کدرلرینه اغلیانلرك ثقلت واضطرابلری هر کون تجدید حزن ایدوب نوبنو غموم وهمومدن خالی قالمم (ترجمه) تعزیت بخش اولسه کرحال سریع الانتقال * مرثیه تجدید حزن ایلر دمادم بر مصاب (نطق آخر)

فرض على الناس ان يتوبوا * لكن ترك الذنوب اوجب

(فرض) خبردر (ان يتوبوا مبتدادر* بو مقامده فرض اول شیدرکه ترکی کناه اوله مذهب شافعیه ده واجب دیمکدرکه بیت دخی انی تأیید ایدر* حنفیه دیرلرکه* برعبادت لازمه نك علمی دلیل قطعی ایله حاصل اولورسه فرضدر اکر دلیل ظنی ایله اولورسه واجبدر (توبه) کناهدن حقه رجوعدر (معنای مطلع) خلقك اوزرینه کناهلرندن توبه ورجوع ایلمك فرضدر لکن کناهلری ترك ایلمك توبه دن زیاده فرضدر توبه ایله کناه ساقط اولور دیو مبالاة ایلمیوب کناهه مصر اولمق عینیله تریاق حاضردر انکله علاج ایدرم دیوب کندینی ییلانك صوقمسنه مسامحه ایلمك کبیدر عاقل کاری اولدر کناهی ترك ایلیوب توبه یه محتاج اولممق دخی اولادر زیرا موت فجأه نك برقسمی نعمت وبری نقمتدرکه توبه میسر اولمسون دیو قتل خضریدر دیدیلر واثرده موته حمار تعبیر بیورلدی اوائل حرف زاده فکم من صحیح بیننده دخی یازلسه کرکدر (ترجمه) کشی یه واجب اولدی توبه ایتمك* ولی ترك ذنوب ایتمکدر اوجب

والدهر في صرفه عجيب * وغفلة الناس فيه اعجب

(صرف) بونده حوادث روزکار وشدائد زمان (مآل قول) دهرك ظهور ایدن حادثه وبلیه سی اکرچه تعجب اولناجق حالتلردر لکن عادت روزکار بویله ایکن ینه خلقك بو بابده اولان غفلتلری اندن زیاده تعجبه سزاوار برامردر (ترجمه) اکرچه کردش کردون عجبدر * کشینك غفلتی اولمازمی اعجب

والصبر في النائبات صعب * لكن فوت الثواب اصعب

(نائبات) بلایا ومشقتلر (ثواب) طاعتلرك عوض وجزالری (معنای مقول) حوادث روزکاره کرچه صبر ایلمك امر مشکلدر لکن صبر ایدنلره ویریلن مکافاة ومجازاة واجر وثوابی فوت وفدا ایلمك اول صبردن دخی کوچدر* اول کرم

واحسانی انسان ملاحظه ایلدکده صبر آسان کورینور (ترجمه) اکرچه صعب اولور صبر مصیبت * ثوابك فوتی اندن اولدی اصعب

وکل ما یرتجی قریب * والموت من کل ذالك اقرب

(نتیجهٔ کلام) هر مأمول اولان ورجامند اولدیغمز مرادامز یقیندرکه کل آت قریب بیورلدی اکن غرابت بونده درکه موت جمله سندن یقیندرکه زیرا اول امور مطلوبه طول امل قسمندندر بری حاصل اولسه بریني دخی امید ایدرز نهایت یوق بر حالت متسلسلدر اما مؤمن کامل نفسنی نفس اخیر بیلملك کرکدر هادم اللذات جمله آمالدن انسانی تجرید ایدر * حتی دیمشلردرکه برمسلمان کونده یکرمی کره موتی خاطر ینه کتورملك دأبی اولسه ابدالدن عد اولنوب اول زمره یه الحاق اولنور حضرت صدیق اکبر برشعرنده بیوررکه (شعر) کل امرء مصبح فی اهله * والموت ادنی من شراك نعله * بوترکی مشهور بیت دخی کویا انك مترجمیدر (بیت) ای اولمدن غافل اولان بی بصر * سن کزرسین اول سنك اوجك بصر (ترجمه) قریب اولور کشی یه هر مرادی * ولی موتی اولور انلردن اقرب (نطق آخر) قدشاب رأسی ورأس الحرص لم یشب * ان الحریص علی الدنیا لفی تعب

(مأل محصل) فی الحقیقه شیخوختك صوری ومعنوی علامتلری ونذیر موت اولان شیب کلدی کورندی یعنی باشمك قیللری بیاض اولدی لکن بنده اولان حرصده پیرلك یعنی فتور وضعف وعنا ظهور ایلمدی هنوز کویا که شابدر تحقیق دنیایه اولان حرصك حکمنی ویرملك بلاسنه مبتلا اولان کمسنه اکر شاب جوان ایسه دخی رنج وزحمت چکر صور تا کورندیکی وجهله حصوله کلمز مشقت عظیمه یه اوغرادر ینه دلخواه اوزره اله کیرمز حتی بوسیاقده اثر دخی وارد اولدیکه (یشیب ابن آدم ویشب فیه خصلتان الحرص وطول الامل) یعنی انسان پیر اولدقجه ایکی خصلتی انده کنج اولور بری حرص وبری دخی طول امللدر بویله اولدیغی معلوم اولدقده نفس وشیطانك خلاف مرضیلرینه کیدوب اول خصلتلردن اول چکلمك ممکن اولدقجه لازمدرکه جهاد اکبر بودر (ترجمه) آغاردی صاچم پیر اولوب پیر اولمدی حرصم بنم * دنیا ایچون بو حرصله چکمکده یم رنج وتعب

مالی اراني اذا ما رمت مرتبة * فنلتها طمحت عینی الی رتب

(رتب) رتبه نك جمعی پایه در مرتبه کبی (محصول مأل) بکانه اولدیکه برپایه یی مرام اتخاذ ایلیوب هزار مشقتله نائل اولدیغمده انکله قانع اولمیوب اندن بلند

رتبه‌لری نصب عین ایدوب زیاده‌سنی دخی مطمح نظر ایدرم (ترجمه) تولدی بکا کلمز قناعت جهد ایله برتبه‌یه * نائل اولورسم مطمح عینم اولور غیری رتب

بالله ربك کم بیت مررت به * قد کان یعمر باللذات والطرب

(طرب) سروردن ویا غمدن ویاخود آرزودن پیدا اولان خفت قلب (خلاصهٔ بیت) قسم سنك ربك اولان الله عظیم الشانه که نیجه نیجه خانه‌لره ومنزللره واردم وکوردمکه لذائذ دنیویه ونشاط سرور ایله حالا معمور اولمش (ترجمه) بالله بولم اوغرادی چوق خانه وکاشانه‌یه * کافی عمارت ایلمش اصحاب لذات وطرب

طارت عقاب المنایا فی جوانبه * فصار من بعدها للویل والحرب

(عقاب) طوشنجل قوشی که معروفدر ماده‌سی عاقبت امره دلالت ایلدیکی سببدن بین الطیور عقاب مختارلری اولدی (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدر (حرب) مهمله‌لرك فتحه‌لریله مال المقدر (مآل سخن) اکرچه اول منزللر معمور سرور ایدی لکن نظر عبرتله امعان اولنسه موت قوشلری اطرافنده جولان ایدر کوربنورکه عاقبت نزول ایدوب اهالیسی اظفار پنجه‌سنه کرفتار اولدقدنصکره واویلا وفریاد فراقه جای قرار اولوب ورثه‌سی اول خانه‌لری ومشتملاتنی تقسیم ایدرلر * بابا افندی دیمکله معروف شیخ محمود رضایی دیمشدرکه الحق بابانصیحیدر * اجل شهبازی هر شخصك حضور بنی اوچورمشدر * اولم دردی جهان خلقن بودنیادن کوچورمشدر (ترجمه) کوردم عقاب موت انك اطرافنه پرواز ایدر * صکره خرابه یوز طوتوب کاشانه‌ سوم اولدی هب

احبس عنانك لاتجمح به طلبا * فلا وربك ما الارزاق بالطلب

(عنان) دیزکین دیدکاری که راکب النده طوتر (لاتجمح) تقدیم جیم ایله جوحدن مضارع مخاطب یعنی قاتی باشلی ونارام قیلمه دیمك (فلا) ده لانفی جنس ایچوندر ونهی تأکید ایدر لا فائدة فی تلك الجمعة تقدیرنده‌در (وربك) قسمدر (طلب) طالبك جمعیدرکه جوهری تحقیق ایتمشدر بوتقریره کوره بیت آنی قافیه‌ده تکرار عیبندن سالم اولور بعضیلر ثانی‌یی جمعه حمل ایلدیلر والکل وجهة (جمعهٔ سخن) عنان طلبکی ضبطله اسب نفسکی رام ایله البته آرزوی مرامده جموح وسرکش اولمسون زیرا مفید دکلدر قسم اول رزاق عالم اولان ربه اکرمه که رزقلری حصولی طالبلرك طلبلرینه توقف ایلمز ازلی مقدردر قالدیکه دعاونیاز

ارزاقك سهولتله وصولى بابنده در كه صعوبتله حاصل اولميه (غريبه) بر تاريخده شارح فقيره بعض هديه ايله نيلدن بر مقدار صو دخى كلدى ابتدا سجدهٔ شكر وصكره نوش ايلدم واروب قاهره ده البته انى استيفاء ايدوب كلمكدن حقمده انك اسلامبوله كلمسى اسهل وجوهدر (ترجمه) راه طلبده اى فقير چك دبز كنك سن اول خبير * رزقكدن ارتق ايرميه قيلسك طلب كر روز وشب

قد يأكل المال من لم يحف راحلة * ويترك المال من قد جد فى الطلب

(يحف) مهمله ايله احفادندر كه طرنق آشنق (راحله) مسافرلك دوه سى (ملاك كلام) دهرك عادتيدر كه دوه سنك اياقلرنده زحمت سفر اثرى اولميوب مالى جعنده مشقت چكمين كمسنه حاضر جه بولوروا كل وبلع ايدر مثلا ميراث كبى اما طلبنده جد وسعى ايدوب تدارك وتحصيلنده تعذيب حيوان ايدن كس بلا فائده ترك ايدر صفاسى اكا ميسر اولمز (ترجمه) بعضيسى مالى اكل ايدر آشمدين پاى شتر * بعضيسى مالن قور كيدر قالور اكا رنج طلب

(نطق آخر) الام تجر اذيال التصابى * وشيبك قد نضا برد الشباب

(م) اصلنده ماء استفهام در حرف جر دخولنده الفى حذف اولنمق قواعددندر بم يرجع) (فيم انت) (عم يتساءلون) كبى * وبعضيلر الى متى دن مقصور رد ديمشلر (تصابى) تعشق (نضا) صويندى يعنى لباسنى چيقاردى ديمك (برد) جمعدر مفردى برده بر مربع كسوهٔ سياهدر كه خرقه ونيمتن دپر لر فتحه لرله برد دكلدر (مآل مقال) نيجه يه دك بو عشقبازلق دامننى طوتوب چكرسين پيرلك كلدى كنجلك لباسلرينى صويدى چيقاردى يعنى صقالكدن اول جامهٔ سياهى سلب ايليوب بياض وجود كبى اول لباس جوانيدن عريان قالدى (بيت) آغاردى موى ريش وسر كوكل دنيايه قانمزسين * صباح اولدى دخى سن خواب غفلتدن اويانمزسين (ترجمه) تا بكى بو وادىء عشق مجازيده شتاب * قوس پيريدن كشاد اولمقده در تير شباب

بلال الشيب فى فوديك نادى * باعلى الصوت حى على الذهاب

(بلال) بالاده تفصيلى كذا رايدن مؤذن نبويدر بونده مطلقا نداى معنوى حيعله اسناد اولنمق ايچون استعاره اولندى (فود) فاء ومهمله يننده واو ايله جانب سردر بعض نسخه ده جلد الرأس معناسنه (فرويك) واقع اولمشدر كه كورك ديدكلرى درى اعتبار ايدر (حى) كل ديمكدر كه اقبل فعلنك اسميدر على ايله استعمال اولنور (مقصود بيت) پيرلك مؤذنى باشك اوجنده بلند صدا ايله كتمك وقتى كلدى

حاضر اول دیوندا ایلدی یعنی اشتعل الرأس شیبا مفهوم کریمی اوزره باشکده
پیرلك نشانه سی اولان حالت ظهور ایلدی سن موشکاف اقران کچنورکن سرمو
توجیه صماخ اصغا ایلمك لایق اولمزآ کاه اول (ترجمه) باشکه چیقمش
بلال شیب ایدر هردم ندا * کوشکه کیرمزمی بوخسه صوت حی علی الذهاب

خلقت من التراب وعن قریب * تغیب تحت اطباق التراب

(تغیب) اصلنده تتغیب ایکن تانك بری تخفیفا اسقاط اولندی (اطباق)
طبقه نك جمعیدر (ترجمه) خلقت جسمك بیلورسین خاکدندر عن قریب *
عودت ایلرسین اکا یرلك اولور زیر اتراب

طمعت اقامة فی دار ظعن * فلا تطمع فرجلك فی الرکاب

(ظعن) تقدیم معجمه ایله نقل ورحلت (ترجمه) داررحلتده اقامت ایتمك
استرسن عجب * بر ایاغك چون اوزنکوده اولمه نیچون بوخواب

وارخیت الحجاب وسوف یأتی * رسول لیس یحجب بالحجاب

(حجاب) پرده (سوف) سین کبی تنفیس ایچوندر لکن سین اندن اقربده مستعملدر
(نتیجهٔ سخن) سن امر اقامتنه استحکام ویروب پردهٔ غفلتی ارخا وستر ایلدك لکن
قریبا بر رسول یعنی ملائکه دن ملك مقرب اولان عزرائیل رسالتله قبض روحه
کلدیکی زمانده اول پردهٔ غفلت انی حجب ومنع ایده مز (ترجمه) سن حجاب
غفلتی بوروندك آکاه اولمدك * ساکه بر ایلچی کاورحقدن یقینده بی حجاب

اعامر قصرك المرفوع اقصر * فانك ساکن القبر الخراب

(ا) حرف ندادر (محصل سخن) ای عالی کوشك معمور ایدن کمسنه قصری قصر
ایله پك معمور اولمسنه سعی ایله زیرا عاقبت امرکده شایدکه قبر خرابده ساکن
اوله سین سن سعی ایله که اول قبرك معمور اوله چق عمل خیرده اوله سین (ترجمه)
نیچه بر معمور ایدرسین کندیکه قصر بلند * چونکه مسکن اوله جقدر عاقبت
قبر خراب (نطق آخر)

خبت نار جسمی باشتعال منارتی * واظلم عیشی اذا اضاء شهابها

(خبت) سوکندی دیمك (نار نفسی) دخی نسخه در (مناره) اصلنده چراغیپا
دیدکلری قندیل سپاسیدرکه قامتدن کنایه در واقعا منارهنك اسمی مأذنه در مناره
دیدکلری ایقاد قنادیل اولدیغی ایچوندر بیرلکدن شعله دار اولان جلده مراددر
حتی بو معناده مفارقی دخی نسخه در (عیش) فتحله دراکر آخرینه تا لاحق
اولورسه کسر اولنور (عیشة راضیة) کبی وانك برنده لیلی دخی نسخه در

(شهاب) شعلهٔ آتش و بو سببدن شیطانه دخی دیرلر (مآل نظم) بنم جسممده اولان آتش هوس غریزیه باشمده پیدا اولان نشانهٔ قرب موتله زائل اولدی واول سرمده اولان شهاب شیخوخت ظهور ایلدیکی آنده بنم صغام تلخ اولوب عیش وعشرتم مجلسنی تاریک یعنی قرا کالق ایلدی (ترجمه) مشتعل اولدی منارهٔ م نار جسم اولدی یباب * روز عیشم ایلهٔ ظلمایه دوندردی شهاب

ابابومة قد عششت فوق هامتی * علی الرغم منی حین طار غرابها

(بومه) بایقوش دیدکلریدر بیاض قیلدن کنایه در نصبله (یا رجلا خذ بیدی) کبی اعراب اولنور (عششت) یووه یاپدی دیمکدر حتی شاخلرده اولان لانه یه عشه دیرلر طاغده و یادیوارده اولانه وکر ووکن دیرده اولورسه الخوص وادخی دینور وخطابدن غیبته التفات واردر (هامه) باشك وسطی (رغم) وزن ومعناده تراب کبی اولان رغامدندر که ترکجه یره بورننی سورتمك ایچون دیمك محلنده عرب (رغما لانفه) دیرکه بودیارده اکا کورلك ایچون دیدکلریدر (غراب) قارغه درکه بونده سیاه قیلدن عبارتدر (مآل سخن) باشمدن سیاه قیللر زائل اولدقده بکا رغما انك برنده آشیانه ساز اولان ای موی سفید (ترجمه) باشم اوزره آشیان ایتدی عجب بوم سپید * لانهٔ سردن فرار ایتمکده در هردم غراب

رأیت خراب العمر منی فزرتنی * ومأوالذ من کل الدیار خرابها

تا لر وکاف خطاب مکسورلردر * وبیتده رد العجز علی الصدر واردر (اساس کلام) ندایه جوابدر بنم بنای عمرمك خراب اولدیغنی کوردکده بنی زیارته می کلدك زیرا سنك منزلك هر دیارك ویرانه لریدر (ترجمه) واریسه کوردك خراب عمری قوندك باشمه * هر دیار ایچره اولوبدر منزلك چونکه خراب

انعم عیشا بعد ما حل عارضی * طلائع شیب لیس یغنی خضابها

(همزه) استفهامیه در (انعم) نفس متکلم (عارض) یکاق (طلایع) جمعدر مفردی طلیعه قراول (خضاب) بویامق (محصول بیت) بنم عیشم خوش اولورمی صقالمه پیرلك قراوللری کیردکدنصکره نیجه خوش اولور وانی بویامق دخی عارضی صنعت اولمغله بنه صفاسی یوقدر مصنع شئ ذاتی اولان حالتك غناسنی ویرمز (ترجمه) عیش ایله خوشحال اولورمی ساحهٔ رخسارمه * قوندی چون جاسوس پیری فائده ویرمز خضاب

وغرة عمر المرء قبل مشیبه * وقد فنیت نفس تولی شبابها

(غره) آتك الننده کی بیاض رصکره هر شیئك اکرمنه واولنه حتی هر آیك اولندن

اوج كونه دخی دینور (ولذة عيش المرء) دخی نسخه در (مشيب) شيب كبی شبابك ضديدركه قوجالقدر لكن اصمعی موشكاف فرق ايدوب شيب رجالده قيللرك بياضنه ومشيب انك ظهوری حدينه وصول واول وقته دخولدر ديدی (تولی) يوز چويردی ديمك اعراض كبی (مآل مرام) كشينك عمرينك لطافت وطراوتی وقت پيری وحد شيخوختدن مقدم اولان زمانده دربرنفسك كه شبابی يعنی آن جوانيسی كه سن تمادر افتراقه يوز طوتنه تحقيق فانی اولدی يعنی اول حكمده در زيرا سن انحطاط زمان تنزل وتزلزلدر (ترجمه) بهتر عمری كسك پيرلكدن اقدم عمريدر * نفس فانی اوله يوز دوندرسه كرتاب شباب

اذا اصفر وجه المرء وابيض رأسه * تنغض من ايامه مستطابها

(اذا اسود لون المرء) دخی نسخه در (تنغض) نقصان بولدی ديمك فاعلينه غين معجمه وقاف دخی وآخری مهملا دخی نسخه در (مستطاب) طيب وخوش اولان شی (حقيقت سخن) شباب يوزچويردكدنصكره انسانك حمرت وجهی صاريلغه يوما فيوما تبديل اولوب وباشنك مويلری اثر پيری ايله بياض اولدقده عمری كونلرينك كمالی زائل واكل وشربده تحری كامل ايله حفظ صحت ايچون حكيمانه حركته محتاج اولوب لذائذ بدنيه نك ظاهر وباطننده نقصان پيدا اولمغله حسن حالی بی نمك اولوركه بونلر امارات موتدر (ترجمه) سرخی روززرد وباشی آق اولورسه بركسك * قاره اولورا كا اول ايام عيش مستطاب

فدع عنك فضلات الامور فانها * حرام على نفس التقی ارتكابها

(فضلات) جمعدر مفردی فضله مقدار كفايتدن زياده سی ديمكدر (ارتكابها) حرامك فاعلی (وحرام) دخی ان نك خبريدر (خلاصۀ كلام) بوندن اقدم بكجن بيتلرك مآللری معلومك اولديسه هرشيده مقدار كفايتدن زياده يی ترك ايله كه پرهيز كار اولان نفس نفيس ايچون اول فضله يی ارتكاب واكاميل ايلمك حرامدر هرنه قدر عند الشرع مباحاتدن ايسه دخی هردائره نك برحالی واردر ارباب عزيمت اصحاب رخصت كبی اولمز (ترجمه) كچ امورك فضله سندن ايله تقوايه شروع * متقی يه چون حرام اولورزياده ارتكاب

ولا تمشين فی منكب الارض فاخرا * فعما قليل يحتويك ترابها

(منكب ارض) مرتفع ير (عما) عن ايله ماء زائده دن مركبدر (نون) خفيفه تأكيد ايچون لاحقه در (نمونۀ مرام) فضلات اموری ترك ايليوب وروی زمينك شريف محللری اوزره فخر ايدرلك البته كزمه كه چوق كچمز اول زمين سی

آلتنه الور خاك ايله يكسان اولورسين سنك اوزركده دخي حيوان وانسان كزرلر *
وبو مضمون آيتله ممنوعدركه (ولا تمش في الارض مرحا) بيورلدي و بونهيله
منتهي اولنلر مدح بيورلديكه (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا)
خصوصا (من المهد الى اللحد) طلب علمله مأمور اولديغمز جهتدن طلبهٔ علومك
زيرپالرينه ملائكهٔ كرام تعظيما قناتلرين فرش ايدرلر اول ملاحظه ده دركار اوله رق
مرور وعبور لازمدر حتي (منقبه) بو مضمون حديث مسموعي اولان برشخص
جسور ملائكلرك قناتلرين قرايم ديو نعلجهٔ پاپوش ايله زميني شدتله ضرب ودق
ايلدكده آز مدتده زمن يعني مقعد اولديغي شراح حديثك تصريحكرده لريدر
نعوذ بالله ان اكون من الجاهلين (ترجمه) دوشنه چيقدڭ زمينڭ فخر ايله
رفتار ايدوب * اوز ماندە آلتنه الورسني اكله تراب

وادز كاة الجاه واعلم بانها * كمثل زكاة المال تم نصابها

(زكاة) بركت حق تعاليدن حاصل اولان مال چوغالدقده هرنه ده اولورسه اندن
فقرايه ويرمك اغنيا اوزرينه فرض اولان حق الله ايچون اسم اولديكه مالدن ربع
عشري يعني قرق بلوكده بريدر معناده زياده اولمغه سببدر (نصاب) فرضيت زكاة
ايله مالك صاحبنه حكم اولنان حد ومقداركه حوايجدن زياده التونده يكرمي
مثقال وكموشده ايكيوز درهمدر (ترجمه) كل ادا ايله زكات جاهكي معلوم
اوله * شول زكات ماله بكزركه ايره حد نصاب

واحسن الى الاحرار تملك رقابهم * فخير تجارات الكريم اكتسابها

(الكرام) دخي نسخه در (ترجمه) بنده ايله كنديكه احراري احسانڭ ايله *
كل كريم اول قيل تجارت ايجره خيري اكتساب

ومن يذق الدنيا فاني طعمتها * وسيق الينا عذبها وعذابها

(دنيايي) مذوقاتدن بعض نسنه ده استعاره ايدوب طعم ولذت اثباتيله ترشيح
وتزيين ايلدي (لمظهٔ لفظ) استفهام انكاري اولورسه لذت دنيا ايله كيم ذوقياب
اولور انكاه كمسنه تلذذ ايلمز هله بن آني طاتدم بكا سائق تقديرانك انواع
طتليسني وآجيسني سوق ايلدي چاشنيسني بيلورم بكا استيفاي حظ كلدي
من بعد التفاتم يوقدر ياخود دنيانك اكر تلذذينه رغبت ايدر وارسه ذوقياب
اولورمانع يوقدر لكن اكر بندن نصيحت استرسه شايان رغبت دكلدر صكره نادم
اولور (ع) من جرب المجرب حلت به الندامه (ترجمه) طاتدم انواع طعام
دهري سير اولدم تمام * اوكومه سورلدي نيسه نيك وبد عذب وعذاب

فلم ارها الا غرورا وباطلا * كما لاح فى ظهر الفلاة سرابها

(ارض التفات) دخى نسخه در (سراب) ايام حاره ده صحرالرده اول بو صدركه پرتو شمسله ابراق محلدن دريا كبى لمعه داردر (مآل محصل) دنيا ايله اختلاط والفتمده غرور وباطل امورد ن غيرى برشئ كورمدم الفتى اولميان كمسنه يه طشره دن خوش نمايش ايدر مفازه لرده سراب درخشان وموج آور كورندكده تشنه دلان بيقرار اولوب صو درظنيله بالضروره رغبت ايدوب الداندقلرى كبيدر حاصلى باطل وواصلى عاطل برامر بى مآلدر (ترجمه) ديدهٔ عبرتله كوردم دنيه يى باطل غرور * نيته كيم رخشان اولور ارض فلاة ايجره سراب

وماهى الا جيفة مستحيلة * عليها كلاب همهن اجتذابها

(جيفه) حيوانك ميت اولان جسد مردارى (مستحيله) برشئ كه تبديل اولوب شئ ديكره تحول ايده بونده جيفه يه منقلب اولان دنيا مراددر (اجتذاب) هرجانبدن طوتوب چكشدرمك (ترجمه) واريسه برجيفه در دنيا بصيرت اهلنه * هرطرفدن چكمكه همت ايدر آنى كلاب

فان تجتنبها كنت سلما لاهلها * وان تجتذبها نازعتك كلابها

(سلم) كسرايله صلحدر فتحى دخى جائزدر (قرار سخن) اكر اهل دنيادن اجتناب اوزره اولورسن محبت ايدرلر اكر تعرض ايدرسن جمله سى خصومت ايدرلر اشته بو سببدن (الدنيا جيفة وطالبوها كلاب) نمونه سنجه بد خوى اولان اهل دنيايى كلابه تشبيه ايدرلر كه كلبك اوكنده لقمه سى وار ايكن نزاعدن خالى اولمز حتى كبارك برى اهل دنيا حقنده ديمشدر * بو وقت معزولى جنيد وبايزيد شوند * وبو وقت منصبى فرعون ويايزيد شوند (ترجمه) ال چكرسن اندن اهليله اولور صلحك تمام * كرچكيشورسن نزاعك اكسك اولمز باكلاب

فطوبى لنفس اوطنت قعر دارها * مغلقة الابواب مرخى حجابها

(خلاصهٔ مرام) راحت وسعادت وعزت اول نفس نفيسكدركه خانه سى كوشه سنى وطن ايدوب قپولرى سد اولنمش و پرده سى دخى صالى و برلمش اوله طشره دن كمسنه حالنه واقف واودخى طشره نك كيفيتنه مطلع وعارف اولميه * زيرا امام جعفر صادق دخى بيورمشدركه * زماننا زمان السكوت وملازمة البيوت وعبادة الحى الذى لا يموت * بوكلام منطقه كاوب حال عالم بويله اوله لى بيك ايكيوز سنه اولمغه قريب اولدى * فكيف حال زماننا * اللهم ارحم امة محمد * اللهم فرج عن امة محمد * اللهم اصلح امة محمد * بحرمة ذاتك الاعظم * وبجاه

حبيبك الاكرم * صلى الله عليه وسلم * امين امين (ترجمه) خوش اوكيم ترك جهان ايدوب قناعت دارنه * كيره با بن سدا يده هم ايده ارخاى حجاب

بو اون بش بيت نصحنامه نك بقيه سى امام شافعى روايتنده بو اوج بيت دخى واردر (بقية) فلم تخرب الدنيا بموت شرارها * ولكن بموت الاكرمين خرابها * فيارب هب لى توبة قبل مهلكى * افوزبها من قبل ان يغلق بابها * اذا انسد باب عنك من دون حاجة * فدعه لاخرى ينفتح لك بابها (نطق آخر)

كنا كزوج حمامة فى ايكة * متمتعين بصحة وشباب

(حمامه) كبوتركه كوكرجندر بعض ائمۀ لغت ديمشدركه (حمام) وحشى * ويمام انسى اولان كبوتردر (ايكه) ميشه در لكن مطلقا شاخ ودال مراددر (متمتع) فائده ونفع كورن كمسنه (لب كلام) بز لر صديق حميم ايله ويا فى الحقيقه صاحبة البيت ايله برشاخ اوزره برجفت كوكرجن كبى (الحب فى الله) مضمونته رعايت وبربرلريمزدن استمتاع وانتفاع ايدرك صحت بدن وحسن زندكانى وتازه لك وقتنك صفاسيله لله الفت ايدوب وعبادات وطاعات وبونعمتلره شكران اوزره (هن لباس لكم وانتم لباس لهن) سرى جريان ايدرك اوقاتكذار ايدك بويله ايكن (ترجمه) لانه الفتده برجفته كبوتروش ايدك * صحبت وصحت شباب ايله اولوردق بهره ياب

دخل الزمان بنا وفرق بيننا * ان الزمان مفرق الاحباب

زمان) تكرار اولنمسى الف ولام ايله در برلفظكه معرفة اعاده قيلنه اولك عينى مراد اولنور (ان مع العسر) كبى (احباب) جمعدر مفردى حبيب دوستدر (ترجمه) كيردى شهباز زمان بيزى پريشان ايلدى * نارومار اويدوب زمان احبابى ايلر دخراب (نطق آخر)

شيئان لو بكت الدماء عليهما * عيناى حتى توذنا بذهاب

(شيئان) مقدم خبردر مبتداسى بيت آتينك مصرع ثانيسى (دماء) جمعدر مفردى دم قاندر منصوب مفعولدر جمله سى شرطيه در جزاسى لم يبلغا كلسه كركدر (معناى ملخص) بيت ثانيده برابر اداولنور (ترجمه)

ايكى شيئك نار هجرانى بنى ايتدى كباب * شيشۀ چشممدن ايرسون دمبدم بزمه شراب

لم يبلغا المعشار من حقيهما * فقد الشباب وفرقة الاحباب

(لم يبلغا) جمله سى بيت سابقده اولان شرطك جزاسيدر (معشار) اون بلوكده برى عشر كبى (حق) لايق وسزا (فقد) غائب اولمق (خلاصۀ بيتين) بيت اولده

بیورمشلر ایدیکه ایکی شیٔ واردرکه انلرك اوزرینه ایکی کوزلر کورمز اوله جق
مرتبه ده قان اغلسه لر اول ایکی شیئك لایقلرینك اونده بر بنی ادا ایلمك درجه سنه
بالغ اولامزلر که اول ایکی شیدن بری کنجلکدن دور اولمق و بیرلك کلمك و بری دخی
احبابدن جدا دوشمکدر (ترجمه) سینه چاك ودلخراب ایدن بنی ای دوستلر
* بری هجران احبادر بری فقد شباب (نطق دیکر)

وما الدهر والایام الا کما تری * رزیة مال اوفراق حبیب

(ماالدهر) ما آثار الدهر تقدیرنده مضاف محذوفدر (رزیة) تقدیم مهمله ایله
وزن ومعناده بلیه که مصیبتدرمرفوعا مستثنا اولمق سائر وجوه اعرابدن اوجه
اولمغله اداتیله بغیرالا کندی بیننه کماتری وزن ایچون کلوب جمله سی معترضه در
دیدیلر (مفهوم منظوم) دهرو روز کار کثرت آلایشله بردغدغه لی امور عظیمه
کورینورلکن اهل بصیرت امعان ایلدکده ایکی بدحالدن عبارتدربری مصیبت
مالیه که تاراجکرده اولور * وبری دخی مصیبت بدنیه که فرقت حبیب یعنی
دلبند اولوب سودیکك هرنه ایسه خصوصا همصحبتك اولان دوستکدن
افتراقدن عبارتدر (ترجمه) بیلورمیسین ندر انسانه کاردهر عجیب * زوال
مال غنیدریاخودفراق حبیب

وان امرأ قدجرب الدهر لم یخف * تقلب حالیه لغیر لبیب

(امرأ) ان نك اسمی (قدجرب) جمله سی دخی صفتی (لم یخف) جربنك تحتنده
امرء کلمه سنه راجع فاعلندن حال اولوب (لغیر لبیب) فتح لام ایله ان نك خبری
اولور لکن لعین لبیب نسخه سنه کوره کسر لامله تقلبه تعلق ایدوب لم یخف
جمله سی ان یه خبر اولور (تقلب) فتحله درعن تقلب ایکن جاره سی نزع اولندیغنه
علامت ایچون منصوب قیلنمشدر (معنی) دهرك بیت سابقده ذکر اولنان ایکی
حالنی تحقیق علی التحقیق تجربه ایدوب واقع الحال اولدیغنه یقین تحصیلندنصکره
دهرك اول ایکی حالنك تقلب و بربرینه تحولندن حال بوکه خوف ایلمیه اول کمسنه
تحقیق عاقل دکلدر دیمك اولورکه ترجمهٔ آتیه دخی اکا ناظردر (لعین لبیب)
نسخه سنده دخی معنی بودرکه عاقل اولان ذات ایچون دهرك اول ایکی حالی بربرینه
تبدل ایلمسندن تحقیق دهری تجربه ایدن کشی خوف ایلمز زیرا البته بیلورکه
عقلانك حقنده لابد روز کارك اول تکدیری مقرردر وفی الحقیقه خیروشر حقدن
اولمغله تسلیم ورضاده اولوب وطریق مستقیمده بولنوب زمانك سرور یله شادکام
اولمدیغی کبی شروریله دخی پرآلام اولماز (ترجمه) ایدرسه تجربه دهری

کشی بو حالت ایله * تحاشی ایتمسه اندن دینلمز آکه لبیب (نطق آخر)

حبیب لیس یعدله حبیب * ومالسواه فی قلبی نصیب

بو ایکی بیت حضرت زهرانك بیت فانیدن دار باقی به رحلتی ایامنده مرثیه انشاد بیورلمشدر (حبیب) اول مبتداء محذوفه خبر * وثانی یعدل نك فاعلیدر (لیس) جمله سی صفتدر (لسواه) مؤخر نصیبه متعلقدر واول جمله دخی حالیه در (معنای مطلع) بنم رفیق شفیق وشقیق روحم علی التحقیق بر دوستم ایدیکه اکا دوستلردن بر دوست معادل ومماثل اوله مز وقلبمده دخی اندن غیری کمسنه نك محبتنه حصه یوقدر زیرا هم افندم هم افندی زادم هم نسل شریف پیغمبر آخر الزمان بندن ثابت اولمغه سبب وهم پیغمبر زاده وهم عم زاده مك کریمه سی اولمغله صوری ومعنوی وجوهله مطمح نظر محبت اولمغه اولیت صاحبه سی ایدی (ترجمه) بر حبیبم وار ایدی کاولماز معادل بر حبیب * اندن اوزکه بر کسه قلبمده هیچ یوقدر نصیب

حبیب غاب عن عینی وجسمی * وعن قلبی حبیبی لایغیب

(معنای ظاهری) بر حبیب ایدیکه (هن لباس لکم) کویا انك شاننده نازل ایدی اکرچه کوزمدن مستور ووجودمدن دور اولدی لکن اول مرتبه لوح قلبمده خیالی مصوردرکه بر لحظه پیش نکاه تصورمدن سویدای باصرهٔ بصیرتمکبی زائل اولمق متصور دکلدر (ترجمه) غائب اولدی دیده دن چون اولدی جسمدن بعید * خانهٔ قلبمده جانم کبی حاضردر قریب (نطق آخر)

مالی وقفت علی القبور مسلما * قبر الحبیب فلم یرد جوابی

حضرت زهرانك قبرین زیارت ایلدکده تحسرا انشاد بیورمشلردر (مسلما) وقفت نك فاعلندن حالدر (قبر) علی قبر ایکن جارلك نزعیله نصب اولندی (مأل قال) بکا نه کیفیت عارض اولدیکه مقابرلك زیارتنه عزیمت ووصولمده محبوب حقیقت محصوبملك قبری اوزره سلام ویردیکم حالده توقف ایلدم اول بنم دوستم بکا رد سلام ایلمدی (ترجمه) ایلدم طوردم قبور اوزره سلام ایله خطاب * اولمدی قبر حبیبمدن بکا رد جواب (مهمه) قبور اهل الله اکا هزیارت * واستمداد زمان حیرتده اسلم طرق بودرکه اکر ممکن ایسه یس شریف سورهسی تلاوت * وعقبنده اون بر عدد سورهٔ اخلاص * واو برکره معوذتین سورهلری وبر سورهٔ فاتحه * وسورهٔ بقره دن اولی مفلحونه دك * وآخری لله لفظ شریفندن سوره تمامنه دك * واسماء حسنی که حدیثده وارد اولان وجه اوزره فردا فردا

اوقنوب * بعده کوزلرین قپایوب نفی خواطر * واستحضار قلبی یعنی خواطردن تخلیهٔ درون ایلدکدنصکره درونی روحانیت صاحب قبره توجه ایدوب روح لطیفنی مقامندن قبرینه دعوتله استنزال * وبرقاچ دقیقه قدر وقت جمعیت دل ایله توقف وترقب ایدوب * صکره اوچ کره (لااله الاالله) واوچ دفعه دخی لفظهٔ جلال * باتعظیم واجلال * ذکر اولنوب قطع نفس * وبعده لسان قالله السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته * دیوب خطاب توقیرایله (یاشیخی) (ویاشیخ فلان) (ویاوالدی) شهرتی نه ایسه انکله ندا ایدوب مرامنی تکلفسزجه ایراد * وحق تعالی نك عنایت وکرمی بابنده استمداد ایلیه * سهل الله تعالی صعابه آمین * بالنبی وآله الاآمنین

احبیب مالك لاتردی جوابنا * انسیت بعدی خلة الاحباب

(انسیت) یرنده بعض نسخه ده (امللت) دخی واقع اولمشدر (لك) کسر کافله حضرت زهرایه خطاب (لاتردی) تردین ایکن نون ساقط اولمشدر مفرد مؤنث مخاطبه در (بعدی) فتح بالیله وضعه دخی احتمالدر که بیعدی تقدیرنده اولور (معنای مبنی) ای فاطمه م یاسکانه حالت اولدیکه بزم سلامیزی المدك یوخسه بندن جدا اولدقدنصکره دوستانه لایق ومخصوص اولان معامله یی اونتدکمی ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی یوخسه بندن فرقتك سکا ملالتمی کتوردی (ترجمه) ای حبیبه م نولدك ایترسین بکاردجواب * یوخسه دوستلارك اونتدکمی ایاعالی جناب (نطق دیکر جوابکونه)

قال الحبیب وکیف لی بجوابکم * وانا رهین جنادل وتراب

بواوچ بیتی کویا قبرك صاحبندن لسان حالله جواب اولمق اوزره بنه حضرت مرتضی انشاد بیورمشدر (فائده) بعضیلر دیمشلردرکه حضرت امیره جوابا هاتفدن مسموع اولدی بودخی امر بعید دکلدر زیرا سلطان العشاق ابن فارض حضرتلری برخوشحال اولدقلری وقتلرنده (شعر) من ذاالذی ماساقط * ومن له الحسنی فقط * مطلعی لسانلرندن جریان ایلدی یعنی هیچ کمدیدن سیئه صادر اولمش وجملهٔ حسنیات صوریه ومعنویه انجق کند بنه مخصوص کمسنه وارمیدر دیو بیوردقده هاتفدن جواب صدور ایلمشدر (شعر) محمد الهادی الذی * علیه جبریل هبط * یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوف محبوب خدا خاتم الانبیاء محمد مصطفی علیه التحایا جنابلری واردرکه جبریل امین کبی ملك کریم خدمت وحیلریله نزول ایدردی دیمك اولور (انانك) الف ثانیسی تلفظ اولنمازلکن

بونده اتمام وزن ایچون اشباع اولنور * فکیف اتاکی * بصریین دیرلر که اول
الف نونك فتحه سنی بیان ایچوندر * وعلمای کوفه دیمشلر که نفس کلمه دندر
بورسم اوزره ضمیر متکلمدر (رهین) مرهون ومحبوس معناسنه (جنادل)
جیمله مساجد وزننده جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمر که طاشدر
ضرورة منصرف اولوب جرو تنوین لاحقدر (خلاصهٔ جواب) بن شعرمز بوری
زبانکذار اولدیغمده بکا حبیبه م دیدیکه بن نیجه جواب ورد سلام ایده یم که
آسوده دکلم بلکه طاش وطپراق ایله آلوده یم (لایحه) بودخی روشندرکه حضرت
زهرا مبشر بالجنه اولنلردندر البته قبر شریفی روضة من ریاض الجنة در لکن
حضرت امیر مرثیه کوی اولمغله تحسر وتحزن ایچون یعنی محزونیتنی زیاده ایدن
ادا ایله افاده ایلدی * ومصراع ثانیده بودخی نسخه در (ع) عمدا فقدا مسیت
رهن تراب * مألری بر برینه قریبدر (ترجمه) بس لسان حال الله دوستم بکا
قیلدی خطاب * دیدی وبررمی جواب آلودهٔ سنك وتراب

اکل التراب محاسنی فنسیتکم * وحجبت عن اهلی وعن اترابی

(محاسن) حسنی لفظنك خلاف قیاس اوزره جمعیدر حسنیات معناسنه
(اتراب) وزن ومعناده اقران کبیدر مفردی ترب کسر ایله همسن وهمزاددر
(احبابی) (واصحابی) دخی نسخه درکه صحبك جمعی اودخی صاحبك جمعیدر
(مفاد انشاد) طپراق بنم حسنیاتمی افنا ایلمکله نسیان طاری اولوب سزی
اونتدم واهل واقرانمدن دخی محجوب اولدم (ترجمه) زخم دندان تراب ایله
اونتدم بن سزی * اهل واقرانم ایله آرامزه کیردی حجاب

فعلیکمو منی السلام تقطعت * عنی وعنکم خلة الاحباب

(علیکم) علیکمو رسم اولنور صله دیرلر لغتدر وبونده اشباع وزن ایچوندر
(ترجمه) پس سلام اولسون سزه بندن حبیبم صورتا * سزدن وبزدن کسلدی
رشتهٔ الفت مآب (نطق دیکر)

مافاض دمعی عند نائبة * الا جعلتك للبکا سببا

(فاض) زیاده اولدی تا که سیلان وجریان ایلدی دیمکدر بعض نسخه ده (غاض)
واقعدر فاضك ضدیدر صو ناقص وغائب اولدی یعنی طپراق ایچون کم اولدی
دیمکدرکه (غیض الماء) صو تقلیل اولندی دیمکدر * حتی ضرب مثلدرکه (غاض
الکرام وفاض اللئام) دیرلر کریملر قلت بولوب لئیملر کثرت بولدی دیمکدر *
مرویدرکه روضهٔ مطهره علی ساکنها الصلوات المکرره زیارتنده حضرت امیر

بواوج بيتی ارتجالا انشاد بيورديلر (مراد انشاد) كوزملك ياشی مصائبدن برمصيبتك فكرنده زياده اولماز مكر كه سندن افتراق صوری واقع اولد يغنی ياد ايدوب انی اغلامغه سبب ايدم اولوقتده مزداد اولور يعنی هرنه زمانكه بكاده كوز ياشی قلت بولوب كم اوله سنك حسرتكی يادايدرم درحال فيضانه يوزطوتر
(بيت) سيل اشكم سينه صحراسنده سيرايدن ديدی * خيلی دمدر بويله دريا كبی عسكر كورمدك * ونسخهٔ ثانيه يه كوره معنی كوزملك ياشی بربلاده توكنمز مكر كه كريه نالك اولمغه سنی يعنی افتراقكی وسيله ايليم اول دمده كوزياشی غائب اولور يعنی تمام اولنجيه دك جاری اولوب وتوكنور ديمكدركه (ع) وتسكب عيناى الدموع لتجدا * مآلی ايضاح معنی ايدر (ترجمه) اشك چشمم برمصيبت ايچره اولمزسه روان * ايدرم اولدم سنی بن كريه وزاره سبب *

واذا كرتك سامحتك به * منى الجفون ففاض والسكبا

(جفون) كوزقپاقلريدر لكن كوزلومراددر (سامحت) فعلنك فاعليدر (انسكب) دوكلدی صاچلدی ديمكدر اخرنده اولان الف فتحه نك اشباعدن پيدا اولدی (نتيجه) يارسول الله سنی تفكر وفرقتكی تذكر ايلدكده كوزم اول مرتبه ده مسامحه ايدركه ياشی زياده اولوب دوكلوب صاچيلور (ترجمه) چون سنی ياد ايليه م باد محبتله همان * ابر چشمم اشكبار اولور فراقكله عجب

انی اجل ثری حلت به * عن ان اری لسواه مكتئبا

(ثری) طپراقدر (مفهوم) يارسول الله سنك محلك اولان خاكه بن اجلال وتعظيم ايدرم وبنم بو تعظيمم سائر قبرايچون محزون كورنمكدن كنديمی محافظه دن نشأت ايدر زيرا شايان حزن وكا بت اولان تراب انجق سنك قبرشريفكدر تأكيدر (ذيل) پيغمبر عليه الصلاة والسلامك قبر شريفنی ومنبر منيفنی انواع تعظيما تدن اولان تقبيل ايله تبجيل جائزميدر ديو امام احمد بن حنبلدن سؤال اولندقده جائزدر ديو بيوردی * محب طبری بيورمشكه حجر اسودك واركان بيت شريفك تقبيلندن معلوم اولوركه شريف محللری * ومصحفلر * وكتب حديث * وعلما وصلحانك اللرينی واياقلرينی وقبرلرينی * تقبيل تبجيل كوزلدر * وعلی وجه التبرك تقبيلنده تعظيم حق تعالی حاصل اولان هرشيئك تعظيما تقبيلی جائزدر كراهتی حقنده براثر * ومجتهددن برقول معتبر * روايت اولنمدی * امام احمد امام شافعينك بر كوملكنی غسل ايدوب صوينی نوش ايلدی * انبيا واوليا وعلما وصلحانك اثرلرينی تقبيل ايلمك اكا قياس اولنه (ع) اقبل ذا الجدار وذا الجدارا

پس خاك پاك عطرناك سلطان لولاك عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك توقير
وتعظيمی سنت واكا قياس ايله سائر ثم الامثل فالامثل اربابنك دخی (حتی زرتم
المقابر) سوقی اوزره تربه لرينی زيارت ايله بوسه تكريم امر مندوب اولديغی ظاهر
اولدی (عليكم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدين) (ترجمه) خاك پاك روضه كی
قلبمدن اجلال ايدرم * كورد كجه بر زيارتكاهی ای محبوب رب (نطق ديكر)

يهددنی بالعظيم الوليد * فقلت انا ابن ابی طالب

(يهدد) قورقودر ديمكدر (عظيم) بر محذوفك صفتيدر كه بالبلاء العظيم ديمكدر
* ياخود لام مضاف اليهدن عوضدر كه تقديری بعظيم البلايا ديمكدر وليد بن
مغيرهٔ مخزوميدر حضرت اميره تهديد وتخويف قصدنده اولدقده حضرت امير
دخی انی تكدير ايلدكده ابوطالبه شكايت ايلدی ابوطالب دخی سنك باباك
مغيره دن بن وسندن دخی اوغلم كبير وقالمز بيلديككدن قالمه ديو جواب
ويردكده حضرت امير بو شعری مفاخره انشاد بيورديلر * صكره وليد مكه ده سال
هجرتده مرد اولمق نشانه سی ظهورنده زياده جزع وفزع ايلديكنی ابوجهل لعين
كوروب ديديكه ای وليد سن موتدن خوف ايلمز بر پهلوانسين بو فرياد وزاری يه
سبب ندر * وليد ديديكه والله العظيم موتدن ناشی اظهار الم ايلمم لكن اكربن
اولورسم خوفم بودر كه ابن ابی كبشه نك يعنی محمدك دينی مكه ده دخی شيوع بولور
ديدكده مجلسده بولنانلردن معاويه نك باباسی ابوسفيان پر طغيان دخی بزادر
الم چكمه انك دينی بو بلده ده ظهور ايلمك بنم بو ينومه ديو درعهده ايلدكده
انكله تسليت بولوب جان بر جهنم اولدی (فائده) حضرت سلطان دين اسلام
عليه الصلاة والسلام ايچون قريشك كفره سی كندی بينلرنده ابن ابی كبشه
ديو بنام قيلمشلرايدی وجهی بودر كه ابوكبشه نك قزی عمره نك اوغلی وهبك قزی
آمنه جنابلری والدهٔ ماجدهٔ حضرت پيغمبر ايدی * وابوكبشه قريشه مخالفت
ايدوب انلر كبی بت پرست اولمدی لكن شعری عبور نام بر كوكبی اله اتخاذ ايليوب
اكا عبوديت ايدردی كه (وانه هو رب الشعری) كريمه سندن مراد بودر
كندیلرينه مخالفتده حضرت پيغمبر عليه السلام ابوكبشه يه مشابه اولمغله
ابوكبشه اوغلی ديرلرايدی اكرچه پيغمبر عليه السلام پرستش صنمده ابوكبشه
كبی قريشه مخالفت ايلدی لكن ابوكبشه شعرايه سجده كزار اولدی وسلطان
اقليم رسالت عليه التحيه حضرتلری رب الشعرايه عبادت ايلدی (وملخص بيت
ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وليد ايلربنی تخويف اولوب پس قتلمه طالب *

دیدم

دیدم اکابکادیرلرعلی ابن ابی طالب

انا ابن المجل بالابطحین * وبالبیت من سلفی غالب

(ابطح) سیل مجراسی که بطحاء دخی دیرلر * ایکی ابطحك بری بطحاء مکه که خرده طاشلر بولنور * وبری دخی مدینه نك وادیء عقیق دیدکلری محلی که اودخی طریق سیلدر (بیت) کعبهٔ مکرمه در (سلف) ایله اجداد کرام مراددرکه غالب انلرك بریدر * انلردن غالبی ذکره تخصیصك وجهی قافیه یه اوفقیت * وبحث منازعه اولمغله تفألا غالبیت موروثمزدر دیمك قصد اولنه جناب امیرك مکه ده آباء واجدادی مبجل اولدیغی ظاهردر لکن مدینه ده دخی عظیم الاجداد اولدیغنك سببی بودرکه جدی عبدالمطلبك والده سی سلمی مدینه درکه تفصیلی یکرمی بش بیت صکره کاسه کرکدر ان شاء الله تعالی (ترجمه) بن اول شیرخدا ابن امیر ابطحیم کیم * بنم اجدادم اولمشدر بو اطراف اهلنه غالب

فلا تحسبنی اخاف الولید * ولا اننی منه بالهائب

شرحه حاجت یوقدر (ترجمه) بنی ظن ایتمه کز خوف ولیدایله اولام عاجز * یاخود یوز دوندرم وقت خصومتده اولام هارب

فیا ابن المغیرة انی امرؤ * سموح الانامل بالقاضب

(سموح) جومرد (قاضب) قلج قضیب کبی (ترجمه) ایا ابن مغیره بیل بن اول مرد سخی یم که * حسامله سماحت بخش اولوردستمده کی قاضب

طویل اللسان علی الشانئین * قصیر اللسان علی الصاحب

(شانی) شانع وشنیع ومبغض معناسنه که (ان شانئك) بو ماده دندر الشانئین همزه نك سقوطیله سقطدر (ترجمه) زبانم نیش زنبور قضادر دشمنان اوزره * ولی شهد صفادر دوستانه رغبتی واجب

خسرتم بتکذیبکم للرسول * تعیبون مالیس بالعائب

(خسرتم) زیانکار اولدیکز کویا که بازرکان اصل مالندن خسران چکدیکی کبی سزلر دخی دار تجارت * ومدار زراعت * اولان دنیاده زیان چکوب سرمایهٔ ایمانی ضایع وتخم توحیدی چورتدیکز دیمکدرکه اصلنده سزلر اهل فترتدن ایکن (لیقولن الله) شهادتیله موحدلر ایدیکز بعثتده تکذیب ایله عائب اولوب فی الاصل توحیدیکز سرمایه سی دخی ابتریله ضایع اولدی (ترجمه) رسول اللهی تکذیب ایله خاسر اولدیکز بیشك * دخی بیعیب ایکن اسناد عیبه اولدیکز ذاهب

وكذبتموه بوحي السماء * فلعنة الله على الكاذب

(با) في معناسنه (لعنت) بعد ايله بددعادر (ترجمه) اني انكار ايدوب وحي سماده اينديكز تكذيب * خدانك لعنتي بولمق مقرر اولدي هر كاذب

(نطق آخر) ابالهب تبت يداك ابالهب * وصخرة بنت الحرب حمالة الحطب

(ابولهب) كنيه در مصرع اولده ايكيسي دخي منادای مضاف اولمغله ياعبدالله كبي منصوب وحرف نداسي محذوفدر * اسمي عبد العزى در برادري ابوطالبك رحلتندنصكره امور نبويه يي درعهده ايدوب مخالفلرك كزند ومكرندن جناب حضرت عليه التحيه يي دائما حراست وحقوق عمومتنه رعايت اوزره ايدي (منقبه) بركون ابوجهل جاهل * وعقبة ابن ابي معيط باطل * ابولهبك مجلسنه داخل اولوب * ديديلركه برادرزاده كز محمد امين دن سؤال ايلك كه عبد المطلب بهشتيدر دوزخيميدر * حضرت رسالته ابولهب دخي تبليغ سؤال ايلدكده قوميله برابردر بيورديلر * يعني اهل فترتدندر اهل فترتك حكم مخصوصي واردركه شريعت عيسويه نك اهلي قالمشدر ملت ابراهيميه يه رعايت اوزره اهل توحيددر تقليد شريعتده معذورلردر ديمكدر * بعضيلر دخي اهل اعرافدندر ديمشلردر انلرك دخي عاقبتي دخول بهشتدر هله دوزخي دكلردر زيرا (وتقلبك في الساجدين) آيه كريمه سيله انلر سجده رحمان اهليدر حاصلي والدين رساله لرنده تفصيل اولنمشدر * خصوصا عبد المطلبك قبريني اوغلي ابوطالبي دفن ايچون آچديلر قبله يه متوجه قعود اوزره بولوب يانته دفن ايلديلر (القصه) انلر جواب نبوي يي ملاحظه ده خطا ايدوب قوميله برابر دوزخده دردیمكدر ديديلر ابولهب تكرار كلوب حضرت رسالتدن پرسان اولدقده بطلان اوزره كتدي ايسه او وانك كبيلر جمله سي جحيمیدر واكر تقرير سابقه موافق ايسه دكلدر بيورد يعني استماع ايلديكي انده ابولهبك لهب غضبي شعله لنوب محبتي عداوته تبديل ايلدي تا كه بدر غزاسندنصكره كدرندن عدسه ديدكلري مرضدن يدي كون خسته اولوب (سيصلى نارا ذات لهب) مظهري اولمغله لهبيلك محقق اولدي اشته بووجهدن كنيه سيله ياد اولندي اندن غيري كسنه قرآنده كنيه سيله مذكور اولمشدر سبب صوريسي دخي رخ رنكين آتشينه مالك اولمسيدر (تبت) هلاك اولدي ديمكدر بد دعادركه اولسون ديو معنا ويريلوب (يدا) اصلنده يدان اولوب اضافتله نون ساقط اولدي اللر ديمكدر كه لفظا مرفوع رفعي الف ايله تبت فعلنه فاعلدر حقيقتده مراد الهي ابولهبك اللري اولديغي صورتده سبب بودركه (وانذر عشيرتك

الاقربين

الاقربين) كريمه‌سی نازل اولدقده كه حبيبم اقربالك جماعتنی قورقوت
مألنده اولمغله مجموع اقربای نبويه‌دن حياتده بولنانلری جمع بيوروب عذاب
وعقاب اخروی ايله تخويف ايدوب برطريقله مغرور اوله جق نسنه يوقدر
انجق (ليعبدون) تنبيهی اوزره وحدانيت حقی مقر وعبوديتده قائم وبجرم
وقصوره اعتراف دائم كركدر ديو * امر الهی‌يی تبليغ ايلدكده ابولهبك
زبانه زبانندن * تبالك الهذا دعوتنا * يعنی خسران وهلاك مظهر اوله سين
بزلری بونك ايچونمی دعوت ايلدك ديو ادبدن خارج اطالهٔ لسان ايله قناعت ايتمكار
اولميوب حد عميقی تجاوز ايله يردن برطاش قاپدی كه انكله ضرب ايليه در حال
سورهٔ كريمه شرفده نزول اولدی * ياخود الاردن مراد الهی انك نفس خبيثی اوله كه
(ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة) كريمه سنده دخی ايدی جمعدر مفردی يد ايله
نفس مراد دركه ارادهٔ كل اولور تهلكه‌يه كندی نفسكزی براقالكز ديمكدر ديديلر
انده دخی (تبت يدا ابی لهب) تبت نفس ابی لهب ديمك اولور * ياخود ايكی
الندن مراد دنيا وعقباسيدركه (خسر الدنيا والآخرة) مظهری اولدی ديمك اوله
ديديلر (صخرة) يدا اوزره معطوفدر ابولهبك زوجه‌سی اسميدركه كنيه‌سی ام
جميلدر معاويه‌نك باباسی اولان ابوسفيانك همشيره سيدركه ابوسفيانك اسمی
صخره دری ايكيسنك باباسی حربدر انك دخی باباسی سر قبيلهٔ امويه اولان اميه‌در
(حمالة الحطب) اودن حمالی ديمكدركه بيتده صخره‌نك خبر بعد خبری ويا صفتيدر
حطبدن مراد الهی كناهلريدركه دوزخه قرار اولدقده كنديی سوزان ايلمكده
حطب مشابه سنده‌در اول عورت حقنده بو ادی قرآنيده ايكی اعتبار يازمشلر بری
مجازدركه سخن چين يعنی قوغجيلق ايدرديكه انك نماميتی حطب كبی آتش فتنه‌يی
فروزان ايدردی وبری دخی حقيقتدر كه كيجه‌لرده خار مغيلان جمع ايدوب
حضرت رسالتك سعادتخانه‌لرندن مسجده دك اول تدارك ايلديكی ديكنلری
وضع ايدرديكه مبارك قدملرين زجدار ايليه (بيت) يولنده ديكن ديكمه هيچ بين
كمسه‌نك ای دوست * خارلكدكل اول زخم خطاسی ديكنكدر (معنای اجمالی بيت
ای ابولهب اللرك قراسون ياخود سن هلاك اوله سين ای ابولهب وزوجه‌لك دخی
هلاك اولسونكه حربك قربد روقرآنده حق تعالی تبت وتب ديوسنی نهايت مذمتله
ذم ايلديكی كبی عورتنی دخی حمالة الحطب ديو تحقيرا يلدی ديمكدر زيرا (نكته)
اهل تفسير ديرلركه قرآن كريمده حق تعالی پك سوديكنی وپك سومديكنی ذكر
ايلدی بوقوله نظرله مغضوبلرك بونلر منتهيلرندندر شيطان وفرعون كبی (منقبه)

نظام الدین نیسابوری تفسیرنده روایت ایدر اسما بنت عمیس رضی الله عنها دیرکه وقتاکه سورهٔ تبت نزول ایلدی ام جمیل انی ایشیدوب اللرینه طاشلر الوب مسجده کلدیکه حضرت رسالت علیه السلام ابوبکر صدیق رضی الله عنه ایله صحبت ایدرلردی برمقدار هذیان ایله اطالهٔ لسان ایلدکده اداسی جناب رسالتنه خطاب کبی اولمامغله ابوبکره شبهه کلوب ایا جناب شریفکزه می خطاب ایدر دیدکده حجله زیب نبوّت علیه التحیه بیوردیلرکه اول عورت بنی کوره مز مکرکه (واذا قرأت القرءآن جعلنا بینك وبین الذین لایؤمنون بالاخرة حجابا مستورا) کریمه سنی تلاوت بیورمشلر ایدی ام جمیل ابوبکره خطاب ایدوب یا ابابکر صاحبك بنی هجو ایلمش دیدکده ابوبکر لا ورب الکعبه سنی پیغمبر علیه السلام هجو ایلمدی دیدی * پس جناب رسالتی کورمدیکی سببدن خانهٔ خباثت لانه سنه عودت ایلدی واقعا قرآن کریم کلام رب قدیمدر لفظ نبوی دکل که هجو ایلمش اوله یاخود فرقان مبینده اولان ذمه هجو دیمزلر هجو شعرده وکلام ناسده اولور * بعضیلر دیدیلرکه شاید حضرت امیرك بو کفتاری ام جمیلك مسموعی اولوب سخن پیغمبر علیه السلام ظن ایلیه * پس هجو تعبیری برنده اولور (فائده) هجو هاء هوز ایله شعرده وهجو حاء حطی ایله نثرده زباندر (ترجمه) ای شاننه نزول ایدن تبت یدا ابی لهب * زوجك ده صخره بنت حرب حمالة الحطب عجب

خذلت نبی الله قاطع رحمه * فکنت کمن باع السلامة بالعطب

(خذلت) فعلی وفاعلدر ترك ایلدك دیمك (نبی) مفعولیدر (قاطع) فاعلدن حال (رحم) فتح وکسری دخی جائزدر اصلنده اوغلان یتاغی که انا رحمی دیدکلریدر صکره قرابت یعنی خصملق معناسنه شهرت بولدی (عطب) هلاك (منقبه) قطع قراتدن مراد حضرت امیربودرکه جناب رسالتك دخترانندن رقیه ایله ام کلثوم دن هربری ابولهبك اوغللری عتبه ومعتبك هنوز منکوحه لری ایدی سورهٔ تبت نزولنده زفافلرندن مقدم ابولهبك ابرامیله اوغللرینك ایکیسی دخی کریمه مذکوره لری تطلیق ایلدی صکره حضرت عثمان ابتدا رقیه یی تزوج ایدوب وفاتندنصکره ام کلثومی دخی تزوج ایلدیکی جهتدن حضرت ابن عفانه ذی النورین دیدیلر ابولهب مرده اولدقدنصکره عتبه ومعتب حقنده حضرت رسالت بیوردیلرکه انلری حق تعالیدن رجا ایلدم بکا هبه ایلدی دیوب عباس حضرتلرینه امر ایلدی ایکیسنی دخی بولوب حضور شریفه احضار ایلدکده

بلاتردد شرف اسلامله مشرف اولدیلر (ترجمه) ترك ایلدك رسول حقی
قطع ایدوب قرابتی * ویردك یله سلامتی آلدك خسارت وتعب

خوف ابی جهل فاصبحت تابعا * له وكذاك الرأس يتبعه الذنب

ابوجهل) قریش كفره سنك پیو كارندن عمرو بن هشام بن مغیرة بن عبدالله
المخزومیدر كنیه سی ابو الحكم ایدی اسلامندن یأس كلدكده حضرت رسالت
ابوجهل كنیه سنی تعیین ایلدی (فوائد) بو بیتده رأس وذنبی اصطلاح نجومی یه
حمل مناسب دكلدر زیرا اكرچه ذنب نحسدر لكن رأس سعددر ذنب دخی اكا
تابعدر دیمكله سعادت اقتضا ایدر بونده ایسه ابوجهله ابولهبك تابع اولدیغی
مراددر لعنت بهر دو را ایكیسی دخی نحس اكبردر * غریبدر كه * ابولهب *
وابوجهل * عددده متقاربدر * لطائفده امام ثعالبی تعیین ایدر كه ایكیسی دخی
احول یعنی كوزلری شاشی ایدی دیدهٔ قلبلری دخی طریق حقده شاشی اولدیغی
اولوا الابصاره عیاندر وكتب ادبدن مایعول علیه ده مصرحدر كه مرض ابی
جهل ابنه علتنه ومرض ابی لهب دخی لواطه یه اطلاق اولنمق بین الادباء
اصطلاحدر (ترجمه) بوجهله خوفله اویوب دمدار اولوب شقاوته *
كیردك ره ضلالته تابع اولوب سره ذنب

فاصبح ذاك الامر عارا يهيله * عليك حجيج البيت في موسم العرب

(حجیج) جمعدر مفردی حاجدر (موسم العرب) مقدمة الادبده حاجیلر بازاری
دیمشدر وقت حجده اولدیغی سببدندر مرادمنا بازاریدر دیمشلر لكن مطلقا موسم
حجدر خصوصا بو محلده همان جمعیت حجاج مراد اولور كه زمان معلومدر * وحج
لغتده قصددر صكره مكه یه ادای نسك ایچون عزیمتده متعارف اولدی (عرب)
لغت تازی تكلم ایدنلردر كه عجم مقابلیدر (مفهوم كلام) ای ابولهب سنك
ابوجهله بوامر متابعتك برعار وناموسدر كه صبر ایله موسم حجده عربان جمع اولوب
حج شریفه كلدكلرنده انلر اول عاری سنك اوزریكه القا وایقاع ایدرلر اول وقتده فهم
ایدرسین كه سن اول امرده نه خطا ایلدك (ترجمه) بوایش دكلمی سا كه عار یارین
یوزیكه اوره لر * حاجی كورسا كه نه دیر ایردكده موسم عرب

ولولان عن بغض الاعادی محمد * كانی ذووه بالرماح وبالقضب

(لان لین ماده سندن ملایمت ایلدی دیمك (لو) دخولیله شرطیه اولور (محمد)
علیه السلام فاعلیدر محمدا مفعول اولمق خلاف ظاهر كورنور لكن ترجمه اكا
ناظردر (عن) تعلیل ایچوندر بغض معجمه ایله در مصدر رفاعلنه مضافدر تقدیم

مهمله ایله بعض نسخه سی مفید دکادر (لحا) لحو ماده سندن درکه دری یوزدی دیمکدر سلخ الجلد کبی وبعض نسخه ده احانی احانی دن مخفف اهلکی معناسنه در دیدیلر لکن مأخوذ من اسلم وار بحدر (قضب) ضم وفتح ایله عمر وزننده قاضب ویا قضیبك جمعیدر کسیجیلر معناسنه در مراد قلجلردر * اصلی شده ایله کمّل وزننده ایدی وزن ایچون تخفیف اولندی * قضب دخی اکرچه ضمه لرله نسخه در وتسکلنی قلیلدر بولنمش وطوغرلمش اوقلردر لکن قافیه تسامحه مبنی ونوجیهی دشوار اولور (فحوای سخن) اکر دشمنلرك ایلدکلری عداوت سببیله پیغمبر علیه السلام نرم یعنی ملایمت اوزره کورنسه ومدارات ایلسه اول بغض صاحبلری مزراقلر وقلجلر یعنی آلات حرب ایله بنم دریمی یوزر ایدی (ترجمه) ممکن اولیدی بغضله اولان عدو محمده * سیف وسنان ایله بنی مجروح ایدردی روز وشب

ولن یشملوه اویصرع حوله * رجال ملاء بالحروب ذو وحسب

(او) الا ان معناسنه در (ملاء) رجال وزننده وصفتیدر جمعدر مفردی ملی عظیم وزننده در (مفاد مراد) پیغمبر علیه السلام اطرافنده حسیب ونسیب واصیل ونسیل نیجه فریق عریق * وانواع حربله مردان شجاعتکار استواردن چوق کمسنه لر تا که دوشورلمدکجه انی دشمنلر جمع واحاطه یعنی دستدراز کزند اوله مزلر وبلکه هیچ وصلت بوله مزلر * لکن بعضیلری معناده دیمشلرکه اطرافنده نیجه شجعان انی محافظه ایلمسکدها یکن دشمن اکا ظفریاب اوله مزکه ترجمه اکا ناظردر وبو معنی کندیده شجاعت اولمیوب وعصمت باریده اولمامسنی ایهام ایدر مع هذا (والله یعصمك من الناس) کریمه سی معصومیتن اثبات ایدر * خصوصا بر پیغمبر حرب وقتال وجنك وجدال اثناسنده مقتول اولمامشدر دیو ابن جبیردن منینی شرح یمینی ده تصریح نقل ایدر * مکرکه بو کفتار آیت کریمه نك نزولندن مقدم صدور ایلمش اوله (ترجمه) رهیاب اولورمی دشمنان پیرامن محمده یا اطرافنی احاطه ایلر دمبدم ذوی حسب

تباو تعسا لك یا ابن عتبة * اسقیك من كأس المنایا شربة

(ولا ابالی بعد ذلك غبه) بو رجز غزای بدرده ولیدی قتل ایلدکده لسان امیرانه دن ظهور ایلمشدر اوچ مصرعدر (تب) (ومنایا) (ولا ابالی) (وغب) ماده لری آنفا تفصیل اولنمشیدی (تعسا) دخی تبا کبیدر لکن تعس اکثریا ایلیسنده زبانزددر مفعول مطلقدر فعلی وجوبا محذوفدر (ابن عتبه) ولیدك کنیه سیدرکه عتبة بن ربیعه پدریدر (غبه) ضمیری اسقیك دن منفهم اولان سقیه

عائددر (مآل رجز) ملك قهار تعالى اى وليد پليدسنى هلا كه ودار ينده خسرانه
مظهر ايلسون موت كاسه سندن برجرعه ايلسنى شمدى بهره ياب ايدرم صكره
استرسن كون اشرى كل ايچ حاجتم اولماز يعنى انك ينه كلسيله همپالرى مراد
اولوركه كندى غيريله انلرك كلدكارى كندى ينه كلمك كبيدر (منقبه) امام
بخارى ومسلم على الاتفاق تخريج ايدرلر ابوذرغفارى بيوررمشكه قسم اوخالق
ذى الجلاله كه (هذان خصمان اختصموا فى ربهم) كريمه سى عبيدة بن الحارث بن
مطلب وحمزه وعلى رضى الله عنهم بدر غزاسنده ربيعه نك اوغللرى عتبه وشيبه
ومذكور عتبه نك اوغلى وليد ايله مبارزه ايلدكارنده نازل اولمشدر * حافظ اسمعيل
ديركه وقتا اوچ كافر ميدانه چيقدقلرين اهل اسلام عسكرى كوردكارنده حارثك
اوغللرى عوف ومعوذ ورواحه نك اوغلى عبدالله انلره قارشو وارديلر * عتبه ندا
ايلديكه اى محمد بزلره اقرانمزى ارسال ايله پس عبيدۀ مذكورى وحمزه وعلى
جنابلرينى حضرت سرور اكرم صلى الله عليه وسلم فرستاده بيورديلر عبيده
عتبه يه مقابل * وحمزه شيبه يه مشاكل * وعلى وليده معادل كلديلر * حمزه
وعلى درحال شيبه يله وليدى قتل ايليوب عبيده ايله عتبه بربرلرينى مجروح
ايلمشلرايدى عبيده يه امداد وعتبه يى دخى قتل ايليوب عبيده يى حضور سعادته
كتورديلر اول جراحتدن شهادت ميسر اولدى (ترجمه) ابن عتبه همدم
اولسون ساكه خسران وتباب * بخش ايدم ساكه بودمده جام موتيله شراب *
صكره اقرانك دخى كاهيجه اولور حصه ياب (نطق آخر)

والخيل جالت يومها اغضابها * بمربط سربالها ترابها

بودو بيت احد غزاسنده مشركينك علمدارى اولان ابوسعيد ابن ابى طلحه نك
رجزينه جواب اولمق اوزره صادر اولان ارجوزه دركه اول غزاده سعد بن ابى
وقاص رضى الله عنه انى اوق ايله قتل ايلدى بكى قصه دال مهمله ده كاسه كركدر
ان شاء الله تعالى * ابوسعيدك رجزى بودركه كندى شجاعتنى وقومنى مدحدن
عبارتدركه بش مصرعدر (نظم) قد قدمت براية اربابها * تجفل فيها دونها
اصحابها * ولمت من اهوالها اهابها * والصيد من ارجائها شبابها * يأتيه من
قسيها انشابها (خيل) اتلكن راكبلرى مراددر (اغضاب) ضم وشد ايله جمعدر
كاب وزننده (واغضابها) نسخه در (مربط) مسطر وزننده ايب حبل كبيدر
غضابك خبريدر مقيد تقديرنده (سربال) كوملك قيص معناسنه درمبتدا اولوب
خبرى تراب ودرت عدد ضمير خبره عائدلردركه مؤنث سماعيدر (معناى بيت)

آتلروسوارلری جنك كوشنده جولان ودوران ایلدیلر واول حربه غضبناك اولنلر اسیراولوب باغلندیلر واول مرتبه ده حرب وقتال وجنك وجدال اولدیكه غزاتك آتلرینك نعللرندن طاغیلان طپراقلر كویا حربك لباسی اولدی اهل قتال اولقدر خاك آلود اولدیلر (ترجمه) روزحربده خشمله جولان ایدر مردان حرب * جسمنه پیراهن اولور نتیجه نك میدان حرب

وسط منایا بینها احقابها * الیوم عنی تنجلی جلبابها

(وسط) بونده ساكن الوسط درایكیسی بیننده فرق ایچون (المتحرك ساكن والساكن متحرك) دیمشلر یعنی حركه ایله وسط برنسنه نك اورته سی اولمغله محل واحد البته ساكندر وعكسی یعنی ساكن اولان وسط برمحلك هرطرفیدرپس متحركدركه هر بری مراداولور برمحلنه خاص دكلدر ظرفدر فی وسط تقدیرنده (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدردوه ده استعاره اولنمشدر (احقاب) جمعدر مفردی حقب دوه نك سمر بنی بلنه باغلدقلری ایپ (جلباب) رداوهرنه كه جمله لباسلرك اوزرینه لابس اوله لركه فرجی وچاركبی جمعی جلابیب لفظ كرمیدر (معنای شعر) موت دوه لرینك بلنده ایپلرباغلی بین الحرب مردان میدان راكب اولورلربو كون بندن لباس حرب منسلب اولوب اندن عریان اولورم یعنی قضیهٔ كارزارحربی نتیجه پذیروخاتمه كیرایدرم بكا مقابل اولاجق كمسنه قالماز (ترجمه) اوسطی موتك اولاندرآرمده ازمان حرب * رفع ایدم جلبابنی بوكون اوله عریان حرب (نطق آخر)

الا علی تقتحم الفوارس هكذا * عنی وعنهم اخروا اصحابی

(مقدمه) تاریخ هجرتك دردنجی سنه سی سلطان سریر اصطفا علیه التحایا خیبرلیلردن هارونی النسل اولان بنی نضیرقبیله سنك نقض عهدلرینه بناء جلای وطن ودیاراخری مسكن ایلملری بابنده فرمان نبویلری صادراولوب انلردخی حرف الفاده افاده اولنمسی ان شاءالله الاكرم مصمم اولدیغی وجه اوزره بعضیسی مكه یه وبعضیسی اذرعات وسائربلاده نقل ایلمشلرایدی * بشنجی سالده كفرهٔ قریش وسائر یهود ایله اتفاق ایدوب مدینهٔ منوره یه توجه ایلدكلرنده بعدالمشوره سلمان فارسینك تعلیمیله اطراف شهره خندق حفرینه مباشرت بیوردیلر * وزمرهٔ اصحاب بودعای اجابت روای سلطان الانبیاء علیه التحایا ایله بهره یاب اولدیلر * اللهم ان العیش عیش الاخره فاغفر الانصار والمهاجره * وانلردخی بوبیتی انشاد ایلدیلر (نظم) نحن الذین بایعوا محمدا * علی الجهاد مابقینا ابدا * امرخندق

تمام اولدقده برکون عمروبن عبدالود بن ابی قیس ونوفل بن عبدالله مخزومی * ومنبه بن عثمان بن عبید وعکرمه بن ابی جهل وهبیرة ابن ابی وهب وضرار بن خطاب ومرداس بن محارب * یدی نفر سواری خندق کنارینه کلدیلر و برتنك محل بولوب خندقك دروننه آت سوردیلر * انلری کورنجه حضرت مرتضی بعض اصحاب کرام ایله خندقه واروب استقبال ایلدکده عمروه خطابا حضرت امیر بیوردیلر که ای عمر وسنك حق تعالی ایله عهدك واردرکه قریشدن هرکیمکه سنی ایکی خصلته دعوت ایلیه البته بربنی قبول ایده سین * عمرو تصدیق ایدوب بویله عهدم واردر دیدی پس حضرت امیر بیوردیکه سنی بن حق تعالی یه ورسولنه واسلامه دعوت ایدرم قبول ایله عمرو دیدیکه بودعوتی قبول ایلمم بنه جناب مرتضی دیدیکه پس کل آتدن آشاغی نزول ایله که ایکیمزده یایا اولوب سنکله جنك ایدهلم * عمرو دیدیکه بودعوتی قبول ایدرم لکن والله بن سنی غالب اولسم دخی قتل ایلمك استمم ونیتمده دخی بوقدرکه بنی نزوله ترغیب ایده سین حضرت امیر بیوردیکه والله سنی قتل ایلمك بنم نیتمده واردر قتل ایلمك استرم * پس عمرو آتدن اشاغی اینوب محاربه یه شروع ایلدیلر درحال جناب مرتضی عمروی قتل ایلدی * ومنبه اوق ایله مجروح اولوب مکه یه فرار وانده رفتار دار البوار ایلدی * ونوفلی طاشه طوتدیلر انی دخی جناب مرتضی قتل ایلدی بو بیتده اولان فوارسدن مراد بونلردر (همزه) استفهام انکاری ایچوندر (تقتحم) شدتله دخول ایدر دیمك که عاقبتنی فکر ایلمکسزین کندینی آتمق معناسنه اقتحام مصدرندندر (فوارس) جمعدر مفردی فارس آتلو دیمکدرکه یایادکل (اصحابی) منادادر مراد حضرت امیر ایله برابر اولان مسلمانلردر (بشارت) جابر انصاری بیورمشکه حضرت علینك عمروی قتلی قرآن کریمده جناب حقك نقل ایلدیکی داود وجالوت قصه سنه مشابهدر * وحذیفه جنابلری دخی دیمشدرکه قیامتده دلك بردخی برکون اولمازکه امت محمد بوکون ایلدیکی عملدن زیاده اجری اولان برعملی دخی ایده لر (مفاد معنی) ای اصحابم واخوانم بوفارسان میدان کارزار بوروشله بنم اوزریمه می هجوم ایدرلرها حقیقت حال آشکار اولنجیه دك بندن وانلردن کیروطورك حمله ایتمك (ترجمه) هجوم ایدن بکابونك کبیلرمیدر ای احباب * بوحربی قزدرم بن سز برازتأخیر ایدن اصحاب

الیوم تمنعنی الفرار حفیظتی * ومصمم فی الهام لیس ینابی

(الیوم) مؤخر فعلك ظرفیدر (فرار) تمنع یه مفعول ثانی (حفیظه) غضب وحمیت

(مصمم) كموكى كسن قلج (هام) باش كموكى (نبا) تقديم نون ايله كارايلميوب دفع ايلدى ديمكدر ليس نبادفع ايلدى ديمك اولور (معنى) بوكون وبوانده بنم غيرت وعلوهمت وحميتم بنى فزاره قومنز واستخوان سرى چالت ايدن قلج دخى بنى مقابلهٔ حيدرانه دن منع ودفع وتبعيد ايده مز (ترجمه) فراردن منع ايدن بوكون بنى نام ونشانمدر * سرم اوزره اولورايسه دخى شمشير آتشتاب

آلى ابن عبد حين شد الية * وحلفة فاستمعوا من الكذاب

(الى) هذا اوزننده يمين ايلدى ديمكدر كه مصدرى ايلاء اكرام وزننده در (ابن عبد) عبد الود نام كمسنه نك اوغلى عمرو كه حضرت اميرك يدنده قتلى قريبا مذكوردركه نبى الله عليه السلام جنابنك مأمور رسالت اولدقلرى قومك صنمنك اسمى وددركه لفظ قرأيدر * صكره بنى كلب قبيله سنه نقل ايلديكه دومة الجندل نام محلده ايدى (شد) بونده حمله قيلدى ديمك (الية) عطيه وزنى اوزره مفعول مطلقدر قسم معناسنه كه يمين وفارسيده سوكند دير لر * فاستمعوا من الكذاب ايلاءه تقديرنده مفعولدر وبيت آتيده بان لايصد جار ومجرور اول مقدره تعلق ايدر (مؤداى معنى) عمرو حمله سى وقتنده يمين ايلدى كه بجمله سى ايشديلر وبن دخى يمين ايلدم وانك يمينى ايكى شئ اوزره دركه بيت آتيده كلور * بعض نسخه ده فاستمعوا من الكذاب * امر صيغه سى ومن استفهام ايله واقعدر * لكن قافيه لرجرطرفنه چكمكدن اوترى ضمه يه مساعده نابنى فتحه نصب نقص اولمغدى (ترجمه) يمين ايتدى بكا حمله ايدنجه ابن عبدالود * يمين ايتدم دخى بن ايتدى اول كذابى كوش احباب

ان لايصد ولا يهلل فالتقى * رجلان يضطربان كل ضراب

(لايصد) يوزچويرمز ديمكدر وبونده بان تقديراولنوب بيت سابقده متعلقنه اشارت اولنمشدر (لايهلل) تهليل يعنى هيلله ايلمز كه لااله الاالله ديمز (التقى) ماضيدر قارشولشدى ديمك كه تكلمدن غيبته التفات واردر (ضراب) كسر وتخفيف ايله قلجلشمق معناسنه قانون الادب ترجمه شى اولان السنهٔ ثلثه ده يازلمش ايدى (وكل لفظى بومحلده ضرب شمشيرده هرنقدر بنده مطراق معرفت * وفن صنعت واريسه جمله سنى حمله سنده اجرا ايلديكنى افاده واحاطه ايچوندر (تمام معنى) مذكور عمرولك قسمى بوايكى امر اوزره منعقد ايدى برى حرب وضربدن روكردان توقف اولميه وايكنجى مغلوب ومضطر اولورسه دخى اسلامى قبول ورسالت نبويه يى اقرار اهلنك زمره سنه دخول ايلميه * پس ايكيمز قارشو كلوب بربريمزه بيمحابا شدت وصولتله باشلادق كه ايكيمزدخى بيلديكمزدن قالمدق

(ترجمه)

(ترجمه) يمينى ايتميه تهليل وكبر ودونميه برذن * حواله ايلدك بر بيريمزه تيغ شهرتياب

فصددت حين رأيته منقطرا * كالجذع بين دكادك وروابى

(منقطر) قاف ايله يانى اوزرينه دوشن كمسنه (دكادك) مساجد وزننده جمعدر مفردى دكدالك قومك الچق محلى كه خندقك چقورىدر (روابى) رابيه نك جمعيدر قوم يعنى كه خندقدن حفر واخراج ايله پيدا اولمش اوله * بعضيلر ربوه نك جمعى اولان رباويدن مقلوبدر بترك جمعى آبار اولديغى كبى ديديلرسا كنين سببيله ياسى دخى ضمه سى كبى ساقط اولوب لفظا حركة باشباع قيلنور * ويا خود روابى روبى نك جمعيدركه رئيبك مؤنثيدر رئيب وزن ومعناده غليظدر * قوم روبى نفسلرى وقلبلرى غليظ طائفه كه رقت ايمان ورحمت دينلدن بريلر ديمكدركه سائر رفيقلرى اولان كفره مرادد رديدبلر (مرام امير) اول يمينده حانث اولمدى واقعا عمرو فرار من الله ايلدى فرار الى الله ايلمدى خرما شاخى كبى قطر وجودى اوزره خندق ايچنده سائر كفره بيننده دوشمش انلر كبى ياتمش كورنجه بندخى قتالدن ال چكوب عودت ايلدم ديمكدر (ترجمه) اودم دوندم كانى كوردم يقيلوب برده پست اولدى * بره دوشمش درخت منتهى كيبى ياتوربى تاب

وعففت عن اثوابه لوانني * كنت المقطر بزنى اثوابى

(بز) قابدى ديمك بونده قاپرايدى ديوادا اولنور (اثوابى) بدلدر (مرادناظم) بز آنك البسه سنه رغبت ايلميوب عفت ايلدم اكرا كا اولان تقطير حالنى بكا اولسه تحقيق اول بنى صو يردى (منقبه) اول انده حضرت فاروق رضى الله عنه ياعلى غزالك مبارك اولسون (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى حكمنجه زرهنى المازميسين ديدى واقعا اول درعك برنظيرى دخى يوغيدى حضرت امير بيوردىلركه قرشيدن جمله من اقربا بز لابس اولديغى درعى سالب اولوب شايدكه ستر عورت ايدجك برغيرى شيئى اولميه مكشوفا ترك ايلمكدن حيا ايدرم ديو بيوردىلر (ترجمه) چو عفت ايلدم اثوابنه هيچ اولمدم راغب * انك يرينه بن دوشسم قومزدى بنده هيچ اثواب

عبد الحجارة من سفاهة رأيه * وعبدت رب محمد بصواب

(حجاره) حجرك جمعيدر طاشلردر والتون وكمسه دخى حجرين ديرلر (سفاهت) خفت عقلدر بوقرينه دن ناشى حجاره ايله ذهب وفضه مراد اولنمق اصل معناسندن اولادرزيرا بيت شريفك داخلنده زروسيمدن اوچيوز التمش عدد بت

وار ایدی رئیسلری هنر وزننده هبل ایله معروف ایدی فتح الفتوح وقوعنده جمله سنی امر همایون نبوی ایله شکست ایدوب وهر کیملك خانه سنده بت وار ایسه پاره پاره ایلسون دیو فرمان جهانمطاع پیغمبری صادر اولدی (رأی) ایکی نقیضك برینه نفس غلبهٔ ظن سببیله اعتقاد ایلمکدر (ترجمه) پرستش ایلدی احجاره اول رأی سفاهتله * بنم معبودم اول رب محمد مصطفا وهاب

عرف ابن عبد حین ابصر صارما * یهتزان الامر غیر لعاب

(عرف) برینه علم دخی نسخه در (ابن عبد) عمرو مذکوردر (صارم) کسیجی دیمکدر کثرت استعمالی قلجده در (یهتز) دترردیمك (لعاب) کسر ایله ملاعبه (ترجمه) چو کوردی سیف صارم اهتزازین دست پاکمده * اودم بیلدی بو کاری کیم دکل بازیچهٔ احباب

اردیت عمرا اذ طغی بمهند * صافی الحدید مهذب قصاب

(اردیت) مهمله لر ایله نفس متکلم وزن ومعناده اهلکت یعنی بن هلاك ایلدم دیمك (مهند) سیف هندیکه قصیدهٔ برده ده کعبك خرقهٔ سعادت الباسیله کعبنی عالی ایلد کاری بیتده دخی واقعدر اردیت فعلنه متعلقدر (قصاب) صاد مهمله ومعجمه دخی لغتدر قاطع معناسنه مهندك اوچنجی صفتیدر (ترجمه) چو طغیان ایلدی عبد بن عمرولك رشتهٔ عمرین * کسوب تیغ مهندله جحیمه اولدی پس رهیاب

لا تحسبوا الرحمن خاذل دینه * ونبیه یا معشر الاحزاب

(لا تحسبوا) ظن ایلمالك دیمکدر اند نصکره اولان (رحمن) (وخاذن) ایکی مفعوللر یدر (معشر) اول جماعتدرکه بر برلریله اختلاط ایده لر (احزاب) حزبك جمعیدر مراد غزوهٔ احزابك رجالیدرکه غزوهٔ خندق دخی دیرلر * انلربنی قریظه درکه رئیسلری کعب بن اسددر * وبنی نضیردرکه سرچشمه لری حیی بن اخطبدر * وقریشدرکه باشلری ابو سفیاندر ودخی قبائل سائره در (مآل مراد) ای اعدای دین سزلر ظن ایلمالك که رب العالمین تعالی بودینی مبینی وپیغمبرینی ترك ایلیه بویله دکلدر (ترجمه) خداوند معینی صنمکز مخذول ایدر دینن * یا خود پیغمبرین ترك ایلیه ای معشر احزاب (نطق دیکر)

ستشهد لی بالکر والطعن رایة * حبالی بها الطهر النبی المهذب

(کر) کیرودوندرمك * بونده معنی برکره دنصکره بر حمله دخی ایلمك حتی جناب ناظمك لقبلرینك بری کرار در حمله کار محارب معناسنه در (رایه) سنجاق که علم

دخی دینور (حبا) مهمله ایله وبردی یعنی عطا ایلدی دیمکدر * ایکنجی مفعوله تعدیه سی حرف جر ایله در (طهر) بالتشدید یعنی طهارت ظاهری (مهذب) بالتشدید یعنی طهارت باطنی ایله پاك قیلنمشدر که شق الصدر ماده لرینه ایمادر * اهل اسلام ظهارتلرك ایکیسنه دخی سعی لازمدر حتی خواجه نقشبند قدس سره حمامدن چیقدقده بورباعی زبانکذارلری اولورمش (رباعی) ای در خم چوکان تودل همچون کوی * بیرون نه زفرمان تودل یك سرموی * ظاهر که بدست ماست آنراشستم * باطن که بدست تست آنرا توبشوی (مرادناظم) قربیا میدان جنکده حمله وصوله وحرب وضرب اهلی اولدیغمه اول پیغمبر پاکتر علیه الصلاة والسلام جنابلری جمله اصحاب ایچندن بوبنده لرینه تخصیصا عطا واحسان ایلدکلری علم شریفلری شهادت ایدر یعنی آنی بکا عطالری شاهددر زیرا جمله غزاتدن شجیع ومعتمد کسنه یه علمدار اولمق معتاددر (مهمه) رایه سنجاق معناسنه در لوا دخی دیرلر علم ایکیسنه دخی دیرلر لکن رایه ایله لوا انك فرقی بودر که رایه علم کبیردر آل عثمانده اولان سنجاغ شریف کبی اقام الله برهانها که عسکر اسلام آنك اوغورینه جمع اولور وصاحب حرب اولان رئیس قوم دائما اکا ناظر ومنتظر اولور * ولوا علم صغیردر * امیر قومك کبکبه ودبدبه سنك علامتیدر که دورنده امیره تابعدر وامیرا کا تابع اولماز * ترمذی تخریجی وانس روایتیله جامع صغیرده مصرحدر که سلطان کتیبهٔ انبیا علیه التحایانك رایه لری سیاه ولوالری بیاض ایدی * وحضرت صدیقه رضی الله عنهانك رداسی ایدی * ابن قیم دیرکه رایهٔ سیاهلری عقاب اسمیله بنام ایدی لکن دیدیلر که سیاه خالص دکل ایدی سیاهه مائل اولان رنکلردن دخی اولدیغی واردر لکن محل بعیددن باقلسه سیاه کورینور * اما قاضی وطیبی طیب الله ثراهما اسود خالك یعنی سیاه خالص ایدی دیدکلری اختلافلری اختلاف اوقاته حمل اولندی یعنی بعض غزواتده سیاه صرف وبعضیلرنقطی تعبیراولنان بشیل ودخی سائرلون ایله ملون اولدیغی واردر * حتی ابوداود سننده صاری دخی اولدیغی روایت ایدر * وترمذی عللنده براء بن عازبدن روایت ایدرکه اعرابك البسه سندن نمره اسمیله معروف مربع بردهٔ صوفدن دخی اولدیغی واردر * وطبرانی ترمذینك روایتنی نقلدنصکره اوزرنده لا اله الا الله محمد رسول الله یازلمش ایدی دیمشدر * ابوبکر ابن العربی محدث دیرکه لوامزراغك اوجنه ربط اولنور امارایه نك مخصوص عصای کبیری اولوب اندن دور اولماز مکرکه قنا بولنماغله ضعف کاوب روزکاره تحمل ایلمیه اول وقتده تجدید اولنور

(فائده) پیغمبر علیه الصلاة والسلام جنابلرینك دین مبین اوغورینه ابتدا عقد بیوردقلری رایه بدر غزاسندن مقدم برسریه ارسال ایلدکده عبیدة بن الحارث القرشی یه عطا ایلدکلری علمیدر ولو ادخی ابتدا حضرت حمزه یه اعطا بیوردقلری علمدر وصکره هر قبیله یه برسنجاق ویرلدی وحکم وقتله نیجه کمسنه لرکندیلره علمدار اولدیلر لکن حضرت امیر جمله دن چوق تعیین اولندی (مهمه) جناب ابی ایوب انصاری دخی بعض سرایاده حتی جامع کبیر امام سیوطی آخرنده مسند ابی ایوبده وغیریده ابوایوبك همشیره زاده سی براءدن مرویدرکه خالم خالده راست کلدم رایهٔ نبویه علیه التحیة کندی یدنده اولوب برمقدار عسکره علمدار تعیین بیورلمش توجهی سمتندن سؤال ایلدم بکا دیدیکه برکمسنه باباسنك منکوحه سنی باباسی فوتندن صکره تزوج ایلمش انی اخذ وضرب عنق ایله پیغمبر علیه الصلاة والسلام بکا امر ایلدی دیدی شایدکه قبیله سی مقابله ومقاتله ایدرلر دیو جمعیتله متوجه اولمشلر ایدی باباسنك منکوحه سنی تزوج ایدن کمسنه نك اسمی منظور وباباسی اسمی زبان ومنکوحه نك نامی ملیکه بنت خارجه در بوماده (لاتنکحوا مانکح آباؤکم) نهی شریفی وقوعندن مقدم واقع اولمشدر صکره ملیکه یی طلحهٔ مبشر تزوج ایلدی (القصه) امام بخاری ومسلم سهل بن سعددن اتفاقا تخریج ایدرلرکه هجرت نبویه نك یدنجی سنه سی پیغمبر علیه السلام فتح خیبره توجهلرنده بیوردیلرکه بورایه یی یارینکی کون تحقیق بررجله ویررمکه انك یدنده فتح میسر اولور والله تعالی ورسولی انی سورلر واودخی آنلری سور چونکه صباح اولدی پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه علی قنده در جواب ویردیلرکه عاینك کوزلری آغرر اصحابدن بریله حضور سعادتنه احضار بیوردیلر ودهان معجز بیانلرندن بزاق براق مبارکلرین کوزلرینه سوروب درحال درددیده لری زائل اولدی* رایه یی حضرت امیره اعطا بیوردیلرکه تفصیلی کتب حدیثده مصرحدر قلعهٔ خیبر محاصره سنده اثنای حربده یهودك بری برطاش ایله مبارك دست لطیفلرینه ضرب ایلدکده قالقان اللرندن دوشدی اول آنده قلعه نك قپوسنی قلع ایدوب حربك تمامنه دك انی کندینه سپر قیلدی * وفتح دخی میسر اولدی بوبیت بوبابده حسان حضرتلری انشاد ایلدیکی شعردندر (شعر) شفاه رسول الله منه بتفله* فبورك مرقیا وبورك راقیا * وامام احمد ابورافعدن روایت ایدر ابورافع صحابی پیغمبر علیه السلامك آزاد کرده لرندندر یدی کمسنه ایله بن سکزنجیسی حضرت امیرك سپر ایلدیکی باب قلعه یی سعی والتزام ایلدك یرندن تحریك ممکن اولمدی

دیمشدر وحضرت امیر بیورر که باب خیبری والله بن قوت جسمانیه ایله قالدرمدم بلکه قدسیهٔ ربانیه ایله ایدی کرم الله وجهه ورضی الله عنهم اجمعین (ترجمه)
علم هر حمله وضربیمه شاهد اوله بیل هب * بکا کانی عطا قیلدی نبی حق مهذب

وتعلم انی فی الحروب اذا التظت * بنیرانها اللیث الهموس المجرب
(التظت) علولندی دیمکدر فاعلی حربه عائد (نیران) نارك جمعی (لیث) ارسلان (هموس) نرم وملایم ارسلانك صفتیدر (معنی) ارسلان که آتش کورنجه شدتی زائل اولوب فرار ایلدیکی مجربدر ولکن بن سائر ارسلان کبی دکلم بلکه آتش حربی کوردکجه حمله وشجاعت صاحبی اولورم دیمك مرادایدر (ترجمه) بیلور
چون آتش حرب اشتعاله ایردیکی دم * اولورم انده برشیر دلیر اولور مجرب

وقد علم الاحیاء انی زعیمها * وانی لدی الحروب العذیق المرجب
(احیاء) جمعدر قبیله لرکه مفردی حیدر (زعیم) کفیل وسید (عذیق) تأخیر معجمه ایله درخرماد الجغزی که تصغیر صیغه سیدر اصلی عذقدر وعدق مهمله لرله وغدق تقدیم معجمه ایله دخی لغتدر (مرجب) رجب لفظندن وزن ومعناده معظمدر ومیوه سی چوق اغاجدر که داللری التنه طباقلرقونمش اوله (مآل معنی) جمله قبائل اهلی بیلورکه بن حربك رجلی ورئیسیم وتحقیق بن جنك وقتنده برنخل خرمای پرمیوه کبی یم که حربك انواع صنایعنی اجرایه قادرم (ترجمه)
قبائل هب بیلور که انلرك بن سیدی یم * کورن دیرباغ حرب ایچره بکا نخل مرجب

ومثلی لاقی الهول فی مفظعاته * وقل له الجیش الخمیس العطبطب
(مفظعات) فاومعجمه ومهمله ایله شدائد شنیعه (خمیس) برعسکره دیرلر که بش رکنی اوله بری مقدمه که چرخه تعبیر اولنور وبری دخی شاق که رئیسنه دمدار دیرلر وبری دخی میمنه صاغ قول ومیسره صولقول وقلب اورته محلنده اولان عسکردر که زبده سیدر (عطبطب) مهمله لرله درهلاك ایدیجی (معنای سخن) بنم کبی شجیع کشی هول وخوف اهلی میاننده بولنمز بلکه شدائد اموروده بولنور وبنم کبی از بولنور که اجزای خمسه دن مرکب عسکر مهلکه مالك اوله (ترجمه)
بوهول ایچره اولنلردن بنم مثلم بولنمز * کا کاندك اوله جیش خمیسك کثرتی هب

رجز انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذوسطوة وذوغضب
معلوم اوله که بوشعر بحر رجزندرکه مصرعلری تك دخی اولور حتی بوشعری یدی مصرعدر (عبد المطلب) جدنبویدرکه حضرت امیر ایله نسبلری انده جمع اولور وعبد المطلب پدری هاشمدر که مدینهٔ منوره یه واروب انده عمرو بن زیدك کریمه سی

سلمایی تزوج وانلردن عبد المطلب دنیایه کلدی بدی یاشنه واردقده هاشم وفات
ایدوب مطلب اسمنده برعمی انی مکه یه کتوروب انك تربیت وحمایتنده نشأت
ایلمکله بنده‌ٔ درمخریده‌سی ظن اولندیغی جهتدن عبد المطلب دیو شهرت بولدی
زیرا مدنی المولد اولوب ویدی یاشنه دك مدینه‌ده ساكن اولمغله اهل مکه انك
هاشم زاده اولدیغن بیلمزلر ایدی (اسمی) شیبه‌در سبب تسمیه دخی موی سری
بیاض اولدیغی حالده دنیایه کلمسیدر * حضرت امیر پدری ابو طالبی بو شعرده یاد
ایلیوب کندینی انلره نسبت ایلدی زیرا ابین العرب عبد المطلب شان عظیم صاحبی
ایدی * حتی غزوه‌ٔ حنینده حضرت رسالت دخی بو وجهله اکا کندینی نسبت
ایلمشدرکه بیوررر * انا النبی لا کذب * انا ابن عبد المطلب * (سطوت)
وزنا ومعنی حمله‌در (عضب) تقدیم مهمله وکسر معجمه ایله قلج وناصر معناسنه
دخی اختری یازمشدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب * پاك وصاحب
حمله وسیف عضب

(غذیت فی الحرب وعصیان النوب * من بیت عز لیس فیه منشعب

(غذیت) معجمه‌لرله‌در ذالده مهمله دخی نعتدر ماضی مجهولدر بن غدالندم
دیمکدر (نوب) جمعدر نوائب معناسنه که مصائب وبلایادر مفردی نا ایله نوبه‌در
(منشعب) متفرق (خلاصه‌ٔ کلام) بن عبد المطلب زاده‌یم یعنی اکرچه سادات
قریش اولادندنم لکن حرب وضرب وجنك وجدال ایله وشدائد بلیات اربابنك
عصیانلرنده انلری قهر وتدمیر طریقیله پرورش یافته‌یم وبر بیت عزتده نشأت
اوزره تربیت کوردم که انده قطعا پریشانلق کدری کورر کمسنه یوقدر (ترجمه)
هم غداحزدر غزا ایله نوب * خانه‌ٔ عزتده کاولمز منشعب

وفی یمینی صارم یجلو الکرب * من یلقنی یلق المنایا والعطب
اذ کف مثلی بالروس یلتعب * بو شعرك مطلعندن ماعدا بیتلرینك اوج مصرع
اوللری دخی یکنسق اوزره واقع اولمشدر (صارم) کسکین قلج (کرب) جمعدر
مفردی کربه غم وهمدر (منایا) جمعدر مفردی منیه موتدر (عطب) هلاکدر
(کف) پنجه که آوج دینور (ترجمه) الده شمشیرم ایدر دفع کرب * باکه
ایرن موتی اولور منتخب * زیرا سرله دستم اولور ملتعب (رجز آخر)

هذا الکم من الغلام الغالب * من ضرب صدق وقضاء الواجب
(هذا) ایله مشارمرادسیفدر غالب وضرب قرینه سیله (غلام غالب) کندینی
مراد واجدادندن غالبه دخی ایما وغلبه ایله تفأل دخی غالب احتمالدر (ترجمه)

بو تیغی سزه تحفه چکر غلام غالب * که ضرب صدقله اول ایدر قضای واجب

وفالق الهامات والمناکب * احمی به قاقم الکتائب

(هامات) جمعدر مفردی هامه کاسهٔ سر یعنی قفا کموکی (مناکب) منکبڭ جمعیدر اوموزلر (قاقم) مناکب وزننده جمعیدر مفردی قمقام کبیر وعین اعیان که رئیس قومدر (کتائب) کتیبه نڭ جمعیدر وزن ومعناده عساکر دیمکدر (ترجمه) شکست ایدر اول سزی کهی مناکب * انکله عسکری حفظ ایدم بعون واهب (رجزدیکر)

هذا لکم معاشر الاحزاب * من فالق الهامات والرقاب

(عنتربن) صامته خطاب بیورمشلرکه سر قبیلهٔ بنی مراددر (رقاب) رقبه نڭ جمعیدر (فالق) شق ایدیجی در کندیلر بن مرادایدر (ترجمه) بو تیغم ارمغانمدر سزه‌ای معشر احزاب * بری وار باشکز اوززه مقامی کردن کذاب

فاستعجلوا الطعن والضراب * واستبسلوا الموت والمآب

(استبسلوا) میدان حربه کندیلریکزی اتڭ دیمکدر استعجلوا کبی امردرکه ورطهٔ موت ویامآب که رجوعدر خالی اولمز البته مقتول ویاقاتل اولور (ترجمه) کلڭ بوطعن تیر وضرب شمشیره اولڭ حاضر * شجاعت منزلندن جای موته ایدیکز پرتاب

صیرکم سیفی الی العذاب * بعون ربی الواحد الوهاب

(ترجمه) ایرشدیره سزی درلڭ عذابه تیغ آتشتاب * بودر قصدم بعون الله ربی الواحدالوهاب (رجزدیکر) انا علی وابن عبدالمطلب *

احمی ذمارا واذب عن حسب * والموت خیر للفتی من الهرب

بوار جوزه دن مصرع اول بعینه سابق * وبوند نصکره اوچ محلده لاحق اولسه کرکدر * خصوصیله بوشعرلری * ربیع ابن ابی الحقیق خیبری به خطابا صادر اولمشدرکه خیبر قلاعندن قموص قلعه سنڭ شاهی ایدی (منقبه) حیی بن اخطبڭ قزی صفیه ربیع مزبورڭ اوغلی کنانه نڭ زوجه سی ایدی ناکاه صفیه برشب رؤیاده آسماندن افتابڭ کندی سینه سینه نزولنی مشاهده ایدوب سحری کنانه یه نقل ایلدی کنانه دخی والله سن سلطان الاسلامڭ منکوحه سی اولمق آرزو وخیال ایلدڭ دیو لطمه زن تأدیب اولدقده کوزنڭ اطرافی قرارمش ایدی * واقعا فتح خیبرده بین الاساری صفیه یی اخذ وتزوج بیوردیلرکه حضرت هارون نسلندندر (انا) الف ثانی وزن ایچون اشباع اولنور (ذمار) حق وحرمت (ذمامی) نسخه سی دخی واردرکه لجام معناسنه در (اذب) منع ایدرم دیمکدر هرب فراردر

(ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب ادب * ایلرم عهدم حمایت کاربمیه نقص حسب * خیراولور موتی غیورلرا که عاراولورهرب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذوسطوة وذوحسب

بو بیت بالتمام سابقده فقط (ذوحسب) برنده (ذوغضب) واقع اولمشیدی * ومصرع اول بیت متقدمده دخی مذکور وایکی محالده دخی قریبا مسطور اولسه کرکدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب نسب * پالدامن حملهٔ اعداده شیرذی حسب

قرن اذا لاقیت قرنا لم اهب * من یلقنی یلق المنایا والکرب

(قرن) فتحله همسر در که جمعی اقران همسنلر ودرجه ده برابرلر معناسنه در مصراع ثانی بالتمام قریبا سبق ایلدی فقط (الکرب) برنده (العطب) واقع اولمشدر (معنی) بکا قرین اولان کمسنه یه مقارنت وقتنده هایب وخائف دکلم بکا ملاقی اولان کمسنه موته وغم ومشقته مصادف اولور البته صوری ومعنوی بنم غالبیتم اباعن جد مسلمدر (ترجمه) خصمه اولسم مقارن چکمزم خوف وتعب * کیم ایریشوربا که ایریشور اکا موت وکرب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب * اخ النبی المصطفا المنتجب

(منتخب) کزیده جیم ویاخود خاء معجمه ایله دخی لغتدر مصطفا کبی مختار ایله هم معنادر * وبو شعر خیبر غزاسنده ابن مروان دارمی یه جواب اولمق اوزره صدور یافته در وانک رجزی دخی بو بش مصراعدر که مصرع ثانیده اوج بیت مقدم اولان بیت علوی ایله توارده قریبدر بو شعرده وکلکم بیتی اکراولمسه تحقیقا اول شعر سابقک جوابی اولمق دخی انسب ایدی * انا الغلام العربی عند النسب * احمی جواری واذب عن حسب * واقتل القرن الجری عند الغضب * للضرب والطعن الشدید انتصب * من انت ان کنت کریما فانتسب (بو رجز) خیبر یده معنی * بن شجیع وخالص عربی یعنی اولاد عرب لک شهرتلرندنم سند دخی اکر حسیب ونسیب ایسک نسبکی یاد وابراد وثابت ایله دیمک اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب ای دلخراب * دادر فخر جهان پیغمبر عالیجناب

رسول رب العالمین قد غلب * بینه رب السماء فی الکتب

(رسولی) جر ایله نبیدن بدل ورفع ونصبی دخی جائزدر که معروف اعرابلرندندر (عالمین) جمع ومفردی عالمدر که ما سوی الله مرادور زیرا خاتم ختمک التی وسببی اولدیغی کبی اول وزنده عالم دخی صانعک وجودینه علمک علامتی وسببیدر که

جواهر واعراضه شاملدر* پس جمع قیلمغه حاجت یوغیکن جمعیی اجناس مختلفه یه شمولنی افاده ایچوندر* وصیغهٔ عقلا یعنی جمع مذکر صحیح ایراد اولنمسی ذوی العقولی تغلیب ایچوندر زیرا عوالم دخی جمعیدر (نکته) بو بیتده کتب منزلهٔ سماویه‌دن تورات وزبور وانجیلده دخی حضرت رسالت علیه التحیه جنابلرینک ذکر جمیللری اولمسنه اشارت واردر توراتک سفر اولندن طقوزنجی فصلده* وبشنجی سفرندن اون برنجی ویکرمنجی فصللرنده* وکتاب شعیادن یکرمی ایکنجی فصلنده مذکور اولدیغی تفسیر کبیردن (یابنی اسرائیل اذکروا نعمتی) آیت کریمه‌سی تفسیرنده ایراد اولنمشدر* وزبور داود علیه السلامده حضرت رسالت علیه التحیه‌یه خطابا نیچه آیات یازلمشدر* وحضرت روح الله جنابلری حوارین علیه وعلیهم السلامه دیدیکه بن کیدرم وقریب یاسنزه (فارقلیط) کلور روح الحقدر که کندیلکندن سویلمز بلکه کندویه دینه کاری سیزه تبلیغ ایدر دیو بیورمشدر که (ان هو الا وحی یوحی) مفهومیدر (فارقلیط) ایله حضرت رسالت علیه التحیه مراددر* ومعناسی حق ایله باطل بیننی فارق دیمکدر* وسائر محللرده وصحفده دخی ذکر خیری ایراد اولندیغی مفصلاتده مسطوردر (منقبهٔ عجیبه) صنادید نصارادن بطریق روم نصب اولنان برشخص ایله شارح فقیر مستقیم‌زادهٔ شکسته ضمیرک ملاقاتی اقتضا ایلمک حسبیله بطریقخانه‌یه واروب برایکی مجلس صحبت اثناسنده برمترجم عربی انجیل کتوروب بو فقیره ارائت وسواضع متعدده‌ده بحث کونه صحبت اولنورکن* وصف نبوی علیه الصلوة والسلام اولدیغی اشکاره برمحلی دوچار دیدهٔ تفقد اولدیکه* ویوحنا شهد من اجله وصرخ قائلا هذا الذی قلت انه یأتی بعدی وهو قبلی کان لانه اقوم منی نحن کلنا اخذنا نعمه لان الناموس بموسی اعطی والنعمة والحق یسوع المسیح صار حقا الی آخره* کندینه قراءت ایدوب بو اوصاف عیسویه اولمق احتمالی یوقدر پس عدم اقرار رسالت احمد مختاره سبب اضطرارندر دیدیکمده سائر انبیا کبی قوم مخصوصه مبعوثدر دیو اعتراف معروفلرین برای اسکات درمیان ایلدی لکن فحوای مکالمه‌ده رحمت عالمیان وبلکه علت غائیهٔ خلقت انس وجان وجهان اولدیغن بو فقیره اکراما ویاخود واقعده معتقدی اولسون ایراد واقرار ایلمشیدی عبد داعی دخی بو جواب عقلی‌یی عرض ایلدمکه مطلقا رحمت عالمیان* وسبب خلقت ماسوای یزدان اولان کمسنه‌نک وجودی رحمت عامه ایکن بعثتی خاصه اولوب برمقدار ایله مقید اولمق آنک شان عالیسنه شأنی مورث اولدیغی ظاهردر

حكيم مطلق حكمتنده خطا ايدوب ولازمهٔ حالدن نقصان ايلمش اولور بوحالت
مانع الوهيت وعيب خالقيتدر * بونك امثالى نقايصدن منزه اولديغنى درت كتاب
ناطقدر ديدبكمده (فبهت الذى كفر) سرى مقرر اولوب خلع ولبس طريقيله تكلمه
آغاز ايلديكم جهتدن درون ظلمت مشحونته تأثير بنك اثرى بكاسندن عيان
اولوب هماندم اقرار * وقبول اسلام ايله بهره دار وبرجبره تخليه ايدوب انده بعد
العزل دخى تكاليف شريعت احمديه يى مهما امكن اجرا * ومترصد اظهار
وانها ايدى (ترجمه) غالب مطلقدر اعدايه رسول حق تمام * شاهد عادل يتر
حقدن نزول ايدن كتاب

وكلكم يعلم لاقول كذب * ولا يزور حين يدؤ بالنسب

(يعلم) مفعولى محذوف اخوتى بالنبى در (يزور) كذب معناسنه اولان زوردن
مضارعدر كه تزوير تزيين كذب ديمكدر (يدؤ) صحو ومحو وزننده اولان دأو
مصدرندندر كه مكر وحيله دراصلى واوى اولمغله اعلامارسمى ابقا اولندى يائيدر
دخى ديمشلر (مفهومى) جمله كز بيلورسزكه نسبده مكر وحيله اولاند يغى زمانده
پيغمبر عليه السلام ايله بنم بينمده اولان اخوت مذكوره مز يلان دكل ايدى
ديمكدر كه دارمينك دعواى نسب ايلديكى صحيح دكلدر حيله در ديمك مراد
بيوررلر (فتح) حضرت ناظم كندينه پيغمبر عليه السلامك اخوتنى اطلاقك
وجهى بودر كه سال هجرتده مدينهٔ منوره ده مهاجرين ايله انصار ميانتده كمال
اتحاد بولنوب اختلاف رفع اولسون وايتلاف كاسون ديو بر برلرينه اخوت عقد
ايلمشلر ايدى اول مرتبه ده كه بر برلرينه وارث اوله لر وذوى الارحام ترتيبده مقدم
اوله وقتا بدر غزاسندن عودت اولندقده (واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض) آيت
كريمه سى نزوليله اول اخوتده حكم ميراث قطع اولندى * مهاجرين وانصاردن
عقد اخوت اولنان كمسنه لر قرق بش نفر وبعض رواياتده يوزاللى عدد نفس
نفيس ايديلر * ابومرثد عبادة بن الصامت ايله برادر قيلنمشيدى * مصعب بن زبير
زيد بن حارثه ايله * طلحة سعد بن ابى وقاص ايله * عبد الرحمن بن عوف عثمان
ذى النورين ايله معاذ بن جبل ابن مسعود ايله * ابوذر غفارى سلمان فارسى ايله *
كذا وكذا عقد پيوند اخوت قيلديلر * ترمذى ابن عمردن روايت ايدر كه امر اخوت
تمام اولدقده حضرت امير كرم الله وجهه اغلمغه باشلوب اصحاب ميانتده موجب
الفت واتحاد اولان امر اخوتده بنى محروم بيورد يكز وجهى ندر ديدى حضرت
رسالت دخى * انت اخى فى الدنيا والاخره * سن بنم دنيا وآخرت برادرمسن

بیورد یلر پس لب خندان ودیده کریان * مسرور وشادان اولدی (امام) نووی تهذیب الاسماده دیرکه عقد اخوت ماده سی ایکی کره واقع اولمشدر * بری مکه ده بین المهاجرین وبو ایکنجی مدینه ده درکه ذکر اولندی (ترجمه) هب بیلورسز کیم یلان اولمازانك قرداشلغی * کیم صدورا یتمز یلان اندن ابدبی ارتیاب

صافی الادیم والجبین کالذهب * الیوم ارضیه بضرب وغضب

(جبین) اکرچه جبهه یعنی آلن معناسنه مستعملدر لکن جبهه نك ایکی طرفیدرکه هر برکسنه نك ایکی جبینی وبرجبهه سی اولور جبین یمین وجبین شمال دینور * وشعرك مألی ظاهردر (ترجمه) جسم پاکی سیم خالصدر جبینی چون ذهب * سل سیفم ایلرم راه رضاسنده شتاب

ضرب غلام ارب من العرب * لیس بخوار یری عند النکب
فاثبت لضرب من حسام کاللهب

(ضرب) برایله ضرب سابقدن بدل ورفع ونصب دخی رسول سابقك اعرابی کبیدر (ارب) حشن ورزننده عاقل واهل تجربه (عرب) شهریلرکه نسبتی عربی کاور اعراب آنك جمعی دکلدر بلکه ساکنان بادیه دیمکدر (فائده) ابتدا لسان عربی ایله تکلم ایلمك حضرت اسمعیلدن ظهور ایلدیکی جامع صغیرده (اول من فتق باللسان العربی اسمعیل) حدیثیله ثابتدر * بعده یعرب بن قحطان سبب اشاعت لسان اولمشدرکه یمنلر بالکلیه آنك اولاد واحفادیدر (خوار) اولی معجم وآخری مهمل فاعلك مبالغه سیدر سست یعنی قورقق که جری وجسورك ضدیدر لیس بری بخوار ایکن وزن ایچون تقدیم اولندی غلامك صفتیدر (کاللهب) حسامك نعتیدرکه یالك کبی اولان قلج دیمکدر * وبو غزاده خیبریلردن طقسان اوج یهودی مقتول اولمشدر (ترجمه) ضرب ابن عم پالك مصطفادر قیل حذر * برق خاطفدر کورنمز ضرب تیغی چون شهاب * ضرب تیغه ثابت اول مردایسك ایتمه اجتناب (لطق آخر)

سیکفینی الملیك وحد سیفی * لدی الهیجاء تحسبه شهابا

حد کسکین طرفی وکسکین اولمغه حدت دیرلر قلج وبچاق کبی کسر معقوله سنده مستعملدر (هیجا) حربدر * بوشعر صفین ده ملك شام اولان معاویه یه خطابدر (منقبه) چون حضرت امیره معاویه یه مقابله ومقاتله مراد ایلدی حضرت مرتضی دخی بشر بن عمر وانصاری صحابی یی وسعید ابن قیس همدانی وشیث بن ربعی نام کسنه لری معاویه یه نصیحت ایچون

ارسال ایلدی واراوب هرچند که پند ونصحیله مبالغه وابرام ایلدیلر الزام قبول
ایلیوب بن نخوت عثمانی طلبدن ال چکمم دیدکده * سعید دیدیکه ای معاویه جمله
خلق بیلورلرکه سنك مرادك حضرت ذی النورینك قاتلی وقاتللرینك قصاصی
دکلدر وهم بودعوایله اهل دکلسین لکن مرادك بوحقانیت صورتیله عوام ناسی
کندیکه جلب وجذب ایلمکدر اکر عثمان زنده بولنسه انکله ابتداسن مقاتله
ایدردك دیدکده معاویه غضبناك اولوب دیدیکه ای سفله سکوت ایله زیرا سنك
بوکلامی سویلمك حدك دکلدر بوخصمه شمدی بنیمزی قلج تمیز ایدر * پس شیث دخی
بزی قلجله می تخویف ایدرسین الله حقیچون شمدی اشد اقلجی سن برسین دیدی *
کوردیلرکه پند برای پند اولمدی عودتلرنده حضرت مرتضی بوشعری کویا اولدی
(معناسی) قربیابنکا حق تعالی ایله قلجك کسکینلکی کافیدرکه اثنای حربده اول
سیفی التهابندن ناشی سن شهاب وبلکه برق صانورسین دیمکدر (تحذیر) بعض
فقرای موحدین لسانلرنده دوران ایدن کلماتدندرکه حق ارنلر بزه یتشوردیرلر
ونیجه خشن الجلد وغلیظ الطبع کمسنه لرکه تعصبك وقانون اوزره مناظره
وتعبیضك طریقنی بیلمك دکل برسخننك کما هو حقه لطفنه واصل ونتیجه سنه
فهم حاصل اولمدین تشریکه حمل ایله تکفیر ایدرلر لکن بنه کندیلره راجع اولور
حضرت امیرك بومضرعنده مبکاربم ایله قلجمك کسکین اولمسی وبیت آتیده واقع
مزراغم کافیدر بیوردقلری کلامدن اول سخن دروینانه نك فرقی اولمدیغی
ظاهردر حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنین قبیلندندر مع هذا موحددن کلام
دهری صادر اولسه تأویل اولنورکه انبت الربیع البقل مجازه حمل اولنور برکمسنه که
دین واسلام اهلی خصوصا تربیت کورمش اوله کافی حقیقی حق تعالی اولدیغنی
بیلور (الیس الله بکاف عبده) مرادی ایهام استعانتدرکه خالق تعالی انلرك
حرمتنه کرم وطردن همتلریله احسان نعم ایدر دیمکدر مانع ومعطی عیاندر حضرت
ناظمك دخی مرادی قلج یوزندن یعنی مقاتله ومغالبه طریقیله واهب وکافی بنم
مرادمی ویرر دیمکدر (فبای حدیث بعده یؤمنون) (ع) داخی اعلا کارایدر
برتیغکیم عریان اوله (ترجمه) خداوتیغ سرتیزم بکا کافیدر ای احباب *
شهاب برق خاطفدر میان جنکده پرتاب

واسمر من رماح الخط لدن * شددت غرابه ان لا یغابا

(اسمر) ترکیده دخی بومعنایه معروفدر بونده رمح خطی مراددرکه سپهر دهدر
ملیك اوزره معطوفدر (خط) یمامه ده برمحلدرکه مزراقلرك اعلاسی اکا نسبت

اولنور بعضيلر اول محلك اشجارندن مزراغك اغاجى يا پيلور ديدیلر حتى بوصيرى
ديمشدر * والكاتبين بسمر الخط ما تركت * اقلامهم حرف جسم غير منعجم
(لدن) سكون مهمله ايله يومشق يعنى رمح لين در اكر شديد اولسه شكسته
اولوردى (غراب) تقديم معجمه ايله در كنار واوج معناسنه (ان لايغابا) لان لايغاب
تقديرنده در مزراق عيب قيلنمامق ايچون اوجنى بكشدردم ديمك اولور كه كمو كه
راست كلمكله شايدكه قبضه دن آبريلورد مورى غائب اولمسون * وبونده
مهمله ايله (يعابا) دخى نسخه دركه معنى اول دمور قبضه دن دوراولغله مزراق
استادانه دكل ايمش ديو عيبلنمیوب وتحقير اولنمامق ايچون تشديد ايلدم ديمك
اولور (ترجمه) دخى اول نيزهٔ هندئ نرمم دست قهرمده * اولور سامانربا
واهل طغيانى ايدربيتاب

اذود به الكتيبة كل يوم * اذا ما الحرب اضرمت التهابا

(اذود) معجمه ايله مهمله میانده واوايله وزن ومعناده اسوق كبى سوررم ديمكدر
(كتيبه) عسكر (التهاب) اضرمت فعلنك مفعول مطلقى كه قعدت جلوسا كبيدر
پس يلتهب تقدير ايلمك لازم دكلدر وياتميزدر (ترجمه) بونيزهم عسكره
هر كون نيجه حاضر كباب ايلر * كورنجه آتش جنك وجدل تنورنى پرتاب

وحولى معشر كرموا اوطابوا * يرجون الغنيمة والنهابا

(كرموا) شدرا ايله دخى جائزدر (غنيمت) جنك ايله كفره دن النان مال (نهاب)
نهبك جمعى يغما معناسنه در (ترجمه) كريم ويا الدامن بركروه اطرافمى آلمش *
غنيمت ايله غارانه مهيادر خواحباب

ولا ينجون من حذر المنايا * سؤال المال فيها والايابا

(اياب) رجوع (ترجمه) بوموتك احترازندن خلاص اولمق نه ممكندر *
غزاده استين مال وفرار اولدقجه فرصتياب

فدع عنك التهدد واصل نارا * اذا خمدت صليت لها شهابا

(تهدد) خوف (اصل) صليدن امردر بريان اول ويان ديمكدر حتى (اللهم صل
صلوة) محلنده (تصلية) ديمك نهى وتكفير اولنمشدركه قاموس تصريح ايدر (خمدت)
آتش سويندى ديمك (شهابا لها) وزن ايچون تقديم اولندى (معنى) چونسنى
حذرخلاص ايلمزهمان خوفى ترك ايدوب جى الوطيس سرى ظاهر اولوب آتش
حربك شدت احتراقى وقتنده كند يكى آنك ايچنه آت سو يمیوب يانرسه ويرسين
ويا خودا كرسونرسه الورسين (ترجمه) ندربو خوفى ترك ايله شتاب ايت آتش

حربه * سوسندلجه آنی پرتاب ایده شمشیر آتشتاب (نطق آخر)

انا علی واعلی الناس فی النسب * بعد النبی الهاشمی المصطفی العربی

(منقبه) اوتوزیدنجی سنهٔ هجریه نك غرهٔ ذی الحجه سنده علی رضی الله عنه جنابلرینه معاویه صفین نام محلده مقابله ومقاتله یه شروع ایلدکده حضرت امیر کندی عسکرینی یدی صنف ایدوب هربرینه برسردار تعیین ایلدی که هرکون برطائفه محاربه ایدوب هفته ده برنوبت کلنجه دلك استراحت وتکمیل معونت ایده لر معاویه دخی اکا نظیره ایلیوب لشکرینی یدی بلوك قیلدی غرهٔ محرمه دك هرکون جنك اولوب جناب مرتضی غرهٔ محرمده حربی ترك وتأخیر ایلدی تانصف شهر اولدقده حضرت امیر * عدی بن حاتم طائی * ویزید بن قیس ارحبی وشیث بن ربعی * وزیاد تمیمی * وبعض کمسنه لری معاویه یه طریق هدایته دلالت * وخیر وحق ایله وصیت ونصیحت ایلمك ایچون ارسال ایلدی تمکن اولمیوب عودت ایلدیلر چون محرم تمام اولدی * حضرت امیر بیوردیکه * ای اهل اسلام صلاح حال امیدیله برآیدرکه توقف ایلدم قضایای تأخیر هیچ نتیجه پذیر اولمدی * پس حرب وضربه حاضر ومهیا اولك دیو بوقطعه یی انشاد ایلدی (انا) اشباع ایله ایدیکی سبق ایتمشدر (علی) ایله اعلی میاننده جناس ناقص وارد رهاشم اجداد نبویه دن ایکنجیدرکه محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر اسمی عمرودر (هاشم) لقبی زائران بیت رحمانه هشام یعنی ثرید ایله اطعام عادتی اولدیغی جهتندندر (ترجمه) بن علی یم هم نسبده جمله نك اعلاسیم * اول نبی هاشمیدن صکره بافضل وادب

قل للذی غره منی ملاطفة * من ذا یخلص اوراقا من الذهب

(غر) تقدیم معجمه ایله درالداتدی دیمك که ملاطفه فاعلیدر ومفعولی ضمیر متصل الذی یه عائددرکه مغرور وفریفته مراددر (من) استفهامیه (اوراق) جمعدر مفردی ورق کسر مهمله ایله وفتحه لرله دخی لغتدر سیم وزری صحیفه وییراق کبی ایدوب سکه لندیکی ایچون ورق تسمیه اولندی جمع قیلنمق وزن ایچوندر بوخسه معناسی دراهم مضروبه یعنی سکه لی اقچه لردیمکدر وسکه زنه ورقدیرلر (فائده) فی الاصل درهم زمان ضحاکدن بری خرما چکردکی کبی ایدی مدور ومورق اولوب ضرب سکه قیلنمق دولت اسلامیه ده حسنات فاروقیه دندر صکره امویه ده تنقیح اولندیغی کرکی ولافظی امثالی فقهانك تصریح کرده لریدر (مفهومی) بنم لطفم کندینی مغرور ایدن کمسنه یه سویله که دراهم مضروبه یی التوندن کیم خلاصه ایده بیلور یعنی ایلدیکم ملاطفه برای مصلحتدر حقا نیتیه

کلنجه

کانجه بنه التون کبی غل وغش قبول ایلمه لطفه باقوب الدانمسون غافل اولمسون الفت واخوت وملاطفه وملاعبه امثالی حرکات امور شرعیه اجراسی لازم اولمیان محللرده در * والا احکام ربانیه واحوال نبویه به کانجه مو شکاف اولوب برطریقیله خدعه اختیاری حقمده احتمال دکلدر (ترجمه) دیا کا کیم لطفمه مغرور اولوب کستاخ اولور * کیمدرا ول سیمی ذهبدن آیران اول بحسب

هبت علیك ریاح الموت سافیة * فاستبقنی بعدها للوبل والحرب

(سافیه) فا ایله صاوریلوب صاچلیجی (وبل) موحده ایله شدتدرکه (اخذا وبیلا) بطش شدید معناسنه (حرب) مهمله لرده فتحه لرله مالنی آلوب فقیرایلمك یاخود اوانك اعجامیله هدم وشق معناسنه معروفدر (بیتك معناسی) سنك اوزریکه هلاك خاکنی روزکارنشر ایلدی پس نیم بسمل کبی حرکت ایدوب بره زحمت ویرمه اولدی اوله جق بزی ترك وابقا ایله که شدت اولنه جق دخی نیجه کمسنه لروار انلره لزوم واردر سنکله بو مقاتله ده بن ادرالمرك ایلم دیو کندینك بو محاربه ده بقا وعدم شهادتنی اشراب ایدر (ترجمه) بادموت ایروب غبار وارلك ایلر تارومار ساکه قالور اشك چشم ونار غم رنج طلب رجز

انا الغلام العربی المنتسب * من خیر عود فی مصاص المطلب

بو شعر معاویه نك عبد آزاد کرده سی اولان حریثی قتل ایلدکده اکا خطاباً صادر اولمشدرکه (منقبه) ابن اعثم کوفی کتاب فتوحنده دیرکه معاویه حریثه هربار وصیت ایدردیکه صقین علی یه تعرض ایلمه وا کا قارشو وارمه اکر سکا جانك لازم ایسه آنك کوزینه کورنمه اکر ممکن اولسیدی بن کوربنوردم دیو تنبیه ایدردی لکن حریث غایت شجیع وبهادر اولمغله * آیا جناب امیره دنك اولورمیم ملاحظه سی دماغنده اولمغین برطرفدن دخی معاویه دن کیزلی عمروبن عاص دخی ترغیب ایدوب علی اولکی علی دکلدر قوجادی سکا مقابل اولورکمسنه شمدی بوقدر سنك هنوز قوت شجاعتك وقتیدر میدان سنکدر اکر غالب اولورسن برنام صاحبی اولورسین قتل ایلمك لازم دکل همان صورت غلبه بولنسون بوامر دخی فیصل بولور قضارا اکر او غالب اولورسه شتم وسب ایلدکده غضبه کلور قتل ایلسه لله اولمامش اولور دیو سنی آزاد ایدردیو ابرام والحاحنه مغرور اولوب * برمحلده لیث الله الغالب شجیع محارب * حضرت علی بن ابی طالب * جنابنه مقابله ایلدی حضرت امیر دلیر حربیجه حرکت ایدوب یکحمله ده طعمهٔ شیر شمشیر ایلدی (ع) کتابایدیه عین حین قدضربه * یا امان دیمکه تهالك ویاخود آخروجهله دفعی

تداولت ايده جك وقتده قومديغى افنديسى معاويه نك مدعوى اولدقده حضرت اميرك حرب وضربى مقابله قبول ايلمزدبراقوت قدسيه ايله در قدرت انسيه ايله دكلدر ديو كنديسنه نصيحتى اصغا ايلمدى جانى جهنمه صيافنده الدى بيت جناب على نعت صورتنده انشا وانشاد ايلديكى شعرك مطلعى بودر (شعر) حريث الم تعلم وعلمك ضائر * بان عليا للفوارس قاهر (القصه) (عود) اغاجدر بونده فرع معناسنه (مصاص) ضمله اصل ديمكدر (مطلب) هاشمك برادريدر وبونده مطلبدن مرادقوعبدر عبدالمطلب بن هاشم صباوتنده انك حايتنده اولمغه عبد بتله وصف اولنديغى قريبامذكور ايدى عبدالمطلب مراداولقدن خوشدر (نكته) غلام تعبيرى منشا كله ايجوندركه (تعلم مافى نفسى ولااعلم مافى نفسك) قبيلندندر حريث غلام معاويه اولمغله فخر ايلدى * حضرت مرتضى دخى بزده برغلام مطلبى اولوب اول اصلك فرعيز ديمك مرادايدرياخود اياغلام النبى العربى تقديرنده اولوب لام عوضدر (ترجمه) بن غلام مصطفايم مفخرعالى نسب * اصل پاكم نسل عبدالمطلب مير عرب

يا ايها العبد اللئيم المنتدب * ان كنت للموت محبا فاقترب

(منتدب) جواب ويريجى وهردعوت اولنان يره اجابت ايديجى كه عيوبدن معدوددر (اقترب) يكا يقين دكل ديمكدركه لفظ كريمدر قرينت ماده منسدندر تقديرى اقترب الى ديمك اولور (ترجمه) سنى كادلك اى فرومايه بنم ميدانمه * كل سورسن موتى يقلش بانمه اى بى ادب

واثبت رويدا ايها الكلب الكلب * والا فول هاربا ثم انقلب

(رويدا) تنوين ايله درارود ارواد امصدرندن تصغير ترخيمى ايله تصغير اولنمشدركه اروادوزن ومعناده امهال يعنى مهلت ويرمك كه (امهلهم رويدا) لفظ كريمدر تصغيردن مقصد وقت مهلتك قلتنى افاده در (كلب) ساكن اللام كوپك ديدكلرى حيواندر (غريبه) قالب آدمى اوزره تحقيرا شيطان القاى بزاق ايلدكده توكرك محل سره سنه وقوعنده جبريل اول محلى قوسه جناحيله قطع وطرح ايليوب آلوده بزاق اولان طين آدميدن كلب مخلوق ايدوكى بعض تفاسيرده مصرحدر * عجيبدركه تركيلرى اولان كوپك وكوپك لفظلرى جناس تام اوزره مرسومدر سبب انسيت بونلردر ديديلر وجلد آدمى كبى استعمال وانتفاع اولنماز (وكلب) كسر لامله هرشيده شدت وشرتدر خصوصيله كلابده تحريك ايله دلى كوپك يعنى قودوز ديدكلرى عقورككبى كه اشد واشر الكلاب اولور * حتى جواز قتلى

وشيطانيتى بابنده اثر واردر اولمشدر (اولا) عاطفهٔ قسميه ايله حرف نفيدركه اولا
تثبت تقديرنده يعنى اكر ثابت اولمزسك اختيار فرار ايله ديمك مفهومنده
(ثم انقلب) (ثم كلا سوف تعلمون) قبيلندندر ديديلر (ترجمه) قاچمه اى كاب
كاب ميد انده ثابت اول براز * غيرتك بوغيسه قاچمق پس سكا اولماز عجب
(رجز ديكر)

ايای تدعو فی الوغی يا ابن الارب * وفی يمينی صارم يبدی اللهب

(ايای) مؤخر تدعونك مفعوليدر (وغا) جنك (ارب) فتحتين ايله خصولنده
حيله يه محتاج اوله جق مرتبه افراط حاجت وشدت اقتضای امردر حتی *
كل ارب حاجة لا بالعكس * ديمشلر يعنى هر ارب حاجتدر لكن هر حاجت ارب
اولماز زيرا مفهوملرنده مساوات يوقدر ارب شدتله مقيددر لكن حاجت مطلقدر
اشته بو سببدن ارب مطلقا حيله معناسنه شايع اولمشدر * وبونده مراد بودركه
حيلهٔ محض اولان كسنه نك اوغلى ديوب ملعون بن ملعون كبى حيله كارلغنى
افاده در (واو) حاليه در (ترجمه) سنمسين دعوت ايدن جنكه بنى اى بى ادب
كورمدلك دستمده تيغى كيم چيقر اندن لهب

من يخطه منه الحمام ينسرب * لقد علمت والعليم ذو ادب

(من) استفهام انكارى (يخطه) تقديم معجمه ايله خطوه ماده سندن اخطأ
مصدرندن مضارعدر كه اخطأ ديلمتمقدر تحريك معناسنى متضمن اولمغله
يخطه يحرك مقامنده اول حسامى كيم تحريك ايدر (حمام) كسر مهمله ايله
موتدر (ينسرب) مهمله لرله دوكيلور ديمك (مفهوم) بيت اول قلجى كيم تحريك
ايدركه اندن موت منتشر اولور يعنى كسنه تحريكه سبب اولماز * وفی الحقيقه
آنك بويله اولديغن بن بيلورم * وهر كيمك بو امر معلومى ايسه اول كسنه عقل
وادب صاحبيدر * مكر بيلميه كه بى ادب ومجنون اوله (علمت) اكر خطاب اولورسه
معنى سن بو امرك تحققنى بيلدك پس اديب اول بى ادبلك ايلمه كه اهل علم اديب
وعاقل اولور (ترجمه) لولهٔ تيغمدن آب مرك اولور هردم روان * صو صاد كسه
قانكه كل قاندرم چكمه تعب

ان لست فی الحرب العوان بالارب * وعن قليل غير شك انقلب

(عوان) برنوع حربدر كه دفعات ايله مقابله ومقاتله اولنه (ارب) عاقلكه تفصيلى
سابقدر (قليل) زمان محذوفك صفتيدر (غير شك) يقينا معناسنه اولور بعضيلر
آنك نعتيدر منعوتى مقدردر ديديلر (انقلب) مجهول متكلمدر * صيغهٔ امر ايله

دخی نسخه در * الف ولامك كسرلريله (معنی) تکرار بتکرار مقاتله واقع اولان
جنکده سن عاقل دکلسین یعنی بویله کارزاره کیلمك عاقل کاری دکلدر زیرا چوق
کچمزبندنی ارجاع اولنورم که مقابله ایده جك کیسنه قالمدی جمله سی طعمهٔ شمشیر
اولدی پس بکا دخی تمامدر عودت ایدلم دیرلر (ترجمه) مبتدی ایسك امور
جنکه بیلمزسك بنی * چاشنیء جنکی شمدی داندرام بن سا کههب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * نحن وبیت الله اولی بالکتب

مصراع اول کرات ایله سابقا مفصلدر * ومصرع ثانیده (واو) قسمیه (بیت الله)
کعبهٔ مکرمه درکه آیهٔ کریمه ده کندینه اضافتله (طهر بیتی) دیوب تشریف
ایتمشدر (مسئله) حق تعالیدن غیره قسم ایلمك کندینه مخصوصدرکه (والتین)
(والعصر) (والفجر) امثالی قرآن کریمده چوقدر انسان ایچون خالق تعالیدن
غیره قسم تجویز کردهٔ فقهاد کلدر * جواب ویریلورکه بیتدن مراد رب البیت در
یاخود بورجزی ورودنهیدن مقدم انشاد بیورمشلردر * یاخود روضهٔ امام
نوویده من غیر فکر سبق لسان واقع اولسه لغو اولور دیمشدر وقریبا کلسه
کرکدر ابو الله کبی (مهمه) یمین لغتده قوتدر وشرعده نام خدایی ذکر ایله خبرینی
تقویه وجزایی شرطله تعلیقدر اوچ نوعدر (بری) غموسدرکه قصدا کذبه یمیندر
صاحبنی وباله غمس وادخال ایلدیکی جهتدن تسمیه اولندی (ایکنجی) لغودر
صادق اولمق ظنیله کاذبه یمیندر (لایؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) ناطق اولدیغی
اوزره معفودر (وبری) دخی منعقده در امر مستقبلینك فعلی ویاترکی اوزره
یمیندر اکرحانث اولورسه اکراه ویانسیان معتبر دکلدر کفارت لازم کلور کفارتی
دخی عتق رقبه ویاعشره مساکینی اطعام ویااکسادر اکر بونلره قدرتی اولمزسه
اوچ کون متوالیا صومدر (فائده) حضرت ناظمك بیت الله ایچون اولویت
اهلیتی وجوهله دراز جمله ولادتی بیت شریفك داخلنده واقع اولمشدر حتی کاشفی
بیورر * طواف خانهٔ کعبه ازان شد برهمه واجب * که انجا در وجود آمد علی بن
ابی طالب * وبری دخی اجدادی نافصیدن بری کعبه ساکنلرینك میاننده ضابط
اوله کلمشلردر * وابتدا قبویاپق عبد المطلبه میسر اولمشدر * وبنای کعبه قاج
دفعه اولدیغی بوابیات ایله ضبطی تسهیل وترتیبنه رعایت اولندی (نظم) بنای
کعبه اون برکره اولمشدر آنی ضبط ایت * ملکلر آدم واولادی دردنجی ابراهیم
یاپوب عملاق وجرهم هم قصی ایله قریش آنی * دخی ابن زبیر آنك طقوزنجیسی
باتکریم * اونجی یاپدی حجاج انی بموجب ولی اوده * حطیمی ایلدی تفریق انجق

صانكه برترميم * ايدوب تجديد كلى خان مرادآنى مراداوزره * انك تاريخى
ختم اولدى اولوب اون براكا تعظيم (كتب) انبيايه انزال اولنان كتابلركه دردى
كبير وماعداسى صحف صغيره دركه جزء ورساله كبيدر (لازمه) سورهٔ اعلى
تفسيرنده جارالله كشفى اوزره * ابوذر رضى الله عنه سؤالنه جوابا حضرت
رسالت بيورديلركه كتب آسمانى يوزدرتدر حضرت صفى الله ايچون اون صحيفه
وشيث ايچون اللى صحيفه * وادريسه اوتوز صحيفه * وخليل الله ايچون دخى
اون صحيفه * ويريلوب وتورات كليم اللهه وزبور خليفة اللهه * وانجيل روح اللهه
وفرقان حبيب اللهه * دخى جمله سى يوزدرت اولور * لكن كنز صنها جيده توراتدن
مقدم حضرت كليمه اون صحيفه اعطا اولنوب بو صورتده سور قرآنيه عددنجه
يوزاون درت اولور * بعضيلر دخى آدم عليه السلامه صحايف احسان اولنمدى
ديديلر * پس بنه عدد اوله عائد اولور (ترجمه) بن على يم ابن عبد المطلب عالى
نسب * بزبحق كعبه اولايوز كا به باادب

وبالنبى المصطفى غير الكذب * اهل اللوآء والمقام والحجب
نحن نصرناه على كل العرب

(لوا) سنجاق كه تفصيلى سابقدر (مقام) لام عهد ايله مقام ابراهيم عليه التسليم
دركه انده اثر قدم محترملرى وار ايمش لمس ومس ايله محو اولمشدر (حجب) بيت
شريفك پرده لريدر (فائده) بيت شريفى ابتدا اكسا ايدن ملك يمن تبع حميريكه ابو
كرب اسعددر بعثتدن اوچيوز ييل مقدم انطاع وبروداية پوشيده قيلدى وحرير ايله
ابتدا حضرت عباسك صباوتنده والده سى نبيله عباسى غيب ايلدكده نذر ايدوب
بولدقده نذره وفاء اكسا ايلدى * وقصى بن كلاب عهدندن ابو ربيعة بن المغيره
ظهورينه وارنجه برسال جمله قريش اتفاقله وديكر سال موما اليه اكسا ايدوب
مناوبه ايله شرفياب اولورلر ايدى حضرت رسالت ثوب يمان * وفاروق وذو النورين
قباء قباطى كسوه ايدرلر ايدى * حتى حضرت عمر هر سنه كسوه يى حجاجه تقسيم
وتجديد ايدردى شرعا بيع ايله تجديد اولنمق جائز اولديغى ابن وهبانك بوبيتيله
محكومدر (بيت) وديباجة البيت العتيق عتيقة * تباع وبالاثمان يكسى ويعمر *
وخلافت مأمون عباسيده برسنه ده اوچ كره تجديد كسوه اولنوب يوم ترويه ده
قرمزى ديبا وشهر رجبده قباطى وشهر رمضانده بياض ديبا اكسا اولندى
* دولت عباسيه دنصكره كاه سلاطين مصر وكاه ملوك يمن طرفندن پوشيده
قيلنوب خليفهٔ بغداد ناصر بالله عباسيدن برى سيه جامه تكسيه * والى الان

مستقلا آل عثمان ابدالله دولتهم اول خدمتله ممتازلردر (اهل) محذوف نحن به خبر
اولور (ترجمه) اقربای بزهم نبی صادق القولك كه بز * اهل كسوه ومقام ايله
لوا بز با حسب * ياوری ايدلئ بيننك حمله ايتدكجه عرب (نطق ديگر)

ابى الله الا ان صفين دارنا * ود اركوا ما لاح فى الافق كوكب

(منقبه) حضرت مرتضى كرم الله وجهه جنابلری ماه محرم خروجند نصكره
مقاتله يه عزيمت بيورب ابتدا كى كونى مالك بن اشترى محاربه يه ارسال ايلدى *
ايكنجى كونى هاشم بن عتبة بن ابى وقاص * اوچنجى كونى زياد بن نصرى *
دردنجى كونى وبشنجى كونى بالذات كندى نفس نفيسيله ميدان مقاتله يه خروج
ايلدى * بشنجى كونى سادات اصحاب كرامدن عمار بن ياسر شهيد اولديكه سنی فئهٔ
باغيه قتل ايدردبو شهادتی مخبر صادق عليه السلام خبرويرمشلرايدى * وهاشم
مرقوم * وعبد الله بن بديل بن ورقا شهيد اولديلر * ومعاويه طرفنده ذو الكلاع بن
مطاع بن مطلب وحريث بن صباح حميرى قتل اولنديلر * وحضرت امير اولقدر
مقاتله ايلديكه قلجى اكرلدى وقبضه سى مبارك اللرينه ياپشدى * عاقبت ربيعهٔ
همدانى اون ايكى بيك دال قلج ايله دشمن اوزرينه حمله ايلدكده غلبه ونصرت
ظهور ايله لله الحمد مخالفين مغلوب ومنكوب اولديلر اخشام اولدى وكيجه دخى
معركه دن آرام ايلمدى حتى اول كيجه حضرت اميرك كندى النده بشيوز يكرمى
اوچ كمسنه مقتول ومخذول اولدى واول كيجه يه ليلة الهرير ديديلر هر بر صوت
كلابدر * طلوع شمس وقتنده لشكر شام هزيمته عزيمت ايلدكده معاويه مضطر
ومضطرب اولدى عمرو بن عاص تعليميله مزراقلر اوزره مصحفلر آويزه ايدوب بزلر
سزلرى كتاب حقه دعوت ايدرزديوب فرياد ايلديلر وصلحه طلبكار اولدقلرنده
حضرت ناظم بو قطعه يى انشاد ايلدى (افق) ضمه لرله كنار آسمان وزن ايچون
ساكن اولمشدر (داركو) نسهيل واو يله درالف بازلمز اشباعدر (ترجمه)
خدا منع ايده بو صفين آقامتكاه اولو بدر چون * بزه وسيزه تار خشنده در
آفاقده كوكب

الى ان تموتوا او نموت وما لنا * وما لكم عن حومة الحرب مهرب

(حومه) محل حرب بدر اصلنده معظم اموره حومه ديرلر ايدى جهاد دخى دين
مبينده برامر عظيمدر (ترجمه) اولنجه يعنى سز يابز جدالدن اولمزز عاجز *
بزه وسيزه يوق جنك معظمدن بو كز مهرب (رجز آخر)

يا ايها السائل عن اصحابى * ان كنت تبغى خبر الصواب

حرب صفينده انشاد اولنمشدر لكن ابن اعثم ديركه بوشعر معقل بن قيس رباحينكدر (ترجمه) شان اصحابمدن استفسار ايله ايدن خطاب * طوغريسين استرايسك ويرم سكا شافى جواب

انبئك عنهم غيرما تكذاب * بانهم اوعية الكتاب

(ما) زائده در (تكذاب) تكرار وزننده يلان سويلمك (اوعية) ظروف معناسنه در مفردى وعادر (كتاب) قرآن كريمدر لام عهديه در (ترجمه) قول صادق ايله اخبار ايدم انلردن سكا * هر برى اولمش حقيقت ايچره برظرف كتاب

صبر لدى الهيجاء والضراب * فسل بذا معشر الاحزاب

(صبر) ضمله صبورك جمعيدر (ترجمه) حرب وضربه هر برى قادر اولوب اولور صبور * اعتماد ايتمز ايسك احزابه صور قيلمه حجاب (ديكر)

الم ترقومى اذدعاهم اخوهمو * اجابوا وان اغضب على القوم يغضبوا

عسكرك كمال اطاعتنى ستايش بابنده صدوريافته در مصرع اولك آخرنده (همو) صله اولور (اخوهم) متكلمدن عبارتدر (ترجمه) قوممى كوردعوت اولندقجه اولورلر مجيب * خشم ايدرسم اول كروهه اولمز انلاره قريب

همو حفظوا غيبى كما كنت حافظا * لقومى اجزى مثلها ان تغيبوا

(همو) صله اولوب اصلى هم دركه مثلى سابقدر (مثلها) ضميرى حفظه عائددر تأنيثى حفظ غيبت افراد جماعت اعتباريله در (غيب) معجمه ايله شهادت مقابليدركه كشينك غائبانه سى (ترجمه) حفظ ايدرلر غيبتم حاضرده اولديغم كبى * بن دخى حفظ ايدرم انلارى اولدقجه غريب

بنو الحرب لم تقعد بهم امهاتهم * وآباؤهم آباء صدق فانجبوا

(بهم) بموتهم تقديرنده اولوب (لم تقعد) دعادركه قعود مرتبه دن كنايتدر (لم تفقد) فا وقاف ايله دخى نسخه در انلرى انالرى غائب ايلمسون ديمكدر (معناى بيت) بنم وصف ايلديكم عسكرم حرب وضرب اوغللرى يعنى اصحابيدركه انلرك انالرى كنديلرينك موتلريله بكاوعويل ايلمكه قاعدات اولمسونلر وبابالرى دخى ارباب صداقتدندركه بويله نجيب ولدلر دنيايه كتورديلر ديمكدركه انجبو فاعلى آبايه راجعدر لكن ترجمه ده مبالغه يه حمل ايله تصوير اولنور (ترجمه) حربدر مادرلريكيم ايتمز انلرله قعود * هم پدرلر انلره صدق ونجابتدر نصيب (ديكر)

الا ازد سيفى على الاعداء كلهم * وسيف احمد من دانت له العرب

(ازد) تقديم مهمله ايله يمنده برقبيله اسميدر وسين ايله اسد دخى لغتدركه نسلى كهلان

ابن سبا به متصل اولدیغی جمله ده تحریر کردهٔ شارح فقیردر (کلهم) جرایله تأکید
اعدادر میم کسرایله اشباع اولنور (من دانت) جمله سی جرایله صفت احمددر
(مأل بیت) ازد قبیله سی رجالی بنم دشمنمه حواله ایلدیکم قلجمدر وحضرت
رسالت علیه التحیه نك دخی انلر قلجیدرکه اول پیغمبره اول قبیله دکل بالجمله
اولاد عرب اطاعت ایدر اویله برذات شریفدر (ترجمه) ازدقومی تیغم
اولدی کابدر اعدایه عذاب * داخی شمشیر محمددر اطاعت اکتساب

قوم اذا فاجؤا اوفوا وان غلبوا * لا یجمعون ولا یدرون ما الهرب

(فاجؤا) قاتلوا وزننده دردفعة اخذ ایلسه لر دیمکدر (مأل شعر) اول قبیله رجالی
برکسی اکراسیر ایلسه لر حقنه رعایت واکرام ووفا ایدرلر واکر کندیلری مغلوب
اولسه لر فرار ایلمزلر وفرار ندر بیلمزلر دیمکدر حقلرنده (الاسد جرثومة العرب)
حدیث شریفی وارد اولمشدر (ترجمه) برقومدر غالب اولسه دشمنه ایدر وفا *
دشمنه مغلوب اولان ایتمز فراری ارتکاب

قوم لبوسهم فی کل معترك * بیض رقاق وداودیة سلب

(لبوس) لباس معناسنه وبونده زره مراددرکه قریبا کلور (معترك) جمعیت عسکر
محلیکه معرکه گاه دیمکدر (بیض) کسرایله قلجلردرکه مفردی ابیضدر (رقاق)
جمعدر مفردی رقیقدر رهرا اینجه اولان نسنه یه دیرلر بونده آلات حربیه ایرادی
قرینه سیله اینجه قلجلر مراددر (داودیة سلب) اصلنده سلب داودیة ایدی وزن
ایچون تقدیم اولندی زرهلرکه داوده منسوب اوله حضرت خلیفة الله داود نبی
ابتدا زرهی تعلیم ربانی ایله ایجاد ایلدیکی (وعلمناه صنعة لبوس) کریمه سیله
ثابتدرکه (والناله الحدید) تتمه سی دخی شاهد مدعادر والان (زره داودی)
اتصال محلی معلوم اولمیان زرهه اطلاق ایدرلر (فائده) عند العرب مؤنسات تعبیر
اولنان یدی عدد آلتدرکه ترجمه سنی میسر اولان قانون الادبده دائما انسیتلری
سببیله تسمیه اولنمشدر بومصرعدر بوفقیر انلری بو برمصرعه درج ایلدم (ع)
قالقان آت مزراق قلج یای زره خود (ترجمه) برقومدرکه معارکده لباسی
انلرك * تیغ وجبه زره داودی اولور شوکت نصاب

البیض فوق رؤس تحتها الیلب * وفی الانامل سمر الخط والقضب

(بیض) بونده فتح با ایله درخود دیدکلری دمور تاجکه زره ایله باشه کیرلر توغلغه
دیرلر (یلب) یمنی اولان زرهلرکه دریلری بربرلرینه دیکوب لابس اولورلر وفولاد
دیدکلری دمور معناسنه دخی کلور (سمر) اسمرك جمعی که ترمیه مائل مزراقلردر

خط دید کلری محلدن چیقار (قضب) ضم قاف ایله و معجمه ایله قلجلردر فتحله و مهمله
ایله ذکلدر زیرا جری اقتضا ایدر قافیه ایسه ضم اوزره در (ترجمه) فرق سرده
تولغه و تحتنده درجوشنلری * الده تیر و نیزه و شمشیر نصرت انتساب

البیض تضحك والاجال تنتحب * والسمر ترعف والارواح تنتهب

(بیض) کسر ایله در تکراری معرفا اولمغله بیض رقاق مصرعنده اولان بیض
مراددر (آجال) جمعدر مفردی اجل حیات انسان ایچون تقدیر وتعیین اولنان
مدت مضروبه (تنتحب) نحیب ماده سندن مهمله ایله درمضارع مؤنثك مجهولیدر
مقتول اولان انسانك کندینه کویا اجلی منتحب یعنی کریه ایدیجی قیلنور
(ترعف) بورنی قنار دیمکدر که مزراغك اوجنی انفده استعاره ورعاف اثبات
اولنمشدر (تنتهب) دخی نهب ماده سندن تنتحب وزننده درغارت ویغما اولنور
دیمك که کویا حضرت قابض الارواح عزرائیل وعونه سی مردکان کشتکانك
روحلرین قاپشورلر (ترجمه) تیغلر خندان اولوب عمر عدو کریان اولور * نیزه
بورنن قاندوب ارواحن ایلر انتهاب

وای یوم من الایام لیس لهم * فیه من الفعل ما من دونه العجب

(فعل) فتحله اوچنجی بابدن مصدر وکسر ایله اسمدر (ترجمه) قنقی کوندر
کوننلرایچره کاولمیه انلرایچون * انده بر کار صفابخش عجیب الغت مآب

الازد ازید من یمشی علی قدم * فضلا واعلاهمو قدرا اذا رکبوا

(ازد) ایله ازید میاننده جناس واردر (همو) اشباع اولنور (فضلا) (وقدرا)
تمییزلردر (ترجمه) ازد قومی جمله اقوامدن فزونتر فضل ایله * جمله نك اعلاسیدر
ایتدکده تحریك رکاب

والاوس والخزرج القوم الذین همو * آووا وغریبا فاعطوا فوق ما وهبوا

(اوس وخزرج) معجمه لرله صکره مهمله وجیمله انصاردن ایکی قبیله درلا بوین
برادرلردر بابالری حارثه بن ثعلبه در (الذین آووا) قصر ایله خطادر زیرا آووا
ایودندر مد ایله اعطوا وزننده در (ترجمه) اوس وخزرج قومی مهمانه دوست
وارباب سخا * یعنی احسان وکرم سبقنده ایدرلر شتاب

یا معشر الازد انتم معشر انف * لا تضعفون اذا ما اشتدت الحقب

(انف) ضمه لره درا سکانی ضرورتدر که حطیئه دیمش (ع) قوم هم الانف
والاذ ناب غیرهمو * انف الناس رئیسلر دیمکدر فتح وسکون ایله انف دخی
نسخه در * اساسده انف قومه عزیز القوم دیمکدر دیمشدر * صحاحده روضة

انف رعی اولنمامش باغ وبستان ومزرعه دیمکدر لکن ضمیر ایله وفتحه لر ایله انفه نسخه سی یوقدر (حقب) جمعدر سنه لر دیمك که مفردی کسر ایله حقبه در (ترجمه) ای کروه ازدمیزلر عار وغیرت صاحبی * برجاعتسز که شدتده سزه یوق پیچ وتاب

وفیتم واووفاء العهد شیمتکم * ولم یخالط قدیما صدقکم کذب

(شیمه) خوی وطبیعت (قدیما) زمانا قدیما تقدیرنده صفت اولوب موصوفی مفعول فیه اولور (صدقکم) لم یخالط فعلنه مفعول (وکذب) فاعلدر (ترجمه) عادت طبعیکز اوزره ایتدیکز عهده وفا * صدقکزه اولمادی کذب آلود هیچ بی ارتیاب

اذا غضبتم یهاب الخلق سطوتکم * وقد یهون علیکم منکم الغضب

(سطوت) حمله وصولت (یهاب) هیبتلنور دیمك (ترجمه) خشم وحمله ایتسکز خلق ایدراندن احتراز * سزه آسان اولوراندن ایلمزسز اجتناب

یا معشر الازد انی من جمیعکمو * راض وانتم رؤس الامر لا الذنب

جار ومجرور مؤخر راض کلمه سنه تعلق ایدر (امر) امر خلافتدر که حضرت امیرك خلافتنده شرفیاب خدمتلری اولنلرك جمله سندن اقوی واولی بولندیلر وثمرهٔ شجاعتلری واثر محبتلری خاندان نبوته جمله قبائلدن زیاده ظاهر اولمشدر حتی (منقبه) حضرت سبط النبی الکریم امام حسین شهیدك سرمبارکی یزید پلیدك سرعسکری اولان عبید الله بن زیاده کوفه ده واصل اولدقده کوفه منبرینه سرورندن صعود * وکندی عسکرینه خطبه ایدوب دیدیکه حمد اولسون اول الله تعالی یه که حقی اظهار ایدوب امیر المؤمنین اولان یزیده وعسکرینه نصرت وحاشا کذاب بن کذاب قتل ایله مسرت ویردی * دید یکی ساعت بنی ازددن عبد الله بن عفیف رضی الله عنه درحال قیام ایدوب غیرت اسلام ایله کندینی فدا وجمله یزید یلر ایچنده دیدیکه * ای کذاب وای دشمن رب تواب یلان سویلدك سن وسنك پدرك دخی وطرفندن بوبلده یه والی اولدیغك ملعون دخی وعسکرك جمله کاذبلر وحیله کارلرسز ای مرجانه نام برطهارتسز جاریه نك ولد زناسی پیغمبر زاده یی قتل ایلدك وصدیقلر مقامنه چیقوب هذیان وخلطیات ایدرسن که کافر کاری دخی دکلدر دیدکده عبید الله غضبه کلوب طوتك دیدکده ابن العفیفی اخذ ایلدیلر * اول ساعت ازدیلر جمع وهجوم ایلدیلر شجاعت وغیرت وجمعیتلری مجرب ومقاومتلری ممکن اولمدیغی معلوم اولمغله ابن زیادك آدملری یدندن ابن عفیفی اخذ

ايلديلر * پس حضرت امير مقدما غائبانه لرينك ثناسنده اولديغى وبو بيتده دخى اظهار كرامت بيورب صداقتلرى بابنده شهادت ايلشدر (ورأس وذنب) دخى فن نجوم اصطلاحندن دركه برى سعد وثانى نحسدر * سزلر دائما اهل بيته امر صيانتده اولغله اهل سعادتدنسكز * وذنب ذنب شقاوت اولمق سزلردن رونما اولمازديمكدر (ترجمه) جمله كزدن اى كروه ازد خشنود اولمشم * سروران لشكرمسز پس عدو اولسون يباب

لن تيأس الازد من روح ومغفرة * والله يكلؤهم من حيث ما ذهبوا

غائبانه دعانك قبولى اثرله ثبوتندن ناشى غيبته بو بيتده التفات بيورديلر (مفهوم) دنياده اولدقجه آزد قبيله سى اهل بيته اولان خلوص محبتلرى وازجان ودل خدمتلرى ايچون راحت ومغفرتدن مأيوس اولمسونلر يعنى نائل اولسونلر وهرنه محله توجهلرى واقع اولسه الله عظيم الشان حافظ وناصرى اولسون ديمك مألنده (ترجمه) راحت وغفران حقدن انلر اولمازنا اميد * انلرى حفظ ايدر الله قنده ايتسه لر ذهاب

طبتم حديثا كما قد طاب اولكم * والشوك لا يجتنى من فرعه العنب

(معنى) سزلر قديما وحديثا اولا وآخرا طيب وطاهرلرسكز زيرا اصلك پاك اولديغنه فرعى دلالت ايدر عادة الله بويله دركه اصلى ديكن اولان اغاجك فرعندن اوزوم الينمز (ع) طوغر نجم سعادت شبهه سز برج سعادتدن (ترجمه) اوليكز خوش ايدى شمدى دخى خوش اولديكز * تالك معمورلك اولورمى ميوه سى خارخراب

الازد جرثومة ان سوبقوا سبقوا * او فوخروا فخروا او غولبوا غلبوا

(جرثومه) جيم ومثلثه ايله كركدربو ادا ايله مطالعه ده ايراد ايلديكمز حديثه اشارت بيورمشلردر (معناى شعر) قبيلهٔ ازد برطائفهٔ اصيل وجليلدركه برزمره ايله قوشمق وياخود آت يارشدرمق لازم كلسه ثمرهٔ خدمت ومحبت اهل بيت شرفنه البته سائرينى انلر سابقلردر واكر مفاخره امرى درميان بزم اولسه مادهٔ فخر اولاجق امور انلرده غيريلردن چون بولنور واكر كارزارده كاوب جنك وجدال ايلمك اقتضا ايلسه البته انلر غالبلردر * واقعا سائر اولاد عربده دخى خصوصا سپاهلرده براهل وجود ايله عربده دركار اولسه انلره برغيرت عارض اولوركه خشونت ظن اولنور لكن اكر بو وجود كورنوب تعظيم تقديم قيدنده اولنسه انلردخى زياده پايمال اولورلر محبت اولاد عرب حقنده نيجه حديث شريفلر كوريلوب حتى انلردن

برحديث اربعين انتخاب وترتيب اولنمشدر لله الحمد والمنه (ترجمه) سبق اولنسه
سبق ايدرلر داخي مغلوب اولسه لر * غالب اولوب فخر اولنسه فخر ايدرلر بيحساب

اوكوثروا كثروا اوصوبروا صبروا * اوسوهموا سهموا اوسولبوا اسلبوا

(مآل نظم) بيت سابقه مربوط ومعطوفدر ودخي چوق جنك اولنسه انلر كثرت
بولورلر وصبر ايله يعني مطل وتأخير ايله تعجيز ايدوب بوطويقله نبرد ايلمك مراد
اولنسه انلر صبرده دخي اهل تحمل اولورلر واكر حبس واسر وضبط قيدنده اولنسه
دخي زياده اهليت كوسترورلر وياخود انلرك كلاملرينه اعتماد اولنسه انلر دخي سكا
انكله مقابله ايدرلر واكر يغما وغارت كوسترلسه انلر نهب واختطافي جمله دن اولى
بيلورلر (ترجمه) چوغه چوقدر صبر ايدرلر صبر اولنسه لر اكر * سهمه غالب
سلب اولنسه لر ايدرلر انتهاب

صفوا فاصفاهم المولى ولايته * فلم يشب صفوهم لهو ولا لعب

(صفوا) جمع ماضيدر (صفوا) دخي نسخه درلكن مقدره محتاجدر (معنى) اول
قبيله نك رجالى صفوت وخلوصه مقارنتلرندن ناشى حق تعالى دخي كندى
ولايتي يعني دوستلغني انلرك حقنده خالص ايلدى وصفوتلرنده اكدار لهو ولعب
شائبه سى آميخته اولمدى (ترجمه) صافى اولديلر صفا بخش اولدى مولى
انلره * طاغيدوب صفوتلريني بوزمدى لهو ولعاب

هينون لينون خلقا في مجالسهم * لا الجهل يعروهم وفيها ولا الصخب

(هينون) فتح وسكون ايله جمعدر وفتح وشد ايله دخي لغتدركه ميت ايله ميت كبيدر
مفردى هين سهل وآساندر (لينون) دخي انك كبيدر معناسى يومشق وملايم
ديمكدر اعم صورى ومعنويده استعمال اولنورلر لكن منادى بيورركه انسان
حقنده تخفيف ايلدوسا بر برده تشديد ايله مستعملدر (يعرو) عرو مصدرندن
قادر اولمق وكوجى يتمك معناسنه (صخب) تقديم مهمله ايله صوت وصدا كه
چاغرمق (معنى) انلر مجالس موانستده حسن خلق اهليدر مع هذا جهله مغلوب
اولميوب وعنف وشدت وحدته دخي غلبه ممكن اولماز وانلردن دخي مشهود دكلدر
(ترجمه) نرم وآسان اولديلر اخلاقله مجلسده هم * اختلاط صوت ايدوب
ايتمز جهالتله خطاب

الغيث اما رضوا من دونه نائلهم * والاسد ترهبهم يوما اذا غضبوا

(غيث) يغمور در لكن بونده ممدد معناسنه غيلث كبي (اما) ان ايله ماء زائده دن
مركبدر فا مانده هين بك كبى (نائل) عطا (اسد) ضم وسكون ايله ارسلانلردر

مفردی اسد معروفدر (مفهوم) انلرا کرواضی اولورلرسه عین مدددر وبو حالت انلرك عطای حقیردر لکن اکر برکون غضب دخی ایدرلر ایسه ارسلانلر کندیلردن خوف وخشیت ایدر (ترجمه) هم سخاوتده ایدرلر فیض باران عطا * هم غضبده شیرلر انلردن ایدر اجتناب

اندی الانام اکفا حین تسألهم * واربط الناس جأشا انهم ونَدَبوا

(اندی) وزن ومعناده اجودکه جومرد وخیری کثیر دیمکدر (قاعده) افعل تفضیل استعمالده الله اکبره ماده سندن غیرده برشیئه محتاجدرکه من درزید اسن من عمرو کبی اما اضافتله استعمالی بمعنی من درکه آندی الانام اندی من الانام دیمکدر * ولام ایله زبانزد اولور الافضل کبی لکن مضاف الیه دن عوضدر افضل الناس دیمکدر اودخی افضل من الناس مألنده در * قالدیکه الله اکبر علما نحوا اکبر من کل شیء تقدیر ایلدیلر ونیجه لر دخی مجموع مشغله لریکزدن اکبردر وطاعتی دخی جمله اطاعتلری لازم اولنلرك اطاعتلرندن اوجبدر دیمکدر دیدیلر وفرزدقك (بیت ان الذی سمك السماء بنی لنا * بیتا دعائمه اعز واطول * شعرنده اولان (اعز واطول) عزیز وطویل معناسنه اولدقلری کبی الله اکبر دخی اهل لغت عندنده الله کبیر دیمکدر دیدکلری حدادیدن نقل ایله درة بیضاده افاده اولنمشدر * شارح فقیر دیرمکه واقعا علم اللهده ایجاد ماسوا محقق ایسه دخی خارجده بالفعل هنوز وجودی یوقکه مفضل علیه اعتبار اولنه انلرك فعله کلسندن اول دخی قدیم تعالی کبریا ایله متصف بالذات ایدی (بیت) دیدم یوغیمش بردم ایمش عالم امکان * برعارف اشیدب دیدی الان کما کان (اکف) فتح وضم وشد آخر ایله کفك جمعیدرکه آیه واوج دخی دیرلر راحه کبی (جأش) جمله خوف ورنده درخوف اثناسنده داخل صدرده پیدا اولان ضربان وخفقانکه بعض مبتدیلر انی ولد قلب ظن ایدرلر صدر معناسنه اولان جوشوش کلمه سندن مأخوذدر و * اربط الجأش * دیو مردشجیع فراردن کندینی ضبط وربط ایلدیکی ایچون وصف اولنور (ندبوا) نون ایله ومجهولدرکه جنك ایچون دعوت وجمع اولندیلر دیمکدر (ترجمه) اکرمیدر خلقك انلر اولسه انلردن طلب * حربه دعوت اولسه لر درحال ایدرلر انتداب

وای جمع کثیر لاتفرقه * اذا تدانت لهم غسان والندب

(تدانت) اصلنده وزن ومعناده تقربت کبی تدانیت ایدی الفه قلبله ساکنین حصولنده مقلوب حذف اولندی (غسان) برمحلدرکه ازددن اول محله نزول ایدن طائفه انك اسمیله تسمیه اولندیکه بنی جفنه انلردندر * وغسان هجرتك اونبنجی

سالنده اسلامه كلديلر وخدمت نبويه ده بذل وجود قيلديلر (ندب) تحريك ايله در
اتفاق ايله اوق آتمغه برجمله نك جهت واحده اوزره توجه ايلملريدر (ترجمه)
اهل غسان فنتى جعيله كه قيلديلر هجوم * كايتديلر انلرى اولدم پريشان وتباب

والله يجزيهم عما اتوا وحبوا * به الرسول وما من صالح كسبوا

(فالله) دخى نسخه در (يجزيهم) ميمك كسره سى اشباع اولنور (من صالح)
ما كسبوا ده مايى بياندركه وزن وقافيه ايچون فعل تأخير اولنمشدر * صرد ابن
عبدالله ازد ينك قبيله سى رجالندن اون بركسنه ايله حضور سعادته هجرتك اوننجى
سالنده وفود وشرفياب اسلام وسعود اولدقلرينه بو بيت دعاده اشارت وافاده
واردر (ترجمه) خدمت دين رسول ايله خداما جور ايده * هم مجازاة ايليه
ايتدكچه خيرات اكتساب (رجز آخر)

فان كنت بالشورى ملكت امورهم * فكيف بهذا والمشيرون غيب

بو قطعه حضرت ذى النورينه خطابا صادر اولمشدر (شورى) مشورتدر
(بهذا) ده با زائده در (غيب) غائبك جمع مكسريدر مراد طلحه نك مدينه ده فوت
فاروقده بولنمديغيدر (قصه) مواقف شرحنده سيد سند شريف الاشراف
بيوررركه حضرت فاروق حال احتضارنده امر خلافتى شخص واحده تنصيص
وتخصيص ايلميوب بلكه امامتى بو آلتى كسنه ميانده مشورته حواله ايلديكه
(عثمان) (على) (عبدالرحمن بن عوف طلحه زبير سعد بن ابى وقاص دروديكه
اكر ابو عبيده بن جراح حياتده اولسه انى تعيين ايدردم * وشوراية حواله سنه سبب
انلر جمله دن امر امامته اصلح واولى وانلردن غيرى كسنه ده صلاحيت يوغيدى *
وبو رجال ستة حقنده حضرت رسالت تشريف آخرت ايلديكى ساعته دك انلردن
راضى ايدى ديدى * وترجيح فهم اولنمسون ايچون جنازه سى نمازنى انلرك برينه
وصيت ايلميوب صهيب رومى يه سپارش ايلدى وبيورديكه اكرامر امامتده ايكى
فرقه اولورلرسه اكثر اولان طرفك قوليله عمل اولنسون واكر برابر اولورلرسه
ابن عوفك اولديغى طرفك قولى ترجيح اولنه * پس حضرت فاروق دفن اولندقده
مشورته جمع اولديلر طلحه موجود دكل ايدى عثمان عبدالرحمانى مناسب كوردى
اودخى بن اهل دكلم ديو دفع ايلدى لكن جمله سى آنى مناسب كوروب دفع مجلس
اولندى * حتى اوچنجى كيجه عبدالرحمن نصف الليلده مسور بن مخرمه نك
قپوسنه كلوب زبير ايله سعدى دعوته ارسال ايلدى انلرله دخى برمقدار محادثه
اولنوب عثمانى احضار واكا نيازمند اولديلر تا اذان صبحه دك مكالمه اولنوب

ادای صلاتدنصکره حضرت امیره کلوب آنك تدبیریله مهاجرین وانصاردن
موجود اولنلری وسرعسکرلری جمع ایلدیلر وعثمانه بیعت اولنوب امر امامت
انده تقرر ایلدی (ترجمه) اکرسن مشورت ایله بو امره مالك اولدکسه *
مشیر آنك چوغائبدر نیجه تصدیق اولور انسب

وان کنت بالقربی حججت خصیمهم * فغیرك اولی بالنبی واقرب

(خصیم) خصومتی چوق اولان کشی (غیرك) دن مراد امیر کندیدرکه سلسلهٔ
قرابتده عثماندن حضرت رسالتك نسلنه یقیندرکه عم زاده لردر لکن عثمان تا عبد
منافده متصل اولور (ایکی بیتك مألری) ای عثمان اکرسن بو امامت وامارته
مشورتله یعنی مشورت رجالنك اختیارلریله مالك اولدکسه بو نیه مبدر بلکه دکلدر
زیرا تعیین فاروقی اولان کمسنه لر موجود دکللردر یوق اکر قرابت نبویه ایله نائل
اولدم دیو خصملرینی اسکات ایدرسن دخی سندن غیری پیغمبره اولی واقرب
کمسنه واردرکه کندی مراددر (فتح) معلوم اوله که بو ایکی بیت مذهب شیعه یه
موافق انشاد اولنمشدر حضرت امیرك اولمسی تصدیق اولنمز زیرا اهل سنت
اتفاق ایلدکلری امره مخالفدر اهل سنت وجماعت انك اوزرینه اتفاق ایلدیلرکه
حضرت امیر ایله جناب ذی النورین بیننده قطعا خصومت یوغیدی عثمانك قتلی
جناب امیرك مشورتیله در دیو معاویه نك ایلدیکی اجتهاد خطا وافترادر وبو بیتلر
اغراض فاسده اربابنك دسیسهٔ کاسده سیدر (مهمه) بخاری شرحنده عینی
وغیری دخی یورررلرکه سنت سنیهٔ احمدیه یه امتثال دعواسنده اولان نیجه اهل
تعصب کرك حضرت صدیق ایله جناب مرتضی میاننده وکرکسه سائر خلفا ایله بینه
حضرت علی بیننده معارضه اثبات ایدوب عداوت وقوعنی اعلان واشاعت
ایچون شیعیانك نصرت حیدرده وخلاف صدیقده تحدیث ایلدکلری کلام
کذب انجامی * ونیجه لر دخی مخالفت شیعه قصدیله فضائل ابی بکرده وضع
ایلدکلری اکاذیب مالا کلامی تصدیق ایدرلر * انلر ایسه ارباب حدیث عندنده
معلوم وبالکلیه دسیسه اولوب لا اصل لها دیو خط بطلان کشیده قیلنمشدرکه *
رکضهٔ محمد حیاتده * وفوائدبن همائده دخی مندرجدر (ترجمه) خصیمه
کر قرابت امرینی سن حجت ایتدکسه * سنك غیرك نبی یه سندن اولی دردخی اقرب

حرف التاء

قد رأیت القرون کیف تفانت * درست ثم قیل کانوا وکانت

(قرون) ضمله در اقران کبی جمعدر مفردی قرن سکون ایله در همزاد وهمسن

وهموقت اولنلردر * وانسانك باش طرفی وبو بنوز * و كنشك سمت بالامی *
وسكسان بيل مدت * وياا وتوز بيل وسائر معنالری دخی واردر * حتی حضرت
اميرك ذوالقرنين دخی القابندندر انلره واسكندره دخی سبب تلقيب ندر مجلة
النصابده اذوا بحثنده * ورسالهٔ اسكندريه ده دخی اجمال كردهٔ شارح حد
ناشناسيدر بونده اولكی معنی مختار حسين يزديدر لكن بشنجی معنی دخی انسب
كوربنور كه قرون الاولی لفظ كربعدر (تفانت) فنا ماده سندن وتفاعل بابندن
ماضئ مؤنثدر برابر فنا بولديلر ديمككه كويا بربرلريله فناده مسابقت ايلديلر
(درست) محيت كبی محو ومندرس اولدی ديمكدر (مفهوم بيت) تحقيق
كوردك كه اقران وامثال وياخود ازمنهٔ سالفه اصحابی نه كيفيتله فناپذير ومحو
اولديلر وصكره احوال ماضيه لرينی حكايت ونقل وروايت اقتضا ايلدكده
فلان طائفه شويله اولديلر ايدی * وانلرك قصه لری بويله اولدی حاللری بوايدی
دبو مثال مقامنده ومناقب پايه سيله ياد وايراد اولندی واولنه كلمشدر
واقع ومتحقق ايكن صدقه وكذبه احتمالی اولان سخن كبی كوشكذار اولور * ونيجه
مثل وحكايتلر اولنده بروارايمش بريوغيمش اداسی سرسخن اولمق بوفقيره خوش
كلور كان لم تغن بالامس (ترجمه) كجن اهل زمانی نيلدی موت ومصيبت *
فلان كس وارايدی ديرلر كلور بيزه ده نوبت

هی دنيا لحية تنفث السم * وان كانت المجسة لانت

(هی) ضمير قصه دركه اكرمذكر اولسه ضميرشان دينور مرجعی بوقدر نقل اولنه جق
امرك عظمتنه دلالت ايچون ايراد اولنور اول اخلاصده وقوعی كبی (تنفث)
فانك ضمی اولی و كسری جائزدر نفث ماده سندن مضارع ومؤنث ضميری دنيايه
راجعدر نفث تفخ كبی اوفلمك كه حزب نووی شرحنده بسط اولنمشيدی * سحار
سحر نده نفس خرج ايلديكی ايچون اكا نفاث دخی ديرلركه (شر النفاثات فی العقد)
سحارات ديمكدر بوماده دندر كويا دنيا دخی تفسيله سم القاايدر (مجسه) مس
معناسنه اولان جسدن مصدردركه جاسوس بوماده دندر ميم مشددك بری
مصرع اخيره مرهون اولمغله زياده سی ثانينك نقصانی اتمام ايدر (ترجمه
بودنيا مار زهرافشانه بكزر فی الحقيقة * اكرچه واربسه آنك يابشماسنده لينت

كم امور اقد تشددت فيها * ثم هونتها علی فهانت

كم تكثير ايچوندر (ترجمه) نيجه كار جهان ايچنده ممشتد اولدی حالم * آنی
آسان ايدنجه كندمه اولدی سهولت (نطق آخر)

انما الدنيا فناء * ليس فى الدنيا ثبوت * انما الدنيا كبيت * نسجته العنكبوت
(فناء) رجل عدل كبى عين فنادر وبو مبالغه ويا دار فنا ايكن حذفله مقامنه
اقامت ايلمشدر (فى الدنيا) ضمير مقامى ايكن فيها ديميوب ظاهر ايراد وكذلك انما
هى مقامنده تكرار اظهار ايلمشدر (نكته) بو اوله كه محل اكدار ومأواى مصائب
اولوب راحت وصفا قطعا مأمول اولميوب دار فنا وبلكه عين فنا اولمغله توجيه
لحاظه التفاته بك لمحه لياقتى ونظر اولو الابصارده حقيقتى اولمديغنه ومسبوق
بالعدم وملحوق بالفناء اولمغله لاشئ وبلكه الان كما كان معدوم اولديغنه
ايما دركه اوج بيت صكره تصريح اولنور (عنكبوت) تركيده اورمجكدر عربيده
خدرنق دخى ديرلر فارسيده جغ وآغى كه مسكنيدركه ونيجه اسملرى واردر
انكله هلاكدن خلاص اولوب وتدارك قوت ايدر از جمله مكس مكس ايچون نسج
ايدر دنيايه وجه شبه روز كاره تاب آوار اولميوب تار ومار اولمسيدر (فائده) ابن
دقاق انتصار نام تاريخنده وسائرلرى دخى يازرلركه عنكبوت ايله رب متين بودين
مبيننده برقاچ دفعه اظهار قدرت بيورمشدر * برى هجرت نبويه ده حضرت
صديق ايله اختفا بيوردقلرى مغاره قپوسنده آشيان حمامه تحتنه نسج اولنمشيدى
* وايكنجى داود خليفة الله عليه السلام طالوتك طلبندن رهايات اولمق ايچون
تار عنكبوت ايله ستر اولندى * واوچنجى خالد هزلينك قتلنه امر همايون نبوى
ايله اصحاب كرامدن عبد الله بن انيس رضى الله عنه واروب على الغفله قتل وسر
مقطوعيله كلوركن اختفا ايلديكى مغاره قپوسنه كرهند اخفا اولدى
دردنجى امام زين العابدين حضرتلرينك ديكر اوغلى زيدى هشام اموى طرفندن
امير العراق اولان يوسف ثقفى خبيث عريانا صلب ايله يوز بكرمى الى تاريخنده
شهيد ايلدكده عون حقله دوحال كلوب تارباف سوءة تن اولمغله بتننه آلوب
حضرت زيدك منهى النظر اولان يرلو ينه قونه پوشان قدرت اولدى برايكى ساعت
مروروندمشكم پرحكمى استرخا ايله نزول وستر عورت ايلدى درت وياپش سنه
صكره اول وجود بهبودى سوزان نار نمرودى ايلديلر غرائبدندركه * هرچند
بعد الصلب مصلب اولان خشب من طرف الله الغيور سمت قبله يه اداره وامالة
اولنديغن كورمشلر ايكن جانب ديكره اول دارمردارك تحويلنه جسارت
ايلدكلرنده بنه شطر مسجد حرامه توجه وتولى ايلدى * صلى الله على جده النبى
وسائر الانبياء والال والاصحاب والاصول والفروع اجمعين وسلم (ترجمه) بو جهان
دارى فنادر بوقدر انده هيچ ثبوت * بى بقا اولمقده آنك مثلى بيت عنكبوت

ولقد يكفيك منها ايها الطالب قوت * ولعمري عن قليل كل من فيها يموت

(قوت) آزق زاد كبي كه سدرمق يعني مانع موت اوله جق مقدار اوله (لعمري) عمر قسمده فتحله تخفيف لفظ اولنور كه ذي روحك مدت حياتي معناسنه معروف اولان عمردر * ضمله خبري محذوف قسمي در ولام تأكيد ابتدا ايچون * وسورهٔ حجراتده لعمرك حضرت حبيب مجيبك مدت حياتنه قسمدر * يمينك تفصيلي قريبا سابقدر * موت ياد اولنديغي محلده بو صورتله قسم محسنات ادبيه‌دن اولديغي مسلمدر (ترجمه) طالب اوله جعنه انك سكا يتزمي قوت * تيز كيدرسين چون ديتلمش كل من فيها يموت (نطق آخر)

الم تر ان الدهر يوم وليلة * يكران من سبت جديد الى سبت

(يكران) تثنيه در متعدي ولازم اولور كرا الجديد ان شب وروزك كرور ومروري (ترجمه) كورميسين بو جهان بر كون ايله بر كيجه در * هفته ده تكرار ايله تجديد اولور سبت سبات

فقل لجديد الثوب لابد من بلى * وقل لاجتماع الشمل لابد من شت

(بلى) كسر موحده وفتح لام وتنوين ايله چوريمك كه شاعر ديمش (نظم) لاتعجبوا من بلى غلالته * قد زر ازراره على القمر (شمل) اضداددندر جمع وفرقه دخي زبانزددر بونده تفرق معناسنه در (ترجمه) اسكيمك لازم كلور البته هر ثوب جديد * اجتماعك هم پريشاني مقرر بي ثبات (نطق ديكر)

قد كنت ميتا فصرت حيا * وعن قليل تصير ميتا

(ميت) تخفيف ايله دخي لغتدر واولكي ميت عدمدن كنايه در زيرا موت بعد الحياة اولور ايكنجي موت كبي پس (وكنتم امواتا فاحياكم ثم يميتكم ثم يحييكم كريمه‌سنه ايمادر وبونده رد العجز اولوب وموت وحياتي ذكر ايله جمع اضداد واردر (دقيقه) بو بيت مشرب اهل توحيد اوزره وارد اولمشدر كه مسبوق بالعدم وملحوق بالعدم اولان بر قلج كونلك وجود ماسوايه هيچ موجود ديمزلر * وبو اعتقاد ايله بردوام ماسوادن اعراض تام وجزم اعدام ايدرك شهودلري دخي عقيده‌لرينه تابع ومغلوب اولوب بو حالت كنديلره مستمر الحال اولدقده الآن معدوميتي ايله حكم ايدرلر مع هذا ثبوت حقائق مقرلردر وعدم لفظي خفا معناسنه اولديغني بيلورلر انلرك عدم صرف ديو دعوالري شهود ديدر طلوع شمس ايله مستوريت كواكب كيبدر وقوعيدر ديرلر ديو غفلتله انلره سوء ظن اولنميه * بو تقرير بري عين الوحده صاحبي وسائرلري تصريح ايدرلر (ترجمه)

مرده ایدك زنده اولدك ایردی چون فیض حیات * اززمانده مرده اولورسین ینه ایرر ممات

بنیت بدار الفناء بیتا * فابن بدار البقاء بیتا

بونده دخی بیت سابق کبی صنایعدن رد وجمع ضدین واردر (ابن) بنادن امردر همزه سی وصلیه در لکن قطع اولنور معناسی ظاهردر * اکرچه بو بیتده اختلاف نسخ واردر لکن مفید اولمامالریله اهونی یاده * وسائر ایراد ایله تکثیر سواد اولنمدی

(ترجمه) نیجه بر دار فنا تعمیرینه سعی ایده سین * کل بقاده سن بنا ایله قصور عالیات (نطق دیکر)

بیت وثوب وقوت یوم * یکفی لمن فی غد یموت

(مآل بیت) اوچ نسنه لازمهٔ حیاتدر البته اندن کچلمز حجره خرقه لقمه (یعنی) برخانهٔ بینت * وستر عورت ایدوب حر وبردن محافظهٔ بدن مرتبه سی لباس * وبر کونلك زاد اشته بونلر یارین موتی مقرر اولان کمسنه ایچون کافیدر دیمکدر زیرا امله متعلق مرام کندیدن منقطعدر (فائده) حضرت رسالت علیه التحیه دخی برسنه لك ذخیره سنی وقتیله وضع کیلار تدارك ایدرلر ایدی لکن شفقتلری غالب اولمغله فقرا ظهورنده بخش وایثار ایدوب صکره طاش باغلامق دخی شدت جوعدن واقع اولدیغی واردر * وزهاد صوفیه دن بعضیلره دوش اولدق که ایکی سنه لك حطب الوب منا و به ایله صرف ایتدررردی وسببنده حطبدن برسنه مرور یله یاشلق کیدوب یبوست کلوب خدمتده اولان جواری وغلمان اذیت وزحمت چکمسونلر نیتیله در بیورمشلر ایدی (انما الاعمال بالنیات)

(ترجمه) خرقه وسکنی کرکدر داخی برکونلك غدا * چونکه یارین فوت اولورسین پس ندر بو قید قوت

وربما مات نصف یوم * والنصف من قوته یفوت

(ترجمه) نیجه لر نصف نهار ه ایرمدین فوت اولدیلر * نصف قوتی حوصله ترك ایتدیلر عند البیوت (نطق آخر)

بیت یواری الفتی وثوب * یستر من عورة وقوت

(یواری) ستر ایدر دیمك (عورت) لغتده بر کوزی عمالی اولمق که نعتنده اعور دیرلر اعمی کبی وستری واجب اولان محله عورت برنی دیدکلری نظر منهی اولدیغی جهتندندر سبب تعامی معناسنه (ترجمه) خرقه وسکنی کشی یی ستر وحفظ ایدر دخی * تن غداسی اولمغه تمزمی قوت لا یفوت

هذا بلاغ لمن تحیی * وذا کثیر لمن یموت

(بلاغ) كفايتدر بلغه كبى (تحيى) تمنى وزنده حى اوله ديمكدر (ترجمه) زنده اولانه بو كافيدر كر كمز فضله سى * اوله جق كشى يه چوقدر ازدكل سكنى وقوت (رجز آخر)

يا ايهذا الطالب المبهوت * حسبك مما تبتغيه القوت * ما اكثر القوت لمن يموت *
(مبهوت) وزن ومعناده مدهوش شاشمش ديمكدر (بهت الذى) كريمه سنده دهش وحيرايله تفسير اولندى (ما اكثر) فعل تعجب (ترجمه) ندر حرصك سنك اى طالب دنياى مبهوت * بو دنيادن سكا كافى دكلمى لقمهٔ قوت * كثير القوت عجب فوت اولميوب اولديمى مثبوت (نطق ديكر)

صبرت على اللذات لما تولت * والزمت نفسى صبرها فاستمرت
(الزمت) لازم قيلدم ديمك (استمرت) ثابت ومتين اولدى ديمكدر (ترجمه) بو لذات جهانه صبر ايدوب قيلدم قناعت * انى نفسيمه الزام ايلدم تاقيلدى عادت

وما المرء الاحيث يجعل نفسه * فان اطمعت تاقت والا تسلت
(تاقت) طلب ايلدى ديمك (تسلت) زائل اولدى ديمكدر تسلى مصدرى معروفدر يعنى تسلى ايلدى يعنى كدر مدن چيقردى معناسنه اولور (مفهوم مبهم) انسان اودر كه نفسنى تربيتله بر درجه يه كتوره كه اكر نفسه آرزوكش اولديغى نسنه يى ويره يم ديسه نفس انى خواهش ايده اكر ويرمسه قناعت ايده * غم جاب * والم قلب * انده ثابت اولميوب زائل اوله * زحمت ويرميه * يعنى درجهٔ انسانيتده ثابت اوله * تفريط اوزره منع ايلمكله ترك تام كلوب ملكيت درجه سنه وارميه * وافراط اوزره تقاضاسنه مساعده ايله حيوانيته دخى تنزل ايدوب مغلوب نفس اولميه بو ايكى منزله ميانده حد وسط اوزره قوام ودوام بوله * اشته انسانيت بودر * وبو مجاهده ايله انسان ملكدن افضل اولور وبو بابده بر قاعده ورابطهٔ خاصه اولوب هر كس اول طور اوزره اولمق ممكن دكلدر * زيرا طبايع ناس مختلفه در هر كس كندى حالنى خوش بيلور (ترجمه) قرار ايلرنه منزلده قيلرسك نفسكى سن * ويررسن داخى استر ويرمسك ايدر اطاعت (نطق آخر)

اقول لعينى احبس اللحظات * ولا تنظرى يا عين بالسرقات
(احبس) ايكنجى بابدن امردر (لحظات) فتحات ايله جمعدر مفردى لحظه كوز اوجيله باقمق (سرقات) دخى جمعدر خيرسزلق كه مفردى سرقه فتح اول وكسر ثانى ايله اسمدر مصدرى سرقه فتحات ايله وسرقه فتح وسكون ايله وسرقه كسر وسكون ايله اوچ لغت اوزره در (ترجمه) ديرم بو چشممه سرقت ايله

نه بولحظات * مجاز حسنه نظر ایتمه آنی آردیکه آت

کم نظرة قادت الی القلب شهوة * فاصبح منها القلب فی الحسرات

(کم) تکثیر ایچون (قادت) یدی وچکدی دیمکدرکه حیوانی لجامندن طوتوب یدی کتوردی دیرلر (حسرات) فتحات مهملات ایله حسرتک جمعیدر * حسرت فوت اولان شیده غافل بولندیغنه تحسر وحزن وغم پیدا اولمق که بلیات دنیویه دن بریدر از جمله علاقهٔ حسن مجازیدرکه غفلتله خالی ذهن بولنمق سببیله تعلق قلبدن عبارتدر * حتی دیدیلرکه اگرچه عشقه مبدأ نظردر لکن موجب دگلدر من طرف الله تعالی قلبه بطاله تسلیطدر اول مرتبه ده امر عسیردرکه سبب موت اولور وبویله میت شهید اولوردیو احادیث شریفهٔ عدیده وارد اولمشدر جمله دن بری بیوررلر که (من عشق فعف ثم مات مات شهیدا) یعنی عشق واقع اولدقده وصلتدن عفت ایلسه بو حالتدن متأثر اولوب تده درجهٔ شهدایه واصل اولور (پند) اول ساده دلکه مجرد جام عشق مجازی بمی ایله سرمست * وآیینهٔ صورته نظرله نقش صورت دیوارکبی دمبست * اوله اول شخص ناخلف تفاخر تناسل ایله شرف بولمیوب دنیاده عقیم * وآخرتده مستحق عذاب الیمدر * شهوتله نامحرمه نظر واقبال طالب کماله مرض قتالدر * حضرت رسالت علیه التحیه تعلیما للامه برجوان سرامدی ظهر شریفلری طرفنه چوروب روبرو اوتورمامق اوزره فرمان ایلدی * وامام اعظم حضرتلری هرحالده مهذب * صاحب مذهب ایکن امام محمد خط آور اولدقجه بی نقاب تعلیم علومه رخصتداد اولمدی زیرا نیت سابق شهادتیله نظر میل قلبه رهبر اولمغله سید البشر جنابلری بیوردقلری اثر معتبر مفهومنجه دیمشلر * هر نظر ناوکیست زهر آلود * که زشست کمان ابلیسست حضرت روح الله علیه السلام الاله دن مروی خبرلک مآلنده دخی دیمشلر * زینهار ایتمه چهرهٔ نامحرمه نظر * زیراکه ارض قلبکه تخم فساد اکروفی زمانتا فساد رؤیت زندن امرده دخی زیاده اولمغله تحذیره انسب * وقباحت نظرانده هزار مرتبه زندن اقربدر * وبربرلرینه تعاطی ایلدکاری هدیه رشوتدر دیودرهٔ بیضاده استفاده اولنور قانده قالورکه مرآت عشاقدر دیوب قنطرهٔ حقیقت اولدیغن ملاحظه ایلمیوب هوا وهوس پابندی طاقتن طاق ایدوب جسر عمری خراب ایلدیکی کوزینه کورنمیه * اللهم ارنا حقائق الاشیاء کما هی * وخلصنا عن المجاز مع الملاهی (غریبه) سلسلهٔ خواجکان اولولرندن * ماوراء النهر ارنلرندن مظهر نظر برقدم * ومصدر نکاهداشت وهوش دردم * خواجهٔ

كبار * شيخ عبيد الله احرار * قدس اسراره الستار * حضرتلرى اواخر عمرلرنده
كمال هرم وشيخوخت وافراط فتور پيرى ونحافتلرى سببيله اكثر ايامده
مريدان كاملانى پاى كرامت پايه لرين اوغرلرايدى * اتفاقا برمريد بوخدمته دركار
ايكن برامر ضرورى لازم كلوب يرينه برصاحب جمال اوغلى اجزاى مجلسدن
بولنمغله خدمت شيخى اكا حاله * وتشرفيله كسب كماله ترغيب ايدر * جوانك كنى
پاى خواجه يى مس ايديجك درحال آياغن چكوب خدمت جواندن ابا *
وطالبان وسالكانه سبب تقرير روانها بيوررمشلركه * انك حرارت دستندن حس
نفس واقع اولدى بوسن وسال ومجاهدات بال ورياضات حال ايله بنده داعيۀ
بشريتدن اثر بقاسى مقرر اولنجه سزلرده ايسه اسباب قوت كالده وحركت
وهيئتكز هواى نفسى اشتمالده اولديغى عياندر ساده رولر صحبتى نه مرتبه ده
فتنه انكيز * ونه درجه ده شهوت اسزا ولور ملاحظه اولنه پس قلبه قائد
فساد اولان نظر اولمغله شيخ اكبر حضرت ابن عربى رضى الله عنه مسامرۀ سنده
قلبك نظرايله مخاصمه سنى نظم ايدرلر محلنده نظر بيوريله * زن وغلامه نظرۀ اولى
معفوه دراما شهوتله اولان نظرۀ ثانيه وثالثه ائمۀ كرام عندنده بالاتفاق حرامدر
(علاج) رفاه عيش معناسنه اولان سلوه ماده سندن سلوانه ضم وسكون ايله برنوع
بونجقدر حكما ديرلركه اوزرينه يغمور صويى دوكوب عاشق نوش ايلسه درد
عشقندن خلاص بولوروا ول صو يه سلوان ديرلركه استاذ ديمشدر (نظم) ماء
سلوان ترشح عنه تفجير الرحيق * سال سلسال الصفا فيه شفاء كوثر * وبوبلانك
اطباء اهل دل قتنده علاج پررواجى اول حالت تعلق * وحظ تعشق * حس
اولنديغى ساعت * يكفردۀ روزكار اولمسى برآه سرد عاشقه موقوف اولان چراغ
حسن وبهادن كف نظر واماله بصر ايدوب ازجان ودل قادر اولديغى رتبه
ملاحظه دن فكرنى صرف ايله اشعار عشق آميز * واخبار شوق انكيز * كوش
ايلمكدن پرهيز * ايدوب واول محبوبك وقت پيرى * وزمان هرم دامنكيرى *
وموت اسيرى * اولاجق حالنى تفكر وبلكه عن اصل ايكى مجراى مالحيندن سيلان
ومشيمۀ رحمه روان اولمسى تذكر اولنه درحال سبب نفرت ووسيلۀ برودت اولور
ديديلر (مطلع) شهپراچمش خط عارض اوچدى مرغ حسن يار * عاشق
ديدار فارغ بال اولورسه وجهى وار * اصل مقصود ايسه ارتباطى خلاف رضاى
ذى الجلال اولان حسن فانى آب وكل پرزوالدن ترك تعلق * وواجب الوجودك
بردوام اولان جمال بيمثال لا يزالنه تعشقدر (بيت) علاقه ايلك وجه خدادن

غيره زائددر * جمال لايزاله عاشقم الله شاهددر * اللهم ارزقناه بحبيبه ومصطفاه
(ترجمه) نتيجه نظر كتورر قلبه شهوتى نظرايت * نتيجه سى اولور انجق ندامت وحسرات (نطق آخر)

خليلىّ لا والله مامن ملمة * تدوم على حى وان هى جلت

(خليلىّ) فتح لام ثانيه * وشدّ تحتيه ايله * دوست معناسنه اولان خيل تثنيه سيدر منادای مضاف اولمغله منصوب بالحروف حرف ندا محذوفدر اصلى خليلين درتكثير ايچون مثنى قيلنديكه (فارجع البصر كرتين) ده كرات كثيره ايله تفسير ايدرلر يعنى بر دكل متعدددر ديمك * ياخود خليل حقيقى ومجازى مراد اوله * ياى متكلمه اضافتله نون ساقط و ياء راد عام اولنديلر حتى شاعر دعاده ديمشدر (نظم) ازال الله عنكم كل آفة * كنون الجمع اوثنى الاضافة (ملمه) حادثه معناسنه‌در (ترجمه) بنم دوستم بو عالمده نزول ايدن مصيبتلر * دوام اوزره دكل والله واردرانلره غايات

فان نزلت يوما فلا تخضعن لها * ولا تكثر الشكوى اذا النعل زلت

(نزلت) ودخى لها ضميرلرى ملمه يه عائددر (فلا تخضعن) نون خفيفه تأكيديه‌در خضوعدندركه ثالثى مهملدر خضوع كمال تواضعدن باش اكمك سرفروكبى كه تواضع وخشوع الفاظ مترادفه كبيدر (نعل) پاپوشدر (مداس) حذاء قسوب كبى وفارسيده كفش پاوازپاى افزار يالك شم وسائر اسملرى واردر (زلت) زاى هوز ايله‌در قايدى وسور جدى ديمكدر نعل واكا حال اولان قدم دخى مؤنثات سماعيه دندرزلة القدم اياق سورجمك صورى ومعنويده معروفدر وبونده معنويسى مراددركه زلل دخى ديرلر ذلق كبى (معنى) اكراول ملمه ناكاه بركون نزول يعنى برحادثه يه مبتلا اولورسن چونكه اياغك سورجدى ذلّ ورذالت وشكايت دخى ايلمه قولا وفعلا اظهار سستى ايليوب صبر ايله كه قضايه رضا وبلايه صبر غما اولمق مؤمن كامل كاريدر (ولنبلونكم بشئ من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرين الذين اذا اصابتهم مصيبة قالوا انا لله وانا اليه راجعون) حكمنجه چاره سى صبر واسترجاع ايله مقابله ايلمكدر زيرا بيت سابقده حضرت امير كرم الله وجهه البته زوال بولور ديوكسرها ايله قسم ايلدى (ترجمه) اكر بركون نزول ايلرسه ايتمه سرفرو اصلا * اياغك سورچريسه چوق شكايت ايتمه اززلات

فكم من كريم يبتلى بنوائب * فصابرها حتى مضت واضمحلت

(يبتلي) امتحان وتجربه ايدرديمكدر (ان الله مبتليكم بنهر) كبي وابتلا خبرده وشرده دخي استعمال اولنوركه حريري * لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان ديمشدر * ويبتلي مقامنده (قد بكي) دخي نسخه در (نوائب) منصرف اولمسي وزن ايچوندر (صابر) صبر معناسنه واخد ايچوندر قاتل الله الضروره كبي اضمحلت) بونده ذهبت معناسنه متضمن ايله مرادفدركه كجدي وكتدي ديمك اولور اضمحل ده تقديم ميم ايله امضحل دخي كلابيني لغتيدر اصلنده اضمحلال زوال سحاب معناسنه خاص ايدي صكره هر زائلده ز بانزد اولدي (مآل بيت) بيت سابقلرك مفهوملري معلوم اولديسه آفرينشدن بري عادة الله دنياده بويله جاريدركه اشد بلاء بعد الانبياء اوليايه وصكره امثل اولنلره القا اولنور پس چوق اصلي ونسلي كريم وعريق كمسنه لر واردركه مصائب ايله مبتلا اولوب وبكا ايده كلمشلردر وانلر بوحالده ايكن صبر ايدرلر ويا خود بر برلريني صبره سوق وتواصوا بالصبر ايدرلر تا اول نوائب زائل وذاهب اولنجيه دك صبر ايله مقابله ومجاهده ايدرلر (ترجمه) نيجه ذات كريمي مبتلا قيلدي مصائب كيم * اكا صبر ايله كجدي مضمحل اولدي همه آفات (نطق آخر)

ان القليل من الكلام باهله * حسن وان كثيره ممقوت

(ممقوت) قاف ايله دروزنده ومعناده مبغوض ديمكدر وبونده مقابله قرينه سيله قبيح معناسنه در (معنى) كلام قليل اكاربابي ايله اولورسه مستحسندر لكن كثيري اربابيله دخي اولورسه مطلقا قبيحدر (نكته) زيرا كثرت كلامده محافظهٔ عامه وملاحظهٔ تامه ممكن دكلدر سهوا كشف اسرار كبي مقطعات وغلطات وقوعي وبعض كمسنه لره ضمنا تعريض وتسكدير صدوري * وقصدي معدوم ايكن قصد ايلدي ديو سامعك سوء ظننه سبب اولمق ونيجه امور وخيمه يي مكثار و پركو اولمغي مستلزمدر قليلي دخي اهليله اولمغه منوطدر (شعر) ولئن ندمت على السكوت بمرة * ولقد ندمت على الكلام مرارا (ترجمه) كلامك قليلي اهليله خوشدر * اكر كثرتله اولسه اوله ممقوت

ماذل ذو صمت وما من مكثر * الا يزل وما يعاب صموت

(ماذل) ذال فتحيله درزل زاى هوز ايله دخي نسخه در (صمت) ضم مهمله ايله سكوتدر (صموت) فتحله خاموش اولان كمسنه در مبالغه صيغه سيدر (مآل) سكوت صاحبي ذل ورذالت كورمدي وپر كثرت كلام صاحبي دخي يوقدركه مظهر ذلل اولوب سورجميه پس ساكت وصامت اولان كشي اصلا معيوب اولماز

معیوب ومدخول اولنلر جمله نسیار کوی اولوب چوق سویلینلردر (ترجمه)
خموش اولان نه سور چرنه جکر عار* زالی اولدی ولی مکناره مثبوت

ان کان ینطق ناطق من فضة * فالصمت در زانه الیاقوت

درا یخو که لؤلؤ ومرجان ومر وارید دخی دیرلر که (اللؤلؤ والمرجان) کریمه سنده
لؤلؤ اینجونك کبیری ومرجان صغیری وخرده سی دیو تفسیر اولندی* لکن
مرجان بحر احمر بحر یده شهرت بولمشدر یاقوت جواهردن برنوع ذی قیمت
طاشدر که قرمزی وصاری وکوك وبیاضی دخی اولور (مفهوم) اکر سخنسازلك
نطقی کموش ایسه سکوتی یاقوت ایله مزین اینجو دردیمکدر* بو مضمونده حضرت
ناظمدن بر بیت دخی حرف البادهمذکوردرکه بیورمشلرایدی (نظم) ان کان
من فضة کلامك یا* نفس ان السکوت من ذهب (ترجمه) اولورسه ناطقك
نطقی کمشدن* سکوتی انك اولور دروياقوت (بیت)

قدمات قوم وماماتت مکارمهم* وعاش قوم وهم فینا کاموات

(مکارم) مساجد وزننده جمعدر مفردی مکرمت صفت حمیده در (اموات)
میتك جمعیدر (مآل بیت) برطائفه بو دارفنادن داربقایه اکرچه رحلت ایلدیلر
لکن آثار باقیه لری مندرس اولمیوب هنوز موجود اولمغله کویا کندیلری زنده
کبیدر که (نظم) ان آثارنا تدل علینا * فانظروا بعدنا الی الآثار *
انلرك حقلرنده درو برزمره دخی هنوز حیاتده ایکن بیمزده میت کبیدر که
خیر وشره لایق دکللردر و بو مفهومده حرف الالفده دخی بیورمشلرایدی (ع)
انما المیت میت الاحیاء (فائده) بونده موتلر موت حقیقیدر که روحك جسددن
افتراقیدر قالدیکه برموت دخی واردر که قبل الموت الحقیقی تحققیله متصف
یعنی کندینی میت منزله سنه تنزیل ایلمك بودخی ایکی محلده اولور بری اوامر
ربانیه به کمال امتثالدن کنایه در اسقاط اضافات معناسنه دکلدر* اثرده
کلمشدر که مروروایاب وذهاب صاحبی اولان میتی کورمك استرسکز ابو بکر
صدیقه نظر ایدك و برمحلی دخی سالك (ع) یك نظر پیر به از چل چله* بندیله
مرشدك امرینه امتثالده کالمیت بین یدی الغسال اولمقدر که اکر مرید مرپسنه
برکره اعتراض ایله نیچون لفظی صادر اولسه اهل فلاح زمره سندن اولمازدیدیلر
لکن بودخی معنی اوّلکی شقدندر زیرا طریق حقی تعلم ایچنمدر که دیمشلر* زان
روی که چشم تست احول* معبود توپیر تست اوّل (ترجمه) نیچه لر مرده
اولدی اولمدی آثاری پژمرده* کرمه مز نیچه زنده وارمثالی انلرك اموات

(نطق آخر) نفسي على زفراتها محبوسة * ياليتها خرجت مع الزفرات
زفرات فتحات ايله جمعدر مفردی زفره تا أخير مهمله ايله خسته نك آه وانين
وناله سيدر (فائده) اكرچه طاوس كراهت اينه ذاهبدركه شكايتدر ديمشدر
لكن خسته كيمدن كيمه شكايت ايدر بلكه رجادركه خوفك دخی رجايه
انقلابی زمانه درحتی خسته نك آه وانينی ذكر بر بنه قبول اولديغی حضرت
صديقه روايتی ايله بو حديث شريفدن ظاهردر (دعوه يئن فان الانين اسم من
اسماء الله يستريح اليه العليل) خسته يی حالنه قويك ايكلمكدن منع ايلمك
زيرا انين كه آدلفظيدر اسم بار يدرانكله خسته مستريح اولوردبو يورمشلر
(على) مع المجرور مؤخر محبوسة كلمه سنه تعلق ايدر (ليت) تمنى ايچوندر
(مأل معنی) حضرت رسالتك مرثيه سيدركه بنم روحم آه وناله يه وقف اولدی
كاشكی آه ايدركن برابر جسمدن آيرلسه زيرا حسرت حضرت المى الى آخر
الحياة بندن انفكاك محالدر (ترجمه) آلشدی ناله وزارمده حبس اولوب
دل وجان * نوليدی رشته آهمله چيقسه ايرسه ممات

لا خير بعدك في الحياة وانما * ابكي مخافة ان تطول حياتي
بيت سابق كبی بونده دخی ردالعجز واردر (ترجمه) بكا نه خيراوله سندن
كيرو فقا لنجه همان * زياده خوفم اوكه مدّ اوله زمان حيات (نطق آخر)

هل يدفع الدرع الحصين منية * يوما اذا حضرت لوقت ممات
لوقت في وقت معناسنه در (ترجمه) بوزره وجبه وجوشن اولورمی دافع
موت * ايرشسه كيشيه بر كون اكرسنان ممات

انی لاعلم ان كل مجمع * يوما يؤل لفرقة وشتات
(يؤل) رجوع ايدرديمك (فرقت) بونده ضمله مصدردر وكسرايله برزمره دن
آيريلان طائفه (شتات) تفرق كه عطف تفسيردر (ترجمه) نه رتبه رشته
جمعيت اولسه يعنی متين * زمانله انی قطع ايلر افتراق وشتات

ياايها الداعي النذير ومن به * كشف الاله رواكد الظلمات
نذير قورخوديجی (رواكد) موصوفنه مضافدر كه ظلمات راكده يعنی جمع
اولوب ثابت اولان ظلمتلردر * بو بيتك جوابی بيت آتيدر (ترجمه) ايا حبيب
خدا وورضای شمس هدا * جمالك ايلدی كشف رواكد ظلمات

اطلق فديتك لابن عمك امره * وارم عداتك منه بالجمرات
اطلق قورتارديمك (ابن عم) بابانك قرنداشی اوغلی (ارم) رميدن امردر (جمرات)

فتحات ایله جمره نك جمعیدر جمره آتشپاره در طاش معناسنه اولمقدن بومعنی
انسب کورینور (لایخفی) اصطلاحده جمره برحرارتدرکه ثلاثه عناصره سرایت
ایدراواخر خمسینده ایکی هفته ده حکمی تمام اولور بودو بیت ایله ضبط وبیان
ایلمشدر (بیت) جمرات اوّلا هوایه دوشر * ثانیا تسننه درکه آبه دوشر * ثالثا غایت
تواضع ایله * یوزسوروب درکه ترابه دوشر * وجمرهٔ حجاج که ابورغالك قبرنده انی
رجما للشیطان دیوب رمی ایدرلر محلك مساعده سی اولمامغله کتب فقهیه یه حواله
اولندی (بیتلرك مألی) ای حق تعالی یه دعوتله وانك عذابندن تخویفله مأمور
اولان پیغمبر آخرزمان * وای حق تعالی نك ظلمات کفروظلمی انکله کشف ایدوب
آفاق وانفسی منوّر ایلدیکی ذات شریف * بن سکا کندیمی فدا ایلدم سن
عمزاده کك امرینه مساعده ایله وآنك یوزندن دشمنلریکه آتش یاغدر یعنی بکا
اذن شریفك اولسون سنك اعداکه قلجم برقندن آتشلر صچایم (ترجمه) فدا
اولام سکا قیل دشمنه حواله بنی * نثار اوله فم تیغمدن انلره جمرات

فالموت حق والمنیة شربة * تأتی الیه فبادر الزکوات

(زکوات) زای هوّز وفتحات ایله زکاتك جمعیدرکه مراد تزکیهٔ نفسه سبب وآلت
اولان عبادات وطاعات وتسبیحات وتهلیلات ونوافل صلواتدر (ترجمه)
کشی یه موتی چوحقدر کرك شراب اجل * دهان تشنه دله تیز نثار ایده
قطرات (نطق آخر)

یا جامعا الشمله ساعاته * ودنت منیته وحان وفاته

(ودنت) واو حالیه ویاخود جامعا اوزره عاطفه درکه (فالق الاصباح) اوزره
وجاعل اللیل سکنا) جمله سنك عطفی کبی ودخی (صافات و یقبضن) عطفی
مثللیدر (حان) قریب اولدی دیمکدر (منیة) یرینه وفاته دخی نسخه در (وفات)
وفوت وموت بربرلری معناسنه کلور (ترجمه) ای زمانن جمع ایدوب بودم سورن
میدانه آت * واریسه یاقلشدی موتك ایردی هنکام وفات

ارجع فانی عند مختلف القنا * لیث یکر علی العدی جرءاته

(مختلف) اسم زمان مزراقلرك بربرینه قارشدیغی زمان دیمك (قنا) فتح قاف ونون
ایله جنسدر واحدی قناة مزراقدر (لیث) ارسلاندر حضرت ناظمك بوتعبیرنده
جملهٔ حیدرانه وصولت شیرانه سنه واسماسنك بری حیدر اولمسنه ایما واردر (عدی)
عدونك جمع بی نظیریدر دشمنلر دیمك جرات ضم جیمله جرأتك جمعیدر انواع قصد
اولنمشدر * وبو بیت بیت سابقده اولان ندانك جوابیدرکه ای مدت عمرینی باجمله

جمع ايدوب وموتى تقرب ايدن كمسنه كبرورجعت ايله كه تحقيق بن برارسلانم كه
حمله وجسارتلرم دشمنه مزة بعدكره يعنى نوبنوبر برندن شديد تعددايدرسائر
شجعان كبى صدمه اولادن عبارت دكلدر (ترجمه) عودت ايله جنك ايچنده
اولورم شيرخدا * قهرمان اولسه كشى بولمازسانمدن نجات (رجزآخر)

دبوا دبيب النمل لا تفوتوا * واصبحوا فى حربكم وبيتوا

(دبوا) كسر مهمله وشد موحده ايله ايكنجى بابدن فروا كبى امردر مرور خفيف
وسير خفى معناسنه اولان دبيب مصدرندندر نمل رقارنجه دراصبحوا افعال
ناقصه دندر و بيتوا كيلوا وزننده اوچى دخى امر حاضردر * وبرى نهيدر
(ترجمه) نرم رفتار ووقار ايله ايدلك آغاز حرب * كيجه كوندز حربده جمع
اولك اولمايك شتيت

كيما تنالوا الدين اوتموتوا * اولا فانى طالما عصيت

(كى) فتحله نواصب فعل مستقبلدندركه ان لن اذن دخى انك رفقاسيدر عاقبت
ايچوندركه (لم فعلت كذا) يعنى سن نيچون شويله ايلدك سؤالنه جوابده ادا
اولنور * بونده ما كافه فعلى مضارعده عملنى كف ومنع ايلدى (دين) كسر ايله
اسلامدر (اولا) اولا تموتوا تقديرندهدر (طال) اوزادى وچوق اولدى ديمك
بوماده دخى كافه در (معنى) بيت سابقك مفهومى اوزره حركت ايدك كه دينه يعنى
اسلامك ظفر وقوتنه نائل و يارتبۀ شهادته واصل اوله سز * ويا حود شهادت
مقدر دكل ايسه غازى اولورسز * زيرا تحقيق بن چوق اولديكه عاصى قيلنوب
فرمانبرلكدن خيلى دمدركه بن دورقيلندم (ترجمه) ياظفرياب اوله سز
دينه يا اوله سز شهيد * نيتم خيروهدايتدر دكل اظهار صيت

قد ولتموا الوجتمنا نجيت * ليس لكم ماشئتمو وشيت * بل ما يريد المحى والمميت

(محيى مميت) اسماء حسنادندر بوشعر صفين اصحابنه خطابدر (معنى) بن
استرديكز كلدم لكن سزلك وبزم مرادلر يمز جارى اولمز (ع) ما كل ما يتمنى المرء
يدركه) انجق حق تعالى نك تقديرى جريان ايدر * المقدور كائن اسم محيى به مظهر
اولان كس زنده * ونام مميته مظهر قيلديغى كمسنه مرده اولوردبو بيورديكه
عاقبت امر طاغيلرك مرادلرى اوزره قرارداده اولاجغنى كشفدر (ترجمه)
دعوت ايتديكز اجابت ايلدم كلدم ولى * سزلرك بيزم مرادعزجه اولمازبس مقيت
* بلكه اولورنه مراد ايلرسه اول محيى مميت

(الجيم)

اذا النائبات بلغن المدى * وكادت لهن تذوب المهج

(مدى) غايت ونهايت واو عاطفه (تذوب) اريديك كه شكر وطوز امثالى كداخته اولمق مهج جمعدر مفردى مهجه روح وجاندركه منفرجه ده (ع) اسروح الانفس والمهج * كلمشدر (فائده) شيخ جنيد قدس سره بيوررروحده اختلاف علماوارد رمتكلمين ديرلركه برجسم لطيف شفافدركه بالذات زنده در بدنه سرايتى كلاب كه سارى اولديغى كبيدر ديوب هبوط وعروج وبرزخده تردد ايلمسيله احتجاج ايدرلر * ونيجه لرى دخى روح عرضدرحياتدركه بدنانك وجوديله حى اولور ديرلر * فلاسفه واكثر صوفيه ديرلركه جسم وعرض دخى دكلدر بنفسه قائم برجوهرمجرددركه تحيزاولميوب تدبيروتحريك امثالى تصرف ايله بدنه تعلق ايدر داخل وخارج دخى دكلدر واقعات ناطفيده ارواح اوچدر ديوب تفصيل ايدركه شاعر فاضل خلاصة ايدوب ديمش (شعر) درتن آدمى سه روح بود * اولش آمدست حيوانى * دوم آن طبيعى آمده است * سومش نيست غيرنفسانى * مطالب عاليه ده اولان بسط جمله سندن خوشدر (ترجمه) چون مصيبتلر ايريشه بوله حد وغايتن * جانكداز اولقلغبه يافلسه نار بروهج

وحل البلاء وبان العزآء * فعند التناهى يكون الفرج

(واو) لر عاطفه دركه بيت * بلغن اوزره معطوفدر (بان) جدا اولدى ديمكدر (عزا) تقديم مهمله ايله صبردر (مفهوم) شدتلر ومصيبتلر نهايت بولوب روحلر چيقه جق مرتبه سنه واروب بلاء حلول ايدوب صبردخى ممكن اولميه جق درجه يه وارمغله بونلر جمله سى نهايت كماله منتهى اولدقلرى وقتده فرج ونصرت وظفر وانشراح ظهور ايدر عادة الله بويله در حق حضرت ناظم كرم الله وجهه روايتيله بومفهومده بوحديث شريفى ابن النحوى منفرجه سنه تبركا مطلع ايلمشدر اول قصيده يه فرج بعد الشده ديرلر اسم اعظمى حاويدرديشلر حديث شريف بودر * اشتدى ازمة تنفرجى (ترجمه) ايرسه طوفان بلا كشتئ صبراولسه شكست * غايتنده لطف حق ايله ايرر باد فرج (نطق آخر)

لئن كنت محتاجا الى العلم اننى * الى الجهل فى بعض الاحايين احوج

(احايين) مصابيح وزننده ايكى تحتيه ايله حين لفظنك جمع قلتى اولان احيانك جمعيدركه اوقات ديمك (احوج) افعل تفضيل يعنى احوج الى الجهل من احتياجى الى العلم * تقديرنده در * مالى ترجمه دن ظاهر اولور (ترجمه) اكر محتاج اولورسم لطف علمه دمبدم بن * اولورم بعض اوقاعده قهر جهله احوج

ولی فرس للحلم بالحلم ملجم * ولی فرس للجهل بالجهل مسرج

(فرس) آت که مقلوبنك لوازمندندر (حلم) غضب وشدت مقابلی ملجم لجام یعنی اویان اورلمش (مسرج) سرج یعنی اکرلنمش دیمکدر (ترجمه) اولوبدر اسب لطفم حلمله دائم ملجم * اولور پس اسب قهرم جهلله کاهی مسرج

فمن شاء تقویمی فانی مقوم * ومن شاء تعویجی فانی معوج

(تقویم) طوغری ایلمك تعویج انك ضدی (ترجمه) درونی مستقیم اولانه غایت مستقیم * دخی اعوج اولان کمسه بنی کورر معوج

وبالجهل لا ارضی ولا هو شیمتی * ولکننی ارضی به حین احوج

(شیمت) حوی وطبیعت وسجیه وغریزه وشنشنه وجبلت وعریکه امثالی اسملری واردر (ارضی) نفس متکلمدر (مصرع) اول بعض نسخه ده بویله واقعدر * وما کنت ارضی الجهل خدنا ولا اخا * خدن دوست دراخ فتحله قرنداش وکسر ایله اصلنده اخاءة اولوب وزن ایچون قصر اولندی مفهوم بن جهله رضاداد دکلم وجهل بکا مشرب ومعتاد دخی دکلدر لکن بعض زمان اولورکه اکا دخی حاجت مس ایدر پس تجاهل ایدوب جهل اظهار ایدرم * بیلورم عارفلك تجاهلنی * آه الا تعارف تجاهل (فائده) شیخ زروق مرحوم ابن البنا منظومه سنك شرحنده امام قشیریدن نقل ایدرکه اسلامك زائل اولمسنه نعوذ بالله درت ماده سببدر بری ناس بیلمدکلری امر ایله عامللردرکه عن جهل جسارت اولورا کر خیردخی اولورسه * وایکنجی بیلمدکلرینی بیلمکه رغبت ایلمزلر صوفینه نك ساده دللری کبی * واوچنجی بیلدکلری ایله عمل ایلمزلر علماء سوء کبی * ودردنجی تعلمه راغب واولکرنمکه مائل اولنلری منع ایدرلر مناع للخیر اولورلر * وطالب اولنلر دخی محروم اولمغه درت امر سبب درانلردن احتراز لازمدرکه تحصیل علم نافع ایده لر * بری فرائض اجرا سنده دقیقه فوت اولنمیه * ایکنجی حرامدن حذر اولنه * اوچنجی سنت سنیۀ احمدیه یه تابع وپیرو اوله برکره اولسون مؤکده اولمیان سنتلری دخی اجرایه سعی ایده دردنجی ادابه رعایت ایده اصلا ادبسزده واصل وحاصل بوقدرکه دیمشلر (ع) طرق الحق کلها اداب * ادب تاجیست ازنور الهی * بنه برسر بروبرهر چه خواهی (منقبه) خلاصة الهدیه ده تحریر اولنمشدیکه رئیس طریق شمسیان خلوتیه (شیخ احمد شمسی) قدس سره سنه ١٠٠٠ تاریخنده اکری سفرینه طوغری توجه وطلوع وککبوزه یه کلدکده شیخ محمود هدائی استقباله واروب واسکداره کتوروب طرف دولت علیه دن تعیین اولنان منزله نزول

وصحبت اثناسنده هدایی افندی سؤال ایلمشکه جناب شریفه امر همایون وصولندن مقدم اسباب سفریه تدارکنه مباشرت بیورلمش* سن وسال حد ثمانینی اشتمالده ورجال سفردن دخی دکلسز* پس عزیمت سفره موجب نیت نه اولدی دید کده* کتب اسلامده هرکوردیکم سنی برکره عمرمده اولسون اجرا ایلدم لله الحمد والمنه لکن سنت غزا ممکن اولمدی آخر عمرمده انی دخی اجرا ایلمش اوله یم دیو توجه ایلدم بیورمشلر* مؤمن کامله دخی لایق اولان بودر قدس الله تعالی سره (ترجمه) اولاجم جهالله خوشنود دکلدر خصلتم چون ولی بعض ضرورتده اولورم اکه احوج*

فان قال بعض الناس فیه سماجة* فقد صدقوا فالذل بالحر اسمج

(سماجة) جمیله وزن ومعناده قباحت (حر) عبد مقابیلدر لکن بونده عالی وشریف بالذات ونفیس النفس تکسنه مراد در (ترجمه) اکر برکس دیرایسه جهل ایچنده وار قباحت* سوزی کرچکدر اماذل اولوراندنده اسمج

ألا رب ما ضاق الفضاء باهله* وامکن ما بین الاسنة مخرج

(الا) حرف تنبیه (فضا) فاایله میدان وصحرا (امکن) ممکن دیمکدر امکان برنسنه نک وجوده وعدمه نسبتی یکسان اولمق (اسنه) مزراقلردرکه سنانک جمع قلتیدر مخرج خروج معناسنه مصدر میمی (ترجمه) چوق اولورکه ککش صحرا اولورار بابنه تنک* اولور ممکن میان نیزه وخنجرده مخرج (نطق دیکر)

قربی ذوالفقار فاطم منی* فانی السیف یوم کل هیاج

قربی تقریبدن امر لک مخاطبه سی ذوالفقار فاایله در ذا حالت نصبی الفله اولوب امرک مفعولیدر حالت رفعی ذو واوایله وجری یاایله در (فائده) فقار فتح ایله فقاره نک ویا کسر ایله فقره نک جمعیدر آرقه نکوکی که اکا اوکورغه دیرلر* وذوالفقار برقلجدر که بدر غزاسنده عاص سهمیدن غنیمت اولوب حضرت رسالته رسیده واندردخی جناب سرحلقهٔ ولایته بخشیده بیوردیلر لکن کلبی دیرکه جناب مرتضی عاصی قتل ایدوب قلجنی الدی* بعده حضرت ناظمدن میراث اولوب دست بدست تا حضرت حسین شهیدک اوغلی حسنک اوغلنک اوغلی محمد بن عبدالله جنابنه واصل اولدی محمد مذکور منصور دوانیقی ایله اثنای جنکده شهادتنی جزم ایلدکده بنی تجاردن بر کسنه یه ذرتیوز التون دین مقابله سنده ذوالفقاری اکا تسلیم ایدوب دیدیکه ابوطالب اولادندن هرکیمه بوقلجی ویررسن سکا حقکی ادا ایدرلر* وقتا که جعفر بن سلیمان بن علی بن عبدالله بن عباس عمه

ومدینه‌یه والی اولدیغنده اول شخصی احضار ومبلغی ادا ایدوب قلجی المشیدی
اندندخی اوغلی مهدی یه انتقال ایدوب دولت عباسیه‌ده محفوظ ایدی * اصمعی
دیرکه طوسده رشید خلیفه یی کوردم اول قلجی طاقنمش ایدی بکا دیدیکه
ذوالفقاری زیارت ایدرمیسن بندخی نیاز ایلدم نیامندن چیقاردیدکده چکدم
بوزنده اون ایکی فقره‌سی وار ایدی دیمشدر امام شعرانی بدرمنبرده بیوررکه قلجده
فقار ایشلنمش منقش اولمقدن کنایه‌در حتی تزاید حسنی ایچون نقوش میاننده
بر بر چقورلری اولوب وخرده جواهرله مرصع اولمقدن عبارتدر * امام حسن
بصری عرفه‌دن اودخی امام جعفر صادقک محمد اسمنده بر برادرندن روایت ایله
ثابتدرکه بدر غزاسی کونی رضوان اسمنده بر ملک آسماندن ندا ایدوب دیدیکه
لا سیف الا ذوالفقار ولا فتی الا علی * لکن بو کلام لسان ناسده تحریف وتبدیل
اولنمغه سبب بعض شعرا انی موزون بر مصرع قیلمق ایچون تصرفلری اولمشدرکه
اقتباس اوله بیلور (ع) لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار * فصول مهمه
صاحبی تصریح ایدرکه (الا تعلوا علی وأتونی مسلمین) دعوتنه بلقیس شاه
اجابت * وجناب امین الله حضورنده شرف اسلامله حرمسرای همایونلرینه
بانوی تاج آرای ازدواج اولدقده هدایاسی میاننده یدی عدد سیوفک بریسی
ذوالفقار ایدی القصه (فاطم) حضرت فاطمه‌نک حرم شریفه‌لری جناب پیغمبرزاده
زهراء رضی الله عنهانک اسم ساميلريدر وزن ایچون ویا منادا اولمغله ترخیم
ایچون تاء لفظی ساقط * ویاخود رجل منزله‌سنه تنزیل بیورلمش اوله‌لر (فاطمه)
تسمیه‌سنه سبب کندینی لذائذ فانیه‌دن فطم یعنی قطع ایلمکده تفألادر * وزهرا
لقبلری فتحله بیاض معناسنه یا کلسکدن کنایه‌در زیرا مدة عمرنده کندیده
دم حیض کورمیوب وبش عدد اولادینک بونده‌دخی قطعا نفاس کندیدن
جاری اولمدی * خدیجه جنابلرندن دنیایه کلمشلردر وهجرتک ایکنجی سنه‌سی
محرمده حضرت رسالت انلری جناب مرتضایه عقد وزفاف بیوردیلر اشهر
اقوال اوزره مدت نبوت عمرلری ایدی * کندی غسل ایدوب وفاتنده بنی غسل
ایلمسونلر دیو بیوردی * نمازنده اصح اقوال اوزره رأی مرتضا ایله ابو بکر صدیق
امامت ایلدی عم نبوی جناب عباس ووجوه اصحاب بالجمله موجودلر ایدی
رمضانک اوچنجی کیجه‌سی دفن اولندی انکچون قبری اختلافیدر * اصحی
بقیعده ویا عقیل بن عباسک خانه‌سنده دفن اولندیکه طریق عامه‌یدی ذراع
محل ایدی (هیاج) وزن ومعناده قتالدرکه بو ماده‌دن هیجا لفظی معرکه معناسنه

اهل انشا استعمال ایدرلر هیجا مصدر ندندر (ترجمه) ذوالفقاری نوردیده م فاطمه
آل کل بکا * یاورمدر جنکده اولدقجه وقت احتیاج

قربی الصارم الحسام فانی * راکب فی الرجال نحو الهیاج

(صارم) قاطع معناسنه که بونده مرادینه ذوالفقاردر (حسام) ضمله در صارمله
معناده مشترکدر لکن چونکه صفتی اولدی * پس صارمدن انجق سیف مراد
اولنوب معنای قطع دخی حسامه ویریلورا کر بدل اولورسه بو تکلفه حاجت
قالمز (هیاج) بونده امرلدوه لر (ونحو) دخی مثل معناسنه اولمق ممکندر (معنی)
ذوالفقاری کتورکه سرمستان غزاة مسلمین ایله بندخی جانب جهاده بنوب کیدهم
کرکدر (ترجمه) یعنی شمشیر عدو تدمیری یاقلشدر بکا * علت حربه اولور
غایت ایله کسکین علاج

ورد الیوم ناصحا ینذر النا * س جیوش کالبحر ذی الامواج

(جیوش) عساکر معناسنه مفردی جیشدر (ورد) فعلنه فاعل اولوب وزن
ایچون موخردر (ناصحا) حال اولمق مفعول به اولمقدن احسندر (ینذر) جمله سی
ناصحک صفتی اولدیغی صورتده تنازع قطع اولور (الناس) سینی مصرع ثانی یه
مرهون اولور (امواج) موجلردر اکرچه ترجمه ناصح وجیوشا نسخه لرینه ناظردر
لکن تصحیحنده کلفت واردر (ترجمه) کلدی برناصح اوکونکیم عالمی
تخویف ایدوب * لشکر دریا خروشی ویردی بازاره رواج

وردوا مسرعین یبغون قتلی * وابیك المحبو بالمعراج

(واو) قسمیه در (محبو) مهمله ایله معقو وزننده اکرام اولنمش دیمکدر که مصدری
حبا وزن ومعناده عطادر (معراج) نردباندر بونده صخرة اللهدن آسمانه علی
قول صعود ایچون وضع اولنسان نردبان نورانی یی مشتمل اولمغله اول کیجه واقع
اولان مجموع حالات اسرائیه دن معراج ایله تعبیر واسم اولمق اوزره شهیر اولدی
(لازمه) معراجک وقوعی اشهر اقوالده شهر رجبک یکرمی یدنجی کیجه سیدر
واقدی دیرکه شهر رمضانک اون یدنجی جمعه ایرتسی کیجه سیدرکه نبوتک اون
ایکنجی سالیدر هجرتدن اون سکز آی مقدمدر * وبر قولده هجرتدن برسنه مقدم
ربیع الاولک اون یدیسیدر * ویاخود هجرتدن اون درت آی اولدر * ومحلی دخی
شعب ابی طالبدن ویا امهانی خانه سندن * ویاخود بیت شریفدن اولمسی *
وروح مع الجسد یقظه ده وقوعی * ویا نومده یالکز روحانی اولدیغی اختلافیدر *
قول اول اصحدر * قول ثانی روایت عائشه در لکن معراج وقوعنده هنوز

خدمت سعادتله شرفیافته دکل صبیه ایدی (ترجمه) یعنی اول عسکر بنم قتلیمه ایتدیلر شتاب * اول باباء حقیکه اولدر صاحب معراج وتاج

وخراب الاوطان وقتل النا * س وکل اذا اصبح لاج

(واو) لر بیت سابقده اولان قتل اوزره عطف ایچوندر (الناس) سابق کبی بنه مرهوندر (و کل) ده واو حالیه کل مبتدا (لاج) خبریدر اصلی لاجی ملجا اتخاذ والتجا ایدیجی دیمکدر اجتماع ساکنین ایله ساقط وتنوین جیمه لاحق اولوب کسره دخی دلالت ایدر که (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * حدیث شریفنده تنفرجی نك اصلی تنفرجین ایدی جزمانون ومذکور سببله یا دخی ساقط اولدی (اذا اصبح لاجی یه ظرف اولور اذا یرینه (الی) نسخه اولمقدن وزن ابیدر (ترجمه) داخی قتل ناس وتخریب دیاره چاپدیلر * التجا ایله کلوب خلق ایتدی عرض احتیاج

سوف ارضی الملیك بالضرب مما * عشت لی ان انال ما انا راج

(سوف) تقریب ایچوندر (ارضی) اکرام بابندندر رضا ایدرم وراضی قیلرم دیمکدر که الف مضموم متکلم مضارع علامتیدر یاینك الف مفتوحی ساقطدر (ملیك) اسماء باریدندر که لفظ قرآنیدر (ما عشت) مدة معیشتی تقدیرنده یعنی حیاتده اولدیغجه دیمك (انال) اولی مفتوح الف متکلم وآخری ان ایله منصوب نیل ماده سندن وباب رابعدندر (راج) رجا ماده سندن عینیله لاج ده سبق ایدن تصرف اوزره درانانك خبریدر (معنی) حق تعالی یی قریبا بن راضی ایدرم مادامکه حیاتده اولم تا که بنم رجامنده اولدیغم نسنه یه بن نائل اولنجیه دك دیمکدر که مطلبی بیت آتیده مندرجدر (ترجمه) ان شاء الله حقی راضی ایده یم ضربم ایله * مطلبم ایله ایده حق لطف ایدوب پر ابتهاج

من ظهور الاسلام اویأت المو * ت شهیدا من شاخب الاوداج

(من) بیانیه در که بیت سالفده واقع مایی بیان ایدر (شاخب) معجمه لر ایله وزن ومعناده سائل وجاری دیمکدر (اوداج) جمعدر مفردی ودج عرق عنقدر که شاخ طمری دخی دیرلر وداج دخی لغتدر برجمعندر وداجین دینور * وموتك تامی سابقلری کبی مرهوندر (ترجمه) اشکاره ایدم اسلامی یاخود اولم شهید * جوهر یاقوتی پاشیده قیله هر برو داج

الحاء المهملة

کل خلیل لی خاللته * لا ترك الله له واضحه

(خالقت) دوستلق ایلدم دیمك ایکی طرفدن اولمق دخی جائزدر (واضحه) تقدیم معجمه ایله انسانك ضحك وقتنده نمایان اولان دیشلریدر بو بیت بددعادر معنی دیمکدر که هرکیمه دوستلق ایلدم ایسه حق تعالی دیشلرینی دوکسون * یاخود کولدرمسون * و بونده مطوی برفقره ملحوظدر که تقدیری هرکیمه دوستلق ایلدمسه (ع) اتق شر من احسنت الیه * تنبیه علیه سی اوزره کدرنی چکدم دیمکدر که دعاء علیهم استحقاق بیان اولنمش اوله بددعاء دخی (ع) مارسر مادیده یه تکری کونش کوسترمسون * مصرعی کبی وحق تعالی قاشنه جق طرنق ویرمسون دیمك کبی عربده عادت اولان ادالردندر * مناسبتی دخی بو اوله که بنم لله دوستلق ایلدیکم سببدن لایق اولان (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) مضمونی اوزره اندندخی انسانیت ایله مقابله ومعامله بالمجامله وقوعیله طرفینده صوری ومعنوی خندهٔ مسرت واقع اوله چونکه خلاف مأمول اساءت ایلدی حق تعالی انی دخی کولدرمسون دیمك اولور * ونه کونه وضعله مکدر اولدیغنی بیت ثانیده بیان ایدر (ترجمه) نیجه یاران ایله دوستلق ایلدم کوردم جفا * قومیه حق انلره دندان خندان فلاح

وكلهم أروغ من ثعلب * ماأشبه الليلة بالبارحه

(فكلهم) نسخه‌در (اروغ) اعجام آخر ایله مکر وحیله ده حددن افزون دیمك وحیله ومکری ضرب بدن اولان دلکویه دخی بونلر غالبلردیمك (ثعلب) دلکودر روباه کبی (ماأشبه) فعل تعجب اولمق خوشدر بعضیلر مانافیه‌در دیدیلر تکلفی موجبدر (بارحه) دون کیجه که کچمشدر (خلاصهٔ کلام) بیت اول مفهومنده اولان بددعایه بو جهتدن مستحقلردر که جمله سی بنم اهل بیتدن اولدیغمه حرمت ایتمیوب روباهدن زیاده مکر وحیله کار اولدیلر دیمکدرکه مصرع ثانی تعجبا مثل محلنده ایراد اولندی * نه عجب بو کیجه دخی دون کیجه یه بکزر اولدی بو کیجه برمقدار خفت ظلمات امید ایدرکن بنه لیل الیل یعنی پك مظلم اولدی دیمکدرکه دوستان ظن ایلدیکم کسنه لردخی دشمنانه مشابه اولدی دیمك مألنده‌در (ترجمه) هربری روباهه غالب حیله وتزویرده * بو کیجه دون کیجه یه دوندی قنی صدق صباح (نطق آخر)

اصحب خيار الناس تنجو مسلما * ومن صحب الاشرار يوما سيجرح

(خیار) اختیار معناسندن اسمدر * ویاخود خیرك اخیار کبی جمعیدر * وخیر خیردن مخفف لغتدر * هین وهین کبی (تنجو) امره جواب اولمغله واوی

ساقط در صکره وزن ایچون اشباع اولنان حرکه دن واو ظاهر اولدی (مسلما) تشدید
وفتح لام ایله در سلامت وبرلدیکك حالده دیمك اولور * معنی خیر الناس من ینفع
الناس * مظهری اولان کمسنه لره مصاحب ومقارن اول که نجات بولوب
سلامت یافته اوله سن بدلرله الفت ایدن کمسنه چوق زمان بچمز مجروح دل اولور که
زخم دل قطعا التیام قبول ایلمز (ترجمه) خیار ناسه یولداش اول نجات
ایله سلامت بول * شو کیم بر کون اوله اشراره همدم اول اوله مجروح

وایاك یوما ان تمازح جاهلا * فتلقی الذی لاتشتهی حین تمزح

(ایاك) تحذیر ایچون در احترازایله صقین دیمك معناسنه در کویا باعد فعلندن بدل
اولور لکن استعمالی واو ایله ایاك ویوما یکن وزن ایچون واو تقدیم اولنمشدر *
ویاخود واو موجود عاطفه ویا ابتدائیه اولمق لازم کاورسه ایاك دن صکره بر واو
تقدیر اولنور * والفی هایه قلب ایله (هیاك) دخی لغت وبونده نسخه در (یوما)
فعل مؤخردن ظرفدر (ان تمازح) مصدرله تأویل اولنوب تقدیری وایاك والمزاح
دیمك اولور (مزاح) دخی تقدیم مجمه ایله دراو یناملق ولطیفه در که خرده دن
غلط ترکجه خورته دیرلر مثلا برکلام جدك اداسنده سامع مخاطب دقت ایلسه
اول سخنك تفوهی ضمننده ویاصراحـة قائل استخدام وکنایه صنعتلری کبی
اشراب واشعار ایله تذکیر وقصد ایلدیکی برامر معهوددن عبارتدر * اکر لطیف
اولمز سه شقا اولور (معنی) اهل جهل اولوب جدی هزلدن وسعدی شقادن فرقه
قدرتی اولمیان کمسنه ایله مزاح یعنی خورته ایلمه که برکون اودخی مقابله ایلمك
مراد ایدوب سن لطیفه ایدرکن سنك منفورك اولان برکلام کریهه اندن ملاقی
اولورسن (تنبیه) معلوم اوله که محلنده بولیله مزاح ولطیف سنتدر که قوجه
قاری جنته کیرمز کبی نیجه لطائف آثار نبویه ده واقع اولمشدر * حتی ذات
النحیین قصه سی تخشی مشتمل برمنقبه ایکن احیانا صاحبنه نقل ایله امر بیوروب
تبسم ایدرلر ایدی (المؤمن دعب لعب) یعنی مؤمن کولب اوینایجیدر حدیث
شریفی امثالی بو بابده نیجه مساعده ومسامحۀ نبویه واقع اولمشدر تعبس
وانقباض اظهاری دوام اوزره اولمق مذمومدر هرحالده اعتدال امر خیر
اولدیغی حجة الاسلامك امانة الله رساله سنده دخی مصرحدر (ترجمه) صقین
جاهل ایله برکون لطیفه ایلمه زیرا * زبانی نیش عقربدر ایدر روی دلك مجروح

ولاتك عریضا تشاتم من دنی * فتشبه کلبا بالسفاهة ینبح

(لاتك) نهی حاضردر اصلنده تکون ایدی جزما واو ساقط اولوب لاتکن اولدی

كاهجه جزء كلمه دخى حذف اولنمق لغت فصيحه دركه مثلا (والليل اذا يسر) اصلنده يسرى ايدى (وما كانت امك بغيا) بغية ايدى برو جزئى حذف اولندى نون دخى سائر حروفه نسبتله حرف علته شبيه اولمغله تخفيفا اسقاط اولندى برقاعدهٔ مطرده سى يوقدر عدم حذفى دخى چوقدر (لطيفه) اذا يسر ماده سنى سدوسى اخفشدن سؤال ايلدكده بركيجه باب دارمك خارجنده بايت اولورسن سكا سببنى افاده ايدرم ديمكله بركيجه صباحه دك بيشكاه دركاهنده ياتمشدر * ايرتسى كونى جوابنده بيوردبلر كه اولاد عربده عادت لغتلرى بودوكه بركلمه نك معناى حقيقيسندن عدول اولنسه لفظندن برحرفى تنقيص ايله اكا تنبيه ايدرلر بوكريمه ده ليل مرور وعبور زمانى اولمغله خلاف عاده سير واقع اولمسنه اشارة يسرى ايكن ياى اخير تقصير اولندى ديو حل اشكال ايلدى (عريض) وزن ومعناده شريردركه شرايله تعرض ايدیجى معناسنه در ينچ كلبك عوعوى معناسنه اولان نباحندندر (ترجمه) لسانك شمه مألوف ايله شيرين زبان اولكيم * اوور كلبه دونرسين هم اولورسن ارذل مقدوح

اذا ما كريم جاء يطلب حاجة * فقل قول حر ما جد يتسمح

(مآل بيت) اكر بر كريم يعنى عرق طاهر حسيب ونسيب كمسنه كلوب سكا حالنى بيلك شرم وحجاب ايله كشف ايدوب برامرى سندن مطلوب ايدينورسه سندخى اكا كلامكده جمال الرجل فصاحة لسانه اثرنجه اهل سماحت وحر الاصل وصاحب مجد اولان كمسنه لرك سخنلرى كبى فصيح ومليح وحسن ادا اوزره جواب ويروب وبويله سويله كه ديمكدر مقول قول آتيدر (ترجمه) اكر بركس كلوبده سندن اولورسه طالب حاجت * كلامى خوش ادا ايله انى سن ايليوب مشروح

فبالرأس والعينين منى قضاؤها * ومن يشترى حمد الرجال سيربح

(مراد) اول كريم محتاجه جوابكده شويله سويله كه باشم وايكى كوزم ايله بندن اول امرك حصولى واول حاجتك قضاسى واقع اولورجانه منتدردبو تطييب ايله كه ممدوح اولورسن هر كيمكه مردكريمك مدحنى صاتون آله يعنى اكا نائل اوله ولو كان مال صرف ايلمكله دخى اولورسه * تيز فائده ايدركه خلق كنديسنك ثنا كارى اولور السنة الخلق اقلام الحق ديمشلردر (ترجمه) قضاسى حاجتك باش اوزره دى تطييب خاطر قيل * اولورسن پس ثناى خلق ايله عالمده سن ممدوح (بيت)

اذا اشتدت بك البلوى ففكر فى الم نشرح * فعسر بين يسرين اذا فكرته فافرح
بو محلده بعض نسخه لرده بو بيت دخى بولندى كه غايت معروف در مألى بودر كه *
ان مع العسر كه يسرش قفاست * شاد برانم كه كلام خداست * نشنيده سنجه
سورة انشراحده (ان مع العسر يسرا) فقره سى تكرار واقع اولمغله عسر
لفظى كبى اكر بر كلمه الف لام ايله بردخى ياد اولنسه اولكى نك عينى مراد اولوركه
عهدانى اقتضا ايدر * پس عسرلرك ايكيسى بر ويسرلر ايكى اولمغله جناب ميسر
الاعسار بر عسره ايكى يسر وضع ايلديكى بر شدت ومضايقه ظهورنده تفكر
ايليوب تسلى ايله فرحناك اول ديمك مألنده در (ترجمه) بلا مشتد اولور ايسه
تسلى ايدر الم نشرح * ايكى يسرك اراسنده اولور بر عسر اول افرح (بيت ديكر)

الرفق يمن والاناة سعادة * فتأن فى امر تلاق نجاحا
(اناة) فتح ويا كسر ايله تأنى وتأخير كه عجله نك ضديدر اصلى اناءة در همزه سى وزن
ايچون ساقطدر تأن كسر نون ايله در امر حاضر اولمغله سقوط ياء علامت
جزميدر كما كاجوابده (تلاق) دخى جزما اسقاط يا ايله در (ترجمه) چون
اولدى رفق وتأنى مدار فوز وفلاح * تأنى ايله هر ايشده اير يشه ساكه نجاح

(نطق آخر) فلا تفش سرك الا اليك * فان لكل نصيح نصيحا
(سر) هر كس بيلمك استيوب وصاحبى دخى شيوعندن حذر ايلديكى حالتدر
بر كمسنه نك اكر مبالاتى اولميوب بعض اسرارينك كتمنده غيرت واهتمام وحميت
ايلمزسه ستار العيوب تعالى انك تحاشى ايلديكى حالاتى جزاً من جنس العمل
بيوروب افشا واشاعت ايدر (ع) بولنمزدنيه ده محرم صقين فاش ايتمه اسرارى
(ترجمه) چون دينلدى كل سر جاوز الاثنين شاع * سر يكه فاش ايله بودر سكا
قول نصيح

فانى رأيت غواة الرجال * لا يترك كون اديما صحيحا
(غواة) معجمه ايله وزن ومعناده عصاة كه مفردى غاوى وعاصى معناسنه در
معناى كلام (ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا) كريمه سنه اطاعتسزنيجه
عاصيلر كوردمكه مؤمن قرنداشنك عرضلرينك دريلرينى پاره پاره ايدرلر پس
افشاى سر ايله ستر ايله كه حق تعالى دخى سنى انلرك لساننذن حفظ ايلسون
(ترجمه) بر كروهى كوردم دندان غيرتله همان * اكل ايدرلر خلقى كويا قالمدى
بوست صحيح (نطق ديكر)

اغتنم ركعتين زلفى الى الله * اذا كنت فارغا مستريحا

(ركعت) بناى مره بركره انحنا معناسنه در نماز اولنلدن سجدهٔ ثانيه يه دك اولان افعال مخصوصه يه ركعت ديدكارى كلى جزؤك اسميله تسميه در سائر اجزاسندن اكا تخصيصك وجهى بودركه اديان سالفه نمازلرنده ركوع يوغيدى * ايكى ركعتى تخصيص بالذكر ايلمك ادنى رتبه سنه قصردر (زلفى) قربت ومنزلتدر (معنى) فراغ بال زماننده ايكى ركعت نافله نماز اداسنى غنيمت بيل كه قربيت حق نافله يه مقصور اولديغى (لا يزال عبدى يتقرب الىّ بالنوافل) حديث قدسيسى ايله ثابتدر (ترجمه) قيل غنيمت ركعتينى قربت مولى ايچون * نفى افكار سوا ايله اولنجه ميسر يح

واذا هممت بالقول فى الباطل * فاجعل مكانه التسبيحا

(تسبيح) سبحان الله ديمكدر كه حق تعالى يى انكله تنزيه در * سبحه دخى دينور وتسبيح سبحه يه دخى اسم اولمشدر * وسبحه ضمله دركه دانه لى بررشته يه تنظيم وانكله عبادات قوليهٔ معدوده يى ادا ايلمكده تسهيل ايچون استعمال اولنان تازيانهٔ عباداتدركه سنت تقريريه در (مهمه) تسبيح ديدكارى آلت فى الاصل رمى جمارده حجاجك ضبط عدد ايچون اولان خرده طاشلرندن وحضرت صديقه نك تسبيحندن مأخوذدر دبوعينى شرح بخاريده جنائز بحثنده تصريح ايدر * واصابه ده دخى مذكوردر * حضرت رسالت عليه التحيه نك آزاد كرده لرندن ابو صفيهٔ مهاجرى برميشين خريطه نك درونه معلوم العدد خرما چكردكارى وضع ايلمش ايدى دائما انكله تسبيح وتوحيد وتهليل وتمجيد ايدردى ختم خواجه ده چكردك ونخود برله تعداد بوسبب دندركه هيئت سنتى دخى اجرا بولنور صكره قوى السند احاديث ايله مثبت ومؤكد اولان عدد تسبيحات آية الكرسى اوزره اوتوز اوچره تقسيم وايكى نشانه وضعيله تفهيم اولندى لكن مفاصيل اصابع حقنده مستنطقات وارد اولمغله يوز عدد عقب نماز تسبيحلرى پارمقلر ايله عد اولنمق اولادر ديديلر فقير ديرمكه سبحه ايله تعداد اولنسه دخى ينه پارمقلر استعمال اولنور * حاصلى بعده صلوات شريفه ده وارد اولان عددلر ايچون يوزدن زياده دانه لى تسبيحلر وبتمش بيك عدد توحيد سبب مغفرت اولمسى حقنده وارد اولان حديث شريفه دخى امتثال ايچون بيك عدد منبهلى تسبيح ترتيب وجوامع عاليه ده وقف ومستقل وظيفه لر تعيين اولندى (نكته) كبار اهل الله دن برينه براى استنطاق ديديلركه سزك امثالنلك يدنده تسبيح بولنمق امر بعيددر سبحه هنوز سالك ناقص ويا زاهد معجب ايچوندر

جوابنده بد ایتمزده کمال تحصیلنه آلتمز اولمغله تبر کاتها یتمزده دخی ترك ایتمز
عبادتی مذکر دربیور مشلر (بیت) بر برندن انفکاك ایتمز حبوب سبحه وش *
باغلیدر اهل درونك جمله باشی بر بره (خاصه) ترنج اولان خانه یه جن داخل اولماز
ورایحه سندن حظ ایلمز حتی ترنج تسبیح اتخاذ شرجنی دفع ایدر (منقبه) قوجه
مصطفی پادشا خانقاهنده زاویه دار سید نور الدین پیردن اخذ دست انابت ایلمك
ایچون مشاهیر خطاطیندن طاش مکتبلی مصطفی راقم افندی استخاره
ایلدکده معتاده کورر که کندینه بر سیاه تسبیح اهدا اولنور لکن بر دانه سی
ناقص اولمغله عزیز مشار الیه حضورینه بو تسبیحك نقصاننی عرض وتکمیلنی
طلبکار اولدقده مکرر بر مقدار لادن موجود ایمش اندن بر دانهٔ حبه درحال تدویر
ایدوب رشتهٔ تسبیحه تنظیم ایله تتمیم بیوردقلرین حضورینه سحری واروب
افاده ایلمکه شروعنده کندیلری ان شاء الله لادن چوردلك دیمکله هم رؤیایی
کشف وهم تأویلین دخی افاده بیوررلر قدس الله اسرارهم نابی مرحومك
بو ابیات معما کونه سی محله مناسب اولمغله ایراد اولندی (شعر) سبحه سین زاهده
صوردم ندر اول عقدهٔ صد * دیدی بیری چیقیجق ظاهر اولورنه ونود * بو عجب
کیم بن آلوب دسته شمار ایلیجك * کاه ی انکشت حقیقتده صدو بیست عدد *
هر نشانکاه آراسنده اوتوز اوچ دانه ایدی * قرقدن زائد وناقص دکل ایتدم
انی عد * نه اوسهو ایتدی نه خودبن غلط ایتدم نابی * بونی تخریج ایدن عارفلره
تحسین ابد (ترجمه) هر ندم قصد ایلسك بیهوده بر سوز آچمغه * قیل انك
بیرینه تسبیح خدایی اول فرید (زجر آخر)

اللیل داج والکباش تنتطح * نطاح اسد ما اریها تصطلح

(کباش) جمعدر مفردی کبش قوچ که قیونك ارککی در * وقوچ دخی غوجدن
غلطدر که حیوانك باشنده اولان هرنسنه کرك بونوز وکرك کسه ایسك وجغه
جمله سنه اطلاق ایدرلر و سرغوچ که پادشاهلرك وختانکرده لرك باشلرینه
وضع اولنور بو ماده دندر (تنتطح) بری برینه بو ینوز ایله اورر یعنی طوس ایدر
دیمکدر (نطاح) بو ینوز اورمق (اسد) ارسلانلر در مفردی اسد معروفدر
(تصطلح) صلح ایدردیمك (معنی) ظلمت شبده ارسلانلر کبی قوچ بکتلر بر کونه
جنك ایدرلر که انلرك حرکتلرندن اصلا صلح اولمزی مأمولم وملحوظم دکل دیمك
اولور که رؤیت رأی معناسنه اولور (ترجمه) بربرینه طوقشور قوجلر شب
تاریکده * شیرلر کبی که ملحوظم دکل قطعا صلاح

اسدعرين فى اللقاء قد مرح * منهانيام وفريق منبطح * فمن نجابرأسه فقد ربح
(عرين) بيشه زار كه ارسلان يتاغى اوله تنوين وحدت ايچوندر (اسدعرين)
بر كامدن حاصل اولمش هزبران ميدان شجاعت ديمك (لقاء) جنكدن كنايه در
(مرح) مفرددر مرحو محلى ايكن افراداولنمق انلرك يكزبان اتفاق وبكدل
اتحاد واتساق اولمغله وجود واحداولمرندن كنايه در فرقان مبين ده (وهم لكم
عدو) وارداولديغى كه لكم اعداء مقاميده نيام بونده نائمك جمعيدر (منبطح)
يوزى اوزره ساقطاولان كمسنه (خلاصه) بالاده افاده اولنديغى اوزره حضرت
امير صفين ده جنكه بالنفس داخل وجهاده مائل اولوب (الان حمى الوطيس)
سرى آشكار وشدت ووفرت قتال كارزار بديدار اولدقده كيجه دخى معركه
منقطع اولمامغله بورجزى انشاد ايدرك سائر مجاهدينى دخى ترغيب ايله دلشاد
بيوردقلرين وصف ايدوب ديركه كيجه نك ظلمت شديده سنده قوچلر بر برينه
بوينوزلريله كوياضرب وحمله حواله ايدركبى اول ارسلانلر بر برلريله اول مرتبه ده
مقاتله ايدرلرايدى كه مصالحه يى قطعا انلر ايچون رأى ايلمزدم * وبزم عسكر يمز
بر بيشه زارك ارسلانلرى اولمغله اتحاد اوزره اولوب دشمنه ملاقاتلرنده فرح
وسرورانلرده مشاهده اولنورايدى برزمره دخى خواب آلوداولوب لاحب على
ولابغض معاويه حاضر اولمشلر ايدى وبر طائفه دخى مقتول اولمش يوزلرى
اوزره خاكه يكسان ايديلر پس بويله شدتلى آتش مقاتله دن باش وجان قورتران
فائده ايدروقادراولميان خسرانده قالور (ترجمه) شيرنرلردرنشاط آوراولور
انلره جنك * بعضى يوزاوزره ييقلمش بعضى درخواب فلاح * قورتران باشن
تجارت ايلدى وقت صباح

الخاء المعجمه

طوبى لمن كان له مزخة * يزخها ثم ينام الفخه

(مزخة) معجمه لرك ثانيسى مشدد اسم مكاندركه زوجه معناسنه دراصل لغتده
مصدرى اولان زخ صوقمق وطقمقدرانك محلى ديمك اولور جماع موضعندن
كنايه در فخه فاء ايله وشده ايله نوم مهره يعنى خورلدلى اويخودر برمقتضاى
وزن وبرقاعده تالروقفاها يه منقلبلردر (مآلى) سعادت وباخود افلح من كان
نسخه سنه كوره كناهدن خلاص بولمق اول كمسنه ايچوندركه منكوحه وياسريه
كه اوطه لق ديدكارى جاريه دربرو طوتمه سى اولوب كيجه اولدقده جماع ايليوب
صكره مش مش اويويه ديمك اولوركه بومفهومده حرف راده (افلح من كان له

قوصره) دخی كلور ان شاء الله يعنی تقاضای نفسی تسكين (ومقتضای بشريتی
دفع ايلمكله نوما و يقظة راحت بدن واسايش تن ايله حسن زندكانی ايليه ديك
اولور كه لذائذ فانيه نك جمله سندن الذ اولان لذت جماعدر ديمشلردر كه شارح فقير
دخی حالا حصور بولنمغله بو بابده ناقلدر (ترجمه) شول كشی ايردی فلاحه
كاوله انك همدمی * الفت وصحبت ايده رك ايده لر خواب فراخ

حرف الدال المهمله

عليك ببر الوالدين كليهما * وبر ذوی القربی وبر الاباعد

(بر) احسان وايلكدر صاحبنه بار و برديرلر كه بر لفظ قرأنی واسماء حسنادندر
(والدين) والدی والده اوزره تغليب ايليوب زوجين وابوين كبی اولمشدر تثنيه در
امهات انك عكسيدر كه امی آب اوزره تغليبدر وجمعدر (كليهما) كلا كسر
وتخفيف ايله بر لفظدر كه ايكی عددلك تأكيدنده استعمال اولنور وضميره اضافتنده
نصب وجری حالنده علی كلمه سی كبی الفی يايه قلب اولنور اسم مفرددر تثنيه يه
دلالت ايدر نحن كبی وفرا تثنيه در ديدی تأنيثی كلتا ايله ادا اولنور اضافتسز
استعمال اولنمزلر (اباعد) ابعدك جمعی واقاربك ضديدر (مأل بيت) حضرت
حسن احسنه خطا باوارد اولمشدر اتابه وآنايه لطف وكرم ايله معامله * واحسان
ايله مجامله ايلمك ملتزمك اولسون وقريب وبعيد جمله يه احسان ايلمكه مهما امكن
سعی وعلی قدر الطاقة اكر فعلا اولمزسه قول لين ايله تطييبلری طرفنده اول زيرا
بومفهومده آيات كرام واحاديث عظام وارد اولدی نظر مرحمتله يوزلرينه باقق
عبادتدر اكر فوت فرصت واقع اولديسه ايكيسنك ويا ممكن اولانك قبرينی جمعه
كونلری زيارت التزامی عقوقی دفع وولد بار دفترينه قيد اولنمغه سببدر بو اثر صادر
اولمشدر كه استاد ديمش (بيت) مكر حق ابوت بنديكن تلمجد رالحق * كه اولدر
مبدأ تعليم اطفاله الف بادن * (ترجمه) حقوق والدينه قيل رعايت نور
ديده م * كرمديده لك اوله جمله اقاربله اباعد

ولا تصحبن الا تقيا مهذبا * عفيفا ذكيا منجزا للمواعد

(تقی) پرهيز كاردر تقوی حرامدن اجتناب وورع دخی شبهه ليلردن حذردر
(مهذب) پاك (عفيف) تقی معناسنه (ذكی) تقی وزننده مبالغه صيغه سيدر *
ذال نخذله اولديغنه نظرله عاقل وطبعی مستقيم ديمكدر * وزای هوزله پاك
ديمكدر بعضيلری پارسا يعنی زاهد پرهيز كار معناسنه دردير بلر معنای لازميسيله
بياندر برا عاقل اولان كيشی زاهد اولوب دنيادن اتقا ايدر بو جهتله پاك اولور

حتی (مسئله) اکر بر کمسنه ثلث مالنی اعقل ناسه وصیت ایلسه اهل زهد اولان
(فقرا ودرویشانه بخش وتقسیم اولنور دیو کتب فتاواده مصرحدرکه کندی هوا
وهوسلرینه صرف ایلمیوب اهل احتیاجی وارباب استحقاقی بیلوب انلره ایصال
ایدرلر زیرا صاحبا بر برلرینی بیلورلر (نعم المال الصالح للرجل الصالح) (منجز) جیم وزای
ایله در خلف وعددن احتراز ایدیجی (مواعد) مساجد وزننده موعده نك
جمعیدر که وعد معناسنه در انجاز وعده اجراسنی درعهده ایلدیکی امری وجوده
کتورمکدرکه ضدی خلف وعددر زیرا (تخلقوا باخلاق الله) امرینه امتثال
ایلمك وعدنده صادق وعهدنده مدقق اولمغله اولورکه (ان الله لا یخلف المیعاد)
بیورلمشدر (مفهوم) بو اوصاف ایله متصف اولان کمسنه دن غیری ایله البته
صحبت والفتدن نهی وتحذیردرکه بوندیمنده ندامت مقرردر (ترجمه)
ندیمك اهل عفت متقی هم بالدامن * ذکی اوله وفاده ایده انجاز مواعد

وقارن اذا قارنت حرا مؤدبا * فتی من بنی الاحرار زین المشاهد

(قارن) کسر مهمله وجزمله امردر (حر) عبدك ضدیکه جمعی احراردر لکن بونده
طبیعت وخوبی کوزل دیمکدرکه (مؤدب) انك تفسیری مقامنده صفتیدر ادب
کورمش دیمکدر (فتی) بلوغدنصکره کهولته دك اولان سن صاحبیدر لکن مطلقا
رجل محلنده ومقام مدحده ایراد اولنور یکت دیمکدر حردن بدل اولور (زین)
زینت (مشاهد) وزنا ومعنی مجالس کبیدر (ترجمه) قرینك کر اولور اوله
حر مؤدب * که اوله صحبتی قلبه صفا زین مشاهد

وکف الاذی واحفظ لسانك وارتغب * فدیتك فی ود الخلیل المساعد

(کف) ضم وشد ایله باب اولدن امر حاضردر (اذی) جفا واذیت (احفظ) دردنجی
بابدن اولدیغی مذکوردر (وارتغب) رغبتده اهتمام ایله دیو امردر فا ایله (فارتغب)
دخی نسخه در (ود) وزن ومعنی وعدده دخی حب کبیدر (معنی) اذایی منع ایله که
ایمانك یتمش عدد شعبه لرینه ادناسی اماطهٔ اذادر مسلمانلرك یولنده طاش وبلغم
وچرکاب امثالنی قدرتی قدر ازاله ایلمك شعب ایمانندر ولسانکی دخی مسلمین
متأذی اولدقلری لفظدن حفظ ایله که (سلامة الانسان فی حفظ اللسان) دیمشلردر
فعلا وقولا اذایی مؤمندن وکندیکی اذادن کف ایله که قولا ویا فعلا ولو کوز ایله
دخی غمز واشارت برله اذیت عادتی اولان کمسنه تعزیر شرعی اولنمق اشباهده
مصرحدرکر کسه اذیت ایلدیکی کمسنه کفره دن دخی اولوب اکر کوجنه کاورسه
تعزیر اولنور * واهل ایمانه رغبت والتفات ایله که زهدك مفهومنده تواضع شرط

قلمندی * پس اشته بو احوال ایله تخلق ایله بویله خویلره مساعده سی اولان دوستك
محبتنده کندم سکافدا اوله یم دیو بیورورلر * ومفهومده واقع اولان اثرلك مألنده
مجتهدلرك بری بیورر (شعر) لا تنقلوا الاقدام الا الی * من لکمو فی نقلها فائده
اما لعلم تستفیدونه * او لکریم عنده مائدة (ترجمه) اذایی دفع ایدوب
حفظ ایت لسانك رغبت ایله * اودوسته که اوله شرط محبتده مساعد

وغض عن المکروه طرفك واجتنب * اذی الجار واستمسك بحبل المحامد
(غض) معجمه لرله کف ورتنده امردرکه مذکوردر لکن لغت نجدیه در حجازده فك
ایله اغضض دینور ولفظ کریمدرکه کف دخی فك ایله برنه ده کلمشدر (ع) فالعینیك
ان قلت اکففاهما (مکروه) نعتده منفور طبیعت اولان هرنه اولورسه طرف
سکون ایله بونده عین مراددر ومفعولدر (استمسك) یاپش وطوت دیمك که امردر
(محامد) محمدة کلمه سنك جمعیدر مدح وثنادرکه ضدی مذمتدر (ترجمه) کوزك
مکروهلردن یوم اذیت ایتمه جاره * صفات ذاتك اولسون تا که اوصاف محامد

وکن واثقا بالله فی کل حادث * یصنك مدی الایام من عین حاسد
(واثق) اعتماد ایدیجی (حادث) یوقدن پیدا اولمق که قدیمك ضدیدر (یصن)
اصلنده یصون در امره جواب اولمغله جزما واوساقطدر (مدی) غایت ونهایت
(حاسد) بدخواهدرکه برکسنه نك حالی تنزل ونعمتی زوال بولدیغنی طلبکار اولان
(فائده) بونده عین حاسددن مراد نظر اصابتیدرکه خالی الذهن ایکن بالبداهه
برامر عجیب مشاهده ایلدکده صانع حقیقیدن غفلتله مشیتی یاد ایلمکسزین نظر
استغرابدن ناشی حسد دخی منضم اولوب عیننددن برتیر مسموم خفی معیون
ومحسوده رسیده اولمقدرکه (العین حق) بوبابده صادر اولان احادیثدندر لکن
حسودك غیریدن دخی واقع اولور وبونده حاسد قیدی اکثری اولدیغنه نظرله در
تفصیلی محل آخرده ان شاء الله یازیلور (ترجمه) خدایه اعتماد ایله هر حاجاتك
ایچره * سنی حفظ ایدر الله ایرمیه تا چشم حاسد

وبالله فاستعصم ولا ترج غیره * ولا تك للنعماء عنه بجاحد
(بالله) جارومجروری فعل مأخره متعلق وتقدیمی حصر ایچوندر (لا ترج) اصلی
ترجوایکن نهی حاضر اولدقده جزما لامی ساقطدر (نعماء) ممدود اولمغله فتح
نونله در نعمتدر (جاحد) منکردر (ترجمه) خدادن عصمت استه غیریدن
قیل قطع امید * آنك نعمتلریله شکر ایدوب سن اولمه جاحد

ونافس ببذل المال فی طلب العلی * بهمة محمود الخلایق ماجد

(نافس) نون وفاء مهمله ايله سابقا مذكور فارن كبى امر در رغبت ايله ديمكدر (على) رفعت وعظمت (همت) قصد (خلايق) وزن ومعناده طبايعدر مفردى خليقه در (ترجمه) چالش سن بذل مال ايله طلب قيل عالى رتبه * اوله سين حق قتنده همت ايت محمود ماجد

ولا تبن للدنيا بناء مؤمل * خلودا فما حى عليها بخالد

(مؤمل) امل ماده سندن تفعيلك فاعليدر رجا منده معناسنه در (مأل) خلود وبقا اهلى كبى دنياده طول امل فكريله بنا ايلمه اكربنا لازم كلورسه حاله مناسب ودخى بندنصكره مالك اولان امت مرحومه راحتله ساكن اولسونلر ديو نيت ايله زيرا دنياده بقا يوقدر لكن بودخى تنبيه نبويدركه امر دنياده اهل خلود كبى كاركده ملازم اول وامر عقباده يارينكى كون موت كاسه كركدر ملاحظه سيله سعى واهتمام ايله قالديكه تصحيح نيت هر كارده شرطه صحتدر (ترجمه) بنا ايتمه جهانده قصر شدادى محقق * كوجر هر كس فنادارنده اولمز كمسه خالد

وكل صديق ليس فى الله وده * فناد عليه هل به من مزايد

(ناد) كسرا يله ندا ماده سندن امردر (مزايد) مفاعله دن اسم فاعلدر كه مزايده ايدن يعنى برى بريله فارشولشوب برنسنه نك بهاسنى زياده ايد يجى (معنى) هر دوستك محبت فى الله اهلى اولميه انك اوزرينه ندا ايليوب اكر آلور وارسه صتارم ديواندن الفتكى قطع ايلديككى اعلان واشاعت يعنى آنى ترك ايله ديمكدن كنايه در كه برمتاعى صاحبى نظر رغبتدن اسقاط ايلسه دلاله ويروب مزايده ايتدرر وفروخت ايدر (ترجمه) شو دوستك كاولميه برم جهانده حبى فى الله * آنى ترك ايت طلب قيل يار صادق حبى زائد (نطق آخر)

وذى همة لم ترض بالضيم نفسه * فاصبح قرما هبرزيا ممجدا

(ضيم) فتح معجمه ايله ستم وظلم (قرم) فتح قاف ومهمله ايله سيد القوم ورئيس وعين الاعيان ديمكدر (هبرزى) موحده دنصكره مهمله يى تقديم وشد آخر ايله هبرقى وقبرسى وزننده سوار يعنى آتلورا كب كبى * ترجمان صاحبى عجم بلازكى ديمشدر وصراح مؤلفى دستبند ديو بيان ايدرلكن ايكيسنك دخى مأخذنده اولان سوار فرس تعبيرينى سوار فرس ظنيله بويله معنا يازمشلردر جوهرينك كل جميل حسن هبرزى ديديكندن غفلت اولنمش پس هر نسنه نك كه حسن وبهاسى اوله اكا هبرزى ديلريله فرسان غزانك هز براننه دخى اطلاق اولنمق بعيد اولمز (ترجمه) نيجه ارباب همت وارد كاذر ظلمه راضى * اولورا خلاق زيبا ايله عالمده ممجد

اذا خامرته بالندى اريحية * تخال اهتزاز الرمح فيه ترددا

(خامرت) خمر ماده سندن مفاعله نك ماضى مؤنثيدر وزن ومعناده خالطت كبى قارشدى وبلكه غلبه ايلدى ديمكدر شرابه خمر تسميه سى عقله غلبه وستر ايلديكى ايچوندر (ندى) نون ومهمله ايله وزنا ومعنى سخادر (باء) سببيه در (اريحية) مهمله لرلك عقبلرنده بر ر تحتيه ايله اشرفيت واكمليت وزننده دوراحت ماده سندن سرور وصفا معناسنه (تخال) خيالدندر (اهتزاز) هز لفظندن افتعالدر وزنا ومعنى ارتعاش يعنى رعشه دار اولمق (تردد) آمد شد يعنى كلمك معناسنه اولان تردد مصدرندندر ماضيدر والفى اشباعيه در (خلاصهٔ كلام) بيت سابقده مذكور اولان صاحب همتنده سخامى سببيله وشوق عارض اولدقده اننده اولان مزراغى اول مرتبه دترركه بركمسنه يه مزراغى ضرب وينه اخذ ايلمكده درظن وخيال ايدرسين اكا اول مرتبه فرح سخاده طارى اولور (ترجمه) نشاط آور اولوب جود وكرم اولدقچه خرم * خياله اهتزاز نيزه عكس ايلرمشيد

ابى الله الا ان يكون معظما * هماما كريما باذخ المجد اصيدا

(ابى) ابا مصدرندن ماضى وشاذ اباب ثالثندندر ابى الله ديمك حق تعالى ابا ايلدى يعنى امور قبيحه وافعال فضيحه دن هر نسنه يى انك حقنده خلق ايلمكدن منزه اولدى ديمكدر كه تركيده حق تعالى به امانت مولى تعالى ايلمسون ديرلر استثناء ايچون مفعولى تعميم اولنور (الا) لكن معناسنه كه مكرديرلر استثنامى منقطعدر ييدكبى * حتى بديع همدانى ديمشدر (نظم) هو البدر الا انه البحر زاخر * سوى انه الضرغام لكنه الوبل عوض * پاشازاده شيخ سليمان مولدى قدس سره تركى اداده دخى ايراد ايدوب بيورر (ع) بروصيت قيلورز الاسزه (همام) ضم وتخفيف ايله شخص عظيم عاليهمت (باذخ) موحده وتخذ حرفلريله وزن ومعناده شامخ وعالى وبلند (اصيد) عظمت وتكبر ايلمك ذاتنه سزاوار اولان ذات عالى (ترجمه) مكركه قصدى بو عالمده اولمقدر معظم * همام فاخر وعالى نظرهم صدر امجد

لقد ساير الايام حزما وحيلة * فاصبحت الايام تزهى باغيدا

(ساير) صاد ايله دخى صاير نسخه در (حزم) برامرده احتياط وتبصر ايلمك (حيله) علاج وچاره (تزهى) تكبر ايدر ديمك زاى هوز ايله دراهمالى لطفدن خاليدر (اغيد) نعومت بدن صاحبى يعنى يومشق ونازك وجود اولان كشى (ترجمه) مجاور اولدى حزم وچاره يه اسباب ايام * خرامه باشلدى رفقيله اول نازك مجدد

وحل باعلى ذروة الفخر ساميا * وابدى سما حابين ذالك وسوددا

(ذروه) تأخيرهمله ايله دراولنك كسرى شايع وضمى دخى لغتدر هرنسنه نك محل اعلاسى (سودد) سيارت وشرف معناسنه (ترجمه) صعود ايتدى مقام ذروهٔ اعلاى فخره * اورادن عرض ايدوب خلقه سماحت ايله سودد

وما الفخر الا ان يكون موفقا * معانا بنصر الله عبدا مسددا

(موفق) توفيقه مظهر كسنه * وتوفيق دخى كشينك رأى وتدبيرى تقديره مطابق اولمقدر (معنى) فى الحقيقه شايستهٔ فخر اولان حالت اولدركه طرف باريدن توفيقه مظهر ونصرت حق وعنايتله مظفر اولان عبادن بربندهٔ محفوظ ومستقيم اولمقدر (ترجمه) كشى يه فخر اودركه‌ا كه توفيق ايليه حق * خدانك نصرتى ايله اوله عبد مسدد

فكم من فتى لم يعر من حلل التقى * وكم من فتى بالله اضحى مؤيدا

(لم يعر) عريان ماده سندن عارى اولمدى ديمك (حلل) حله نك جمعيدر (حله) ايكى قات لباسدركه براولسه حله ديمز (ترجمه) نيجه كس حلهٔ تقوادن عريان اولمدى هيچ * نيجه كس اولدى تأييد خدا ايله مؤيد

ألا ربما شد الكريم اعتزامه * فسل على الاعدآء سيفا مهندا

(الا) فتح وتخفيف ايله حرف تنبيهدر (اعتزام) عزيمت (مهند) هندده ياپدقلرى قلجه دير لرصكره هرشمشير كزيده يه مهند تعبير اولندى حتى پيغمبر عليه الصلوة والسلام جنابلرينه قصيدهٔ برده صاحبى اطلاق ايدوب ديمشدر (ع) مهند من سيوف الله مسلول (ترجمه) نيجه صاحب كرم ايلرغزايه صرف همت * كلوب اعداى دين اوزره چكر تيغ مهند *

وما السيف ماقد كان فى بطن جفنه * بسيف ولكن ماتبدى مجردا

(جفن) فتح جيمله درغمد وغلاف معناسنه كه قيندر (تبدى) فتحات ايله فعل ماضيدر (تبدى) دخى ضم وكسر داله نسخه در (معناى بيت) قين ايچنده اولان قلج قلج دكلدر حقيقتده سيف اطلاقى عريان اولوب دركار اولان قلجه شاياندركه شاعر ديمش (ع) اكرجوهرشناسى تيغرا عريان تماشا كن (ترجمه) غلافنده نيجه برحبس اوله تيغك بيلورسين * زبانده سيف اودركه ايله نيامندن مجرد (نطق ديكر

اعاذلتى على اتعاب نفسى * ورعيى فى السرى روض السهاد

أحرف ندا (عاذله) صفتدركه موصوفنك قائمقاميدر اصلى الجماعة العاذلة ايدى يا متكلم لحوقيله عاذلتى اولدى (سرى) ضم ايله كيجه كتمك مرور فى الليل كبى (روض) باغچه وبستان (سهاد) سهر وبيدار اولمق (ترجمه) اى بنم اتعاب

نفس وجهد مه لوم ابلین * داخی وادی مهرده ایتدیکیمه اجتهاد

اذا شام الفتی برق المعالی * فأهون فائت طیب الرقاد

(شام) ماضیدر نظر معناسنه در (رقاد) ضم مهمله ایله نوم طویل (یعنی ملک ملری
ای بنم نفسمی اتعاب ایله تعذیب حیوان ایدوب اویقوسزلق سمتنه میل ورغبت
ایلدیکمی تعییب وتعبیر ایدن طائفه * معلومکز اولسونکه ترقی وتعلی امرنده
اهتمام ایدن کمسنه حصول مرامی بابنده هرنه که مشقتلی ایسه اکا سهولتلی
کورینوب وخواب لذیذی فوت وترک ایلمک اکا جمله دن آسان کاور (ترجمه)
مظهر نور تجلی اولدیغی دمده مرید * خواب غفلتده یاتورمی فیض حقدن نامراد
(نطق آخر)

تغرب عن الاوطان فی طلب العلی * وسافر ففی الاسفار خمس فوائد

(تغرب) امر در غربت اختیار ایله دیمکدر (معنی) اکرم مراتب عالیه یی طلبکار
اولورسن وطنکدن غربته سیاحت وسفر ایله که دیمشلر (ع) بسیار سفر باید
تا پخته شود خامی * زیرا دیار اخرایه سفر ایلمکده نیجه فائدهٔ عدیدهٔ عائده واردرکه
بش نوع لطفنی سکا تعداد * وبیت واحدده یاد ایده لم (ترجمه) دیارکدن خروج
ایله ایدوب کسب معالی * سفر ایله که واردر انده بش دورلو فوائد

تفرج هم واکتساب معیشة * وعلم وآداب وصحبة ماجد

(تفرج کرب) دخی نسخه در * اول بشدن بریسی غم وهم وکرب دفع اولوب فرج
کاور حتی (سافروا تصحوا) حدیث شریفی مألنجه خسته اولان کمسنه عزیمت سفر
ایاسه سفر سقر ایله همرسم ایکن صحت بدن ظهور ایدر * وایکنجی معاشده وسعت
کاور نیجه کمسنه لر کورلمشدر که حج شریف کندینه فرض دکل وغزا ایله مأمور
دکل ایکن لوجه الله الکریم توجه ایدر (فی الحرکة البرکة) سری ظهور ایدوب
اولکی حالندن زیاده رخصت زمان بولور غنیمته نائل اولمسه دخی * واوچنجی
تحصیل علم سهولتله وجوده کاور کندی بلده سنده بعض تعلقات عوایق اولوب
اندن تجرد وانقطاع سببیله آسان وجهله حصول پذیر اولور * ودردنجی ادب پیدا
ایدوب عقلی مزداد وتجربه اهلی اولوب خام ایکن پخته اولور * وبشنجی بیوکلرک
شرف مجلسلریله شرفیاب اولور طاغ بوریمزسه ابدال بورر مألنجه انلرک نظر کیمیا
اثرلری وکلام حقائق نظاملری سبب سعادت دارین اولور (علو الهمة من الایمان)
لکن اکر سلوک ایچون سیروسیاحت ایدرسه نیجه کارجائز کور ممشلردر (انتظار
الفرج عبادة) سری اوزره طریق حقی کوروب واصل حق اولمغی حق تعالیدن

لیل ونهار نیازاید وب مرشدك ظهورینه انتظار اوزره توقف * سیاحتدن اولادر (وابتغوا الیه الوسیلة) امرینه امتثالده بودخی کافیدر دیدیلر زیرا مبتدیده سیاحت خواطرك تمکن ومتانتنه سبب اولور اکرمرشده واصل اولسه دخی اکثری تلف اولورا کرقبل الوصول موت کاورسه عزم وجزم اوزره (محبة اهل الله مع من احب) حکمنجه عقباده انلره الحاق ایدر (ترجمه) بریسی دفع غم ایتمك بری کسب معیشت * بری علم وبری آداب بری صحبت ماجد

فان قیل فی الاسفار ذل ومحنة * وقطع الفیافی وارتکاب شدائد

(فیافی) فیفانك جمعیدر بیابان وغربندر (مآل) اکرصورت ظاهرینه باقوب دینورسه که اکرچه فوائد مذکوره وقوعی مسلمدر لکن دیار اخرایه کیدوب مسافرتده ذلت یعنی خورلق وبلا وصحرای بی پایان وطاغلروبللر کچوب ونیجه نیجه حالات مشقتی ارتکاب ومخوف یرلرو تهلکه لی محللردن کچمك عسرتی چکمك البته مقرردرپس (ترجمه) دینلورسه سفرلرده اولور ذلتله محنت * دخی قطع بیابان ارتکاب هرشدائد

فموت الفتی خیرله من مقامه * بدارهوان بین واش وحاسد

(هوان) خوارلق (واش) اصلی واشی در صکره لاج درج لفظ سابقلری کبی یاساقط اولدی (معنی) اکر بیت سابقك مفهومنده موجود اولان زحمتلری ومشقتلری خاطره کتوررسن کشی وطنندن دور وغریب الدیار اولدیغی حالده اولمسی ساعی بالفساد وحاسد اولان اخوان زمانك اراسنده قالمقدن خیرلیدر (ترجمه) خیرلیدر کشی یه موتی دار ذلت ایچره * اوتورمقدن که هردم اولدررغمازوحاسد (بیت)

اذا لم یکن عون من الله للفتی * فاکثر ما یجنی علیه اجتهاده

(فاول ما یجنی) دخی نسخه در (اجتهاد) سعی بلیغ (مفهوم) حق تعالی طرفندن برکسنه یه عنایتله اعانت اولمدیغی وقتده کندی حقنده جنایت وجرم اولان شیلرك اکثری کندی جدوسعی ایله تدارك ایلدیکی امرلر اولور (ترجمه) برکسی عون وعنایتله خدا ایتزسه شاد * کثرت جرمیله مجرم ایدرآنی اجتهاد (نطق آخر)

لو کانت الارزاق تجری علی * مقدار ما یستأهل العبد

(یستأهل) سزاوار اولوردیمکدرکه اهلیتدندر لو کلمه سنك جوابی بیت ثانیدرکه اولانده لام علامتدر (ترجمه) اورتبه رزق اکراولسیدی جاری * کانی شایسته

كورر كندينه عبد

لكان من يخدم مستخدما * وغاب نحس وبدا سعد

(يخدم) خدمت ايدر ديمكدر (مستخدم) طالب خدمت (نحس) مهمله ايله كوتولك بدللك كبى (سعد) ايولك سعادت كبى كه نحسك ضديدر (ايكى بيتك مألى) اكر عبدك رزقى كندى اهليتى قدر اولسيدى خدمتكار اولان كسنه ولى نعمت اولوب وهر بار نحوست زائل وسعادت حاصل اولوردى لكن رزق مقدر وبلكه مقتردر كه مرزوقه لايق اولان رتبه دن دوندرونيجه اهل ذكانك حذاقت وكمالى رزقندن عد اولنديغى (حذق المرء محسوب من رزقه) اثرشريفيله ثابتدركه بومأل بوندن اقدم دخى يازلشيدى (منقبه) امام ابويوسفه برمسئله دن سؤال ايلديلر بيلم ديدى * سن بيت المالدن مقدار كثير وظيفه خوارسين نيچون بيلم ديرسين ديديلر * بيوردى كه بنم بيت المالدن وظيفه م علمم قدردر جهلم قدر اولسه دنيانك جمله مالى كفايت ايلمزدى ديو بيورمشدر (ترجمه) اولوردى خادم اولان جمله مخدوم * كيدردى نحس وقالوردى همان سعد

واعتدل الدهر الى اهله * واتصل السودد والمجد

(سودد) مجد ايله برمعنايه در (ترجمه) اولوردى معتدل اهلينه دوران بربشوررايدى بيشك سوددومجد

لكنها تجرى على سمتها * كما يريد الواحد الفرد

(سمت) طريق مستقيم (فرد) يالكز يعنى بى نظير (ترجمه) ولكن جارى اولور حكمت اوزره * نيجه امر ايلرايسه واحد فرد (نطق ديكر)

ما اكثر الناس لا بل ما اقلهمو * والله يعلم انى لم اقل فندا

(مالو) تعجبيه در * مصرع ثانى برنوع قسمدر (انى) كسر ايله در (والله يعلم انك لرسوله) كبى (فند) تحريكله در كذب معناسنه (مأل نطق) نه عجبدر كه انسان غايت چوق لكن انسان يوق يعنى هيئت بشريتده كشيلر اكرچه تعجب اولنه جق مرتبه كثرتده اما انسان كامل دخى قليل اولمق امر عجيبدر وفى الحقيقة بوكلا مك صدقنه الله شاهد دركه اعلم بالسرائردر اولئك كالانعام سبحان من خلق البقر * على صورة البشر (ترجمه) عجب واركثرتى ناسك ندر بوقلت انسان * سوزم حقدر خدا بيلور كه كذبه اولمدم معتاد

انى لافتح عينى حين افتحها * على كثير ولكن لا ارى احدا

(ارى كثيرا ولكن) دخى نسخه در (خلاصه) هر آنكه كوزم آچوب باقدقده بك

چوق کمسنه مشاهده ایدرم آکن رجل کامل اطلاقی صحیح اولور بر کمسنه کورمم بوحالت برامر عجیبدر دیمکدر * یعنی ابوهریره رضی الله عنه (ذهب الناس ومابقی الاالنسناس) بیوردیغی کلامك حکمی جاری وصادق اولور (ترجمه) کوزم آچوب جهانه چشم عبرتله نکاه ایتسم * کورورم نیچه خلقی کورمزم برمردم آزاده (بیت)

من لم یرد لئ تخلئه لمراده * لاتحزنن لهجره وبعاده

(خل) فتح معجمه وکسر مشدده ایله بوشله وصالیویرویول ویردیمك که تخلیه دن امردر (لاتحزنن) نون تأکیدایله ومشدده در (هجر) فتحله وسکون ایله نصر کبی مصدردر اکرتالاحق اولورسه مکسور اولوب هجرت دیرلر ایکی نوعدر بری صوریدربرارضی ارض دیکر ایچون ترك ایلمکدر (مثلا) ارض مدینه ده ساکن اولمق ایچون ارض مکه یی قویمقدر * وبری دخی معنویدر که دار آخرت ایچون عالم ارواحی ترك ایلمکدر که دنیایه کلوب معاش اجساد وتحصیل زاد ایده * یاخود دار بقا ایچون (موتواقبل ان تموتوا) امرینه امتثالا قبل الاضطرار دار فنایی ترك اختیاریدر وبو بنده مطلقا ترك معناسنه در * ویاخود هجر هذیان وباطل معناسنه دخی کلور که (اتخذوا هذا القرأن مهجورا) بومعنایه دردیدیلر (بعاد) کتاب وزننده بعد کبی مصدردر ایراق اولمق دوری معناسنه (مآل محصل) برکمسنه که محضا ومستقلا مرادی سن اولمیه سین یعنی سنی قصد ایلمیه سن آنی مرادومطلوبی سمتنه دفع ایله * انك سنی ترکندن وبعید اولمسندن سن اصلا وقطعا محزون ومنفعل اولمه زیرا انك مطمح نظری ونصب عینی هرنه ایسه درونی اکامتعلقدر سنکله اولان معامله ومجامله سی انجق مرادینك حصولی ایچوندر لغرض اولان الفت حقیقتده خلت اولمزانی مقصدینه تخلیه ایلمك اولادر * یاخود سنی مقصود ایدنمین کمسنه یی ترك ایله وسندن دور اولوب وبلکه سکا هذیان وسب وشتم ایلسه دخی غمناك اولمه دیمکدر (ترجمه) تارك اول سن اول کشی یی کیم سنی ایتمز مراد * هجر وبعدندن انك سن اولمه محزون الفؤاد (نطق آخر)

اذاما المرءلم یحفظ ثلاثا * فبعه ولوبکف من رماد

(رماد) کل که خاکستر دیرلر آتشدن پیدا اولور * شعرك مآلی بیت ثانی ایله ظاهر اولور (ترجمه) اوچ کشی حفظ ایتمیه چون برکشی ترك ایت انك * قدرینی بازار محبت ایچره برقبضه رماد

وفاء للصدیق وبذل مال * وکتمان السرائر فی الفؤاد

(كتمان) كتم كبى صقلامق (سرائر) جمعدر مفردى سريره سر معناسنه كه كزلى نسنه در (فؤاد) قلبدر (ايكى بيتك مألى) بر كمسنه كه بو اوچ نسنه يى حفظ ورعايت والتزام ايلميه بر قبضه يعنى بر آوچ كل ايله دخى اولورسه انى صات يعنى بهاسى اول مقدار در زياده ايتمزبرى دوستلك وفاسى يعنى صيانت خاطر ايله عهدينه طورمق * وايكنجى محل اقتضاده مال دخى دريغ ايتميوب ماملك فدا اولمق * اوچنجى دخى محرم اولديغى سرى فاش ايلميوب قلبنده پنهان قيلمق * اشته بو اوچ خصالى كنديلرك حالى ايلمين كمسنه صداقته لياقت اهلى دكلدر (ترجمه) بريسى صدق ووفادر دوسته بيرى بذل مال * بيرى رازين دلده كتم ايده بودر شرط وداد

(نطق ديكر)

صديقى عدوى داخل فى عداوتى * وانى لمن ودالصديق ودود

بو بيتده رد العجز واردر كه صديق لفظنده در (عدو) ايله عداوت (وود) ايله ودود ماده سنده صنعت اشتقاق وجمع اضداد دخى واردر (ودود) اسماء حسنادندر مؤمن كامل اولان كشى مقبول ومحبوب خداى تعالى اولوب وخداى تعالى دخى انك مودود وملجأ وملاذيدر وبو نام لطيفك مدا ومتى ود الهى وحب نامتناهى يه مصدر ورحمت رحمان والتفات سبحانه مظهر اولمغه سببدر * وبو اسم شريف انكله هم معنا وهم عدد اولان (بدوح) لفظ لطيفى دخى حضرت قربك مفتاحى وظلمتدن قلوبك وسيلهٔ انشراحى * وامور خيريه دارينك موجب انفتاحى اولديغنه * اجماع كملين منعقد اولمشدر * اشته بويله بر اسم مبارك معناى مطلق اراده سيله تبركا ايراد اولنمشدر حبيب معناسنه در وداد كبى * وبو لفظ كريمى اختيارده دوستلك دوستنه دخى مودتى فى الحقيقه رضاء لله اوله * وبو لفظ عالينك جلالت شانى ودوديهٔ صلاحيه مطالعه سندن دخى نمايان اولور (مآل بيت) بنم دشمنمه دوستلق اوزره اولان كمسنه دخى بنم عداوتمده يعنى بنم دوشمنلرمدندر كركسه بكا محبت دعواسنده اولسون وبن دخى بنم دوستمه دوست اولانى زياده سورم زيرا دوستلقده كمال بودركه دوستك دوستنه دوست ودشمننه دشمن اوله (لطيفه) بقية السلف وهدية الخلف * الشيخ العارف جمال الدين خواجه محمد امين قدس سره جنابلرى بعض بطاقه لرنده خاتمه اولمق اوزره (ع) يارب همه خلق را بمن بدخو كن * رباعيسنى بعد التحرير بو فقرهٔ نازكانه يى دخى ايراد بيورورلردى * حق تعالى بزى سومينلردن راضى اولسون سونلردن زياده

ترجمه) دشمنمه دوست اولان البت بكا دشمن اولور * دوستمك دوستينه

دوستم که بود رشرط وداد

فلا تقربن منی وانت صدیقه * فان الذی بین القلوب بعید

(لاتقربن) نون تأکید مخففله در (خلاصه) ای بنم دشمنمه دوست اولان کمسنه سن بوصفتله موصوف ایکن بندن بعید اول زیرا کوکلرك میانه سنده اولان سرلرسندن بعید معنویدر صورتادخی دوراولکه بوحالده البته سنی غماز ومنافق صفتی اوزره ملاحظه واسرار مه نامحرم عد ایدرم سندخی بنم کبی راحتسز اولورسین * خصوصا که صفوت دل اهلنه سنك انحراف درونك عکس ایدر هرنقدر کتم ایلرسن ینه ظاهردر خصوصا که لسان الحال انطق من لسان القال دیمشلردر (نظم) باصافدل مجادله باخویش دشمنیست * هرکس کشد بر آینه خنجر بخود کشد (ترجمه) سن قریب اولمه بکا کیم دشمنمله دوستسین * دلده کی پنهان اولان احواله لازمدر بعاد (نطق دیکر)

ماودنی احد الا بذلت له * صفو المودة منی آخر الابد

(صفو) صفوت وخلوص دیمکدر آخره منصوبدر اصلی مجرور الی آخر دیمکدر ابد) دهر معناسنه که الی آخر الابد الی آخر العمر وبلکه الی قیام الساعة دیمکدر (حاصل معنی) بکا هرکیمکه محبت ایلیه البته بن اکا شجرۀ محبتك کندی عمری ویادنیانك عمری اولدنجه دوام وبقا اوزره اولان ثمرۀ صفاسنی بذل وعطا ایدرم دیمکدر (سانحه) بو عمره سورر صفادن مراد شریف حضرت امیر کرم الله وجهه بودرکه کندی ینه تلقین اسلام صوری نمونه سی اولدیغی کمسه یه تلقین معنوی صوفیه یی عطا ایدرمکه تماتمه دلك کندی وسلسله سندن کلان سالکان طریقی دخی قیامته دك اول صفا ایله مصفا اولورلر دیمکدر * کل کوکل کعبه سین طواف ایله * که بو جلك صفاسی عمره سورر * اجمالا معلوم اوله که تلقین ایکی نوعدر * بری ذکر خفی قلبی وبری دخی ذکر جلی لسانیدر * ذکر قلبی اربابنك نسبت کلیه لری سرلوحۀ خلافت نبویه ابو المسلمین جناب ابو بکر الصدیق رضی الله عنه طرفنه منتهی ونسبت جزئیه لری حضرت شاه ولایت علی مرتضی خدمتلرینه منتهیدر * ذکر جهری اصحابنك نسبت کلیه لری دخی سر حلقۀ کرامت ابو الحسنین کرم الله وجهه طرف شریفنه متصل * ونسبت جزئیه لری حضرت صدیق عتیقه واصل اولور * اخوان خلانك بینه انحصالی سید احمد مشار الیه بو خدمت عالیه ده سبب صوری اولمغله منتسب اولدیغی طریقۀ بسنانیه که سلاسل خلوتیه ده اورته قول تعبیر اولنور (شیخ الله) تاریخنده واصل الی الله *

اولان ذات اكاه مجمع الكمالات الاحمديه * ومنبع الفيوض المحمديه * عارف بالله
امی سنان الدين الشيخ ابراهيم قدس سره العزيز خدمتلرينه نسبتله شهرتياب
اولان سلسلهٔ جليله در * اسامئ رجال ذوی الكمالی يادوايراد اولنمق * ابن عيينه
نك (عند ذكر الصالحين تنزل الرحمه) كلام لطيفی مألی اوزره استنزال فيض رحمت
واستكمال خلوص نيته وسيله اولمغين سلسلهٔ تلقين توحيدوب غفار * حضرت
حيدر كرار * جنابندن سرتاج خلوتيهٔ كبار * وصاحب وردستار * السيد يحيى
الشروانی * قدس سره الصمدانی يه وصولی معروف وانلردن دخی پير محمد
آذربايجانی وسيد ابراهيم قيصری وعلاء الدين عشاقی حضراتی واسطه سيله
خلافت خلوتيه بلخاصه نما * قطب اوحد * الشيخ شمس الدين احمد سيواسی يه
شرفده وروداولمشدر كه بين الصوفيه يكت باشی ديمكله موصوفدر * انلردن
دخی بوخدمت تسويد من زمانته دك رجال سلسله بياتندن بومحلده سيد احمد
مذكورك اون ايكی بيت بونظم منتخبی ايله اكتفا اولندی (نظم) طريق خلوتينك
پهلوانی * يكت باشی افنديدر بيل آنی * دخی حاجی قرامانی افندی * كوكل
كعبه سنك ركن يمانی * جهاد اكبر ايتدی مجتهد بيل * رئيس عاشقان امی
سنانی * طريق خلوتيده بريول اجدی * اوراهك عاشقاندر رهروانی * سنانيه
دينوراول راه حقده * بوری عاشق ابسلك بول يارجانی * نظامی زاده سيد سيفی
الحق * نظامه قويدی صف عاشقانی * صيا وحمله عثمان افندی * كلوب اوستاد
ايچون پيروجوانی * مريدی شيخ محمد چوقداودر * كبار اوليانك كامرانی
هم اندن شيخ حسن مستخلف اولدی * كمالات ايله اولدر پير ثانی * حسين اسم
وعلی سيرتدر اوغلی * خلافت تختنك صاحبقرانی * عزيزم مرشدم شيخ مصطفادر
ايدوب رحلت جنان اولدی مكانی * عزيززاده م بنم شيخم حسندر * دل وجانم
حيات جاودانی * قدسنا الله تعالى باسرارهم العليه * وروح الله ارواحهم الوليه *
(ترجمه) كيم محبت ايتدی ايسه باكه بذل ايتدم اكا * جوهر صفوتمای حبی
كم اولمزايدی

ولا قلانی وان كان المسيء بنا * الادعوت له الرحمن بالرشد

(قلا) ترك ايلدی ديمكدركه سورهٔ ضماده لغظ كريمدر (ان) وصليه (مسيء)
مجيب وزننده كنهكار معنا سنه اسم فاعلدر (رشد) فتحه لرله درطريق مستقيمه
وصولدر (مفهوم) بيت سابقده بكا محبتی اولانی مودت صافيه ايله ابد الاباد
دلشاد ايدرم ديو بيورمشلردی * انك مقابلنده ترك واساءت ايدن كمسنه يه دخی

جزا من جنس العمل ایلمك عدالت ایكن كمال كرملرندن ناشی یوروزلر * بنی ترك وبندن رو كردان اولان كمسنه انسكله قناعت كار اولمیوب وبلكه حقمده كوتولكه جسارت ایلسه دخی بن انك حقنده تبدیل اخلاق ایله دعا * وحق تعالی یه رجا ایدرمكه (اللهم اهد قومی فانهم لایعلمون) مفهوم كریمی اوزره انی طریق مستقیمه هدایت ایله سعادت اهلنه ملحق ایلیه (ع) زهی سخاوكرم لااله الاالله (ترجمه) با كه سوء قصد ایله دشمنلك ایدن كمسه یه * داخی رشد یله دعا قیلدم بدرگاه صمد

ولا ائتمنت علی سر فبحت به * ولا مددت الی غیر الجمیل یدی

(ائتمنت) امین ماده سندن افتعال لك ماضی متكلمیدر امین اولدم دیمكدر لاء نافیه نك لامی همزهٔ اصلیه یه وصل ایله لفظدن لانك الفی وهمزهٔ افتعال دخی ساقط اولور (ترجمه) آچدیغم سر نهاندن اولمدم بردم امین * كار ناشایسته یه هیچ ایتمدم بن مدید

ولا اقول نعم یوما فاتبعه * بخلا ولو ذهبت بالمال والولد

(نعم) طالبه مطلوبنی عطایه وعددن عبارتدر یعنی بركره نعم دیو وعد ایلدیكمد نصكره بنم اول وعدمدن كنایت اولان لفظهٔ نعم اكر مال وولد ضایع اولمغی مقتضی اولورسه دخی كلامك خلافنده لادیمكله بخلی وعدمه پیرو ایلمم (ترجمه) دیمدم بركز نعم كه انی ابطال ایده بخل * كرانك ایچون تاراز اولور ایسه مال وولد (نطق دیكر)

هموم رجال فی امور كثیرة * وهمی من الدنیا صدیق مساعد

(هموم) جمعدر مفردی هم همت كبی قصد معناسنه در (ترجمه) بو خلقك رشتهٔ كاری دولا نور نیجه كاره * بنم قصدم بودنیادن همان یار مساعد

یكون كروح بین جسمین قسمت * فجسمهما جسمان والروح واحد

(جسمین) جسمك تثنیه سی ماقبلی مفتوح یا بونده علامت جری (جسمان) دخی تثنیه در الف علامت رفعیدر (روح) لفظیله رد العجز واقعدر ثانیدن دخی مراد بنه اولكیدر كه سورهٔ انشراحده عسر ثانی كبیدر زیرا اعاده سی معرفه در (فائده) واقعات ناطفیه ده دیركه روح اوچدر * بری جاریدر كه عند النوم مفارقدر * وبری دخی مقیمدر كه موتله مفارق اولور منكرین كه اهل اسلامه كلنلره بشیر ومبشر تعبیر اولنور انلرك سؤاللرینه جواب ادا اولور * وبری دخی روح امیندر اول عند الموت دخی مفارقت ایلمز * كابو سرزدهٔ بیهوش كبی اولان جسددن

منكرينه جواب مقيمی حس ايدرتعبيرديكرله بعضيلری نظم ايلمش (رباعی)

درتن آدمی سه روح بود * اولش آمدست حيوانی

دوم آن طبيعی آمده است * سومش نيست غيرنفسانی

(ترجمه) ايكی جسمك اراسنده اوله برروح فائض * افاضه ايليه جسمينه يعنی روح واحد (بيت)

افلح من كان له كرديده * يأكل منها تم بنی جيده

(افلح من كان) عنوانيله آثارعليه ده سابق ولاحق اشعار كثيره واقع اولمشدر (كرديده) كسرايله درظرفك دروننده بقيه برمقدار قليل خرما (جيد) جمله بيون كه كردن ديرلرلفظ قرأيدر (بنی جيده) بيونی بوكديكدر * هالروقفه دد (مآل بيت) بركمسنه نك برمقدار خرماسی بولنوب انی اكل ايدوب باب حقده بيونی اكوب عبادتنده كندی حالنه شكران اوزره اولان مسلم فلاحه نائل اولور والاالاطعمة كوناكون والبسهٔ فاخرهٔ لطافتمون هوسيله شبهه لی مال وبلكه شبهه سز بنی تعدی ايدرك تدارك وزينت دنيايه تهالك ايدن كمسنه لر حساب وعذابه مظهراولملری مقرردر (ترجمه) اولان بولديغنه قانع فلاحه اوردی خوش بنياد * توكاده رضابوينن بوكوب مولاييی ايلرياد (بيت ديكر)

وحسبك داء ان تبيت ببطنة * وحولك اكباد تحن الی القد

(بطنة) كسرايله طوقلق (اكباد) جمعدرمفردی كبد * باغردركه فارسيده جكر ديرلر (تحن) حنين ماده سندن شوقلنور وآرزوايدر ديمكدر (قد) كسرقاف وشدايله دری پارچه سيدر * قديد بوماده دندر * وقد مجوسلك قوشاغيدركه نصارا ده زنار ديرلر انلروياصتلرنده اول ميشينی چكنيوب بلع ايدرلر فارسيده كسته ومعربی كستجدر (معنای بيت) ای مؤمن منصف سكا دردوبلا وعلت اولمقده بوحالت يتشوركه كيجه لرده سن طوق ياته سين (البطنة تذهب الفطنة) قضيه سندن قطع نظر * جواركده برپارچه ميشين قديد چكنمكله جوعك زحمتنی تسكينه محتاج وطالب فقيرلر بولنه كه ديمشلر (ع) زهر اولسون اولقمه كورمسنده چكينه اج (ترجمه) سكا بتزمی بوردركه بتاسين برشكم بيقيد * جواركده اولنلر پارهٔ پوستی ايده لرصيد (نطق)

ياموثر الدنيا علی دينه * والتائه الحيران عن قصده

(موثر) مثلثه ايله موحش مونس وزننده دراختيار وترجيح ايدن كشی (تائه) ايله (حيران) برمعنايه دركه سركردان وترجه شاشقين ديرلر * لكن فرقلری بودركه

تابه (يتيهون فى الارض) دلالتيله متحير متحير كدر * حتى زهروى حيرت آلود
ومضطرب ايدن مفازه يه تيه ديرلر * وحيران ساكن اولان شاشمش كشيدركه
اولكى جنونه * وثانى عقله قريبدر انكيچون محلنده حيرت معتبر ومطلوبدر *
زيرا ثمرهٔ شجرهٔ تسليم * ونتيجهٔ قضيهٔ رضاد ردديلر (رب زدنى تحيرا فيك
(ترجمه) اى بودنيايى ايدن دين اوزره هردم اختيار * راه عدلى ترك ايدوب
حيرتده اولان پانهاد

اصبحت ترجوالخلد فيهاوقد * ابرزناب الموت عن حده

(اصبحت) بونده كنت معناسنه يعنى عادتك بودروبويله اوله كلدك ديمكدر (حد)
حدتدن كسكين ديمكدر (معنى) سن اى دنيايى دين واسلامنه ترجيح ايدوب
واول فانينك بينده پويان ودوان وافتان وخيزان وعامه وواله وحيران اولان
كمسنه دنياده بقاوخلود رجاسنده سين مع هذا دندان موتك سمت حديدى ابراز
اولندى * يعنى موتك ديشنك كسكين طرفى كورنديكه سكاموت تقرب
ايلدى اندن غافلسين (ترجمه) بوجهانده باقى اولمق آرزوسى تابكى *
ايتمدك دندان بأس شيرموتى يوخسه ياد

هيهات ان الموت ذواسهم * من يرمه يوما بها يرده

(هيهات) فتح اوزره مبنيدر اسماء افعالدندركه بونك فعلى بعددر (اسهم) سهمك
جمعيدر سهم اوقدر تير كبى (يرمه) يرميه ايكن شرطيتله مجزوم اولمشدر (مآل
بيت) اى اوصاف مذكوره ايله موصوف اولان اهل دنياسنك اول تصورك امر
بعيد در تصديق اولنماز كه ميدان طول امل نهايت بولمزاوق ميدانى كبيدر صانمه
كمانكش وانسانكش اولان موتك اوقلرى كزلنمش وكيزلنمشدر هركيمه رمى
ايدرسه انى هدف هلاك ايدر خلاص بولمق وبرنفس تأخير قيلمق دخى محالدر *
قنده قالديكه خلود ودوام وبقا ممكن اوله (ترجمه) رامئ مركات النده وارنيجه
تيرقضا * ابر يشورصحن فنايه هركيمه قيلسه كشاد

لا يشرح الواعظ قلب امرئ * لم يعزم الله على رشده

(مفهوم شعر) كويا ابيات سابقه ايله اولان پندلرى كوش ايلمين كمسنه لره كنايه
طريقيله بيورركه طريق مستقيمه هدايت امرنده حق تعالى يه توجه واندن
امانخواهان ونيازكنان اولميان كمسنه نك قلبنى واعظ وناصح شرح ايدوب شفاى
صدره سبب اوله مز (منقبه) بهاء الدين نقشبند افاض الله علينا بركاته
جنابلرندن برمريض شفاياب اولمق ايچون استدعا اولندقده خسته نك

استغفاره شغليله امر بيورمشلر سببندن استنطاق اولنلدقده * اول نياز خسته بايد * بعدزان توجه خاطر اشكسته * يعنى ابتدا خسته كندى صحتنه طالب وشافى تعاليدن نيازده اولمق كرك كه انك رجاسنى قبول ايجون توجه ايده لم هنوز كندى مطلوبى اولمديغى حالك حصولنه دعا وطلب قبولدن دوردر بيورمشلر (ترجمه) بركشينك قلبنه تأثير ايدرمى نصح وپند * اولميجه راه حقده عازم رشد وسداد (نطق آخر)

مضى امسك الباقى شهيدا معدلا * واصبحت فى يوم عليك شهيد

(امس) كسر اوزره مبنيدر لكن نكره ويا مضاف اولورسه معرب اولمغله مرفوعا مضاف انك فاعليدر دونكى كون معناسنه (الباقى) وانت الباقى تقديرنده مبتدامى محذوف جمله سى حاليه در (محصل كلام) بوندن مقدم اولان عمرك كذران ايلدى بوندن صكره كلجك صانديغك وقتى دخى اكا قياس ايلسك فائده سز عبثه اضاعت اوفا تكدن آكاه اولورسين كه تعديل وتزكيه اولنمش شاهدرا كا اعتماد ايلميوب حالا سن بنه اولكى حال اوزره قالدك حتى ايامدن بر كونه چيقدك كه شمدى اول شاهدسنك خلافكه شهادت ايلسه كركدر كه قيامت كونيدر يعنى بو حالده اولدقجه البته تمام اولور واول كونه تحقيق واررسين پس انتباه صاحبى اولمق كركدر كه تدارك عدمستانى كوره سين (بيت) نه فكر زاد رحلت وارنه خود قيد سفر سنده * مكر كيم ارتحال ملك عقبايه اينانمزسين (ترجمه) كجدى دون فوت ايتمه وقتى شاهد عادل يتر * برصباحه ايره سن اولور عليهكده شهيد

فان كنت بالامس اقترفت اساءة * فثن باحسان وانت حميد

(اقترفت) تقديم قاف ايله كسب ايلدك ديمكدر (اساءت) احسان مقابلى (ثن) مثلثه ايله درمكرر ايله ديمكدر (حميد) بمعنى مفعولدر محمود ديمك (مآل قال) اكر اول كچن دونكى كونده بر كنولك ايلدكسه پس علاج وتداركك طريقى بودر كه محمود الحال ايكن فرصتى غنيمت بيلوب ضدى اولان احسانى مضاعف ايله (ترجمه) دونكى كونده قصد ايله بركلك ايتدكسه اكر * ايكى ايلك ايله بو كون اولمق استرسن حميد

ولا ترخ فعل الخير يوما الى غد * لعل غدا يأتى وانت فقيد

(لا ترخ) اصلنده ترخى در افعالدن نهى حاضر اولمغله مجزوم در ارخا ايله ديمكدر ارخا اوزاتمق واهمال واسمال ايلمكدر حتى دير كنى اوزاتمغله دابه يه مساعده يه ارخاى عنان ديرلر آخرى جمله ارجادن اولمق دخى نسخه دركه اودخى تأخير

معناسنه در (غد) تقديم معجمه ايله در (صباح) يعنى يارينكى كون (فقيد) بمعنى مفقود (نتيجهٔ سخن) بر كون دخى فرصت بولديغك كبى خيرلى ايشى (الخير لايؤخر) وفقنجه اصلا ترك وبلكه تأخير ايلمه كه شايد يارينكى كون كانجيه دك سن آخرته كيده سين زيرا موتك محلى ووقت مقدرى معلوم دكلدركه مغيبات خمسه دندر انبياده دخى اوج پيغمبر فجأة وفات ايلديلر (ترجمه) بوكونك يارينه قويمه خيرايدم ديرسن اكر * بلكه يارينه وارنجه سن اوله سن نابديد

ويومك ان عاتبته عاد نفعه * اليك وماضى الامس ليس يعود

(مراد شعر) سن اول كچن كون حقنده عتاب يعنى نفسكه لوم ايلسك انك نفعى سكا عائد اولوركه قصاى مافات ايدرسين اشته بوطريقله شايدكه خسران چكميوب نفعى عودت ايده لكن كچن كون عودت ايلمز (بيت) تحقيق ايتديكك جرم وكنهلر باده كلمزمى * نيچون يانمزدن اول آتش لوميله يانمزسين (ترجمه) نفسكه بوكون عتاب ايتسك اولور نفعى سكا * عودت ايتمز چون كچن كون قيل نظر حاله مريد (نطق ديكر)

ذهب الذين عليهمو وجدى * وبقيت بعد فراقهم وحدى

وجد جمله حزندر (لايحه) صوفيهٔ كرامده وجد من طرف الله الباسط جذبهٔ حقيقيه نك عدم وقوعنه ويابعد الوقوع ينه عالم فرقه هجرطريانى حزندركه جذبه وجمعك ينه ظهورينى طلب ضمنيدركه متواصل الحزن اولمق حالات نبويه دن اولديغى مصرحدر اكر بوحزن مسعود حقيقتده وارد اولمزسه تحازن وتواجد (فان لم تبكوا فتباكوا) امر شريفنه مقايسه ايله مختارلرى اولوب عمل ثقلينه موازاتى اولان جذبهٔ رحمانيه يى جلب ونياز مقامنده محققان اسلافه بونيتله تقليد وايتمارلرى انضمام قوت عبادات وطاعات ايله اندك زمانده دائرهٔ تحقيقه موصل اولوركه (ادعونى استجب لكم) وعدكريمى (وانا آتيك هرولة) مژدهٔ جسيمى انلرى بو مرمشوقدر اللهم ارزقنا بجاه حبيب الله (وحد) مهمله ايله دروحدت كبى يالكزلق منفردا معناسنه حالدر مالى ظاهردر (ترجمه) كندى جمله غمكسارم اولديلرهب نابديد * بزم غمده قالدم انلارك فراقيله وحيد

من كان بينك فى التراب وبينه * شبران فهو بغاية البعد

(شبر) معجمه ومهمله ميانده موحده ايله باش پارمق ايله كوچك پارمق اوجلرينك ميانى كه برقارشدر فارسيده بدست دينور ومره ديدكلرى باش پارمق ايله شهادت پارمغك ميانى كه عربيده فتردر كسر فا ايله وقولاج ايكى اللر ارا سيدركه عربيده باع

دیرلر هر کشینک باعی قامتی قدر درو آرشون دیرسکدن پارمق اوجنه دکدر که ذراع دینور (ترجمه) خالدا ایچنده شول کشی ایله که فرق بینکز * ایکی قارش اوله معنیده اولور غایت بعید

لو کشفت للخلق اطباق الثری * لم یعرف المولی من العبد

(اطباق) طبق لفظنک جمعیدر (ثری)ترابدر مراد ارضدر واطباقی قاتلریدر زمینک طبقه‌لرینک اسملری وتفصیل اهالیلری کتز صنهاجیده ومحمدیه اولنده تفصیل اولنمشدر (مولی) صاحب وافندی معناسنه درز براعبدالله مذکوردر جمعی موالیدر وعبد معناسنه دخی کلور که مولی الموالی صاحب العباد دیمک اولور ملخص اکر یرلرک طبقه‌لری وانده اولان دفینه‌لر مانسان واصل اولسه جمله سی یکسان حال اولوب مخدوم خادمدن متمیز اولمزایدی (ترجمه) کشف اولنسه دیده مخلقه کر اطباق ثرا * فرق اولنمزایدی اشکال موالی وعبید

من کان لا یطأ التراب برجله * یطأ التراب بناعم الخد

(ناعم) یومشق لطیف (خد) معجمه ایله یکاق رخسار کبی اصلنده الخد الناعم ایدی صفتی مضاف قیلندی (مآل بیت) عزت نفس سببیله طپراغه یاصیوب وبلکه دابه‌لرله دخی نازونعیم ایله براوورنده کزمین کمسنه ایچون بر وقت کلورکه طپراق انک یومشق ولطیف چهره‌سنی باصه یعنی درون خاکه کیروب خاک ایله یکسان اوله (ترجمه) شولکه ایاغیله باصمزدی زمینه نازدن * باصدی کل رخسار ینه خاک ایلدی حبس مدید (نطق دیکر)

ان الذین بنوا فطال بناؤهم * واستمتعوا بالاهل والولد

(بنوا) تقدیم موحده وفتحه‌لر له دراصلی بنیوادر بعد الاعلال یا ساقط اولور (استمتعوا) استفعالدن ماضیدر انتفاع ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) شول کشیلر که جهانده خوش بنالر یاپدیلر * اهل واولاد ایله اولدیلر نیچه دم برمراد

جرت الریاح علی محل دیارهم * فکأنهم کانوا علی وعد

(ریاح) ریحک جمعیدر قیهر دمجع ولطفده مفرد استعمالی دأب قرآنیدر (دیار) جمعدر مفردی داردر (میعاد) اسم مکان وعده کاه معناسنه (ایکی بیتک مفهومی) تحقیق بنالر احداث ایدوب ودوور درازیاپولری اولان کمسنه‌لر دخی زینت حیات دنیا اولان اهل واولاد ایله فائده منداولنلر بونلرک نیچه‌سنک بوزمانه‌دک حاللری هباء منثور * ونسیا منسیاد یلرده مهجور اولوب * واول بنیاد اولان سرایلرک یرنده یللر اسر جمله‌سی فانی اولوب وکویا کندیلری بر یرده

جمع اولمغه مقاوله ومعاهده ایلمکله اول وعده کاهه کتمشلرکی انلرك بریسی موجود دکل جمله سی مفقوددر که کو یا هیچ دنیایه کلممشلر ولسان حالله دیرلرکه (شعر) واصبحنا لنادار کجنات وفردوس * وامسینا بلادار کان لم تغن بالامس (فتح) ابن اعثم نقل ایدرکه حضرت ناظم کرم الله وجهه شام شریفه توجه بیوردیغی اثناده مداین نام محله واصل اولدقده جریر بن سهم تمیمی * شاهان عجمك سرایلری محلنی کوروب کسرانك آثار بنالرینه نظر عبرتله نکاه امعان ایدوب مذکور قطعه نك بیت ثانیسنی انشاد ایلدکده حضرت مرتضی بیوردیکه ویحك یعنی ایواه اکر بو بیتك یرینه بو آیت کریمه یی (کم ترکوا من جنات وعیون وزروع ومقام کریم) آخرینه دك تلاوت ایلسك دخی انسب ایدی * زیرا انلر شکر نعمتده تکاسل ایلدکده نعمتلری یرینه نقمت ظهور ایدوب معصیتلرینك شأمتندن ناشی دنیالری سلب اولندی کفران نعمت اولمق حلول نقمته سببدر بیوردیلر (ترجمه) کتدیلر هب برلرنده شمدیلك یللر امر * وعده اوزره ایلدیلر کو یا عزم معاد (نطق دیکر)

جنبی تجافی عن الوساد * خوفا من الموت والمعاد

(جنب) یان یعنی انسانك برطرفی لکن ارادهٔ کلدر (وساد) کسر ایله یصدقکه بالیندر طیانورلر (معاد) آخرته کیتمك که الیه یعود مظهری اولمقدر (مأل بیت) بنم وجودم یصدیغه طیانوب عزت نفس وراحت بدندن اعراض واحتراز ایدر زیرا موت کاوب اول صیانت ایلدیکم وجودم ترابده خاك آلود وعظام بالیه اولدقدنصکره عرصهٔ عرصاتده عاقبت مبتلا اولمسی محقق اولان شدائدی تفکر ایدوب انك خوفی خراش جانم اولدیغی سببدن راحت دنیویه دن تباعد وتجافی ایدر آیت کریمه ده دخی (تتجافی جنوبهم عن المضاجع) کلمشدر (ترجمه) زیر پهلوده نیدر هردم فراش ایله وساد * جان ودلده وار ایکن اندیشهٔ موت ومعاد

من خاف من سکرة المنایا * لم یدر ما لذة الرقاد

(سکره) سکراتك مفردیدر شدتدر * سکرات التی نوعدرکه عقله خلل کتورر بری سکرهٔ شبابدرکه حداثت سن ار بابنه طاری اولور ایکنجی سکرهٔ شراب واوچنجی سکرهٔ ولایت که منصب مغروری اولمق دردنجی سکرهٔ مال مثلا میراث یدیلرده ظهور ایدن حالتدر بشنجی سکرهٔ عشقدرکه حق تعالی یه عاصی اولمقده احسن اسبابدر و بری دخی سکرهٔ موتدر نعوذ بالله تعالی عن کلها (منایا) منیه نك جمعیدرکه موتدر (رقاد) نوم دوروددراز (مفهوم بیت) سکرات موتدن

خوف اوزره اولان کمسنه نوم طوبلك لذتنی بیلمدی یعنی بیله مز * زیرا اول فکر ایله کوزلرینه او یقو کلمز کیجه لر صبحه دك زاروکریان اولور * بو مضمونده شیخ مصطفای جلوتی بالنجیم دیمشدر * یاتمه فنایی اویان آچ کوزکی اویقودن سن بو بشکطاشده هیچ اویقو یه قانمزمیسن (ترجمه) سکرهٔ جام فنادن خوف ایدن بیچاره یه * نقل لذتبخش اولورمی پارهٔ قند رقاد

قد بلغ الزرع منتهاه * لابد للزرع من حصاد

(زرع) اکین که کشته دینور حصاد بیچمك (معنای بیت) اکین نهایت وقتنه واردی البته تارلاده ترکه ترك اولنمز بیچمك البته لازمدر پس بومثیل اوزره بو مزرعهٔ آخرت اولان دنیاده (ع) عالمده نیك وبدکشی هپ اکدیکن بیچر مضمونی اوزره کشته اولوب واروب کشتزارده اول کشته امعان ایدوب حاصل محصول بیلمك کرك * پس بو فرصت الده ایکن ارض قابله بر بر وخیر القا وباران سرشك ایله ابقا ایده کور * زیرا جو فشان وقت حصادده کندم جویان اولمق عاقبت اندیش کاری دکلدر (ترجمه) مزرع عالمده زرع اولدق ایرشدی چاغمز * رو بزرزرد اولدی بیشك ایردی هنکام حصاد (نطق آخر)

بکیت علی شباب قد تولی * فیا لیت الشباب لنا یعود

(شباب) کنجلك بکتلك که حداثندروصاحبنه شاب دینورکه اوتوز یاشنه دکدر دیدیلر (لیت) تمنی ایچوندر محالده دخی مستعملدر بومحلی کبی (معنای بیت) بکن کنجلك وقتنی فکر ایدوب اغلادم کاشکی اول کنجلك بنه بزم وجودمزه عودت ایلسه اول زمانده فرصتی غنیمت بیلوردم نقدمابیلمدی غفلتله وآب روان کبی سرعتله کچدی کتدی حیف صدحیف اول وقتده چونکه بو بله درای اول سنك صاحبلری سوزم پند صادقدر غفلتی ترك ایدك دیمك اوله * ابوالعتاهیه نك بو بیتی دخی بو مضمونه قریب معروفدر * الا لیت الشباب یعود یوما * فاخبره بما فعل المشیب (ترجمه) کتدی محبوب شباب ایتدم ا کازار شدید * کاشکی بردم بنه عودت ایدوب اولسه بدید

فلو کان الشباب یباع بیعا * لاعطیت المبایع ما یرید

(مبایع) بایع معناسنه صاتیجی دیمك که مشتری مقابلیدر (مفهوم بیت) بیت اولده شباب یعنی کنجلك حالتنك عودتنی تمنی ایلمشیدی وبو بیتده دخی بیع وشراسنی ملاحظه ایله بیوررکه اکر جوانلق صاتلسه انی فروخت ایدن کمسنه عوضنده هرنه که طلب مراد ایدرسه انی بذل وبدل ایدوب مطلوبنی بلاتأخیر عطا

وقطعادر بغ وترددايلميوب اشترا ايدردم (ترجمه) چارسوی دهرایچنده
کرشباب اولسه مزاد * بایع مطلوبی اوزره داخی ایدردم مزید

ولـکن الشباب اذا تولی * علی شرف فطلبه بعید

شرف) هنروزننده جعدر مفردی شرفه سکون ایله کنکره درقصرلك کناری ترجمه
صوندرمه دیرلر (مطاب) مصدر میمیدر (مأل بیت) اکرچه عودتی واشتراسنی
رجامند اولدق لکن محالی طلبدر زیرا شباب الدن چیقوب عالی محللرو بلند
مقاملره واصل اولمغین وصلتی عالم بقاده میسر اولور بودارفناده طلبی دورادور
برامر اولدیغی بدیهیدر (ترجمه) لـکن اول قصر فنایه چون عروج ایده
بنه * بوجهانده استمك انی اولور امر بعید (نطق دیکر)

تمنی رجال ان اموت وان امت * فتلك سبیل لست فیها باوحد

(سبیل) یول وطریق کبی تذکیروتأنیثی یکساندر (اوحد) برمعناسنه واحدده
مبالغه درکه فرید عصر ووحید دهر دیمکدر (یعنی) بنم موتمی تمنی ایلدیلر لکن
بوتمنی نقصان فکردن ناشیدر زیرا تمنی ایلمسه لردخی عاقبتم موتدر وموت بکا
مخصوص دکلدر بن میت اولوب انلر مخلد قالمزلر * برطریق عامدرکه نفوس
متنفسه بالجمله عابر سبیل کبی مغلوب موت اولورلر * کل شیء هالك (ترجمه)
بنم موتم تمنی ایده دیلر دشمنلرم هب * طریق عامدر بواولمزم بن انده واحد

ولیس الذی یبقی خلافی یضرنی * ولاموت من قدمات قبلی بمخلدی

(مأل شعر) بکا مخالفت طریقنه سالك اولان کمسنه بکا ضرر ایده مزکه (لاضرر
ولاضرار) حدیث شریفی مفهو منجه حقیقتده ضار و نافع حقدر * انك
اراده سی تعلق ایلدکجه قصد کزند ایدن کشی کدر وضرر ایراشنه قادر اوله مز *
وبندن مقدم موت رسیده اولان کمسنه بنی دنیاده باقی قیلمزاندن برقاچ کون
کیرو قالمغله باقی اولمق محالدر آزوقتده بندخی انك کبی میت اولورم (ترجمه)
خلافم استینلردن ضرر کلمز بکا هیچ * مقدم کیده نك موتی بنی قیلورمی خالد

وانی ومن قدمات قبلی فکالذی * یزور خلیلا او یروح ویغتدی

(مفهوم بیت) تحقیق بن وبندن مقدم آخرته کیدن کشینك دنیاده حالی اکا
بکزرکه بردوستی زیارت ایدروکیدر ویاخود اخشام کاوب قالور صباح اولدقده
قالقوب کیدرکه دیمشلر (ع) داردنیا برمسافرخانه در (ترجمه) سلف ایله بنم
مثلم زیارتجی کبیدر * یاخود کیجه کلندرکه صباحده اوله قاصد (نطق آخر)

الموت لاوالدا یبقی ولاولدا * هذا السبیل الی ان لاتری احدا

ترکیبك اصلی * لا یبقی الموت والدا * اولوب وزن ایچون تقدیم اولندی (مفهوم مطلع) موت نه بابایی آلیقورونه اوغلی قورور بو طریق برراهدرکه جمله‌سی طوعا وکرها اکا سالك اولوب حتی هیچ کمسنه قالمز جمله‌سی اول یوله کلورلکن قبل الاضطرار موت اختیار صاحبی اولمق کرکدرکه (موتوا قبل ان تموتوا) سرندن آکاه اولدقده عدمستانه تدارکلی اولمغه سعی اوزره اولان اهل انتباهدن بولنورسن (ترجمه) پنجهٔ موتدن خلاص اولمزنه والدنه ولد * بو جهانده حقدن آیرو باقی قالمز هیچ احد

مات النبی ولم یخلد لامته * لو خلد الله خلقا قبله خلدا

(معنای بیت) خاتم النبیین باعث خلقت عالمین صلی الله علیه وسلم کندی امتی میانده باقی قالمدی اکر انلردن مقدم مخلوقدن بعضیسنی الله عظیم الشان مخلد ایلسه انلری البته ابقا ایدردی * قالدیکه فرشتکان وقوم جان خصوصا شیطان وانبیادن عیسی وادریس وخضر والیاس دخی باقی اولملری بقادکادر تأخیردر * بقا اکا دینورکه مخلد اولوب قطعا موت کورمیه انلردخی عاقبتلری کل نفس ذائقة الموت) حکمنجه فنادر چونکه فانیلردر برقاچ کون زیاده معمر اولمق خلود وحقیقتده بقا دکلدر * وجن طائفه‌سی دخی انسان کبی مدت عمرلری تمام اولدقجه میت اولورزیرا انلردخی عناصر صاحبلریدر * وشیطانك مردود اولمسی موتدن اشنعدر وعاقبتی ینه موتدر وانبیای مذکورین احکام نبوتی اجرادن ممنوع وموقوفلردر پس میت حکمنده اولورلر قالدیکه حسنین حضرتلری ینه اسناد اولنان نبوت تعریفیه * ایشانك نبوتلری کبی تشریعیه اولمدیغندن قطع نظر وجوهله تأویلی ممکن اولدیغی متبحر ینه عیاندرکه شهود محل تشنیع دکلدر * وملائکه خدمهٔ ماسوادر فنای عالمه دك انلرك عمرلری مداولمشدرکه عالمك فناسنه دك بعض امورده استخدام اولنوب کرك اصلاح وکرك افساد انلرك یدیله تسویه اولنمق عادة الله اولمشدر (ترجمه) فخر عالم چونکه باقی قالمدی عالمده پس * بو جهان داری اولورمی کمسه‌یه ملك ابد

للموت فینا سهام غیر خاطئة * من فاته الیوم سهم لم یفته غدا

(خاطئه) خطا ایدیجی دیمکدر موتك اوقی خاطئه دکلدر مع هذا ضرو بده * مع الخواطی سهام صائب * کلمشدرکه خطا کار اولان تیران میاننده دخی اصابت ایدن تیر بولنور دیمکدر (ترجمه) رامئ موتك سهامی ایلمز هرکز خطا فوت اولورایسه بوکون یارین انی کیم ایده‌رد (نطق دبکر)

ارقت لنوح آخر الليل غردا * لشيخي ينعي والرئيس المسودا

(نوح) فتحله فرياد وزاری وفغان ايلمك كه نوحه مصدر معروفدر (غردا) (ومسودا) كلمه لرينك الفلری اشباعيه دركه وزنی اتمام ايچون داللرك فتحه لرينی اطلاق ومدايله جنسی اولان الفلر لفظده پيدا وخطده دخی رسم وابقا اولنور * وضمه ده واو وكسرده يا دخی محللرنده بوطريقله توليد اولنور كما كالاشباع ديرلر كو يا وزنك اتمامی برجايی طو يرمق كبيدر شيخ لغتده سنی اللی سنه يه واصل اولان كمسنه دربونده باباسندن كنايه دركه شيخه بابا وبابايه شيخ ديرلر حتی انسانه كمال تحصيلنده اوچ بابا كركدر * بری اب والدی * وبری دخی اب معلم * واوچنجی پدرمربی كه شيخ مرشددر * ومرشد دخی اوچ اولمق كركدر * بری شيخ انابت وتلقين * وايكنجی پير صحبت يقين * واوچنجی مرشد خرقه كاملين كه مسلسل حديث شريفله سنتدر اكراوچی برذاتده موجود اولورسه اكسير اعظم وكبريت احمردر * الحمدلله علی نعمائه كه بوعبد فقيره جمله سی ذات واحددن اخذ ميسر اولدی (ينعي) نعی ايدر ديمكدر يعنی بركمسنه نك فوتی خبرينی ايصال واسماع ايدر (مسود) مكلف وزننده عالی وعزيز وبيوك عد ايلدكاری كمسنه سيد كبی كه رئيسك صفتيدر (يعنی) عزيزان قومندن اولان اختياركه بنم شيخم پيراقراندر خبرموتی كيجه آخرنده ظهور ايدوب اول صدابنی اويخوسز قويدی (ترجمه) كيجه تاصبحه دك بيدار وكريان اولمشم بن * چونكه رحلت ايتدی دنيادن اوسردار مسود

اباطالب مأوى الصعاليك ذا الندى * وذا الحلم لاخلفا ولم يك قعددا

(اباطالب) مقدر اعنی يه مفعول ويا رئيسدن بدل اولمغله منصوبدر وابودوب خبرمبتدا اولمق دخی ممكندر (مأوى) مكان (صعاليك) مصابيح وزننده جمعدر مفردی صعلوك ضم ايله فقير ودرويش ديمكدر (ندى) فتحله وقصر ايله سخادر (خلف) سكونله دركوتو ولد فرزند بدكه (خلف اضاعوا الصلوة) واقع اولدی (قعدد) ضم قاف وسكون مهمله ايله ومهمله ثانيه ده فتحه وضم دخی لغتدر جدا كبرينه قريب الاباء اولان كمسنه يعنی باباری معمر اولمغله جد اعلايه واسطه سی آز اوله عبدالصمد بن علی بن عبدالله بن عباس قعدد بنی هاشم ديو معروف ايدی مدحه اولور زيرا ولا يوكاركدر وذمنده دخی اولور كه پيران ناتوانك اوغلی اولمغله ضعفدن خالی دكلدر * حتی تركيده دخی اختيار دولی ديرلر * بونده مراد ذمنده اولمقدر كه نفی ايلدی (الفند) نسخه سی مناسب كورنمز (مأل بيت) اول شيخ رئيس ديو ياد

ايلديكم ذات بابام ابوطالبدركه ملجأ درويشان وملاذ فقراء اهل زمان وسخى كريم متواضع وصابر وحليم ايدى ناخلف دكل ايدى وجداعلاسنه قريب اولان اولاددن دكل ايدى (ترجمه) ابوطالب ملاذ دردمندان ذى مروت* حكيم وپيرايدى اماد كل ايدى اوقعدد

اخاالملك خلى ثلمة سيسدها* بنواهاشم اويستباح فيهمدا

(اخاالملك) ملكك صاحبى ديمكدر ابوالملك كبى اخا اباطالبدن بدل اولور (ثلمه) ضم ايله رخنه كه كدلئ ديور (سيسد) سين اول تقريب ايچون وثانيده ادغام دخى لغتدر بربرينه لازم كاور متين ومحكم ايدر ديمكدر (بنو هاشم) شرعده انلردركه صدقه انلره تحريم اولنمشدر* آل على آل عباس آل جعفر آل عقيل آل حارث بوجمله يه مذهب حنفيه ده آل محمد دير لركه اوچ عين برجيم برحاايله مضبوطدر اماعند الشافعيه هاشم ايله عبدالمطلب نسلندن مؤمن اولنلرى مراد دركه بوشعرمرتضوى مذهب ثانى يه ملايمدر* هاشم لغتده اوفاقليان كمسنه يه ديرلر حضرت ابوالمسلمين خاتم النبيين عليه الصلاة والسلامك والدماجدلرى عبدالله اكاهك جدامجدلرى عمروجنابلرينه هاشم لقب اولديغى موسم حجده زائران بيت عتيق اولنلره ثريد ايله ضيافت ايلديكى سببدندركه تركجه ده غلطى تريت معروفدر اتمكى اوفاقليوب اتصويى ايله بلنالك وآبدار ايدوب وحجاجه لالرندا ايتديروب سماطكش اكرام اولوردى حتى ديمشلردركه (ع) ما احد كهاشم وان هشم* شام قربنده برمحل معينده مدفوندر (فيهمدا) اصلنده ان يهمد افعالدن مجهول منصوب ايدى آخرنده اولان الف اشباعيه در اهماد اطفا معناسنه در لكن اخاد شعله سنى تسكين ايلمكدر بالكليه سويندرمك دكلدر پس يخمد انسخه اولمز (مآل نظم) اول صاحب دوات يعنى ابوطالب عزم آخرت ايلمسيله سرحد ملكده پيدا اولان رخنه يى بنى هاشم سدايدوب غيرتله اكابدل اولورلركه شاعرديمش* بنه همجنسى چكر بربنك غيرتنى* شق مقراضه انكچون اوله سوزن مرهم* ياخود اطفاسنه مساعده ايدرلر منطقى اولور (ترجمه) جدا رسلك انكله رخنه داراولدى بودمده* بنى هاشم انى سد ايده يا اوله مبهمد (ذيل) ابوطالبك اسمى عبدمناف وياعمراندركه اعمام امام الانبياء الكرام عليهم السلامدندر والده سى فاطمه مخزوميه در حضرت سيد الانامدن ابوطالبك ياشى اوتوزبش سنه زياده ايدى بعثت نبويه نك اونبجى سنه سى وفات ايلديكه حضرت خديجه دخى اول سالده انتقال بيورديلر* جناب پيغمبرانام عليه السلامك امر

محافظه سنده قیام ایلدیکی حرف غین معجمه ده کلسه کرکدر ان شاء الله
اشعارندن برقصیدهٔ نعت شریفده بو بیتی مشهوردر * وشق له من اسمه لیجله *
فذو العرش محمود وهذا محمد * سکسان یاشنی متجاوز ایکن رحلتنده امر نبوی ایله
حضرت مرتضی غسل وتکفین ایدوب پدری عبد المطلب بچون نام محلده قبرینی
آچوب عبد المطلبی قبله یه متوجه * وقطعا وجودنده برنقصان یوق بولدقلرنده
ابو طالبی دخی یاننه وضع وقبری ستر ایلدیلر * بو شعری دخی عدم ایمانی تلمیح ایدرکه
دیمشدر * لقد علمت بان دین محمد * حق بلاشك وكان یقینا * والله لن یصلوا الیك
بجمعهم * حتی اوسد فی التراب دفینا * فاصدع بامرك ما علیك غضاضة * وابشر
وقر بذاك منك عیونا * ودعوتنی وعرفت انك ناصحی * ولقد صدقت وكنت ثم
امینا * وعرضت دینا قد علمت بانه * من خیر ادیان البریة دینا * لولا الملامة اوحذار
مسبة * لوجدتنی سمحا بذاك مبینا * ابو طالب برادرزاده سی علیه السلامدن
ظهور ایدن احوال خارقه دن حظ ایدوب فخر اظهار ایدردی (حکایه) برکون
نبی الانبیا علیه التحایا استسقا ایچون دعا بیوردقلرنده باران بسیار نازل اولدی
روشنا بخش اسلام علیه السلام جنابلری خندهٔ تعجبانه ایله بیوردیلرکه عمم
ابو طالب اکر حیاتده اولسه حظ ایدر وشاد اولوردی درحال حضرت مرتضی
قیام ایدوب یا رسول الله کویا که بابامك اشعارندن بو ابیاتك مفهومنی قصد
بیوردیکز دیدی (شعر) وابیض یستسقی الغمام بوجهه * ثمال الیتامی
عصمة للارامل * یطوف به الهلال من آل هاشم * فهم عنده من نعمة وفواضل

فامست قریش یفرحون بفقده * ولست اری حیا لشیء مخلدا

(قریش) قرش لفظنك تصغیریدر قرش جمع وکسب معناسنه در اول طائفه نك
دخی کسب وتجارتلری جمعیتله اولمغله قریش دیدیلرکه تصغیر تعظیم ایچوندر
اما سلطان المفسرین ابن عباس نقلی اوزره حیوان دریاده اکبر واعظم اولان
برحیوان غالبك نامی اولمغله اول جماعتك دخی سائره غلبه لری اولمق جهتندن
انکله تلقیب اولندی حتی * بوقوله بناء جمحی دیمشدر * وقریش هی التی تسکن
البحر بها سمیت قریش قریشا * تأکل الغث والسمین ولا تترك منه لذی
الجناحین ریشا * بو شعرك بقیه سنی دخی ابن عمات محدث تخریج بیضاویده
تصریح ایدر قاضیمیر حسین یزدی بو شعری ابن عباس حضرتلرینه نسبت ایدر *
قالدیکه بو لفظ ایله ملقب اولان اجداد نبویه دن کیمدر اختلاف اولندی قول اکثر
فهر بن مالك بن النضردر وعند الفقهاء مالك بن النضر بن خزیمة بن مدركة بن الیاس

ابن مضردر وبعضیلر الیاس بن مضر بن نزاردرکه اقمان عربندر دید یلر * ونیجه لری
دخی مضر بن نزار بن معد بن عدنانه دردیمشلردر بعض روافض دخی قریش ایله
قصی بن کلاب بن مرة بن کعب مراددر دیرلرکه قصدلری شیخین قرشی دکلدر
دیمکدرزیرا نسب شریفه ابو بکر نسبی مرة ده منتهی اولور * وفاروقك اجدادی
کعب بن لوی بن غالب بن فهرده پیوسته اولور * پس امامت عظمی وخلافت
کبری ده حصه لری یوقدر دیرلر لکن قصی قریش دکلدر بلکه مجمع قریش درکه
اول شرذمه یی پریشان اولدقدنصکره جمع ایلیوب اون ایکی قبیله ایلمشدر * حتی
شاعر دیمشدر * قصی لعمری کان یدعی مجمعا * به جمع الله القبائل من فهر *
قصی دخی لقبدر اسمی زیددر (مأل بیت) قریش کفرمسی بابام ابو طالبك مفقود
ومیت اولمسندن فرحناك اولدیلر مع هذا ذی روحده مخلد یوقدر یعنی موت
انلره دخی واصل اولور انلرك فقدینه دخی نیجه لری مسرور اولور (ترجمه)
فرح بولدی انك فوتی ایله قومی قریشك * جهانده کورمدم برکس کاوله
بونده مخلد

ارادت امور از بتها حلومهم * ستوردهم یوما من الغی موردا

(حلوم) وزن ومعناده عقوللر که حلمك جمعدر ترکیده اوص فارسیده خرد دیرلر
عقل دخی اوچ نوعدر بری غریزی وایکنجی وهبی واوچنجی کسبیدرکه کثرت
استعمال معقولات ایله وفرت ملکه پیدا اولور (یعنی) عقللری خوشجه کوستردیکی
امرلری مراد ایدرلر کندی رهبرلرینی محضا عقللری قیلمشلردر اما انلری یورفتار ایله
راه سقیم ودلیل وخیم غی وغوایت محلنه برکون قریبا کتورور انلر یوحاللر ینك
مرضی باری تعالی اولمیوب طریق مستقیم دکل ایدیکنی ادراك ایدرلر لکن فائده
ویرمز اول امر حضرت سلطان الانبیا امیر الامرا علیه التحیاتك تکذیبی
وقتلیدر که کلور (ترجمه) هر امره عقل شیطانیلریله عزم ایدرلر * اولورلر
شدت بغی وضلالتله مشدد

یرجون تکذیب النبی وقتله * وان یفتروا بهتا علیه ومجحدا

(بهت) ضمله بهتان کبی وقوعی اولمیان برفعل شنیعی برکسنه یه اسناد ایلمك وفتحله
کذبدر (مجحد) اکرچه یزدی آلت انکار دردیمش لکن مصدر میمی اولوب بهت
اوزره عطف اولنمق خوشدر (معنای بیت) کفره قریش اول صادق الوعد الامین
علیه الصلاة والتسلیمك تکذیبنی وقتلنی امید ومأمول ایدرلر وبلا اصل برفعل
شنیع وکار فضیع اسناد یله افترا وحقیقتنی بیلورکن جحد وانکار ایلمکده فرصتین

اولور رجالری بوئلردر (ترجمه) حبیب اللهی تکذیب ایلیوب قتلن اوسارلر
ایدرلر هردم انکار ایله بهتان مجدد

کذبتم وبیت الله حتی نذیقکم * صدور العوالی والصفیح المهندا

(وبیت الله) ده واو قسمیه در بیت الله کعبه در * اثرده وارد اولدیغی اوزره کعبهٔ
مکرمه اون بشنجی بیتدر یدیسی اسمانده ویدیسی زمینده در اکربری ساقط اولسه
دیکری اوزره واقع اولور و بو بیت شریف کبی هر برینك حرمت مخصوصی
وعبادات وطاعات ایدر اهالیسی واردر دولیث بن معاذ ترجمه سندن عسقلانی
یازمشدر زمان جاهلیتده بیت شریفه تعظیما درت کوشه لی حجره بنا ایلمزلر ایدی
کرات بناسی وحالات کساسی دخی سابقا یازلمشدر (صدور العوالی) صدور الرماح
العالیة تقدیرنده یعنی اوزون مزراقلرك اوجلری صفیح مصفحکه عریض یعنی انلی
(مهند) سیف هندی یعنی سزلر کاذب اولدیکز بیت خدا حقیچون سزلره اوزون
مزراقلرك اوجلرینی وانلی قلجلری اذاقه ایدوب طاتدررم یعنی انلرله سزلری قتل
ایدرم (ترجمه) بحق کعبه ای کذابلر نوش ایتدررم بن * سزه جام رماح وشربت
سیف مهند

ویبدو ومنا منظر ذوکریهة * اذا ما تسربلنا الحدید المسردا

(یبدو) وان یبدو اتقدیرنده در (منظر) کوزلك یوز اوزره بری مراد همان بر مهابتلی
بشره وشجاعتلی لقادیمك کریهه اسماء حربدندر که حرب شدید وشدت حرب دیمکدر
(مسرد) سرد وربط محللری غایت شدت ارتباط اوزره معمول اولمغله باقلسه
حس اولنمیان زره (مأل بیت) وتا که سربال حدید مسردی بزلر لابس اولدیغمز
وقتده بزلردن غازی صاحب صولت اولدیغی بشره سندن عیان برکسنه
ظهور ایدنجیه دك بزلر جدال وقتالدن دست کشیدهٔ فراغ اولمزز (ترجمه)
سزه برچهرهٔ دهشتفزا ظاهر اولور چون * لباس اوله بزه اول جبهٔ آهن مسرد

فاما تبیدونا واما نبیدکم * واما تروا سلم العشیرة ارشدا

اما) کسر ایله تبیدونا تبیدوننا ایکن نونك بری اسقاط اولندی تهلکو تمامغنا سنه
که یا سزلر بزلری هلاك ایدرسکز (واما نبیدکم) ویاخود بز سزلری اولدررز دیمکدر
(سلم) صلح (عشیرت) خصملرکه اقربادر (ارشدا) سلمك صفتیدر (محصل کلام)
وجهمنه کور اوزره مقاتله ده دوام اوزره حرکت ایدرز حتی ایکی طرفك بری غالب
وقاتل وآخری مغلوب ومقتول اولور ویاخود قوم وقبیله کز بینمزه توسط ایدوب سزه
اولی اولان صلحی سید الاحکام اولمق اوزره رأی ایدرسکز (ترجمه)

یامنز بیزی هلاك ایلرسکز یاخود منزی بز * یاخود اولور اساس صلح ارامزده ممهد

والا فان الحی دون محمد * بنو هاشم خیر البریة محتدا

(حی) محله وقبیله (دون) عند معناسنه که قربی مشعردر (بنوهاشم) ان نك خبریدر (بریه) مخلوقات (محتد) کشینك اصلی (معنی) اکر بومذکورامرلر بری مختار یکز اولمزسه قبیله مز پیغمبرك قربی اولان هاشمدرکه انلرك اصلاری جمله خلایقك خیر ایسیدر (ترجمه) والا منز بیلورسز پس بوقوم اصل پاکی * هدا یتلر بنی هاشمدر اصحاب محمد

وان له منکم من الله ناصرا * ولست بلاق صاحب الله اوحدا

(من) بیانیه در (بلاق) اصلی لاقی در ثقلت کسرهٔ جرباعث سقوط اولوب تنوین ایله ساکنین حاصل اولدقده یایی دخی طی وتنوین وسط کلمه اولان قافه لاحق اولدیکه حرکه سی بنائیه درکسرهٔ جرمقدردر (صاحب) یار مصاحب معناسنه در حقه نسبتله دوست واهل محبت دیمك اولورکه (یقول اصاحبه) کریمه سی ایکی معناده دخی ز بانزددر (اوحد) متفرد وتنها که ترکجه یالکزدر (مآل معنی) اول سلطان کائنات علیه التحیات جنابلری ایچون اوصاف مزبوره دن ماعدا بوخاصهٔ معلومه دخی تحقیق واردرکه منزك میانکزده انك حق تعالی ناصر یدر حق تعالی نك دوستنه یالکز بن ملاقی دکلم یعنی او پیغمبر عالیکهره صدق وخلوص اوزره اعانت ونصرت ایلمك بکا منحصر دکل بلکه منزك اراکزده حق تعالی نك اول نبی کریم ایچون ناصری ومعینی واردر (ترجمه) عنایتله خدادن ناصری وار منزده انك * حبیب حقه بندن غیری ناصر اولدی بجد

نبی اتی من کل وحی بخطة * فسماه ربی فی الکتاب محمدا

(وحی) کتاب معناسنه دراشارت وکتابت ورسالت والهام وکلام خفی ودخی غیره القا اولنان هرشی وعجله وسرعت معنالرینه دخی کاور حتی الوحاء الصفاء وزننده البدار معناسنه وقصر ایله الوحی دخی وزن ومعناده العجل دراو الواحا دیدکاری خطادر (خطة) ضمله امرعظیم کتاب قرأن کریمدرانده اسم شریف نبوی درت محلده مذکوردر (محمد رسول الله) (وما محمد الا رسول) (ما کان محمد ابا احد) (نزل علی محمد) (مفهوم) بر پیغمبر عالیشاندرکه هرنه زمانکه وحی ظهور ایلیه برامر عظیم ظهور ایدر واول امر عظیم سببیله امت کندینه ثنا کار اولمغله حق تعالی اکا قرأن کریمده اسمنی ابراد ایله اکرام ایلدی (ترجمه) نبی حقدر اول وحی ایله ابردی کار اعظم * کتاب الله ایچنده حق اکا دیدی محمد

اغرّ كضوء البدر صورة وجهه * جلى الغيم عنه ضوءه فتوقدا

(اغر) تقديم معجمه ايله در ابيض معناسنه (ضوء) ضيا (بدر) اون دردنجی كيجه اولان قرص تام شرلك اسميدر (غيم) بولوت سحاب كبی (توقد) پارلادی ديمكدر (معنای بيت) اول نبی كريمك مبارك روی دلجويی بدر كبی بياض ومنور اولوب ضياسی بولدی كويا زائل ايدوب پس فروزان اولوردی (ترجمه) بياض صورت وجهی ضيای بدر ايدی صان * كه ابر ظلمتی اچدی ضيای وجه امجد

امين على ما استودع الله قلبه * وان كان قولا كان فيه مسددا

(امين) امنيت وامانت صاحبی (مفهوم بيت) واول اوصاف سابقه ايله وصف ايلديكم پيغمبر مهترك قلبنه حق تعالی وديعة وامانة القا ايلديكی احوال الهيه ومعاملات نامتناهيه حقنده امنيت ايله موصوفدر اكر امانت قلندن امر سخن مقوله سی ايسه انده دخی راستكو يلق اوزره اولور ايدی (ترجمه) امانتكاه حقدر قلبی كنديسی امیندر * امانت قول ايسه قولی اولور انده مسدد

(نطق آخر) وان حياتی منك يا بنت احمد * باظهار ما اخفيته لشديد

(منك) من بعدك تقديرنده در كه كافلرك كسريله در سند نصكره ديمك اولور كه حضرت زهرا يه خطابدر يعنی تحقيق ای اوحد الانبيا عليه التحايا اولان پيغمبر آخر زمان واحمد وامدح عالميانك قزی فاطمه سنك موتكدن بنم پنهان وستر واخفا ايلديكم كيزليلرك آشكاره اولمسيله بيله بنم صاغلغم تحقيق شديد واليم اولان اموردندر (ترجمه) ای حبيبك دختری سندن چو پنهان ايتديكم * ظاهر اولدی زندكانيم اولدی غايتله شديد

ولكن لامر الله تعنو رقابنا * وليس على امر الاله جليد

(تعنو) تذل معناسنه يعنی مطيع اولور ديمك كه آيت كريمه ده (وعنت الوجوه للحی) وارد اولدی (رقاب) بيونلر كه كردن دينور (جليد) عناد كار وجدل ايدن كمسنه (مأل) اكرچه بيت سابقك مفهومی كه غالبا فاطمه دنصكره يه قالمق اندن مكتوم قيلنمش اوله كه شمدی فاطمه نك انتقاليله ظاهر اولدی اشته بو امر تحقيق بكا كوچ كلان حالاتدندر لكن حق تعالی نك امرينه بيونلريمزا كريدر يعنی اكا مطيع ومنقادز كه انك فرمان تقديرينه بجدل كار وعنود يوقدر قارشو قويوب كردنكشلك محالدر (ترجمه) لكن امر ذی الجلاله كردنم اولور ذليل * امر مولادفعنه پس فائده و يرمز جليد

انصر عن الحمى لديك واشتكی * اليك ومالی فی الرجال نديد

(حمى) بر مرض حاردر استمه دیرلر فارسیده تب در انواع کثیره سی واردر بونده مراد غب درکه یومیه در ابتدا ظهور نده رعشه وصکره حرارت کلور ایکی ویا اوچ کونده برکره عارض اولور (مفاد بیت) بنم صبرم اول مرتبه ده ایدیکه سنك عندکده احوالمدن کدرلی اولنلرلر بر یمی سکا اظهارایلمزدم مثلا تبزده اولسم سنك یانکده یاتوب سکا شکایت ایلمیوب سنك منفعل ومضطرب اولمغله رقت قلبکی والمنالك اولدیغکی استمزدم بوحالتده اقرانمده بنم نظیرم یوقدر (ترجمه) هیچ بنی حمی یقوب ایتدیمی سا کا اشتکا * سن بیلورسن کدر حال ایچره بکا اولمز ندید

اصبر علی صبر واقوی علی منی * اذا اصبر خوار الرجال بعيد

اصبر) اصرار مادهسندن افعل تفضیلدر حفظ ایلمك وضایع ایلمامکده اقدام زیاده دردیمکدر (خوار) فتح وشد ایله ضعیف وکوشك (مفهوم نظم) بن صبری محافظهده مبالغه اوزره یم ومقصودلرم اوزره قوت بازوصاحبیم معروف اولان رجالك بازوی صبرلرینه ضعف طاری اولدیغی هنکامده بنم حمیت صبرده قوتم زیاده اولوردیمکدر * الحق لیث الله الغالب * علی بن ابی طالب * وصفی حقلرنده حقیقت حال اولدیغن اقرار وتحدیث بیوردیلر (ترجمه) صابر واقوی اولورم هرمرادوشدته * اول امرده عاجزانك صبری اولدقده بعید

وفی هذه الحمی دلیل بانها * لموت البرایا قائد وبرید

(قائد) سرهنك یعنی یدیجی که سار بان دیرلر حیوانده کوسمدر (برید) پیك که رسول وقاصد وقولاغوز واولاق دیرلر خلاصه وبوحاده مخلوقاتك موتنه دلیل واردرکه جمله سی عاقبت موته واصلدر (ترجمه) بردلیل اولدی بوحماده بکاکه تاب تب * موتنه خلقك اولور برقائد ویاخود برید (نطق دیکر)

فاطم یا بنت النبی احمد * بنت نبی سید مسود

(فاطم) اصلندهای فاطمة ایدی برای ضرورت تای لاحق ساقط اولدی یاخود رجل منزلهسنه ترفیع ایله معامله ایلدی بنت ثانی اولدن بدل عین ویاخود محذوف اعنی به مفعول اولور (خلاصهٔ سخن) ای فاطمهای اسم شریف احمد ایله نامدار اولان پیغمبرلرك وذاتنده مهتر وعالی ونجیبه کرامات ایله دخی علوشان صاحبی قیلنان نبی کریمك قزی (ترجمه) ای نور دیدهم فاطمهای دختر عالینژاد * سن دختریسن برشهك کاولدر نبی سید جواد

قدزانه الله بجید اغید * هذا السیر للنبی المهتدی

(اغيد) لطيف ونازك كه بو مشق دينورنا عم كبي (مأل شعر) ندايه جوابدركه هل اتى على الانسان) سوره سنده موجود اولان (و يطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما واسيرا) كريمه سنك سبب نزولى اولان ماده يى اشعار ايدركه حضرت امام شافعى جناب امام مرتضى حقنده بيورور (ع) وفى غيره هل اتى هل اتى * حاصلى اى فاطمه حق تعالى تحقيق اول كردن لطيف ايله انى حزين قيلديكه قبويه كلان كمسنه بو پيغمبرهدا يتمأ بك اسيريدر (ترجمه) كاول كردن پرنور ايله زين ايلدى مولى العباد * آنك اسيريدركلان ايلمه بزه عرض مراد

مكبل فى غله مقيد * يشكوا الينا الجوع قد تمدد

(مكبل) موحده ايله دروزن ومعناده مقيد كبيدر (غل) ضم ايله در اسيرلرك بوغازينه باغلدقلرى قايش وياد موردر (تمدد) تفعلدن فعل ماضيدر آخرينك حركه بنائيه سى براى شعر فتحه دن كسره يه تحويل ايلدى يعنى بوغازى باغلى قابويه كلوب بزلره آجلقدن شكايتله تحقيق شئلله ديوب ال اوزاتدى (ترجمه بندكمند ايله مقيد بى نوا بردرد زاد * شكوا ايدوب آجلقدن ا يتمش باب عجزه اسناد

من يطعم اليوم يجده فى غد * عند العلى الواحد الموحد

(نتيجه) ايمانمزدخى انك اوزرينه دركه (من يعمل مثقال ذرة خيرا يره) حكمنجه دنياده محتاجه طعام ويرن كمسنه عقباده اجرومثوباتى عند الله موجود بولور (ترجمه) شوكيم بوكون اطعام ايده يارين اولور ضعفيله شاد * حق بيرينه بيك بخش ايدر اولدقده اول روز معاد | مازرع الزارع

سوف يحصد * فاطعمى من غير من انكد * حتى تجازى بالذى لا ينفد

مصرع اخيردن مقدم اولان مصرعده * واعطيه لا تجعليه انكدا * دخى نسخه در لكن نسخ معتمده دن دكلدر اطعمى امر حاضر مفرد مؤنثدر من منندركه (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى) نظم كريمى ايله ممنوعدر انكچون شوم معناسنه اولان انكد ايله وصف ايلدى (تجازى) مجازاة بابندن مفرد مؤنث مخاطبه اولوب ضرورة آخرندن ياونون ساقط اولدى (مأل مقال) ايكنجى يره اكديكى تخمى قريبا حصاد ايدريعنى انسانك عمرى قليلدر بو مزرعۀ دنيا يه حق تعالى كتوردى كتمك زمانى قريبدرهمان يقينده موت كلور پس سوه سوه منتسز جه اول اسيرى جوعندن خلاص ايله كه دنياده وقت قليلده سعى ايدوب عقباده فنامى ونفادى اولميوب دائمى اولان مجازاة ايله جزا اولنه سن ديو بوجزى اوچنجى كيجه انشاد بيوربلر مسكين كلديكى كيجه وارد اولان شعرحرف نونده و يتيم كلديكى شب ظهور ايدن

نظم حرف ميمده كلمه لركدران شاء الله اوچنجى كيجه اسيرك كلمسيله انشاد اولنان
شعر بودركه ايراد اولندى (منقبه) آيت كريمه نك سبب نزولنده اهل تفسير
ديمشلردركه ابن عباس رضى الله عنهما روايت ايدر حضرت حسن وحسين
جنابلرى بردفعه كثرت حركت طفلانه سببيله اتعاب وجوددن سرايت شدت
حرارت حاصل اولوب ايكيسى بردن اول قرتى العين اولى الابصار* شكسته
مزاج پرا كدار اولمغله عيادتلرى ايچون اول محترس دلخستكان جهان عليه
صلوات الله المنان* حضرتلرى خانهٔ مرتضايى تشريف بيوروب جناب على يه
خطاب وانلرك شفاياب اولملرى امرنده برنذر ايلمك صوابديدلرى اولدقده امتثالا
لامره الشريف حضرت مرتضا وجناب زهرا وفضه نام جاريهٔ خدمتما
اوچر كون لله صائم اولمغه نذر ايلديلر شفاياب صحت اولدقلرنده تشكر ايفاى نذرى
خواهشكار اولوب روزه دار اولديلر لكن افطار ايده جك قوت يوميه كيف ما اتفق
ناياب اولمغله شمعون خيبرى نام يهوديدن اوچ صاع اربه استدانه واستقراض
ايدوب هر برينى بركون طبخله افطار اولنمغه قرار ويرلدى اربه دن برصاعنى حضرت
زهرا ال دكرماننده اون ايدوب عجين ايلدكده بش عدد اتمك طبخ اولنوب افطاره
انتظار اوزره ايكن ناكاه برمسكين باب خانه ده شيأ لله ديو عرض احتياج ايلدى
اول بش قرص نانى رضاء لله الكريم اول فقيره تسليم ايله بذل موجود ايليوب
كنديلرى انجق صو ايله افطار ايلديلر ايرتسى كون ينه برثلث بجوى دست آسياده
دقيق بعده بوغروب فروننده پشروب حين افطارده اكل ايلمك اوزره ايكن بودفعه
بريتيم لوجه الله الكريم نانپاره يه احتياجنى افاده ايله ندا ايلدى اكادخى
موجودى عطا بيوروب اوچنجى كيجه اوچنجى بخشى دخى براسير كلوب كالاول
لله طلبكار اولدقده اول اسيرى دخى بخش بقيه ايله دلسير عطيه ايلديلر ماسوا انك
حرمتنه خلق اولنان حبيب الله عليه صلوات الاله جنابلرينك قطعهٔ وجودلرى
اولان كريمهٔ محترمه لرى وانلرك شوهرى عمزاده پيغمبرى وايكيسنك جكرپاره لرى
جناب حسنين سبطين وجاريه لرى فضهٔ حورى سيما بش نفس نفيس اوچ كيجه دن
برى آج وفقط آب صافى ايله دفع احتياج ايلدكلرى سببيله غيرة الله صادر اولوب
بويله حالات شديده خصايص فانيه دن اولمغله بوكه صبرك ثمرهٔ باقيه مى نه مرتبه ده
اولديغنى افاده سياقنده جبرائيل حضرتلرى سورهٔ انسانى انزال ايله تسليتبخش
حال ودركاه عزته احسن قبول ايله اول صدقاتك مقبول متعال اولديغنى تبليغ
وبشارت ورس ارسال اولنديلركه (ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما

واسيرا) اول سورۀ جليله نك آيات كرامندندر (مناجات) الهى بالنبى وبالوصى * وبالحسنين سادة كل انس * وعترتهم أئمة دين حق * ومختارين من عرب وفرس * اجرنى من اذى الاشرار واجعل * موالاتى لهم حرزا لنفسى (فائده) صاع درت مددن عبارتدركه موط غلط مشهوريدر وهر مدايكشر بوز التمشر درهمدر پس برصاع بيك قرق درهم وزننده اولان شيئه ديرلركه ارادۀ حال طريقيله در زيرا فى الاصل اول مقدارشئ وضع اولندقده زائد وناقص كلمين ظرفدر (ترجمه) اكدبكنى بيچركشى خيرايله اى نورفؤاد * اطعام ايدوب منت اذا ايتمه كرم قيل بى عناد * حق عوض اوله سكا اول نعمت غيرنفاد * بو محلده جناب زهرا حضرت مرتضايه جوابنده بورجزى ايراد بيورمشلر * لم يبق مما جئت غير صاع * قد ذهبت كفى مع الذراع * ابناى والله من الجياع * ابوهما للخير ذواصطناع

(نطق آخر) لن يستوى من يعمر المساجدا * ومن يبيت راكعا وساجدا

(منقبه) سلطان كونين برهان خافقين نبى الثقلين هادى الحرمين عليه من الصلاة والسلام اتمى الاكملين جنابلرى چونكه مكۀ مكرمه دن دار الهجرۀ مدينۀ منوره يه هجرت بيوردقلرنده دوه نك لجامنى ارخا بيوروب كندى صفاسنه حواله ايله ارادۀ تقديريه دن بو صورتده استخاره بيورديلر انصار كرامدن هركيمك خانه سى پيشكاهنه كه دوه واصل اوله صاحب خانه دوه نك مهارينى اخذ ايدوب اناخه ونزولنى استدعا ايدردى تخليۀ سبيل ايله امر بيوروب دوه مأمور وملهمدر ديو دفع ايدرلرايدى ناكاه عمر بن عبادك يتيملرى سهل وسهيل نام صبيلرك ملكى اولان ميدانه دوه واصل واول محله جله نك خانه سندن اقرب اولان خانۀ ابى ايوب انصارى خالد بن زيد رضى الله عنه پيشكاهنه دوه نازل اولدى لشارحه (قطعه) ايدنجه هجرتى اولمش حبيب الله اكا مهمان * سعادت عاشق آكاهه تشريف ايلدى يارى * انك وضع قدمله خانه سين چون ايلدى تشريف * قونلدى تربه يه رسم قدم فهم ايله اسرارى * اكرچه اوغلى ايوب اسمى ايله كنيه دار ايدى * بعبرك كنيه سيده اولدى اذعان ايله بو كارى * درحال خالد انصارى ناقه نك اوزرنده اولان اشيالى خانه سنه نقل ايدوب مسافر مهمانخانۀ دنيا ومقيم خلوتجاى خاتميت انبيا عليه التحايا حضرتلرى دخى خانۀ خالدى تشريفساز ميمنت بيوردبلر بودخى غرائبدندركه هجرت نبويه وقوعى طيبۀ طيبه يه اخبار اولندقده اهالئ بلده سرور وشادى اظهار ايلمشلر ايدى لكن اطفال شهر كويا ملهم اولوب وقت استقبالده ثانية الوداع نام محلدن دفلر وسائر آلات نشاط ايله استقبال وعرض انبساط قدوم

سعادت لزوم نبوی ایلمك سیاقنده ناقه نك پیشگاهنده جمله سی بو شعری صوت اعلا لریله انشاد ایدرلر ایدی (شعر) طلع البدر علینا * من ثنیات الوداع * وجب الشکر علینا * مادعی لله داع * ایها المبعوث فینا * جئت بالامر المطاع * روایت زو بن رزین ایله فقرۂ ثالثه دخی مرویه در که سیرت زین عراقی شرحنده فاضل اجهوری یازمشدر (القصه) اول یتیملرك وصی قیمی اولان معاذ بن عفرا و یا سعد بن زراره ایدی اندن اول صحرایی اشترا و مسجد شریف و بر منزل لطیف بنا بیوردیلر واصحاب کرام ایله کندیلری دخی تبرکا و تواضعا و تنزلا طاش و طپراق مقوله سی علت مادیه ثقلئه بالذات مبادرت ایلدیلر و اول اثناده ارتجالا بیوردیلر که (شعر) هذا الحمال لا حمال خیبر * هذا البر ربنا واطهر * یعنی بو مسجد شریفه و بیت منیفه نقل اولنان بو کارلك نقلیه سی اجر جزیلی رب جلیلدر خیبر اهلنك اجرتی کبی ادنی بهادکلدر یاربی انلرك بر واحد انلری بالك و کامل و جلیل و جمیلدر یعنی بویله اولمسی و بونلرك عمللری بلا ریا و انجق سنك رضالك ایچون اولمغله انلرك جزای سزاسی رجا ایدرمکه سند نخی قرأن مبینده (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بیوردلك دیمك اوله حافظ اسمعیل دیرکه خیبر یلر اجرتله ناسه حماللق ایدرلر ایدی اندن کنایتدر اشته بو منقبهٔ مفیده دن غرض بودرکه بو ارجوزه یی حضرت مرتضی اول ایامده انشاد و بو امر بناده بلاموجب تکاسل ایدوب خدمت مالیه و بدنیه ده بولنمیانلره تعریضا مصرع آتیلری ایراد بیوردیلر (ترجمه) رضا ایچون شو کس کیم ایده تعمیر مساجد * بر اولورمی یاتوب کیجه اوله راکع و ساجد

یدأب فیها قائما وقاعدا * ومن یکر هکذا معاندا * ومن یری عن الغبار حائدا

(یدأب) متصلا خدمت ایدوب بلا فاصله عمل ده اولورد یمکدر (یکر) اولکی باید ن اولوب رجوع ایدر یعنی کیرو چکیلور (حائد) مائل دیمك (بش مصرعك مألی) مسجد بنیان کسنه ایله خانه سنده نائم اولوب و قبیله نماز قیلان کسنه برابرمی اولورلر که مسجدك بناسنده انلرینوسته زحمت چکوب قیام و قعود و حمل ثقیل تحملیله مشقت چکرلر وانلردن اولیوب عنادینه مصر اولان کسنه کیرو چکیلور ودخی توزی و طپراغی اشتقال ایدن کسنه بر طرفه میل ایدر پس بونلر جمله سی عملده برابر اولمدقلری کبی اجور و مثوباتده دخی مساوی دکللردر البته افضل الاعمال احمزها اثری و فقحنه کارلرك زحمتلیسی افضلدر (ترجمه) چکه رنج و تعب انده اوله که قائم و قاعد * اکا یکسان میدر رجعت ایدوب اولان معاند * غبارندن اوله بر کس انك کردان و حائد (نطق دیکر)

یاشاهدالله علی فاشهد * انی علی دین النبی احمد

(یاشاهدا) یارجلا کبیدر که مضافه مشابه اولان منادادر حضرت شاهد مشهود * علیه صلوات المعبود * جنابنه ندادر علی جار ومجروردر لکن انکله علی که اسم صاحب دیوان کرم الله وجهه درمیاننده جناس تام واردر که یا متکلم دخی اندن عبارتدر (ترجمه) الا ای شاهد مولا بوکون یا که کل اول شاهد که دینم اولدی اول دین نبی احمد ماجد

من شك فی الدین فانی مهتد * یارب فاجعل فی الجنان موردی

(جنان) کسرایله جنتك جمعیدر جنت سکزدر (ترجمه) ایدن شك ییله دینمده هدایتدر بکا عائد * الهی قبل بهشت ایچره بنی فضلك ایله خالد (رجز)

اصول بالله العزیز الامجد * وفالق الاصباح رب المسجد * اناعلی وابن عم المهتدی

(اصول) اوانده فتحه ایله نفس متکلم حمله کارم دیمکدر (اصباح) کسرایله درفتحه ایله صبحك جمعی اولمق دخی ممکندر (فالق اصباح) عمود صبحی ظلمت لیلدن اشراق ایدیجی دیمکدرو یا ظلمت شب وبیاض نهار میاننی فارق (مسجد) کعبهٔ مکرمه در که عهد لامدن منفهمدر (انا) اکرچه قصر ایله درلکن بوندن وزن اتمامی ایچون مدو اشباع ایدرلر (عم) جناب ابو الامه کاشف الغمه صلی الله علیه وسلمك عمیدر واعمام حضرت اوندر اولاد عبد المطلبك اکبری حارث ابوطالب زبیر حمزه ابولهب غیداق مقوم ضرار عباس عبدالکعبه بونلردن انجق حمزه وعباس شرفیاب اسلام اولدی ماعدالك بعضیسی دخی حارث کبی اهل فترتدن اولمغله (ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) کریمه سی دلالتیله مأمون الغائله در و بعضی ابولهب کبی قطعی الکفردر که خامهٔ عباسی جامه نك جلوهٔ جولانیه بوصحن بیان تنك اولمغله مضمار تاریخه حواله ولجام تفصیل سمت اجماله اماله اولندی بونده انلردن بری اولان ابوطالب مرادد که کندی ناظمك بدریدر (معنی) دشمنه بنم حملهٔ کارزارم اوصاف مزبوره ایله موصوف اولان رب العالمینك یارای مکنت وحول وقوتیله درزیرا بن پیغمبر آخرزمان اولان جناب هادی مهدی غلام احمد مختار علیه السلامك عمزاده سیم بنم بدروم انلرك والد لریله برادرلردرکه ایکیسی عبد المطلب اوغللریدرو بن اشته اول نسلدن اولان علیم که اسمك دخی مسما سنده دلالت مدخل تأثیری ایله علو شانم وسمو مکانم واردر عالی ودشمنه غالبم (ترجمه) چوحمله ایلیم یاری قیلر مولای امجد * بکا اول خالق لیل ونهار اول رب احمد * علیم ابن عم

اتانی ان هنداحل صخر * دعت درکاوبشرت الهنودا

(هند) معاویه نك اناسنك نامیدر (صخر) معاویه نك باباسی ابوسفیانك اسمیدر فی الاصل حضرت سلیمان علیه السلامك خاتمنی سرقت ایدن خرمزجنك آدیدر هندك باباسی عتبة بن ربیعة بن عبد شمس بن عبد منافدر (درك) جندر واحدی درکه درکه جنتده درجات تعبیر ینه مقابل جهنمده درکات دیرلرانك مفردیدرکه درکهٔ سفلاسنه قعرجحیم دینور بونده مراد برالجق زیرزمین کبی مخفی محللرکه حالنه مناسب تعبیر بیوردیلر (هنود) هند نکره نك جمعیدر یعنی لاعلی التعیین هندلرکه عورتلر دیمك اولور (مأل بیت) بکا واصل اولان اخبار مرویه دندرکه صخرك اهلی اولان هند بر محل اسفله اول ام الخبائث سائر کندی کبی اولان خبیثانی دعوت وجمع ایلیوب مژده ایلمش یعنی شماتت مراد ایدرمش (ترجمه) صخر ابوسفیانك اهلی هند اشتدم باشنه * جمع ایدوب عورتلری تبشیر ایدرمش اول بلید

فان تفخر بحمزة حین ولی * مع الشهداء محتسبا شهیدا

(حمزه) اعمام حضرتدن اولدیغی بیت سابقده محققدر نبوت ظهورندن التی ییل مرورنده قبول اسلام ایلدی سبب ظاهری بودرکه بو مامن الایام صفانام مقامده پیغمبر علیه السلام وقفه کبر صفای صحبت اصحاب کرام ایدی اول محلدن ابوجهل لعین مرور ونیجه اکدار وکزند واذاوشر حضرت رسوله اندن وصول بولدی حضرت حمزه شکاره کتمشیدی کلدکده معتادقدیمی اوزره بیت شریفی طواف ایلدی بواثناده ماجرای ابی جهلی ابن جدعانك جاریه سی حمزه یه وقوعی اوزره افاده ایلدکده درحال حمزهٔ پهلوان مجمع قریشه واروب النده بولنان یای ایله ابوجهلك باشنه ضرب ایدرك شق ایدوب قان اقغه باشلدی واسلامنی اظهار ایلدی روایت اخراده شق سر پرشر ابی جهل ایلدی کلوب حضور پیغمبرده تسلیتله عرض خدمت ونوعما منت ایلدکده اول نبی وحی آزما علیه التحایا ای حمزه سنك بوخدمتکدن زیاده سکا خیرلی اولان سنك قبول دعوت واسلام برله رفاهیتکدر بیوردقلرنده درحال اقرار نبوت ایلدی رضی الله عنه بوشعر حضرت حمزه نك تشکریدر (شعر) حمدت الله حین هدی فؤادی * الی الاسلام والدین الحنیف * بدین جاء من رب عزیز * خبیر بالعباد بهم لطیف * الخ (محتسب) اجر وثواب طالبی اولوجه الله برخیری وجوده کتورنجی (شهید) دن مراد شهید

حقیقیدر فی سبیل الله غزا اوزره ایکن دشمن دین ضربندن هلاك اولمق که ضرب
اولندقده دفعة هلاك اولمزسه ده فوتنه دك کندیده کلام دنیوی صادر اولمیه
وشهید حکمی دخی بشدر که بو امت مرحومه حقنده خصا یصدندر که شهید
حقیقی کبی درجهٔ شهادتله مکرم اولدیغی روایتکردهٔ سیوطیدر امام سالفه ده شهید
حکمیکه مطعون طاعون ومبطون که زحیر اسهال دیدکاری ایچ آغریسیدر
وحرق وغرق وتحت الهدم واقع اولنلردر معتبر دکل ایدی (مآل بیت) بیت آتی
ایله یازیلور (ترجمه) دیدم اول کز فخرایدرسه حمزه نك کندیکنه * فی سبیل الله
اغزاده اولدیغینه اول شهید

فاناقد قتلنا یوم بدر * اباجهل وعتبة والولیدا

(بدر) بین الحرمین بر محل ویا انده اولان قیونك نامی که آبار شهیره دندر ابوجهل
وعتبه وولید حرف باده افاده اولنمشیدی (خلاصهٔ بیتلر) هندا کر بنم عم حمزه نك
ادوات شهادتله سعادت بولوب حیاته بویله موت ترجیح اولندیغنی ادراك ایلیوب
نك فوتیله فخرایدرسه بو مفاخرت اثر حماقتدر زیرا بزلر دخی مقدم هجرتك ایکنجی
سالنده رمضانك اون یدنجی جمعه کونی واقع اولان بدر غزاسنده جبابرهٔ ابطالدن
اولان ابوجهل وعتبة بن ربیعه وآنك اوغلی ولیدی دخی ونیچه بونلر کبی شجاعت
وشهامتله پهلوان میدان کارزار دعواسنده اولنلری قتل ایلدك آنی خاطرینه
کتورسین لکن هم عورت وهم کافر اولمغله ایکی ماده ایله نقصان عقلی ثابتدر اندن
نشأت ایدر بو مفاخرت انك کفرندن بیوك جرم دکلدر (ترجمه) اول غزای
بدری هم اونتمسون اول کینه جو * ایلدك قتل انده بوجهل ایله عتبه هم ولید (ذیل
منقبه) بدر غزاسنده چونکه اهل اسلام طرفنده (لقد نصرکم الله ببدر) سری آشکار
اولوب کفرهٔ قریش مغلوب ومخذول اولد یلرسنهٔ آتیه ده تکرار اوچ بیك کافر
هجرتك اوچنجی سنه سی ظهور ایلدکده پیغمبر علیه السلام دخی یدی یوز نفر
اصحاب کرام ایله استقبال واحد طاغی اطرافنده آتش حرب اشتعال بولدی
وقریش بك معیتلرنده اون بش عدد عورت کلمشلر ایدیکه سال سابقده قتل اولنان
کمسنه لری انلر فریاد ایدرك صایه لر کفرهٔ قریش دخی آنی ایشیدوب کیمنك پدری
ونیچه سنك برادری واوغلی مرد اولمغله اول صدادن غیرت پیدا اولوب متانت
وقوت دل حاصل اوله اول عورتلرك بری هند مسفوره ایدی شعرده تخصیص
خطابه سببلرك بری بو اولوب وبری دخی حضرت حمزه یی مثله ایلدیکیدر که قصائد
سابقه ده ایراد اولنمشدر واول عورتلرك رفع صوت ایله انشاد ایلدکاری کلام ازجمله

بو رجزدر (رجز آخر) نحن بنات طارق * نمشی علی النمارق * ان تقبلوا نعانق * او تدبروا نفارق * فراق غیر وامق *

وبو غزاده دخی پیغمبر علیه السلام تاییدو نصرت ملك علام ایله قریشی شکست وبرانهزام ایدوب اصحاب کرام نفوس واموال یله اغتنام ایچون اشتغال ایله غافل تام ایکن تکرار رجعت ایلدکده صورت غلبه کوربنوب جبیر بن مطعمك خدمتکاری وحشی یی ترغیب ایلمکله که بدرده حمزه جنابلری انك عمیسی طعیمة ابن عدی یی طعمهٔ شمشیر ایلمشیدی حضرت حمزه یی کوردکده بر پشته آرقه سنه اختفا ایدوب حمزه یه حربه سنی وحشی آلوب حیله ایله شهید ایلدی ومبارك بطننی شق ایدوب جکرینی چیقروب هنده کوستردی زیرا حمزه ایله علی اغاتلر یله هندك باباسی عتبه وولید بلیدد نخی بدرده قتل اولندیغی حرف باده افاده اولنمشدی وهند پر فند دخی جکر شهادت فر حمزه دن برپاره دهن عفننده چکنیوب آغزندن طشره القا ایلدی ووارب حضرت حمزه نك تن شجاعتکارینی مثله ایلدی یعنی اعضاسنی قطع ایدوب وجلدلرینی یقندن برپاره سنی بلازك وبازوبند وخلخال یاپوب مکه یه کتمشیدی حضرت حمزه نك سنی اللی التی یه واصل ایدی غزاة وشهدای بدر احوالی اجمالا بدریه مزده مسطوردر غزای بدرده ابوجهلك کشتهٔ شمشیر قهر اسلام اولمسنی امام بخاری عشرهٔ مبشره دن عبدالرحمن بن عوفدن روایت ایدر یبورمشکه ایکی طرفدن ایکی شاب نابالغ ظهور ایلدی کوردمکه ایکی معاذلردر بری ابن عمرو وبری ابن عفراء که عاقبت اول غزاده شهید اولمشدر خاطره کلدیکه اکر بونلر مرد کامل اولسه لرنه خوش یکتلر اولورلردیکه اثر شجاعت بشره لرنده نمایان ایدی ناکاه بکا خطاب ایدوب ابوجهلی بزه کوستر کوردیکمز یوقدر دیدیلر بن دیدمکه نیچون استرسکز جواب داد اولدیلر که اثنای جنکده حضرت پیغمبره سب ودشنام ایدرمش الله حقیچون اکر کوررسك اندن جدا اولمازز یا اوویا بزلر هلاك اولمدقچه دیدیلر تعجب ایدرك کارزاره شغل ایدر کن کوردمکه مطلوبلری صحن قتالده جولان ایدر راشته صوردیغکز کمسنه شودردبو کوستردم قلجلرینی چکوب العظمة لله بلای آسمانی کبی نازل اولوب قتل ایلدیلر کویاکه اصلنده دخی دنیاده دکل ایمش کان کان لم یکن بعض روایتده انلرك ضربندن آتدن یقلوب لکن هنوز جان بر جهنم اولمش ایدی عبدالله بن مسعود آنی لاشه لرمیاننده بولوب قصیر القامه صغیر الهامه برذات مسعود اولمغله ابوجهلك بوینونه احتیاطا اایاغیله باصدقده ابوجهل کوزین آچوب

هزلادیدیکده ای شوبانجق نه بوکسك یره چیقدك ابن مسعود حضرتلری دخی
فرصتی غنیمت بیلوب الندن قلجنی آلوب کندی قلجیله سر نحوست پروریني
جسدندن جدا ایلدی قالدرمغه قادر اولمیوب بر محلنه پارمغنی طاقوب یره
سوریه رك جناب سردار امت علیه التحیة حضرتلرینك حضور سعادتلرینه
کتوروب خدمت ایلدی همیشه سر دشمنان بویله غلطان خاك خذلان اولسون
دیمك مفادین ادا ایلدیکن نقل ایدرلر

وقتلنا سراة الناس طرا ❋ وغنمنا الولائد والعبیدا

(سراة) جمع قلتدر مفردی سری علی معناسنه اصلنده سریو وزنده و معناده نفیس
ورئیس دیمکدر ادغام اولندی بو جمع جوع عزیزه دندر بوندن غیری فعیل وزننده
بر مفرد یوقدر که جمعی فعله اوله وبعد الاعلال اولی فتحهٔ اصلیه ایله قناة کبی مفرد
وزننده قاله البته مضموم قیلنور غزاة وعداة کبی (طرا) جمیعا دیمکدر (ولائد)
جمعدر مفردی ولیده نابالغ جاریه (عبید) عبدك جمعیدر (خلاصهٔ کلام) کفرهٔ
قریشك بالجمله صنادیدو کبارنی بك چوق قتل ایلدك ودیشئ وارکك بك چوق
اسیر و مال غنیمت الدق دیمکدر که کثرت باب مفعوللرده در فاعلده دکلدر (لازمه)
بدر غزاسنده صنادید قریشدن یتمش کیشینك باشی کسیلوب یتمش باش دخی
اسیر الدیلر که تفصیل اسملری عهدهٔ مفصلاته حواله اولندی براز کفرهٔ اسمنی
تسویدده تکثیر سواددن غیری مفاد اولمدیغی مجزوم مکرده سویدادر معلوم الاسم
فرق عدد کمسنه دن زیاده حضرت مرتضانك کشتکان صارم ذوالفقاری
اولمشیدی مدینهٔ منوره یه یدی میل مقداری محل قالدقده امر نبوی ایله
بر کافری وبر مرحله صکره بر یی دخی عبرة شهر اهده قتل ایلدیلر مقتول اولان
اسیرلردرت بیك درهمدن بیك درهمه دك فدالری النق اوزره سبیللری تخلیه
اولندی سائرلری خدمت ایلدیلر ومال غنیمت اثنای طریقده علی السویه اقتسام
اولندیغنه بیت مذکورده اشارت واردر (ترجمه) قتل اولندی زبدهٔ کفار
انده بیقصور ❋ هم غنیمت اوزره الدق نیجه نسوان وعبید

وشیبة قد قتلنا یوم ذاکم ❋ علی انوابه علقا جسیدا

(قد ترکنا) دخی نسخه در (یوم ذا) بدره اشارتدر (کم) جماعته خطابدر (علق)
قیوقان دم غلیظه که پختی دیرلر (جسید) صوکبی دکل غلظتندن ناشی جسد
یعنی لحم کبی جسم اولمش قانه شبیه اولدیغی حالده شیبه یی ترك ایلدك دیمك اولور
بیت مستقل ایله یاد اولنمغه سبب سلطان الشهدا حضرت حمزه نك کندی قتل

ایلدیکنی تذکیر ایچوندر مآل ظاهردر (ترجمه) شیبه نك قتلی ایله هم ایلدك اول کون غزا * انی تزیین ایلادی خون بسته اثواب جدید

فبوئ من جهنم شر دار * علیها لم یجد عنها محیدا

(بوء) وزن ومعناده نزل کبی که تنزیل اولندی اوتوردلدی یعنی حاضر قیلندی (محید) مهمله ایله میل وعدول محلی که مفر معناسنه‌در (ترجمه) اولدی دوزخدن مهیا پك شدیدی انلره * امر حقله انلره جای خلاص اولدی بعید

وماسیان من هو فی جحیم * یکون شرابه فیها صدیدا

(سیان) کسر ایله تثنیه درمفردی سی مثل معناسنه ومالیس معناسنه پس ماسیان ایکیسی برابر دکادر دیمکدر بری من ایله وآخری دخی بیت آتیده اولان من ایله مراد اولان کیسنه لردر (صدید) صاری صوکه مثلا جریحه ده بید اولان کبی (ترجمه) نیجه یکسان اولور اولکیم اوله دوزخده مقیم * هم طعامی اوله زقوم وشرابی هم صدید

ومن هو فی الجنان یدر فیها * علیه الرزق مغتبطا حمیدا

مغتبط) غبطه اولنه جق حالده اولان کشی (مآل بیتین) جهنمده صو یرینه صدید ایچمکله معذب اولان کشی ایله جنتده رزق مطلوبی بهر حال احسان اولنوب اقراننك مغبوطی اوله جق صورتده محمود الحال اولان کیسنك ایکیسی برابر دکادر مقتوللرك دخی کفره سی جهنمی ومقبوللری بهشتی اولدقلری جهتدن مساوا تلری یوقدر بیت اول (وخاب کل جبار عنید من ورائه جهنم ویسقی من ماء صدید) کریمه سنك مفهومنه ناظردر بیت ثانی دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) تتمه سی مدلولنی تذکیر ایدر (ترجمه) شول کشی یه کیم اوله جنات عدن ایچره مقیم * هم شرابی کوثر اوله رزقی مغبوط وحمید (غریبه) احد غزاسنده ابتدا صورت غلبه مرایای قریشده صورتنمای ظهور اولدقده کمال غرورلرندن ناشی ایچلرندن ابوسفیان بلند صدا ایله اوج کره افی القوم محمد یعنی محمد حیاتده میدر دیو ندا ایلدکده جوابندن اصحاب کرامی نهی بیوردیلر بعده سه بار دخی افی القوم بن ابی قحافه دیدی یعنی صدیق اکبرك حیاتندن پرسان اولدی اکا دخی جواب ظهور ایلمدکده جناب فاروقی صوردی جوابنده ینه نهی بیوردیلر ینه صیت وصدا کلمدکده قومنه خطاب ایدوب انلر قتل اولنمشلر میدان بزمدر دیو سرور اظهار ایلدی حضرت عمرك دیك غیرتی غلیان ایدوب صبره مجال محال اولوب جناب شهنشاه رسالتدن دستور

استیوب صوت عالی ایله ای حق تعالینك دشمنی والله سنك تعداد ایلدیكك نفوس نفیسه بالجمله پیرایهٔ تخت حیات اولدقلری معلومك اولسون ای ملعون دیدكده یوم بیوم والحرب سجال دیدی یعنی بدرده سزلر منصورا ولدیكز شمدی نوبت بزه كلدی برابرز جنك قوغه لركیبیدر كاه طولر كاه بوشالوردیمكدربو احد جنكنده هبل نام بتلری تیمنا برابر كتورمشلر ایدی فرحندن اكا خطابا اعل هبل دیو ایكی كره ندا ایلدی یعنی ای هبل دخی عالی اولكه بزی دشمنمزه غالب ایلدك دیمك اولور سعادتله سلطان سریر رسالت علیه التحیه فرمانیله اصحاب كرام دخی انلره مقابل الله اعلی واجل دیو ذكرجهری ایلدیلر ابوسفیانك سمعنه قرع ایدنجه چاغروب (ان لنا العزی ولا عزی لكم) یعنی بزم هبلدن غیری عزی نام بتمز دخی واردر سزلك عزاكز یوقدر دیدی فرمان نبوی ایله اهل اسلام دخی (الله مولانا ولا مولی لكم) دیدیلر بزم حافظمز و نصیر اولان خالقمز واردركه سزه مولی دكل یعنی سزدن راضی دكلدر دیمك اولور روایت اخراده یوم بیوم دیدكده ابوسفیانه جواب دادن امر همایون ایله حضرت فاروق (لا سوأ قتلانا فی الجنة وقتلاكم فی النار) دیو بیوردیكه بو روایته بیتلر شاهددر یعنی برابر دكلز بزم شهیدلریمز جناندهدر سزلك مرداولنلریكز نیرانده در (نطق آخر)

الله حی قدیم قادر صمد ✻ ولیس یشركه فی ملكه احد

(صمد) اهل نیازك پناهی یعنی ملجأ وملاذی دیمكدر (ترجمه) حی وقدیمدر اول خدا دخی توانا هم صمد ✻ ملكنده آنك دائما حاشا شریك اولمز احد

هو الذی عرف الكفار منزلهم ✻ والمؤمنون سیجزیهم كما وعدوا

(عرف) تفعیلدن ماضیدر اعلام وافاده ایلدی دیمك (كفار) كافرك جمعیدر كافر ستر وپوشیده ایدیجی معناسنه نعتدر وشرعده اخبار پیغمبر واسطه سیله بالضروره معلوم اولان امری انكار صاحبنه دیرلر (معنی) كفارك عقباده یرلری جهنم ایدوكنی حق تعالی تفهیم وپیغمبر وكتاب واسطه سیله تعریف ایلدی ومؤمنلره دخی سابقا ثمرهٔ اعمال صالحه جنت اولدیغنی وعد بیوردیغی وجه اوزره بلا خلاف انلره موعودلریله قریبا جزا ایدر (ترجمه) بیلدردی حق كافرلره منزللرین نار جحیم ✻ مؤمنلره احسان ایدر جنت ایله وصل ابد

فان یكن دولة كانت لنا عظة ✻ فهل عسی ان یری فی غیها رشد

(دولت) فتحله شجاعت وغلبه وضمله دخی نعتدر بعضیلر فتحله مالده وضمله حرب وجاهده مستعملدر دیدیلر ابوعبیده دیركه فتحله مصدر وضمله شیء متند اولنك اسمیدر (غی) ایله رشد بربرینك ضدیدر (بقیهٔ منقبه) احد غزاسندن عودت

وكفره دخی مكه یه رجعت ایلدكده ابو سفیان وامثالی بری برینی تحریك ایله جانب مدینهٔ منوره یه كرّ تصمیمنده اولدقلری سلطان تخت رسالت علیه التحیه سمع همایونلرینه قرع ایلدكده (حمراء الاسد) نام موضعكه مدینه یه سكز میل محلدر یتمش نفر اصحاب كرام ایله تشریف بیوردقلری كفره نك معلومی اولدقده (نصرت بالرعب) اثری آشكار اولوب جناب نصیر المسلمین رب العالمین قلبلرینه خوف وخشیت القا بیوروب مكه یه دك فرار ایلدكلرنده (الذین استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح للذین احسنوا منهم واتقوا اجر عظیم) كریمه سی نازل اولدی (ترجمه) بو دولت نصرت بزه حقدن نصیحت اولدی بس * اوله كه اول غنی ایچره مولا كوستره روی رشد

ونصر الله من والاه ان له * نصرا ویمثل بالكفار اذ عندوا

(یمثل) اولكی یابدندر مثله یعنی عذاب ایدر (ترجمه) مولایه كیم دوستلق ایده هردم اكا یاردم ایدر * كافرلره ویرر عناد ایتدكجه حق رنج وكبد

فان نطقتم بفخر لا ابا لكمو * فیمن تضمن من اخواننا اللحد

(لا ابا لكم) اولادعرب میاننده برنوع شتمدر بعضیلر بددعادر دیدیلر ایكی قول دخی جمع اولمق ممكندر زیرا میانلرنده عموم وخصوص واردر (اخوان) ایله (انما المؤمنون اخوة) كریمه سی حكمنجه اهل ایمان مراددر ومصرع ثانی ایله دخی شهدای احد مقصوددر (لحد) زمینده اولان شقه دینوركه داخلندن برطرفنی حفر ایله قبر ایدرلر مأل بیت كلور (ترجمه) ای بی پدرلر سزا كر فخر ایله نطق ایلرسكز * بزدن شهید اولنلر ایچون یعنی اول بر قانج عدد

فان طلحة غادرناه منجدلا * وللصفایح نار بینها تقد

(طلحه) ابو طلحه بن عبد العزانك اوغلیدركه قریبا تفصیلی اولنور (منجدل) یره دوشن كمسنه (صفایح) صفیحه نك جمعیدر قلجلر مراددر بیانی كچمشدر (تقد) اصلنده توقددر (بیتلرك خلاصه سی) اكر سزلر فخر ومباهات ایدوب بزلردن شهید ودفین خاك اولنلرك حقنده ای مجهول النسب ومعلول الحسبلر ناسزا سوز سویلر سكز اول فخره بیهوده در زیرا غزای مزبورده محاربه دن فارغ اولدیغمزده جمله دن طلحه بن ابی طلحه نام كافر بنامی مقتولا یرده یاتر اولدیغی حالده بزلر براقدق وقلجلریمز هربری آرامزده بر ریاتر آتش ایدی حال بویله ایكن سزلرك فخریكز نا برجادر (ترجمه) پس طلحه یی ترك ایلدك آلودهٔ خاك هلاك * شمشیرانتشابمز ایقاد ایدوب نار نكد

والمرء عثمان اروته اسنتها * فجیب زوجته اذ خبرت قدد

(عثمان) طلحه‌ مزبورك اوغلیدر صاحب الامانه سادن الكعبه در حقنده (ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) كريمه‌سی نزوليله مفتاح بيت حين فتحده المشكن ينه كنديسنه رد اولنديغی ايچون اسلامه كلدی اوغلی شيبه‌در (وحالا) مفتاح البيت اول نسلده‌دركه بيوز تاريخلرنده ظهور ايدن رئيس السعديه شيخ سعد الدين جباوی دمشقی بن الشيخ يونس الشيبانی جنابلرينك اصل اصيل نسبت نسبلری انلره منتهی اولور حتی پدرلری ومرشد طريقتلری شيخ يونس مذكور برقصيده‌سی مطلعنده بيورر (شعر) مقامی علا فی الخافقين بلا لبس * ووقتی صفا فی حانة القرب والانس (اروت) قاندردی ديمكدركه هلاك كدن كنايه‌در واولك يرنده داللّه اردت دخی نسخه در هلاك ايلدی ديمك اولوركه ترجمه اكا ناظردر (خبرت) تخبير دن مجهولدر خبری واصل قيلندی معناسنه‌در (قدد) كسر ايله‌در مفردی قده مشدده طولانی قطع اولنان جالددر (ترجمه) عثمانی هم قيلدی هلاك زخم سنان وتيغمز * پس زوجه‌سی ديرلريقاسن چالك ايدوب بولمزمدد

فی تسعة اذ تولوا بين اظهرهم * لم ينكلوا من حياض الموت اذ وردوا

(تسعه) عدد اسملرندندركه طقوزنجی عددك ناميدر انلرك كنديلری وكركسه تميزلری قواعد عديده ايله مضبوطلردر اول قواعدك قياسه مخالف اولنلری اوچ كه ثلاثه درانكله طقوزه دك يدی لفظك مذكرلری تا ايله مستعملدر ثلاثه اربعه خمسه سته سبعه ثمانيه تسعه ومعدودلری مؤنث اولورسه كنديلری تاسز كلور ثلاث اربع الى آخره قالديكه انلردن مشتق اولان صفاتده ينه قياس اوزره‌در مذكرلری تاسز ثالث رابع خامس دينوب ومؤنثلری ثالثه رابعة ديواداولنور واول الفاظ سبعه‌نك معدودلری تميزلريدركه جمع لفظيله ايراد اولنوب مضاف اليه اولور وتذكير وتأنيثده اول اعداد معدودك مفردينه ناظرلردر مثلا ثلاثة رجال وثلاث نسوة دينور وبونده تسعه ايله غزای احدده اعدانك علمدارلرينك بری برينك يننده علی قول دست حضرت حيدر كرارده جان برجهنم قرار ايدن طقوز كافر مراددر (اظهر) الف مفتوح وهاء مضمومدر ظهرك جمع قلتيدر ضميره مضاف اولوب بين ظرفنه دخی مضاف اليه‌در بين اظهرهم جمله‌سندن مراد مظاهرت اميديله انلرك ميانده اقامت واستناد در مستندا فی وسطهم تقديرنده‌در (لم ينكلوا) نكول مصدرندن مضارع مجحود مطلقدر كه بونده صدر يعنی بعد الورود رجوع واستنكاف مراددر (حياض) حوضك جمعيدر اصلی

سیل معناسنه اولان حیضدندر (وردوا) صویه وارد بلرد یمکدرکه ورد ماء مدین وارد اولدی وصودن عودته صدر دیرلرکه (لانسقی حتی یصدر الرعاء) دخی صادر اولدی (ملحوظ کلام) بو وقعه ده اهل اسلام اصحاب کرام میمنت وجود بهبود پیغمبر علیه السلام ایله اول مرتبه ده منصور ومظفر اولدیلرکه ازجمله حوض مرکه برکره وارد قدنصکره نکول واعراضلری تمکن اولمیان شجعان مجاهدان میانده سائرندن قطع نظر همان طقوز نفر علمدار یکزی بری بری اردنجه هلاک ایلدیلر انلرک آرالرنده تحصن ایدن طلحه واوغلی عثمان کبی نیجه خبیثلر کشتهٔ سیف علوی وهلاک کردهٔ قهر قهرمان مرتضوی اولدیلر پس بو وزایله فخریهٔ نطقه جسارت ایدرسکز دیمکدر (ترجمه) یعنی طقوز کیشی ایله میدانه کلدکده همین * نوش ایتدیلر حوض مماتدن جامی خون زبد

کانوا الذوائب من فهروا کرمها * شم الانوف وحیث الفرع والعدد

(ذوائب) جعدر مفردی ذوابه ضمله کیسوی صاچدر وقتحله هرنسنه نک اعلاسیدر ایکیسندن دخی سردار وسرافراز اولان کسنه مراداولنور (فهر) کسریله برقبیله رئیسیدرکه اجداد نبویه دن فهر بن مالک بن النضردرکه قریش بونلرک لقبلری اولمق اقوای اقوال اولدیغی قرین باذکر اولندی (شم) ضمله جعدر مفردی اشم بورنی اوزن وبلند اولان کسنه دروبونده انوفه اضافتله معنی بورونلری بیوک یعنی جلالت شان صاحبلری دیمکدر (حیث) مضموم مدرودائما جمله یه مضاف اولور پس بونده حیث الفرع موجود دینور ظرف مکاندر حین زمان ایچون اولدیغی کبی وما لاحق اولمدقچه شرط ایچون اولمزکه حیثما دینور (فرع) نسل وولدکه مقابلی اصل ونسب آباء واجداددر (عدد) ضمله عده نک جمعیدرکه حوادث ایام ظهورنده دفع ورفعنک تسهیلنه آلت اولمق ایچون تدارک وحفظ اولنان مال وسلاح امثالی اشیا (معنی) انلر فی الاصل بنی فهردن سرفراز اقران واکرم اخوان ومیان عربده جلیل الشان وحیات دنیانک زینتی اولان مال واولاد ایله مجسود دیکران ایدیلر یعنی بو یله اولدقلرینه مغرور اولوب دین حقه سرفرودن عار وکفر وشرکی شرک شعار ایلمدیلر (ع) زهی تصور باطل زهی خیال محال (منقبه) احد غزاسنده مظهر خذلان ومظهر کفران ابوسفیان صاحب طغیان عبد الدارک اوغللرینه دیدیکه کچن سال بدر غزاسنده بزم سنجاغمز سزلک ید یکزده ایدی مقهور ومنهزم اولدق بو ییل بزلره ویرک شاید که فرصت بوسنه بزم اوله لکن مقصودی فی الحقیقه بیراقدار اولمق دکل ایدی بلکه انلرک دینک غضبلری

غلیان وعرق شیطنتلری خلجان پیدا ایدوب بو سببدن اثنای حربده ثابت قدم
وراسخ دم اوله‌لر وقتا که ایکی عسکر صفبستهٔ محاربه ومقابله وتهیئهٔ لوازم ایله
شروع مقاتله اولندی ابتدا اعدا طرفندن طلحهٔ مسفور میدان کارزاره کادیکه
جانب دشمنده علم انك یدنده وجمله‌دن بطال ایدی حتی اقبنه کبش الکتیبه
دیرلر ایدی بکا مقابله یه قادر اولور کمسه وارمیدر اکر واریسه کلسون دیو فریاد
وغروروندن بر محلده طورمیوب جولان ودوران ایدوب نیجه اشعار انشاد ایلدی
مظهر العجایب * معونة النوائب وزیر صفدر حضرت پیغمبر مرتضی حیدر ابن
ابی طالب اکا مقابل اولوب اول امرده اول دوزخینك سر بیقرینی طوب غلطان
میدان شجعان ایلدیکی کبی بو حال الحمد لله المتعال خیرفال اولوب سردار اکرم
رب ذی النوال وسردار اعظم باری تبارك وتعالی علیه الصلاة والسلام وجمله
اصحاب کرام شاد کام اولوب تکبیر ایلدیلر پس بیراغی انك برادر سقر مقری عثمان
اخذ ورفع ایلیوب بو شعری انشاد ایلدی (شعر) ان علی اهل اللواء حقا * ان
تخضبوا الصعدة او تندقوا * انك بر رجزی وحضرت مرتضانك اکا جوابی حرف
لامده کلسه کرکدر انشاء الله العلام که اولی بودر * اخسأ علیك اللعن من جاحد
الی آخره * درحال حضرت علی انی دخی قتل ایلدی بعضیلر انك قاتلی حمزه در
دیدیلر بعده بر کشتنی دخی خروج ایدوب وبیراغی آلوب اظهار جلادت ورعونت
ایلیوب کوردیلر که ابو سعید بن طلحه در سردار کمانکشان وتقدیه دار تیرانداز ان
جناب سعد بن ابی وقاص انی بر تیر دلدوز ایله دوزخ افروز ایلدی انك دخی ر جزی
وجناب مرتضانك جواب مو جزی حرف باده * والخیل جالت یومها غضابها
* بیتیدر انك شرحنده مفصلا افاده اولندی صکره مسافع بن طلحه چیقوب
بیراغی آلدی عاصم بن ثابت بدری دخی انی اوق ایله هلاك ایلدی بعده حرث
ابن طلحه بیراغی قاپوب قالدردی عاصم مذکور انی دخی قتل ایلدی پس کلاب
ابن طلحه اخذ ایلدی انی دخی زبیر مبشر قتل ایلدی صکره حلاس بن عبد الله
انك یرینه کلوب طلحة بن عبد الله دخی انی هلاك ایلدی بعده ارطاة بن شرحبیل
جایکیر اولوب اودخی حضرت ابو الحسن وصی مختار حیدر کرار ید شریفه سند
مرده اولدی پس شریح بن فارض بیراق چکوب بر مسلمان دخی انی قتل ایلدی
وبنی عبد الداردن صواب اسمنده بر خطا کار علمدار کفار اولوب بر کمسنه دخی انی
ارسال دار البوار ایلدکده حضرت حسان بدیهه کویان بو شعری بلند صدا
ایله محلخوان اولدی (شعر) فخرتم باللواء شر فخره * لواء حین رد الی الصواب ظننتم

لی

والله فيه له ظنون * واما ان ذالك من امر الصواب * بان جلاد نا يوم التقينا * بمكة
يبعكم خمر العياب) قتل اولنان كمسنه اون عدد اولوب پس تسعه لفظى ايكى طريقله
تأويل اولنور برى كو يا انلرك رئيسلرى طلحه اولمغله سندن صكره سنك قتلانك
طقوز نفر كمسنه نك قتلنه سبب اولدى اشته اول مرتبه سنك قتلكدن غزاة
ممنون اولديلر ديمكدر وايكنجى بودركه ابوعبد الله جعفر بن محمدك روا يتيله
مضبوطدركه اول اون كشينك طقوزى حضرت فاطمه‌نك دست شريفنده قتل
اولندى بوسببدن طقوز عددى ايراد اولندى بو بيتده ياد اولنان طقوز نفر كمسنه لر
عثمان ابوسعيد مشافع حرث كلاب حلاس ارطاة شريح صواب بونلردر اكر سؤال
اولنورسه كه بو كروه اولاد عبد الدار ايدى اما بيت خامسه نظرله فهر اولاديدر
بوطريقله جواب ويريلوركه عبد الدار دخى فهر نسلندندركه انك پدرى قصى
ابن كلاب بن مره بن كعب بن لؤى بن غالب بن فهردر (ترجمه) اول قوم
فهرك اكرم واعلامى ايدى انلرى * پس ايلمش سردرهوانكثير فرزندوعدد

واحد انحيرةدار دى على عجل * تحت العجاج ايا وهو مجتهد
(اردى) هلاك ايلدى ديمك (عجل) عجله كه شتاب در معروفدر اكر مجتهد آنى
تأكيد ايدر لكن عجل طين معناسنه دخى لغت حميردر ديو عبد القادر بغدادى
برده يه بن هشامك شرحى اوزره اولان حاشيه سنده نقل ايدر (عجاج) توز غباركبى
(ابى) ابن خلف ابن وهب بن حذافة مقتول نبى عليه السلام دركه پيغمبر عليه
السلام مدت عمرلرنده بر كافر قتليله غزا بيورديلر آنى ابن كثير بودرديمشدر وواثرده
كلمشدركه شر الناس اول كشيدر كه بر پيغمبرى قتل ايليه ويا بر پيغمبر آنى قتل
ايليه وخصوصا كه آخرزمان پيغمبرى قتل ايده (ترجمه) خير الورى فخر
جهان ايتدى ابى پس هلاك * آلوده خاك ايليوب ترك ايتدى بيجان وخلد

فظلت الطير والضبعان تركبه * فحامل قطعة منهم ومقتعد
(ظلت) كوندزكلدى ديمك حتى اثرده قد اظلكم شهر عظيم وارد اولدى مراد ماه
صيامدركه البته صوم بوميدر (طير) جمعدر (ضبعان) كسرايله صرتلان مؤنثى
نا ايله در (وضبع) مطلقدر (ترجمه) صرتلان ايله قوشلر اوكون لاشه سنه قوندى
انك * هر بيريسى برپاره سين آلوب خراب اولدى جسد (غريبه) ابى مذكور
پيغمبر آخر ظهور عليه صلواة الغفور حنابلرينه هجرتدن مقدم مكه ده ديمش
ايديكه برآت الدم صافى اربه ايله تربيه ايدرم انك اوزرنده انجق سنى قتل ايلسم
كركدر جوابنده اول سلطان سرابرده رسالت دخى ان شاء الله بن سنى قتل ايدرم

بیورمش اولمزایدی چونکه انك برداری امیه بدرده مرد اولوب ابی اسیر اولمشیدی
فدا ویروب خلاص اولدی وبو اثناده بومکالمه واقع اولمشیدی وقتا که احدده ابتدا
غلبه سمت دشمندن کورنمکله بو کافر بیدین سید المرسلینك اوزرینه حمله ایلدی
پیغمبر علیه السلام دخی حارث بن صمه ویا زبیرك الندن حربه سنی قاپوب قوت
قدسیهٔ پیغمبرانه ایله برضربهٔ واحده کالف ایله مجروح ایلدکده محمد بنی قتل ایلدی
دیو فریاد ایدرلك مرالظهرانه ویا سرف نام محله وارد قده مرد اولدی وبوندن غیری
یدنده کیسنه مقتول اولمدی وبو دخی مضبوطدرکه انبیای کرامدن بریسی اثنای
جنکده دشمن یدنده شهید اولدیغی واقع اولمدی

ومن قتلتم علی ما کان من عجب * منا فقد صادفوا خیرا وقد سعدوا
(صادف) وجد معناسنه (ترجمه) بزدن اولان غازیلر اول کونده که اولدیلر
شهید * خیر وسعادت بولدیلر قربتده جمع اولدی مرد

لهم جنان من الفردوس طیبة * لا تقربهم بها حر ولا صرد
(جنان) اوچقلر که مفردی جنتدر سکز عدد اولوب فردوس انلرك بری اولدیغی
سابقا بیان اولمشیدی (حر) اسی کرما کبی (صرد) فتح وسکون ایله درو زن ایچون
تحریك اولنمش حروفی مهملاتدر حرك ضدیدر صوغق دیمك که سرما درفارسیدن
معرب بدر اصلی سرد در بو ابیاتك مألری ظاهر (ترجمه) جنات فردوسی خدا
پس انلره قیلدی عطا * هم عارض اولمز انلره انده نه حر ونه صرد

صلی الاله علیهم کلما ذکروا * فرب مشهد صدق قبله شهدوا
(رب) تکثیر ایچوندر (مشهد) محل شهود که مقعد ومکان دیمکدر (ترجمه) بخش
درود ایده خدا یاد اولدیغجه انلره * اول نعمت صدق وصفایه انلر ایردی بیعدد

قوم وفوا لرسول الله واحتسبوا * شم العرانین منهم حمزة الاسد
(احتسبوا) یعنی پیغمبر علیه السلامه وفالر ینی حسبة لله یعنی اجر ومثوبات
وجناب حق تعالیدن مکافات امیدیله دراد یمکدر (شم) قربیا بیان اولمشیدی (عرانین)
مفردی عرنین برونك حاسه شم اولان محلی که ایکی قاش آراسیدر وعرانین مطلقا
کبرای قوم معناسنه دخی کلورکه شاعر دیمش * ان العرانین تلقاها محسدة *
ولا تری للئام الناس حسادا * حمزه حضرتلری اعمام نبویه دن ایدی اسد الله لقبی
فی الاصل انلرکدر صکره حضرت مرتضاده شهرت بولدی (ترجمه) انلر وفا
ایتدی رسول اللهه هردم حق ایچون (هپ سربلند ایدی شجاعتده بری حمزه اسد

ومصعب ظل لیثا دونه حردا * حتی تزمل منه ثعلب جسد

(مصعب) بن عمیر بن هاشم بن عبد مناف بن عبد الدار بن قصی القرشی العبدری
(ظل) کلمه سی بش بیت مقدم یازلدیغی اوزره قربیت ودوام وکینونت معنالرینه
کلور (لیث) ارسلان (حرد) خشم وغضب معناسنه که لیثك لوازمندندر (ترمل)
لباسنه بورندی دیمك (ثعلب) مزراق دمورینك اغاج کیره جك قوغه یری ودلکو
معناسنده معروفدر (جسد) جیلهدر بولاشدیغی یرلك اوزرنده منجمد اولوب
تجسد ایدن قان (معنای بیت) مصعب بن عمیره که سلطان رسل علیه الصلوة
والسلامك یاننده برغضوب ارسلان کبی اولوب انك یدنده اولان مزراغك
اوزرنده اولان قان کثرت وغلظتندن ناشی ثعلب یرینه کویا قرمزی لباسه
بورنمش کبی کوستردی دیمکدر ارسلانه مصعبی تشبیهنده ثعلب ایله ترشیح ایلدی
(ترجمه) مصعب یاننده مصطفانك صانکه برارسلان ایدی * باش کلیمه
چکمش ایدی ثعلب اندن بیخرد (منقبه) عمر بن عبد البر وغیریلر تحریری اوزره
بدر ده ودخی بواحد غزاسنده علم نبوی مصعب مزبورك یدنده ایدیکه هنوز قرق
یاشنده ایدی ابن قمئه نام ملعون مصعبك صاغ الی اثنای حربده قطع ایلدکده
دست دیکر یله ضبط ایلدی آنیدخی قطع ایلدی پس سنجاغ شریفی سینه سی اوزره
الوب بازولریله محافظه ایلیوب (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) کریمه سی
که هنوز نازل اولمامشکن لسانندن جریان ایلدی صکره برمزراق ضربیله دخی
شهید ایلدکلرنده حضرت مرتضی بتشوب ضبط ایلدی اول پادشاه تخت رسالت
مصعبك باشی اوجنه واروب رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی
نحبه (ومنهم من ینتظر) ایه کریمه سنی تلاوت ومتانت اسلامنه شهادت بیوردیلر

لیسوا کقتلی من الکفار ادخلهم * نار الجحیم علی ابوابها رصد

(قتلی) مقتول معناسنه اولان قتیلك جمعیدر (رصد) راصد اولان قوم که مفرد
وجمعی ومذکر ومؤنثی یکساندر حرس کبی که حارسلردر اصلی ضمله رصد راصدك
جمع مکسری اولوب وزن ایچون تخفیف اولمق تکلفندن تقریر مذکور اولادر
(مآل شعر) اهل اسلامك شهداسی کفره نك مقتوللری کبی دکللردر عدل لطیف
تعالی انلری دوزخه ادخال ایدرکه اول جحیمك ابواب سبعه سنده موکل پاسبانلر
واردر دیمك اوله اول قتلانك پاسبان اولملرینه اکرچه بعضیلر قاضیر کبی ذاهب
اولمشلردر لکن بیتك ترکیبنده صلاحیت یوقدر فتدبر (ترجمه) انلردکل
کافرلرك مقتوللری کیبی مدام * نار جحیم ایچره اولور ابوابنه انلر رصد (نطق آخر)

قریش بدتنا بالعداوة اولا * وجاءت لتطفی نور رب محمد

(بدت) اهل مدینه لغتی اوزره بدأدن اولوب اسقاط همزه ایله بدت اولمسی قصیدهٔ اسبوعیه‌ده تبدی الله لفظنده دخی سابقدر علودن علت کبی اولوب بدودن اولمسی مناسب اولمز دیدیلر (ترجمه) بزه اول عداوتله کان قوم قریشدر نفس ایله سونرصاندیلر انوار محمد

بافواههم والبیض بالبیض یلتقی * بایدیهم من کل عضب مهند

(افواه) فوهك جمع قلتیدر آغزلر دیمکدر فوهه لفظنده ایکی ها اجتماعی استثقال وهایه مناسبت مخرجیه‌سی اولان میمی بدل ایدوب فم دیدیلر که شاعر دیمش (ع) الفدن باشلادر میم فمك ارباب عرفانی (بیض) فتحله اولمق اولادر جنسدر واحدی بیضه در غزاة باشلرینه کید کاری توغلغه لر دیمك اولور که خود ودومص دخی دیرلر یمرطه‌یه تشبیها تسمیه اولنمشدر وطغراده اولنلر دخی بویله فتحله در واکر کسر ایله اولورسه یعنی بیض ابیضك جمعی اولوب قلجلردر که مصرع ثانی بیان وتکرار کبی اولور لکن ترجمه کسره منجره‌در سبب اولویت ازدیاد فائده‌در زیرا مصرع ثانی خبر ومبتدا اولورهر نقدر تکلفی موجب اولورسه‌ده (ایدی) یدك جمعیدر اللر دیمکدر (عضب مهند) کسکین وهندی قلج (ترجمه) قارشدی بر برینه اول زمان هر تیغ بران * جدل ناریني یاقدی آتش سیف مهند

وخطیة قد ثقفت سمهریة * اسنتها قد حود ثبت بمحدد

(خطیه) یمامه‌ده خط دیدکاری محله نسبتدر که انده مزراغلك انواعنك اعلاسی یاپیلور اسنة خطیة تقدیرنده (ثقفت) تفعیلدن ماضی مؤنثك مجهولیدر طوغری یاپلشکه اعوجاجی یوق دیمك (سمهریه) سمهر اسمنده بر کمسنه‌یه نسبتدر که قوی مزراقلر یاپرنسبتدن قطع نظر همان رماح قویه معناسنه اولور ومقدم خبردر مذکری سمهری متروکدر سببی شارح فقیرك ملاحظه‌سی بودر که اسلحه‌دن اولمغله سلاح مؤنث سماعیدر لکن اودخی اختلافی اولان اون یدی لفظك بریدر که رعایت وترکی یکسان در اتفاقیسی اللمش اولوب ابن حاجب نظم ایلمشدر که بوالفاظدر * اذن اصبع ارض ارنب افعی است بئر ثعلب جهنم جحیم حرب خمر درع دار دلو ذهب * ذراع ریح رجل سن سعیر سقر ساق سراویل شمس شمال ضبع عین الانسان عین الماء عضد عصا عقرب عروض شعر عقب عنکبوت غول فلك فاس فخذ فرس فردوس فهر قدم قوس کتف کرش کاس کف کبد لظی ملح موسی منجنیق نفس نار نعل ورك ید یمین یسار (اختلافی اولنلری دخی حروفله مرتبدر) اوان حال رحم سلطان سکین سلاح سلم سبیل سری ضحی

لی

طريق عنق قدر قفا لسان ليث مسك (اسنه) سنان لفظنك جمع قلتيدركه مؤخر
مبتدادر (حودثت) محادثه بابندن ماضى مؤنث مجهولدركه پاسلرى سيلنمش
معناسنه مطهره ديمك اولوب اسنه نك صفتى اولور محددمهملات حروف ايله
كسكين قيلنمش ديمكدر جيله مجدد سهونا سخدر (ابيات ثلاثه نك مآللرى ديمك
اولوركه (يريدون ان يطفئوا نورالله بافواههم) كريمه سى مفادى اوزره بزمله
عداوته كفرهٔ قريش مباشرت ايلديلر وآغزلريله اطفأ شمعى پف ديمكله حاصل
قيلدقلرى كبى نوردين محمدى يى كوياسوندرمك استديلر وآلات كامله ايله
كارزاره كلوب آلايلر ترتيب وصفلر تقريب اولندقده اللرنده اولان سيوف قويهٔ
مصيقلهٔ حديده واسنهٔ خطيهٔ سمهريه وسائر آلات حربيه ايله مقابله ايلديلر وخود
خوده وقلج قلجه ومزراق مزراغه كلوب محاربه ده (حمى الوطيس) سرى آشكار
اولدى لكن آلاتك تامه وكامله ومطهره اولوب بنام اولدقلرى فائده ايلمز حفظ
ونصرت امت محمد اوزره من طرف الغيور ظهور ايدوب حق انلرده در اولمغله
البته عنايت بينهايت حضرت وعد كريمى اوزره سوى دلجوى اسلام ايچون
اعدا اولمغله فرصت ونصرت كندى رضاى شريفنده بولنمغه سعى اوزره اولان
امت مرحومه ايچون دركاردر ديمك اوله (ترجمه) دخى هر نيزهٔ خطى
مسوى سمهريه * ايدوب سرتيز حدتله حوادثلر مجدد

فقلنا لهم لاتبعثوا الحرب واسلموا * وفيئوا الى دين المبارك احمد

(اسلموا) دردنجى بابدن سالم اولمق يعنى اسلامه كلمكله دنياده قتل وسبيدن
وعقباده معذل وخزيدن سلامت بولمق ديمكدر همزه سى وصلدر (فيئوا) فيئدندر
بولنديغكز دين منسوخدن وطور منحوسدن دين مبارك احمدى يه دونك
ديمكدركه حقيقتده فىء دن بونده مراد رجوعدر زيرا اصلنده انلرك
آبا واجدادى دينلرى ملت ابراهيميه وشريعت رحيميه ايدوكندن قطع نظر
ولادتلرى وقتنده دخى (كل مولود يولد على الفطرة فابواه يهودانه وينصرانه
ويمجسانه) اثر شريفى ناطق اولديغى اوزره بلوغلرينه دك فطرت سليمه اوزره
مفطورلردر صكره پدر ومادرلرى كنديلرك دينلرى يهوديت ويانصرانيت
ويامجوسيتدن قنغيسى ايسه اكا سوق وترغيب وتحسين ايدرلر پس بنه اصل
اولان دينه رجوع ايدك ديمكدر (مبارك) خجسته معناسنه اسم مفعولدر
ثلاثيسى بركت برشيده خير وبا بنك ثبوتيدر (ترجمه) ديدك ايقاظ فتنه ايلمك
سالم اولك سز * رجوع ايدك مباركدر سزه بو دين احمد

فقالوا

فقالوا كفرنا بالذي قال انه * يوعدنا بالحشر والحكم في غد

(يوعد) تفعيلدن مضارعدر بو بيت كفارك بو كفتارلرينه ناظردر (شعر) اتترك لذة
الصهباء نقدا * بما وعدت من لبن وخمر * حياة ثم موت ثم حشر * حديث خرافة يا ام
عمرو (يعني) كفره ديديلركه بعد بعد حشر وامثالي ايله وعد احدي يه بزلر منكر اولدق
زيرا اكابرلر سرفروى اعتقاد ايلسك معتاديمز اولان لذات عاجله يي بروجه پيشين
ترك ايلمك اقتضا ايدر انك فرداى قيامتده وقوعني دعوا ايلديكي سخن مواعيدي
نسئه مقوله سي حديث خرافه دركه اكاذيب بي معنى درديديلر (ترجمه)
ديديلر كافر اولدق اكا اقرار ايتمزكه * بزي تخويف ايدر اول حشر وفردا ايله بحد

فقتلتهم والله افضل قربة * الى ربنا البر العظيم الممجد

بعض مرجوح نسخه لرده فقيتالهم واقع اولدي (قتله) كسر ايله نوعدر (رب)
ايله (بر) ميانده جناس تام لفظي ومعنوي واردر (ترجمه) ديدم والله
بونلارك قتالي شمدي بيزه * اولور پس افضل قرب خداي ممجد (نطق ديكر)

وكانوا على الاسلام البا ثلاثة * فقد خر من تلك الثلاثة واحد

بو شعر غزاى خندقده ظهور ايلمشدركه هزيمت دشمن وغالبيت دين متين
وقوعي بابنده در (كانوا) ضميري اول غزاده كان كفاره عائد اولوركه قريظه
وغطفان وقريش قبيله لريدركه حرف لامده (اولى الحمد لله الجليل المفضل) اولان
قصيده ده واقع تفصيلده منفهم اولور (الب) فتح ويا كسر ايله جمعيتدركه جمع
مسوق ديمك (خر) تقديم معجمه ايله دوشدي ديمك كه (يخرون) لفظ كريمنده خرور
وزن ومعناده سقوطدر (واحددن) مراد اول اوجدن قريشدركه حرف البادده
(اعلى تقتحم الفوارس هكذا) كفتار زربار ينه مقدمه اولمق اوزره بسط اولنان
سبب حفر خندقده مذكور يدي نفر بهادر اكبر ودلير اكفر كاوب ايكيسي كشته
شمشير علوى وبري زخمدار تير اولوب سكه يه واردقده مرد اولوب ماعدا اقرار ايلديلر
(ترجمه) زبان اهل اسلامه ابوردي اوچ معاند * يوزي اوزره ييقلدي بيريسي
پس اولدي فاقد

وفر ابو عمرو وهبيرة لم يعد * ولكن اخو الحرب المجرب عائد

(هبيره) امهانينك اولكي زوجيدركه حضرت مرتضانك همشيره سيدر
اندن اولادي اولمشدر وهبيره تقديرنده عاطفه وزن ايچون طي اولنمشدر
(اخو الحرب) دن مراد شجاعتله موصوف وغلبه خصله معروف اولان كسنه كه
مجرب الاطوار اولان كشي . (ترجمه) فرار ايتدي ابو عمرو وهبيره ايتمز اوعودت

ولی حربك قرنداشی مجرب اولدی عائد

ثم سيوف الهندان يقعوالنا * غداة التقينا والرماح مصائد

(مصائد) فتحله جمعدر مفردی مصیده کسرایله درکه دوزق وفق دینوردام دیمه سکه آوآلاتی (ترجمه) بولشدقده صباح انلر شکار اولدی سیوفه اولوبدر صیدکاه حربه نیزه لر مصائد (نطق آخر)

ان الذی سمك السماء بقدرة * حتی علا فی عرشه فتوحدا

(سمك) عالی ایلدی وبلند قیلدی وبوکسك قالدردی دیمك (قدر) تقدیر معناسنه در بربحث عظیمی واردر اجمالا ترجمه دنصکره بیان اولنور (حتی علا فی) بری اسم وبری فعل واوچنجی حرفدر (عرش) تخت (توحد) یکانه لك که یالکز لقدر وحدانیت وتفرد وفردانیت کبی ومفهومی بیت ثانی ایله برابر بیازیلور (ترجمه) شومولا که سمایی قدرتیله قیلدی عالی * اولوب تا عرش اعلاده دخی اعلا موحد (تقریر تقدیر) احوال موجوداته ترتب ایدن حکم اجمالی یه قضا تعبیر اولنور مثلا هر انسانه موتله حکم اولنمق کبی اشته اول قضا دیدکلری حکم اجمالی قابلیات مقتضاسی اوزره اسباب وازمنه تعیینی ایله بسط وتفصیله (قدر) دیرلر که مثلا اول کمسنه نك موتی فلان مرض سببیله وفلان زمانده وقوعیله تفصیل اولنمقدر وقضا موجوداته تعلق ایدن علم ازلی یه تابعدر وبو علم دخی اعیان ثابته یه تابعدر اشته علم معلومه تابعدر دیدکلری بودر زیرا علم صفاتدن وذات معلوماتدندر ومنادی تحقیقی اوزره برشیئك علمی انجق معلومك کشفندنصکره واقع اولور ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها (قل لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا) هرشی لسان استعداد ایله فیض خاصی فیاض مطلقدن طلبکار اولوب (ادعونی استجب لکم) حکمیله دعاسی مستجاب اولوب مقصوده وقتیله واصل اولور (نظم) عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد * ای خواجه درد نیست وکرنه طبیب هست * ومبدأ فیاض جانبنده قطعا بخل یوقدر مستعد ایمان اولان کمسنه مؤمن مهیمن تعالیدن ایمان ومستعد کفر اولان کشی کفر وخذلان بولور (ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا یؤمنون (وما ظلمهم الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون) فلا تلومونی ولوموا انفسکم) هرنسنه کندی کمونندن مستکن اولانی ابراز ایدر برنوع باران ایله استعدادی متخالف اولان یرلرده نباتات کوناکون ثابت اولور افعال اختیاریه نك وجودی عدمنه ترجحده لازم اولان داعیه حق تعالینك مخلوقی اولمغله جبره حمل واستدلال اولنمق خطادر

اول داعیه اگرچه خلقا خالقه منسوب ایسه لکن کسبا عبده مستند در مقدورك
ایکی طرفندن برینه بالذات متعلق اولوب طرف آخره متعلق اولمق ارادهٔ قدیمهٔ
مؤثره نك خصایصندن دکلدر بلکه ارادهٔ حادثهٔ کاسبه نك دخی حالی بودر اوقات
معینه حسبیله افعالك کاه وجودینه وکاه عدمنه متعلق اولمق شانندندر لکن
بووجهله دکلدرکه اول تعلق مقتضای ذاتی اولوب وجوب طریقیله اوله بلکه
هر برینه تعلق وقتنده جانب آخره تعلقی دخی جائز اولمق طریقیله تعلق ایده زیرا که
افراد عقلادن وبلکه صبیاندن دخی فرد بوقدرکه افعال اختیاریه سندن برفعلی
ایشلدکده ایشلمکه کندینی عاجز بیله اشته حقیقت اختیار بودر وامر تکلیف
وثواب وعقاب بونك اوزرینه دائردر فتوحاتك اوچیوز التمش طقوزنجی بابنده
حضرت سلطان الموحدین شیخ ابن عربی بیوردیغی اوزره قالدیکه افعالده بالکلیه
تأثیر جبار تعالیدن اولمز ارباب مکاشفه وعرفانك مشاهده لری جبر قبیلندن
دکلدرکه شهودیدر زیرا عبد عملنده مستقلدر دیمك شرکدرکه قدریه دیدکلری
طائفه مسلکیدر اثرده کلمشدرکه (القدریه مجوس هذه الامة) زیرا انلر دیرلرکه خالق
خیر یزداندر وخالق شر اهرمندر انتهی واصلا عبدك عملی وقدرتی یوقدر دیمك عناد
ومعارضه دریس ایکیسی میانی اختیار ایلمك طریق مستقیمدر دیدیلرکه (مولانا
من کل الوجوه اولانا) بیورر (مثنوی) این نه جبر این معنیء جباریست * فکر
جباری برای زاریست * زاریء ماشد دلیل اضطرار * خجلت ماشد دلیل اختیار
(قل الله خالق کل شیء) (مثال) قضا وقدرده بکا ربیوررلرکه صورت نقشی ذهننده
استاذ نقاشك بدأ کندی ایجاد وارادهسیله بالقوه تصور وتقریری قدره مثیل *
واول صورت ذهنیه یی شاکردینه تعلیم ایچون اسرب ایله بالفعل رسم وتصویری که
هیولادر قضایه عدیل واستادك اول صورت مرسومه سنك اوزرینه الوان
کونا کون شاکردك وضع کسبی واختیاره مشابهدرکه شاکرد کندی ارادهسیله
رسم استاددن خارج برصورت جزئیه دخی ایجاد وانی اختیار ایده من کذلك
عبد دخی اختیارنده صورت مرسومهٔ قضا وقدردن عدول ایدوب صورت دیکر
ایجاد ایلمك تمکن دکلدر غایتی قضا ایله قدر میاننده تردد اوزره درامر ونهی
قضادندر وثواب وعقاب بزم فعل وتمیزك خاصه سیدرکه فعل ونیت حسن
اولورسه بهشتی مقتضی واکر قبیح اولورسه دوزخی منجر سببی عبدك کسبیدر
(قل کل من عند الله) بوغوغالر بوتفویضدن قورویه جبری اوخشر لکن نفس
الامرده جبر صرف دکل متوسط دخی یوقدر زیرا قدر قضایه قضا علم مولایه علم

دخی معلومه تابعدرکه علمای امت وصلحای اهل سنت وجماعت بو یله محققلردر
کسب کمراهلک ایجاد اللهکدر ورای صوردن ناظر اولان ضیق البصرلک نظری
بهر حال خلجان کورر بوخسه عین ثابته سنده مؤمن خاتمه سنده امیندر بین
البدأ والختم اندن ظاهر اولان کفر وعصیا ندن عرفا ته زیان طریان ایلمز
وعین ثابته سنده شقی اولان مظهر هدایت اولمز (نظم مولوی) رنجورم میدانی
پس فاتحه میخوانی * ای دوست نمیدانی ازفاتحه بیمارم (حافظ) درکوی نیکنامی
مارا کذر ندادند * کرتو انمی پسندی تغییر کن قضارا (عربی) سلم العبد وارتضی *
سیکون الذی قضی * ماقضی الله کائن * سخط العبد اورضی * بوامره دائر
سوزچوقدر بومقدار تسوید سخنان پریشاندن مطلوب تصحیح عقیدهٔ حقه نك
طریقنی بیان ایلمکدر بوخسه بونك کبی اموره کما ینبغی راغب شعوره کرکدرکه
ارباب تصفیه یه خدمت ایلیه که امور استدلالیه یی کشفله شهود ومواد
اجمالیه نك تفصیلنه صعود اول معراجه منحصردرکه (نسیب دده یورور) حالسز
قالله عرفان خدا کبرمز اله * مالخولیا ایله مفلس کشی قارون اولمز (پند)
ای درویش چونکه بوتقریردن شمع نمایان وبوتحریردن ماوقع عیان اولدیسه
فوت اموردہ جزع وفزع وطلبنده طمع جهلك نشانه سیدر زیرا معلوم
اولدیکه بهر حال بزلر مجبورلرز افعالمز کرك قدرت حقه منوط وکرکسه بزم قدرتمزه
مربوط اولسون صورت اولی عیان امابزه منوط اولسنده وجه آسان بودرکه
بزم افعالمز ممکن الوجوددر وهر ممکن الوجود تا که علت تامه واسطه سیله واجب
اولمیه موجود اولمق ممکن دکلدر وچون علت تامهٔ ربانیه تحقق ایلیه موجود
اولمامق دخی ممکن اولمز وهرنه که سنك شانکده مقدر اوله سنك سایه لك کبیدر اکر
اول آفتاب حقیقی یه یوز طوتسك وکر کسه اندن یوز چویرسن دخی سنك سایه لك
نه زیاده اولور ونه نقصان بولور * پس انسب اولان بودرکه روی دلی اول آفتاب
حقیقته توجه اوزره قیلوب قادر اولدیغجه سایه دن اجتناب ایده سن ومأموراته
امتثال ومنهیاتدن احتراز وانفعال اوزره اولوب (لیعبدون) سری اوزره
امیددر که بو تحقیق ازلده بزم سبب هدایتمز اولوب آکاه ایلمك ایچون سوق
الهی قیلنلدن اوله وزمین استعدادمزه سعادت ابدی تخمنی نثار والقا ایلمش اوله
(وماذلك علی الله بعزیز * انه فعال لما یرید * ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب
لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) بومقامده نثراریابی کبی نظم اصحابی دخی
صفا یاب وحفظی دخی آسان اولمق ایچون اکرچه اطناب ایجاب ایدرسه ده شیخ

عيسانك بوبابده وارد اولان منظومه سنى خلاصهٔ مقاله مقامنده درج ايله ختام
ويرلدى (منظومه) مقدورازل هرشئ كرطاعت وكرنقصان * قوللرانى
مظهردرايت بو يله بونى اذعان * البته قومخلوق كسب اوزره اولورمجزى * هيچ
كمسه يه ظلم اولمزفى النار وفى الرضوان * سعى ايله دورش سنده اول كاراطاعتده
* قاچ جرم ومعاصيدن اظهار ايده كوراحسان * ايمان قدر فرضدرانكار قدر
بدعت * عقد ايتدى بونى بويله سنتده اولان اخوان * مكسوب عباد مخلوق
مقدورى قوللك مكسوب * كسبندن اولورمسؤل كرفائده كرخسران * هرشيده
ينه تأثير اول فاعل مختاردن * فعلنده عباد مختار جبر ايلمدى رحمان *
بيلدكايسه سن محوى هرشى ينه اللهدن * بو علمك عيان اولسه بوحاله
دينور عرفان

بعث الذى لامثله فيما مضى * يدعى برأفته النبى محمدا

رأفت) مهربانى كه مرحمتدن كنايه‌در مقصود (بالمؤمنين رؤف رحيم) كريمه سيدر
(محمدا) لفظ كريمى اعنى محمدا تقديرنده وياخود محمود الفعال ممدوح الخصال
اولديغى حالده رافت ورحمتله مدعو ديمك اوله (مآل شعر) سوابق اولده مثلى
ناياب بر پيغمبر عاليجناب بعث وارسال ايلديكه كندى رأفت ومرحمتيله نامدار
يعنى اسماء حسنا سندن رؤف ورحيم وسائر اسم كريملريله دخى تسميه اولندى
ورحمت عالميان اولوب صورى ومعنوى وظاهرى وباطنى وسرى وجهارى
حميد وحامد ومحمود واحمد اولديغى محتاج برهان دكلدر (ترجمه) بزه
كوندردى برذاتى كه مثلى كلمدى هيچ * حبيب الله دينلمشدر نبيمزدر محمد

فاعلم بانك ميت ومحاسب * فالى متى تبغى الضلالة والردى

بو بيتلر بعض كفرهٔ قريشه خطابا واقع اولمغله بيت اول وحدانيت بارئ تعالى يى
بيان وثنا نيده سلطان السلاطين پيغمبران جنابلرينك دخى علوشان وترقب رجحان
صاحبى اولديغنى عيان ايليوب بيت ثالثده سبب تيقظ وباعث تحفظ اولمق
انديشه سيله پند ونصحه آغاز ايدوب بيوررركه * معلومك اولسونكه آبا واجدادك
وسائر قوم اسلافك كبى سندخى (كل نفس ذائقة الموت) حكمى تحتنده داخلسن
ودنياده مأكولات ومشروبات وملبوساتكدن ماعداسى يكان يكان استعلام
وبوجهانك فناسنى بيلوركن اوامر الهيه يه عدم امتثالكدن استفهام اولنوركه
اديان سالفه ده دخى روز روستاخيزك شدائد واهوالندن تحذير اولنه كلمشدر
پس ضلالت وهلاك طريقنه روانه اولوب نتيجهٔ كارينه انجرار بولور تفكر وانتباه

لازم دکلیدر انصاف ایدوب حصن حصین توحیده کل ورسالت حقه یی تصدیق
ایله دیمکدر (ترجمه) مقرردر چوموتیله حسابک روزفردا بو ضلالتله هلاکی
استمک تاکی قنی حد

اقبل علی الاسلام انك جاهل * وتجنب العزی وربك فاعبدا

(اقبل) اقبالدن امردر توجه ایله دیمکدر یاخود اعلم کبی اقبل قبول ایله دیمکدر
علی بوماده نك امر عالی اولدیغنی ایما ایدوب زائددر اسلامدن مراد دین مبین
احمدیدر (لازمه) عزی ضم وشد ایله اعزك مؤنثیدر بنی غطفان پرستش ایلدکاری
بتدرکه براغاج ایدی فتح مکه ده امر همایون ایله اوتوزعدد سوارانه خالدبن ولید
رئیس اولوب الی رمضانك یکرمی بشنجی کونی قطع ایلدی ضحاك دیرکه نخل
قلعه سنده بنی کنانه نك صنمیدر بنی شیبان انك سدنه سی یعنی خدمتکارلری ایدیلر
نظام نیسابوری تفسیرنده دیدیکی قبائل عربك اکثرینك برر معروف بتی وار ایدی
(ودّ دومة الجندل) بنی کلبك (وسواع) بنی هذیلك (و یغوث) مذحجك (ویعوق
همدانك (ونسر) ارض حمیرده ذی الکلاعك (ولات) طائفده ثقیفك (ومنات)
یثربده خزرجك (وعزی) نواحی مکه ده بنی کنانه نك (واساف ونائله) صفا ایله
مروه ده وضع اولنمشیدی ذکر اولنان دومة الجندل فتحله اهل حدیث وضمله
اهل لغت استعمال ایدرلر برحصارك اسمیدر غالبا بعلبك کبی (فائده)
امام سیوطی اتقان ایلدیکی اوزره قرآن کریمده اون درت صنم اسمی
مذکوردر اول اوثانك بشی فی الاصل هر بری ابو البشر علیه السلامك
اولادندن برینك نامی ایدی (ودّ وسواع ویغوث ویعوق ونسر) صکره قوم نوح
پرستش ایلدکاری اصنامی انلرله بنام قیلدیلر اوچی دخی قریشك بتلریدرکه (لات
وعزی ومنات) ایدی (ورجز وجبت وطاغوت ورشاد) که صنم فرعون بی عوندر
وقوم الیاسك وثنینك اسمی (بعل) ایدیکه بك ایله مرکب بعلبك بلده سنه اسم
اولدی دیدیلر (وزر) ایله اون درت اولور (ترجمه) ندر بو جهلك اقبال ایله
اسلام ونجاتنه * تجنب ایله عزادن قول اول حقه معتقد

واللات والهجرات فاهجرانی * اخشی علیك عذاب یوم سرمدا

لات) اصلنده لاه ایدی هایی اسقاط وتایی الحاق ایلیوب زعملرنده تقرب الی الله
اولنان هرنسنه یه علم ایلدیلر رویت سابقك شرحنده دخی کلام مفید واردر (هجر)
فتحله هذیاندر وضمله سخن بددر (سرمد) لفظ کریمدر استغراق الماضی والمضارع
ایچوندر ابد کلمه سندن فرقی ابد انجق مستقبلك استغراقی ایچوندر عکسی

ازلدركه زمان ماضينك استغراقنى مفيد درسرمدده بوايكى معنى جمع اولمشدر
وطول زمانده اوچى دخى مستعمللردر ايكيسى جمعلرينه اضافتله ابد الاباد وازل
آلا زال ديمكله زبانزد دروسرمد وضعا غابرده ظاهر وماضيده خفيدر
ويامستقبلده محسوس وماضيده معنوى ملحوظدرديديلر (ترجمه) دخى لات
ايله هذيانندن رجوع ايت بويله قالمه * سكالاحق اولور البت عذاب يوم سرمد

(نطق آخر) انا اخو المصطفى لا شك فى نسبى * ربيت معه وسبطاه هما ولدى
انا) وزن ايچون اشباع ومعه تسكين اولنور (سبط) ولد الولد معناسنه نبيره كه بونده
مراد حسنيندر (ولدى) اصلنده ولداى ايدى وزن ايچون قصر اولندى (مأل
محصل) بن جناب مصطفى عليه التحايانك حسبا ونسبا برادريمكه ايكى قرنداش
اوغللرى اولديغمز جهتدن هر بريمز آخرك عمزاده سيوز واخوت اخرويه دينيه
دخى ميانمزده منعقد اولمشدر حتى جهانك كرم وسردنده برابر بولنوب شدت
ورخاده انك حسن نظريله تربيت بولمشدروانك كريمه زاده لرى بنم اوغللرمدر
اخوت ماده سى حرف الباده دخى مذكور وحرف ميمده (ع) وسبطا احمد ولدى
منهاديو يورور (ترجمه) بن دادر فخر جهانم نسبتم خير نسب * آنكله اولدم تربيه
اوغللريمه اولدى جد

جدّى وجدّ رسول الله متحد * وفاطم زوجتى لا قول ذى فند
جد) ايكيسى دخى عبد المطلبدن عبارتدر (متحد) واحد معناسنه (منفرد) دخى
نسخه در (فاطم) اصلنده فاطمه در ترخيمى وزن ايچوندر (لا قول) لا اقول قول
ذى فند ديمكدركه مقولدر لكن ليس هذا قول ذى فند تقديرنده اولمق انسب
كوربنور (فند) كذبدر (منقبه) قريش ميانده برسال قحط وغلا ظهور
ايلمشيدى ابوطالب فقرادن وكثير العيال وبرادرى عباس غنى ايدى ابوطالبك
مؤنتنى تخفيف ايچون موجود اولان اوغللرندن على يى حضرت پيغمبر عليه
السلام خانهٔ سعادتلرينه آلوب وعباس دخى جعفرى همخانه قيلوب
امورلرينى رؤيته تعهد ايلمشلر ايدى ابوطالبه عقيل قالمشيدى بوامره سبب
بودركه مقدما سنهٔ ابرهه وسال فيلده سلطان دين ودنيا عليه التحايا قدمنهادهٔ
عالم شهاده اولدقده پدرلرى آخرته كتمش بولنوب جدّى عبد المطلب حفيد بهيى
حضرت محمد امينى درعهده ايلمشيدى سكز ياشنه واردقده عبد المطلب دخى
رحلت ايلدكده جناب احمد ابوطالبك مختارى اولوب پدرى عبد المطلبك وصيتى
اوزره حضرت امينك امرنده قيام ايلمشيدى انك حجر حمايه سنده وقت

تزوجلرینه دلالت ایدر اولوب صکره تأهل یوردقده امور لازمه سنه حضرت
خدیجه تکفل ایلدی (ترجمه) جدّ رسول الله ایله جدّم بنم بردر همان ٭
هم فاطمه زوجه مدر اولمز برسوزمده هیچ فند

صدّقته وجمیع الناس فی ظلم ٭ من الضلالة والاشراك والنكد
(ظلم) ضم وفتحله در مفردی ناایله ظلمتدر (اشراك) بونده حق تعالی یه شریك
كتورمك (نكد) شدّت وخیرسزلق حتی عیش انكد مضایقهٔ حالدر عیش ارغد
مقابلی (ترجمه) بردمده تصدیق ایلدم بن آنی کیم بوجمله خلق ٭ شرك
وضلالتده مقیم اولمشدی همجای نكد (منقبه) ابن اثیردیرکه حضرت مرتضی
اکثر مورخین عندنده ابتدا اسلامه کلمشدر لکن بعضیلر دیرلرکه هنوز نابالغ
اولمغله حقنده کفرك حقیقیسی دکل حکمیسی ایله دخی حکم اولنمزکه (یولد
علی الفطرة) درامااختلاف اندهدرکه نبوت ظهورنده بونلریدی ویاسکزوطقوز
واون اوچ واون درت واون بش واون التی یاشنده دخی دیمشلردر اصح اقوالده
اون یاشنده ایدیکی قریبا حساب اولنور (السابقون السابقون) کریمه سی تفسیرنده
ثعلبی دیرکه ابن عباس وجابر انصاری ونیجه لردخی خدیجه دنصکره بونلرك اقرار
نبوتلرینی تحقیق ایلدیلر (اول من صلی علی) حدیثنی ترمذی ابن عباسدن تخریج
ایدربو بابده ترتیب جمهور علما اسلامدرکه نسوانده خدیجة الکبری واطفالده جناب
علی المرتضی ورجالده ابوبکر صداقت آرا قابل اقراردر علی الاطلاق تبکیر اسلامی
کنیهٔ ابوبکر ایله شهرتنه سببدردیدیلر بونلرك قبل الاقرار حاللرینه حال فترت
وزمان انقطاع شریعت دینوربوخسه (لیقولن الله) کریمه سی شهادتیله انلره کفر
اسنادی خطادر معذب دخی دکللردر دیدیلر زیرا جمله سی موحدلردر خصوصا که
قریش وسائر جدلری جناب خلیلك ملتنی مقرلردر لکن شریعت روح الله
مندرس وارباببی منقرض اولمغله طریق تقلید واجراسنی بیلمزلرایدی (وما كنا
معذبین حتی نبعث رسولا) قالدیکه سالبهٔ کلیه موجبهٔ جزئیه یی منتج اولور جمیع
ناس اسلامده دکل ایدی دیمك بعض ناسك مسلم اوللرینه مانع اولمز وبودخی
مصرحدرکه ظهور نبوتده حضرت مرتضانك سنی بووجهله تقریب اولنورکه
هجرتدن قرق تاریخنده اشهر اقوال ایله التمش اوچ یاشنده شهید اولدی التمش بش
واللی سکز دخی دیمشلردر واون اوچ سال مکه ده بعد النبوه مدت اقامتلری تفریق
اولندقده ابتدای نبوتده اون یاشنده بولنورکه وقت انتقال حضرتده اوتوز اوج
یاشنده وابوبکر التمش ایکی یاشنده اولوردیدیلر رضوان الله علیهم اجمعین

فالحمد لله فرد الاشريك له * البر بالعبد والباقى بلا امد

بر) فتح وكسر موحده ايله دخى معنا بردر لكن فتحله اسم جلاله صفت اولمق ظاهردر
پس جر اقتضا ايدر وباقى دخى اكا معطوف اولور ياخود البر بالعبد مبتدا وخبر
جمله سى صفت اوله وقس عليه الباقى (امد) نهايت وپايان واندن بدل (احد)
نسخه دردیدیلر (ترجمه) الحمد لله اول خدا بردر شريكى يوق انك * احسان
ايدر قوللرينه باقى ودائمدر ابد (نقل) امام على واحدى جابر انصاريدن روايت ايدر
حضرت امام بو شعرى كويا اولدقده جناب صاحب سعادت تبسم وتصديق
بيورديلر وحكايت اولنور كه يهوددن برى جناب مرتضايى شرعه دعوت
ايلدكده اجابت وقاضى شريحه واروب انكله زانو بزانو قعود بيوردقلرنده خصميله
حين مرافعده برابر بولنمق لازم ايكن بو وضعى موجب ظاهرا بر امر نمايان اولمغله
سؤال مقدره جواب اولمق اوزره بو شعرى قائل اولدى ديو روايت ابتدأ انشاد
اولنمغى اقتضا ايلر ايدكه تذكروانشاد بيوره لر رضى الله عنه (نطق ديكر)

وانى قد حللت بدار قوم * هم الاعدآء والاكباد سود

(اكباد) كبدلك جمعى جكرلردر (سود) اسودلك جمعيدر اكبادلك سياه اولمسيله
وصفدن مراد عداوتدر (ترجمه) مسافرت ايله ايتدم سراى قومه نزول *
قومى يوزلرى قاره جكرلرى كبى سود

هموان يظفروا بى يقتلونى * وان قتلوا فليس لهم خلود

(وهم) دخى نسخه در (ترجمه) ظفر بوليدى بكا كرچى ايدردى شهيد * بنى شهيد
ايدنلر بولورمى بونده خلود (رجز)

اطعن بها طعن ابيك محمد * لا خير فى حرب اذا لم توقد * بالمشرفى والقنا المسدد

(اطعن) كرك طعن بالسنان وكركسه طعن باللسان عند التحقيق ايكيسى دخى
اصلنده اولكى بابدن امر اولوب اوچنجى بابدن دخى لغتدر ديديلر (محمد) مناداى
محذوف الحرفدر يا محمد تقديرنده در وزن ايچون موقوفدر لكن اندن بدل
(محمد) نسخه سى اندن اولادر وينه خطاب اكا اولمغى منافى دكلدر وبو رجز كندى
اوغلى ابو القاسم محمد بن حنفيه يه خطابا صادر اولمشدر كه حضرت مرتضانك
فاطمه جنابندنصكره تزوج ايلديكى خولة بنت اياس بن جعفر ويا بنت جعفر بن
قيسدن اولان اوغليدر خوله بنى حنيفه قبيله سندن اولمغله محمد ابن حنفيه ديو
سردار انبيا سردار خدا تعالى عليه التحايا جنابلرى خوله يى خانهٔ مرتضاده
كوروب تبسم بيوردبلر سببندن استكشاف اولندقده حضرت مرتضايه

بیوردیلر که بنده عسکره سن انی تزوج ایدرسین وانده بر ولد ظهور ایدر بنم اسم وکنیه می اکا تعیین ایله واقعا جمله تقریرلری تحقیق اولندی وشیعه اکا مهدیدر دیدکلری حرف الباده (ع) هنالك لا ینفع الظالمین) بیننده تجمشدر (منقبه) ابو طالب مکی قوت القلوبده نصر یحیی حسین یزدی یازدیکه وقعهٔ جملده جناب مرتضی اوغلی محمدی عسکره تقدیم ایلدکده انلر کیروقالوب بو قنیهٔ عباده مقدم بولنوب آتشلره یانمق کارعقلا دکلدر دیدکده حضرت حیدر دخی بیوردیلر که اول وآخرینی احاطه ایدوب ورئیسی بابالك اولان فتنه عمیا دکلدر (اذالم توقد) یاندیروب شعله لندرلمدیکی وقتده دیمکدر حربده یانمق تعبیری ادای بلیغانه واستعارهٔ نازکانه درکه لفظ کریمه دخی (کلما اوقدوا نارا للحرب) واقع اولمشدر حتی اثرده دخی اولان (حمی الوطیس) مثل شریفی سابقا یازلمشدر (مشرفی) فتح میم ورا ایله مشارفه منسوب قلج دیمکدرکه قاعدهٔ نسبت بر کلمهٔ جمع علم اولمدقچه مفرد ینه رد اولنور مشارف شاملك کویلرندندر رماحك خطه نسبتی کبی (والقنا المسدد) جمله سی حالیه در مسدد قوت وسداد صاحبی مزراق دیمکدر (ترجمه) پدروش نیزه زن اول اولمق استرسن محمد * حروبك خیری اولمز ایتمینجه تاکه موقد * انی نارسیوف ونیزه وتیر مسدد (بیت)

ارید حیاته ویرید قتلی * عذیرك من خلیلك من مراد

بو بیت لطیف حقنده اساس البلاغه ده جارالله علامه دیرکه بو بیت عمرو بن معدی کرب کلامیدر حضرت امیرك اولدیغی روایته کوره ابن ملجم مرادی یه ایمادرزیرا یازدقلری اوزره مقدما کلوب ملاقات ایدوب عطیه لرینه نائل اولمشیدی بعض کشوفه دا ترکلام ظهوری دخی مرور ایلمشیدی (عذیر) تقدیم مهمله ایله در عذرخواه معناسنه دراساسده بو بیتك مفهومنی شیخ رضینك راضی اولدیغی معنی تأییدایدرکه حرف بای موحده ده (ع) عذیرك من ثقة بالذی بیننده مذکوردر لکن بونده تقدیم معجمه نسخه سی خوشدرکه سکا عذر ایدن کمسنه اخلای صورت میانده قبیلهٔ مراد دندر دیمك اولور مراد تعبیری خوش واقع اولمشدر (ترجمه) استرم آنك حیاتك اول بنم قتلم دیلر * عذر ایدن قوم مرادلك بعضیدرای نامراد (منقبه) چونکه حضرت مرتضی علی نبینا وعلیه التحایا نهروانده خارجیلرك قتلندن فارغ اولوب کوفه یه کلدی عبدالرحمن بن ملجم المرادی نام خبیث انلردن مقدم کلوب خبر فتحی سویلمشیدی قطام بنت اصبع نام بر صاحبة الجمال فاحشه وارایدی نیجه مدتدر اکا عاشق

اولمغله انی تزوج مراد ایدوب رضا و برمز ایدی بنه طلبکار اولدقده دیدیکه جناب
مرتضایی قتل ایدرسن سکا رام اولورم زیرا علی بنم بابامی قتل ایلمشدر والا
محالدر دیدکده ابن ملجم ملعون دخی سودای خام ایله دیدیکه انك قتلنی تعهد
ایده‌مم الا بر کره قلجله علی الغفله ضرب ایلمك ممکندر شارح فقیر دیرمکه حرف الفده
(ع) اذا مار أس اهل البیت ولی * بیتی شرحنده ابن ملجم ملعونك ایکی رفیقی
واروب ابن العاصی وابن ابی سفیانی و کندی دخی جناب امیری قتل ایله زعملرنجه
امت محمدك آسایش حاللرینه سبب اولمق اوزره مشورت ومکه‌ده اتفاق ایدوب
بو عهد اوزره کندی نفس خبیثلرین فدا ایدوب روبراه کوفه اولدیغی اهل حدیث
وتاریخ میاننده معروف واصحدرا کانظرله معشوقه سنه وعدایلمك نقلی قطعا
توفیق قبول ایلمز ازین جانب حضرت حیدر کرار ماه رمضانده کوفه‌یه کاوب
مسجد کوفه‌ده منبره صعود وخطبه ایدوب بعد الحمد والثنا والصلاة علی سید
الانبیاء امام حسن طرفنه توجه ایدوب بیوردیکه یا ابا محمد بو آیدن قاچ کون کچدی
امام حسن دخی اون اوچ کون کچدی دیو جواب ویردکده امام حسین سمتنه
باقوب یا ابا عبد الله بوشهر صیامدن قاچ کون قالدی بیوردیلر جوابنده اون یدی
کون قالدی دیدیلر پس مبارك آق صقالنی الینه الوب بیوردیلرکه (والله لیخضبنها
بدمها اذ انبعث اشقاها یعنی قسم برب العالمین که بو آق صقالی اشقیا قانه بویارلر
دیوب بو (ارید حیاته) بیتنی انشاد بیوردیلر بوسخن پرمهابتدن ابن ملجمك
درونده بر خلجان حاصل اولوب حضور شریفنه کاوب دیدیکه یا امیر المؤمنین اشته
ایکی اللرم حضور شریفکده امر یکه مطیع اللری قطع ایله پس حضرت مرتضی
بیوردیکه نیچون قطع ایده‌یم بوندن اقدم قولا وفعلا سندن جرم وجنایته دائر
امر ظهور ایلمدی سبب ندر که بو خلجانه دوچار اولدك بوکلامده بنم مرادم سن
دکل ایدك بن من طرف القدر عیان اولان امری افاده ایچون سویلدم که پیغمبر
علیه السلام بکا خبر و یرمشدیکه بنم قاتلم مرادقبیله سندن بر کمسنه اولسنه
کرکدر حتی اصل ماده‌یی نقل ایده‌یم اکر سکا واقع اولدیسه سنسین بودرکه ای
عبد الرحمن سنك صباوتکده یهوددن بر حاضنه‌ك یعنی دادیك ودایه‌ك وارمیدی
و بر کون اول یهودیه سکا ای حضرت صالحك دوه‌سنی سیکیرایین کمسنه‌نك
قرنداشی دیو خطاب تعزیر کونه ایلدیمی دیدکده ابن ملجم دخی تصدیق ایلدی
حقیقت حال آشکار اولمغله مرتضی کرم الله وجهه کلامك بقیه سندن سکوت
ایدوب قالقوب سعادتخانه لرینه کیدوب دفع مجلس ایلدیلر اون یدنجی کون

اولدقده حضرت حسنه بیوردیلرکه (ع) سریله باکه ایچمدن سویلنور) که بو آنده
بن قتل اولنورم دیوب مسجده توجه ایلدی برروایتده واروب نمازه مشغول
اولدی ابن ملجم ملعون دخی اسب خباثتنك لجام عزمن سوی مسجده عطف وامالله
ونا کاه سل سیف حیف ایدوب نمازده ایکن برکره حضرت امام المسلمینك مبارك
باشنه ضرب ایلدی خندق غزاسندن عمرو بن الود نام خبیثك ضربی محلنه
تصادف ایلدکده حضرت امیردوشوب وابن ملجمی اخذ ایلدیلر حضور شریفنه
کتوردکلرنده بیوردیلرکه نیچون ایتدك وکیمك امریله بنده نصکره اولادیمی یتیم
قیلدك ابن ملجم ملجم معنوی اولوب اصلا جواب وبرمدی * پس (وکان امر الله
قدرا مقدورا) دیوب زندانه ایصالیله امر بیوردی اخشام اولدقده حالنی سؤال
ایلیوب اسیریکزه طعام کوندردیکزمی دیدی جوابنده کوندرمدك دیدیلر طعام
ارسالیله تنبیه ایلدی ماه رمضانك اون یدی ویایکرمی بر ویایکرمی یدنجی کیجه سی
واصل الی الله اولدی جمعه کیجه سی مجروح اولوب اوچنجی کونی تسلیم روح
برفتوح ایلدی (شعر) ولا عار للاشراف ان ظفرت بهم * کلاب الاعادی من
فصیح واعجم * فحربة وحشی سقت حمزة الردی * وحتف علی من حسام ابن ملجم
(مسئله) فقها اختلاف ایلدیلرکه مقتولك اولاد صغاری اولسه قاتلك قصاصی
جائزمیدر دکلمیدر امام ابو حنیفه ومالك جوازنه ذاهب اولدیلر دلیلری امام
حسنك ابن ملجمی پدری یرینه قصاصیدر وامام شافعی دکلدر دیدی لکن امام
حسن انی قصاصا قتل ایلمدی حدا قتل ایلدی وبونی تأیید ایدرکه ابن اعثم
وسائرلری روایت ایدر جناب مرتضی بیوردیکه ابن ملجمی حبس ایدك اکر بن
اولورسم بنی قتل ایلدیکی کبی انی دخی قتل ایدك دیدی زیرا ذاتی اولان کرم
واحسان انتقامه مانعدرکه دیمشلر * دشمندن انتقام کبی وارمیدر صفا * اما بو ذوقه
آه مرقت قومزبنی * لکن لاتأخذکم بهما رأفة فی دین الله * وفقیه
اجرای حد واجبدر دیدیلر (بیت آخر)

الا یا ایها المغرور بالقول والوعد * ومن حال عن رشد المسالك والقصد
بو بیتده دخی ابن ملجمه تعریضی واضح ومعشوقه سنه اولان وعدی لایح قیلمشدر
حال حولاندندرکه (یا محول الحول والاحوال حوّل حالنا الی احسن الحال) فقرهٔ
حائیه سی بو ماده دندر طریق رشد وسداددن انحراف ورفتار اعتدالدن توجه
سمت خلاف معناسنه (مسالك) طرق که مفردی مسلکدر (قصد) سرف ایله
قصور ریننده اعتدال (ترجمه) ای وعده وکفتار ایله مغرور اولان احمق بلید *

راه ضلالك ذاهبى رشد مسا لكدن بعيد (رجز)

خلوا سبيل المؤمن المجاهد * فى الله لا يعبد غير الواحد * ويوقظ الناس الى المساجد
(يوقظ) فا ايله دخى نسخه دركه دوند رورديمكدر لكن قاف ايله اويا ندرر بيدار
وآگاه ايدر ديمكدر معالى ظاهردر (ترجمه) بولن آچ تا كچه مؤمن مجاهد *
كا ولور انجق انك معبودى واحد * ايدر خلقى دخى سوق مساجد

(الذال المعجمة)

اغض عينا على القذى * وتصبر على الاذى * انما الدهر ساعة * يقطع الدهر كل ذا
(معلوم) اوله كه بوشعر بحر خفيفدندر لكن اصل سالمى هر بيتى عادتا مسدس
الاجزاء ايكن بونده مثمن الاجزا صدور ايلمش تجسس اولندقده فارسيده دخى
(رود كى) بو بحرك مثمننده بر آبدار غزل سويلديكى ظاهر اولديكه مطلعى بودر
(نظم) كركنندى مرا يارى بغم عشق ان صنم * بتواند زدودزين دل غمخوار ه زنك
غم (اغض) مزيد دندر كوزيكى يوم اغماض ايدوب كورمزلن ديمكدر (قذى)
كوزه دوشن چوپلر واحدى تا ايله قذاة در (تصبر) صبر ايلمكده تكلف ايله وزحمتنه
تحمل ايله تجمل قيل ديمكدر معالى ترجمه دن فهم اولنور (ترجمه) چشمپوش
اول جهاندن قيل درونه صبريكى نافذ * كچور برساعت عمرى هرآن مولايه
اول عائذ

(الراء)

ايا من ليس لى منك المجير * بعفوك من عذابك استجير

(مجير) حق طرفندن عبدك مستحق اولديغى عذاب وعقابدن ويا خلق يديله ظهور
ايدن جور واذادن انقاذ وتخليص ايديجى (ومستجير) اكا طالب ديمكدر (معالى)
مناجاتدر كه اى بنم مددهر حالده كنديسنه منحصر اولان ربم سندن طلبكار عفو
وعنايتم ديمكدر (ترجمه) اى خدا سندن بنى تخليصه يوقدر بر مجير * پس
عذابكدن سنك عفوكله اولدم مستجير

انا العبد المقر بكل ذنب * وانت السيد الرب الغفور

(سيد) لفظى بالاده تصحيح اولندى لكن استعمالى عباده مخصوص ددر ديدبلر (سيد
الملائكه وسيد الحيوان) دينلمز بوقول صورت اضافتنده دركه سيد العباد خالق
العباد وملجأ معناسنه مستعملدر والا مطلقا عامة ماسوا حقنده سيد اولمسى
نقلا السيد الله حديث شريفندن دخى آشكار اولوركه جامع سيوطيده مذكوردر
بو بيت بليغده ابتدا عبديت وصكره كنهكار اولديغنه اعترافنى تصريح ايلدى بعده

حق تعالی جمله نك ملاذی اولوب صكره تربیه ظاهر وباطنده دخی بالواسطه وبی
واسطه انك سوی دلجو یندن افاضه اولندیغنی اقرار ایدوب كندی متصف
اولدیغی جرم وجنا یتنك مغفرتی دخی انك ارادهٔ كلیه سیله اولدیغنی افاده
ایلدی اصلا جرم صاحبی اولمسه دخی كشی ذنب وجودی معترف اولمق
لازمدر كه ماسواده كویا اعمالك سیئه سی مقامنده بولنمسی محتاج عفو وغفران
اولمقده كافیدر كه حق تعالی عفو وغفور اولمغه سزاوار اولدیغی كبی عبد دخی
كنهكار اولمغه شایان ومغفرته لیاقتی عیاندر یعنی انسانه نظرا معان ایله دقت
اولنسه كنهكارلغی كندینك بجلمش خفتانیدر كه اول مرتبه مغفرت كندینه
چسباندر حتی بعض اهل كمال دیمشدر (مناجات) الهی آدم اوغلانی مسكین
وبیچاره وآواره وبیمقدار نه كمال تحصیل ایتسون اوغلانلق پستلك بكتلك ایسه
مستلكدر بیرلك ایسه مستلكدر اكر آج اولسه دیوانه وطوق اولسه بیكانه اولور
اویوسه جیفه اولور اویانق اولسه متحیر وبیمقدار اولور همیشه عجز قرینی وخوف
دائم مقارنی اولور اكر معرفته چالشسه خطاب كلور كه وماقدروا الله حق قدره
اكر شفاعته طاینسه قولاغنه (من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) ندامی یتشور اكر
مقید اولمسه (ان بطش ربك لشدید) ایله تهدید اولنور اكر كورمك استرسه (لا تدركه
الابصار وهو یدرك الابصار) دیو عتاب اولنور اكر نشانن طلب ایلسه (لیس كمثله
شئ) ودخی (عن الافهام بعید) دنیلور اكر بلمك استرسه (لا یبلغه العقول
والافكار) دیو خطاب اولنور وبالجمله آدم اوغلانك ضعف وبیچاره لكن وحیرت
وحرمانن نیجه كوكل بیله ونه نك كبی دیللر تقریر ایلیه * آه آه آه الی یوم القیامة
امان امان امان الی ماشاء الله (ترجمه) هر كناهه معترف بر عبد پر جرم ولی *
سن خداوند صمدسن مغفرت اسی قدیر

فان عذبتنی فالذنب منی * وان تغفر فانت به جدیر

(جدیر) لایق وسزاوار معناسنه در (نتیجه) یارب اكر سن عذاب ایدرسن بكا لایق
واكر مغفرت ایدرسن سكا لایق اولانی ایشلمش اولورسین دیمكدر كه بو مآلده شیخ
طوغانی زاده دیمشدر (قطعه) صقین سلب ایلیوب سن اختیاری * ایدوب جرمی
دیمه كیم سندن اولدی * انكچون كبر ومقبول اولدی آدم * اولوب نادم دیدی
كندمدن اولدی * (ترجمه) كر عذاب ایلرایسك جرم وقصور مدر بنم *
مغفرت ایلرایسك پس لطفنه اولدی جدیر (نطق آخر)

دواؤك فیك وما تشعر * وداؤك فیك وما تبصر

(دوا) فتحله دركه علاج ديرلر سبب شفا اولان امردر صوری اولسون
معنوی اولسون (ما تشعر) اوّلكی بابدن شعر علم وفهم وادراك معناسنه اولور
سن اكلمزسين ديمكدر نظمه شعر ديديلر اهلی تام الشعور اولمق لازم
اولديغندندر زيرا شعرك جيد واعلاسی قوت شعور وحدت ذهنه محتاج اولديغی
ايچون ياخود سائر معارف كبی اوليوب علمه موقوف اولمق سببيله دردیلر
(داء) فارسيده درد ديدكلری دوانك ضدّيدر (توحيد) دوادن مراد حقيقة
الحقايقدركه جملهنك مقصودی اودر اهل توحيد مسلكنده * وحدتی كشته
كثرتش طاری * درهمه ساری ازهمه عاری * سری اوزره جميع ذراتده ساری
اولوب محجوبلر اندن غافللر در ديرلر وأدن مراد وجود حقيقی يه وصوله مانع
اولان تعين موهومدر (لب معنی) سنك مطلوبك اولان علاج ينه سنده در اكن
اكا فطانتك يوقدركه تركيده ده دوشمدك ديرلر كذلك سن علاجنی جستجو
ايلديكك درد دخی سندن حاصل اولمشدر آخردن كلمه دكلدر اما آنی امعانك
يوقدر (ترجمه) كنديكی كمتر صانورسين كوزيجك جرمك صغير * عالم اكبر
دورلمش سنده ايتمزسين نظر (فتح) صوفيهٔ كرام (كثرهم الله تعالى الى يوم القيام)
بيوررلركه اسم ذات كه الله لفظ شريفيدر اسماء باقيه اوزره مقدمدر وجملهده
ظاهردر وجملهيی مشتملدر ومظهر اسم جلال اولان حقيقت انسانيه دخی سائر
اسمانك مظاهری اوزره مقدمدر واول حقيقت دخی سائر حقايقده ظاهر وسائر
حقايقی مشتملدر وظهوری اعتبار يله عين اشيا واشتمال ملاحظه سيله كلدركه
سائر اشيا انك اجزاسيدر اشته اكابناء فاضل قيصری فصوص شرحنده ديركه
حضرت مرتضی اثنای خطبهده بيورديلركه (انا نقطة باء بسم الله وانا جنب الله
الذی فرطتم فيه وانا القلم وانا اللوح المحفوظ وانا العرش وانا الكرسی وانا السموات
السبع والارض) صحو طاری اولوب عالم بشريته كلدكده عذر ايدوب الفاظ
سكريه دندر بيورديلر وآسمان وزمين وجبالك تحملدن ابا واستنكاف ايلدكاری
امانت معروضه كه انی انسان حامل اولمشدر اسم الله مظهريتی وجميع اسمانك
جامعيتيدر ديديلر (وخلقت بيدی * وعلم آدم الاسماء كلها) بو جامعيته اشارتدر
اجزای عالمك جملهسی حقيقت انسانيه يه مربوط وانك بركت وجوديله
مضبوطدر (نكته) قوت القلوب صاحبی ديركه فلكلر بنی آدمك نفسلريله دور
ايدرلر وشيخ اكبر ابن عربی نسخهٔ احقق تام تأليفنك خطبهسنده ديركه * الحمد لله
الذی جعل الانسان الكامل معلم الملك * وادار سبحانه وتعالى تشريفا وتنويها

بانفاسه الفلك * يعنى انسان كاملى استاذ املاك ايدوب انك نفسلريله ادارۀ افلاك
ايدن حق سبحانه وتعالى يه جمد اولسون ديمك (ورفع السموات بغير عمد ترونها)
كريمه سنده عمد صورى يى سلب ايله اعمدۀ مستوره يه اشارت وار در انلر كمل
افراد انساندر كه انلره اوتاد ديدكلرى بو جهتدندر وبو حقيقت جامعه درخت
وجودك ميوه سيدر اصل مبدأ درخت اولان تخمى مشتملدر كه بيورلمش
(كما بدأكم تعودون) (لطيفه) اهل معما اشارتلرندندر كه برلفظك قلبى وسطيدر
مثلا عبدك قلبى بادر شيخ اكبر فتوحاتك بشنجى بابنده تصريح ايدر كه (بالباء ظهر
الوجود وبالنقطة تميز العابد عن المعبود) صوفيۀ كرام عندنده اصطلاحدر كه با
حقيقت محمديه در پس (يسعنى قلب عبدى المؤمن) حديث قدسيسنده قلب عبد
تعبيرى نقطۀ نكتهدن خالى دكلدر شيخ ابو مدين بيورر ديكه اشياى شهودمده
مشهودم اولان هرشيء اوزره حرف باء يازلمش مشاهده ايدردم بحث باء ونقطه
نيجه رساله لرله تفصيل اولنمشدر

وانت الكتاب المبين الذى * باحرفه يظهر المضمر

(كتاب مبين) نفس كليه دركه صوفيۀ كرام وحكما عقل اول وام الكتاب دنجى ديرلر
وجسم كلده منطبعه اولان نفس كتاب محو واثباتدر وانسان كامل مجموعۀ كتب
الهيه در روح اعتباريله ام الكتاب وقلب اعتباريله كتاب مبين ونفس اعتباريله
لوح محو واثباتدر (مبين) ابانه واظهار ايديجى (احرف) حرفك جمع قلتيدر بونده
مراد اعيان وصوردر كه هيولئ كليه يه طاريدر نفس رحمانى تعبير اولنور * سيد
سند ديركه حروف عاليه غيب الغيوبده كامنه اولان شؤن ذاتيه در شجرلك نواتده
كمونى كبى وشيخ اكبر ابن عربى قدس سره جنابلرى * كنا حروفا عاليات لم نقل *
متعلقات فى ذرى اعلى القلل * سخنيله انى مراد ايدركه بقيه سى بودر * انا فيه
ونحن انت وانت هو * والكل فى هو هو فسل عمن وصل * وحضرت شيخ اكبرك
بونظمنى شرح كبى برمنظومه ايدوب شيخ مغربى بيورر * لقد كنا حروفا عاليات *
نزلنا فى سطور سافلات * ظهرنا بعدما كنا خفيا * وصرنا الآن كل الكائنات *
وما الاكوان الانحن حقا * فانا كائنات الممكنات * اذا صرنا العوالم والمراتب
وذاتا ثم اسماء الصفات * تحجبنا بنا عنا الدينا * وفقنا بعده فى المشكلات * نسينا
عهد ايام الوصال * ولم نذكر عهود السالفات * رسول جاءنا بعد ذلك * علينا
منبىء بالمعجزات * وعافينا لنا منا الينا * وسرنا اتقينا عن جهات * عبرنا عن
نفوس زاكيات * وعن رب الذوات القابلات * وصلنا واتصلنا واتخذنا * بذات

العين صرنا عين ذات ＊ وفي التفصيل لم يوجد سوانا ＊ ولم يوجد كذا في المجملات
وشيخ مصري خلوتي (ع) هر دمده سماوات حروفه سفرم وار ＊ ديوب وبر كفته ده
دخي (ع) طاغيلوب تركيبم اوتوز ايكي حرف اوله تمام ＊ بيوردقلري كلام وامثالي
مشرب شيخانه در قالديكه مسئلهٔ وحدت تفهيمنده معبود حقيقي يي حروف
هجاء اوزره اعضاي محسوسه ايله وصف ايلمك سمتي حروفيه نك مردود اولان
مسلكيدر كه بحر الكلام مده ونور الهداده تفصيل ورد اولنمشدر (وانلرك) جاودان
نام صغير وكبير فارسي كتابلري كه بري فضلك وبري افضلكدر ذاتنده تصوفده
بر مجموعه در لكن كبيري خامس كتب خمسهٔ منزله در فضل مقتوله سوي سمادن
نازلدر ديو اعتقاد لري اكر واقع ايسه سلس القولدن بيدا فضلات مقوله سي
اولمش اولور (العهدة على الراوي كرسالة النقطوي (مضمر) قلبنده كيزلي اولان شي
وبونده مراد اسما وصفات الهيه در كه سراپردهٔ عزتده پنهان ايكن مرايا ومجالئ
اكوانده ظهوري اوله سندن عبارت اولان كتاب مبينك حروفي واسطه سيله در
(ترجمه) كنديكي اكاه دلكدر اول مبين اولان كتاب ＊ آشكار اولور حروفندن
انك سر قدر (نكته) مضمرك حروف واسطه سيله مظهر اولمسندن بودخي
منفهمدر كه فواتح سورده اولان حروف مقطعه حقنده متأخرين علماء دلالاتدن
تأويلات استخراجنه جد ايلديلر اكر مكنون ومكتوم قالمق مراد الهي اولمسه
انزال بيورلمز ديو يازدقلري مزايادن بري بودر كه اول حروف سر قدره
ظرو قدر كه جناب پيغمبره افاده اولنوب انلرك معلوملري وسائرامتدن
مكتوملريدر وقتيله آشكار اوله قده قطعا چون وچرايه ناسك مجاللري اولمسه
كركدر ديديلر كه حق تعالى بيورر (وما يعلم تأويله الا الله والراسخون في العلم)
لفظ كريمنده واوي عاطفه در ديديلر لكن متقدمين واوي استينافيه در الراسخون
مبتدا اولوب خبري يقولون جمله سيدر ديديلر آمنا بالله وبقدره وقضاه (معرفة)
اظهار مضمر حسابده بر لغزدر كه مثلا بر كمسنه سورهٔ اخلاصدن بر حرفي اضمار
درون ايلسه اكا بو درت مصرع اوقنوب قنغيسنده اول حرف وار ايسه لا على
التعيين خبر ويره انلرك اولكي مصرعي بر اعتبار اولنوب ايكنجي ايكي واوچنجي
ضعفيله درت ودردنجي دخي ضعفله سكز ديمشدر اول حرفك بولنديغي مصرعلرك
رقملري جمع وحروف ميزان برر برر سر الاعداد اولنور عدد مجموعك منتهي اولديغي
حرف خبر ويريلور كه اضمار ايلديكي اودر مصرعلر بونلردر ＊ من در شرفم بعلم دفتر
مطلق ＊ شمسم قرم شريك زهره زشفق ＊ هر كوهر ودر ز لؤلؤ لالا فر ＊ كوينـد

زتحت وفوق بك حق يكحق * ميزانى بواون بش حروف مرتبهٔ مركبه در .

(بسم الـه رحـنى قـو د كـف
٣٢١ ٥٤ ٦ ١٠٩٨٧ ١٣١٢١١ ١٥١٤

فلا حاجة لك فى خارج * يخبر عنك بما سطروا

مصرع ثانيدن بدل (ع) ففكرك فيك وما تفكر * دخى نسخه در بيانى ظاهردر (ترجمه) پس سكا حاجت دكل خارجدن استخباره هيچ * لوح قلبه قيل نظر و برراوهر شيدن خبر (فتح) بو بيتك مآلى حضرت اميرك بوكلامنى دخى تأييد ايدركه صفين وقعه سنده عسكر معاويه مغلوب اولمق صورتنى حس ايلدكلرنده حيله به سالك اولوب مزراقلر اوزره مصحفلرى و يره ايلديلر كو ياحكم مصحفه دعوت ايدوب امر حقه راضيوز اكرفارشو قور سكز حق تعالى يه وكلامنه واحكامنه معارض اولورسكز ديمك مراد ايلدكلرنده حضرت امير مرادلرى حيله اولديغنى بيلوب كشفا بيورديلركه (انا كلام الله الناطق) يعنى حق بنم بدمده درانلرك رفع ايلدكلرى مصحفلر كلام الله صامتدر لكن بن كلام حقك ناطقيم ديمك اولور بوسياقده شيخ * اكبر بيورر * انا القرأن والسبع المثانى * وروح الروح لاروح الاوانى * فؤادى عند مشهودى مقيم * لشاهده وعند كمولسانى (بيت)

العلم بالله جماع الشكر * والجهل بالله جماع الكفر

(بالله) باالصاق ايچوندر لكن قسميه اولمق خوشدر جماع كتاب وزننده وجمع كبى مصدر بمعنى الفاعلدر جمع عددى مراد اولنمق (الخمر جماع الاثم) حديثندن منفهمدر كفر انكار نعمت معناسنه اولدقده شكره مقابل كفران النعم ديمك قصد اولنور (ترجمه) حقى بيلمك جمع ايدرهر نعمتك شكرين بسر * بيلمك هر كفرى جمع ايدرسن اندن قيل حذر (نطق)

اذا المشكلات تصدين لى * كشفت غوامضها بالنظر

(اذا) دخى نسخه در (مشكلات) ملتبسات (تصدين) ماضينك جمع مؤنثيدر عارض اولدى ديمكدر تحتنده مستترهن مشكلاته راجعدر (غوامض) غامضك جمعيدر غامض واضحك ضديدر وانك يرنده (حقايق) نسخه در پس اندن مراد دهرك تبدليله تبدل ايلميان مسئلهٔ ثابته در (نظر) بونده تأمل وتفحص ديمكدر (ترجمه) هرندم برمشكل ايتسه خانهٔ دلده قرار * ايلرم نور نظر ايله نهانن آشكار

وان برقت فى مخيل الظنون * عمياء لا يجتليها البصر

(برقت)

(برقت) تلألؤ ایلدی وپارلدی دیمکدر (عمياء) مشکوك ومستور اولان مسئله (لايجتلى) امر معروضه نظر ایلمز یعنی انی استخراج ایلمکده عاجز اولوب دقت وامعان ایدوب مأیوس اولمق سببیله باقمز (ترجمه) کر محل شکده وشبهه عارض اولسه اشتباه * کیم انك کشفنده عاجز قالسه چشم خیره دار

مقنعة بغيوب الامور * وضعت عليها صحيح الفكر

(مقنعة) تفعیلدن مفعولدر قناع ایله مستوره دیمکدر (غيوب) غائبلرکه حاضرك ضدی بردر (فكر) جنسدر واحدی فکرتدر صحيح الفكر برنده جسام العبر دخی نسخه‌درکه اعتباره شایان امور جسیمه دیمکدر (عبر) فکر کبی عبرتك جنسیدر عبرت نظر والتفات ایله کیشی یه بطریق الانتقال حاصل اولان پند (ترجمه) یعنی امر غیبله پوشیده اولسه مشکلم * ایلرم فکر صحیحی آکا همدم یارغار

معی اصمع كظبى المرهفات * افرى به عن ثياب السير

(اصمع) فی الاصل قولاغی کوچك کمسنه دیمکدر قیاقتنامه قولنجه ذکای طبع وجودت رأی نشانه سیدرکه بوندن رأی رزین عازمدن عبارتدر اکرچه اصمعاندن بری دخی ذکی ومتیقظ اولان قلبدر لکن بربیت صکره قلبی مستقل یازدیغی جهتدن بونده فقط رأی جید قصد اولنور (ظبى) اصلنده ظبين ضم وکسر ایله در اضافتله نون ساقطدر جمعدر ظباط کبی ومفردی ظبادر اصلی ظبو اولوب واودن بدل هاء لاحق اولدی لغتده ظبه اوقك جارحه سیدر قلجده دخی آغز طرفی مراد اولنورکه ابن زهیر دیمش (تعادر ایمانهم بینهم * کؤس المنايا بحد الظبينا (مرهفات) بلنمش وکسکین قلجلر سیوف حداد کبی (افرى) اقطع واشق معناسنه کسرم دیمك لکن اصلاح ایچون اولان قطعده زبانزددر (سير) فکر کبی سیرتك جنسیدر سیرت روش وطرز وطورکه هرکسك خاصه مظهر یتندن پیدا اولور (ترجمه) حدت شمشیر فکر وفهمم البت جزم ایدر * رشتهٔ اشکالی هم ایدر جابی تار ومار

لسان كشقشقة الارجى * او كالحسام اليمان الذكر

(شقشقه) کسر ایله اسرك دوه نك اغزندن چیقاردیغی جکر کبی قرمزی نسنه در (يمان) اصلی یمنی اولوب یادن الف بدل قیلندی پس یمانی غلط اولور (ذكر) اسم آلت معروفدر بوندن معنای دیکری اولان پولاد مراددرکه حدیدك شدید اولان نوعیدر چلکدن قویدر (مألى) وصف سابق ایله موصوف بنم قلبم اولدیغی کبی شقشقهٔ اشتر سرمست کبی ویا پولاددن مصنع تیغ هندی کبی تیزاندر تیز زبانم

واردر (ترجمه) پس لسانم بلبل حکمت نوادردم چکر * یا که بر شمشیر پولاد یمان آبدار

وقلب اذا استنطقته الامور * اربی علیها بواهی الدرر

(قلب) لسان اوزره معطوف وعاطفی محذوفدر (استنطقت) ماضیٔ مؤنثدر مصدری استنطاق سویلتمك (امور) بونده عهدلك افاده سی وسباقین قرینه سیله مقصود عموم واکدار در (اربی) افعالدر ماضیدرزیاده اولدی دیمکدر ثلاثیسی ربا معروفدرکه ربح دیرلر صورت بیعده اولمغله جادهٔ شرع شریفدن منحرفدر (بیت) ذکرو دوران دنیجك صوفیه تاوانی دیر * دورشرعی دیسه لرزاهده ظب ظب صیجرر (بواهی الدرر) موصوفنه مضافدر الدرر البواهی ایدی جمعلردر مفردلری درة بهیة در (نتیجه) بنم برقلبم واردرکه (ع) بلبل شوریده یی هجران کازآر اغلادر ناطقه سنجه سوزه کلسنه در دوغم سبب اولور آشته اول سبله مخنساز اولسه کویا که سمط بهایه حرواریدصفا نظم ایدر وبویله خیال اولنورکه طوطیٔ دله هم وغم وغصه شکرستان لطافت اولوب کمال بلاغت وفصاحتی اول آیینهٔ حالمدن منعکس اولور بنم ذهن وقادوطبع نقادم عادت بلغایه مخالفدر (ترجمه) قلبم استنطاق ایده حکمتله چون امر عجیب * حل ایدرمشکللری ایلر جواهرلر نثار

ولست بامعة فی الرجال * اسائل هذا وذا ما الخبر

(امعه) کسراله ومیم مشدده ومهمله نك فتحه لریله اول کمسنه درکه هرکیمی کورسه سنکله یم دیرلکن بلادت وحماقتندن ناشیدر (اسائل) ضمله در مفاعله بابندن نفس متکلمدر اقاتل کبی (ترجمه) عاجزا ولم کمسه نك قطعا سؤالندن دخی * مشکلم برکسه دن ایتم سؤاله اعتبار

ولکننی مذرب الاصغرین * اقیس بما قد مضی ما غبر

(مذرب) تقدیم معجمه ایله افعالدن فاعلدر قوت ناطقه ایله ادارهٔ کلامه قادر کمسنه یه ذرب اللسان دیرلر فتق اللسان کبی اهمال ایله مدرب دخی نسخه در وذرب کبی لسن وذلیق ومسلاق ومصقع وسائراوصاف حسنه وقبیحه سی دخی واردرکه خصایص اللغه انلری تفصیله تعهد ایلمشدر اصغرین تثنیه صیغه سی اوزره درانلردن مراد لسان ایله فؤاددرکه انسانده انلردن اصغرعضو یوقدر وصغیرالجرم کبیرالجرمدرحتی انسانك کمال جلالت شان ویارذالت وهوانته آنلر سببدرکه بری برینه اویمق کبی (ع) صدجان فدای انکه زبان ودلش یکیست *

وخلاف

وخلاف شرع اولان اموره جزم درونی کبی که نهایتی سلب ایمانه دك نعوذ بالله
رسیده ایدر ودخی تکلمنده خطا ایلمکله نهایتی قتلنه دك ایصال ایدر (منقبه)
اهل تفسیر یازدیلر که حضرت لقمان بر دفعه مأمور اولدیکه بر غنم ذبح ایدوب
اطیب اعضاسنی تفریق ایده قلبله لسانی اخذ ایلدی بعد زمان ینه عینیله ملهم
اولوب اخبث اعضاسن تمییز ایله امر اولنمقده ینه انلری اختیار ایلدی حکمتندن
سؤال وارد اولدقده محل طیبده بونلر جمله دن افضل واصلح ومکان خبیثده ینه
انلر مجموع اعضادن اخبث وافسد اولورلردیدی خصوصا که اثرده دخی قلب
حقنده اذا صلح صلح الجسد کله واذا افسد فسد الجسد کله وارد اولمشدر اشته
انکچون معیدی صاحب بصیرت انما المرء باصغریه دیمشدر باصغرین فی المرء
تقدیرنده حذف وایصال اولنمدی انسانك شرفی کبی تلقی دخی کندیدن اولوب
وکندیده اولان اعضانك غایت صغیرلرندندر دیمك اولور (ع) مور ایسه خصمك
ینه مردانه بیل (اقیس) قیاس ایدرم دیمکدر قیاس تقدیر ونسبت ایلمکدر
(غبر) باقی قالدی دیمکدر (خلاصتین) بن ضعیف الرأی اولمدیغم کبی زبان
وجنانم دخی بنم یدمده در هر نوجهله تقلیب مراد ایلسم عنایت حق تعالی ایله
ممکندر اشته بویله اولمقدن ناشی زمان غابری آرزو وایلم زیرا آنی زمان ماضی یه
قیاس ایله حسرتکش اولمغه شایان اولمدیغن خارجه چیقررم (رباعی) کیمی
دلدادهٔ افکار ماضی * کیمی مستقبلك حکمنده قاضی * لبیبا حاله حال اولمش
زمانده * نه مستقبل نه ماضی حاله راضی (ترجمه) تجربه ایتدم لسان وقلبمی
عبرت ایله * حال واستقبالی ماضی یه قیاسم وارهزار (نطق آخر)

وفی الجهل قبل الموت موت لاهله * واجسادهم قبل القبور قبور
(نتیجهٔ سخن) خالقنك وحدانیتنی چونکه بیلمك ایله انسان مأمور وعات خالقی
اولان عرفان ایله معمور اولمیه اکرچه حیات صوری ایله متصف ایسه دخی
حیات معنویلری یوقدر فی الحقیقه موتادن معدودلردر که قبور ظاهری یه
دخولدن اقدم جسدلری قبر معنوی اعتبار اولنمشدر مطلوب اولان بونك ضد
وعکسیدر که موتوا قبل ان تموتوا سریله موت صوریدن اول نفس وماسوامو تیله
مظهر حی وقیوم اولمقدر (ترجمه) اولمزدن اول اولودر جاهل اولنلر بیکمان
اولمش قبوردن اول اول اجسادی انلاره قبور

وان امرءا لم یحی بالعلم میت * ولیس له حتی النشور نشور
مصرع اول بدلنده بو مصرع وبالعلم من لم یحی لاشك میت نسخه در (خلاصهٔ

تحقیق) برکمسنه که علم الهی حقیقی ایله ویاانك اربابنه محبتله حیات طیبه تحصیل ایلمیه مرده درحال بوکه خلق حیات ثانیه یه واصل اولنجیه دلـُانك ایچون زنده لك یوقدر (ترجمه) شول کسکه علم حق ایله حی اولمیه میتدر اول * دیر لمزاول بودنیاده اولنجه تاوقت نشور (نطق دیکر)

ابنی ان من الرجال بهیمة * فی صورة الرجل السمیع المبصر

اهمزهٔ استفهام (بنی) ضم وفتح وشدیاایله تصغیردر اصلی ابن اوغل معناسنه انك دخی اصلی بنودر که زائل اولان واود راب واخ اصلمنده ابو واخو اولدیغی کبی ومحذوفی واواولدیغنه مؤنثی بنت کلمسی شاهددراخده اخت کبی زیرا بورسمه تابرمؤنثنه لاحق اولمازالاانك مذکری البته محذوف الواواولوروبوکه دخی جمعنده اخوات دیدکلری دلیلدروروزنی فعلدراکادخی جمعی ابنأاولدیغی کواهدرکه اصلی ابن درجمل واجمال کبی یابنی تصغیرنده یاء مشدده نك فتحی وکسری لغتدر ابنی لفظنده اتفاق نسخ وشروح اولمسه ابنی مکبرومثنا برفعله مفعولیت احتماالنه رمنك تحملی وارایدی (بهیمه) چارپای اولان حیواندر سبحان من خلق البقر علی صورة البشر (مآل) رجال صورتنده ای اوغلجم حیوان واردرکه ایشیدوب کورن کشی صورتنده اولمغله انسان ظن اولنور (ترجمه) ای اوغل بعضی بوخلقك چارپادرمعنیده * صورتی انسان ایشیدرهم کوررایلرسروز

فطن بکل رزیة فی ماله * واذا اصیب بدینه لم یشعر

(فطن) فطانت ماده سندن ذکی وعاقل دیمك (رزیة) نقصان ومصیبت (مطمح معنی) مالنه کلان نقصانی فهم وادراك ایدرلکن دیننه کلن مصیبتی اکلیوب اذعان ایلمز اهل اسلام اولان کمسنه نك طوری برعکس کرکدرکه داٸما دیننه وآخرته مضر اولان شیده دقت وامعان ایلیوب راضی اولمیه اکردنیاسنه مضر دخی اولورسه زیرا اکثر اهل الجنة البله حدیثنده یازمشلرکه اهل جنتك اکثری امور دنیاده عقل معاشنده بلاهت وحماقت صاحبی اولور لکن امر عقباده واحوال معادده موشکاف وصاحب دقت وفطنت اولور (ترجمه) هرمصیبتکه ایرر ماله آنی اول خوش بیلور * دیننه ایرسه مصیبت اولورا ولدم بیشعور (نطق آخر)

حرض بنیك علی الآداب فی الصغر * کیماتقربهم عیناك فی الکبر

(حرض) امردرآخری معجمه اولورسه ترغیب وتشویق ایله دیمکدر واکرمهمله اولورسه اودخی حرصدن اولوب حرصه کتورآرزویه دوشور دیمك اولور (بنین) ابنك جمع منصوبیدرکه تفصیلی بیت اسبقده یازلمشدر (اداب) ادبك جمعیدر بونده

مرادزمانك حالى وناسه كران كلمين اطوارواوضاع دركه حسن خلق ومراتب ناس
يعنى ابوين واستاذ وشيخ طريقت وعلما وسادات وحفاظ وپيرانك بر برلرندن
مرتبه ده تفاوتلرى افاده اولنه مثلا غسل يد قبل الطعام ابتداشاب لرك صكره
پير لركدر وبعد الطعام عكسيدركه ابتدا شيوخ صكره شبان تطهير ايده لر ولوازمك
برى تعليم استنجادركه انده وعبادتده وسوسه يه ابتلادن صيانتدر بو وسوسه خنزب
نام شيطاندندر مثلا آبدست وغسلده اسراف مرتبه سنه وارمقدن محافظه
اولنه كه لاحرج فى الدين دينلمشدر وغلظت عبادتدن يعنى دخال زاهد بارد ومتشيخ
اولقدن دخى صيانت اولنه وصبينك تأديبده تحملى دخى ملحوظ اوله كه هر
برينك درجه سنده تفاوت مسلمدر حاصلى قبل الفطام ضرب وتخويف قطعا جائز
دكلدر وقت حاجتده ممكن اولدقجه ابوين برى بريله وضرب ذكريله تخويف ايده لر
قوللق چكميه لر وضرب ايتميه لر وقت ضربده دخى اوچ دكنكدن زياده اولميه
لطف ايله ترغيب عنفله ترهيبدن افضلدر نماز ايچون جبر اولنمق حدنده اون
دكنكدن تجاوز اولنميه وآلت ضرب دخى ضرب شرعينك عصاسندن دون اوله كه
امام مالك موطأده بو بابده برحديث شريف روايت ايدركه تبديل آلت
بيورمشلردر زيرا كتاب عزيز تعلم قراءتى خدمتنده اولان صبيان اوزره شدت
جائز اولماز كه حد يتنده كلمشدر حفظ قرآن ايدنلره بين الكتفين نبوت درج
اولنور فقط فرقى عدم وحيدر ديو بيورمشلردر بو امرده انطاق حق ظهورى
مشاهده اولنمشدر (عجيبه) مكتب كودكلرندن برى برشديد معلمدن اثناى تعلمده
ضرب حدندن زياده شديد واقع اولوب اياغندن قان ظهور ايلمش تسليت
ايچون خليفه لرى اولان شخص دكنك بخشندن چيقمشدر ديوب عصاى
كليم الله مراد ايلمش اول صبى دخى هنوز موسى كيدر وعصاوما وانك برينى بلمز كن
ديمشكه اكر او شئ اولسه چيقمز ايدى اشته برسوز اهلندن غيريدن صادر
اولمق من طرف الله انك لسانندن اجراى معنويدر ديدبلر ابن رومى معلمين حقنده
ديمشدر (شعر) شيخ اذا علم الصبيان افزعهم * كانه ام صبيان وغيلان * خصوصا
اكثريا مكتب خواجه لرى كيجه نسوان وكوندوز كودكان ايله الفتدن ناشى
عقللرينه نقصان سرايتى نمايا ندر (شعر) وكيف ترجى العقل والرأى عندمن
يروح على انثى ويغدو على طفل * اولادك بابالرى اوزره اولان اوچ حقلرينك برى
كوزل نام ايله تسميه ايدوب وامتيازه سبب اولور برخوش لفظ لقب تعيين
ايلمكدر زيرا ابناى زمان برلقب قبيح ايله تشهير ايلدكده تحويل اولنماز وايكنجى

تعليم خطدر خطك حسنياتى تعد اداولنماز كه ديمشلر (نظم) يارد ربا كه رب يسردن * همسبقدر ولا تعسردن * عقد الفت ايدوب الف بادن * حب موروث دكدى آبادن * اودبستانده خواجگان زمان * اولديلر جانشين ابجدخوان فيض بخش لسان ناطقه در * محرم راز ايلسك ثقه در * تعليم خط حقنده بو فقير بر حديث اربعين جمع وتحرير ايلمشمدر وبسمله فاتحهٔ نبوّت وخاتمهٔ مصحف رسالت عليه التحيت جنابلرى دخى امى اعلميتلرى بعد التحقيق بر معجزه اولمق اوزره يازى يازمق واقع اولديغى بحثك خلاصه سى تحفهٔ خطاطين نام طبقاتمزه ديباجه پايه سيله سرلوحه قيلمشدر واوجنجى حقلرى تزويجدر (صغر) كبر كبى مصدردركه برى كوچكلك وبرى بيوكلكدر انسانك مدت عمرين ترتيب ايلمشلردركه بطن مادرده ايكن جنين وطوغدقده وليد وطفل وبعد الفطام صبى مراهق بالغ واون طقوز ياشنده غلام صكره فتى واوتوزدردنده شاب واللى برده كهل وتمشه يتمشلره شيخ ودخى صكره هرم والى الوفاة شيخ فانى ديرلر تمشده عتيق الله وطقسانده اسير الله ديو ملاء اعلاده تلقيب اولنوب اول حدك بر كاتب ندركه ماتقدم وماتأخر مغفوردر الكلام يجر الكلام حاصلى بلوغه دك صغير ديمكله شهيردركه صغرى حالنده خالى ذهن اولمغله هرامره قابليت بولنوركه بيت ثانيده ظاهردر لكن تحصيل معارفلرى جبر يدر وعلاجى ابوينك دعاسى واكر بوغيسه روحلرينه هديه اولنقدر (كيما) كى فتحله درانجرا اولنان بركارك علتندن سواله جوابده استعمال اولنوركه عاقبت ايچوندر پس لام كبى ناصب مستقبلدر لكن ماء كافه عملدن كف ايدوب اعراب قديى اوزره قالور (تقر) كوزصوغمق معناسنه اولان قره مصدرندن مضارعدركه سروردن كنايه در زيرا بكاى فرحك اشكى سرد ودمعهٔ حزن كرم اولور اقر الله عينك ديرلر حق تعالى كوزيكى صوغتسون يعنى سنى فرحناك ايلسون ديمكدر (قرة عينى بك) ديمك كوزم صوغمسنه سببسين ديمكدر مسروريمدن كنايه در انك ضدى سخونتدر پس فعل مذكور قافك فتحيله دردنجى وكسريله ايكنجى بابدندر (ترجمه) ايله اولادك صباوتده ادبله معتبر * روشن ايده چشمكى ايردكده هنكام كبر

وانما مثل الاداب تجمعها * فى عنفوان الصبى كالنقش فى الحجر

(مثل) حكايه وداستان كه تركجه مثال ديرلر (عنفوان) برحالك اوّلى وبر كارك فاتحه سى مثلا مدت عمرك ابتداسى كبى كه بونده مراداودر (صبى) كسر وقصر ايله چوجقلق طفوليت كبى كه مراتب انسانيه نك دردنجى درجه سى اولديغى

بيت سالفده يازلدى بو بيتك مفهومنده مشهور اولان مثل كه العلم فى الصغر
كالنقش فى الحجر سخنيدر امام حسن بصرينك قوليدر (معناى شعر) سنك
تحصيل ايلديكك معارف وآدابك وقت طفوليتده تدارك اولنانلرى نسيان
وخطا وسهو قبول ايلمز كويا كه متانت حافظه سى طاشنه قلم حديد ايله تحرير
وحك اولنمش كبيدر ديمكدر بو شعر حيدرى ومثل بصرى مأخوذ اولان حديث
شريفى امام طبرانى كبيرنده ابو الدرداءدن تخريج ايدركه بيورمشلر مثل الذى
يتعلم العلم فى صغره كالنقش على الحجر ومثل الذى يتعلم العلم فى كبره كالذى يكتب
على الماء ديمك اولوركه اندن صكره تدارك اولنان اداب سنكين دكلدر كويا نقش
برآبدر انكيچوندركه الدرس حرف والتكرار الف ديمشلر وبويله ايكن بنه طلب
علمده حد ومقدار يوقدر ثريايه معلق وياچين ماچينه دخى ملصق وملحق اولسه
جالب وجاذب وتاحده دلك طالب وراغب اولملى كركدر (ع) شرط راهيست
در طلب مردن (ترجمه) پس صباوت ايچره تحصيل اولنان علم وادب * ثابت
اولور لوحۀ دلده كنقش فى الحجر

هى الكنوز التى تنمى ذخائرها * ولا يخاف عليها حادث الغير

(كنوز) كنزك جمعيدر فارسيده كنج ديرلر بونده مطلقا دفينه اولان مال مراددر
كرك ركاز اولسون كه صكره دن مدفون خزينه در وكرك معدن اولسونكه انده
خلق اولنور (تنمى) ايكنجى بابدن وتنمو اوچنجى بابدن دخى لغتدر آرتر معناسنه
تزيد كبى (ذخائر) جمعدر مفردى ذخيره معروفدر (غير) كسر معجمه وفتح تحتيه
ايله در مغايرت ماده سندن اسمدر (معنى) اول آداب مجموعۀ مكنونه خزائن
مدفونه دركه ذخائر منافعى مزداد اولمقده در كردش افلاكدن حادثۀ تبدل وتغير
وعارضۀ فساد طارى اولمق خوفى يوقدر (ترجمه) بر خزينه در ادب اكسلمز
آرتر نعمتى * كردن كردون صفاسينه انك ويرمز كدر

ان الاديب اذا زلت به قدم * يهوى على فرش الديباج والسرر

(اديب) ادبلى كمسنه در (زلت) زلل يعنى اياغى سورچدى لغزيده اولدى ديمك
زلل انسانده وزلق ايله زلق حيوانده زبانزددر قدم ايله معا ذكر اولنسه فعل تجريد
اولنور اسرى ليلا كبى (يهوى) ايكنجى بابدن دوشر ديمك يسقط كبى (فرش)
فراشك جمعى دوشكلر (ديباج) ديبانك معربيدر معروف اطلس مزركشدر
(سرر) فرش كبى جمعدر مفردى سرير تخت وكرسى واسكمله در (ترجمه) چون
اديبك سورچه اياغى زبان اولمزا كا * فرش ديبا وسرير احترام اوزره دوشر

الناس اثنان ذو علم ومستمع * واع وسائرهم كاللغو والعكر

واع) واعی ایکن حرکه وصکره حرف حذفیله تنوین ابقا اولندی (سائر) سؤردندر ارتق که بقیه معناسنه (لغو) بیهوده وبی فائده عکر دردی که طورتو چوکان دیرلر یاغ وبال وخمر کبیلرده اولور مهمل دخی دینور (نتیجهٔ کلام) صافدل انکسکه علم ومعرفت پیراشود * غل وغش آن جاهلی دارد که دردآسا بود * مفهوم منجه انسان ایکی قسمدر بری علما دروبری دخی انلردن تعلم ایدن مأخوذینی حفظ واحاطه ایدنلردر انلردن ماعداسی (ع) وسواهم من همج الهمج) نشیده سنجه لغو واعتباردن ساقطدر برمایع نسنه نک صافیسندن قالان طورتوسی کبی لاخیردر بهایم کبیدردیمکدرکه بو مفهومده جامع صغیرده بیورلمشدر الناس رجلان عالم ومتعلم ولاخیر فیما سواهما * وانک عقبنده اولان حدیثده دخی ناس اوجدر بری گناهدن سالم وبری علمنک اجریله غانمدر اوچنجی شاحب وهالکدر که گنهکاردر بیوریلمشلر (وبنه براثرده بیورمشلرکه اول کسنه یه الله تعالی مرحمت ایلسون که بزدن حدیثی دیکلیه وانی کرکی کبی واعی وحافظ اوله وصکره کندیدن کوزل حفظ واحاطه یه قادر اولان کیشی یه تبلیغ وروایت ایلیه صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم (ترجمه) خلق ایکی اولور بری عالم بریسی مستمع * ماعداسی لغو ودرد اولدی خدادن بیخبر (نطق آخر)

لا یبلغ المرء بالاحجام همته * حتی یواصلها منه بتغریر

(احجام) لازم وحجم متعدیدر بونوادردندر که ثلاثیده متعدی ومزیده نقله لازم اوله کب واکب کبی احتمالدرکه ثلاثیلری اولمیه معناسی کیروقالمقدر حجم کیرو آلیقومق اولور (همت) قصد وعزیمت (تغریر) تقدیم مجمه ایله درمخاطره لی محله القا ایلمکدر لکن فروع فقهده مقرر اولدیغی اوزره تغریر بیع غرردرکه منهیدر نامعلوم نسنه یی صاتمق دریاده بالق کبی (ترجمه) کیروطورماغیله اولمز ایریشمز مقصدینه * کیشی ایرشمینجه تاکه آکه کارتغریر

حتی یواصل فی افنان مطلبه * غورا بنجد واعتابا بتعذیر

(افنان) بوداقلر مفردی فنن شاخدر بونده انواع معناسنه در (غور) نهایت معناسنه معروفدر بونده الچق وانیش نشیب کبی (نجد) نون ایله در ارض رفیعه دروبونده یوقش که فرازدر طریق معناسنه دخی کاور لفظ کریمده النجدین طریق خیر وطریق شرایله مفسر در انده دخی استخدام ایله بیت مصنع اولور ویاخود دو بستان (اعتاب) فوقیه وموحده ایله وزن ومعناده ارضادرکه (ع)

قول بعذر واعتابها) مصرعنده حرف البا ده افاده اولنمشدر (وان يستعتبوا فما هم
من المعتبين) كريمه سى بو ماده دندر (اعنات) دخى نسخه دركه خلاصى ممكن
اولميان كاره القادر بو جهتدن عنت ذلت ايله مفسردركه (عنت الوجوه للحى
القيوم) اطاعت وانقياد ايچون ايات جنه دندر (تعذير) ذال ثخذ ايله تقصير
معناسنه در (مآل شعر) سابقنه مربوطدر امر دنيا بويله دركه اكر برنسنه يى
مطلب اتخاذ وانى مطمح نظر ونصب عين وتحصيلنه نصب نفس وصرف نفس
ايدرسن هزار بار غبن وتغير بردرد ينه اوغرايوب ونيجه تعبلر چكيلوب طريقنده
اتيش ويوقش يعنى بر بلده يه عزيمت اهلنك ظاهرده چكديكى مشاق راهكه نيچه
طاغلر وبللر كچر كذلك طريق مرامده تعلى وتنزل ورفعت وذلت لازمهٔ آرزوى
وصلتدر راحت ايكى جهاندن ال چكمكدر ديدكارى بوندن ناشيدر (ترجمه)
ايرشمه راه انواع مطالب ايچره تا كه * اتيش يوقش ايله راه صفا نكريم وتعذير

خاطر بنفسك لا تقعد بمعجزة * فليس حر على عجز بمعذور

(خاطر) فاعل صيغه سنده مفاعله دن امردر (مآل محصل) انتشروا فى الارض
وابتغوا من فضل الله امرينه امتثال ايدوب نفسكى بر كار خيره مائل قيل حال عجز
ايله طورمه كه بو حالت كار عبيددر احرار عجزلر ايله معذور اولمزلر سنى بر امر خير ايله
مشغول ايده كوروالا نفس وهوا بر امر شر ايله سنى شاغل ايدرلر (سانحه) صوفيهٔ
كرامك خواطر ديدكارى قلبه وارد اولان حوادث نفسدركه بلاجرم فكره عارض
اولان واردات آفاقيه درانى نفى ايلمك لازمهٔ طريقتلريدركه قلبك جمله دن فارغ
اولمسى محالدر پس خواطر آفاقيهٔ نفسانيه يى نفى ايله وارداتى انفسيهٔ حقانيه
لايح اولوركه استاذ ديمش (ع) سورچيقر اغيارى دلدن تا تجلى ايده حق * حق
طريق علوانيهٔ وفائيه ده شكواى خواطر ايچون جمعه كون صباح نمازندنصكره
اوراد ووظائف تماميده مشايخ ايچون بر مجلس خاص معين واردركه فقراسى
شيخنه دفعنك صعوبتى اولان خاطره لرينى عرض ايدرلر اكر آسان ايسه صورت
ظاهرده انى دفع ايدرو اكر دكل ايسه دفعنه نفس ايدوب بامر الله اول حالت اول
سالكك درونندن بردخى عارض اولميوب نسيا منسيا قلبى اندن تطهير اولنور
وقتا كه اول كون اولدقده اوراد واذكار وصلاة اشراقدنصكره قاچ سالك موجود
ايسه آرقه ارقه يه اوتورورلر شيخلرى دخى سجاده سنده جمله سى بومقدار استغفاره
مداومت ايدرلر بعده بريسى ضميرينه لايح اولان خاطره يى شيخه عرض ايدوب
مثلا ديركه بو هفته ايچنده بكا اطعمهٔ نفيسه آرزوسى ظهور ايدوب خلجان

ویردی بروجهله انك دروغمدن ازاله‌سی ممکن اولمدی وبری دخی مثلا عبالك
اسوری عبادتدن دورایلدی بوهفته ده سائرایامدن تنزل اوزره‌یم دیروبری دخی
ابن فارضك بوبیتنك معناسنی بولامدم (ع) روحی فداك عرفت ام لم تعرف *
وبری دخی (وهو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین) آیت کریمه سنی تسلیت
مرتبه‌سی حل ایده‌مدم دیرکذا وکذا هرقاج سالك ایسه قرق ویاللی کمسنه
جمله‌سی دفع ایلدکاری خواطردن ماعدا خدشه‌دل اولان عقدهٔ خاطره‌لرینی
نقل ایله حلال المشکلات اولان مرشددن رجای عنایت ایدرلر شیخ مرشدانلری
بالجمله اصغا ایدوب صکره حلنه شروع وجمله‌سنی برربر بلانقصان بیان ایدر
مثلا اطعمهٔ نفیسه خاطره‌سنك دفعنده شیخ افندی کندینه ویاشیخنه واقع اولان
بعض احوالی نقل ایله نفس مبارکنك تأثیرندن اطمئنان نفس حاصل اولوب
طعامه دائر خدشهٔ خاطره‌دن رها وتسلیت بولوب امر عبادده دخی مثلا عبادتی
وقت خالیده قضا ایتدیروب بردخی واقع اولمیه دیوفاتحه اوقورلر بیتك معناسنی
وایت کریمه‌نك تفسیرینی دخی حل ایدوب کشوف معانی عنایتنه نفس پیرایله نائل
اولوب بعده برشبهه ادنی ملاحظه ایله حل اولور خلجان مرتبه‌سنه وارمز اشته
انتساب طریقتك ادنی خیروبرکتی بودرکه قوت قدسیه‌نك انواعندندر مجلسك
تمامنده سجله که سبحان الله والحمد لله الی اخره برآغزدن موجود اولنلر جهرایله
اوقیوب شیخ کامل بردعای شامل ایله حل مشکلات امرنده ازدرون متوجه
اولوب تخلیه وتحلیه رجاسنده سالکان آمین دیرلر بعد الفاتحه هرکس کارینه
منتشر اولور (ترجمه) خطردن احترازایدوب اوتورمه عجزایله سن * که حر
عجزی ایله معذور اولمزایتمه تأخیر

ان لم تنل فی مقام ما تحاوله * فابل عذرا بادلاج وتهجیر

(مقام) فتحله دراولکی بابدن (لامقام لکم) فتحله قرأتنده لاموضع لکم دیمکدر
ولامقام لکم ضمله تلاوتنده مصدر میمی مزیدفیه درلااقامة لکم معناسنه
(تحاول) سین طلب ایدرسین معناسنه در محاوله وزن ومعناده مطالبه کبیدر لکن
حیله ایله مشترك المادّه درطلبنده نوعاحیله ملحوظدر دیدیلر (ابل) دخی ادلاج
بابندن اولمغله همزه‌سی قطعدر ومصدری اولان ابلاء وزن ومعناده اظهار
واجهاردر (ادلاج) برطریقه کیجه ایچنده کتمك (تهجیر) هاجره ده یعنی شدت
حرارت صیف ده که دیار عربده وقت نومدر عزیمت صوب مقصود ایلمکدر
برمحلدن برمحله نقله هجرت دینورا کرشدائد احوال سبیله اولورسه (ترجمه)

مقام مطلبه ایرشمدکسه ای نعمجو * هرده وقت کرماده چالش قیل کاره تدبیر
(نطق دیگر) اصبر علی تعب الادلاج والسهر * وبالرواح علی الحاجات والبکر
بوشعر اشعث بن قیسه خطابا وارد اولمشدر (ادلاج) بیت سالفده معهود
وسابقدر (سهر) تحریك ایله درکیجه اویخوسز قالمق علتی (رواح) صباحك
ضدیدرکه زوالدن اخشامه دك اولان وقتدر (بکر) ضمله جمعدر و بکره
مفردیدرکه سحری اولان زماندر (ترجمه) صبرایت اتعاب ایلرایسه کرسحر
ایله سهر * روزوشب حاجاتك استه همتك واریسه کر

لا تضجرن ولا یعجزك مطلبها * فالنجح یتلف بین العجز والضجر
نجح) ضم نونله وجیمدن تأخیرمهمله ایله حاجتی روا اولوب مرادینه ایرمك (ضجر)
اضطراب (ترجمه) اضطراب ایتمه طلبده عاجز اولمیه سعیدن * ضجر
وعجزك ارابیرنده ظفر قالور کیدر

انی وجدت وفی الایام تجربة * للصبر عاقبة محمودة الاثر
(وفی الایام) مؤخر مبتدا ایله جمله سی حالیه اولور (اثر) نشان که فی الحقیقه اباغك
نشانی ایزیدرکه ذی روحك مرورینه علامتدر کذلك کتاب مؤلفك اثرفضلی
وکتابت کاتبك اثرقلمیدر ومسجد واقفك اثرخیریدر لکن بونده نتیجه وثمره قصد
اولنور (ترجمه) بویله بولدم هردم ایجره وارایکن برتجربه * صبرایچون
مردك جزاسی عاقبتدر خوش اثر

وقل من جد فی امر یطالبه * فاستصحب الصبر الا فاز بالظفر
(قل) ماضیدر وقلت عدمدن کنایه در (استصحب) ملازمت ومداومت ایلدی
دیمکدر ترجمه امر مطلوبنده بوقدرکسنه کیم سعی ایلیوب * صبری
استصحاب ایله بولمیه حاجاته ظفر (نطق اخر)

اصبر قلیلا فبعد العسر تیسیر * وکل امر له وقت وتدبیر
بو بیت (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) امر شریفنه امتثالا صبر وتوکلی
توصیه ایله (ان مع العسر یسرا) کریمه سنی افهام ایدر (بعد) قبلك ضدیدر وعند
وهلالك معناسنه دخی کاور (تدبیر) برکارك شروعنده عاقبت ونتیجه سنی
ملاحظه ایلمك که دابردندر (معنی) عسرتك اندفاعی عین یسر اولمق محققدر
سرمایه سی صبردر وهر حاجت وحالتك جلبی وکرك سلبی وقت مخصوصده واقع
اولورکه الامور مرهونة باوقاتها وهر کارك برتدبیری وهر عملك بررجلی واردر
امور عظیمه البته خیرخواه وعاقبت اندیش وعاقل وصادق عد اولنان کمسنه لرله

بعدالمشوره وبلكه استخاره دخی اولنوب مباشرت وشروع اولنه که نتیجه امور
شرعیه خیره تدبیر ایله تحول ایلمشدر مشورتده برسر خیر خفی الهی واردرکه
کندیدن عقلده ودرجه‌ده دارنده دون اولان اصحاب ایله مشاوره حری واردا ولوب
(وشاورهم فی الامر) نازل اولدی وعمکن اولمزسه نسوان ایله مشورة وضدینه
مبادرت باینده (شاوروهن وخالفوهن) صادر اولمشدر (ترجمه) برازصبر
ایت که بوعسرلک صوکی البت بولورتیسیر * اولور هر کار ایچون عالمده بروقتیله
برتدبیر

وللمهیمن فی حالاتنا نظر * وفوق تدبیرنا الله تقدیر

(مهیمن) ضم وفتح وسکون تحتیه وکسر میم ثانیه ایله دراصلی مؤأمن درهمزتین
جمعنك کراهتنی دفع ایچون ایکنجی تلیین وتسهیل ایله یایه محول اولوب واولی دخی
هایه انقلابی لغتدرکه اراقده هراق دینلور تفصیلی کتب لغات وفن صرفده
مسطور در اسماء حسنادندر جمیع موجوداته تنفیذ احکام ایله احاطهٔ تصرفاتی
تسلیط صاحبی دیمکدرکه بو جهتدن انلری مؤمن یعنی قورقدقلرندن امین
ایدیجی دیمك اولور (معنای بیت) اشته بو وصفله موصوف اولان خالقمزلک برزم
احوالمزه ناظریتی بهر ان دائمدر وبیت سابقده کرامورده تدبیرمزدرکاردر لکن
بزم تدبیرلریمزدخی بالکلیه انك تقدیرینه منوطدرکه یورر (وما تشاؤن
الا ان یشاء الله) اشته طریقهٔ خواجکانك عددنیازلری اون سکزه ترقی ایلدیکی
(العبد یدبر والله یقدر) حروفنك عددی ایچوندر دیدیلر (ترجمه) اولوبدر
اول خدا هر حالمزه شاهد ناظری * بزم تدبیرمز فوقنده در تقدیر بی تغییر

(نطق دیکر) ان عضك الدهر فانتظر فرجا * فانه نازل بمنتظره

(عض) تقدم مهمله ایله دیشیله ایصردی دیمکدر تکدیر امور عسیره مراد اولور
(یعنی) اکر امور دنیاده برکدر ظهور ایدرسه بشارتدر همان عقبنده فرجه
مترقب ومنتظر اول که (انتظار الفرج عبادة) حکمنجه اول شدته صبر ایله ینه
معبود موجوده انتظار طریقیله عبودیتکده دوام وبرررسن درحال فرج تعقیب
ایدر زیرا فرج دخی کندینه انتظار وطلبده اولنلره عنایت اولنور (ترجمه)
زخم اورر ایسه زمان اول فرجه منتظر * منتظر اولنلره یعنی اولور منتصر

اومسك الضر وابتلیت به * فاصبر فان الرخاء فی اثره

(بو بیت) دخی سابقی مألنده درکه (ولنبلونکم بنقص من الاموال والانفس
والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون)

کریمه سندن مأخوذدر (ترجمه) ایرسه زیان وبلا اولسك اکا مبتلا * صبر ایده کورکه رخائن وقفاسنده در

رب معافی شکی بعلته * ومشتك ماينام من سهره

(معافی) قصر ایله اسم مفعولدر عافیتدن معافی اولوب کسره استثقالیله تنوین قایه ویریلوب اصلی ناقص یائی اولمغله ینه یانك رسمی ابقا اولنمنی طیبی طیب الله ثراه (کل امتی معافی الا المجاهرین) اثر شریفی شرحنده مناسب کورمشدر اکر مشتك کبی کسره دلالتیله یأدخی خطا ساقط اولسه شاید که اجوف ظن اولنه زیرا وسطنده الفی تغلیط ایدر معناسی عافیت بولمش یعنی مضرات کندیدن زائل اولمش دیمکدر (ترجمه) نیجه صحیح کیشی وارکیم ایدر علتله زار * داخی نیجه خسته یی قیلدی سهر منکسر

کم من معانی علی تهوره * ومبتلی ماينام من حذره

(معانی) شدت معناسنه اولان عنادن مفاعله بابندندر معافی کبی (تهوّر) عاقبت اندیش اولمیوب برایشه بلا فکر مباشرت وشروع (ترجمه) شدته ایردی نیجه کمسه تهوّر ایله * خوف ایله چشمنده خواب اولمزانك مستقر

وفارح فی عشاء ليلته * دب اليه البلاء فی سحره

(فارح) فرحیاب (عشا) بونده مطلقا مغرب معناسنه که سحرك ضدیدر (دب) ماضیدر یوریدی دیمك مرکبی وبونده عارض وظاهر اولدی معناسنه درکه (مألی صفانك وبلانك دخی وجودینه اعتماد اولنمیه ایکیسی دخی زائل اولور دیمکدرکه مستعصم بالله خلیفه نك بو بیت اقتباسی مفهومندن در * واصبحنا النادار کجنات وفردوس * وامسينا بلادار کأن لم تغن بالامس (ترجمه) نیجه فرح کمسه لر کیجه صفاده ایکن * آکا ایرنجه سحر اولدی بلا منتشر

من صحب الدهر ذم صحبته * ونال من صفوه ومن كدره

(یعنی) بو عالم فانی یه راغب اولان کمسنه البته فلکدن شکایت ومضارتندن پشیمانی اظهار ایدر زیرا صفاسی سرور وکدرینی دخی جگر بلاغم دنیاده کرم اولمز انلرك ایکیسی توأمدرکه شاعر دیمش * اهل ماتم کریه ده کاب قسمت خنده ده * جانسنانك وبردیکی معجون دوخاصیتلیدر (ترجمه) دهر ایله صحبت ایدن صحبتنی ذم ایدر * شهد صفاسین ایدر زهر جفا منکدر (نطق اخر)

یا طالب الصفو فی الدنیا بلا کدر * طلبت معدومة فأیس من الظفر

(صفو) صفوتدر (ترجمه) ای بو دنیانك صفاسین استینلر بیکدر * استدك معدومی

مأيوس اول اكا بوقدر ظفر

واعلم بانك ما عمرت ممتحن * بالخير والشر والميسور والعسر

(فاعلم) دخی نسخه در (ممتحن) اسم مفعولدر معناسی مبتلادر (عسر) عسرتك جمعيدر (خلاصه) تحقيق سن مادامكه بودار ابتلاده سين هر حالك ضديله جريان ايدر انكله سن مظهر احسانسين مثلا اكر خير ظهور ايدرسه شرك زوالی اولمغله ينه خير صافی دكلدر كه شر البته ينه تعاقب ايدر و اكرام احسان ايله متصف اولورسن عقبنده بر حال دشوار آشكار اولور و يسر دخی يسر محض دكلدر بلكه عسرتك زوال و خلوندن عبارتدر (ترجمه) شويله بيلكه عمرك اولدقجه اولورسين امتحان خير و شر * و عسر و يسر ايله سنك عمرك كچر

انى تنال بها نفعا بلا ضرر * وانها خلقت للنفع والضرر

(انى) سؤال عن المكان لكن بونده استفهام انكاريدر (بها) ضميری دنيايه راجعدر كه بيت اسبقده كچدی (ترجمه) قنده بولورسين جهانده نفعی كاوله بيضرر * نفع و ضر ايچون برادلدی چو عالم سر بسر

فى الجبن عار وفى الاقدام مكرمة * ومن يفر فلن ينجو من القدر (جبن) خوف (مكرمت) ضم راايله دراكرام معناسنه درلن اكرچه نصب ايدر لكن وزن ايچون ساكن اولمشدر (ترجمه) عار اولور خوف ايچره اقدام ايچره اولور مكرمت هم فرار ايدن قدردن صنمه قورتيلور كيدر (نطق ديكر)

عسى منهل يصفو فيروى ظماءه * اطال صداها المنهل المتكدر

(عسى) قريبتى ايما ايدر درت فعلك بريدر (منهل) وزن و معناده منبع يعنى صو چيقان ير (ظمأ) وزن و معناده عطاش كه جمعدر مفردی ظمأن دخی وزن و معناده عطشان كبی صوسزديمكدر (صدا) قصر ايله عطش و مدی دخی لغتدر كه ظمأ كبی صوسزلق و صدأن عطشان وزن و معناسنده در (متكدر) بولانيجی كدردن تفعل بابنك فاعليدر (ترجمه) شايدكه چشمه صاف اولوب سيراب ايده صوسزلری * اول حالی آنلاره اوزاتدی چشمه سار بر كدر

عسى بالجنوب العاريات ستكتسى * وبالمستذل المستضام سينصر

(جنوب) ضمله جنبك جمعيدر كه طرف و ترکجه يان كه كيشينك درت يانی و عريانی مراددر عاری چپلاق سين عسايى توكيد و يا معنادن تجريد اولنور (تكتسى) كينور ديمك كه كسوه ماده سندن مضارع مؤنث و ضميری جنوبه راجعدر (مستذل) ذليل و خور (مستضام) مظلوم (ترجمه) جائزكه عريان كيشى

هم کسوه ایله خندان اوله * ظلم ورذالت اهلیده نصرت ایله دفع ایده ضر

عسی جابر العظم الکسیر بلطفه * سیرتاح للعظم الکسیر فیجبر

(جابر) قرق باغلایجی وجبار بو ماده دن منکسر دللری مسرور ایدیجی دیمك اولور (کسیر) قرلمش (یرتاح) یرحم معناسنه مصدری ارتیاحدر روحدندر حتی بو ماده دن بعض اوراده مرتاح حق تعالی یه اطلاق اولنوب ابونصر بستی رحیم معناسنه دردیمشدر حقنده مغفرت ملحوظ اولان میتده ارتاح الله لفلان دیدکلری امام صغانیدن مرویدر (ومرتاح) که خیول مسابقه دن بریدر اودخی بو ماده دندر (عظم) کسیردن مصرع ثانیده دخی یته اول مراددر لکن تکراری استرحام ایچوندر (ترجمه) شاید که جبر کسر ایدوب لطفیله دلشادان ایده زخم دلی ایدوب جبیره بند فیضی سر تسیر

عسی الله لاتیأس من الله انه * یسیر علیه مایعز ویعسر

(تیاس) یأس ماده سندندر که نومید اولمقدر سیبویه دیرکه باب رابعدن ماضیسی وباب ثانیدن مضارعی یائس ییئس علم یضرب وزننده کاور یعنی ایکیسنده دخی عین الفعلی مکسور لکن حسب یحسب بابندن یعنی سادسدن دکلدر دیدیلر وبونده لغت نخعیه ده (افلم ییأس الذین آمنوا) علم معناسنه در کندی معناسنه دکلدر پس یعلم وزننده اولور بعضیلر دیرکه علیای مضر مضارعنی مکسور وسفلای مضر مفتوح اوقورلکن قول اول مختاردر وبونده مقصود بودر (یعز) قلیل ونادر معناسنه عز یز ماده سندن ایکنجی بابدن مضارعدر (یعسر) بشنجی بابدن یعنی ماضیسی کبی عین الفعلی مضمومدر (عساك) خبری حذف اولنمشدر تمام بیتدنصکره (سیسهل ماعسر علیك) تقدیر اولنور (یعنی) سن مأیوس اولمه که مقتضای شرع بودر زیرا یأس کفردر (لاتقنطوا) آیتی ایله نهی وارد اولدی کمال امن دخی (ولا یأمن مکر الله الا القوم الفاسقون) کریمه سیله منهیدر پس موحد امن ایله یأسی کفه تی میزان بربرندن راجح قیلمیه خوف ورجا دخی انلره تابعدر که خوفك نهایتی یأسه ورجانك غایتی امنه واردر حال صحتبدن بودر قالدیکه مریضده خوفك دخی بالکلیه رجایه انقلابی لازمدر (حتی) خواجه بهاء الدین محمد نقشبند حضرتلرندن برخسته یه دعا طلبنده جوابلری حرف دال اولانلنده لایشرح الواعظ بیتنده مشروحدر (ترجمه) شاید که مأیوس ایتمیه لطفندن اول پروردکار * نادر اولوب دشوار اولان آساندر آنکه قبیل نظر

(نطق دیکر) لئن ساءنی دهر عزمت تصبرا * فکل بلاء لایدوم یسیر

(دهری) نسخه‌در (ترجمه) کربنی غمکین ایدرسه دهرا کاصبر ایدرم * هر بلا چونکه دوام اوزره دکل اولور یسیر

وان سرنی لم ابتهج بسروره * فکل سرور لایدوم حقیر

(ابتهج) نفس متکلم افتعال بابندندر لم ایله لفظی وجزائیله محلی دخی مجزومدر (سرور) ثانی نکرة اعاده اولندی اکرچه اولك غیریدر لکن متعدد وبلکه بلاعدد دخی اولسه مادامکه غم کبی زائلدر اودخی شیء حقیردر که دیمشلر * دوست خندندن نه لطفم دشمنك ذمی نه غم * فارغ البالم وبال وسعد حالمدن بودم (ترجمه) کربنی شادان ایدرسه اولیم مسرورا کا * هر سرورك چون دوامی اولمیه اولور حقیر (نطق اخر)

لئن ساءنی دهر فقد سرنی دهر * وان مسنی عسر فقد مسنی یسر

مصرعلرده اولان جمع اضداد وثانیده دخی (ان مع العسر یسرا) کریمه سنه ایهام کرات ایله سابقی ومرات ایله دخی لاحق اولور مآل بیت ترجمه‌دن ظاهردر (ترجمه) غم کتورسه کرزمان کوردم سرورین برزمان * عسر ایرشدیسه بکا ایردی نیجه دمده یسر

لکل من الایام عندی عادة * فان ساءنی صبر وان سرنی شکر

(مآل) هر کون بنم بر معتادم واردر انی پیشنهاد فؤاد ایدوب راحتنز ادا اولنمشدر اول معتادم بودرکه اول کونك ظهورینه دقت وامعان ایدرم اکر بکا مرادی غمکین ایدوب اساءت که برکوتولك ایدرسه بنم اکا مقابله‌ده اعتیادم صبردرکه مفتاح الفرجدر زیرا ترح دخی فرح کبی بردوام دکادر یوقا کر اول روز شادی فزون اولورسه بن اکا دخی دلبند اولم لکن سرور بر نعمتدر انك زیاده اولمسنی قصد ایدوب (لئن شکرتم لازیدنکم) مفهوم منجیه شکرلنده امننه تعلق ایدرم زیرا وقت نعمتده امت مرحومه حقنده خدمات خیریه ایله متصف اولمق زوالیله خالی قالمقدن اولادر مقصود عدم علاقه‌در وشکرم دخی الشکر لله دیمکله فقط لفظی دکل بلکه سبب سرور اولان نعمت جنسندن شکر ایدرم مثلا نعمت قولیه ونعمت بدنیه ونعمت مالیه‌دن اولکیده بندخی برامت حقنده انی اجرایه سعی ایدرم عیاده وتسلیت مغموم (وتواصی) بالصبر وتدریس کبی ولو حرفا وبالتحدیث نعم وبالنصح وپند هرنه اولورسه ایدرم بدنیه‌ده کذلك اعانت ضعفا ایدرم وسرور مالیه‌ده دخی طیبات اجرا ایدرم صدقات وحولان حولده زکاة کبی کذا وکذا زیرا نعمتك شکری زوالندن صائندرحق اداسنه توفیق لازمدر (قلیل من

عبادی الشکور) لکن عجزی نصب عین ایلمك ادراکك کمالینك شرطیدرکه صدیق اکبر بیورر (العجز عن درك الادراك ادراك) زیرا شیخ سعدی دیرکه هر برنفسده ایکی نعمت واردرکه بری امداد حیات وبری تفریح بدندر پس هر نفسده ایکی شکر لازم مع ذلك هر شکر قولینك اداسنده دخی بر قاچ نفس خرجه سوریلور لکن نجم کبرانك بو مقامده بر بشارهسی واردر هر نفس ذکر جلالهنك هاء هویتی ادا ایله جریان ایدر کرکسه صاحبی بیلسون یعنی قصد ذکر ایتسون کرکسه قصد ایلسون که شیخ سلیمان بیورر (ع) هر نفسده الله آدین دی مدام (ترجمه) آشنایم هر برینه روز کار ایچره بنم * عادتمدر غمده صبر وهم سرورده چوق شکر (نطق دیکر)

غنی النفس یکفی النفس حتی یکفها * وان اعسرت حتی یضربها الفقر

(غنی) کسر وقصر ایله یسار ویسر که فقرك ضدیدر وکسر ومد ایله طریق سماعدن تغنی کبیدر وفتح ومد ایله غناء نفع واستغناء بالشیء معناسنه هر برینی تصحیح ممکن لکن معنای اولده ظاهردر (ان اعسرت) تنکدست صاحب اعسار یعنی کوج حاللی اولدیسه دیمکدر حتی بونده غایت ایچوندر چاره قیلمق اولادر (مفهوم شعر) بو اثر معتبر لنشق مناسبنی تقریردن ظاهر اولور (نقل) غرائب الجامع السیوطیدن معدود بدر شعرایدرکه یوما من الایام پیك وحی مبین برادرم جبریل امین کلوب خالق وراز قمزدن بکا تبلیغ سلام وابلاغ پیام ملك علام ایلدی بیورمشلرکه بنم قوللرمدن بعض کمسنهلر واردرکه انلرك ایمان وتصدیقلری انجق غنا ایله صلاح پذیر اولور اکر بن انی فقیر ایلسهم اکا ضرر ترتب ایدرکه کفره ایرر بیورمشلر ذیلی دخی بو که بعض عبادم دخی واردرکه ایمانی صلاح کیر اولمسی کندی فقرینه موقوفدر اغنا ایلسهم کفران ایریشور ونیجه قولم واردرکه ایمانی سقامت وعلتله اصلاح اولورا کرانی صحیح الجسم قسمندن ایلسهم علتی زائل اولوب کفری فرجه بولور بعض بندکانم دخی انجق صحت بولمغله صحیح الایمان اولورا کرانی علیل ومریض ایلسهم فاسد الایمان اولور یعنی ناس بو درت حالك برندن غنا ووسعت فقر وقلت سقم وعلت صحت وعافیتدر خالی اولمامق انلرك سبب سلامت اسلام وباعث صلاحیت ایمان تاملری اولور (ترجمه) غناء نفس کافیدر سؤالدن منع ایدر آنی * فقیر اولورسه ده فقری ضرر ویرنجه صبر ایلر

فما عسرة فاصبر لها ان لقیتها * بدائمة حتی یکون لها یسر

(عسرة) وبدائمة مانك اسمی وخبری اولوب فاصبر جملهسی اخر مصراعه دك اسمله

خبرمیاننه معترضه در (لام) بعدمعناسنه در که مثلا کاتب بو محلی تبییضك زمانك تفهیم مراد ایلیوب (خدمت علم ١١٨٤) تاریخی ربیع ثانیسنك اوچنجی کوننده نصکره دیو تاریخ یازمق ترکیبنی (بیضته لثلاث خلون من ربیع الآخر لسنة ١١٨٤) دیوب لثلاث لفظنده لام داخل بعد معناسنه اولور بعد ثلث تقدیر اولنور کذلك لهادخی بعدها یعنی عسرتدنصکره دیمکدر (ترجمه) اکرعسره ملاقی اولورایسك راه ذلتده * دوامی یوق اکا صبرایله یسر اولنجه تا رهبر

وهون علیك فان الامور * بکف الا له مقادیرها (نطق آخر)

(مقادیر) مقدارك جمعیدر که مقدار اندازه و برنسنه نك قدرینی فهم و ادراکده قیاس اولنان شیٔ (ترجمه) رضا ایله توکل ایله چونکه * یدحقده اولور مقدار مقدور

فلیس یأتیك منهیها * ولا قاصر عنك مأمورها

بو بیتك دخی مألی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) انك نهی ایتدیکی ایرمز سکا بس * ایریشور سا که هرنه ایسه مأمور (نطق دیکر)

ای یومی من الموت افر * یوم ما قدر او یوم قدر

(ملخص) ای لبیب حبیب ایکی کونك برینی مرکدن مفر یعنی اولمکدن فرار متعین مراد ایلسم سنکله مشاوره ایده یم بر کون وارکه انده موت مقدر اولماسش و بر کونده دخی تقدیر اولنمش بو ایکیدن برینی مفر اختیار ایده یم (ترجمه) فنغی کونده ایدرم وقت مرکدن فرار * روزی تقدیرده یا اولدقده اول روز قدر

یوم ما قدر لم اخش الردی * واذا قدر لم یغن الحذر

مألی بو که) مرك تقدیری واقع اولمدیغی کون هلاکدن خوفم یوق قالدیکه اکر تقدیر اولندیسه خوف وحذرم بکا مفید وحاجز حصین اولوب بنی موتدن محفوظ ومستغنی وامین ایلمز پس مرکدن خوفك هیچ معناسی یوق همان قضایه رضا لازم زیرا تحویلی محالدر (ترجمه) روزی تقدیرده چکمم هلاکدن الم * روز تقدیر اولدیغی دم فائده و یرمز حذر (نطق آخر)

وما آثر التقصیر الا مقصر * رأی نفسه حلت محل المقصر

(آثر) یرینه اذتر دخی نسخه در که ترجمه اکا ناظردر (خلاصه) نقصان دکادر الا ینه ناقصك وقاصرك مختاریدر زیرا اول ناقص کندی نفسنی اهل تقصیرك درجه لری مجلنده حال کورر و بوسببدن علو همت کندینه برامر دشوار کورر (ترجمه) بورنمز جامهٔ تقصیری الا که مقصر * کورر نفسن کاینوب اولمش

اومنزلده مصدر

وكل امرئ يأتي بما هو اهله * فاهل بمعروف واهل بمنكر

فاهل المعروف واهل المنكر دخی نسخه درکه (هو اهل التقوى واهل المغفرة)
کریمه سنه ایمادر (خلاصه) هرکس کندی اهلیتی اقتضاسنه قابلیت اوزره
بو دار تکلیفه کلور (وکل میسر لما خلق له) سری ظاهر اولور پس ناس ایکی شقدر
نیجه سی اهل معروف که عمل صالح اصحابیدر رضای حقه مطابق کاره راهیلردرکه
سعدادیرلر وبعضیلری دخی اهل منکر یعنی عمل بد ارباییدر طریق مستقیمه
سالك اوله میز خلاف رضایه رهروان اولورلر انلر اشقیاد ینور (اما شقی وسعید)
سری اوزره کلورلر وکیدرلر (ترجمه) سزا اولایقی بیسه کتورر هر کیشی چون
کیمسی اهل معروف اولدی کیمی اهل منکر (نطق دیکر)

للناس حرص على الدنيا بتبذير * وصفوها لك ممزوج بتكدير

(تبذیر) نفقه ده اسراف (تکدیر) بولاندرمقدر صفوتك ضدیدر (مأل ترکیب)
خلقك دنیایه شدت رغبتی واردر لکن طریق حقه صرف ایچون ویا موؤنت عیالده
توسیع نیتیله دکلدر بلکه امر دنیاده اسراف ایلمك وبونکله اقرانی اوانلره سفاهتك
طفراتنده غبطه اندازاولمق ایچوندر بوخسه حق تعالی انلرك رزقلرینی کفایت
اوزره خلق ایلمشدر عبادتنه خلل وصفوت درونته زلل ویره جك مقدار مضایقه
اوزره دکلدر که ضیق معاش کبی بعض عوارضك عدم دوامی دخی دلیلدر لکن
اسراف ایده جك قدر وسعت رزق اولمز اولنلرده دخی (لا تسرفوا ولا تقتروا) ودخی
(کلوا واشربوا ولا تسرفوا) دیو تربیه وتنبیه بیوروا اول جهتدن نفس وشیطانلری
وهوا وهوسلرینه مساعدهٔ کلیه اولمیوب تازیانهٔ شرعله تأدیبدن خالی
اولمدقلرندن ناشی صفوت امیدایلدیکك حاللری سکا آیینهٔ تدقیقده کدرله ممزوجا
ومخلوطا صورتنما اولور (القناعة كنز لا يفنى) (ترجمه) جهان ایچره عجب
دوشدی بوخلقه حرص وتبذیر * صفاسی دمبدم اولمقده درآمیختهٔ تکدیر

كم من ملح عليها لا تساعده * وعاجز نال دنياه بتقدير

(ملح) اصلنده ملحح اسم فاعلدر ابرام وزن ومعناسنده اولان الحاحدندر سؤالده
شدت ابرامدر (تقدیر) بونده وسعت ویسار وبرکت معناسنه اولان قدرتدندرکه
ذی قدرت تعبیری بو ماده دندر اندن بدل تقصیر بو تقریره مخالفدر تقتیر نسخه سی
دخی ابعددر (مأل بیت) سابقی مصلحدر اکثریا دنیایه مکب وحریص کمسنه لره
مساعدهٔ دنیا اولمز غریبدر که اکثری عجزه مقوله لری ذی قدرت اولورلر دیمکدر

حتی بونده بعض حکما بروجه دیمشلردرعاقلده مضایقه وغافلده مساعده صورتی چوق کوریلور حکمت بودرکه حیلهٔ عقل ایله تحصیل دنیا ممکن اولمیوب دادحق اولدیغنه عاقلی غافلده وسعت مشاهده سندن آکاه اولسون ایچوندرکه بیت آتیده ظاهردر (ترجمه) نیجه الحاح ایدن شخصه مساعد اولمدی دنیا * نیجه به عجزوتقصیر ایله اقبال ایتدی باتقدیر

لم یرزقوها بعقل حین مارزقوا * لکنهم رزقوها بالمقادیر

(محصل) روزازل یعنی (نحن قسمنا) ده عاقلك دنیاسی عقلی سببیله ویرلمامشدر بلکه مقادیر یعنی اندازه وکفاف قدر و یرلمشدرکه سیدرمتی ایدزلر حتی اثرده کلمشدرکه (حذق المرء محسوب من رزقه) یعنی برکسنه نك ذکای طبعی وحذاقت ذهنی وذکای قلبی رزقندن معدود ایمش پس (لله الکریم الحکیم الشکر الجسیم العمیم) که کثرت ارزاق ایله مغتنم وکفاف نفس قناعتیله برنم اولمشزدر (ترجمه) بولنلر رزقنی هیچ بولمدیلر عقلله انلر * مقدر نیسه مقداریله بولدی قیلدی حق تیسیر

لوکان عن قوة اوعن مغالبة * طارالبزاة بارزاق العصافیر

(بزاة) بازینك جمعیدر قاضینك قضاة اولدیغی وزنده که طوغان دیدکاری قوشدر (عصافیر) فتحله درمفردی عصفور ضمله درسرچه قوشیدر بونك مألی ترجمه ده ظاهردر (ترجمه) اکرقوت ایله غالبلك ایله قوت آلنسیدی * آلوردی سرچه نك رزقینی هردم بازکردنکیر (نطق آخر)

سبحان رب العباد والوبره * ورازق المتقین والفجره

(وبره) واوایلهدر بوکلی وتوکلی ویاخود یاغراولان حیوان دوه وقیون وغیری (فجره) فاجرك جمعیدر کفره کافرك جمعی اولدیغی کبی فجور حقدن اعراض معناسنه کذب وسائر کارناهنجاری مرتکب اولمق که انك ضدی تقوادر رزاق اولمقده جمله سی حقنده یکسان اولدیغن افاده مراددر (ترجمه) رب عباد ووبرا ایچون اوله حمد صد * متقی وفاجرك رزقنی اول بخش ایدر

لوکان رزق العباد فی جلد * مانلت من رزق ربنا مدره

(مدره) برکرمچ (ترجمه) رزق عباد اولسه کرنقد جلادت ایله * رزق خدادن سکا ایرمزایدی برمدر (نطق دیکر)

رأیت الدهر مختلفا یدور * فلا حزن یدوم ولا سرور

(مختلف) دورلودورلودیمك (لا) لیس به مشابهدرکه اسمنی رفع وبدوم جمله سنی

خبریله نصب ایدر (ترجمه) دهری کوردم اختلافی دورایدر ایلر مرور * یوق دوامی انده حزنك دائم اولمز هم سرور

قد بنت الملوك بها قصورا * فلم یبق الملوك ولا القصور

(قصور) قصرك جمعیدر وقصور بقیه معناسنه اسم دخی اولورکه جناس لفظی تام واستخدام دخی بولنور (ترجمه) پادشهلر چوق بنالر یاپدرانده بیقصور * نیك باقی قالمدی نه پادشهلرنه قصور (نطق دیگر)

جمیع فوائد الدنیا غرور * ولا یبقی لمسرور سرور

(غرور) مغرور اولمق که خصمك نفس وشیطان واهل دنیا * هرکیم اولورسه ایلدکاری حیله وخدعه دن ایات واحادیث تنبیه ایلمش ایکن ینه کرچك ظنیله الدانمقدر بوبابده جامع حروفدن زیاده دعایه محتاج مؤمن کوردم (والی الله المشتکی) (ترجمه) جمله نفعی اولدی دنیانك غرور * باقی قالمزدانی مسروره سرور

فقل للشامتین بنا افیقوا * فان نوائب الدنیا تدور

(افیقوا) افاقت بولك یعنی جنوندن عقله کلك (مدلول کلام) فوائد دنیا وسرور وصفا جمله سی مورد فنا اولمغله بزم شماتتمزده اولنلره ای مخاطب سویله که کندیلر ینه کاسونلر حیران اولمسونلر بزه سرور فانی ظهوریله مغرور ظن ایلمسونلر شادی برساعت بزده اولسه دخی ینه زائل اولور خلافی بدل اولسه ودخی ضدینه متبدل اولور شدائد دهر دائما دوراوزره در بزه اولان حالات انلره دخی واصل وینه زائل وخلافنه متبدل اولور (ترجمه) دی شماتت ایدنه سن حاضر اول * کیم مصیبت دور ایدر اینمز قصور (نطق دیگر)

ما هذه الدنیا لطالبها * الا العناء وهو لا یدری

(ترجمه) طالب دنیایه بو دنیاده کل الاکدر * رنج وزحمتدر ولکن اولدر اندن بیخبر

ان اقبلت شغلت دیانته * وان ادبرت شغلته بالفقر

(دیانت) امور دین ایله متصف اولمقدر تقدیم نونله دنایت خطادر یعنی ارباب دنیایه دخی دنیا شدت وزحمتدن غیری امری منتج اولمز زیرا ایکی حالدن خالی دکلدر بری اقبال وبری ادباردر مطلوب اولان اقبالی مأمورات دینیه یی اجرادن اشغال ایدر (غریبه) اصحاب کرامدن بری حال فقرنده مداومت جماعت اربابندن متدین کسنه ایدی وسعت دنیا زنده اولدقده مرشد کمرهان امت وطبیب دلخستکان جماعت علیه السلام حضرتلری دنیا امر وخیم ونحس عظیم

اولدیغن تفهیم بیورمشکن بنه رجامند اولدقده عناسنه دعا بیوردیلرزمان قلیلده جماعتدن قالوب حولان حولده زکات اخذینه آیت نازل اولدقده اکا دخی تبلیغ اولندی بعد الحوایج رتبهٔ نصابدن زیاده مالك جمله سندن ربع عشر یعنی قرقده بربنی فقرایه ویرمك فرض اولدیغی معلومی اولدقده استکثار ایله زباندراز اولوب کفره نك جزیه سندن بونك فرقی ندردیوب حاصلی ادادن امتناعیله مرتد اولوب بنه پشیمان اولدقده اذن حق اولمامغله توبه سی مقبول بیورلمدی حضرت صدیق دخی خلافتنده جسارت ایده مدی (خسر الدنیا والآخره) اشته مظهر هدایت برکسنه کرکدرکه دابنداولمیه واکرادبار ایدرسه ده برمرتبه اضطراب ویرر که اودخی ضرورات دینیه اجراسنه وقت اولورکه مانع اولوب اشغال ایدر (کاد الفقر ان یکون کفرا) پس لیل ونهار جناب خالق مرحمتکاردن نیازابراورجای اخیاربودرکه اسانلرین ذکرندن وجنانلرین فکرندن دور ایلمك حالت اعتدالیه سنه (وکان بین ذلك قواما) سری اوزره مظهر ایلیه بجاه حبیبه ورسوله وبحرمة فروعه واصوله (ترجمه) کراکا اقبال ایدرسه حقدن اول مشغول اولور * فقر ایله اشغال ایدر ادبار ایدرایسه اکر

(نطق آخر) دنیا عدمتك ماامرك * للمکثرین فما اضرك

(عدم) قلتدن عبارت (ماامرك) فعل تعجبدر (مااضرك) کبی امر زیاده آجی معناسنه افعل تفضیل (مکثر) مالی چوق اولان (اضر) انفعك ضدیدر (ترجمه) عجب تلخ اولدك ای دنیا که سندن زهراولورسکر * کثیر المال اولنلره زیانك اولدی سرتاسر

ماذاق خیرك ذائق * الااصیبت علیه شرك

مألی ظاهردر (ترجمه) عجبدر سلسبیل شهد خیرك کیمه صوند کسه * آقتدلك زنجبیل زهر شرك اوستنه بکسز (نطق اخر)

نؤمل فی الدنیا طویلا ولاتدری * اذاجن لیل هل تعیش الی الفجر

(نتیجه) دنیاده عمرك هرنقدر چوق اولورسه بنه چوق زمان معمر اولمغی امید ایدرسین وسنکله همعصر اولان معمریغی درمیان ایدوب فلان کس طقسان یاشنه وارذی عمر طبیعی برامر بعید میدر (وماذلك علی الله بعزیز) دیرسین مع هذا بو لیجه اخشام اولدقده صباحه دك عمرسوروب یارینکی کونه حیات وصحتله وارورمی سین انی بیلمزسین کهبیت ثانی وثالث مصرع ثانینك تفصیلدر اشته بو سببدن صوفیهٔ کرام هرنفسی نفس اخیر اولمق ملاحظه سنی معتاد ایلمشلردر

(تذکره) بر ایکی دفعه دخی تذکیر اولنندیکه کونده بکرمی کره موتی خاطره کتورن کیشی ابدالدن عد اولنور حضرت فاروقك مخبر موتی وار ایدی موت وارد ردیمك ایچون تعیین اولنمشدر هر کون کاوردی حضرت فاروق انی محل بعیددن کوردیکی کبی بکا ایدردی اول منادی کاوب کریه نالك کوروب سویلمزدی بر بیلده بر کره سویلمك میسر اولمیوب ادای خدمت ممکن اولمیور دیو تعیین اولنان یومیه یی قبول ایلمدی حضرت عمرا کا قناعت ایلمیوب مهرینه دخی کفی بالموت واعظا یازدردی (ترجمه) ایدرسین دنیه ده طول امل بیلمزسین ای غافل * صباحه صاغ اسن چیقاجغك ایتمزسین استغفار

فکم من صحیح مات من غیر علة * وکم من مریض عاش دهرا الی دهر

فانفر یعنیه در (رابطه) مصرع سابق مفهومنجه صباحه چیقمق معلوم دکلدر زیرا چوق صاغ کمسنه واردرکه پنجهٔ فلك ایله اللشورم ظننده سبب ظاهری وعلت صوریدن بری ایکن عمری مظهر ختام وانفاس معدوده سی تمام اولدی وچوق مریض مزمن هردم خسته علیل دلشکسته ایکن عمر طبیعی یه واصل اولدی (تأتیهم الساعة بغتة وهم لایشعرون) تفسیرنده یازدیلر که بغتة ناکاه فجأة ودفعة وموتك جلی وخفی اماراتندن برنشان سبق واقع دکل ایکن وضعف وفتور ونکس ونقاهت کبی استعداد دخی یوغیکن عارض اولور موت فجاءة متهیء وحاضر وهربار نفس اخیرینه ناظر اولان صلحایه تخفیف سکرات ایله نعمت سبحانی ورفق ربانیدر پیغمبراندن دخی ابرهیم وداود وسلیمان علیهم السلام جنابلری فجاءة عزم بقا ایلدیلر لکن تعلقات دنیویه صاحبلری اولوب وصیته محتاج اولان آلود کانه نقمت وغاشیهٔ عذاب رحق اخذهٔ اسف یعنی غضب حق تعالی اثریدر مظهر جلال اولوب توبه میسر اولمسون دیو حضرت خضریدیله قتلدردیو انسان العیونده دوچار چشم فقیر اولمشیدی برقاچ بیت مقدم غنی النفس بکفی النفس بیتی شرحنده اولان مفهوم حدیث طویل بو محله شاهددر (ترجمه) فتی چوق تندرست اولان کشی فوت اولدی علتسز * نیجه خسته اولان خوش اولدی کوردی دنیه ده چوق کار

وکم من فتی یمسی ویصبح آمنا * وقد نسجت اکفانه وهو لایدری (حاصل) وچوق یکت مراهق ویا بالغ کمسنه لر واردرکه موتدن هنوز امین اولوب صحبتی ولسه دخی بنم کنجلکم واروده نیاده مرادم وار انلره نائل اولمزدن مقدم اولورسم کوزم اچق قالور تعبیر هزل آمیزله موتی تقریب ایلمزبهی سلطانم بو قدروقت

برده یاتیلورمی دیو استبعاد ایدر تصور ایلمزکه موتانك حاللری فکر اولنسه بیراندن
صبیان وشبان دخی زیاده اولدیغی عیاندر غافل بیلمزکه کتان ویاپنبه تخمنی
تارلاسنه برابکی سنه مقدم نشر ونثار ونابت اولدقده جمع واحضار ونقل بازار
ایدوب نساج آلوب رشتهٔ حیاتی کبی انی غزل ایدوب صکره بعجالة حائك انی کفنلك
طوقیوب بازرکانی دخی بایعنه فروخت ایله بونك قریبا فوتی ظهورینه منتظر
ودکاننده طرفندن مشتری یه ناظر در حال آنکه اندن بونك خبری اولمدیغندن
غیری وحی ایله پیغمبر خبر ویرسه ویاخود (ع) ای غافل اویان رحلت نا کاهی اولنمه
* دیو مرشد الهام ایله انی حالندن آکاه ایلسه بلکه انلره دخی بویله صوغق لطیفه
اولورمی دیه (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذهدیتنا وهب لنامن لدنك رحمة انك انت
الوهاب (ترجمه) نیجه کسه صباحلر کیجه لر امنیت اوزره پس * کفنلر طوقنور
انك ایچون هیچ بیلمز اول ناچار (نطق دیکر)

احسنت ظنك بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء ما یأتی به القدر

(یعنی) ایامده احوال سنیه ایله مساعده ومراد اوزره فلك دورنده جنبش
ایلدکده دهره حسن ظن ایلدك که (کل من عند الله) اولمغله تکریم رحمانی وتنعیم
وترزیق آسمانی ظهورنده (ربی اکرمن) دیدك وانکله اثنای اشتغالده دوام
بولمق زعم فاسدیله قضا وقدرك وراء پردهٔ غیبده مسنك حقکده خلقتکدن اقدم
احضار ولوح محفوظه قید ایلدیکی حالات سیئه دن خوف ایلمدك مع هذا
هرشیده مناوبهٔ نقیض وتبادل ضدین (کل یوم هو فی شأن) شهادتیله وقایع
عادیه دن اولدیغی دخی مشهودك ایدیکه اصلا انکاره مجال یوق (ترجمه)
حسن ظن ایتدك جهانه چونکه وقتك اولدی خوش * دیمدك قوس قضادن
ایریشور تیر قدر

وسالمتك اللیالی فاغتررت بها * وعند صفو اللیالی یحدث الکدر

بو بیتده کیجه لری یاد ایلیوب دیرکه بیت سابقده کونلر مراد اوزره جریان
ایلدیکی کبی کیجه لردخی سلامتله دوران ایلدیکنه مغرور اولدك مع هذا فکر
ایلمدك که کیجه لر وسائر اشیایه دخی کدر وقلت صفوتده حادث اولور پس لایق
حال اولان تدارکده اولمدك زیرا بر صو بولانق ایکن بردخی بولانمز مصغر بردخی
تصغیر قیلنمز بلکه صفا ظهورینه دالدر لکن صفوت اوزره اولسه البته اکا
کلمه جك حالت انك ضدی اولان کدر دیر حال اوزره بقا محالدر زیرا عالم امکاندر
البته تقلبات وانقلابات درکاردر (ترجمه) کیجه لرده سالم اولدك اکاسن

مغرور اولوب * دیمدك كیجه صفاسنده ایكن ایرر كدر (نطق دیكر)

یعیب رجال زماننا مضی * وما لزمان مضی من غیر

(نقد سخن) بعض كمسنه‌لر ازمنهٔ سابقه‌نك احوالنی تعییب وذم ایدرلر حال آنكه ایام سالفه‌ده تغیرات یوغیدی شمدی بو وقتمزده حركاتده تغیرات وسكناتده تبدلات وقلوبده تقلبات حاصلی هرنه كه شرع وقانون یعنی نقل وعقله مخالف ایسه بی دربی حادث اولمقده‌در (ترجمه) تعییب ایدرلر بعضیلر شمدی زمان ماضی یی * تغییری وارمی هیچ زمان ماضینك قیل بر نظر

اری اللیل یجری كعهدی به * وان النهار علیها یكر

بو بیت (یكوّر النهار علی اللیل) آیت كریمه‌سنه ایماد ریكر یكوّر ایكن وزن ایچون ثلاثی‌یه رد اولنوب مضارع مجهولندن حرف علت برای جزم ساقطدر جزم دخی برای وزن ضروری اوله یاخود بر امر مقدره جواب اوله (ترجمه) تجدید ایله جاری اولور كیجه انی كورمز میسین * تكرار تكرر ایله در روز وشبان ای معتبر

ولم تحبس القطر عنا السماء * ولم تنكسف شمسنا والقمر

ودخی اوائل ایامده اولان نزول باران وظهور رحمت رحمان ینه جریان اوزره‌در آسمان بزلردن قطرات بارانی حبس وقطع ایلمدی وآفتابمز انكساف دائم ایله منكسف وماه تابانمز انخساف لازم ایله منخسف اولمدی هرنقدر كناه ایدوب خلاف رضاسی اوزره حركت ایلسك ینه رحمتنی كالاول دریغ ایلمیوب وضیا ونور قمرینی ازاله ایلمز (نكته) بونده حبسی سمایه اسنادی موجدلك بو بیتده صغیری شاب وپیری فنایاب ایلمك صبح وشامك كرور ومرورینه نسبت اولنمسی قبیلندندر كه شاعر دیمش (اشاب الصغیر وافنی الكبیر * كر الغداة ومر العشی) (ترجمه) امطاری اكسلك قیلدیمی یعنی بزه ابر سما * داخی كسوف ایله خسوف ایتدیمی هیچ شمس وقمر

قل للذی ذم صرف الزمان * ظلمت الزمان فذم البشر

لب مقاله) پس انلرك بری واقع اولمیوب سن زمانك صروفنی ذم ایدوب بویله وقایع كاذبه اسنادیله ظلم ایلدك انسان دخی بو سببدن من دق دق مالیله مذموم اولدی زیرا انسان كامله لایق اولان المؤمن مرءآة المؤمن نمایشنجه بودر كه قبایحی آخره اسناد ایلمیه كه دیمشلر (ع) هركس كشد بر آینه خنجر بخود كشد (ترجمه) دور زمانی ذم ایدن نادانه‌دی ظلم ایتمسون * صنعی ندر بو كردشك مذموم اولور نوع بشر * (فائده) بو ابیاته ملایم بعض كاملان دیمشلر (نظم) یعیب الناس كلهم

الزمانا* ومالزماننا عيب سوانا* نعيب زماننا والعيب فينا* ولونطق الزمان بنا هجانا* وليس الذئب يأكل لحم ذئب* ويأكل بعضنا بعضا عيانا (نطق اخر)

رب فتى دنياه موفورة * ليس له من بعدها آخره

(رب) تكثير ايچوندر (موفوره) كثيره وتامه ديمكدر (آخرت) داربقا بودرت بيتك مفهومى تمامنده اولمق خوش كورندى (ترجمه) نيجه كس وار اولور دنياسى وافر* اولور عقباسى انك پس منافر

وآخر دنياه مذمومة * يتبعها آخرة فاخره

(آخر) مد وفتحله ديكر وغير ديمك (فاخره) عظيمه ونفيسه ديمكدر (ترجمه) بريسنكده اولور دنياسى مذموم* اولور عقباسى غايت ايله فاخر

وآخر قد حاز كلتيهما* قد جمع الدنيا مع الاخره

(كلتيهما) اصلنده كلا لفظى كه دائم الاضافه در بونده مؤنثيدر كه كلتا الدارين مراددر (ترجمه) ليكيسنى بريده جمع ايدر پس* اولور دنيا وعقبا ايله ظاهر

وآخر يحرم كلتيهما* ليس له الدنيا ولا الاخره

(ترجمه) ايكيسندنده اولور بيرى محروم* اولوب اول دنيه وعقباده خاسر (مفهوم چاربيت) نظر تدقيق ايله امعان وتحقيق ايدوب حضرت امير خلافت قربيورركه بو عالمك مشتمل اولديغى ناس درت بخش اولنوركه مقتضاى آيات واحاديث بودر* برطائفه نك دنياسى معمور لكن آخرتنده خور ومقهور اولور وبرزمره سى دخى دنياسى اكرچه خراب لكن عاقبت واخرتى خير ومعمور وبرجماعت دخى ايكيسنى جمع ايدوب دنياسى وآخرتى دخى معمور اولور وبركروه دخى نعوذ بالله خسر الدنيا والآخره ايكيسندن دخى محرومدر بيورمشلر (توفيق) لكن اثرده كلديكى اوزره دنيا اهل آخرته حرام وآخرت اهل دنيايه حرام واهل الله دن اولنلره ايكيسيده حرام بيورلمشدر منافاتلرى بويله مندفع اولوركه اكرچه دنياسى معمور اولور لكن قطعا دروننده علاقه ومحبتى اولان اهل دنيادن اولميوب موجود اولمسيله مسرور ومفقود اولديغى وقتده مغموم ومغمور اولمز حق تعالى اكا مقدر ايلديكى وسعتى ويرر لكن كندى اصلا نظرينه آلماز مطمح نظر اولان محبت الهيه جايكيردرون اولمغله (رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله) زمرۀ موصوفه سندن اولوب محبتدن قطع نظر ونيجه سنى دخى بيلمز (منقبه) اصحاب كرامدن ابن عون كه عشرۀ مبشره دندر مالندن سؤال ايلديلر بيك عدد التون اوزنكى ايله مزين قاترم وارسائرينى بيلمم بيورديلر انتقالنه قريب بدر غزاسندن بقيه قاچ كمسنه حياتده ايسه بوز التون هر برنه ثلث مالمدن

ویرلسون دیو وصیت ایلدی بوز نفر بدری غازی بولندی اجرای وصیت اولندی
مع هذا جنتلك ایدیکی معروف عشره نك بریدر هجرتدن اوتوز ایکی سنه سنده
رحلت ایلدی (نطق آخر)

اربعة فی الناس میزتهم * احوالهم مکشوفة ظاهره

بوبش بیت دخی سوابقی کبی احواللری اعتباریله تقسیم ناس ایچون انشاد
بیورلمشدرکه ناس درت قسم اولدیغنی فرق ایلدم زیرا حاللری پك ظاهردیمکدر
(ترجمه) ایدوب درت وجهله بوناسی تمییز * بکا احوالی اولدی بویله ظاهر

فواحد دنیاه مقبوضة * یتبعه آخرة فاخره

بودرت بیت قطعهٔ سابقه نك ابیاتیله توارد کبی اکثری مکرردرکه ظاهردر والهذا
جمله نك مفهومی ینه برمحلده جمع اولندی (فا) تفصیلیه در (یتبعه) ضمیری
واحده راجعدر (ترجمه) برینك تنك اولوردنیاسی بیشك * اولور عقباسی
وسعت ایله فاخر

فواحد دنیاه محمودة * لیس لهامن بعدها آخره

(ترجمه) برینك اولدی دنیاسی مساعد * اولور عقباسی انك پس منافر

وواحد فاز بکلتیهما * قدجمع الدنیا مع الاخره

(ترجمه) ظفر بولور ایکیسینه بریده * اولور دنیاده وعقباده تاجر

وواحد من بینهم ضایع * لیس له دنیا ولا آخره

(خلاصه) بیت اولك مفهومنده ناسك درت قسمنی اجمالدن بربیت ایله تفصیله
شروع ایدوب بیورر اول درت قسمك برینك دنیاسی کندیدن مصروف لکن
عقباده حالی محسود ناس اوله وایکنجی قسمی دنیاسی معموره اما عقباسی
مغموره درنعوذ بالله واوچنجی قسمی معظم الدارین مکرم المنزلین دوعالمده فرح
وفخور اولوب اصلا بری برینه مانعة الجمع اولمزودردنجی شقی اوچنجیسنك ضدّ
کاملیدرکه (خسر الدنیا والاخره ذلك هو الخسران المبین (نظم مآل حال) بیریسی
دنیاده عقباده شقی * بیری اوله هم ایکیسنده سعید * بریسی بونده سعید انده شقی
بیری دنیاده شقی انده سعید (اولکی) انبیاده حضرت سلیمان وذو القرنین کبی
وملوکده دولت ایوبیه شاهانی ومحمود غزنوی ونور الدین شهید وعثمانیه ده سلطان
عثمان اول وابو الفتح نعم الامیر واوغلی بایزید ولی امثالی حسن ظن جهانه سبب
اولان خدمات شاهانهٔ عدالت نشانه دلالتیله معمور الدارین اولدقلری صکره
خادم الحرمین اولملریله جدلدن عاریدر ان شا الله الکریم روح الله ارواحهم وایکنجی

دنیاده کفره دن اولوب مدت عمرینی مشقت فقر صوری ومعنوی ایله کذران ایدوب وسعادت اسلام دخی عاقبتنده میسر اولمیوب مفلس اخروی اوله اوچنجی نمرود وبخت نصر وفرعون امثالی که دنیالری وسعتلی لکن داربقاده مهان ومحقرلردر دردنجی قسمی کفر وضلال وفقر وملال اوزره عمری شدت حال ایله کچوب نفس اخیرنده هدایت میسر اولان طائفه در (روایت) حتی غزواتدن برنده برکسنه نك حالنی تفکر عقبنده لغز کونه بیورمشلرکه بروقت نماز قیلمامش ایکن دخول اولی ایله جنته کیرن مسلم کیمدر دیو بیوروب بنه سعادتله اول کسنه درکه کفردن تبری ایله قبول اسلام ودرحال کفار ایله قتاله اهتمام وبرقاچ کافر قتلیله غزاده عسکره شهادت میسر اولان شخص سعیددر بیوردیلر (ترجمه) آرابرده اولور بیریده ضایع * اولیمز دنیه وعقباده ظافر (نطق دیکر)

بلوت صروف الدهر ستین حجة * وجربت حالیه من العسر والیسر

(صروف) حادثه لر معناسنه صرفك جمعیدر ویا خود فتحله آرزو معناسنه (حجه) کسر ایله سنه معناسنه که عام وحول وسال دخی دیرلر (ترجمه) صروف دهری آلتمش ییل ایچنده امتحان ایتدم انك * عسریله یسری تجربه سین ایلدم تکرار

فلم ار بعد الدین خیرا من الغنی * ولم ار بعد الکفر شرا من الفقر

(دین) بروضع الهیدرکه اصحاب عقولی صاحب شریعت اولان رسولك من طرف الله تبلیغ ایلدیکی اوامر ونواهینك قبولنه دعوت ایدر وبو دعوته اجابت ایدنلره سبب سلامت اولمغله اسلام دخی دیدیلر (غنی) مصدردر محتاجی اولدیغی هرنه ایسه موجود اولمقدر فقرانك ضدیدر پس محتاج اولدیغی شیئك فقدی فقردکلدر بلکه محتاج اولدیغی نسنه نك فقدی فقردر (کفر) لغتده ستردر حتی اکنجی یه کافر دیرلر تخمی ستر ایلدیکی ایچون واصطلاحده ضروریات دینیه یی انکاردرکه آمنت بالله ترکیب معروفی جامع اولدیغی التی ماده دربری سورهٔ اخلاص ایله موصوف ومعروف اولان خالق تعالی یه ایمان ایکنجی ملکلرینه اوچنجی کتب سماویه یه دردنجی انبیای کرام وبشنجی روز جزا ودار بقا التنجی قدرکه خیروشر واحد حقیقینك قضاء وقدریله در ودین اسلامك اساسی بنی الاسلام علی خمس اثریله ثابت اولان بش امردرکه صوم وصلاة وحج وزکات کلمتی شهادتدر بونلره شرط دیمك خطادر لکن شهرتی بویله در زیرا شرط اولسه لر برینی ادا ایلمین مسلم اوله مز ایدی معلوم اوله که اوتوزایکی فرض بونلردرکه اون بری ذکر اولندی

اوچ دخی غسلك فرضلریدر که مضمضه واستنشاق وجمله بدنی غسلدر وابدستك
فرضلری دردر وجه واللر ديرسكلره دك وایاقلر طوبقلره دك ایله غسل اولمق
ومسح رأسدر ونمازك شرطی بدیدر که خارجنده در بری وقتدر وبدن ولباس
ومكان پاك اولمق وستر عورت واستقبال قبله ونیتدر یدی دخی ركنی واردر که
داخلیدر تكبير افتتاح وقیام وقراءت وركوع وسجود وقعدهٔ اخیره وخروج
بصنعه در بونلرده اولان اختلافك تفصیلنه محلك تحملی اولمامغله عذرایدرز
وكفری دخی حقیقی ایله حكمی یه تقسیم ایدرلر که محل تفصیلی كتب عقایددر
(ایكی بیتك معناسی) حوادث روزكاره التمش یلدر که مبتلا اولوب عسر ویسر
امثالی احوالك انقلاباتنی تجربه ایلدم دین اسلامدن صكره غنی بولنمقدن خیرلی
برحال كورمدم وانك ضدی اولان كفری بجد كدن صكره فقیرلكدن زیاده شرلی
برامره مطلع اولمدم دیمكدر خیر تعبیرنده لطافت واردر که ماله دخی خیراطلاق
اولنور حتی قرأن كریمده (ان ترك خیرا) ولحب الخیر) آیتلرنده مرادمالدر دیدیلر
بومحلده بحث عظیم واردر که فقیر صابرمی افضلدر غنی شاكرمی مقتضای
زمان ایله بری برینه ترجیح اولنور زیرا (كاد الفقر ان یكون كفرا) وارد اولدی
(الفقر فخری) حدیث دكلدر که لا نخر حدیثلری موضحدر دیدیلر خصوصا آخر
زمانده مؤمنه غنی سعادتدر دیو بیوردقلرینی امام یافعی روایت ایلدیكنی
شعرانی بدر منیرده تقریرایدر (فائده) قوت القلوبده حضرت حیدر كراردن
روایت اولنور که اكر فقر برفقیرك حقنده خیرایسه اول فقیر حسن خلق
صاحبی اولور وعبادات وطاعاتده تكاسل ایلمز وحالندن شكایت ایلمز
وفقرك صوری ومعنوی فضائلنه واقف اولدقجه حمد ایدر وفقرك عقوبت
اولمسنه دخی علامت بودر که صاحبی بدخو اولور وعصیان اوزره دوران
ایدر وحالندن شكایت ایدر وقضایه راضی اولمز وافعال حقه اعتراض ایدر
اشته بویله فقردن استعاذهٔ نبویه وارد اولدی بودخی پوشیده قالمیه كه
غنی حقیقتده غنای قلبدر غنای قلبه نائل اولمیان كمسنه مال قارونه مالك اولسه
ینه حرص وبخلی دركاردر فقردن دخی مرادظاهرده مالی اولمامق دكلدر غنای
قلبه مالك اولمامق معناسنه در مطلوب اولان دنیایه عدم محبتدر (حب الدنیا
رأس كل خطیئة) حضرت عیسی روح الله علیه السلامك كلامیدر بوبحثه
دائر سخن قطعات آتیه ده دخی یاد اولنور (ترجمه) بودیندن صكره عالمده
غنادن بهترین بیلمم * فقردن بدترین بیلمم كفردن صكره ای دیندار (نطق دیكر)

كثير المال ليس له عوار * ولا في كل ما يأتيه عار

(عوار) ضم مهمله ایله عیب معناسنه در (ترجمه) کثرت مالی کشی یه عیب اولورمی ای نسکار * داخی هر نه ایتسه مالیله ایریشمز آکه عار

لان المال يستر كل عيب * وفي الفقر المذلة والصغار

(مذلت) ذلتدرکه (صغار) دخی فتحله بر معنایه در اما ضمله دکلدرکه صغیر معناسنه اولور اولی ایسه مطلوب دکلدر (ایکی بیتلک مآلی) مالی چوق اولان کسنه ایچون تعییب یوقدر روا که هر عارض اولان امر سبب تعییر اولمزدیمکدر (ذیل) سابقا بیان اولندیغی اوزره وقت اولورکه مال حسنیاتی اجرایه وسیله اولور اکر مالداردن برکسر صادر اولورسه مال ایله جبر نقصان وتطییب جنان ایدر وذلت عارض اولان محلده مالی عزته وسیلهٔ تبدیل اولور اکر سقامت بدا اولسه انی تربیهٔ مال ایله صورت استقامته تحویل ایدر اکر بر عسرت عثرت کورنسه یسره اقاله ایدر فقیری غنی وقلبی مستغنی ایدر غوایتی ارشاد وخائنی امن آباد ایدرلر محزونی فرحیاب وکلامی صدا قتمآب قیلوردائما اقرانی کندینه غبطه کار اولوب اکر غائب اولسه تأسفله تجسس وحاضر اولسه عرض محبتله دفع تعبس ایدرلر اکر اسراف ایلسه سخی جواد وا کر بخل ایلسه تحری واقتصاد دردیرلر مناسبتسز سخنساز اولسه کلام مغلق اثر فضل موفور * وصائم اولسه مجتهد معمور وبلا موجب مفطر اولسه معذوردردیرلر حکماء دیمشلردرکه مال قبحیاتی حسنیاته تبدیل ایدر بلیه مغشوش ایسه حلمنما * وشدید مدهوش اولسه ثمرهٔ ذکادر دیو رمکرینی فطانت وهذیانتی بلاغت وخلط کلامنی فصاحت وجهل سبیله سکوتنی حکمت عدایدرلر اکر عقوبت ایلسه تأدیب وخست ایلسه ترغیب اولور سفاهتنی حداثت سنله وعتهی پیرلکی ایله معذور کوروب سفلی ایسه درویش مشرب وملحد ایسه ابدال لاابالی مذهب ایدوب اکر منکر ایسه نقشبندی مسلک ورمال وبا وفاق ایسه عرفان ایله خزینه دار رازدان فلک ایدرلر اکر کافی قلبزن ایسه طبیعت اشبادده ماهر فیلسوف حکمت واکر قافی ایسه زاهد اهل فقاهت ایدرلر حاصلی مال صاحبنی حافظ وسائر اولدیغی جهتدن نیچه لری دیمشلردرکه مالنی ضایع ایدن کشی کندی نفسنی ضایع ایدر ابو الاسود دؤلی تابعی ییورمشکه هر سائلک مطلوبنی تدارکده تهالک ایلمک انلر کبی بدحال اولمغه سببدر (ع) فان زال عنه المال يوما تفرقوا) کندی دیمشدرکه لفظهٔ لادفع نقم وکلمهٔ نعم ازالهٔ نعم ایدر ابن الجهم دیمشدرکه منصوب ایکن بذل مال حقدر معزول

ایکن

ایکن بذلی جنوندر کسبندن بذلی جهلدر زیرا کسب رزقی مشقتله تحصیلدر زحتسزانی تلف حق تعالیدن مانع خلقدر زیرا حلاله حساب واسرافده عقاب بلا ارتیابدر اماماً کولات ومشروبات وملبوسات وقت وحاله مناسب اولان حدی اوزره اولدقده اندن سؤال وحساب یوقدرکه (الا ماکان فافنیت ولبست فابلیت واردا ولدی (ع) واعظ مکثر کرسی کبی برسوز قالدی * جود وسخایی پادشاهلره ترك ایدلك که انلر ایچوندر ملوکه تقلید جنوندر ضروب عربدندرکه الشحیح اعذر من الظالم) یعنی ظالمدن بخیلك عذری قبوله احقدر زیرا ظلمله سخادن عدلله خست اولادرکه دیمشلر (البخل خیر من سؤال البخیل) دیمکدرکه بخیل اولمق تلفدنصکره بخیله آب روصرف ایلمکدن خیرلیدر (لاخیر فی المرء اذا لم یکن یحفظ مایکرم من اجله) لکن فقیرلك اسباب عصیانی غنیدن آزدر زیرا عصیانه زمان ومکان واخوان مساعده‌لری لازمدرکه انلر فقیره فرصت ویرمزلر وفقیردن رجای غنا خلاف رضای مولی دکلدر لکن غنیده فقردن خوف ایلمك مرضی الهی‌یه مخالفدرکه (الرزق علی الله) مفهومندن اطمئنان اولمامقدن ناشیدر (ترجمه) زیرا مالك کثرتی هرعیبی ستر ایلر تمام * فقر ایچنده نوردیده‌م وارمذلتله صغار

کذاك الفقر بالاحرار یزری * کما ازرت بشاربها العقار

(عقار) خمله شرابدر (ترجمه) فقر ایدر آزادکانی دنیه ده خوار وذلیل * نیته کیم باده ایدر هرشاربنی خوار وزار (بیت)

مساکن اهل الفقر حتی قبورهم * علیها تراب الذل بین المقابر

(خلاصهٔ بیت) فقرانك دنیاده حاللری ارباب فراسته عیاندرکه انلرك مسکنلری تا قبره دلك یعنی قبرلری دخی ذلت ومسکنت اظهار ایدرکه اهل غنانك قبرلری مثلا هرنقدر جائزدکل ایسه ده عظیم طاشلر ولطیف طپراقلر فرش ایدوب اطرافنه بعض نباتات واشجار غرس ایدرلر (فائده) قبرك باش طرفنه برطاش وضع اولنمق شریعت شریفه ده واردرکه عثمان بن مظعون حضرتلرینك قبرینه سلطان اقلیم رسالت علیه التحیة کندی دست سعادتلریله برطاش وضع بیوردیلر وقبرك نباتاتنی قطع ایلمك مکروهدر زیرا انلرك تسبیحی میتك عذابنك اندفاعنه سببدر مکرکه یابس اوله دیوبزازیه ده مصرحدر وتازه‌لمك دخی منهیدر مکرکه ضروری تعمیری لازم کله وقبرك طاشنه باش قویوب نائم اولمق سبب اذای میت اولدیغی نصاب الاحتسابده مصرحدر اوزرینه باصمق ومقابر ایچنده آتش یاقوب وسائر

امور عادیه‌یی فعله کتورمکده ظنك ندر (ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا) (ترجمه) اهل قبرك مسكنی حتی كه قبری اولدی خوار * قنده اولسه خاك ذلت وسقنه اولور نثار (نطق)

دلیلك ان الفقر خیر من الغنی * وان قلیل المال خیر من المثری

(مثری) مالی چوق كمسنه در مبتدایه خبریت ثانیه‌ده اولدیغی جهتدن ایكیسنك مألی برابر یازیلور (ترجمه) دلیلك وار كه خیر اولدی غنادن فقر آتشبار * دخی مال كثیردن خیر اولور مال قلیل ای یار

لقاؤك مخلوقا عصی الله للغنی * ولم تر مخلوقا عصی الله للفقر

یعنی فقیرلك غنیلكدن خیرلی اولوب ومالی آز اولان كمسنه كثیر المال اولان كشیدن خیر اولدیغنك دلیلی وبو دعوانك شاهدی بودر كه كورورسین كه مخلوق ایچنده عاصی اولنلر هپ غنی اولنلردر لكن فقری اولان كمسنه‌نك عاصی اولدیغی كورمدك زیرا ارتكاب معاصی ایلمك البته ذی قدرت اولان كمسنه‌دن ظهور ایدر انكیچون دیدیلر كه فقیر صابر غنی شاكردن افضل وبلكه فقیر شاكی دخی غنی شاكردن افضلدر قالدیكه دقت محلی بودر كه حالنه صبر وحمد ایلمك كركدر اكر شدت فقر ایله بعض هذیان ظهور ایدرسه كنهكار اولور استغفار لازمدر اكرچه بعض اصحاب اضطرابك خلجانی دركاه الهیده عبادت قدر مقبول اولورسه دخی چونكه كملردن ظهور ایدن خوش كاور معلوم اولمدیغی جهتدن تأدب ایلمك كركدر زیرا عبد مملوك نمونه بندهٔ خدادر كه بر عبدی مالكی مضایقه‌ده اوزره طوتسه عبد دخی خوشكو اولوب بو اب نیاز اولمسی البته خوشدر اكرچه حال ضیقنده بدكو اولمسی معذور اولورسه دخی كذلك حق تعالی دخی ملكنده تصرف ایدر ظلمدن منزهدر الامان دیمكدن غیری چاره یوقدر كه امان ایله نام حبیب كریم محمد همعدد درانك حرمتنه دیوب بنه دركاه حقده نیاز جمله‌دن اولادر كه زیرا رزق ولو كان قلیلا قناعتسكاره كفایت مقداری مخلوقدر سن انی طالب اولدیغك قدر رزقك دخی سنی طلبكاردر جلهٔ ارزاقكی استیفادن اقدم موت كلمك محالدر بزم اضطرابمز بنه بزم عدم قناعتمزدندر حق تعالی توفیق ویره (ترجمه) غنا ایله كورورسین نیجه‌سنی حقه اولور عاصی * اولورمی فقر ایله عاصی خدایه عاجز وناچار

(نطق آخر) تفنی اللذاذة ممن نال شهوتها * من الحرام ویبقی الاثم والعار

(لذاذت) علامت ورننده واو بابدن مصدردر (شهوت) آرزو ایلمكدر بو بیتده فنا وبقاذكری جمع ضدین در لذات عاجله كه آنی ویومی واسبوعی وشهری وسنوی

وعمری وابدی دیوانواعنی بیان ایلمشلردر بونلرك جمله‌سی فانیدر لکن نتیجه‌سی مباح اولمغله خاصة شرع شریفده حرمتی متعین اولان مشتهیات نفسانیه‌یی مساعدهٔ روزکار واعانت نفس وشیطان بدکار ایله اجراسنه ندامت تعقیب ایدوب خالق ومخلوقدن استحیا ایله عار وکنهکار اولمقدن غیری ثمره‌سی اولمدیغی آشکاردرکه لذتی بالکلیه منسلب ونسیا منسیا زواله منقلب اولور (ترجمه)
حرامك لذتی زائل اولور برانده ناچار * همان باقی قالور جرم وکناه وذلت وعار

تبقی عواقب سوء فی مغبتها * لا خیر فی لذة من بعدها نار

(عواقب) عاقبتك جمعیدر (مغبت) مصدر میمی غائب اولمق که مجلسده بولنمامق بو ابیات سادهٔ علی العباده نصح شیخانه وپند واعظانه‌دن عبارت اولمغله مأللری ظهوری بنا بر ترجمه‌لرینه تحمیل واحاله قیلندی (ترجمه) کیدر لذت قالور ذلت ایله رنج قباحت * ندر لطفی اولذاتك که انجامی اوله نار (نطق دیکر)

النار اهون من رکوب العار * والعار یدخل اهله فی النار

خلاصه خلقدن عاری ایلیوب غیرت اقران ایله دنیاده عمری فکر ماسواده وطول امل هواده تلف ایلمکدن جهنم عذابی اهوندر زیرا امور دنیا مقدرات الهیه ایله مقسوم از ایدر زیاده ونقصان اولمق انجق برکات طریقیله در کندی حالنه قو یسه تهالك ایلسه ویاخود طریقنده سعی ایله کندینی کشی تلف ایلسه دخی یکساندر (ع) ازل مقدر باری خدا کاور کورینور * بیهوده کارلقله اوقاتکذار اولوب مأمورات الهیه‌ده تکاسل ایلمکده قطعا ضرر شآمت صوری ومعنویدن غیری ثمره یوقدر مع هذا بوحالله مبتلا اولان کسنه جهنمه مستحق اولور زیرا جاب احباب ایله مشغلهٔ دنیایی تکثیر ایلمك سائر فرائض وواجبات وسنن ومستحبات اجراسندن صاحبنی منع ایلمکله شاید عفو باری تعالی وشفاعت شفعا یه مظهر اولمزسه جهنمی اولور النار ولا العار (ترجمه) رکوب عاردن آساندر نار * آتر آتشلره اربابنی عار

والعار فی رجل یبیت وجاره * طاوی الحشا متمزق الاطمار

طاوی آج جایع کبی یعنی جوع سببیله منقبض (حشا) اعضاء داخلیه (متمزق) پرتق (اطمار) اسکیلر کهنه لباسلرکه رثیث الهیئه اولمرندن کنایتدر (رب اشعث اغبر ذی طمرین تنبو عنه اعین الناس لو اقسم علی الله لابره) حدیث شریفنه دخی اشارت اولنمق احتمالدرکه مأل حدیث شریف نیجه صاچلری پریشان یوزلری غبار آلود کسنه‌لر واردرکه لباسلرنده شقاق اولوب اسکی وپرتق وناس انلردن یوز

دونه بروب كوزلرينى قپارلر مع هذا اكر حق تعالى يى ياد ايدوب برامر واقع اولوردبو
قسم ايلسه حق تعالى انى يميننده حانث اولمقدن صيانت ايدوب اول امرى
وجوده كتورور ياخود دعا ايلسه البته قبول ايدر راشته بو مرتبه ده بارى تعالى نك
قوللرى وار دردبمكدر وبو سياقده احاديث شريفه متعدده در (نتيجه) عار وغيرت
اكر زياده حكامك اقتضا ايلسه رعايت خاطرى اوزرينه شرعا لازم اولان
قوكشيلرى آج وسائر احتياج ايله مجروح دلان ونار فقر ايله جكرلرى بريان ونالان
اولدقلرندن اغماض عين ايله ياتوب راحت ايدن كمسنه عار ايله متصف اولمق كركدر
حتى اثرده كلمشدركه هر زمانكه جبرائيل برامر ايله نزول ايده جاران حقنده تواصى
بالخير ايدرشايدكه توارثيله همسايكان برى برينه اصحاب فرائضدن اوله لرظن
ايدرم ديو بيورلمش ايدى (ترجمه) كشى يه عار اولور راحتله ياتمق * ياتوركن
آج وعريان جارى ناچار

والعار فى هضم الضعيف وظلمه * واقامة الاخيار بالاشرار

(ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) حكم عامنه نظرله انشاد اولنمشدركه
حكومتلر خصوصا امور عبادك شرعيه لرى ارباب استحقاقه تفويض اولنمامق
اصحاب غيرته عاردر (ترجمه) ضعيفى منكسر ايتمك اولور عار * دخى اخيار
يرينه دوره اشرار

والعار ان يجدى عليك صنيعة * فتكون عندك سهلة المقدار

(ان يجدى عليك) سكا هديه وعطيه اولنمق ديمكدر (ترجمه) اولور عار اول
عطيه سا كه اول * سنك عندكده اوله سهل مقدار

والعار فى رجل يحيد عن العدا * وعلى القرابة كالهزبر الضارى

(يحيد) مطلقا يوزجويرر ديمكدر برماده تعيينى ايله اندن روكردان اولمق مراد
اولنوركه بونده اعدا قيدى اولندى حتى مصدرى اولان حيدود معروف قاطع
الطريق ايچون اسم اولمشدر (عدا) عدونك جمعى وفعول وزننك جمعى فعال كلمك
بو لفظه مخصوصدر (قرابت) اقربا كه ذو القرابه تقديرنده در (هزبر) كسرايله
ارسلاندر (ضارى) صياد يعنى آوجى (ملخص سخن) عار اودركه عدودن يوز
چويره كه انده متانت كركدر لكن اقرباسنه ارسلان كبى شدت كوستره اول ضعفا
مع هذا مستحق شدت وصلابت دكللردر خصوصا كه محتاج اوله لر طوعا وكرها
سر فرو ى انقياد ايدرلر (ترجمه) عدودن يوز چويرمكده اولور عار * اسد كبى اوله
خويشانته ضار

والعار ان تك فی الانام مقدما * وتكون فی الهیجا من الفرار

(انام) بونده عساکر معناسنه (مقدم) مقدمه دربش قسم خمیس دیدکاری عسکرك برخه جی تعبیر اولنان قسمیدرکه انك مقابلی ساقدر دمدار دیمك وایکی طائفه دخی میمنه ومیسره که صاغ وصول جناحین دخی دیرلر وبری دخی قلبدرکه اول درت بخشك وسطیدر سر عسکر ویا سردار اکرم صدر اعظم ویاخود شهنشاه معظم هرقنغی موجود ایسه انده قائمدر زیرا انسانده دخی قلب سلطان اعضا وعرش الله در (معنی) عیب وعار اول وقتده ثابت اولور که مثلا بو سالده دولت اسلامیه یه مسقود ولتنك واقع اولان رعونت وتکدیرنده سر عسکر بولنوب جمله دن بحسب الرتبه مقدم ایکن میدان محاربه یه غازیان اسلام دخول ایلدکده اول رئیس القوم فرار عن الزحف کبیره سنی بین الخلایق علنا ارتکاب ایدوب عساکر اسلام پایمال کفار خاکسار وبالجمله اردوی دولت علیه غارتکرده اشرار اولمغه سبب اوله * زهی بیغیرتی وبیحمیت * که سردار اختیار ایده هزیمت * (ترجمه) دخی روز وغاده اوله هم فار * اودر عار اوله عسکر ایچره سردار (نطق آخر)

جاهد علی طلب الحلال ولا تكن * تغذوه بالاسراف والتبذار

(جاهد) امردر نفسکه مخالفتله جهاد اکبر ایله دیمکدر (حلال) نص ایله تعیین اولنان امور صریحه درکه حرامك ضدیدر ایکیسی میانده اکرچه شبهه لی امور واردرلکن حله قریب اولان مباح وحرامه اقرب اولان مکروهدر حتی دیمشلرکه حلال صریح وحرام صریح ایچون متانت وعدم ارتکاب کرکدر میانلرنده اولان مشتبهاتك زمانی دکلدر زیرا انده تحری ایلمکه زمان مساعد دکلدر اکر حرامدن اتقا وبعض حلالی که مباحات مقوله سیدر ترك ایده بیلورسه متقی وورعکار اولمش اولور دیدیلر اللهم یسر ولا تعسر (فائده) بو دخی لازمه تقوادندرکه حرام دخی بعض محلده مکروه معناسنه در ازجمله (کل لعب حرام) حدیثی شراح کراهت معناسنه دردیو فقهای اصولیین دن نقل ایدرلر اهل جدل بوندن تنصیح ایدوب هرجائز وهر غیر جائز دیو یازدقلری امرده ظاهری اوزره حکمه جسارت ایلمیه لر (تبذار) فتحله اسرافك تفسیریدر تکرار وزننده مصدردر (حرام) حلال طلبنده سعی ایلیوب انده دخی اکر کثرت اوزره رزاق حقیقی کرم ایدرسه اسراف ایله مبذر اولمه که (ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین) بیورلدی (ولا تسرفوا) دخی نهی صریحدر هرشیده اسراف ممکندر حتی دریاده ابدست الماقده دخی

حدشرعدن زياده صواستعمال ايلمك اسرافدر واسراف خير وبركتك زوالنه سببدر ديديلر (ترجمه) چالش كسب حلاله قيلمه اسراف * قوام واعتدال اوله سكا كار

الا لاهلك اولضيفك اولمن * يشكو اليك مضاضة الاعسار

(مضاضه) وجع مصيبت (اعسار) عسرك جمعى كه عسرت وشدتلردر بو بيت بيت اولدن استثنادر كه اسراف ايلمه هر حالده مكركه اولاد وعيالك اوله لر خصوصا ماه صيام وبيرام ويوم عاشوراده اوله كفايت مقدارندن وسعتلى حركتله مسامحه ومساعده يه جواز واردر ومسافردخى انلره ملحقدر انلردنصكره فقرادن سكا حالنى عرض ايدنلرى اصلا نهر وقطعيا يأس ايله ردّ ايلميوب اشبه بونلره عطايا وهدايا اذن شرعدر كاردركه بونلره اسراف ديمز اتفاق دينوركه اربابنه خلف ايله بهر شب برفرشته سماوى دعا ايلديكى ثابتدر (ترجمه) ايدوب اهلك ايله مهمانكه صرف * دخى عاجزلره ايله عطا وار (نطق ديكر)

ذهب الرجال المقتدى بفعالهم * والمنكرون لكل امر منكر

(مقتدا) تقليد اهلى اثرلرينه اقتفا وقولى وفعللرينى سند اقتدا ايلدكارى كمسنه لر (فعال) كسر ايله فعلك جمعيدر (منكرون) كسر كافله بونده تبديل وتغيير ايدنلر ديمكدر (منكر) فتح كافله درمنهى معناسينه ومنكرون رجال اوزره معطوفدركه بونده ناهون مراددر لكن صاحب ترجمه مصرع ثانيى مستقل مبتدا وخبر ايلدى ظاهرا بعيد كورينور زيرا بيت ثانى يه نظرله جمله سى كيدوب بن قالدم ديمك مراد اولديغى ظاهردر (مآل) احوالى اقتدايه شايان اولان پيغمبران كرام خصوصا خاتم الانبيا اولان حبيب ملك علام جمله سى ترك دنيا وعزم عقبا ايلديلر عليهم السلام وانلر دنصكره خليفهٔ اول صديق اكبركه نهى منكر ايلمكده پيشرو وپيشقدم امت مرحومه در وفاروق اعظم وذوالنورين وعشرهٔ مبشره نك دخى فتق ورتقه وجلب وسلبه قادر اولان نيجه اصحاب كرام ارتحال ايلديلر (ترجمه) كتدى رجال مقتدا افعال خوش معروف ايله * قيلدى كروه منكرين هر امر منكرده قرار

وبقيت فى خلف يزين بعضهم * بعضا ليدفع معور عن معور

(خلف) تحريك ايله دربعضيلرى سكون اختيار ايلديلر لكن عند التدقيق صورت سكونى اضافتنه مخصوصدر (معور) افعالدن مفعول صيغه سيله در اصلنده مخوف اولان خلل محلنه عورت دبرلر ايدى كرك ثغر سرحد وكرك صف قتالده

اولسون صكره هر حيا اولنان نسنه يه اطلاق ايلديلر واعور عيبلى ومذموم ديمك
اولور حتى بدل اعور وخلف اعور لفظلرى بئس البدلده مستعملدر يعنى
بر حسنك يرينه كلن قبيحه ديرلر * پس خلف قرينه سيله بونده معناسى ذكر
اولنديغى اوزره حسن ومليح اولنلر انتقال بقا ايلدكلرنده انلردن صكره انلره نسبتله
جمله سى معور ومعيوبلر درانلرك بعضيلرى بعضيلرنى تزيين ايدرلر واول تزييندن
اول معورلرك غرضلرى برى برينك عيبلرينى دفع يعنى زينتله ستر ايلمكدر اشته
بو اوصاف ايله يعنى سبب عورت اولان امر ايله اتصافى ترك ايليوب بلكه انى
بعض آرايشله ستره سعى ايلمك دأبلرى اولان طائفه ايچنده قالدم بيوزر حضرت
امير ناظم ولايت مصير كرم الله وجهه   (ترجمه)   قالدم اوزمره ايچره كيم
بربيرينى تزيين ايدر * دفع وستر قصدى ايله عورات افعالن شرار

سلكوا بنيات الطريق فاصبحوا * متنكبين عن الطريق الاكبر

(بنيات) ابنك تصغيرى اولان بنى كه اوغلجقدر انك جمعى بنيات اوغلجقلر ديمكدر
طريقه نسبتله طريقك اوغلجقلرى كوچك يوللر ديمك اولور كه شارع اعظمدن
تشعب ايليه اكثرى سكهٔ غيرنافذه در (متنكب) معتادك خلافنه انحراف
معناسنه اولان نكبت لفظندندر پس منحرف يعنى طريق مستقيمدن عدول وميل
ايديجيدر   (ترجمه)   چيقمزنيچه اينجه طريق بدعته سالك اولوب * آيرلديلر
اول شاهراه حقدن ايتديلر فرار (نطق آخر)

ولا خير فى شكوى الى غير مشتك * ولا بد من شكوى اذا لم يكن صبرى

(شكوى) بر مضرك سوء صنيعله اضرار وتعديسنى حكايت وخبر ويرمك معناسنه
اسمدر مصدرى شكايتدر (مشتكى) افتعال بابندن مشتكو صيغهٔ فاعل اوزره
فى الاصل واويدر صكره يايه قلبنه ماقبلنك كسرى موجب وانكله اكتفا حذفنى
دخى اقتضا ايدوب تنوينى كافه الحاق ايلديلر صاحب شكوا ديمكدر (مرام)
همدرد اولوب حالدن بيلمين كسنه يه واقع اولان ظلم وضرر وكدرى خبر ويرمكده
خير واطف يوقدر زيرا صبرم اولمديغى زمانده البته شكوا در كاردر ازجمله بو حالى
بيلمز استثقال ايدر اكر حالدن بيلسه بو امرده بكا بر نفع كلى ايلمزسه دخى شكايتمى
اصغا ايدركه صبرى اولميان كسنه حالنى سويلمك انشراح دل وتوسيع صدر امثالى
فوائدى واردر صبرى اولميان كشى شكوادن دخى حبس نفس ايلسه علت
عروضنه سبب اولور پس لحكمة انى استماع وصبر وعبرتله التفات لازمدركه در عقب
سامع كندى حالنه شكر ايده ديديلر انكچون تواصى بالصبر ايله صلحاى مؤمنينى

وصف بیوروب قلتنی دخی ایما ایچون خاسر یندن استثنا ایدرکه (ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) مفهومنده قسم ربانی وارد اولمشدر واکر حالدن بیلمسه بحری وبری بو ایکی مثالی ملاحظه ایدوب انقلابات روزکاردن ناشی کندی متانت حالنه اعتماد ایلمیوب مکر حقدن ماحل امنیته بنا شمزایدیکه بوندنصکره ایکی بیت ایله اول ایکی مثال اجمال اولنور (ترجمه) خیر بوقدر شکایت ایلمکده غیر مظلومه * که بیلمز حالدن بیصبره شکوامی اولور ناچار

الم تران الماء ینضب ماؤه * وتأتی علی حیتانه نوب الدهر

(نضوب) معجمه ایله دخول وزننده واول یایدن مصدردرکه صویره باتمقدر ناضب غائر وسافل دیمکدر وبونده ماءذکر اولنمغله فقط باتوب بعید اولمق معناسنه تجرید اولنمشدر (امری بعبده لیلا) کبی (حیتان) بالفتح که حوتک جمعیدر (نوب) نائبک جمعیدر لکن نائبه نک جمعی اولمق اوزره نوائب معناسنه استعمالی مسامحه یه محمولدر حوادث ومصائب مراددر (نتیجه) بو بیت بیت اولده اولان مضابه نقل تمثیل ایله تسلیتدرکه تکلمدن خطابه التفاتدر دریانک صوبی باتسه وچکلسه وبلکه قلت کلمسه دخی بالقلره بالایا ومصائب پیدا اولور مثلا مضایقهٔ مکان پیدا اولمق کبی وکندی یلردن بیولک بالقلرک انلری اکلی کبی وصیادلک تسلطی وسهولتله درشبیکهٔ صید ایلمسی کبی واکر صو بالکلیه زائل اولورسه موت تحقق ایلمک کبی اشته بونلری شهودک سکاسبب عبرت اولمزمی (ترجمه) انی کورمز مسین که قلت آب ایرسه دریایه * ایررماهیلره دست مصیبت دمبدم ای یار

الم تران الفقر یرجی له الغنی * وان الغنی یخشی علیه من الفقر

فقر وغنایه دائر کلام چند ابیات مقدم مبسوطدر (خلاصه) بو دخی بر ظاهر امردرکه محل عبرتدر فقیر کندی حالنده بر دخی فقیر اولمز مصغر بر دخی تصغیر قیلنمزدیمشلردر بلکه انک حقنده ملحوظ اولان غنی اولمقدر وهرنقدر کندی حالنه راضی ومتسلی ایسه دخی لکن غنی اولان کشی اکر تسلیم تام وتفویض کلی ایله اهل کمالدن دکل ایسه غناده فقر احتمالیله اول خوف زوال درکاردر نعوذ بالله زیرا فقر غنانک ضدیدر بربرینک زوالی بربنی بهرحال موجب اولور پس اکر صبر اهلی بولنورسه نعم المطلوب زیرا اهل صبر حقنده (وبشر الصابرین) بشارت عظمی وتسلیت کبرادر لکن اکر صبره مالک دکل ایسه شکایت نافعدر اما حالدن بیلن ویاخود ابیات سابقه مألی اوزره نفعی واعانتی مأمول اولان کسنه یه افادهٔ حال

اولنه والا هركيمه اولورسه شكوا ايتمادن غيرى مفيد اولمز مالك حقيقى تعالى
عن الزوال دركاهنه سحرلرده آه جانكاه ايله ايمان يازبى ديمك اهل اسلامه لايق
اولان احوالدندر زيرا مخلوق سؤاله غضب ايدر لكن خالق ترك سؤاله غضب ايدر

والله يغضب ان تركت سؤاله * و بنو آدم يغضب حين يسأل

(ترجمه) دخى كورمز ميسين كيم فقرا ايچون اولور غنا اميد * غناده خوف در هم هر كمالك چون
زوالى وار (نطق آخر)

اذا زيد شرا زاد صبرا كانما * هو المسك ما بين الصلايه والفهر

(صلايه) فتح مهمله ايله دوز طاشدر كه اوزرنده مسك وسائر اجزا سحق ايدرلر
(فهر) كسر فا ايله ال قياسى لكن بونده دسته سنك مراددر (ترجمه)
شو كسكيم شر زياد اولدقجه صبرى آرته كويا اول * ايكى سنكك اره سنده ازلمش
مسك از فردر

لان فتيت المسك يزداد طيبه * على السحق والحر اصطبارا على الشر

(فتيت) فعيل وزننده برشيدن حاصل اولان خرده مثلا اتمك اوفاغى كبى (سحق)
ازمك واوفاقلامق (حر) عبدك ضدى (اصطبار) صبردر مقدر يزداديه مفعول به در
(معنى) حر كه آزاد و مروت صاحبى اولان كمسنه ازدياد صبرده ايكى طاشك
آره سنده اولان مسكه بكزر كه سحق اولدقجه رايحهٔ طيبه سى زياده اولور انك دخى
حقنده شرور و مفاسد كثرت بولدقجه صبرى ترقى اوزره اولور (ترجمه)
اولور سحق ايله عنبرپاره نك خوشبويى چون مزداد * آنكده اصطبار شرده
بوى خلقى عنبردر (نطق ديكر)

اريد بذاكم ان يهشوا الطلقى * وان يكثروا بعدى الدعاء على قبرى

(ذاكم) اسم اشارتدر مشار اليه مزاجدر ذلكم ايكن لام ساقطدر (يهشوا)
اوچنجى بابدن هشاشت يعنى بشاشت حاصل ايده لر (طلقت) اچق يوزلو اولمق
(فائده) دعا درت نوعدر برى رغبت ورجا دعاسيدر انده اللرى اچوب دوشلرينه
برابر قالقمق كركدر و برى دخى رهبت كه مصيبت وقحط ووبا امثالى دفعنه اولان
دعادر اللرك ارقه سى يوزينه كلوب آيه سى كويا بر كمسنه يى كو كسندن دفع ايدوب
كلمسنه مانع اولمق هيئتنده طوته و برى دخى تضرع وابتهال دعاسيدر انده
شافعيه نك تشهدده اللرينك هيئتى كبى كه كوچك و يانده كى پارمقلرى عقد يعنى
قپايوب اورته پارمغى باش پرمغيله حلقه كبى دائره ايدوب شهادت پارمغى
برنسنه يه اشارت واراءت ايدر كبى طوته و دردنجى دعاء سردر كه خفيه صورتيدر
ظاهرده برصورت مخصوصى يوقدر خالق ايله مخلوق ميانده توجه دروندن

عبارتدر رفع یداولمز ایکی ال قالدرمقده حکمت بری ظاهرلک وبری باطننک
توجهنه اشارتدر واسان مرام جنانی ترجمه وبیان ایدر ومسح وجه یعنی
الی یوزه سورمک سنت متبرکه‌درکه روحله بدن میاننده اولان حقیقت
جامعه‌یه رجوع تنبیهیدرکه ازلا وابدا علم حقده اولان اعیان ثابته‌دن کنایه‌در
اول حقیقت زیرا شیئک وجهی حقیقتیدر پس وجه ظاهری اکا مظهردر
(کل شئ هالك الا وجهه) سرندن نمونه‌در وبو سیاق محمد بن الحنفیه‌دن امداد
فتاح صاحبنک نقلیدر (ذیل) ودعاجی دخی اوچ قسمدر بری مضطردر انک دعاسی
کندی حالی وهیئتیدرکه انطق من لسان القالدر حرف وصوته حاجت یوقدر
مستجاب اولور وبری دخی مضطردکلدر لسان مقالی سویلرا کر خلوصکار ایسه
حقنده رفق باری ظهور ایدوب مستجاب اولور وبری دخی شدت حال صاحبیدرکه
برمدد رس بولیوب حق تعالی‌یه ربط دل ایلمشدر بعض اوقاتده رفع ید ایدر
ایلمزسه دخی رابطه‌سنی نقض ایلمز وحالنه انسب اسم الهی ذکریله طلب ایدر
دردنجی سائر دنیا وطالب وسعت نوا اولمغله ارباب غفلت وغروردن معدوددر
لکن مؤمن برمؤمنک حالنه واقف اولوب خبردار اولدیغی بلا اعلام ازدرون نیاز
وانک محتاج اولدیغی امری تسهیل بابنده ظهر غیبدن رجاسی خلاف شرع
اولمدقجه قرین قبول اولور وبرامرده صورت رضا وخلاف رضا دخی جمع اولور
مثلا مبتلای عشق حقنده تبریدایله تخلیص مطابق رضادر لکن
جمعیتله واندفاعنه تخصیص خلاف شرع ورضادر کذا وکذا (مهمه) علمادیدیلرکه
(ع) للدعوات تأثیر بلیغ * البته درکاه حقده نیازک اثری حاصل اولور اکرچه
تفاوت اوقات ایله اولورسه ده زیرا (ادعونی استجب لکم) امر جسیم ووعد کریمی
ومطلقدر زمان ومکان وحال قیدی یوقدر خصوصا میت حقنده مغفرت ایچون
بعض خواصه تشبث اولنمق مثلا یتمش بیک توحید کبی اثرایله اثبات ایدرلر
کوا کب زاهره‌ده ایراد ایدرکه امام یافعی ارشادنده امام قرطبیدن وغیریلر
قسطلانیدن ونجم غیطی معراجنده محمد بن عراقدن ونیجه‌لرک دخی انضمام
روایتیله ضعفدن ترقی برله سندنده قوت حاصل اولمشدر یعنی بیورلمشکه یتمش بیک کره
(لا اله الا الله) برکسنه کندینک جهنمدن آزاد اولمسی نیتیله ذکر ایلسه کندینک
ناردن فداسی اولور وبرغیرینک خلاصی ایچون دخی اولقدر ذکر ایلسه انک
دخی خلاصی واقع اولور (لله الحمد والمنه) زیرا هیللهٔ افضل الذکردر هیئت خاصه
وطور مخصوصی یوقدر علی کل الحال توسیع اولنمشدر وذکری اکثار حقنده آیات

واحاديث وارد رو كثرت دخی قیاما ذكر اولنمدقجه ثابت اولمزدیو قرطبی مجاهددن روایت ایدرومنافقانی حق تعالی قلت ذكر ایله وصف ایلشدركه (ولا یذكرون الله الا قلیلا) بیوردانی دخی (من اكثرذكرالله برئ من النفاق) حدیث شریفی توضیح ایدركه كثرت ذكرالله ذاكرك ذمتنی نفاق صفتندن بری ایدردیمك مآلنده درودیكر اثرده دخی سنزلره دلی اولمشلردینه جك مرتبه ذكر ایدك دیو تنبیه نبوی صادردر كه جهره توقف ایدر شاعردیمش (اذاذكرتك كادالشوق یقتلنی سرا * وقلبی وروحی عند ذكراكا) بواطوار بالجمله درگاه حقده نیازودعا ذیلمندندركه حدیث قدسیده كلمشدر بركمسنه یی بكادعادن بنم ذكرم مانع اولسه انك مطلبنی بن اتمام ایدرم بیوروربونده ذكر دعاموقعنده اولور (مآل بیت) بوامتزاج والفتدن بنم مرادم بودركه بشوش اوله لر انلرك هشاشت وبشاشتلری بنم طلاقت ونضارت ایله تكریم وجهمه سبب اولورو دخی بنم قبرمده بنده صكره چوق دعا ایده لر وبووجهله صفایاب اولوب حالمده ترقی حاصل ایدوب وجهمه نضرت ولطافت كلوریاخود بنم طلاقت وبشاشتم انلرك نضارت وحسن حاللری ایچوندركه انلر كسب بشاشت ایلیوب اندن فائده مند اولدقلرنده بنم قبرمه كلوب اكرام وزیارتمی تكثیرو بنی دعا ایله دلسیرایده لركرم الله وجهه قبرحضرت مرتضاده اولان اختلاف ازجمله تصریحكردۀ صاحب اسعافدركه كوفه ده دارالاماره ده دریاخود مسجد كوفه ده ویانجفده دریاخود بعدالدفن حضرت حسن انی مدینه ده والده سی یاننه نقل ایلدیكه اسلامده ابتدا قبردن قبره نقل بونلرده واقع اولدی یاخود بردوه اوزره تحمیل اولنوب ضایع وغائب اولدی بعضلری دیدیلركه بلاد طیده بولنوب دفن اولندی كوفه ده حالا مشهد علی محلی ابتدا اظهار ایدن پادشاه بویهیه دن فنا خسرو عضدالدوله در لكن اهل اطلاع دیدیلركه انده مغیره بن شعبه مدفوندر قبرمرتضوی دكلدر (العلم عندالله) (ترجمه) بومرادمدركه وجهمله اوله لر تازه رو * قبرم اوزره صكره ایده لر دعای بیشمار

وان یمحونی فی المجالس ودهم * وان كنت عنهم غائبا احسنواذكری

(یمحوا) یعطوا معناسنه عطا ایدرلر (ود) وزن ومعنا وعدد حرف وعدد حساب جمله سنده حب لفظیله مشتركدر (مآل) ودخی مرادم بكا انلر مجلسلرده محبت ویره لریعنی محبتلرینك اثری اولان مطایبه وملایمت اوزره بكا آسایش والفت ایده لروا كربن انلرك غیابنده بولنورسم حسن ذكر یعنی خیرایله یاد ایده لركه انك

اثری بقاده حاصل اولوراشته بوسباق امت محمده تعلیم وارشاددرکه همدملرله
حسن الفت وغائبلر حقنده یادخیریت ایله متصف اوله لر (ترجمه) داخی
مجلسده بکا عرض محبت ایده لر * حسن ذکرمله غیابمده اوله لر آشکار (لطیفه)
مجالسده غلظت وتعبس اوزره اولمامق کرکدرکه (عبس وتولی) صورت حکایتده
تهدیدومطایبه وملاطفه سنت سنیه درکه (المؤمن دعب لعب) بیورلدی یعنی مؤمن
غلیظ اولمزکولر اوینار حدود شرعیه دن خارج شقا درجه سنه وارمیوب خیر
الامور اوزره حرکته مساعدۀ اسلامیه واردر حافظ اسمعیل روایت ایدر مجلس
پیغمبر علیه الصلاة والسلامده سن شیخوخته وصول بولمش برخاتون کلوب
حضور سعادتده نیاز مند اولدیکه جنتله حقنده دعا بیوریله اول حضرت
بیوردیلرکه قوجه قاری جنته کیرمز اول خاتون بودهشت آمیز کلامی کوش
ایلدکده ظاهر حاله حمل ایدوب بکا ایدرلک عودت ایلدکده بیوردیلرکه وارلک افاده
ایدلک که عجوز اولدیغی حالده کیرمز بلکه (فجعلناهن ابکارا عربا اترابا) کریمه سی
ناطق اولدیغی وجه اوزره تازه وبکر اولوب بعده داخل اولورلر (لطیفه) حضرت
امیر کرم الله وجهه خرما تناول بیورردی وخرمانک چکردکنی سلمان فارسی
حضرتلرینه آثار وانکله ملاطفه ایدرلردی سلمان حضرتلری برقاچ کره صبر
ودفع ایلدی لکن پیرلک ایله شباب بری برلرینه طبع جهتندن مباین اولمغله زیاده
اولدقده جناب سلمان دخی نکته انداز پند اولوب دیدیکه اشته خلافتده سنی
دردونجی درجه یه تأخیر ایدن سنده اولان بو خفتدر پس جناب سلمانی تطییب
استحلال بیوردیلر فقیردیرمکه سلمانک انتقالی اوتوز ایکی ویا اوچ سنه سنده
اولدیغنه کوره بومنقبه صحت بولمز لکن اوتوزالتی یاخود یدی سالنده اولمسی
تجویز ایدر زیرا خلافت حضرت امیر اوتوز بش سنه سی ذی الحجة الحرام
اواسطنده واقع اولوب قرق سال ماه رمضانی اواخرنده شهادتی سابقا مفصلدر
(لطیفۀ اخری) حضرت امیره برکسنه کلوب دیدیکه بوکیجه والدهم ایله احتلام
اولدم امان یاخلیفة الله بکا جزامی نه ایسه اجرا بیورن انلردخی امر ایلدی اول
شخصی برکنشلی محله ایصال ایلدیلر پس بنه بیوردیلرکه اول کسنه نک کولکه
سنه حد زنا ضرب اولنه واقعا خواب آلود اولان کشی عالم غیبده بدن عنصرینک
ظلی منابه سنده اولان بدن مثالی خیالی ایله زنا ایلمش پس عالم شهادتده انک لایقی
بودرکه حد زنا اقامتی انک سایه سنده اجرا اولنه (نطق آخر)

علیک باخوان الصفاء فانهم * عماد اذا استنجدتهم وظهور

(اخوان صفا) صفوت حال وتصفیهٔ بال صاحبلریدر مطلقا (مهمه) بعض یاوه کویان خلط کلام ایدوب اخوان صفا ائمهٔ اثنا عشردن وسائل معروفه نك مؤلفلرینه ایجادرسوزی باطلدر زیرا رسائل اخوان صفا مخرجلری دیدکاری حکیمکدر اوچیوزاللی تاریخنده نصکره فوت اولمشدر فلسفه ایله منطقی شریعته دسیسه الملك ملاحظه سیله اللی بررساله جمع ایلمشدر دولتشاه تذکره سنده فرید عطاره اسنادی دخی واقع دکلدر امام سیوطی اربعون ودعاتیه مناسبتیله تفصیل ایلمشدر حق تعالی اول ملاحظه نك رواجندن شریعت شریفه یی محافظه ایلمشدر لله الحمد والمنة (عماد) عالی بنالرکه دیرلك اتلره لازم کلور ذکرجزءدر (استنجدت) استمداد ایلدلك دیمکدر (ظهور) ظهرلك جمعیکه ظهیر معناسنه ویا عالی دوه لردر مصرع اولده بودخی نسخه در (ع) تکثر من الاخوان ما اسطعت انهم (اسطعت) اصلنده استطعت در قادراولدقجه دوستی چوق ایله دیمکدر (ترجمه) قدرتك یتدکجه اخوان صفایی قیل مزید * استعانت ایلدکجه اوله لر ساکه ظهیر

ومابکثیرالف خل وصاحب * وان عدوا واحدا لکثیر

(یعنی) بیك دوست چوق دکلدر لکن بردشمن چوقدر (روایت) اصحاب کرامدن برینه دیدیلرکه سنك دوستلك کیمدر جوابنده بنم دوستم دوستلریمك کثرتنه سبب اولان کشیدر دیمشدر (ترجمه) بیك اولورسه یار ویولداشی کشینك چوق دکل * وقت اولورکه برعدوبرکیشی یه اولورکثیر (نطق دیکر)

مافیك خیرولامیر یعدله * قضیت منك لباناتی واوطاری

(خیر) مال که عطامراددر (میر) طعام (لبانات) ضمله حاجات معناسنه در مفردی لبانه حاجتدر (اوطار) دخی اومعنایه تفسیردر مفردی وطردر مصرع اول عربك (ماعنده خیرولامیر) کلامندن مأخوذدرکه ضروبدندر (مآل بیت) مالك یوق وبرلطفك دخی یوق که سنك وجودك انك ایچون دیوعدّ اولنه سندن مرادلرم حاصل اولدی یعنی خیراوشر ابرامره برامزسین پس مرادم سنی آکلامق ایدی اکلادم که وجودوعدمك مساویدر (ترجمه) سنده یوق برخیرایله برفائده کاوله شمار * حاجتم یوقدر بنم سندن جهانده نابکار

فان بقیت فلا ترجی لمکرمة * وان هلکت فمذموما الی النار

(ترجمه) دنیه ده اولدقجه امید سعادتدن بعید * پس هلاك اولدقده قیلارسین جهنمده قرار (نطق آخر)

الى كم يكون العذل فى كل ليلة * لما لا تملين القطيعة والهجر

(لما) برينه وهل دخى نسخه در (عذل) تقديم مهمله ايله لوم ا يتمك تملين) تمتعن ايله وزن ومعناده يكسان (قطيعه و هجر) بعد وفرقت (مأل نظم) بوناسك بهرشب سنى تكدير وملامت ايلمرى نيجه بربوندن فراغت ايلمزميسين بوخلقى سو يلتمكدن فارغ اول برزمان دخى فرقت ايله تمتع ايدوب انكله دخى مألوف اول وعلت خلقتكى فكر ايدوب بو عشق مجازى حقيقته قنطره قبل دائرهٔ حقيقتدن معرفته استعداد كسب ايله ليعرفون حكمى ظاهر اولسون هر منزلده بويله وقفه كثير امل اولمغه عمرك تحملى يوقدر ديمك اوله (ترجمه) هرشب عشر تفزاده بوملامت نيجه بر * انقطاع وصل وهجران ساكه اولمزمى مضر

رويدك ان الدهر فيه كفاية * لتفريق ذات البين فانتظر الدهرا

(رويدك) اسم فعلك اسميدر كافسز (رويد)مهلا ديمكدر امهل مهلت ويرديمكدر كاف خطابه علامتدر اسم دكلدر پس اعرابدن حظى يوقدر يعنى مضاف اليه دكلدر ثوبك دارك كبى اولمز بقيهٔ مصرعك جمله سى مفعول اولور ورويدك اروادا لفظندن مرخم ومصغردر آخرى اجتماع ساكنينى دفع ايچون تحريك اولندى صفت وحال ومصدر دخى اولور لكن درت حالندن بو محلده اولمكى يعنى اسم فعل اولمسى مختاردر (دهر) ذكر اولنمشيدى وبونده ردّ العجز واردر (ذات) ذونك مؤنثيدر السنهٔ ثلاثه نام ترجمه مزده مفصلدر واقع اولان حالات ميانده اولمغله بين تعبير اولندى امرارك صدورده اولمسيله ذات الصدور طلاقى كبى (ذات بينكم) وارداولدى وذات مقحمدر تفريق البين ديمكدر ديديلر (ترجمه) سن براز صبر ايله تفريق ميان ايچون زمان * سيف قاطعدر بصيرتله اكا اول منتظر (بيت)

افلح من كانت له قوصره * يأكل منها كل يوم مره

(قوصره) خرما زنبيليدر بونده استعاره واردر حرف الخاء المعجمه ده ذكر اولان بيت ودخى دال مهمله ده (ع) افلح من كان له كرديده) مصرعلرنده بو مفهوم معلومدر كه تفنن قبيلندندر (ترجمه) بولدى اوكمسه فلاحى برسبد خرماسى وار * كونده بركره تناول ايلمك اولمش مدار (نطق)

كذ كذ العبد ان احببت ان تصبح حرا * واقطع الآمال من مال بنى آدم طرا

كذ اولكى كسر دال ايله امردر وايكنجى نصبله مصدردر (مثل كذ العبد) تقد برنده در (حر) عبدك ضدّيدر (آمال) اميدلر ومراد لردر مفردى املدر

(طرا) جميعا وبالكليه ديمكدر (خلاصهٔ شعر) صباح حشرده واردقده احرار وابرار واخيارايله محشوراولمغه محبتك اكروارسه يعنى مقصودك حريت احرويه ايسه بودارفناده قوله لايق وقوللق وظيفه سى اولان مشقت عبوديتى حسن اختياركله فعله كتورجمله ناسك مالندن قطع ايليوب اميد عيال كرك وكركسه كندى مدارمعاشكده اولوب كديمين وعرق جبين ايله كسب ايدوب حلال وزلال تعيش ايله ديمكدر (ترجمه) تعب چك قول كبى حراولمق استرسن عزيمت قيل اميدك قطع ايدوب مال بنى آدمدن اول بيزار (لاتقل ذامكسب

يزرى فقصد الناس ازرى * انت مااستغنيت عن غيرك اعلى الناس قدرا

(ملخص شعر) كسب آدمى بى خوارايدر ديمه كه بلكه سن كسب ايله تعيش ايدوب اول وجهله سائرناسدن مستغنى اولديغك وقتده قدرك انلرك ميانده جملهدن اعلى اولور (ترجمه) حقيراولورديمه كاسب كه سائل اندن احقردر * قودن قدرك استغنا ايله اعلا اولوراى يار (نطق آخر)

اذاانت لم تزرع وابصرت حاسدا * ندمت على التفريط فى زمن البذر

(تفريط) برامرده تقصيرونقصان (زمن) زمان (بذر) تخمى اكمك يعنى زرع البذرتقريرنده (ترجمه) اكمسك بوكون يارين بيچنلرى كورد كده سن * نادم اولورسين بوتقصيره قالورسين پركدر

ومامان ليوم البعث زادسوى التقى * تزودبه حتى القيامة والحشر

(ان) زائده (بعث) ارسال يعنى خلق ثانى كه احياى اموات مراددر (زاد) آزق (تقى) تقوادر (نتيجهٔ مرام) تقوادن غيرى قيامت كونى ايچون آزق ارلمز الى الموت تقوايى تحصيل ايليوب انى راه آخرته توشه پيدا ايله ديمكدر (ترجمه) روزبعثك زادى تقوى وعبادتدرهمان حاضرايت حشروقيام ايچون بوكون زادسفر (نطق ديكر)

ماان تأوهت فى شئ رزيت به * كما تأوهت للاطفال فى الصغر

(ان) زائده (تأوهت) تأوه ايلدم ديمكدر (يعنى) آوه مدوواوك سكونى وهانك كسريله در (آه) واوى الفه قلبله (واوه) فتح وكسرواومشدده وسكون ها ايله و(اوه) فتح واوايله دروكسرواوصورتنده (آو) هانك حذفيله (واوتاه) واوايله هاميانته تادخوليله در بوصورتنده مد وقصرجائزديدى صورت لغت اولدى جمله سى فارسيده ابواه وحيفاودريغا ديمكدركه تركيده يازقلروواه واه وهاى مدد ديديكمز محللرده عربك ادا ايلديكى كلمه لردركه مقام تضجر وتفجع وتوجع ده

ابراد اولنور لرانی ادا ایلدم دیمکدر (رزیت) تقدیم مهمله ایله درمصیبتلندم دیمکدر (اطفال) بو بیتلر مرسنار وسبیان کبی (ع) حوض بنیك علی الآداب فی الصغر* بیتی شرحنده مراتب سن ترتیب اولنمشدر (خلاصة مأل) چوجقلرك صباوتلری وقتنده انلره تفوه ایلدیکم قدر بن برمصیبتده مضطر ومضطرب اولوب آه آیلدم دیمکدر لکن نه وقتلرنده اولدیغی بیت ثانیده کلور (ترجمه) برمصیب ایچره بن برآه دلسوزا یتدم* ایتدیکم کبی یتیم معصومه آه پرشرد

قدمات والدهم من کان یکفلهم* فی النائبات وفی الاسفار والحضر

(والد) بابا (من) استفهامیه در (نائبات) محنتلر (اسفار) سفرك جمعی (حضر) سفرك ضدیدرکه بربلده ده قائم اولمق سفر تعبیری شرعا وسط سیرایله اوچ کونلك محله دك کتمکدر که افطار صوم مشروع اولور پس هراوچ کون برمدت سفر اولدقده جمع اولمق مفرد اولمقدن اولادر (نتیجه) اشته اولوقتده بن صبیلرك حاللرینه آه ایدرمکه بابالری اخرته کتمش اوله وسفر وحضرده محنت ومشقت خسته لك وسائر عوارض حیات ظهورنده امرلرینی کیم متکفل اوله دیمکدر (الیس الله بکاف عبده) واقعا انسانده پدری وحیوانده مادری اولمیه وسائر بیروحده نظیری اولمیه یتیم انلره د نوردریتیم کبی (ترجمه) والدی کوچمش انك کیم تربیه ایلرانی* حادثات دهر واسفار وحضرده ای پسر (نطق آخر)

الشیب عنوان المنیــة وهو تاریخ الکبر

بو بیتلر هوندرزیرا حرف ذال معجمه ده اولان شعر کبی طرحندن وصلی اولی قیلنمدن اولوب ولکل وجهه دیك اولادر بحور عروض بحر بی آب کبی اولمغله طباع علل واعراضندن اعراض ایله وحشتدار در بوعلتله اوزان اشعار قطعا اشعار اولنمدی (تاریخ) تعریف الوقت ایله تعریف اولنمش اسمدر فی الاصل ماه روز لفظندن معرب مورخ کلمه سندن مأخوذ مصدر قیلنوب اسمیته منقولدر (فائده) معلوم اوله که تاریخ یدی طبقه اوزره در (هبوط آدمی (طوفان قبطی) فرس قدیم) اسکندری رومی) والتیجی هجری) ویدنجی ملکی جلالیدر) لکن تاریخ هجری وضع اولیسی خلافت فاروقده اون التنجی سنه شعبانده دیوان اصحابده بعد المشوره تعیین وهر سالی محرم الحرام اولمق اوزره سید الاشهر المحرم اثر شریفی روایتیله تنبیه وتبیین بیوردیلر (مأل بیت) انسانك قیللری بیاض اولمق موتك مرنامه سیدر وسنك وقت کثرتنك تعریفیدر (ترجمه) شیبی بیل عنوان موتدرای پسر* یعنی شیبك اولدی تاریخ کبر

وبياض شعرك موت شعـــرك ثم انت على الاثر

(يعني) قيلك آغرمسى انك موتيدركه انك ايزى اوزره سنك دخى موتك محققدر

(ترجمه) پس بياض مويك اولدى موت مو * سندخى موته ايرسين براثر

فاذارأيت الشيب عم الرأس فالحذر الحذر

(ترجمه) جمله باشك آقلغن چون كوره سين * برتدارك اوزره اول ايله حذر

(نطق آخر) كنت السواد لناظرى * فبكى عليك الناظر

(ناظر) كوزك قاره بري كه بيك انده در بوشعرى مرثيهٔ نبويه اولمق اوزره انشاد ايلمشدركه يوورسن يارسول الله بنم كوزمك سياه اولان محلنك سياهلغى يعنى رونق نورى اولمش ايدك انكچون بنم اول سياههٔ چشمم سنك فرقتكده سكا بكا ايلدى (ترجمه) سواد چشمم ايدك اى سواد نوربصر * فراق ايله نوله قانلر نثار ايدرسه نظر

من شاء بعدك فليمت * فعليك كنت احاذر

(معنى) بن سندن حذرايدوب سنك موتكدن خوف ايدردمكه كورركوزم ايدك چون سن (انك ميت) سرينه مظهراولدك موتى هركيم مراد ايدرسه مانع يوقدر همان (انهم ميتون) حكمنيله محكوم اولسونلر (ع) نورديده م يوخسه سنسزيلرم دنيايي بن (ترجمه) فنا بولورايسه شمدنكره بودارجهان * نه غمكه اى شه عالم سنك ايچوندى حذر (نطق ديكر)

يعزوننى قوم براة من الصبر * وفى الصبر اسباب امر من الصبر

بونظم وآلايله سرتاج انبيا عليه التحايانك هجرتنده حضرت مرتضا كندى مردانه حركتنى بيان بيورر (يعزوننى) تعزيه دن يعزى لفظنك اعلال اولنسان جمعى يعزون كلمه سنك آخرينه ياء متكلم لاحق ونون اكا وقايه اولمشدر صورت مجهولده معلومدر (قوم) ضمير جمعك بدلى ويا فعلك فاعلى اولوب واو مجرد علامت جميت اولور (اسروا النجوى الذين ظلموا) واكلونى البراغيث كبى (براة) عراة كبى جمعدر مفردى برى بيزاردىمكدر واوچنجى (صبر) فتح وكسر بايله ادويه دن برآجى جزءدركه سقوطيردن كاورمراولديغى جهتدن اشعارده تمثيل اولنور بونده وزن ايچون ساكن قيلندى مقدم اولان صبرلر ايله ميانه ده جناس تام واردر وانلرك ايكيسى بردركه حبس نفس معناسنه تركيده دخى معروفلردر (ترجمه) تعزيه ايلر بكا برقوم بيصبر وخبر * صبر ايچنده آجيلر واردر صبردن تلختر

يعزى المعزى ثم يمضى لشأنه * ويبقى المعزى فى حر من الجمر

(يعزى) جمع سابقك مفردى (معزى) اسم فاعلى (معزى) اسم مفعولدر (احر) وزن ايچون تنوين لاحق اولدى (جمر) آتش حتى جمرات ثلاث حرف تاالقلنده يازلمشدر (ترجمه) تعزيه ايدن ايدرپس كندى كاريشه دونر* اول مصيبتديده يى قوراتش ايچنده كيدر (نطق آخر)

وقيت بنفسى خير من وطئ الحصا* ومن طاف بالبيت العتيق وبالحجر

(بيت عتيق) كعبه در عتيق قديم معناسنه ياخود ضرر حوادث روزكاردن مصون ديمك ياخود نفيس ديمكدر (حجر) كسر وسكون ايله در حطيم تعبير اولنان محلك داخليدر كه بيتى طواف ايدنلر انى برابر طواف ايدرلر فى الاصل اثناى بناده طاش ناقص كلمك انى علامتله ابقايه وعدم ادخاله سبب اولمشيدى ارتحال حضرت سنه سنده سنبهٔ آتيه يه قالورسم انى دخى بيته ادخال ايده يم ديور حلتلرينى اشراب ووقتيله ضمنه ضمنا اجازت دخى بولنغله ابن زبيرك خلافتنده بيت قضاءً محترق اولدقده تجديدى لازم كاوب حطيمدن حجرى ادخال بيت ايلديلرصكره حجاج ظالم ابن زبيرى صلب ايلدكده اهانة بيتك فقط شمال ديوارينى هدم وحجرى حجرايلبوب كالاول ابقا ايلدى صكره بنه اعاده سى استفتا اولندقده بيت شريف ملعبهٔ ملوك اولور خوفيله ارباب فتوى اذن ويرمديلرصكره نيجه ملوكك تعميرى وسلطان مراد رابعك بالكليه اساسندن بناسى وعدد كراتى مقدما يازلمشدر وحجر نسخه سى ايچون قافيه مساعد دكلدر (خلاصهٔ بيت) روى زمينه اياق باصمش ذيروحك وبيت خدايى وحجر حطيم ميزاب آرايى طواف ايدنلرك جمله سنك خيرليسى اولان ذات پاكى نكهدار اولوب نفسمى انك محافظه سنده فدا ايلدمكه وقت هجرت مرادادر (ترجمه) وقايه ايلدم نفسم ايله خيرالانامى* كاودرزوار بيتك افضلى محبوب غفار

رسول الخلق اذ مكروابه* فنجاه ذوالطول الكريم من المكر

(نجا) تشديد ايله نجاة ويردى ديمكدر (طول) فتحله قدرت وانعام وفضل واحسان (مكر) حيله وخدعه (مأل) واذ يمكر بك الذين كفروا) كريمه سى مدلوليله كفرهٔ قريشك سوءقصد ايلدكلرى وقتده انلرك مكرلرندن (خيرالماكرين) اولان قادر كريم اكا نجات ويرب خلاص ايلدى (ترجمه) رسول حقه مكر ايتدكلرنده يعنى كفار* نجات احسان ايدوب حفظ وحمايت ايتدى ستار

وبت اراعيهم متى ينشرونني* وقد وطنت نفسى على القتل والاسر

(خلاصه) وقتا انلر پيغمبر عليه السلامه سوءقصد ايلديلر مدينهٔ منوره يه هجرتله

مأمور اولوب صديق اكبر ايله معا نصف الليلدن صكره مكهٔ مكرمه دن چيقوب
كندكلرى حينده بنى جامه خوابلرينه براقديلر بندخى خانهٔ سعادتلرنده ياتدم
كلوب بزلرى پريشان ايلملرينه منتظر ايدم ونفسم دخى بنى وبن نفسمى توطين
ايليوب پيغمبر عليه السلام اوغورينه قتيل واسير اولمغى نفسم قبول ايلدى
(ترجمه) فراشنده ياتوب اولدم وفاته منتظرهم * نتيجه راضى اولدى سى وقتله
نفس ناچار (منقبه) پيغمبر عليه الصلاة والسلام بقيهٔ صناديد قريشك
اسلامندن مأيوس اولدقلرنده مقصد ما اذاء وجفالرندن بعض اهل اسلام اذن
هما يونلريله حبشه هجرت ايلمشلر ايدى مدينهٔ منوره ده والدين محترمين طرفندن
بعض اقرباوا هاليسندن دخى نيجه لر شرفياب بيعت اسلام اولمغله فى الحقيقة
سلطان المسلمين اول سوى سلامتبويه هجرت داعيه سى فوأد حقايق مفادلرنده
پيدا اولوب اصحابك سمت سلامة طيبهٔ طيبه يه نقل ايلملرينه اجازت بيورديلر
وكنديلرى دخى هجرت مراد ايلدكلرى رجال قريشك معلوملرى اولدقده
دارالندوه يه جمع اولوب بو امرده مشاوره ايلديلر وأيلرينى بوصورت اوزره تقرير
ايلديلركه هرقبيله دن برقوى وشجاعتدار كمسنه تدارك اولنوب جمله سى بردن
وجود سعادتلرينه قلجلرله ضرب وقتل ايدوب قانى جمله قبائل عربه طاغيلور هر
نقدركه عبد مناف زاده لرك قوت قاهره لرى اولسه ده جملهٔ عرب ايله مقاومتلرى
محالدر پس ديته راضى اولورلر هر صقالدن برقيل مثيلنجه ديتى اداوسا ئراصحابى
دخى كيمى هلاك اولنور وكيمى اسكى دينمه عودت ونيجه سى دخى فرار ايدر
بوطريقله بوداهيه يى اوزريمزدن دفع ايدرز بوخسه اكر ديار آخره كيدرسه بزلرى
مضمحل ايلك مجزومزدر ديوبوانقباقلرى مرأت حضور سعادتده عكس انداز
صورت اولدقده الفرار مما لا يطاق من سنن المرسلين حكمنى اجرا وجناب صديق
عتيق رفيقى طريق اولوب (الله ولى التوفيق) نعم المولى ونعم الرفيق ديوب غارجبل
نورى مختار كوروب اول طرفه روانه وانده قرار ايلديلر ازين جانب خذلهٔ قريش
سعادتخانهٔ نبوى دركاهنه كيجه ايله جمع اولوب درون خانه يه دخوللرى سحرى
اولمق صوابديدلرى اولديغى جهتدن تأخير وعلى الصباح دق باب ودرون حجره ده
نظرانداز جامه خواب اولدقلرنده حضرت مرتضايى بولديلر ومحمد قنده دردبو
استخبار ايلديلر (صلى الله عليه وسلم) جناب حيدر كر" اردخى بيلم ديدى واقعا
غارده اختفالرى مكه دن خر وجلرندن صكره نظام بولمشيدى خانهٔ
سعادت لانه سنده اول عنقاى قاف سعادت وهماى همايون اوج رسالت عليه

التحیه‌یی بولمدقلرنده فی الاصل سمت یثربه نیت توجهلری معلوم اولمغله اول طرفه روانه اولدیلر (روایت) علمادن ثعلبی وابن اثیردیرکه (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله) کریمه‌سنک حضرت مرتضی حقنده نزولی طریق مدینه‌ده واقع اولدی وامام غزالی احیاء علومنده بیورورلرکه اول شب جبرائیل ومیکائیله حق تعالی وحی ایلدیکه سزلری بری بریکزه قرنداش ایلیوب وبریکزلک عمرینی طویل ایلسم قنغیکز طول عمر استردیکزده بری کندی عمرینک درازتر اولمسنی طلبکار اولدقده خدای تعالی بیوردیکه بنی ادمدن علی‌یی حبیبمه برادر قیلدم علی بوشب عمرینی برادرینه فدا ایدوب انک یولنده موتنی اختیار وحیاتنی اکا انیار ایلدی سزلر نیچون انک کبی برادرلکده طور کمال اوزره اولمدیکز پس انده سزدن زیاده بوفضیلتی سببیله انی دشمنلرندن نکهدار وحراستکار اولک دیو امر الٓهی صدوریله کلوب لحاف پیغمبریده حراست حیدری ایچون جبرائیل جانب رأس ومیکائیـل طرف قدملرنده قائم اولدیلر وپیک وحی مبین بخ بخ ذهی سعادت ای ابوطالب زاده سکاکه حق تعالی سنکله ملکلرینه فخر ایلدی دیمشدر

وبات رسول الله فی الغار آمنا * موقی وفی حفظ الاله وفی ستر

(غار) طاغلرده اولان دلیکلره دیرلرکه بیوک وکوچک حجره کبی محللردر وبونده نورنام طاغده حضرتنک اثنای هجرتنده صدیق اکبر ایله اوچ کون اوچ کیجه اختفا بیوردقلری غار معهود معروف مراددر (موقی) محفوظ معناسنه وقایه‌دندر (الشجاع موقی) مثلنه ایمادرکه اهل شجاعت من طرف الله محفوظدر دیمک اولور ستر کسرایله پرده‌درکه سترهٔ معنوی ومحفظهٔ ربانی‌یه اشارتدر (ترجمه) اوکیجه غار ایچنده یاتدی یعنی فخر عالم * خدانک حفظ وستری ایله محفوظ ولدی هربار

اقام ثلاثا ثم زمت قلائص * قلائص یفرین الحصا اینما یفری

(زمت) زمامدن مجهولدر اویان اوریلوب بجاملندی دیمک (قلائص) اپاقلری وزون دیشی وکنج دوه‌لردر مفردی قلوص در بونده مراد مطلقا دوه‌لردرکه اول اشب خارج مکه‌ده برکافره تصادف ایدوب قاضیمیر حسین یزدی نقلی اوزره سپارش بیوردیلرکه غار نوره اوچ کون مرورنده دوه‌لرینی کتوره اول دخی عهده وفا ایلدی (یفری) قطع ایدر وپاره پاره ایدر دیمک یعنی اوچ کون انده اقامت بیوروب بعده متین قوی دوه‌لر حاضرلندی که اپاقلری آلتندن حین مرورده طاشلر صاچیلوب اطرافه طاغیلور ایدی (ترجمه) اقامت ایتدی اوچ کون

انده

انده صکره نصرت ایله * مدینه‌ٔ متینه هجرت ییوردی شاه احرار

اردت به نصر الاله تبتلا * واضمرته حتی اوسد فی قبری

(تبتل) انقطاع (معنی) بنم بو خدمتمده دین الهی نصرتنی مراد ایلدم وسائر ماسوادن امیدیمی کسدم وبو طور اوزره حرکت تا که بنی قبره وضع وباشم آلتنه برطاش یصدق اولنجیه دك مجزوم ومحفوظ دروغمدر یعنی ذخر آخرت عد ایلمشمدر (ترجمه) فدا ایندم سرمدین خدایه نصرت ایچون * بو جانم تنده ایکن دوغمزم وارمی قفادار (منقبه) حضرت صدیقك اوغلی عبد الله برقوی ومتین وشجیع کمسنه ایدی کیجه اولدقده خانه‌سندن چیقوب کاور حضور نبویده قریشك تدبیر وحرکتلرین عرض وافاده ایدوب ینه مکه‌یه واروب سحری انده کورینوب کیجه مکه‌ده ظن ایدرلر ایدی وابو بکرك آزاد کرده‌سی عامر بن فهیره‌نك قیونلری وار ایدی کیجه کاوب سود کتورردی جناب پیغمبر علیه السلام وصدیق اکبر اندن تناول ایدرلر ایدی ومشهور اولدیغی اوزره برجفت کوکرجین غارك قپوسی اوزره یمرطه وضع ایدوب اورمجك انك اطرافنی وبالکلیه درکاهی آغ ایلدی اول شب دشمنلر آثار نبویه‌یی ایزلیوب اول محله‌دك کلدیلر یمرطه وبیت عنکبوتی کورد کده درون غارده کمسنه اولمق احتمالی یوقدر دیو عودت ایلدیلر واقعا قوشلر ایله اورمجك انلری دام بلادنه دوشوروب ایچری باقدیلر بیت شریفنده کوکرجین امین وسالم اولمغه سبب بودرکه نسللری کثرت بولمغله دعا بیوردیلر

(نطق آخر) لست اری ما بیننا حاکما * الا الذی فی الکف بتار

(بتار) بونده نسخه ایکیدر بای موحده مقدم اولورسه قطع معناسنه اولان بتر ماده‌سندن اولوب سیف قاطع مراددرکه ابتر لفظی دخی بو ماده‌دن مقطوع البرکه دیمکدر اکر فوقیه مقدم قلنورسه هلاك معناسنه اولان تبار دندر (ترجمه) خصومت رشته‌سین قطع ایتمکه برحاکم حاسم * کورنمز هیچ مکر دستمده‌کی شمشیر آتشبار

وصارم ابیض مثل المها * یبرق فی الراحة ضرار

(مها) بللور دیمکدر بیاض وصاف سنك معدنیدر (راحه) آوج وآیه که الك ایچی داخل ید معناسنه (ترجمه) دخی شول سیف قاطعکیم یوزی آق اولدی چون بللور * المده برق خاطف کبی رخشان اوله اول ضرار

معی حسام قاطع باتر * تسطع من تضرابه نار

(تضراب) ضربده شدت مبالغه وزنیدر بو ابیاتده مأللر ترجمه‌دن عیان اولمغله

تصديعدن حذر واملالدن كذراولندى (ترجمه) بنم يانمده در شمشير بران عدو تدمير * دم اعدا نثار اولور انك ضربندن آتش وار

انا اناس دينناصادق * انا على الحرب لصبار

(صبار) مبالغه ايله صابردر (ترجمه) جناب احمده امت برز كيم دينمز صادق * بز اول غازيلرز كيم حربه عون حقله صبار (ذيل) بوشعره اسامة بن زيدك جوابى واردركه اولى بودر مفيد اولملامغله تمامى ياد اولنمدى نعم الذى حكمته بيننا فاثبت لحالنا الله ياجار (نطق ديكر)

نحن بنو الحرب بنا سعيرها) حرب عوان حرها نذيرها) تحث ركض الخيل فى زفيرها (سعير) كمال اوزره يانمش آتشدركه نار جهنمه اطلاقى دخى بو معنادندر (لها سبعة ابواب) كريمه سى منطوقنجه ابواب وطباق اعتباريله انلر يديدركه حرف نون اواخرنده كاور (حرب عوان) مقدما بركره دخى مقاتله اولنسان جنك كه مجرب اولمش اولور (تحث) قندررترغيب ايدرديمك (ركض) حيوانك برنسنه يه طلبندن ناشى اياقلرين تحريك وجمله ايلمسى (خيل) آتدر بونده ركضى خيله تخصيص ايلمك اول حالتك اندهشدت ظهورى ايچوندر (زفير) بونده اتشك صدا سيدر (ترجمه) حربك اولاد بيوزايندك نارنى برپرشرر * شول مجرب حرب كيم حرى ايدر خلقه اثر * سرعت اسبانى باعثدر كورلديسى مكر (نطق آخر)

انا الذى سمتنى امى حيدره * ضرغام آجام وليث قسوره

(حيدره) وليث وضرغام) جمله سى ارسلاندر (آجام) بيشيستان نيستان كه اورمان قامشلقدر بونده مراد ارسلانلرك اكثريا كيجه قالدقلرى محلاردر مفردى اجمه در (قسوره) نباتات كه مراد آجامدر ذكرمحل طريقيله ارسلان مراد اولنديغى دخى واردركه فرتت من قسوره لفظ كريمندن ظاهردر وصانددرامى يعنى كمانكشلكله شكار ايدن كمسنه معناسنه دخى كاور (مآل) حضرت مرتضى تحديثا كندى وصفنده بيورركه بنده اولان شجاعت بكا مادر زاد دركه حين ولادتمده والدهم فاطمه هيئت وجبهانه مى كورد كده كندى پدرى اسمى اسد خاطره كلوب بنى انكله تسميه مراد ايدوب تغنن ايله حيدرد بونام قيلمشدر ضمير ايله حيدره براى شعردر وبندخى حقيقتده ضرغام آجام وليث قسوره وغضنفر غابات يعنى اولاد آدم ميانندهارسلان شجاعت وپهلوان صلابت ايله موصوفم لله الحمد والمنه صكره پدرى اول نامدن صفا ياب اولميوب على اسم عاليسنى تعيين ايلدى (ذيل) بوشعر مرحبك رجزينه جوابا صادر اولمشدركه مرحب ديمشدر

انا اناس ولدتنا عبهره * لباسنا الوشي وريط حبره * ابناء حرب ليس فيناعذره
مرحبك والده سي اسمي عبهر در نرجس معناسنه در حافظ اسماعيل ديركه مرحبك
برخاتون آشناسي وارايدي كهبانتده كمال اهلي اولمغله مرحب ايله حوادث صحبتي
اشناسنده كاهنه ديديكه اوغلم مرحب سكا بر وصيتم وار دربر جنكده اكر بن حيدر
ايله بنامم ديربر كمسنه يه راست كلورسن انكله مقابله ومقاتله ايلمه كه قورقارم
مقتضاى فن اوزره سكا اندن كدر ظهور ايليه ديمشيدي حضرت مرتضى
بومقاله يه واقف اولمغله صحراى محاربه ده مرحبي كوروب بوبيتي ايراد وقضيه يي
اشعار مراد ايلدكده مرحبك خاطرينه وصيت كاهنه سنوح ايدوب ترك حرب
مراد ايلدي لكن فرصت بولميوب اقراني ميانينده عار ايلدي وصدمهٔ علويه ايله
مردار اولدي (ترجمه) بن اول ذاتمكه ديدي مادر بكا حيدر * اوشير
بيشهٔ حربم بكا كس اوليمز همسر

عبل الذراعين شديد القصره * كليث غابات كريه المنظره

(عبل) قالك كه غليظ معناسنه (قصره) كردنك ديبي يعني جسد طرفنده اولان
محلي (غابات) ارسلان ييتاقلري (كريه المنظره) يعني اثناى حربده ارسلان كبي
يوزينه باقق ممكن اولميوب شجاعت ومهابت صاحبي ديمك (ترجمه)
قوى بازو وقوى كردن فتورم يوق مهابتله * كريه المنظرم روز وغاده صانكه شيرنر

اكيلكم بالسيف كيل السندره * اضربكم ضربا يبين الفقره

(بالسيف) برنده بالصاع دخي نسخه در (كيل) بونده زراعدن كنايه در سيفله
اولجرم يعني ارشون كبي قلجله ضرب مراد اولنور كيفيت وكميت بري برنده
مستعار ومستعمل اوله كلمشدر كه بونده دخي مصرع ثاني شاهددر شارح ميبدي
مصرع اول ايله صحاحده استشهاد وقوعني يازمشدر ونووى صحيح مسلم شرحنده
قتل واسع مراد در ديمشدر (سندره) بربيوك كيله دركه اول اسمله معروف
اغاجدن ياپيلور (فقره) تحريك ايله آرقه كموكي (ترجمه) صونم پيمانهٔ اوفاى
موتي سزلره هردم * قفار ظهر يكز قطع ايده ضرب تيغ پهناور

واترك القرن بقاع جزره * اضرب بالسيف رقاب الكفره

قرن) اقرانك مفردي عديل وشريك معناسنه (قاع) زمين هموار (جزر) تحريك
ايله قتلدن كنايه در (ترجمه) دخي ترك ايليم اقراني هب خاك هلاك اوزره *
اورايم كردن كفاره تيغ همتم يكسر

ضرب غلام ماجد حزوره * من يترك الحق اقوم صغره

دیمکدرکه ادهم ماده سندندر پك قویو یشیل یعنی نفطی اولمغله کویا سیاهه مشابه اولوب سیاه اطلاق ایدرلر (وموت) اخضر لبس مرقعدرکه (برخرقه کیم یوزیلك پاره دن) نطقی اوزره دلق هزار پاره کیمك اخضرار معاشدن ناشیدر ودر بایه بحر اخضر دیدکلری صافی دیمکدر واخضر هر صافی صویه دینوب قلجده دخی آبدارلق اولمغله سیفه دخی اطلاق اولنمق موصوفی برینه قیامی طریقیله اولمق ممکندر لکن تقریر اول اولادر دیدیلر ومصرع ثانی ایله حدتی یعنی کسکین اولان محلنی وصفدرکه آغزیدر اندن حافه تعبیر اولندی لمعان وبروق وزهور یعنی ضیاسی مشاهده اولنور (ترجمه) اولور حرب ایچره دستمده بنم تیغ ایله خنجر * شعاع سیف خنجرم قیلدی میدانی منور

للطعن والضرب الشدید محضر * مع النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) مهیا طعن وضربه نیزه وتیغ مجوهر * بنمله بس بیله دراونبی طاهر مطهر

اختاره الله العلی الاکبر * الیوم یرضیه ویجزی عنتر

(عنتر) شاعر مذکور لئامی اولدیغی مسطوردر (ترجمه) بوخلقدن انتخاب ایتدی انی الله اکبر * بوکون راضی ایدر بولوب جزاکی سنده عنتر (نطق آخر)

لما رأیت الامر امرا منکرا * اوقدت ناری ودعوت قنبرا

شرح خطبة البیانده غیبی زاده سید حسینك نقل وتنویر ایلدیکی اقاویل ناشنیده اوزره نصیر واون التی عدد فقیرانهای حضرت صاحب دیوانك الوهیتنه اعتقاد ایلدکلری رسیدهٔ سامعهٔ علیه اولوب احضار واحراق بالنار ایده جك اولدقده (لا یعذب بالنار الا رب النار) اثر معتبری شهادتیله بزی احراق ایلمك دخی دعوامزه کواه اولور دیو اعتقاد باطللرنده اصرار ایلمشلر ایدی ابن عباسدن دخی موضوع طبقچهٔ اسناد اولان موائد محنندرکه احراقدن قتلی مناسب ایدی حراق عذاب رب خلاقدر دیو بیورمشلر ایدی العهدة علی الراوی اشته بو اشعار بوماده یی اشعار ایدرکه بو امر منکر واصل سامعهٔ حیدر اولمغله آتش غضب استیعاب ایلیوب کویا برآتش عظیم یاقوب وقنبره احضارلری امر بیوروب اول کشتنیٔ معتنیلری سوزان نیران ایلمشلر اولهلر لکن بو قضیه دن اقدم داودیت وموسویتله اظهار خارقهٔ عادت وقوعنه بوفقیر واصل اولمامغله عدم وقوعنی مستلزم اولمز لکن اثرده کادیکی اوزره سکا مبغض مفرط ومحب مفرط ایکیسی دخی هالکلردر دیو حضرت مرتضایه خطابا وارد اولمشدرکه مثلا

اول فلانك بعضيلري تقرير ايتمزاوزره الوهيتنه ونتيجه خوارج سحابده اولمسنه جزم ايلدر عدظم وزنده صيت علوى علويدر بو عليه السلام يا علي ديرلركه بعض فضلا ديمشلر * برئت من الخوارج لست منهم * من الغزال منهم وابن باب * ومن قوم اذا ذكرواعليا * يردون السلام على السحاب (غزال) واصل بن عطاء معتزلى وابن باب عمرو بن عبيد شيعيدر (منشأ غلطلرى) سحاب ايله شهرتياب بر عمامه يي پيغمبر عاليجناب جناب مرتضايه اهدا بيورمشلر ايدى بر كون اول دستارى لابس اولوب كلور كن رسالتمآب عليه السلام جنابلرينك منظورلرى اولدقده على فى السحاب بيورمشلر ايدى بو بابده مختصر اتدن ركضه وصواعق وسائر كتب عقايد ايله استيفاى حظ دقايق اولنور (قنبر) حضرت حيدر كرارك خدامتندندر حجاج ظالم يدنده شهيد اولمشدر (ترجمه) چو كوردم حددن آشدى كار منكر * اول آتشله چاغردم كلدى قنبر

ثم احتفرت حفرا حفرا * وقنبر يحطم حطما منكرا

(احتفرت) حفر مرادابلدم ديمكدركه قازمقدر حفر قبر بو ماده دندر وحطم قرمقدر (ترجمه) قازندى حفره نار غضب چون * اولارى انده قيرب ياقدى قنبر

(نطق آخر) قد يعلم الناس انا خيرهم نسبا * ونحن افخرهم بيتا اذا فخروا

(ترجمه) خوش بيلور ناس انلرك بز خير يوز نسبت ايله * افخر يوز انلرك هم بيتله فخر ايتسه لر

رهط النبى وهم مأوى كرامته * وناصروا الدين والمنصور من نصروا

(رهط) كروه وقوم (كرامت) خارق عاده اولان امورك بريدركه ييانى حرف كافده كلسه كركدركه اولياى كرام انكله اكرام وتكريم اولنديغى ايچون كرامت ديديلر پيغمبره كمال اتباعك ثمره سيدركه بنه پيغمبر عليه السلامك معجزات باقيه دائمه سندندر اولياء الله انك نائبلريدر ثمره تقربلريدر (ترجمه) قوم پيغمبر بز زهم مظهر فيض كرم * ناصر دين مبينز چون بز منصورلر

والارض تعلم انا خير ساكنها * كما به يشهد البطحاء والمدر

(بطحا) مسيل يعنى سيل كلان يول (مدر) مدره نك جمعيدر عربده مدره يى قريه معناسنه استعمال شايعدر (ترجمه) ارضه معلومدركه بزلر بهتر سكانيوز شاهد عادل بتربش ارض بطحا ومدر

والبيت ذو الستر لو سألوا تحدثهم * نادى بذلك ركن البيت والحجر

(ركن) بر نسنه نك جزء اعظمى كه انكله قوت بوله (حجر) حركه ايله در حجر الاسود

مراد دار ضه علم اثباتی ور کن وبحره ندا اسنادی اصحاب کشف وشهودك مذهب ومسلکنه مبنی اولورسه حقیقت ویا ظاهر ینه نسبتله مجاز اولوب انبت الربیع البقل قبیلندن اولورز برا اهل حقیقت کثرهم الله تعالی دیدیلرکه (وان من شیٔ الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم) دلالتیله اشیاذوی النطقدر حضرت شیخ فتوحاتده دیرکه یوما من الایام حرم بیت الله ده اثنای تقریرده انسان افضل مخلوقاتدر دیمشیدم عالم مثالده برشخص بنم اوزریمه چیقوب بنی عنفله بیدار ایلیوب کوردمکه کعبه بر جاریه صورتنه تمثل ایلمش ودامننی زانویه دك رفع ایلمش بکا قهر اداایله دیدیکه ندن بیلدك که انسان بندن افضلدر بندخی درحال اعتذار ایدوب بدیهة برقصیده انشاد ایلدم تدریجی غضبی زائل ویاب یاب دامننی ارسال ایلدی دیو بیوررتوجیه ثانی حال ناظمه موجه کوربنورز برامکه مکرمه اهل الله زیارتنه واروب وبعض کره طواف دخی ایدردیو مصرحدر (ترجمه) کعبهٔ ذوالکسوه دن گرصورسه لر ویررخبر * خیر اهل بیتی سویلرلر کن بیت ایله حجر

(نطق آخر) اذا اجتمعت علیا معد ومذحج * بمعرکة یوما فانی امیرها (علیا) اعلانك مؤنثیدر (معدّ) بن عدنان ابو العرب واجداد نبویه ده عمود نسبدندر (ومذحج) ذال مخذوحاء حطی وجیمله مشرق ومغرب وزننده دریمنده برقبیله در (معرکه) جنك میدانی ومراد محاربه در (مودای سخن) اکرصحن مقاتله یه حجاز ویمندن اکبر وبلکه اکثر قبائل دخی کاسه امیر المؤمنین اولمغه صلاحیت بنه بکا منحصر اولوربن یالکز کندی قومم میاننده رئیس دکلم بلکه جمله اولاد عربه سردارمکه بوقولم مسلم عالمدر وبودخی معروفدرکه غزوات ومحارباتك برنده حضرت ناظم ایچون فرار واقع اولمامشدر وبوکفتار اهل بغیك محاربه سنده زبانکذارلری اولمشدر (روایت) امام محمد بن ادریس الشافعی بیوررکه حرب وقتال کفارنه صورتده پدیدار اولدیغی سلطان کتیبهٔ مرسلین علیه صلوات المعین جنابلرندن مشاهده اولنوب وجنك وجدال طغیان بغی آثار نوجهله کشف نقاب رخسار ایلدیکی دخی خلیفهٔ مختار حیدر کرار کرم الله وجهه حضرتلرندن معاهده قیلنمشدر (نقل) ابن اعثم دیرکه حضرت سردار حیدر کرار صفین ده کندی لشکرینه تعلیم رفتار وبوسیاقده کفتار ایلدیکه ای اهل اسلام سزلر اصلا وقطعا تیغ دردست شروع مقاتله اولمقدن حذر ایدك تا که مباشرت وطغیان انلردن ظهور ایده واثنای پرخاشده قچانکی ترك ایدك فرار وادباریني غنیمت بیلك مجروحی اکرچه اینسه صویمغه تنزل ایلمیوب ومیت

اولسه‌ده‌اکر کشف عورت اولنمق احتمالی وارسه بنه فارغ اولك وخانه‌لرينه
ادنسز کيرمك حياتده وصحتده اولان کمسنه‌نك اشياسنی غصب ايلمکه جسارت
اولنمسون ونسوان وضعفايه اصلا التفات ايلمك کرکسه عرضکزه وامريکزه سب
ايلسونلرزيرا انلرك کنديلری کبی عقللری دخی ناقصدر انلرسزدن امين اولدقجه
حق تعالی سزدن راضيدر زيرا نصرت ورزق ضعفا حرمتنه عنايت اولنور
ديو پند ونصيحت بيورديلر (ترجمه) معدومذحجك اعلالری جمع اولسه‌لر جمله *
اولورم صحن حرب ايچره اوکون بن جمله‌يه سردار

مسلمة اکفال خيلی فی الوغی * ومکلومة لباتها ونحورها
(اکفال) صاغريلر (مکلومة) مجروحه ديمك (لبات) سينه‌لر (نحور) قلاده يعنی
کردن بند طوردينی محلر (ترجمه) سلامتدر خيولك صاغريسی دونمز غزاة
آرقه * يوزنده‌در جريحه ارقه‌سنده اولميه آثار

حرام علی ارماحنا طعن مدبر * وتندق منها فی الصدور صدورها
(تندق) قافك شده سيله دردقدن انفعال مصدرندن فعل مضارعدر (ترجمه)
فرار ايدنلرك ظهری حرام دق رمح اولدی * غدای صدر اعدادر حلال اولسون
اکاهر بار (نطق ديکر)

اغمض عينی عن امور کثيرة * وانی علی ترك الغموض قدير
(غموض) اصلنده کيدوب غائب اولمقدر (ملخص) حرف الجيمده ايکنجی قطعه‌نك
ابياتی مألی اوزره بيوررلر که چوق افعال وحالات واردرکه بن انلردن تعامی
واغماض ايدرم که ترکجه اه ديدم ديرلر مع هذا فی الحقيقه اغماض ايليوب اول
کارلرك اوزرينه واروب وآردينه دوشرسم عهده‌سندن کلورم واوزريمه لازمدر
لکن بعضيسنده عادات ناسه مخالفتله کفتکويه سبب اولوب ونيچه‌سنده دخی
انکسار درونی ويا تنفر قلوبی موجب ويا عاقبتنده برامر وخيمه سبب اولور
انکچون عهده‌سندن کلمکده عن قصد تکاسل وتهاون ايدرم ديمکدر که بعض
کلمات حکميه‌ده دخی بيورمشلر (دار من جفاك تخجيلا) يعنی مقابله وشدت
کورمك اميدنده اولورکن خصمه لطفله معامله ومداراة ايله که انی محجوب وفعلنه
نادم ايدر (ترجمه) نيچه کار ناسزادن ايلرم اغماض عين * کرچه اغماض ايتمك
وسعمده تمکن هم يسير

ومامن عمی اغضی ولکن ربما * تعامی واغضی المرء وهو بصير
عمی) کورلك اغضی لرکوزينی اويورکن قپادی ديمکدر ماضيلردر (تعامی) دخی

ماضیدر کورمزلندی معناسنه دروزن ایچون مصرعه تشویش کلمش تقدیری
* رب رجل اغضی ولیس هذا الغضاء فیه من عمی * ولکنه متعام ومغض لامر ما
مع صحة البصر وحدة النظر * دیمکدر مصرع ثانیده تنازع واردرلکن بیانه
مساعده یوقدر (خلاصهٔ مرام) چوق کمسنه واردرکه کوزینی قپارانک حالنی
بیلمین انی کورمز صانورلکن انسان کوررکن لمصلحة بعض اموروده کورمزلنور
واغضاء وانغماض واغضاض بصرایدر زیرا قدما نصحیدرکه کوردیکن اورت
بلدیکه ایلک ایله بدلـکده مقابله حیوان کاریدر برکمسنه کندی عیبنی صورسه
دخی اکرقبولی ملحوظ ایسه سویلنه زیرا انک عیبنه وقوفکه واقف اولدقده
اکاالبته غضب طاری اولور حقانیت اوزره سؤال ایدرکن حالنی تحویل ایدر
برکدیرکه عیب سؤال ایدن کمسنه یه جوابده سنک حالـکه دشمن نظریله وتجسس
کوزیله باقدم چونکه سؤال ایلدک اذنک اولورسه حالـکه امعان ایده یم برنقیصه
کوررسم سکا خبرویره یم دیوب دفع ایده سؤاله تنزلنه مغروراولمیه صکره بردخی
سؤال ایلسه بنه مناسب اولان بودرکه مطلع اولمدم دیوب دروغ مصلحت امیز
طریقنه ذاهب اوله ومجلسده مساعـده بولدقده شخص آخره نصح ضمننده
ویامناقب وجهی اوزره اکا اسماع ممکن ایسه سویلیوب اول دخی استماع ایده
اول بدلـکدن انک فراغنه وتهذیب اخلاقنه دعا اولنمق انی کندینه افاده ده سبب
تأثیراولوروبوتکافاته موجب بودرکه امر بالمعروف ونهی عن المنکر فرضدر
برامرده برمؤمنی ارشاد ایلمکله اول فرضدلک تحتندن خروج واداایلمش اولورکه
تواصوا بالحق بیورلدی (ترجمه) کورمدیکیم کورلکمدن صنمکز حکمت
ایله * نیجه کره کورمز اولور کیشی اولمشکن بصیر

واسکت عن اشیاء لوشئت قلتها * ولیس علی فی المقال امیر

(اشیاء) خلیل وسیبویه دیدیلرکه اصلی شیئاء درکه ایکی همزه میاننده الفله درورزنی
شئ لفظندن فعلاء دروهمزهٔ ثانیه تأنیث ایچوندرولهذا صرفی ممنوعدرلفظی
مفردمعناسی جمعدرقصباء وطرفاء کبی وصکره بوصورتی استکراه ایدوب کلمه نک
لامی اولان همزهٔ اولایی اولنـه نقل ایله لفعاء وزننده اشیاء اولدی قول اصح دخی
بودرلکن اخفش وفرا دیدیلرکه کلمه نک اصلی هـین کبی شئ اولوب وزنی فیعلدر
تخفیف هین کبی یاسی مخفف اولمغله شئ اولدی پس جمعی افعلاء وزننده اهوناء کبی
اشیئاء اولدی لامی اولان همزهٔ اولی حذف اولنوب افعاء وزننده اشیاء قالدی
بعضیلر دخی دیرلرکه شئ اصلنده صدیق وزننده شیئ اولوب جمعی اصدقاء کبی

اشياء كلدكده همزهٔ اولى اسقاط اولندى وكسائى ديديكه شئ جمعنده اشياء كلدى
بيت وابيات كبيدر لكن ابو البقاء عدم انصرافيله تغليط ايدر صاحب صحاح
كثرت استعمالى سبب منع صرفيدر ديمشدر اكر بويله اولسه اسماء وابناء دخى عدم
صرفى اقتضا ايدر (امير) بونده آمر جابر ديمكدر (زبدهٔ سخن) بن نيجه شيلرى
سويلمكده قصر عنان ايله ضبط نفس ايدرم سويلم لكن كتم وكركسه تكلم
ايكيسنده دخى بكا امر وجبر ايدر بو قدر كه مثلا تنبيه اولنوب صقين سويلمه
ويا البته سويله ديركسنه بوقدر وياسويلسم نيچون سويلدك ديو مؤاخذه اهلى دخى
بوقدر ديمكدر (ان عبادى ليس لك عليهم سلطان) وبعض كلماتنده بيورر صلاح
البدن فى السكوت ودخى بيورر حلم المرء عونه وينه بيورر حدة المرء تهلكه شيخ
اكبر ابن عربى رضى الله عنه بيورر * ولئن ندمت على السكوت بمرة * واقد ندمت
على الكلام مرارا * خواجه نظام خاموش قدس سره دن مرويدر كه صمت
ايكى نوعدر برى عالم بشريتدن ترقى اربابنك صمتيدر كه مباركدر * بو معيار سخندر
بونده افلاطون اولور ابكم * ارسطو اولسه صورتباز اولان بونده هيولادر * وبرى
دخى بيهوده سكوت ايله اضاعت وقتدر وهركارده امر كافى اولان صحبته نظرله
مكروهدر اماما لا يعنى مقاله نسبتله فرضدر كه سلامتدر * خامش زبان تو همكى
اززبان شوديك * نقطه برزبان چو فزايى زيان شوديك * لكن چشمپوش اولوب
نابجل تعطيل حواس ايله سكوت منافى روش اهل حقيقتدر كه مكتوبات قدسيهٔ
فاروقيه نك دفتر ثانيسنده دخى مفصلدر (ترجمه) ساكت اولدم نيچه
شيدن ديلسم ديردم انى * حاليا اقوال وافعالمده يوق باكه امير

اصبر نفسى باجتهادى وطاقتى * وانى باخلاق الجميع خبير

(اصبر) تصبير ايدرم يعنى صبره تشويق وتسويق وترغيب ايدرم كه انك بو طريقله
تربيه سنه سعى ايدرم ديمكدر بعض مقالات علويه ده كلمشدر كه * هربك
من نفسك انفع من هربك من الاسد * وينه بيورر صبرك يورث الظفر (ترجمه)
وسعمى صرف ايليوب بن نفسمى ضبط ايدرم * هر كسك اقوال وافعالندن
اولمشكن خبير (نطق آخر)

لا يدخل النار عبد مؤمن ابدا * ولا يقول ذووا الالباب لا قدر

(بو بيت) وبعده ايكى بيت دخى نسخه دركه ازجمله نسخهٔ يزديه ده بو قدر
(ترجمه) خالص اولان عبد مؤمن دوزخه كيرمز ابد * ايلمز عاقل اولنلر جبر ايله
سلب قدر * بو قضا وقدر بحثى اواخر حرف داله ده (ع) ان الذى سمك السماء بقدره

يتنده مفصلدر

ولا اقول لقوم ان رازقهم * غير الاله وان بروا وان فجروا

(نتيجهٔ سخن) وقايع محدوثات مقدرات خالق الكائناتك اثريدر وهر قومك رازق حقيقيسى حقدر غيرى دكلدر انلر بار ومطيع اولسونلر كركسه فاجر بولنسونلر يعنى اسلام وكفر وصلاح وفجور هر شخص حقنده رزق مقدر مقسومك انقطاعنه سبب اولمزكه (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) بيورلدى (ومامن دابة فى الارض الا على الله رزقها) وارد اولدى (ترجمه) بن ديمم برقوم ايچون كيم رازقى مولى دكل * رازقى هر فاجر وبرك خدادر سر تسر

الله يرزق من يدعو له ولدا * والمشركين ويوم البعث ينتصر

(ترجمه) حق تعالى عز وفرزند ايدنى بامشركان * ايليوب مرزوق صكره آخرتده عدل ايدر

تلكم قريش تمنانى لتقتلنى * فلا وربك مابروا وماظفروا

(تلكم) فى الاصل تالفظى الفنك قصريله مؤنثه اشارت وذا مذكريدر لام لاحق اولمق ايله الفى ساقطا ولور لكن كاف خطاب دركاردر مشار اليه بعيد اولمسنه دلالت وتأكيد اشارت ايچوندر اكلام كويا وقايه در وتانك كسرى فتحندن افصحدر تأنيث قبيلهٔ قريش اعتباريله در اكرچى مراد اولنسه مذكر اولوركم جمع مذكردر مخاطبه تابعدركه رجال قبيله در اكر تلكمدن شئ واحد مراد اولنسه تلكن وياذ لكم دينوردى لفظ كريمده دخى ذلكن وارد اولديكه تلكم كلمه سنك عكسيدر (تمنانى) تتمنانى درتا حذف اولنمق قواعد صرفيه دندر (تقتل) فعلى نصب ايدن ان مقدردر لان تقتلنى ديمكدر (فلا) فلا تقع ما تمنيتم يعنى مطلوبكز حاصل اولمز ديمكدر (وربك) قسميه در (مابزوا) زاى هوز ايله بزماده سندندركه نهب وغارتدر من عز بز ضربوبندندر يعنى عزت وغلبه صاحبى اولان كسنه نهب وسلب ايدركه (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى شاهددر مابروا دخى مهمله ايله نسخهٔ رديه در (ترجمه) بوقريش قومى بنم قتلم تمناسنده در * بولديلر اول خدا حقى اكابر دم ظفر

فان بقيت فرهن ذمتى لكمو * بذات ودقين لا يعفو لها اثر

(رهن) مرهون معناسنه (ذمت) اول عهد وامانددركه انى ضايع وشكست ايدن مذموم اولور (ودق) مطردر (ذات ودقين) ايكى قات شديد يغمورى اولان مصابه در ايكى بوزدن اولان داهيهٔ حربى اكا تشبيه ايلدى لغتلرده بوماده ودقده

دخی داله اولوب لکن فایقده جارالله وتاج الاسامی صاحبی دخی ورقین رأماده سنده یازمشدر که عظیمه معناسنه در (مغنی) اکر اولمزسم عهدم اولسون بر حرب شدید ایلمک سزلرله که انک اثری ونشانه سی محو اولمیوب وشهرتی مجالس ومحافلده مذاکره دن خالی اولمیه دیمکدر راشته بو بیت وسابقی اولان بیتک حقنده حضرت مرتضادن بونلردن ماعدا اشعاره متعلق کلام موزون صدور ایلدی دیدکلری اقوال مقدمهٔ صدر شرحده بیان اولنمشیدی قاضی میر حسین یزدی دخی بو بیتلرک سائرندن اسنادی قوی اولدیغنی نازکانه اشعار ایدر عصامک حاشیهٔ فوائد ضیائیه سنده بو بیتده ایراد ایدر جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) بن اکر باقی قالورسم عهدم اولسون انلره * ایکی یوزلی داهیه القا ایدم قاله اثر

وان هلکت فانی سوف اورثهم * ذل الحیاة فقد خانوا وقد غدروا

یعنی اکر باقی اولمیوب هلاک اولورسم بندن انلره میراث اوله چوق شیٔ رذالت حیاتدر که اول غدارلر عهدده خاین وپیمان شکن اولدیلر بو حالله حیات ذل ورذالتدر موت اندن راجحدر (ترجمه) کرهلاک اولورایسم بن انلره ترک ایدرم * اول حیاتیکیم خیانت غدری تحقیق ایتدیلر

امابقیت فانی لست متخذا * اهلا ولا شیعة فی الدین اذ فجروا

(اما) کسر ایله دران مادن مرکبدر (متخذ) اخذدن افتعالک فاعلیدر اختیار ایدیجی (اهل) آشنا که ضدّ بیکانه در (شیعه فی الدین) اسلامده اتفاق اوزره یکدل اولنلر (خلاصهٔ مرام بوندنصکره اکر اولمزسم برکمسنه یی آشنا وهمدل اتخاذ واختیار ایلم زیرا انلر فجور ارتکاب ایلدیلر دیمکدر که فجورلری بیت آتیده بیان اولنور (منقبه) حضرت ناظم کفتار حیدر کرار مرتضای مختار علیه رضوان الستار نوبت خلافت رسیده اولدقده سائر اصحابدن ماعدا آب رولری اولان عشرهٔ مبشره دن بشی رحلت بقا ایدوب وبشی هنوز متصفان حیات دنیا ایلدیلر بری حضرت امیر المؤمنین خلیفة الله فی العالمین جنابلری ودردی طلحه وزبیر وسعد وسعید ایدی بونلرک جملسی مسجد نبویده حضرت مرتضایه طوعا بیعت خلافت ایلدیلر وانلردن طلحه وزبیر عهد الله اولان بیعتنه وفا ایلمیوب بزلر مجبور ومکروه ایدلک دیو ترک وصدیقه رضی الله عنها جنابنی تحریک ایدوب وقعهٔ جمل ظهورینه بادی وسبب عادی اولدقلرینی اشعار ایدروب بو شعری انشاد ایلدیلرکه اول وقعه سابق ذکر اولنمشدر ابتدا بیعت طلحه دن صادر اولدقده تمام اهل عالم

بو بیعتدن حصه دار اولمزبر اطلحه نك الى شلاء ایدی كه تركیده غلط ایدوب شلاو
دیرلر حراست نبوبه ایچون احدده تیغ در دست ایكن قضا رسیده اولوب علیل
اولدی پس بو یله معلول ال ایله ابتدا بیعت وقوعندن حبیب بن ذویب وبعضیلری
تشأم ایلدیلر (ترجمه) اولمزایسم عهدم اولسون خاین وفاجرلری * قوم
واتباعمدن عدا یتم بكا و یردی كدر

قد بایعونی ولم یوفوا ببیعتهم * وما كرونی فی الاعداء اذ مكروا

(بایعونی) بكا خلافتله بیعت ایلدیلر دیمكدر بیعت عهد ایلمكدر اوچ نوعدر بری
بیعت رضوان كه غزاده عدم فرار وجهاده ثبات ایله حشر اولمغه قرار اوزره اتحاد
ایلمكدر وبری دخی بیعت نسواندر كه زنانه خطابا وارد اولان آیت كریمه ایله
ثابتدر (ان لا یزنین ولا یسرقن ولا یقتلن اولادهن) الایه وبو بیعت صوفیه نك
مختارلریدر كه طرق شتانك روش خاصلری وهیئت شغللری مخصوص رساله ایله
بیان اولنمشیدی واوچنجی پادشاهلرله معاهده در كه قسم مقامنده در مادامكه
مخل ملكیت اولان وفسخ عهد بیعت ایدن اموره تصدی ایلمیه ظلم ایله دخی
فسخی مذهبمزده محالدر مكر كه درعقب استثنا ایله تعلیق اولنه ویا فارغ ویا فوت
اوله كه اوچ امر ایله منعقد اولور بری سلفك فراغی وایكنجی كندینك قبولی واوچنجی
عامه نك بیعتیدر بو ماده ده مذهب صوفیه ده بر زیاده شرط تعیین ایلدیلر كه
موجب خلع اولان امورك صدوریله ناسه انك خلعی جائز اولسه دخی بو امرده
اربابیله معیت ایلمیه زیرا اگرچه مباح اولوب طغیان دكلسه دخی ینه خروج علی
السلطاندر مفهوم بیت منقبه سابقه دن منفهمدر (ترجمه) عهد و بیعت
ایتدیلر هم قیلدیلر عهدی شكست * دشمنان ایچره بكا مكر ایتدیلر اول اهل شر

وناصبونی فی حرب مضرمة * مالم یلاق ابو بكر و لا عمر

(ناصبوا) زحمت ویردیلر دوشمنلك اظهار ایلدیلر دیمكدر (حرب) مؤنث سماعیدر
(مضرمه) یعنی اول جنك آتشی پارلیوب تمام شعله دار اولدقده بندن بیعت
ایدن اول كسنه لر بكا صدیق وفاروق عمرلرنده ملاقی اولمدقلری زحمت ایله كونا
كون جفالر ایلدیلر دیمكدر (لازمه) ابو بكر صدیق اسمی عبد الله وپدری
ابو قحافه نك اسمی عثماندر نسب احب نبوی یه غالبده بالغ اولور صحبتنی انكار
كفر اولدیغی خصایصندندر كه آیتله ثابتدر (اذ یقول لصاحبه لا تحزن) انبیای
كرامدنصكره افضل اصحاب بونلر اولمغله جننده لحیه دار اولمق قولی دخی واردر
انتقالی آزاد ١٣ تاریخنده یعنی هجرتك اون اوچنجی سنه سی جمادی الاولی نك

يكرمی ايكنجی اثنين كونی واقع اولمشدر اتلی بولاج هديه اولنوب حارث بن كلده
طبيب ايله معا تناول ايدركن حارث حس ايدوب والله بونده زهر سنوی واردر
ديدكده اكلندن كف يد ايدوب درحال عليل اولوب واقعا سنه سی تمامنده
ايكيسی بركونده رحلت ايلديلر دربو شمس سخاوی الفية عراقی شرحنده نقل
ايدر مدت خلافتی يكرمی سكز آيدن سكز كون نقصاندر ديديلر حضرت سردار
انبيا وسردار كبريا عليه وعلی آله التحايا حضرتلرينك قربنه دفن ايلديلر (مثنوی)
سر دفتر صاحبانی حضرت * شايستهٔ مسند خلافت * اصحاب كزينك
اختياری * اكرد وجهان يارغاری * ايتمشيدی اومظهر سعادت * اصحابه
بووجهله وصيت * اولدمكه ايدم بقايه رحلت * تجهيز ايديكز بقدر سنت *
نعشم كتوروب ايدك همانده م * معروض تجاه فخر عالم * ديسون بری ای
حبيب رحمان * آيا نيجه دربوكاره فرمان * اولسون بزه رخصت همايون *
صديق قولك نه يرده مدفون * نقل ايلديلر اوجای فيضه * آجلدی اودمده باب
روضه * ايرشدی صدای ادخلوه * فرمان جليل ادفنوه * ابن علان امام نخعيدن
نقلی اوزره بش لقبی واردر * صديق * عتيق * ذوالجلال * امير السالكين * اواه
مرض موتلرنده امام الانبيا عليه التحايا حضرتلری ابوبكر جنابی محراب نبويده
امامت اوزره ايكن كلوب اقتدا بيوردقلری ثابتدر انكار ايدن جاهل معاندر
ديوامام مناوی تشديد ايدر * امام ايتدی انی رسول خدا * صلاة صجده ايدوب
اقتدا * اودم كندی صبح صداقت اثر * كه اردنجه مهر فلك جلوه كر * وحضرت
فاروق عمر بن الخطاب دخی عمادنسب نبوی يه سلسلهٔ اجدادی كعبده آويخته
اولور جناب مرتضايه دخی دامادا ولمشدر تاريخ هجرتك يكرمی اوچنجی سالنده
انتقال ايدوب جنب ابو بكر يده دفن اولندی رضی الله تعالی عنهما اول اسرار
صوفيه نك منبعی * اول انوار قدسيه نك مطلعی * وصی الرسول * زوج الزهراء
البتول * حضرت مرتضی كرم الله وجهه انلر حقنده خير الناس بعد النبی ابوبكر
ثم عمر بيورديغی (وسيجنبها الاتقی) آية كريمه سی تفسيرنده مصرحدر يعنی پيغمبر
عليه السلامدن صكره جمله ناسك خيرليسی صديق اكبردر اندنصكره عمردر ديمكدر
اشته بوسببدن خلافت فاروق دخی انلرك تعيينی ايله متعين اولوب قوت وصايت
وولايت ايله نفوذ كلاملری جملهٔ اصحابك وسيلهٔ انقيادلری اولمشدر (ترجمه)
آشكاره ايتديلر پس نار حربی شعله دار * كورمدی سابقده بومكری ابوبكر وعمر

(نطق ديكر) اشكو اليك عجری وبجری * ومعشر اغشوا علی بصری

(عجر) ضم مهمله وفتح جيمله درقارنی بوكلی وقارنی بيوك اولمق (بجر) موحده وجيمله سابقنك وزنی اوزره درقارنی چيقمش اولمقدر قالديكه ايكيسی بردن استعمالی ضربوبدندر صاحب اساس ديركه (القيت اليه عجری وبجری) ديمك اكا جمله عيوبمی اعلام ايلدم ديمك اولوب وبونده دخی عيوبمدن سكا شكايت ايدرم ديمكدر (اغشوا) كوزمه غشاوه القا ايدوب نظره مانع اولديلر معناسنه در (ترجمه) غصه ايله بركروهمدن شكايت ايدرم * غفلت ايله چشممه دنيايی تاريك ايتديلر

انی قتلت مضری بمضری * جدعت انفی وقتلت معشری

(مضر) سرقبيله درکه ابن نزاربن معدبن عدناندر (جدعت) برون كسدم ديمكدر (انفی) معنی تأكيدويا تجريد واردر (ايكی بيتك مألری) طلحه وزبير شهادتلرندن المناك اولوب وقعهٔ جملك وقوعندن مغموم اولديغندن شكايت ايدوب انلرايقاظ فتنه ايليوب و بنی تغليط ايله كويا كه كوزلريمی سترايليوب بكا كوسترمديلر نوجهله حركتمی تفكر ممكن اولمدی وبو پريشانلق ايله ايلديكم محاربه ده كويا بزه معين اولنلری بری برينه دوشروب مضرمضری هلاك ايلدی وبن بنم عسكريمی قردم وكويا كندی بورنمی كسدم بويله بركار مضره مؤدی اولديلر (ترجمه) قوممی بربرينه كويلا كه قردردم همان * بورنمی كسدم قبيلهم قاننی قيلدم هدر (بيت)

صبرت علی مر الامور كراهة * وابقيت فی ذاك الصباب من الامر

مر) آجی تلخ معناسنه درصفتك موصوفنه اضافتيدر (صباب) مهمله نك ضميله صوبقيه سی صب آب كبی ومعجمه نك فتحيله طمان كبی زمينی ستر واحاطه ايدن بولت (مرام) امورتلخه صبرايلدم لكن كرها واستكراها ايدی وصو آقوب برمقداری قالديغی كبی مدت خلافت دخی اوتوزسنه اولمق اثرشريفی اوزره خلفای ثلاثه اول مدتك چوغنی حيازه ايليوب برمقداری ايچنده بن قالدم وياظلمت مخالفت قومده مستورومحبوس اولوب قالدم ديمكدر مدت خلافت كنديله منقضيه اولمسنی واول صورتده وقتی قليل قالمسنی كشف وافاده در (ترجمه) كراهت ايله صبرايتدم امورتلخ ناسازه * آلشدم قالدم اول كاربلا ايچره عجب ناچار (نطق)

ياعجبا لقد رأيت منكرا * كذبا علی الله يشيب الشعرا

(عجبا) ميبدی تقريری اوزره منادای نكره درلكن منادا وجوابی دخی حرف ندا قرينه سيله محذوف اولوب عجبا فعل محذوفه مفعول مطلقدر تقديری يارجلا

۲۰ عع منی عجبت عجبا ویاخود یارجلا اسمع منی لقدرأیت امرا عجبا ای معجبا اولوب
برای وزن تقدیم اولنمشدر دیدیلر (کذبا) منکرا کلمه سندن بدلدر (الشعرا) الفی
اشباعیه در فتحه لرله قیل معناسنه ومفعولیدر جمله سی صفت کذبدر رجلا له یه
صفت اولمقده وجه مناسبت یوقدر ویاخود ضمله شاعر لک جمعی اولوب علماء وعرفاء
مراد اولمق ممکندر ودخی خوشدر زیرا عارف غیوری کذب مشیبدر (خلاصهٔ
شعر) بونظم لطیف عمرو بن عاصک توبیخ وتقریعی ایچون انشاد اولنمشدر که
صفینده مساهلهٔ امر دینی ایلدیکی مشهوردر خصوصا که امر تحکیمده غدر
صریحی وحیلهٔ فضیحی مسطوردر حضرت امام بیوررکه (افترا علی الله) انواعندن
بردروغ بیفروغ سمعمه قرع ایلدی ای عمرو وسائر عونه سی اولنلر که اهل غیرت
وتدینک کدریله سفیدریش اولوریعنی انفعالدن صقالی بیوقت آغارر
(ترجمه) عجب برامر ناشایسته کوردم منکر اول بد کار* دروغ برخدادر کیم
آغاردر صاجلری ناچار

یسترق السمع ویغشی البصرا* ما کان یرضی احمد لوخبرا

(یسترق) سرقه دن افتعالک مضارعیدرکه قولاق خرسزی یعنی سارق الخبر اولور
دیمکدر لکن بونده لازمی مراددرکه استراق حس وتحقیق اولندقده قطع کلام
اولنور پس مانع صحبت اولور دیمکدر (ویغشی) معجمه لرایله ستراید ر ویعشی تقدیم
مهمله ایله نسخه اولوب علیل اید ر مانع نظر اولوریعنی اول کذب منکر هر وجهله
صفای اهل عرفانه کدرویردیکی اولورکه جواب اوچنجی بیتدر (ترجمه)
ایدرهم استراق سمع ودهری چشمه تاراپلر* اکا راضی دکل بر وجهله
هم احد مختار

ان تعدلوا اوصیه والابترا* شانی النبی واللعین الاخزرا

اول امر منکری بونده بیان ایدر (وصی) فعیل وزننده در مراد حضرت مرتضی
کندیدرکه بر اثرطو یلده (انت اخی ووصیی) وارد اولدیغنه بناء صاحب سعادت
علیه التحیه جنابنه کمال قربیت وشرف قرابتله صاحب امانت ودیانت اولوب
زمان خلافتنده افضل ناس اولدیغی متفق جمهور اهل سنت ومجموع امت ایدی
حتی فرق ضاله که عقاید زایغه صاحبلری اولان اهل بدعتدر انلردن عبد الرزاق
شیعی دخی زمان امارتنده افضل امت اولدیغنه قائل وصوفیهٔ کرامک خصوصا
قادریه وخلوتیه وشاذلیه وسائر جمهوریه نک سر حلقهٔ ولایتلری اولوب باب مدینهٔ
العلم اولدیغی واحوال دارینده وصایای کثیره ضبط وتلقین ایلمکله ویاخود

جناب مرشد العالم صلی الله علیه وسلم انتقال بقا ایلدکده اولاد وازواج
وسائر اهل بیت پر ابتهاج کروه سعادت انبوهنك اوزرینه وصی مختار واول
وقت فترت وزمان انقطاع وحی ونبوت وطغیان اهل ردّتده دائرهٔ نبویه
وحاشیهٔ مصطفویه یی عمزادهٔ کرمزاد ودامادخاص شجاعتمعتاد اولمق کبی
قات قات مناسبتله حفظ وحمایت وصیانتنه تعیین پیغمبری وتحسین صدیق
اکبری ایله نصب نفس ایلمکله وصی اطلاق اولنمشدر وحتی اول وصایتك وقوعی
وشیوعی سببیله سید الکونین شفیع الدارین صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك
انتقاللرنده امر خلافت صدیق اکبرده قرارداد اولمسنه دخی انلرك مهاجرین
وانصاری اسکاتلری سببدرکه (ازجمله) اثنای نزاعده بیوردیلرکه ای کروه اصحاب
سزلرك معلوملریدرکه افندیمزك مانعلری ظهور ایلدکجه امردینده ابوبکری تعیین
بیوررلر ایدی (ونماز) لرده که مرض موتلرنده اون یدی وقت نمازده نیابت
وبرصباح نمازنده حضرت پیغمبر علیه السلام کندیلری دخی ابوبکره اقتدا
بیوردی وفتح مکه دنصکره حجاجه انی امیر ایلدی بزم امردینمزده افندیمز علیه
السلام ابوبکری اختیار بیوردیلر امر دنیامزده دخی بزلر انی اختیار ایدرزدیوب
وافندیمزك بزلره تقدیم ایده کلدیکی کمسنه یی تأخیر ایلمکه کیملر جسارت ایدردیدکده
برکمسنه جون وچرایه قادر اولمدی (وبعد) البیعه ابوبکر قیام وخطبه ایدوب
دیدیکه ای ناس سزلرك بکا ایلدیککز عقد بیعتکزی بن اقاله ایدوب کیرو وبردم
اکر مجبور برکمسنه وار ایسه ایلدیکی بیعتی فسخ ایلدم بن خلافته طالب دکلم
خلافت قریشدن اولمق لازمدر بندن غیری قرشی دخی چوقدر برغیری کمسنه یی
اختیار ایدلك بندخی اکا بیعت ایدرم دیدکده بنه حضرت مرتضی قیام وناسك
جمله سنك رهبری مقامنده آغاز کلام ایدوب بیوردیکه والله سکا اولان عقد عهد
بیعتی فسخ ایلمزز وایلمك دخی اصلا مرادیمزدکلدر افندیمز علیه السلام سنی بزلره
تقدیم ایلدی امر صلاة جمله عملك سرداریدر انده سن مختارسین کیمك زهره‌سی
وارکه سنی تأخیر ایلیه دیو بیوردقده سرتأثیر وصایتله نافذ الکلام اولوب امر
خلافتی صدیق اکبرده قرارداده قلدیغی فصل الخطابده مفصلدر وحضرت زهرا
رضی الله عنها هر امرده که صدیق جنابنه خطاب ایله یا خلیفة رسول الله
دیرلر ایدی وجوابك تمامنده حضرت فاطمه بیوررردیکه باباm رسول الله ایله سن
بو امری جمله دن خوش بیلورسکز دیو قطع کلام ایدرلر ایدی وقتا رحلت
ایلدکده نمازینه جمع اولدیلر حضرت مرتضی صدیق اکبره بیورلك دیدی ابوبکر

دخی سن طورركن بن تقدم ایلم دیدكده جناب مرتضی دیدیكه والله سن واركن
فاطمه نك نمازینه كسنه جسارت ایلمز وكندی دخی راضیه دكلدر دیو صدیق
اكبره قیلدردیلر بودخی مرویات صحیحه دندركه حضرت صدیق اكبر جناب
مرتضایه اثنای طریقده تصادف ایلیوب تبسم ایلدكده حضرت حیدر سبب
خنده سندن سؤال ایلدی ابوبكر بیوردیكه سكا برامر ایله مژده ایدرم جسر
صراطدن عبور ودار سلامه مرور ایچون سن اذن جواز تحریر ایلمدكجه بركسنه
كچمكه قادر دكلدر دیو افندیمز علیه السلام خبر ویرمشلردر دیدكده حضرت علی
بن دخی سكا بر بشارت روایت ایدرم بكا دخی تنبیه نبیهلری بودركه بیوردیلر
سن یل صراطدن مرور ایدنلره سند جواز یازدیغك زمانده ابوبكره محبتی
اولمیانلره صقین اذن ویرمكده اصلا جسارت ایلمه انجق محب صدیق اولنلره اجازت
ویردیو بیوردیلر دیمشلردر اشته بونلر بویله وجود واحد كبی یكلخت ویكجهتی
اتحاد ومحبت وصداقت اوزره امراروقت ایلدیلر سائر كفتكویی اصغا ایلمك
مؤمنه لایق دكلدر زیرا سوء ظن حرامدر رضوان الله علیهم اجمعین (ابتر) اقطع كه
مقطوع البركه والخیر اولان كسنه لر على الاستغراق والاحاطه (شانی) شأن ویرن
كیشی ابترك صفتیدر وشانی النبی كركدركه فتحه اخف اجناسیدر وزن ایچون
اخوانی معامله سی اولندی سكم برامر نی انده ماهر اولان كسنه یه تفویضده
ضرب ایدندركه (اعط القوس باریها) دیرلر مقصدده دیركه یایی اسكان شاذدر قیاس
نصبیدركه مفعولدر لكن امثالده زمخشری دیركه باریها سكونله عربدن مرویدر
ومیدانی دیركه عملكده اهل معرفتدن استعانت ایله دیمكدركه شاعر دیمش
یاباری القوس بریالیس یحكمه * لاتفسد القوس اعط القوس باریها * بونده
مذهب شیعه اهلی قولنجه ابتر شانیدن مراد رجال دولت امویه دركه زبور كلام
ربانی اولان (الشجرة الملعونة فی القرآن) ایله مراد اول دولتدر دیدیلر كه فاتحه سی
ابن ابی سفیان پدر یزید عنیددر (لعین) اول شجره نك شاخ ثانیسی اولان یزید
پلید مراد اولمق انسب كورینور لكن (اخزر) قیدیله عمرو بن عاصدر دیو تعیین
ایلدیلر كه كوچك كوزلی تنك چشم معناسنه در ویا كوز اوجیله بقان كشیدر
جناب سبط اولی امام حسن بن علی رضی الله عنهمادن مرویدر كه پیغمبریمز علیه
السلام برشب عالم مثالده كندی منبر عنبر توده لری اوزره اولاد امیه یی میمون
شكلنده مشاهده بیورلوب بو رؤیا كندیلره غایت ثقیل كورندیكه قاضی ظهیر
تفسیرنده (الرؤیا التی اریناك) كریمه سنده یازدیغی اوزره انلرك سلطنتلریدر كه

امر خطبه ده قیام مناسبتیله حق تعبیردر پس تسلیهٔ سورهٔ کوثر انزال
اولندیکه (کوثر) نهر فی الجنة و یا نسلنك کثرت افرادیکه وفرت ساداتدر انکله
تفسیر اولنمشدر وسورهٔ قدر دخی نازل اولدیکه سکا ویریلان شب قدر بیك آیدن
خیرلیدرکه اول هزار ماه مدّت سلطنت امویه در زائد ویا ناقص دخی دکلدر
(معنای بیت بان نعدلوا) تقدیریله در اول امر منکرکه سز لر ابتر شانی والعین اخزری
وصی پیغمبر یعنی جناب حیدر ایله مساوی عدّ ایدرسکز اشته بویله بر امر منکره
جسارتکزی اکر حضرت پیغمبره اخبار ایلسه لر رضاداد اولمیه جغی اظهردر
دیمکدر (منقبه) عمرو بن عاص صحابی ذکی وطریق حیلهٔ حربی غایت خوش
بیلوردی وقتا که حضرت عثمانك شهادتنی وجناب مرتضانك خلافتنی
ومعاویه نك دخی مخالفت وعدم اطاعتنی کوش ایلدکده اوغللری محمد وعبدالله
ایله بو بابده مشورت ایلیوب حضرت حیدرکرار طرفنه می وارمق مناسبدر
یوخسه معاویه یه می کیتمك اولادرار غللری حضرت علی سمتنی ترجیح ایلدیلر
تصدیق ایلدی لکن دیدیکه علی برکسنه درکه رأینده مستقلدر تدبیرنده اعانته
محتاج دکلدر معاویه سمتی انسبدرکه انك هر وجهله معینه احتیاجی ظاهردر
پس اکرام دخی ایدر دیوب معاویه یه وارد قده معاویه غایت حظ ایدوب
اکر بو امرده ظفریاب اولورسم مصر سلطانی ایدرم دیو شرط ایلدی واوتوز
سکزنجی سنه ده عمرویی حاکم مصر ایلدی (نکته) العین لفظندن عمرویی مراد ایلمك
نیجه جائز اولورکه علمای اهل سنت لعنتی منع ایلدیلر جواب بودرکه بو ارجوزه
سابقا بیان اولندیغی وجه اوزره ماکرمرتضی علیه الرضوانك اولدیغی مسلم ایسه
انلرك سویلدیکی کلامی غیریلری سویلمك جائز اولمزکه لعنتی حضرت خاتم الخلافه
جنابلری عمرو حقنده ایلمکله سائرلری دخی ایلمك لازم کلمز وجائز دخی دکلدر
مثلا حاکم ویادشاه برکسنه یی تعزیرده خلاف شرع بعض کلام قبیح ایله ترییه
ایدرلر لکن انلرك سوزینی اول تعزیر اولنان کسنه یه غیریلر سویلسه تعزیر اولنور
بونده قاضی میر حسین یزدی وصیتی اوزره زینهار هیچ برمسلمه لعنتی ارتکاب ایلمیه لر
خصوصا اصحاب کرام زمره سندن اوله شرعا جائز دکلدر ابن اعثم دیرکه وقعهٔ
صفین ده بعض کسنه لر اهل شامه لعنت ایلدکده مرتضی رضی الله عنه منع
ایلدی انلر دیدیلرکه بزلر برحق دکلیوز جناب حیدر بیوردیکه بلی حق اوزره یوز
لکن لعنت وسب وشتم ایلمکی عادت ایلمکدن حذر ایدرم لعنت ایلمکدن
زیاده انلرك هدایتلری وزوال ضلالتلری ومیانه مزك اصلاح قبول ایلمسی

وقانلر

وقانلوعزدو كلمكدن حق تعالى نك محافظه سى پاينده دعا ايلمك اولادر وبندخى بوندن حظ ايدرم لعنتده آخرته مفيد برامر حاصل دكلدر دو يبورمشلر ايدى كرم الله وجهه (ترجمه) وصى مصطفى ايله برابر اوله ابترلر * نبينك دشمنى يعنى اعين شبيره بيعار

كلاهما بجنده قد عسكرا * قدباع هذا دينه اذ فجرا

(كلا) كسر وتخفيف ايله ايكى عددك تأ كيدنده استعمال اولنور لفظ مفرد ودائما اضافه درر فعنده الفله دربونده وقوعى كبى ومؤنثى كلتادر سائر اقوال فن نحو ولغته حواله قيلندى (عسكر) دحرج كبى ماضيدر النى اشباع حركه در لشكر جمع ايلدى ديمكدر (مآل كلام) انلرك ايكيسى سبب مستقل اولمغله عسكر جميله بودغده يه ييشر وويشقدم نحو ستقدم اولوب دين اسلامى دنيا ايله دكشديلر حقدن ميل وعدول ورجوع ايلديلر (ترجمه) لعين وكاذب ايكيسى بكا عسكر چكوب بردن * مبدل قيلدى دنياسيله دينن اول ايكى غدار

بملك مصر ان اصابا ظفرا * من ذا بدينا بيعه قد خسرا

(ملك) له الملك قرينه سيله حق تعالى يه نسبتده ضمله در سائر مالك مجازى يه عزو اولنسه كسريله مالك ديلنور (مصر) ارض معروفه نك اسميدر انكيچون معرف اولمدى كنيه سى ام الدنيادر كه محيى ديمش حسب مصر فخرا على البلدان * وهى ام الدنيا بشيخ الزمان وراغب پاشا دخى ديمش كلال كلدى تصرفدن ام دنيايى * بترشو قاهره نك قهرى عزم روم ايدهلم * وتواريخ وآثارده ام خنور دخى سنورونده كنيه سيد رقاهره صفتيدر ذات الاهرام دخى ديرلر حضرت نوحك حفيدى بنا ايلمشدر كه اسمى مصر بن القبط بن حام بن نوحدر عليه السلام طولى عريشدن اسوانه دك وعرضى برقه دن ايله يه دكدر (ترجمه) پس عهد ايتمش كه ويره مصر اولورلر ايسه منصور * الا ندين ايله دنيايى خسارت ايچره در هر بار

ياذا الذى يطلب منى اوترا * ان كنت تبغى ان تزور القبرا

(وتر) فتحله دركين (تبغى) طلب ايدرسين ديمكدر (ترجمه) ايا كاذب بوجمعيتله كينك المغه كالدك * زيارت ايتمك استرسن قبورى باكه كلده وار

حقا وتصلى بعد ذاك الجمرا * اسعطك اليوم ذعافا صبرا

(اسعط) سعوطدن افعالك متكلميدر سعوط حديثده كلديكى اوزره بروندن

اجرا اولنسانه اولنسان دوای ما بعدر مفعول ثانیسی (ذعاف) ضمله زهر قاتل که ترکجه آغودر (صبرا) صفتیدرکه خوشخورد دخی دکل دیمك صبر برآجی دوادرکه مطلقا مر معناسنه دخی کاور (ترجمه) سن اندیشه کره وارنار جهنم ایچره بریان اول * بوکون داروی زهری بورنکه اجرا ایدم یکبار

لاتحسبنی یا ابن عاص عسرا * سل بی بدرا ثم سل بی خیبرا

(لاتحسبن) نون خفیفه ایله نون وقایه جمع وادغام اولنمشدر (لاتحسبن الله) کریمه سنده اولان نون ثقیله در (عاص) اجوفدر عیص ماده سندندر عصادن داع کبی ناقص دکلدر امام نووی ثالثی یی جمهوره نسبت ایلدی ولکل وجهة ابن عاص عمرو صحابیدر جدی عمود نسب نبوی یه لوی ده متصل اولور هجرتك سکزنجی سنه سنده اسلامه کلدی قرق اوج تاریخی عید فطرنده مصرده وفات ایلدی (عسر) کسر سین ایله کاری دشوار اولان کمسنه در (سل بی) بندن یعنی بنم حالمدن صورد یمکدر (سأل سائل بعذاب) کبی که عن عذاب تقدیر اولنور (بدر) برقیونك اسمیدرکه انده بدر غزاسی واقع اولدی اشهر اقوال اوزره عدد رسل قدر اوچیوز اون اوچ نفس نفیس ایدی (خیبر) دخی بر قلعه نك نامیدرکه اول غزالرده شجاعت کرارانه ودستبرد حیدرانه واقع اولمشدر (ترجمه) بنی ای عمرو ظن ایتمه کاولم عاجز بو عسکردن * بنی بدر ایله خیبردن یوری وار ایله استخبار

کانت قریش یوم بدر جزرا * انی اذا ما الحرب یوما حضرا

(جزر) جیمله ومعجمه مکسوره یی تقدیم ایله مقتول معناسنه (حضر) دخی ضبط جزر اوزره حاضر دیمك (ترجمه) قریش اهلی اولوب حرب بدرده جمله کشته * علی التحقیق بن اول کونده اولدم جنکه درکار

اضرمت ناری ودعوت قنبرا * قدم لوائی لاتؤخر حذرا

وقلت قدم تقدیرنده امر در مقول قول اولور (یعنی) آتش حربی شعله دار ایدوب قنبره دیدمکه سنجاغی چك وصقین که برامردن حذر ایدوب کیروقالمه (ترجمه) شجاعت نارمی یاقوب ایدردم قنبری دعوت * دیدم چك رایه می قالمه کیرو خوف ایلیوب زینهار

لن ینفع الحاذر ما قد حذرا * ولا اخا الحیلة عما قدرا

(لن) تأکید نفی مستقبل ایدر لکن تأبید ایچون دکلدر لن ترانی ده تأبید قیدی اهل سنتده مأخوذ دکلدر اخذ ایدنلر خارجدن اخذ ایدرلر لن دن مستفاد اولماز والا (ولن یتمنوه ابدا) کریمه سنده ابدا قیدی تکرار اولور ایدی ویاخود تجرید

تکافنه محتاج اولورديکه يازمش بوقدرديديلر (لازمه) حذرايدن کسنه حذرك
اصلا وقطعا نفعی يوقدرديمك اهل حقيقته واعيان ثابته يه ناظراولنلره کوره در
بوخسته چدار معوجدن سرعتله کچمك مشروع اولدی هر کسك حالی تفاوت
اوزره در اجل واحد اولديغن مؤمن بيلورکن طاعوندن فراری اشباهده تجويز
ايلديکی تأمين قلب ايچوندر بوخسته تغيير تقدير محالدر لکن برحجره ده ميت
واقع اولسه وحشت کلوردفع صائل قبيلندندر زلزله دن فرارکبيدر وارديغی
محلده دخی تزلزل مقرردرا کرچه اودن فرار ايسه صحراده دخی شق ارض احتمالی
واردر لکن بربرن قلب راحت ايده جك يره آرزو کشدر منع اولنمقده جنون
کلديکی کورلمشدر مع هذا بيلورکه انده دخی خطر مقرردر مقتضای واهمه در
عينيله صوفی سالك زمان زمان رفع صوت وفرياد ايلميوب کنديی ضبط ايلسه
فوت اولور (دعوه يش) حديثی شاهددرکه خسته ايکلر راحت ايدر صاغ کسنه
دائما ايکلسه خسته اولور (ماء اول) مصدريه در فيما وعما تقديرنده در ثانی بمعنی
شی که موصوف دينور (اخا الحيله) الحاذر کبی منصوبدر حيله نك قرداشی ديمك
حيله ده کمالندن کنايتدرکه اخو بن بر برلرينه اتصالده شدت اوزره اولمسنه
تشبيهدر (ترجمه) حذرايتمه حذردن کسيه هيچ فائده اولمز * خدانك
امروتقديرينه چاره ايده مز ديار

ان الحذار لا يرد القدرا * لما رايت الموت موتا احمرا

(قدر) تقديردر (موت احمر) شدتلی اولومدر بونده قضاء مبرم مراد اولنور وصوفيهٔ
کرام عندنده قهر نفس وهوادر انلر درت موت اثبات واصطلاح ايلديلر ايکنجی
موت ابيضدر جوعدر اوچنجی موت اخضردرکه شيخ يونسك (ع) بر خرقه کيم
يوز بيك پاره دن * ديديکی کبی بهالی وبی قيمت خرقه کيمکدر و بری دخی موت
اسوددر خلقك جفاسنه تحملدر ديرلر (ترجمه) حذر تقديری منع ايتمز
مراد حق اولوردائم * ولی چون موت احمردرکك تدبير استقرار

دعوت همدان وادعو حميرا * لوان عندی يوم حربی جعفرا

(همدان) سکونله (وحمير) مسطر وزننده يمن قبيله لريدر (جعفر) طيار برادر
حضرت کراردر (ترجمه) چاغردم قوم همدانی چاغردی حميری انلر *
بوجنکمده اوليدی کرنمله جعفر طيار

اوحمزة الليث الهمام الازهرا * رأت قريش نجم ليل ظهرا

(حمزه) سيد الشهدا عميلريدر (يعنی) بن طائفهٔ همدانی اکا ايلدم انلر حميردن

استمداد ایلدیلر اکر بنمله برادرم طیار ویا عمم حمزهٔ جنتقراردن بری بولنسه لر ایدی کیجه ظهور ایدن کوکبی قریش کوررلردی یعنی کیجه انلره روز روشن اولوردی التماع سیوف صقیله نك كثرتندن کنایه در (منقبه) همدانیلردن منذر بن حفصه حضرت حیدر طرفندن عمرولك اوغللری عبدالله ومحمد ایله جنك ایدردی اول اثناده ناکاه برغبار پیدا اولدقده عمرو دیدیکه حیف همدانی یه زیراتوز برکمسنه نك میناپره دوشمه سنه علامتدر عمرولك بوكلامنی استماع ایدنلرك بضیلری حیف سنك اوغللر یکه دیدکلرنده انلرك بری مقتول ایدوكن تیقن ایدوب فریاد ایله کندی غلامی وردانی چاغروب سنجاغی بری چك بقایم اوغللریمه دیدکده معاویه دخی سنك اوغللرکده برشیئ یوق صف قتالی پریشان ایلمه دیدی عمرو دخی انلری بن دنیایه کتوردم سن کتورمدك دیدی ومیدانه کلوب بو رجزی انشاد ایلدکده حضرت مرتضی انی استماع ایدوب شرح اولنان رجز دخی اکا جواب اولمق اوزره کندیلردن ظهور ایلدی * هل یغنین وردان عنی قنبرا * اویغنین عنی حبیب مسعرا * وابن خدیج بیننا والمنذرا * انی اری الموت اتانی احمرا * خالطت جمعا للمسمی حیدرا (نطق آخر)

لهف نفسی وقلیل ما اسر * ما اصاب الناس من خیر وشر

(لهف) فوت اولان نسنه یه تحسردر که مذکور اویا مقدرا منادا اولور یا لهف کبی فارسیده هی دریغا دیرلر (خلاصه) حیفا وحسرتا یازق بنم نفسمه که انی شاد ایدرامر آز واقع اولورا کرچه خلقك دخی حاللری یکسان دکلدر هربار خیروشر پیدر پی اصابت ایلمکده در لکن بکا امور ساره قلت اوزره ظهور ایدر (ترجمه) دریغا نفس محزونه سروره آز اولور دوچار * جو خلقه خیر وشر ابرر اولور پس نیك وبد تکرار

لم ارد فی الدهر یوما حربهم * وهم الساعون فی الشر الشمر

(شمر) آخرینك شدیله در لکن اولی وثانی بونده مفتوحلر در کسرلری واول فتح ثانی کسر ایله دخی لغتدر دیدیلر شدید معناسنه در یعنی عالمده بن بر کون انلر ایله حربه طالب اولمدم مع هذا انلر شر شدید القاسنه سعی ایدرلر (منقبه) ابن اعثم نقل ایدرکه صفین ده عثمان بن عفانك غلامی احمر میدانه کلوب بو رجزی انشاد ایلدی ان الکتیبة عند کل تصادم * تبکی فوارسها علی عثمان * قوم حماة لیس فیهم قاسط یتلون کل مفصل ومثانی * حضرت امیرك غلامی کیسان شهادت رسان دخی اکا مقابله وتنظیر ایله یاد ایلدی * قف لی قلیلا یا احیمرانی * مولی التقی الصادق

الایمان * عثمان ویحك قد مضی لسبیله * فاثبت لحد مهند وسنان (بعده) بر برلرینه مقارعه ومضاربه ایدوب کیسان شهید اولدیغن حضرت حیدر کورد کده یاد قسم ایلدیکه یا عدو الله اکر بن سنی قتل ایلمزسم مقتول حق اولایم یعنی قتلم شهادت طریقیله اولمسون دیوب حمله ایلدی احمری آتندن قاپوب یره ضرب ایلدکده (ع) کلتا یدیك یمین حین تضربه * سری عیان اولوب بالجمله استخوانلری خرد وموت احمرله مرداولوب حضرت مرتضی کرم الله وجهه درحال مذکور بیتلری ارتجالا ایراد ایلدی (ترجمه) مرادا تمم جهان ایچنده خلقك قتلنی اما * ایدرلرشره استعجال مجزی اولنورناچار (رجز)

دبوا دبیب النمل قد آن الظفر * لاتنکروا فی الحرب ترمی بالشرر

انا جمیعا اهل صبر لاخور

(دبوا) ایکنجی بابدن مضاعف درامرلك جمعید راولی فتحه واکبی کسرایله دراول بابده اسمی مدب کسردال ومصدری مدب فتحه‌له در دیدیلردبیب معناسنه (نمل) قارنجه که فارسیده مور درغریبدرکه قارنی بوقدر شمه یعنی قوخوغدا اولور دیدیلر جنسدر واحدی تاایله نمله در حتی نملهٔ سلیمان علیه السلام مؤنث اولدیغی کندی اسمیله نمام سوره ده (قالت نملة) ده فعلك دلالتیله‌در تاایله دکلدر دیدیلر حضرت امین الله جنابنه هدیه‌سی ضرویدندر ناموسده اسمی عیجلوف مهمله وجیمله در دیدی طراز معرباتده طاخیه اولمق اوزره تصریح ایلدی هلاکنه کمالی دلیلدرکه قنادلنورشاعر دیمش * اذا ما اراد الله اهلاك نملة * اطال جناحیها فسیقت الی الهلاك * لکن جناح کندینی طیوردن عد ینه سبیدرکه قرآن کریمده مذکور اون عدد طیورك بریدر طقوزی بونلردر سلوی بعوض ذباب نحل عنکبوت جراد هدهد غراب ابابیل و جنته کیرن اون درت حیوانك بری بو نملهٔ سلیمانیه در لکن مشکاة شرعه ده جمله‌سی قوچ صورتنده در دیدیکی قطمیرك صورت بلعامه انقلابی روایتیله منتقضدر دیدیلر فقیر دخی دیرمکه ذئب یوسفی دخی غیر واقع اولمغله انی دخی تعداد بیوجه اولور تفصیلی جوبنك شرح اشباهنده موجوددر (شرر) قغلجیم که اتشدن آتیلور شرار دخی دینور لفظ کریمده (ترمی بشرر) وارداولدی (خور) کوشکلك یعنی سست اولمق صبرایله یکساندرکه ایکیسی دخی تأخیر وتوقف وتأنی صورتنده در (ترجمه) وقتیدر یاب یاب مرورك کادی چون وقت ظفر * قورقمه کز کیم اتش حرب ایلیه نشر شرر * اهل صبرز جمله مز کلمز بزه ضعف کدر (رجز آخر)

انا علی فاسألونی تخبروا * ثم ابرزوا الی فی الوغی وادبروا

(ابرزوا الی) صحرا معناسنه اولان برازدن اولوب میدانمه کلك دیمك ویابروزدن وزن ومعناده اخرجوا الی یعنی اخرجوا الحربی دیمك (ادبروا) هلاك معناسنه اولان دبار ماده سندن وافعالدن جمع امردر (مرام کلام) صفین صفین میاننده حضرت مرتضی رضی الله عنه بورجزی مقابلهٔ معاویه ده انشاد ودین ودنیاده اولان فضیلتلرینی تعداد * وعادت شجعان عربه رعایت مراد ایلیوب بیوردبن قریشده برعلیم که بنی بیلمزلریکز وارایسه سؤال ایدك بنم حالمدن خبردار وآکاه اولك بعده بنمله محاربه میداننده جولان ومرأت طالعده صورت ادباری سیران ایدلئ یعنی بنم برحمله می اکردفعه قادراولور سکزایکنجیسی دفع محال اولدیغن ادراك ایدوب البته قراری فراره تبدیل واقبالی ادباره تحویل ایدرسزدیمکدر (منقبه) بوطقوزمصرع رجزی معاویه استماع ایلدکده دیدیکه والله بنی میدانه دعوت ایلدی حتی قریشدن حیا ایلدم بونی دفعك طریقی ندر برادری عتبه دیدیکه تصامم یعنی ایشتمزلن برامر ایله مشغول اول زیراسنك غلاملك حریفی ونیجه ابطالی یکعمله ده قتل ایلدیکنی کوروب بنه انکله مقابله ده نجات امیدی محالدر دیدی ابن عاص دخی دیدیکه عربدن برکمسنه کورمدمکه اکا طوعا ویا کرها قارشو واروب مقاتله ایدرکن کندی حیاتندن مأیوس اولمیه صقین اول سودادن کیج بوخسه والله بوی حیاتی بردخی شم ایلمك سکا محال اولور (ع) الفضل ماشهدت به الاعدأ (ترجمه) علیم بن سؤال ایدك اولك احوالمه واقف * پس اندنصکره میدانه کیرك کورك ندر ادبار

سیفی حسام وسنانی یزهر * منا النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) بلده تیغ برانالمده نیزهٔ رخشان * بزم حامیز اول شاه رسالت طاهر ومختار

وحمزة الخیر وتربی جعفر * له جناح فی الجنان اخضر

(ترب) کسرایله وزن ومعناده قرن که جمعلری اتراب واقران کلور آیاقداش ودنك دیمك (جنان) کسرایله جنتك جمعیدر حضرت (جعفر) طیار برادر حیدر کراردر (مأل اجمالی) عمم سید الشهدا محض خیر اولان حمزه وبرادر عدیلم جعفرکه غزواتده شهید اولمشلردر انلردخی بزم طرفمزده وحمایت روحانیتلری وصیانت همت معنویه لری درکاردر وجعفرك جنات عالیاتده یشل قنادی واردر دیمکدر (تفصیل) بوجعفر انور غزوهٔ موئنه ده علمدار سریه اولمغله ایکی اللری مقدما قطع

اولنوب وصکره شهید اولدقده ایکی جناح عطا اولنوب بهشتده فرشتکان ایله
طیران اکرامنه مظهر اولدی انکچون ذوالجناحین وطیاردینور * سهیلی دیرکه
انك قنادلری بال مرغ کبی دکادر حیواندن انسانك شرفیتی اولمغله صورت
ملکیت وقوت روحانیتله پروازایدر مجازاعضد مقامنده حضرت کایمه (واضمم
یدلئ الی جناحك) بیورلدی موسانك جناحی یوغیدی واجنحهٔ فرشتکان دخی
پروبال مرغان کبی دکلدر برمعنای ملکیتدرکه قبل المعاینه تفهیم امر عسیردر
زیرا (اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع) کریمه سی شهادتیله اوج ودرت قنات
وجبریلك التیوز قنادی خلاف عاده اولمغله احاطهٔ ادراك حادث بشریدن
خارجدر دیدیلر وقوعنه ایمان وکیفیتندن کف لسان اولنور اموردندر
بوندنصکره بیهقی تخریج ایدوب جعفر طیارك جناحی یاقوتدر دیدیکی (دخلت
الجنة) حدیثی ذیلنده ایرادکردهٔ شراحدر علیهم الرضوان (ترجمه) دخی
حمزه بنم عمم قرنداشم دخی جعفر * اودرجنات ایچنده بال سبزایله بلی طیار

وفاطم عرسی وفیها مفخر * هذا الهذا وابن هند مجحر * مذبذب مطرد مؤخر
(فاطم) اصلنده فاطمه درورنا ترخیم اولندی (عرس) کسرایله زوجه (ابن هند)
معاویه درکه اناسی هند حضرت حمزه نی شهادتنده مثله ایدن خبیثه در (مجحر)
تقدیم جیمله فاره وغیرلك یووه سی معناسنه اولان جحردن اسم مفعولدر معناسی
یووه یه دخولنده مضطرقیلنمش دیمکدر وجحر (لایلدغ المؤمن من جحرمرتین)
حدیثنده کلشدر ومجحرتأخیرجیمله دخی نسخه در مردود معناسنه (مذبذب)
اسم مفعولدر ایکی امرك میاننده ترددده قالوب برطرفی ترجیح ایلامش کمسنه در
بونده کمال اضطراب وضعفندن برد ایکه ویووه سنه بالضروره کیره شیکن نخ
زیاده تعجیز اولنوب عودتی لازم کلکله اول ایکی حال میاننده ترددده قالمش
کشیدرکه لفظ کریمده (مذبذبین بین ذلك لا الی هؤلاء ولا الی هؤلاء) واقعدر
(مطرد) تفعیلدن مفعولدرکه اصل ماده سی رد معناسنه اولان طرددر کویا
کیردیکی یووه دن دخی رد اولنمش دیمکدر (ترجمه) دخی زوجه م اولوبدر
فاطمه فخره سزادر اول * برنده جمله سی هم سنده ابن هندبدرفتار * مذبذبسین
دخی مطرودو پسمانده بوحق کفتار (نطق)

لقد عجزت عجزمن لایقتدر * سوف اکیس بعدها واستمر
(اکیس) ذکاوعقل اعمالیله امورمده خصممه غلبه ایدرم دیمکدر (استمر) دخی
نفس متکلمدر مستمرودائم اولورم دیمکدر (ترجمه) عاجز اولدم هیچ واهل

عجز غیر مقتدر* پس کیاسیله اولام شمدنکیروبن مستمر

ارفع من ذیلی من کان یجر * قد یجمع الامر الشتیت المنتشر

(یجر) قصد ومیل معناسنه اولان جورودندر اصلی یجور در ضرورة جزم اولندی (شتیت) طاغنق متفرق معناسنه منتشر کبی لکن (منتشر) شایع ومشتهر معناسنه در (منقبه) بوایکی بیتك سبب انشادی بودرکه صفین جنکنده قریبا وجه مذکور اوزره معاویه یه کمال ضعف طاری اولدقده صلح اولدیلر بوامر اوزره که ابوموسی الاشعری حضرت مرتضی جانبندن وابن عاص دخی معاویه طرفندن حکم ووکیل مرخص تعیین اولنوب انلرك مشورتلرندن نمایان اولان امره جمله سی منقاد اوله لر وفتادومة الجندل نام محل جای قرارلری اولوب مدت مدیده مقدمهٔ مشاوره اول حالی نتیجه ویردیکه هر بری صاحبنك خلافتنی سلب وخلع ایده لر صکره اهل اسلام کیمی اختیار ایدرلرسه خلیفه اوله منبره ابوموسی صعود ایدوب علی ملاء الناس پارمغندن خاتمی چیقروب اشته حضرت مرتضادن خلافتی بوخاتم کبی سلب ایلدم دیدی نزول ایدوب عمرو عروج ایلدکده حیله یه سالك اولوب مقدما خاتمی اخراج ایلمش ایدی جماعته کوستروب علی رؤس الاشهاد اشته بوخاتم کبی خلافتی بنه معاویه ده قرارداده قیلدم دیوب پارمغنه طاقدی زیرا عثمانك ولیسی اودر دیوب (من قتل مظلوما فقد جعلنا لولیه سلطانا) کریمه سنی تلاوت ونزول ایلدکده علویه راضی اولمیوب حضرت امیره خبر ویردیلر بوایکی بیتی ایراد ایلدی (ترجمه) رفع ایدم جورایله دامنکیر اولان هرنه ایسه * کاه اولورکه جمع اولور امر شتیت ومنتشر

(الزای)

حیاتك انفاس تعدد کلما * مضی نفس منها انتقصت به جزأ

(انفاس) نفسك جمعی ونفس تحریك ایله اول ریحدرکه انسانك درونته داخل وخارج اولور وجود بنی آدمده منفذسائر بن مویلردن غیری طقوز عدداولوب محسوس وغیر محسوس انلردن دخی خروج ونادرا دخول دخی اولور لکن دوام طوبقیله تنفس فم وانفه مخصوصدر حتی انفدن تنفس ایلك ساعت نجومی اوزره مناوبه ایله درکه بردلیکدن برساعت ودیکر ثقبدن دخی اولقدر تنفس اولنور لکن زکام وسائر عللدن سلامت صورتنده مجربدر وبو تنفس ریه یه وصول ایله اولوب کویا غدای ریحانی روحانیدرکه انقطاعی سلب حیاته سببدر

حتى شيخ سعدى بيورر * هر نفسيكه فرو ميرود ممد حياتست وچون بر مى آيد مفرح ذات (تعدد) صايلدى يعنى نفس آدمى معدوددركه بركونده نقدر تنفس واقع اولور محسوبدر تفصيلى تكثير سواد ايدر اشته بو جهتدن صوفيه دن بعضيلرى حبس نفسله مدت حياته امتداد تحصيل اولنور ديديلر (انتقصت) ناقص اولدى ديمك (جزء) برمقدار وبرپاره بعض كبى (ترجمه) نقد انفاسك كه معدود قدردر ايمه صرف * چون حياتك جزئيدر قيل هوش دردم احتراز

ويحييك مايفنيك فى كل حالة * ويحدوك حادما يريد بك الهزأ

ويحييك مايبقيك كل متنفس) دخى نسخه در (مايفنيك) دن مراد نفسدركه نفس براعتبار ايله واسطهٔ بقا وبراعتبار ايله دخى رابطهٔ فنادر (يحدو) سوررديمك (حاد) اصلنده حادى در نغمه ايدرك دوه لرى سورن كمسنه دركه دوه لر انكله شوقه كلوب چوق يوررلر حتى برغزا طريقنده خديجوان حضرت اولان انجشه غايت حسن صوته مالك اولمغله برصفاى وقتده تأثيرلى نغمه يه آغاز ايلدكده حرم همايون نبوى دوه لرى شوقه كلوب بعضيلرى اسرديلر اول زمان حضرت هادى الامة بيورديلر مهلا بالقوارير ياب ياب كه شيشه لرى قرارسين يعنى دوه لرك اوزرنده محفه نشين اولان خاتونلر صارسيلوب جائزكه حمل اهلى دخى اوله متضرر اولمسونلر ديمكدر (هزء) ضمله استهزادر (ترجمه) نفسك افنا ايتديكنده اول سنى احيا ايدر * سوق ايله تشويق ايدر هزل ايلمز اول بى نياز * نسخه يه كوره (ترجمه) نفسك ابقا ايتديكى دمده نفس احيا ايدر

فتصبح فى نفس وتمسى بغيرها * ومالك من عقل تحس به رزأ

(نفس) سكونله در فتحله نفس دكلدر بونده ايكى اعتبار واردر برى تن وجسم ووجود معناسنه در زيرا بغيرها ده ضمير اكار اجعدر بو اعتبار ايله بو بيتك فهمى سعه توقف ايدن اشيانك برمقدمه ده برمقدار بيانته موقوفدر كه قاضى مير حسين ميبدى فواتحك خامسنده يازمشدر (مقدمه) انسان صغيركه انسان كبيرك انسان العينى يعنى سويداى ديده سيدر واندن جزء اولان شيء بدن حرارت غريزيه وغريبه سببيله دائما متحلل درلكن نفس متبدل دكلدر وبو سخن سائر نفوس حيوانيه ده دخى جارى اولديغى طريق حدس ايله معلومدركه فرس هربار تبدل ايلمز وبالذات شعورى دخى واردركه آت مزاجى ادمزاجيدر ديمشلر انكچون تجلى فرسى جمله صور حيواناتد نصكره ظهور وتجلى انسانى يه نقل

وعبوراندن واقع اولوردیدیلر وبو بحث طویل الذیل قیصرینك شرح فصوصنده
وابوعلی نك دانشنامه سنده مفصلدر قالدیكه صوفیه دیدیلركه بالجمله عالم حی
ناطقدركه (وان من شئ الا یسبح بحمده) بیورلدی حضرت مرتضی بیورركه
مكه دن طشره جناب پیغمبر علیه السلام ایله كزردك مقابله سنه كلن شجر وحجر
السلام علیك یارسول الله دیرلر ایدی شیخ ابن عربی بیورركه احجارك ذكرالله
ایلدیكنی بن ایشتدم وحق تعالی نك شان عالیسنده هر كسه ادراكی محال اولان
امور ایله سخنكوی اولورلر ایدی اشته بوندن ظاهردركه كف شریف حضرتنده
اوفاق طاشلرك تسبیح ایلدكلری معجزاتدن اولمق اهل حجابك سماعلری اعتباریله در
(ولكن لا تفقهون تسبیحهم) وبو طائفه دیرلركه بنی آدمك مشاهده ایده مدكلری
حالاتی حیوانات مشاهده ایدرلر مگركه انسان اهل كشف اوله انكیچوندركه
انسان محجوب اسفل سافلین دروبو مقامه رسیده اولان اهل الله كنك یعنی لال
اولوب سویلیه مزكه بیلن دیمز دیمشلردر من عرف الله كل لسانه شیخ اكبر حضرتلری
فص الیاسیده دیركه حق تعالی بنی بو مقامه رسیده بیوردقده كوردیكمی
نطق مراد ایلدم قادر اولمدم (مهمه) قلبك ایكی تجویفی یعنی بوش محلی واردر
صاغ طرفده اولان تجویفه جكردن قان منجذب اولور واول محلك حرارتی اكا
تأثیر ایدوب اندن بر بخار پیدا اولوركه لطافت ونورانیتده اجرام سماویه یه شبیهدر
اطبا اكا روح حیوانی دیرلر نفس ناطقه نك متعلقی اولیدر وچراغ كبیدركه آتشی
نفس ناطقه وفتیلی تجویف ایمندن ظهور ایدن بخاراتدر ویاغی جكردن منجذب
اولان قاندر ونوری حس وحركت وحیاتدر وحرارتی شهوتدر ودخانی غضبدر
جالینوسك روح حیوانی دماغده در دیدیكی سخن بیدماغدر زیرا روح حاردر
دماغ بارددر شیخ ابوعلی رساله معراجیه ده دیركه رواندن مراد نفس ناطقه در
جاندن مراد روح حیوانیدر ونفس ناطقه ارسطو وابوعلی یه كوره نوعدر
ابو البركات دیركه جنسدر نیجه انواعی مشتملدر وهر نوعك افرادی واردر روانك
مذهبنه شهادت ایدن اثری مسلم وابوداود ابوهریره دن تخریج ایدرلر حضرت
پیغمبر حكیم مطلق علیه الصلاة والسلام بیورركه الناس معادن كمعادن الذهب
والفضة اذا فقهوا والارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناكر منها
اختلف امام فخرك دخی مختاری بودر وبو مقامده اشراقی ومشائی مذهبلرین
تقریرلك اگرچه مناسبتی واردر لكن تكثیر سواددن حذرا ترك اولندی (شعر)
یا خادم الجسم كم تسعی بخدمته * وتطلب الربح فیما فیه خسران * اقبل علی

النفس واستكمل فضائلها * فانت بالنفس لا بالجسم انسان * شيخ جنيد
بغدادى بيورركه لفظ قرآن وجسم انسان توأماندر قرآنك يدى بطنى اولديغى كبى
سلوكده دخى يدى مرتبه اختيار ايلديلر سعى صورى ناقص اولديغى صورتده
تكميل برزخى واردر حضرت شيخ اكبر بيورر (انقطع عمله الا عن ثلاث) حديثنه
منافى دكلدر زيرا ترقى برزخى سير عملى دكلدر بلكه فضل ورحمت ربانى ايله در
(قل بفضل الله وبرحمته فليفرحوا هو خير مما يجمعون) چون بو ايله در سلسلهٔ اهل
الله ذيلنه تعلق لازمدر كه شاهد محبتدر اصحاب محبت حقنده (المرء مع من احب)
اثر شريفى بشارت عظيمه در ونفسده ايكنجى اعتبار خلق جديددر كه بو دخى
برلايحه ده چند كلمات ايرادينه موقوفدر (لايحه) صوفيه ديرلر كه هر زمان نوبت
ظهور وسلطنت اسماء الهيه دن براسمكدر برينك نوبتى منقضى اولدقده حكمى
مستور اولوب اسم آخرك دولتى رسيده اولور (كل يوم هو فى شأن) بوكا اشارتدر
اسماء الهيه نك علم حقده صورتلرى واردر كه انكله تمايز ايدرلر كا اعيان ثابته
دينور (الامور مرهونة باوقاتها) وذات حقده هر ان ايچون برشان واردر كه
اول اندن بركره دخى سابق اولمامش وبعده لاحق دخى اولمز قوت القلوب
صاحبى دير كه حق تعالى برصورتده ايكى كره وبرصورتله ايكى نسنه ايچون
تجلى ايلمز تجليات كبى انلرك صورتلرى دخى متجدددر واسماء جلاليه هر آنده
خلع وجود موجودات ايدوب وهمان اول آنده ينه لبس واقع اولور (بل هم
فى لبس من خلق جديد * وترى الجبال تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب)
فيض حق مانند آب رواندر موجودات دخى نهر كبيدر نهرلك هر برجزئى اولان
آب معين سابقا ولاحقا جريان ايدن آبك غيريدر مثلا چراغ كه شعله سى هر نفس
هوا اولوب فتيله وروغن امداديله شعلهٔ تازه پيدا اولور مع هذا صورتا شعله بر حال
اوزره ثابتدر ظن اولنور حتى قصر بلقيس بو وجهله سبأده معدوم وپيشگاه
سليمانيده مقدوم اولديكه آصف كبى ولى كامل همتيله صورت بولدى ونظام دخى
بو مسئله ده صوفيه ايله توافق ايدركه جسم اعراضدن مركبدر اعراض تجدد
ايدر بو بحث بو مقدار وجيز ايله ادراك اشباعى تحصيل ايلمز صحبت مبسوطه وبلكه
باطنا حال مربوطه موقوفدر (يسرنا الله تعالى آمين) امدى بو اعتبار ايله
صباحده اولان نفسك اخشامده بولنان نفسك غيريدر ديو بيورر (ترجمه)
چون نفس نفس نفيس ايدر تجدد صبح وشام * عاقل اول غفلتله اتلاف اولميه
عمر دراز (رجز)

یاعمرو ویحك قداتا کا * مجیب صوتك غیر عاجز

(منقبه) کشف الغمه صاحبی دیرکه خندق غزاسنده عمرو بن عبدالود واوغلی حسل وسائرلری مقابلهٔ صفه کلوب حرف البادهدخی افاده اولندیغی اوزره هزارتو بیج ایله کندیلره مقابله ایده جك مبارز طلبنده اولدیلر وعمرو برورجز انشاد وکندیلرله فخر ومباهاة ایلدکده حضرت مرتضی دخی بورجزی ارتجالا ایراد واذن نبوی ایله مبارزه یه شروع وعمروی واوغلنی دخی قتل ایلدی بعض نسخه ده (لاتعجلن فقداتاك) واقع اولمشدر (ویح) کلمهٔ رحمت یعنی یازق معناسنه وویل کلمهٔ عذابدرکه مستحق دیمکدر بعضیلر ایکیسی دخی ایکی معناده ده زباندردر دیدیلر (ترجمه) یازق ای عمروایرشدی اسنکك میدانه کلدی * خدانك قدریله اولمزم دشمندن عاجز

ذونیة وبصیرة * والحق منجی کل فائز

(نیت) نوی ینوینك ایکنجی بابدن مصدریدر اصلی نویت حکمت وزننده درواو قاعده اوزره یایه تبدیل وادغام اولندی راغب اصفهانی دیرکه اسمیه منقولدر قصدوعزیمت معناسنه درصکره عمل طرفنه قلبك توجهی معناسنه تخصیص اولندی (بصیرت) دیدهٔ دل بینا اولمقدر (حق) اسماء حسنادندر فی الاصل ثابت معناسنه درخالق تعالی دخی موجود وثابت ازلی ابدیدر بواسم شریف اطوار سلوکك طوررابعی اولمغله سیرمع الله دائره سنك مفتاحیدر محلی سردرونوری سبزرنکدر بومحلدندرکه بعض متصوفهٔ خام مغلوب خیالات وکرفتاردام تسویلات اولمغله بزه سیادت ظهورایلدی دیو تجرف ایدرلرکه شهودیدروقوعی ووجودی دکلدرزیرابودائره ده باطل دخی صورت حقده ظهورایدرکه ابومدین بیورر (لاتنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته (ترجمه) بصیرتله غزایه نیت ایتدم حمدلله * نجات حقله اولدم همه اعدایه فائز

ولقد دعوت الی البراز * فتی یجیب الی المبارز

(براز) کسرایله جنك (مبارز) جنکجی (ترجمه) چیقوب میدانه چونکه اوطلب ایتدك جداله * اجابت ایلدی کلدی سکا مردمبارز

یعلیك ابیض صارم * کالملح حتف للمناجز

(ابیض) قلج که براق اوله جمعی بیض دخی نسخه در (ملح) توزفارسیده نمكدر وزیاده صافی وبیاض توزه که حاجی بکتاش توزی دینور ملح ذرانی دیرلر غلطی اندرانی در (حتف) موت (مناجز) افنا ایدیجی (ترجمه) کوزلنا اج باشك

اوزره قوغمه ده شمشير بران * اوشهباز شكارافكن كبى يوق اكه حاجز

انى أؤمـل ان تقوم * عليك نايحة الجنائز

(أؤمل) مأمول ايدرم ديمك املدندر (نايحه) فرياد وفغان (جنائز) جنازه نك جمعيدر جيمك فتحيله ميت وكسريله تابوت ديمكدركه تفصيلى حرف لام اوائلنده كوران شاءالله (ترجمه) كاوررلراوستكه قومك صماخك ايليه پر * صداى نوحه كارزمرۀ قوم جنائز

من ضربة نجلاء يبقى * ذكرها عند الهزاهز

(نجلاء) انجلك مؤنثيدر نونك تقديميله كوزى بيوك ضربۀ نجلادن مراد قلج ويامزراق ضربه‌دن جريحه نك بيوك اولوب وسيع اولمسيدر (هزاهز) هزيمت پيدا اولمغه سبب اولان فتنه لر (ترجمه) يوكونده پس سكا برضرب خوش بخش ايده تيغم * كه ذكرى سويلنه اولدقجه اذ كار هزاهز

السين المهمله

العلم زين فكن للعلم مكتسبا * وكن له طالبا ما عشت مقتبسا

(مقتبس) قبس لفظندن افتعالك فاعليدر اصلنده برمقدار آتش آليجى ديمكدر صكره برآيت ويابرحديثى شاعر نظمنه ويامنشى نثرينه درج ايدوب كندى كلامى كبى ايراد ايلمكه اقتباس ديديلر وبونده مطلقا تحصيل علم ايدن كمسنه مراددر وبونظم حسن حضرت امام حسن جنابلرينه نسبت اولنمق اوزره صادر اولان شعراحسندر (ترجمه) علم حق آرايش طلابدر قيل اكتساب * ايله سن قيد حيات ايله اونورى اقتباس

واركن اليه وثق بالله واغن به * وكن حليما رصين العقل محترسا

(اركن) ميل ايله ديمك معناسنه اولكى بابدن امردر دردنجى ويااوچنجيدن دخى استعمالى واردر (ثق) كسرمثلثه ايله اعتماد قيل معناسنه امردر (اغن) غنا ماده‌سندندر دردنجى بابدن امردريعنى حق تعالى يه ميل واكا اعتماد ايله غناى قلب پيدا ايدوب مستغنى اول ديمكدر (حليما) لامله درحكيما كافله دخى نسخه‌در (رصين) مهمله لرله دروزن ومعناده متين كبيدر (محترس) حراست ماده‌سندن افتعالك فاعليدر تحفظ ومحافظه ايدن كمسنه‌در (ترجمه) مائل علم اول خدايه اعتماد ايت بول غنا * حلم وعقل تام ايله سن كنديكى قيل احتراس

لا تيأسن فما كنت منهمكا * فى العلم يوما واما كنت منغمسا

(تسأمن) نون تأ كيدايله در تسأم مخاطبدر مصدرى سأمت وزن ومعناده ملامت وملالتدركه اوصانمق وكوشكلك وفتوركلك (منهمك) انهمالدن يعنى سعى وجد وجهدايدجى (منغمس) طالبجى يعنى متبحر (مأل شعر) البته صقين اوصانمه سعى تحصيل ايله كه بر كون سعى اوزره اولورسن بركون دخى كلوركه در بايه طالركبى علم شريفه نائل اولورسين اول طلب رحمتى وكسب ثقلتى برطرف اولور موهبة الهيه ايله علم شريف ميسر اولوب صفاسين سوررسين كه جمله سنه طلب اطلاق اولنوب (اطلبوا العلم من المهد الى اللحد * و * ولو بالصين) وارد اولدى (ترجمه) فائز اولمه دانش وفضله شب وروزايت طلب * اوله بركون بحر علم ابجره بوله سين انغماس

وكن فتى ناسكا محض التقى ورعا * للدين مغتنما للعلم مفترسا

(ناسك) عابد (مفترس) صياد معناسنه در (ترجمه) عبد خالص محض تقوا اول ورعكار زمان * ايدوب اسلامى غنيمت قيل علومى افتراس

فمن تخلق بالآدب ظل بها * رئيس قوم اذا ما فارق الرؤسا

(ظل) صار معناسنه وانك كبى افعال ناقصه دن واسمى تحتنده هومن موصوله عائد دربهاده باسببيه (رئيس) خبريدر جمعى رؤسادر وبئس دخى نسخه در (ترجمه) هركيم ايلرسه تخلق حسن اداب ايله اول * اوله سردار كروهى بارضاى رب ناس

واعلم هديت بان العلم خير صفا * اضحى لطالبه من فضله سلسا

(هديت) هدايته مظهر قيلندك يعنى اوله سين (صفا) آب خالص (اضحى) صار معناسنه (سلس) جارى (مأل) سن كنديكى و كندى حالكى بيل كه علم شريف برخيرلى آب لطيف الجريان آسالطافت كامله وخيريت شامله سندن ناشى كندى طالبى حقنده وجه آسان اوزره روان وسهل السيلان اولديغى سنك حقكده دخى ظاهر اولمغله هدايت ياب اوله سن ديودعادر (ترجمه) علم حق چون آب صافى اولمسينه واقف اول * ايلدى سيراب عطاشن اكه فضل حق اساس (نطق آخر)

لاتتهم ربك فيما مضى * وهون الامر فطب نفسا

(ترجمه) اتهام ايتمه قضايى وبر رضاى ما مضى * نفسكى خوش طوت امور آسان اوله سون هر نفس

لكل هم فرج عاجل * يأتى على المصبح والممسا

(مصبح وممسا) افعالدن اسم مفعول صیغه سنده مصدر میمیلردر اصباح وامسا معناسنه که صباحه ومسایه واصل اولمقدر (ترجمه) هر غمك وار برسرور عاجلی ایلرشتاب * روزوشب دوروم ورایله اولور بس دسترس (نطق آخر)

الحمد لله حمدا لاشریك له * دأبی فی صبحه وفی غلسه

(الحمد لله فردا لاشریك له) مصرعی دخی بو کافر بیدرکه سابقدر (غلس) کیجه نك آخرنده اولان ظلمتدر لکن بونده مطلقا صبح مقابلیدرکه مساء مراددر (لاشریك له فیه تقدیرنده در یعنی ماسوادن شرکت ممکن اولمیان حمد اول محمود حقیقی یه خاصدرکه بو یله حمد ایلمك صبح ومساده بنم عادتمدر دیمکدر (ترجمه) حمد اول محموده لایق کیم شریکی یوق انك * عادتمدر بو یله حمد ایتمك بنم صبح وغلس

لم یبق لی مونس فیو نسنی * الا انیس اخاف عن انسه

(مونس) انس والفت ایله سرور القا ایدن کمسنه (فیونسنی) فتح سین ایله که ان مقدر ایله منصوب در نون ثانی وقایه ایچون (مأل) مونسلردن برمونس قالمدیکه بکا انس ایله فرح و یره مکر انیس حقیقی که جلیس الذاکرین تعالی باقیدر لکن بندخی انکله انسدن خوف ایدرم یعنی حقوق الله رعایتیله مأمورم وانس الهی انکله حاصل اولور انسان نقصان ایله مألوفدر بحسب البشریه تقصیرات مانع قربیت وسالب انسیتدر بوخوف اهل اللهدن زائل اولماسندر الوهیت وکبریاسنی هرنقدر عارف اولورسه اولقدر خوفی زیاده اولور حتی دیدیلرکه کندینی دخی فدا ایدوب واصل اولدیغی درجهٔ قربك بقاسیله جذبه وجنون اختیار ایدن ولی واردرزیرا اکرچه ترقی سعادت عظیمه ونعمت جسیمه در لکن حظلری دخی اولقدر چوقدر اکر بقضاء الله برزله ضمننده مردود حق تعالی اولورسه تدارکی ممکن اولمزکه اولیاء الله محفوظلردر لکن معصوم دکلمردر مأمون الغائله اوله مزلر بوجهتدن جنون مختارلری اولوب درجه لرنده موقوفلردر انکیچون بعض دلی ولیدر * دلیده ولی اولمز دیدکاری مجنون مطبق مادرزاددر مجنون حق البته ولیدر (ع) فیالها قصة فی شرحها طول (ترجمه) هیچ انیسم قالمدیکه غمکسار اوله ولی * بر انیسم قالدی انسندن بکا خوف ایردی بس

فاعتزل الناس ما استطعت ولا * ترکن الی من تخاف عن دنسه

(اعتزل) عزلت ایله دیمکدر (فائده) معتزله برطائفه درکه رئیسلری واصل بن عطا کندی رأیینی حضرت حسن بصری نك مجلسنده اظهار ایلدکده جناب حسن انی رد ایلدی واصل دخی منقطع اولدیغی معلوملری اولوب اعتزل عنا یعنی

واصل برلردن عزلت ایلدی دیو یوردیلر بوسببدن‌ا کالقب واتباعنك نسبتی اولوب معتزلی دیدیلر ابتدا منزله بین المنزلتین یعنی مرتکب کبیره نه مؤمن ونه کافردر ایکیسی میاننده بر منزلت صاحبی اولور دیو احداث مذهب ایدن واصل مزبور در واول مذهبك معروفلری جاحظ وزمخشری وفرا وامثالیدر (لاترکن) میل ایلمه دیمکدر که آیهٔ کریمه ده (لاترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار واقع اولمشدر یعنی ظالملره میل ایلمك که سزی جهنم آتشی یاقمغه سبب اولور) مفهومنده درحتی بعض رجال زمانمز تفسیر مجموعه سندن بو آیهٔ کریمه ده یازمشدر که (چتال) صارق صارمق دخی انلره تشبه ایله میلدندر (دنس) کیردر وسخ ودرن کبی (ترجمه) عزلت ایله ناسدن سن قادر اولدقجه صقین* مائل اولمه اول کشی یه کیم کله اندن دنس

فالعبد یرجو مالیس یدرکه * والموت ادنی الیه من نفسه

(ترجمه) بنده هر ابرشمدیکی امری ایلر آرزو* موت ایسه اقربدر آ کا کیم بریشور هر نفس (نطق دیکر)

لاتأمن الموت فی طرف ولا نفس * ولو تمنعت بالحجاب والحرس

(حجاب) حاجبك جمعیدر بواب معناسنه (حرس) حارسك جمعیدر حافظ کبی (ترجمه) موتدن اولمه امین هر برنظر هر برنفس* پاسبان و پرده دار حفظك اوله نیجه کس

واعلم بان سهام الموت نافذة * فی کل مدرع منها ومترس

(مدرع) درع لفظندن افتعالك فاعلیدر که دال مشدددر زرهلی کمسنه که لابس الدرع معناسنه در (منها) قرینه سیله موتدن حذر ایدن کشی مراددر مترس) دخی ترس ماده سندن باب وزننده مدرع کبیدر قالقان قوللانان کشیدر (ترجمه) شویله بیل سن کیم سهام موت نافذدر شها* زره وقالقانله تحصن ایلین کیشی یه بس

مابال دینك ترضی ان تدنسه * وثوب نفسك مغسول من الدنس

(مابال عرضك) دخی نسخه در (بال) شان وحال که ترکجه ده صوچی ندر دیو ادا ایدرلر (ترجمه) دینکك جرمی ندر تلویثه ویررسین رضا* جامهٔ نفسکده بو قدر کیر قونمز غاروخس

ترجو النجاة ولم تسلك مسالکها * ان السفینة لاتجری علی الیبس

بو ایکی بیت غایت معروفدر (یبس) قوری یعنی برکه بحر مقابلیدر (ترجمه)

سن نجات استرسین اما بولر سنه کیمدلك * قاره ده کشتی کیدرمی ایله آکه هوس

(نطق آخر) سلام علی اهل القبور الدوارس * کانهم لم یجلسوا فی المجالس
(قبور) ضمله در قبرك جمعیدر (دوارس) دارسه نك جمع مکسریدر اثری بلورسز دیمکدر (ترجمه) سلام اولسون قبورناپدید اصحابنه کانلر * جهان بزمنده قویا اولمامشلر حاضر وجالس

ولم یشربوا من بارد الماء شربة * ولم یأ کلوا من کل رطب ویابس
(بارد المأ) صفتك موصوفه اضافتیله درکه الماء البارد ترکیب توصیفی ایکن اضافی قیلندی صوغق صوبی ذکره تخصیصك وجهی دیار حجاز بلدان حاره ده اولمغله صوغق صو میانلرنده معتبردر زیرا قار ویا بوز اولمیان محللرده صوغتمق ممکن اولمز تا که کیجه اولمدقجه حتی اثرده دخی بو دعا وارد اولمشدر که یارب سنك محبتکی بکا صوغق صودن سوکولی ایله دیو بیوررلرمش وبونده ولو کان قلیلا تنعمدن کنایتدرکه سن انك برصوغق صوینی ایچمدلك دیرلر (رطب ویابس) اکرچه یاش وقوری دیمکدرلکن هرشیٔ معناسنه شایعدرکه قرأنده دخی کلمشدر وبونده اکل قرینه سیله مأکولات انواعنه شاملدر (ترجمه) صوغق صوین جهانك ایچمامشلر کویاانلر * دخی اکل ایتمامشلر نعمتن هیچ رطب وکریابس

(نطق دیکر) ایحسب اولاد الجهالة اننا * علی الخیل لسنا مثلهم فی الفوارس
(اولاد الجهاله) جهل اوغللری یعنی ولدك والدینه اولان نسبت اختصاصی کبی جاهلك دخی جهله اول مرتبه اختصاصی اولمسنه اشارتدر (علی الخیل لسنا) اصلنده لسنا علی الخیر مثلهم ایدی وزن ایچون تقدیم اولندی (ترجمه) بزی ظن ایتمسون اهل جهالت کندیلر کیبی * که فارسلر ایچنده بزده اولدق خیلیجه فارس

فسل من بنی بدر اذا ما لقیتهم * بقتلی ذوی الاقران یوم التمارس
(بنی بدر) اهل بدردر بونده اهل بدرك کفره سی مراددر (اقران) جمعدر مفردی قرن تحریکیله قلچ واوق وسائر معنالری واردر (تمارس) تفاعل وزننده بدر تقارع که طوقشمق معناسنه در معرکه کبی بونده را برای قافیه مکسور اولور (ترجمه) تفحص ایله اصحاب بدردن حین لقیاده * بنم قتل ایتدیکم اقرانی نقل ایتسون همه فارس

وانا اناس لانری الحرب سبة * ولا نتشی عند الرماح المداعس
(اناس) ناس ایله یکساندر (سبه) برکمسنه نك اوتانوب عار ایلدیکی نسنه درکه

ناس کندینه انك سبیله سب وشتم وطعن ایدرلر (تنشی ا) وج نونك بری مع الغیر
نوندرکه دشمن نظرینه تعظما متکلم وحده مقامنده ابراد اولندی بو بحث مهم
بالاده حرف الالفده (ولا تخف انی انا الله) مصر عنده مفصلدر ایکنجی باب
نوندرکه انفعال بابندندر ثلاثیسی کف وصرف معناسنه اولان ثنی دربرلر
منصرف اولمزدیمکدر (مداعس) مساجد وزننده در مفردی مدعس ملایمت
وملاینت صاحبی اولان مزراقدر رماحك صفتیدر (ترجمه) بزاول قومزکه جنك
اولمز بزه عار وحجاب الحق * سنان وسیفدن یوقدر حذر چونکه خدا حارس

وهذا رسول الله کالبدر بیننا * به کشف الله العدی بالتناکس

(عدا) عدونك جمعیدر (تناکس) برعکس ایدوب باش آشاغی ایلمکدر باب
تفاعلدن مصدردر لکن بونده تمارس سابق کبی کسر کاف ایله در (ترجمه)
رسول الله ارامزده بزم بدر دجی کبی * انکچون ظلمات اعدایی اولدی ربعزعا کس

فما قیل فینا بعدها من مقالة * فما غادرت منا جدید اللابس

(الابس) لباس کبی کمسنه در (ترجمه) بزه حرب بدردن صکره نسبت
اولنان اقوال * لباس اولمدی بیزه چونکه کیسون انی هر لابس (نطق دیکر)

السیف والخنجر ریحاننا * اف علی النرجس والآس

(ریحان) فسلکن که سبرغم دیرلر (اف) ضم وشدّ وتنوین ایله در اولنده فتح وکسر
دخی لغتدرکه لفظ کریهدر فی الاصل قبیح وخسیس اولان نسنه یه اطلاق اولنورکه
طبیعت استخفاف واستقذار ایلیه کیرو کسلمش طرنق کبی که شاعر دنیایی مراد
ایلمشدر * انما الدنیا کاف * مثل دولاب یلف * او کخیاط یشلل * کلما شل یلف
لکن شیخ رضی دیرکه کراهت معناسنه مفعول مطلقدر (نرجس) فارسیسی
اولان نرکسدن معربدر (آس) مرسین اغاجیدر بونلردن مراد زینت یاغجه اولان
اشکوفه در (ترجمه) بزم ریحانمزدر تیغ وخنجر * بزه لازم دکل نرکس ایله آس

شرابنا من دم اعدائنا * وکاسنا جمجمة الراس

(جمجمه) جیملر ضمه لریله درباش کموکیدر لکن مطلقا اعظم معناسنه تعمیم ایدوب
بعده رأسه اضافتله استخوان مرد یمك اولور (ترجمه) شراب اولور بزه
هم خون اعدا * سر دشمن اولور بکمرده برکاس (نطق آخر)

انی انا اللیث الهزبر الاشوس * والاسد المستاسد المعرس

بو شعر احد غزاسنده طلحه بن ابی طلحه یه خطابا صادر اولمشدر (لیث) اکرچه
ارسلان معناسنده معروفدر برحیوانه دخی دینورکه حربایعنی کلر کبی کوا کبه

متعرض در وعفرین نام بلده یه منسوب در که مثلده (اشجع من لیث عفرین) دیو مضروبدر شاید مراد حضرت مرتضی بو اوله که هزبرایله تکراردن سالم اوله (هزبر) دخی کسر وفتح زای وسکون موحده ایله اسد معناسنه در (اشوس) کوزقو بروغیله باقن کشی (مستأسد) اسد ماده سندن باب استفعالك فاعلیدر جری وجسور معناسنه (معرس) تعریسدن صیغهٔ مفعولده اسم مکاندرکه ارسلان یتاغی کنام کبی (ترجمه) حیدر کراریم میدان حربك هر نفس * پنجهٔ قهرمدن اعدایه بولنمز دسترس

اذا الحروب اقبلت تضرس * واختلفت عند النزال الانفس

ماهاب من وقع الرماح الاشرس

(تضرس) شدایله در اصلنده تتضرس ایکن تانك بری اکتفاء حذف اولنمق قواعددندر تجربه ایدردیمکدر (نزال) پیاده برغازی محاربه ایلمکدر (انفس) نفسك جمع قلتیدر (وقع) حدیده ضربك وقوعندن پیدا اولان صوتدر (اشرس) جری شجیع دلیر کسنه (ترجمه) آتش حرب وقتال اولدقده شدت اوزره بس مختلف اولسه جدال ایچره پیاده نیجه کس * یازاولورسه اول زمان خصمم اولوزیا که مکس (نطق)

سوف یری الجمع ضراب الفاتك الخلابس * وطعنة قد شدها الکبوة الفوارس

اسامة بن زیداعوره خطابا صادرا ولمشدر (فاتك) دفعةً وناکاه قتل ایدن کسنه وبونده جری واقدام صاحبی معناسنه (خلابس) ضمله در شجیع معناسنه وخنابس دخی نسخه درکه کریه المنظر بدلقا معناسنه در ارسلانه اطلاق اولنور (کبوه) آت سورجمك که ضرو بده الجواد قد یکبو دیرلر کحیلان دخی احیانا سورجردیمکدر وعکوس مستویه ده سرفلا کبابك الفرس واقع اولدی واریوری آتك سورجسون دیودعادر (فوارس) جمع مؤنث فارس (ترجمه) کورررلر ضرب تیغ ناکهان اول قوم آیس * دوشرلر طعن نیزه مدن یوزی اوزره فوارس

الیوم اضرم نارها بجذوة لقابس * حتی تری فرسانها تخر للمعاطس

(جذوه) جیمی مثلثة الحرکه در برطرفی آتشلی اودن آیهٔ کریمه که (جذوة من النار) قطعة من الجمر یعنی برپاره آتش دیو تفسیر اولندی (قابس) آتش طلب ایدن کمسنه (فرسان) فارسك جمعیدر (تخر) کسر معجمه وشد مهمله ایله خروردندر دوشمك که * خروا سجدا * ویخرون للاذقان * قرآن کریمده واقع اولدی (معاطس) معطس لفظنك جمعیدر برونلردر بوقیدیله برونلری اوزره دوشر دیمکدرکه

سقوطك پك شديدبدر (ترجمه) فروزان ايلسون حربى بوكونده سيف قابس
يوزى اوزره دوشرلر كوره سين سن انده فارس (رجز)

الا ترانى كيسا مكيسا * بنيت بعد نافع مخيسا * حصنا حصينا واميناكيسا

(كيس) ميت وزننده عاقل معناسنه (مكيس) وزن ومعناده مدبر يعنى تدبير
صاحبى وظريف (نافع) كوفه ده ويابصره ده حضرت ناظمك قامشدن بنا
ايلديكى مسجددر (مخيس) مكيس وزننده درخور وذبل وذليل ايديجى ديمكدر
لازم الحبس كمسنه لرى نافعده حبس ايلدكده انى شق وفرار ايلديلر حضرت امير
بعده كاركير برحبسخانه بنا ايلدى انك اسميدركه مجبس مخيس تقد پرنده در
(حصن) قلعه كه فارسيده دزدر وضابطنه دزدار دينور (حصين) وزن ومعناده
متيندر (امين) زندانه امين اطلاقى مأمن مقامنده مبالغه يه بناء دركه جاى
متانت محل امانت وامنيت ديمكدر (ترجمه) بنى كورمزميسين
كيس مكيس * كه نافع خرق اولوب يابدم مخيس * متين برمأمن اولدى جاى حارس

(الصاد المهمله)

اتم الناس اعرفهم بنقصه * واقمعهم بشهوته وحرصه

(اتم) تمامك صيغه تفضيليدركه برامرك اتمى نهايت كمالنه واصل اولوب اندن
خارج برزياده يه دخى محتاج اولميه (نقص) نقصان كه تمامى خارجه محتاج اوله
(اقمع) اذل وارذل معناسنه (ترجمه) اودركه اكمل مردان اوله معلومى
هرناقص * اذلى نفسك اولاندرهميشه مشتهى حارص

فدان على السلامة من بدانى * ومن لم ترض صحبته فاقصه

(دان) ثلاثيسى قرب معناسنه اولان دنى دن مفاعله وزننده مدانات لفظنك
امريدر (على السلامة) مؤخريدانى يه متعلقدر (اقصه) افعالدن امردر
انى دور ايله كندكدن بعيد قيل ديمكدر (ترجمه) سلامت اوزره اولان
شخصه قربت ايدوب حاصل * رضادن دور اولان مردى بعيد ايله اولوب خالص

ولا تستغل عافية لشئ * ولا تستر خصن اذى لرخصه

(لاتستغل) غلاء ماده سندن استغلا مصدرينك نهى حاضريدركه برامرده
عافيتى بهالى عد ايله ديمكدر (عافيت) صورى ويامعنوى سبب كدر وباعث غمى
اولان امرى قولدن حق تعالى نك دفعيدر (لاتسترخصن) رخصتدن كذلك
استفعالك نهى حاضرى اولوب اخرينه نون تأكيد مشدد دخى لاحق اولمشدركه
البته اوجوز صايمه معناسنه (ترجمه) عديد صحتك بوقدرانى صنمه كران

قيمت * رخيص عقدايله رنجى اولور ايسه دخى راخص

وخل الفحص ما استغنيت عنه * فكم مستجلب عطبا بفحصه

(ما) دواسيه در (ما استغنيت) مادامكه مستغنى اوله سين ديمكدر (عطب) تحريك ايله هلاك در (فحص) بحث وتفحص (ترجمه) تفحص ايله مستغنى اولديغك امور يسن * هلاكن قيلدى استجلاب چوق كمسه اولوب فاحص (رجز)

لاصحبن العاصى ابن العاصى * سبعين الفا عاقدى النواصى

(العاصى ابن العاصى) دن مراد عمرو بن العاصى در العاص وابن العاص دخى يازلمز نسخه در (عاقدى) اصلنده عاقدين اولوب نواصى يه اضافتله نون ساقطدر (نواصى) مساجد وزننده نواصر كبى ناصيه نك جمعيدركه موى پيشانى يعنى آلن صاچى درحديث شريفده كه الخيل معقود بنواصيها الخير واقع اولمشدر بومعنايه ايمادركه آتلرينك وبلكه كنديلرك ناصيه لرى اوزره خير عقد ايدن عسكردن يتمش بيك مقدارى غزاة على الصباح عمروه كتوروب تحقيق بر تحقيق كوسترورم ديمكدر (نكته) بو رجزده سبعين الف يعنى يتمش بيك عدد ياد ايلمك تكثير ايچوندر تحديد مراد دكلدر زيرا سبعين وسبعمائه امثالى مبالغه كثرتده زبانزد اولديغى سبعه نك اكثر اقسام عددى مشتمل اولديغى ايچوندر ازهرى تهذيبده ديركه سبعه بى مقام تضعيفه عرب وضع ايلديلر اكر اول عددى تجاوز ايلسه دخى حتى آيت كريمه دخى بو سياقده وارد اولدى (حبة انبتت سبع سنابل ابو منصور ديركه (ان تستغفر لهم سبعين مرة) كريمه سى تكثير وتضعيف قبيلندندره حصر عدد مراد دكلدر وابن كمال بوباده حديث اربعين شرحنده بو رجزى تكثير ايچون تمثيلا ايراد ايلمشدر (ترجمه) اى خدا ايله رسوله عاصى اولان ابن عاص * حاضر اولدى شمدى يتمش بيك دلاور عبد خاص

مستحقبين حلق الدلاص * قد جنبوا الخيل مع القلاص

آساد غيل حين لا مناص

(مستحقبين) استحقابدن اسم فاعلك جمع مذكر سالمى درحالت نصبى يا ايله حالدر مستحلقين دخى نسخه دركه حلقه ماده سندن اولور (حلق) فتحه لرله على خلاف القياس جمعدر مفردى حلقه اسكان لام ايله در اصمعى جمعده اولى مكسور اولور ديدى (يونس) مفردنده دخى فتحه لرله روايت ايلدى (دلاص) كسرايله در قوى معناسنه وبونده حلق لفظنه صفت اولمغله نرم وروشن زره مراددر واحدى وجمعى يكساندر (جنبوا) جيم ونون ايله جنيبه ايلديلر يعنى يده كليوب كتورديلر

(قلاص) فتح قاف ايله دركنج دوه‌لر (آساد) مدايله اسدك جمعيدر ارسلانلر (غيل) كسر ايله درارسلان كامى درواتك محلنده محل دنجى نسخه دركه ارض يابسدر (حين لامناص) آيه كريمه ده (لات حين مناص) دن اقتباسدر (مناص) جاى خلاصدر تقديرى (لامخلص للاسود التى مسكنها غيل) (ترجمه) جامهٔ حرب انلره اولمش اوله زره دلاص * خيل واشتردن يدكلر انلره اولمغله خاص * جمله شيران كامه يوق ايدجاى خلاص (ذيل) بو رجز علوى بى ابن العاص استماع ايلدكده جوابنده بو رجزى ديمشدر * ماانا بالعاص وشيخ العاصى * من معشر فى غالب مصاص * خوفتنى بلابسى الدلاص * وجانبى الخيل مع القلاص * اهون بقوم فى الوغا نكاص * لوقد رأوها تنقض النواصى * لقال كل هارب خلاصى

(الضاد المعجمه)

سامنح مالى كل من جاء طالبا * واجعله وقفا على القرض والفرض

سين) تقريب وبلكه تحقيق ايچون قد معناسنه در (امنح) منحتدن متكلم وحده در عطا وبخش ايدرم ديمك (وقف) حبس وشرط (قرض) قاف ايله ددين كه بورج واودنج (فرض) فا ايله درعطيهٔ معلومه كه زكاته دنجى شاملدر (ترجمه) عهدم اولسون مالمى بذل ايده‌يم هر طالبه * ايده‌يم شمدنكير وهرنسه وقف قرض وفرض

فاما كريم صنت بالمال عرضه * واما لئيم صنت عن لؤمه عرضى

امالر اصلنده ان ما جاء كريم درمازائده در (عرض) كسر ايله شان ووقار مشروعكه كبر ايله رذالتك ميانيدر كنديدن وغيريدن اكا كرخلل ونقصان ويرن نسنه صادر اولسه شرعا منع وتعزير اولنور زيرا حفظ مراتب ظاهرده باطنده امر مرعيدركه ديمشلر (ع) كرحفظ مراتب نكنى زنديقى (لئيم) خبيث (لؤم) ضمله كرمك ضدى بد ولئيم اولمق معناسنه اسمدر (ترجمه) هم كريم عرضن انكله حفظ ايده اخذ ايليوب * هم بد انديشك بوله غيضى سكون ايدنجه قبض

(نطق ديكر) اذا اذن الله فى حاجة * اتاك النجاح بها يركض

(اذن) دردنجى بابدن ماضيدر دستور وبردى ديمك (نجاح) حاجته وصول (ترجمه) حصول حاجته شايد اولورسه اذن حق عارض * اولور البت مرادك خيلى صحن سعى ده را كض

وان اذن الله فى غيرها * اتى دونها عارض يعرض

(عارض) افق دن منتشر اولان بولت لكن بونده مطلقا مانعدن كنايه‌در (يعرض)

ایکنجی بابدندر باررز وظاهراولوب آرقری کلور دیمکدر (ترجمه) مراد ایتمزسه برامرك حصولنی خافض وقابض * اول امرك شخص دیکر پیشکاهنده اولور عارض (نطق آخر)

لنا ماتدعون بغیر حق * اذا میز الصحاح من المراض

بوشعر نوبت خلافت حضرت امیره کلدکده صوری ویا معنوی معارض اولنلره تعریضدر (تدعون) دعوی مادهسندندر افتعالدن فعل مضارعك جمع مذکر مخاطبی که سزلرك ادعا ایلدیککز امرلر دیمکدر ادعا صیغهسی واقعا بغیر حق اولان محلده مستعملدر (میز) قیل وزننده مجهولدر فرق اولنور دیمکدر (صحاح ومراض) صحیح ومریض صیغهلرینك جمعلریدرکه معروفلردر (ترجمه) ادعا ایتدیککز حقم بکا عائد اولور * فرق وتمییز اولدیغی دمده اصحادن مراض

عرفتم حقنا فجحدتموه * کما عرف السواد من البیاض

(منقبه) بالاده تحریر اولندیغی اجمال اوزره بویته لزومی اولان مقالهدرکه معاویه تخلیهٔ مجلس ایلدیکی اوقاتك برنده برکس دیمشکه یا صاحب رسول الله یا کاتب نبی الله سکا برنیازم واراوغلك یزیدی سورسن بندن کتم ایلمه دیدکده وبرب کعبه انك والدهسی میسونك محل مستورندن دخی استفتاح ایدرسن کتم ایلم دیدی بندخی حق خلافت کیمکدر وبرحق خلیفه کیمدر دیدم معاویه جوابنده خلیفهٔ حق والله برادرم حضرت علی جنابیدر دیدی بندخی استعجاب ایدوب بایومرتبه مخالفت وبوامت مرحومه یی فاتحهٔ اسلامده بوقدر هلاکه سبب اولمغه موجب ندر دیدیکمده آه حب ریاست آه حب جاه اکرجناب حیدر مدینهده خلیفه اولدقده بنی شامك حکومتندن عزل ایلمسه والله طالب خلافت اولمزدم لکن هجرایلدکده بندخی دم عثمانی بهانه ایلیوب مخالفته آغاز ایلدم دیدی دیونقل اولنورکه تفصیلی آوائل شرحده یازلمشدر (ترجمه) جمله کز حقم بیلورکن غدر وانکار ایتدیکز * ظاهرا معلوم ایکن همچون سیاه وهم بیاض

کتاب الله شاهدنا علیکم * وقاضینا الاله فنعم قاض

(ترجمه) پس کتاب الله بو امره شاهد عادل یتر * حق قضا ایدوب بولور هر امر باطل انقراض (نطق آخر)

ان کنت ذاعلم بما الله قضی * فانبت اصادفك وسیفی منتضی

بوشعر معاویهنك بریتنه جوابا صادر اولمشدرکه بودر * لاتفسدن سابق

احسان مضى * والله لايغلب فيما قدقضى * مرادى دولت امويه قضاى مولا ايله ظهور ايلمشدر مقضى قاضى حقيقى مغلوب ومقلوب اولمز ديمكدر (منتضى) انفعالدن مفعول صيغه سيله درکه غلافندن چيقارلمش ديمكدر (فانه يأتيك سيفى المنتضى) دخى نسخه در (ترجمه) كرقضايه راضى ايسك ايتمه خوف وانقباض * سل سيف ايتسم ثبات ايله كركمز انخفاض

والله لايرجع شئ قدمضى * والله لايبرم شئ نقضا

(لايبرم) حكم ايله شدت اولنمز ديمكدر صيغهٔ معلوم ايله (وشيأ) دخى نصبله نسخه در (نقضا) نقضه الله نقضا تقديرنده مفعول مطلقدر ياخود تحريك ايله فعل ماضيدر كه الفى اشباعيه در (نقض) قيرمق وبوزمقدر (ترجمه) عودت ايتمز هر لحن والله ايتمه اعتراض * عكسنه ابرام اولنمز بولسه برشئ انتقاض

(الطاء المهمله)

نحن نوم النمط الاوسطا * لسنا كمن قصر اوافرطا

(نوم) قصد معناسنه اولان ام مادهسندن باب اولك نردّ كبى متكلم مع الغيردر قصدو شروع ايدرزديمكدر (نمط) برامر اوزره مجتمع اولان طائفه كه (خيرهذه الامة النمط الاوسط) اثرينه ايمادر (اوسطا) الفى اشباعيه در افرطاكى (ترجمه) عزيمتله طريق اعتدالى ايلدك توسيط * عدول عدليله بز ايتمز افراطله تفريط (نطق)

اصبر على الدهر لاتغضب على احد * فلاترى غيرما فى اللوح مخطوط

(دهردن) الدهر هوالله حكميله خالق الدهر اولان حق تعالى مراد اولمقده شيوءٔ تقديره زباندراز اعتراض اولمامق بابنده تواصى بالصبر بيوررلر (لاتغضب) برحديث شريفدركه برنصح وپندر جامند اولان كمسنهيه خطابا وارددركه اقتباس اولنمشدر (لوح) تحتنه در مراد لوح محفوظدر (مخطوط) طارلك اهماليله مؤخر مبتدا وخبرى فى اللوحدر (ترجمه) جفاى روزكاره صابر اول اولمه غضوب ناس * كوررسين لوح محفوظ اوزره هرنه كيم اوله مخطوط

ولاتقيمن بدار لاانتفاع بها * فالارض واسعة والرزق مبسوط

(تقيمن) ده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (انتفاع) فائده كورمك يعنى هجرت سنت حضرت اولمغله نفعى اولميان بلدهده البته اقامت ايلميوب الحديث (هاجروا تورثوا ابناءكم مجدا) اثر شريفى سوقيله هجرت ايله كه (ارض الله واسعة ورزق الله) دخى مهيا ومقسومدر * الحركة مع البركة (ترجمه) مقيم اولمه شويرده كه

عدیم النفع اوله سا که * که ارض الله وسعت اوزره در رزقك دخی مبسوط

(طلسم) خمس هاءآت نخط فوق خط * وصلیب فوقه اربع نقط

(خط) بر لفظی حروف هجا ایله تصویر معناسنه در بعض متکلمین عندنده سطح
کبی جوهردر زیرا انلرك مرادلری اولان خط جوهر فردلك تألف واجتماع
طولانیسندن پیدا اولور پس جوهردن حاصل اولان عرض اولمز وخطك تألف
عرضیسیله سطح ظهور ایدر وخط درت قسمه منقسمدر مستقیم مقوس
مقعر واخیرین میاننده وسطدر اما حکما دیرلرکه * خط * وسطح * ونقطه
اعراضدرکه وجود مستقللری معدومدر زیرا انلر مقادیرك نهایات واطرافیدرکه
نقطه خطك وجه مذکور اوزره نهایتیدر وسطحك دخی نهایتیدرکه سطح دخی
جسم تعلیمینك واودخی جسم طبیعینك نهایتیدر پس خط عند الحکما انجق
طولا انقسام قبول ایدرکه نهایتی نقطه در عرضا وعمقا قسمت قبول ایلمز وسطح
طول وعرض جهتیله قابل قسمتدر لکن عمق یوقدر اکر عمقا دخی قسمت
ممکن اولسه جسم اولورکه جسمی اول ابعاد ثلاثه نك قبولیله تعریف ایدرلر
وبونده مراد خط متکلمیندرکه ترکیده چیزی دیرلر صورتی بودر ——
که نقطه لرك اتصالندن ترکب ایلمشدر .... (صلیب) شدید ومهیب
معناسنه وچارچوبه که ج تعبیر اولنور دارعیسویدن عبارت اصطلاح
مولددر بعضلری اله معناسنه استعمال کفره هو ایله همعدد اولمق
مناسبتیله دردیدیلر حاصلی بورسم + مراد اولنور (نقط) نقطه نك جمعیدرکه
خطك نهایتی اولدیغی بسط اولنمشیدی اوچ نقطه اتصاله برالف اولور :|
بردخی ضم اولنسه ١/٢ ب پیدا اولوب بربر آحاد تمامنه دك واروب ٩/١/١٠ ی
حاصل اولورکه اول عشراتدر :|/٢٠ مثلی ضمله ل ظهور ایدر اضافهٔ ثانیه ایله
٢٠/١٠/٣٠ ل حصوله کلوب اونر اونر آخر عشراتنه دك که صاد کلوب ٩٠/١٠/١٠٠ ق
تولد ایدرکه اول مئاتدر :::|/٢٠٠ تکریریله ر هویدا اولوب یوزر یوزر ضمیمه لرله
ظ ده نهایت بولور بردخی ترقیده ٩::/١٠٠٠ غین نتیجه اولورکه القدر جمله
حروف بعد الظهور آخرنده ینه اولنه دور ایدرکه یکرمی سکز دور حرف

عجمیه که ب ج ژ ل ک درضمیله اهل حروفك اوتوزایکی حرف تعبیری بودردیدیلر مآل بیت آخر نظمده خلاصه اولنور (ترجمه) پنج هانشوین آسا ایکی خط برصلیب وکوشه لرده درت نقط

ثم همزات اذا عددتها * فهی سبع لم تجد فیها غلط

(همزه) الف متحرك دیمکدر که ساکن اولسه الف دینور (غلط) طا ایله درنقط حسابده واقع اولورسه تا ایله غلت (ترجمه) صکره همزه لر یازیله عدا اولوب * هفت اولوب بولنمیه اصلا غلط

ثم واو ثم هاء بعدها * ثم صاد ثم میم فی الوسط

(ترجمه) واووها اوصادایله بردائره * ختم خاتم میم یازیله وسط

تلك اسماء عظیم قدرها * فاحتفظ فیها وایاك الغلط

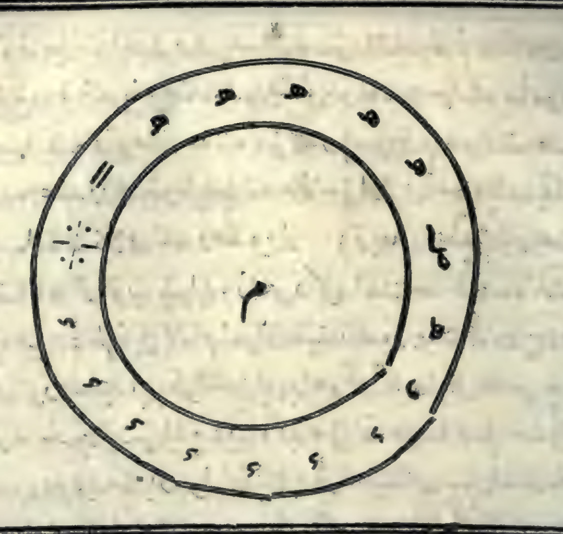
(ترجمه) بونلر اسماء عظیم القدردر * حفظ ایدوب ترتیبده ایتمه غلط

تشفی الاسقام اوالداء الذی * عجزت عنه الاطباء النمط

(ترجمه) طب روحانی علل اسقامده * معجز جمله اطبا بر نمط

وبها ترفع عن حاملها * کل سحر وبلاء وسخط

(ترجمه) بوطلسم اولسه حمائل حق ایده * باعث دفع سحر رنج وسخط * بوشش بیت دخی بعض نسخه لرده بولنمغله حرف المیمده ان شاء الله تفصیلی مصمم اولان طلسم شهادتیله انکار اولنموب درج اولندی مآللری بو اولهکه بش عدد ه وایکی خط تسویة = وبر رسم صلیبی که کوشه لرنده بررنقطه وضع اولنه ✢ ویدی دانه همزه ء دخی دربی رسم اولنوب وبرر واووهاء وصاد و ه ص بوجمله بردائره اولوب اولی آخرنسه تقریب اولنه ووسطنده برمیم ترقیم اولنه جمله سی اون سکز ماده یدی نوع اولورهالر وواو وصاد مفتوح العین یعنی کوزلری آچق اولمغله مشروط ادومیم مطموس یعنی کوزی مستور تعلیق میمی کبی اولمق حرف المیمده اولان طلسم میمك شهادتیله دخی ظاهردر اشته بوبلجه برطلسم خاتمی بازوبند ویا حمائل کردن ایلسکه حامل اولان کمسنه آفات مذکوره دن اسرار حروف ودوال مرموز ومو قوف بحر متنه محفوظ ومحفوف حفیظ ورؤف اوله دیمکدرکه رسمی بودر

اكرچه خواص واسرار حروفك تأثيرى مقرردر لكن صحت روايت واهلندن نفس وهمت كبى شرطلرى اولمغله شرطلرنك عدمنده اتخاذ رقيه وحمائل خصوصا ارباب ذكر وسلوكه مناسب اولمزكه الخواص للخواص ديمشلردر اثرده دخى (نهى عن الرقى) حديثى مرويدر حاصلى تسليم ورضايه مخالف كورينور

(الظاء المشاله)

نوم امرئ خيرله من يقظه * لم يرض فيها الكاتبين الحفظه

وفى صروف الدهر للمرء عظه

(نوم) اويخودر لذ وكراء وعفوه وعشاب واردن اسماسندندر وفارسيده خوابدر نعاس وسنه مقدمهٔ نومدركه شكرپاره وپينكى دخى ديرلر (يقظه) اويانقلق كه ايكى نوعدر صوريسى كه نومك ضديدر بونده مراد اودر ومعنويسى غفلتك ضديدر اولكيده مفضول وثانيده نومدن افضلدر قالديكه نوم صائم وبيدار اولدقده كورديكى رؤيادن اثر بولنان نوم دخى يقظه‌دن افضلدر رؤيت نبويه كبى (ع) زهى مراتب خوابى كه به زبيدار يست) حتى صلحانك نومى ناقض وضوء دكلدر ديديلر زيرا استناده احتياجى حاصل اولمق مرتبه‌سنده مستغرق اولمز متوجه قبله وزانوزده اثناى شغلنده كلور دوشورمز كچر (تنام عيناى ولا ينام قلبى) قوتلرندن بر حالتدر بسرنا الله تعالى (كاتبين حفظه) اعمال نويس اولان كرام فرشته‌كاندركه آيتده (كراما كاتبين) واقع اولدى جمله‌سى بش عدد ملكدر ايكيسى يمين ويسارده كاتبان خير وشروبرى دخى پيشكاهنده تلقين

خیرات وسوق مبرات ایدرو بری پیشانی یعنی الننده قائم وصلاة وسلام
ظهورنده تبلیغ روضهٔ شریفه یه خادم دروبشنجی موبقاتدن حراسته مأموردرکه
موحشات مهلکه یه وقوعدن حفظه مؤکلدر (صروف) حوادث معناسنه
(عظه) اصلنده وعظدر واوسقوطیله بدلنه ها الاحق اولدی نصح وپند دیمکدرکه
سبب رقت قلب اولان کلامی نقله وعظ دیرلر (ترجمه) خیراولور بعض نوم
اهلنی قیلمه ایقاظ* اویانوب شرایده راضی دکل اندن حفاظ* حادثات فلك
اولور کیشی یه هب وعاظ (ذیل) امام شعرانی طبقاتنده وبهجة الارواح وغیریده
دخی نقل اولنوروسید ابوبکر الشیخ ابی بن هوارا البطایحی قدس سره دن
روایت ایدرلرکه خیر البشر ایله صدیق اکبر صلی الله علیهما وسلم حضرتلرینی
رؤیاده کوردم دیدمکه یارسول الله بکا برخرقه الباس بیورلك انلر سعادتله
بیوردیلرکه ای ابن هوار ابن سنك پیغمبریکم لکن بوسنك شیخکدر دیوابوبکر
صدیق جنابنه اشارت وانلره خطابا بیوردیلرکه یاابابکر مأمور اولدیغك طور
طریقت اوزره نامداشك ابوبکره برثوب وبرطاقیه کیدر دیو بیوروب انلردخی
الباس ایلدکده مبارك اللرینی باشم اوزره امرار وناصیه م اوزره مسح بیوروب
بارك الله فیك دیو برکتله دعا بیوردقلرنده بیدار اولدمکه عینیله اول خرقه بردوش
وطاقیه دخی سرپوش اولدقلری حالده بولدم دیونقل بیورمشلردر (دیکر) شیخ
ابوبکر کتانی نقل ایدرکه بهردوشنبه وپنجشنبه کیجه لری بدر البدور رسالت
ونیر الوجود نبوت علیه وعلی آله التحیه جنابنی مشاهده ورؤیت واقع اولوب
وسؤاللرینه جواب بیوررلرینه معتاد اوزره برشب حجرهٔ ملکانیمی سدایدوب
نائم اولدم رؤیاده حضرت پیغمبر امم صلی الله علیه وسلمی بنه مشاهده ایله
شرفیاب اولدم کوردمکه درت نفر معتبر ایله اقبال بیوردیلر وبکا خطاب بیوروب
رفیقلرینك برینه اشارتله یاابابکر بونی بیلورمیسین بندخی نعم یارسول الله
ابوبکر صدیقدر دیدم هر برنده بویله شرف خطاب ایله مستطاب بیوروب بندخی
نعم یارسول الله عمر فاروقدر عثمان ذی النوریندر دیدم دردنجی سؤاللرینه
جوابده توقف ایلدم برکره دخی وبرکره دخی یعنی اوچنجی سؤالده دخی جواب
ویرمدم کویادرونمده انك حقنده برحالت واراimiş بنه ایکی مبارك الیله بردن
بکا اشارت وصدریمه ضرب ایلدیلر وبیوردیلرکه علی بن ابی طالب بودر بندخی
یارسول الله علی بن ابی طالب بودر دیدم بنم ایله حضرت علی اراسنده عقد
اخوت بیوردیلر وحضرت مرتضی المدن اخذ ایدوب یاابابکر قالق معاصفا

دید کلری محله وارالم دیدی معاصفایه واردق بهار اولوب کندیمی صفاده بولدم مع هذا روبایی کیجه حجره‌ده یاتمش اویورکن کورردم وعودتده حجره قپوسنی ایچریدن مسدود ومغلوق علی حاله بولدم دیو بیورمشلر بوسیاقده نیجه رویالر طریقت رساله‌لریمزلک برنده برفصلده جمع اولنمشدر شایان رؤیت اولمق درگاه حق تعالی دن مرجودر

(العین المهمله)

لا تضع المعروف فی ساقط * فذاك صنع ساقط ضایع

(لا تضع) ضمله اضاعتدن نهی حاضردر فتحه‌لرله اولورسه وضعدن اولور (معروف) احسان وکرمدر (ساقط) ترجمه‌ده سقط دیدکلریکه حسب ونسبی الچق کمسنه‌در (صنع) کارکه ترجمه ایش (ترجمه) لئیمه‌سن اضاعت ایله احسانی یوق لطفی * بوکار ناسزادر ناسزایه لطف اولور ضایع

وضعه فی حر کریم یکن * عرفك مسكا عرفه ضایع

(ضع) امردر (حر) آزادکه لئیمك ضدیدر (عرف) ضمله معروف سابق معناسنه (مسك) منقوطه‌یی اهمال الله فارسیدن معربدرکه تبت نام محله نسبت اولنور (عرف) فتحله رایحه‌در (ضایع) ضاع یضوعدن فاعلدر منتشر یعنی طاغیلوجی معناسنه (ترجمه) کرم ایلرایسك آزاده‌یه کل ایله احسانی * که خبرك مشك خوشبو کبی عالمده اوله شایع (نطق آخر)

فکن معدنا للحلم واصفح عن الاذی * فانك راء ما عملت وسامع

(معدن) یرده مدفون اولان مال که دفینه ورکاز وفارسیده کان دیرلر بونلرندن فرقلری قلیلدر (حلم) بلادت ایله غضب میانیده رهر امره انفعالنی عدم اظهاردر (اصفح) اوچنجی بابدندر عفو ایله دیمکدرکه (فاصفح الصفح الجمیل) واقع اولدی بعض ابیاتك مفهوملری ترجمه‌دن ظهور ننه بناء نثر ایله بیان ایچون تکثیر سواد اولنمدی (ترجمه) اذای ناسی عفو ایت معدن حلم وکرامت اول * بوکارك نفعنی کورر ایشیدرسین اولور شایع

واحبب اذا احببت حبا مقاربا * فانك لا تدری متی انت نازع

(مقارب) وسط یعنی هر حالده افراط وتفریطدن احترازایدن کمسنه‌در مقاربا دخی نسخه‌در (ترجمه) محبتده اولوب حد میانه اوزره عدل ایله * که زیرا احتمالی وارکه اوله سین اکا نازع

وابغض اذا ابغضت بغضا مقاربا * فانك لا تدری متی انت راجع

(ابغض) عداوت ایله دیمك که امر در (معنی) محبت وکرك عداوت وسائر هر امرده افراط وتفریطدن احتراز کرکدرکه دیمشلر * حب التناهی الغلط * خیر الامور الوسط * وبعضی دخی اصلا ایله مکر بغض فی الله اوله انده دخی هرکسك لایقی رتبه سی اوله دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عداوتده ده افراط ایله اول معتدل هر بار * که شاید بر زمان اوله اوله سین سن اکا راجع (نطق آخر)

ان اخاك الصدق من یسعی معك * ومن یضر نفسه لینفعك

(صدق) مصدر در صادق معناسنه (ترجمه) برادر سا که اولدر سندن اولمز سعی قاطع * قایرمز نفسنه اول مضرسا که اوله نافع

ومن اذا عاین امر اقطعك * شتت فیه شمله لیجمعك

(شتت) طاغتدی یعنی پراکنده ایلیه (شمل) پریشان اولمق وجمع اولمق که اضداددندر بونده جمعیت معناسنه در (اللهم شتت شملهم) دعاسی یاربی دشمنك جمعیتن پریشان ایله دیمکدر (ترجمه) سنك حالن پریشان ایلین بر امری کرکورسه * پریشان ایدر اول جمعن سنك حالك اولور جامع (نطق آخر)

الفضل من کرم الطبیعه * والمن مفسدة الصنیعه

(فضل) بر عطیه درکه کرم ایدن کسنه نك اوزرینه واجب ولازم دکلدر محضا کرمندن عطا ایدر (طبیعت) اصلنده مصدر در طبع وطباع کبی شول مزاج وخویدرکه انسان انك اوزرینه مجبول ومخلوقدر بو معناده اسمیه منقولدر جمعی طبایع کلور طباع طبعك جمعیدر وطبع ختم معناسنه کلورکه تأثیر فی الطین یعنی چامورده اولان اثر معناسنه در مکتوب مطبوع مهرلی مختوم کبی وسیف ومتاع مطبوع بعد العمل تمغالی دیمك ودینار ودرهم مطبوع سکه لی دیمکدر برنسنه یه مطبوع دیدکاری عملنده طباع تکلف ایلامش یعنی مصنع دیمك اولور وخط مطبوع بصمه دیمکدر حتی بصمه خانه یه دار الطباعه دیرلر ضربخانه یه دار الضرب دیدکاری کبی وجمله سی باب ثالثدندر وطابع وزن ومعناده خاتمدر کسری دخی لغتدر وطبع الطبع اولك تحریکیله طباعك اثنای عملنده حاصل اولان دنس ووسخ یعنی کیر وپاس وانسانده کسل وفتوردرکه اکثریا مزاجنده حاصل اولمغله تسمیه اولندی ومزاجه طبیعت کبی سجیه غریزه شنشنه جبلت شیمه سجیه خصلت سیرت عریکه هجیری اجریا خشیبه نحیزه دخی دیرلر عربیلردر فارسیده دخی سرشت نهاد خوی کردار منش کنش آیین امثالی نامهلری واردر وعبرانیده کیان تعبیر اولنور (من) منت

وامتنان كه احسان وكرمى باشنه قاقق (مفسده) مصدردر فساده
مودى اولان شئ (صنيعه) صنعت بومصرع ثانى ضروبدن اولان المنة
تهدم الصنيعة كلامنى اشراب ايدركه كيشينك ايلديكى احسانى امتنان هدم
ايدر ديمكدر منت خدا براتر كيبنده بركمسنه زحمت چكمدين اكاكرم ايلمكدر
حقه مخصوصدركه ديمشلر (ع) كبروترسا وظيفه خوردارى * لكن معناى اولده
دخى اولسه خالقده حسن ومخلوقده قبيح اولان اوصافدندر كبريا كبى
(ترجمه) طبيعتك كرميدر كيشى يه فضل رفيع * تباه اولور بلى منت ايله
عطاى وضيع

والخير امنع جانبا * من قلة الجبل المنيعه

(خير) لطف واحساندر حتى لفظ كريمده خير مال معناسنه دخى مطلقدر وسيلۀ
خير اولمغله كه (لحب الخير لشديد * وان ترك خيرا) كريمه لرى كبى (امنع) وصولى
صعوبتلى عالى معناسنه (جانب) بونده محل ومكان ديمكدر (قله) ضمله در
معروفدر كرسى ممالك محميه دار السلطنه السنيه حارسه الله تعالى عن تصادم
البليه جانب غربنده بنياد كردۀ قياصرۀ روم اولان قلل سبعه كه يدى قله ديو
زبانزددر ميلاد كلمة اللهدن درتيوز التمش التى سنه مرورنده وحضرت سردار
حصن حصين اسلام عليهما وعلى الهما السلام جنابلرى مولدندن طقسان
درت سنه مقدم اول حصار بچۀ كوشۀ اسلامبول بنا اولنديغى يادكردۀ
مورخيندر (جبل منيعه) رفيعه معناسنه كه اوزرينه چيقمق كوچ اولان طاغ
(ترجمه) شورتبه اصعب وعالى اولور شواهق خير * باقلسه اسهل اولور
هر جبال منيع

والشر اسرع جرية * من جرية الماء السريعه

(جريه) سيلان يعنى آقق (ماء سريعه) نهر شديد الجريان (ترجمه)
سريعدركه شرورك آقنديسى باقه هم * ايرشمز آكه شتاب ايلرايسه آب سريع

ترك التعاهد للصديـ * ـق يكون داعية القطيعه

(ترك) مصدر ومفعولنه مضافدر تركك التعاهد معناسنه در (نكته) قروى يه
ترك اطلاقى ترك عهد ووفالرى سببيله در زيرا (اذبه الملوان) شهادتيله الفت دخى
مربى آفاقيدر پس انلرك جمعيتده وشهرلرده اولميوب بلاتربيه قالوب نظردن
بووجهله سقوطلرينه ايماء مجهول اولان تركك فعلنى تسميه واستعمال موجب
تخفيف لفظ اولوب ساكن قيلندى كه شاعر ديمش * تركوا العهد وخانوا فلذا

لقبوا بالترك من ترك الوفا (تعاهد) بركمسنه ايله عهد وقول ايلمك (قطيعه) انقطاع كه كسلمك در هجران كبى شيخ سيد يحيى ورد شريفنك بعض نسخه سنده (خاصنا من عذاب القبر والقطيعة والنار) واقع اولدى (ترجمه) سن ايچمه دوستى ترك تعاهد ايله فدا * اولور اورشتهٔ حب وولايه سبب قطيع

لا تلتطخ بوقيعة * فى الناس تلطخك الوقيعة

(لا تلتطخ) آخرينك اهماليله افتعالدن نهى حاضر در آلوده اولمه يعنى بولشمه ولو كان قليلا (وقيعه) غيبت كه كسر عرضه سبب اولان فصل ومذمت (تلطخ) مصرع ثانيده آخرينك اهماليله در سنى ضرب ايدر ديمكدر زيرا لطخ لغتده ال آيه سيله ضرب بدر لطمه كبى (ترجمه) ملوث اولمه بوچركاب غيبت ايله صقين * سكا دخى لطمه تأديب اورر بوفعل شنيع

ان التخلق ليس يمـــكث ان يؤل الى الطبيعه

(يمكث) طورر مكث وتوقف ايدر ديمكدر حرف اخيرى مصرع ثانى يه مرهوندر ديديلر (يؤل) يرجع معناسنه (ترجمه) صفات بد سكا خوى اولمغه ضرورت يوق * كه آكه منحصر اولمز خصال طبع رفيع

جبل الانام من العبـــاد على الشريفة والوضيعه

(جبل) خلق معناسنه ماضيدر جبلت خلقت وطبيعت بربرلرينه معناده قريب اولدقلرى قريبا يازلمشدر (وضيع) رفيعك ضدى كه ردى يعنى الچق ديمكدر (ترجمه) جبلت بشريتده وارمليح وقبيح * خصالده دخى كيمى شريف وكيمى وضيع (نطق ديكر)

مات الوفاء فلا رفد ولا طمع * فى النـاس لم يبق الا اليأس والجزع

(رفد) كسر ايله عطادر (يأس) اميدك ضديدر (جزع) صبرسزلق (ترجمه) وفا دوكندى عطا قالمدى كسلدى طمع * همان بوخلقده شمدى بديد يأس وجزع

فاصبر على ثقة بالله وارض به * فالله اكرم من يرجى ويتبع

(ثقه) وثوق كبى اعتماد وتكيه معناسنه (ارض) امر حاضر راضى اول ديمك (يتبع) يقتدى وزن ومعناسنده افتعالدن مضارع مجهول كه اقتدا اولنور ديمك (ترجمه) مقام صبرورضاده قيل اعتماد خدا * كه اكرم كرما اولدر آكه جمله تبع

(نطق آخر) وداو عدوّ اداؤه لا تداره * فان مداراة العدى ليس ينفع

(داو) دوا مادهسندن امر در علاج ايله ديمكدر (داؤه) واوايله مرسوم اولمسى رفعنه علامتدر مبتدا اولوب (معنى) دشمنك درد وجودينه علاج ايله لكن

عداوتندن عبارت اولان علتنه مداراة ایله دیمك اولور اكر نصب ایله داء
اولورسه عدودن بدل جزء بلكه كل ونعم البدل اولوركه عین داء روبوده عوا
غلط كارلق دكلدر پس معنی بدن عدونك علتنه علاج ایله اما عداوتنه مداراة
ایله كه (واغلظ علیهم) ایله عامل اول ولومة لائمدن خائف اولمه دیمكدركه مصرع
ثانی علاج پذیر اولمدیغنی افاده ایدر (عدا) عدونك جمع بی نظیریدر (ترجمه)
عدویه ایله تدبیرا كااولوردواشمشیر * مداراة ایلمك دشمنلره اولمزسكانافع

فانك لو داریت عاما بن عقربا * اذا امكنت یوما من الدهر تلسع

(عقرب) حیوان معروفدركه كوزی یوقدر حرارد نخی دیرلر وبروج اثناعشردن
برینك اسمی وكنایتده دخی مرأه معناسنه تركیب مقلوبده عقرب تحت برقع
دیمشلردركه بانوی مقنع مراددر بو محلده بو معنی دخی الطفدر (تلسع)
مهمله لرله درصوقردیمكدر مصدری لسع لدغ كبی ییلان وعقرب واری صوقق
اسكن ارباب دقتدن ابو عمرو بن العلاء دیركه دمبال ایله ضربده لسع وآغز ایله
صوقمقده لدغ تعبیر اولنوركه فرهرده دخی محرردروهر بری بد زبان كمسنه نك
لفظ شنیع ایله تكدیرنده دخی استعاره اولنور (ترجمه) اكر برعقربی
برنیجه دملر تربیت قیلسك * صوقر حكمن ویرر فرصتده چون اولمز مضرنافع

(نطق دیكر) لا تجزعن اذا نابتك نائبة * واصبر ففی الصبر عند الضیق متسع

(نابتك) اصابتك معناسنه در تأتیك دخی نسخه در (نائبه) مصیبت جمعی
نوائب كاور (متسع) افتعالدن مفعول صیغه سیله اسم زماندركه مضایقه دربی
اولان زمان سعه در (ترجمه) چون مصیبت واقع اولسه ایتمه زاری وفزع
صابراول هر ضیق دم انكله بولور متسع

ان الكریم اذا نابته نائبة * لم یبد منه علی علاته الهلع

(علات) كسر ایله علتك جمعیدر صاحبنی مشغول ایدن حدثلروم ضلر هلع
جزعك زیاده فاحشی كه آیتده (خلق الانسان هلوعا اذا مسه الشر جزوعا
واذا مسه الخیر منوعا) كلمشدر (ترجمه) بر كریمه كر مصیبت عارض اولسه
ناكهان * اول علالدن مضطرب اولماز بیلمز هیچ وجع

(نطق آخر) دع الحرص عن الدنیا * وفی العیش فلا تطمع

بو شعر هزج بحرینك مربع مشطوریدركه فارسیده دخی مستعملدركه
عروضنده اسلافك بری دیمش * بقد سرو كل اندامی خوشا وقتی كه بخرامی
(مثال شعر) حرص وطمع مذمتدر (ترجمه) حریص اولمه بو دنیایه *

سن اولمه عيشنه طامع

ولا تجمع من المال * فلا تدرى لمن تجمع

(ترجمه) صقين جمع ايلمه مالى * كيمه اولدلغ عجب جامع

فلا تدرى انى ارض * لث اما فى غيرها تصرع

(ارض) يردرزمين معناسنه در (ومن الارض مثلهن) نصيله يدى قات اولديغى ثابتدر لكن آسمان كبى فاصله لرى يوقدر مفرداذكر يله انكچون شئ واحد معامله سى اولندى حتى كنزالامرارده صنهاجى افاده ايدركه طبقهٔ زمين اوله رمكاديركه رملك اقامت معناسنه والوان ابلدن سواده مائل برنوع دوه توبى در وثانيه (جلده) وثالثه (عزقه) ورابعه (جدبا) وخامسه (قلتا) وسادسه (سجين) ويدنجى عجيب ديوبنامدر وايكنجى آهندن مخلوقدر ديمشلردر بونده ارض ملك معناسنه در (تصرع) تسقط ديمكدر دوشرسين ديمك موتدن كنايتدر علت صرع صاحبى دوشرمسى سبب تسميه سيدر (فائده) مولانا حفيد مجموعه سنده دير كه صرع روحانى اولديغى كبى جسمانى دخى اولور زيرا كتاب الاهويه ده ابقراط تصريح ايدركه جريانى اولميان صويك مضرتى واردر ديوسبب اولديغى علتلرى ايراد ايلنده ديركه اطبانك علاج ايلدكلرى صرع دخى ماء راكدواقفدن پيدا اولور (لطيفهٔ شافيه) بو محلده بودخى مهمدركه صوايچركن خصوصا كيجه اوله ياماءان ماء القدس تقريك السلام * كلامنى يا ذوبسمله ايراد وبعده شرب ماء واقع اولسه اول صودن وجوده اصلا ضرر وقطرة ما كدر پيدا اولمز ديوشيخ اكبر مسامره سنده يازرخذ ماصفا (حاصلى) مغيبات خمسه يى جامع اولان آيا تده (وماتدرى نفس باى ارض تموت) مفهومنى بوبيت مشتملدر (ترجمه) بيلورميسن نه يرده موت ايروب ايلرسنى ضايع

فان الرزق مقسوم وكدالمرء لا ينفع

(كد) افراط اوزره تعب وزحمتدر (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) كريمه سى حكمنجه ارزاق نفوس متنفسه مخلوق ومقسومدركه (وفى السماء رزقكم) نص قاطعدر اگرچه زحمت چكوب مأمور اولديغى مرتبه دن زياده كديمين عرق جبين قسمتدن زياده يى مفيد اولمزكه شاعرديمش * كدود كدود القز ينسج دائما ويهلك غما وسط ماهو ناسجه * لكن حق تعالى بطالى سومز (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر جليلنه امتثالا كسب لازمدر الكاسب حبيب الله بوكسب بحثى حرف دالده تفصيل اولنمشدى (ترجمه) حق ايتمش رزقى

جون قسمت * طلبده كد دكل نافع

فقير كل من يطمع * غنى كل من يقنع

القناعة كنز لا يفنى * مفهومنه ايمادركه قناعت قسمت ازلى يه رضادر (ترجمه) فقيراولور طمعكاران * غنيدر هراولان قانع (نطق ديكر)

قصوى الجديد الى بلى * والوصل فى الدنيا انقطاعه

(قصوى) ضمله نهايت معناسنه اقصانك مؤنثيدر (قصر جديد) دخى نسخه در (جديد) جيمله يكى كه كهنه مقابلى نو كبى (بلى) كسر ايله اسكيمك و چورمكدر (معنى) جديد مرور ايامله عتيق اولمغه منتهيدر غيرى صورتك حصولى محتمل دكلدر ودنيايه وصول صورى دخى حقيقتده واصل معنوى ايچون عين انقطاعدركه البته ماسوايه وصلت اصل حقيقتدن فرقتى موجب اولور الضدان لا يجتمعان (ترجمه) هر جديدك انتهاسى كهنه لكدر بى نزاع * وصلت دنيانك انجامى اولوبدر انقطاع

اى اجتماع لم يصر * لتشتت منه اجتماعه

(لم يصر) قال وباع بابلرندن قطع وفصل معناسنه لم يقطع ديمكدر (لتشتت) لام قسميه وتشتت فعل ماضيدر تفرق معناسنه در واولكى اجتماع مجتمع ديمكدر (ترجمه) قنغى جمعيت كورلمشدركه اولمز منقطع * سنك فرقتله شكست اولمقده جام اجتماع

ام اى شعب لالتيام * م لم يفرقه انصداعه

(شعب) تفرق وتجمع كه اضداددندر بونده تفرق وتشقق مراددر (التيام) اوكلتى ويتشمك اتصال بولمق (انصداع) يارلمق تصدع وانشقاق كبى (ترجمه) قنغى زخم ملتئمدن سينه صاف اولدى كانى * شرحه شرحه ايتمدى تيغ غم پر التماع

ام اى منتفع بشئ * ثم تم له انتفاعه

(ترجمه) قنغى شيدن انتفاع ايدن كسك كارين عجب * شوق دهر ايچره قودى رايج كساد امتناع

يابوس للدهر الذى * مازال مختلفا طباعه

(بوس) ضمله شدت وصعوبت كه عذاب بئيس صعب ايله تفسير اولندى بوس دهر شدائد ايام وحوادث روزكاردركه ذوى العقول منزله سنده ندا اولنمشدركه ابن نحوى مرحوم منفرجه اولنده تضمين وابتدا ايلديكى حديث شريفده دخى

(ع) اشتدی ازمة تنفرج * وارد اولدی ازمة شدت ظلمت معناسنه در ویا ازمة تقدیرنده مورد خطابدر وبونده مراد مبتلای حادثه در (طباع) طبعك جمعی اولدیغی قریبا یازلدی بوندانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ای شدائد صاحبی بو روز کاری سیرایدوب * اختلافی دائمیدر بویله بیل انده طباع

قد قیل فی امثالهم * یکفیك من شره سماعه

مصرع ثانی مقول ممثلدر * یعنی اکر شرا سترسن بو دورانك شرورندن مسموعك اولان شرلك استماعی دخی برشردرکه خاطر پریشان اولوب ابتلای ماسواده سکا کافیدر بوندن اعتبار ایله که اکر برشر دهره ویا نیجه حوادث ایامه مبتلا اولمق نه مرتبه یه ارباننی رسیده ایدر (یاخود) معنی بویله اوله که روز کارك شرندن احتراز وتحصن باینده مسموعك اولان سخن اکر سمع جان وصماخ جنان ایله اصغا ایدرسن سکا کافیدرکه کندیکی محفوظ ایکن اتصالنده حفظده اهتمام ایله زیرا طریق سامعه دن تأثیر سائر اسبابه غالبدر (ع) والاذن تعشق قبل العین احیانا * انکیچون دوران وجولانه سماع دیدیلرکه کفتار صحبت وآغاز حسن صوت امثالی استماعندن قلبه تأثیرك اثریدرکه حالت زائده یی موجد اولوب تهییج وجدان ایله موجب وجد وحرکت اولور دیدیلر (ترجمه) روز کار زور کارك کاریغی اعلام ایچون * دیدیلر شرنده کافی سا که انجق استماع (نطق آخر)

ومن البلاء علی البلاء علامة * ان لا یری لك عن هوالنزوع

(بلاء) اول تجربه وثانی بلیه معناسنه (نزوع) نزعك جمعیدر انواع نزع مراددر (معنی) بعض مادهٔ قلیله ایله ابتلا وصکره ادنی برسببله اندن خلاص بولمق تجربه درو تنبیه وسکا علامتدرکه بو بلایانك بردفعی محال اولان وقعهٔ کبراسنه مبتلا اولورسن کندیکه کل هوادن ال چك اندن کندیکی نزع ایلمکه طریق شی واردر (حاصلی) سن کندی دامنکی دست هوادن تخلیص ایلدیککی مشاهده اولنمدیجه خطر ابتلادن سنك ایچون امنیت ممکن دکلدر دیمکدر (ترجمه) نزول ایدن بلالر ابتلایه هب علامتدر * ایرخوف خدا ایله هوادن قلبی قیل منزوع

وکفالك من غیر الحدوث انه * یبلی الجدید ویحصد المزروع

(غیر) فتح یا ایله غیرتك جمعیدرکه ایکیسی دخی مکسور الاولدر غیرت دیسه در (ترجمه) سکا عبرت حوادثدن دیت وبرمك یتشمزمی * یکیلر اسکیمکده دمبدم بیچلمه ده مزروع (نطق دیکر)

تجوع فان الجوع من عمل التقی * وان طوبل الجوع یوما سیشبع

(تجوع) تفعل بابندن امر در جوع اختیاری سنك صفتك اولسون دیمك كه
(ع) تجوع ترانی تجرد تصل * حدیث قدسیسندن مأخوذ در شاعر تضمین ایدوب
دیمش * خدایی سورسن سوادن كسل * تجوع ترانی تجرد تصل (ترجمه)
راه تقوا ده ریاضت برله جوعه مائل اول * بونده جوع دائم اهلی بوله عقباده شبع

وجانب صغار الذنب لا تركبنها * فان صغار الذنب یوما سیجمع

(صغار) اگر فتحله اولورسه كناهك ذلیل وحقیری دیمكدر وكسر ایله صغیرك جمعی
اولور كبیرك كبار كلدیكی كبی (وذنب) دخی لام جنسله جمع قوتنده اولور
(لا تركبنها) اصلنده تركب اولوب نون تأكید وضمیر مفعول لاحق اولمشدر
كناهك صغیرینه البته راكب ومرتكب اولمه دیمكدر (نكته) علمادن برینه
كبیره دن سؤال ایلمشلر جوابنده سن صغیرینی بكا سویله بندخی یولك كناهی
سكادیرم دیمش یعنی نردبان كبیدر برقدمه ترقی اولندقچه مادونی مافوقه نسبتله
قلیل وصغیر كورینور وتهاون واجتماع ایله كبیره اولور (بیت) صوفی ضمیر
ایتمز سكا اطفاالله صحبت * غم چكمه كبیر رجنته ارباب صغائر (ترجمه)
ارتكاب ایتمه صغار ذنبی ایله احتراز * جمله سی اولور كبیره سن اكا ایتمه طمع
(نطق آخر) ذنوبی ان فكرت فیها كثیرة * ورحمة ربی من ذنوبی اوسع
(ذنوبی) یالری فتحله (فكرت) تشدید كافله در (والله واسع المغفره) مفهومی
بو بیتدن مستفاددر (ترجمه) كناهم فكر ایدرسم حددن افزون اولمده لكن
خدانك رحمتی جرم وكناهمدن دخی واسع

طامعی فی صالح قد عملته * ولكننی فی رحمة الله اطمع

اكرامت مذنبه اولمسه لرانلری اعدام وبرینه سائر اقوام خلق ایدردم بیورلدیغی
(غفار الذنوب) سری آشكار اولمق ایچوندر انشته بو مفهومی اعلام ایدوب
حضرت امیر بیورركه اعمال صالحه سببیله بن طمعكار غفران دكلم لكن الحق
ارحم الراحمین جنابنك رحمت ومغفرتنه امیدوارم (ترجمه) طمع قیلم جهانده
ابتدیكم اعمال خیر ایله * ولی بن رحمت پروردكاره اولمشم طامع

فان یك غفران فذا لبرحمة * وان تكن الاخری فما كنت اصنع

(اخری) تأنیثی عقوبت اعتباریله در یعنی حقمده مغفرت ظهوری محض فضل
ورحمتدر لكن اكر ظهور ایدن مقتضای عدل ایله غفرانك خلافی وضدی
اولورسه كه مستحق اولدیغم عقوبتدر نعوذ بالله منها اول وقتده الدن نه كلوردیمك
اولور (ترجمه) اكر غفران ظهور ایلرسه محض رحمت حقدر * اكر ضدی

اولورسه اعترافم واربنم صانع

ملیکی ومعبودی وربی وحافظی * وانی له عبد اقر واخشع

(ترجمه) بنم معبودم اولدر پادشاهم حافظم ربم * قولی یم بن مقرم ظاهر وباطن اکا خاشع (حمد)

لك الحمد اما علی نعمة * واما علی نقمة تدفع

(نقمت) عقوبت (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد عطا ونعمت ای نافع * دخی هر نقمتك اوزره که سن اولدلكی دافع

تشاء فتفعل ما شئته * وتسمع من حیث لا یسمع

(ترجمه) مرادایدر مرادایتدیککی فاعل اولورسین سن * هر اسرارك سمیعیسین که ادراکدن ابده مز سامع (حمد دیکر)

لك الحمد یا ذا الجود والمجد والعلی * تبارکت تعطی من تشاء وتمنع

امام الاقطاب یحیی النووی بعض عارفان الهیدن نقل بیورمشلرکه بو منظومه ایله الله عزوجل درکاهنه برکس توسل یعنی بعد القرآءه حضور معنوئ ربانی یه اکرمرادشرعیسنی عرض ایلسه آنك حرمتنه البته دعاسی مقبول اولمسی مجربدردیدیکی کندی خط شریفلری ایله یازلمش کوردم دیو همدانی نقل ایدر وشیخ سید محمود کردی مدنی دخی قرة العین نام کتابنده تصریح ایلمشدر (تبارکت) یارب سن عظیم الشان وبزرکوار ورب الارباب اولدك یعنی من الازل الی الابد بویله سن دیمکدر (فائده) قرآن کریمده اون ایکی محلده مبارك ایله معروف یعنی کثرت خیر وبرکت بر له موصوف اشیا واردرکه تفسیر بابانی وسائر تفاسیرده سرد اولندیغی اعداد الاعداده تعداد اولنمشدر (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد ای اولو عالی کرم اسی * مراد اوزره ایا مولی اولورسین معطی ومانع

الهی وخلاقی وحرزی وموئلی * الیك لدی الاعسار والیسر افزع

(حرز) تکیه واعتماد محلی (موئل) مصیر ومرجع معناسنه دربو اسمك حق تعالی یه اطلاقنده انك مرادفی اولنلری اطلاق شهادتیله جوازی ضرورات لفظیه دندر دیو صحائف صاحبی یازمشدر ومحدث فاضل ومقری کامل امام قاسم شاطبی دخی حرز الامانی نام قصیدهٔ معروفه سندن بیت اولده (ع) تبارك رحمانا رحیما وموئلا * دیو بیوروب حتی شواهد ابن هشامدن تمش اوچنجی شاهد بو بیت واقع اولمغله انده عبد القادر بغدادی بحث توقیفده بسط مقال جوازا یلمشدرکه توفیق التوقیف نام رساله ده اولان تفصیل مشبع شایان مراجعتدر ومصرع ثانی

كويامؤئل لفظنك مفصلى ومفصلى كبيدر (اعسار) عسرك جمعيدر مقتضاى وزن ايله جمع قلندى ويسر افراد اولنمق باذن الله يسر واحد عسرين وبلكه عسر متعدده مقابل اولديغنى افاده وتحقيق ايچوندر پس عسرك دفعى ويسرك رجاسى وقتنده مؤئل ومفزع ومرجع انجق سنسين وپناهمز سنك دركاهكدر ديمك اولور (ترجمه) الهى سن پناهم ملجام خلاق جانمسين * سكادر عسر ويسرمده فغان وزارم اى نافع

الهى لئن جلت وجمت خطيئتى * فعفوك عن ذنبى اجل واوسع

(جمت) جامدن فعل ماضيدكه قيودن صويى چكوب بعده ينه جمع اولمقدر وجموم قيويه دينوركه كثير الماء اوله وبونده دخى بعد الاستغفار خطايانك تكرار اكثارى مراددر (خطيئه) خطادر (مألى) كرم وعفوى فزوندر بنم اميدمدن منطوقنجه لطفى قهرينه غالب عفوى عقابنى سالب وجمالى ٧٤ جلالندن ٦٤ زياده ومغفرت ١٧٢٠ خطيئتدن ١٠٢٠ افزون اولديغى مستفاد اعداددر رحتى (ع) اون ارتقدر جلالندن جمالى * ديمشلردر وحكم الهيه دندركه حق تعالى ٦١٩ حاجتروا ٦١٩ عدددن مساوى اولديغى كبى عبد ٧٦ كاه ٧٦ دخى يكسان شماريده در (ترجمه) الهى جرم بسيارم نه رتبه چوق دخى اولسه * سنك درياى عفوك قطره سى اندن دخى واسع

الهى لئن اعطيت نفسى سؤلها * فها انا فى روض الندامة ارتع

(سؤل) سؤال وارزوكه تركجه استك (ها) ادات تنبيهدر مخاطبه مرامنك عظيم اولديغن اعلامدر اكرچه حقه نسبتله لزومى يوقدر لكن مقتضاى بلاغت اوزره لازمهٔ حالدر بيت انى لازم فائدهٔ خبر اولديغى كبى (روض) باغ وچراكاه چمنزاركه واحدى روضه در (ندامت) پشيمانلق (ارتع) رتعدن متكلمدركه اوتلارم ديمكدر مراد ميل وشغل والتفاتدر (ترجمه) الهى كر مراد نفسمى ويردمسه ده الان * ينه صحن ندامت ايچره اولدم لطفكه طامع

الهى ترى حالى وفقرى وفاقتى * وانت مناجاتى الخفية تسمع

(فاقه) شدت فقردر لكن بونده حاجت معناسنه يازديلر حالتى دخى نسخه در (مناجات) حقدن غيرك معلومى اولميان سريدر حقه افاده در مؤخر تسمع يه مفعولدر انكچون صفتى منصوبدر (خفيه) صفت كاشفه در پوشيده ومستور ديمكدر (ترجمه) بصيراسن كوررسين حال فقر واحتياجم هم * بنم هر راز مستورمده سنسن سريمى سامع

الهی فلا تقطع رجائ ولاتزغ * فؤادی فلی فی سیب جودك مطمع

(رجا) نیاز (لاتزغ فؤادی) ربنا لاتزغ قلوبنا * کریمه سنه ایما در مادهٔ زیغدن میل معناسنه که (مازاغ البصر) ماضی ثلاثیدر (سیب) جریان معناسنه که بطوٴسیبك عنی * متشهدات شعریه دندر (مطمع) طمع معناسنه مصدر میمیدر (تبشیر) ارباب جرم وگناهدن منکسر القلب اولنلره جبیره بند خاطر اولور قرآن کریمده ارجی الآیات اون بشه رسیده در ١ (ان ربك لذو مغفرة للناس علی ظلمهم ٢ (ان الله یغفر الذنوب جمیعا ٣ (وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا ٤ (لا تقنطوا ٥ (ألا تحبون ان یغفر الله لکم ٦ (وآخرون اعترفوا بذنوبهم ٧ (ان العذاب علی من کذب وتولی ٨ (ویعفو عن کثیر ٩ (یغفر لهم ما قد سلف ١٠ (واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا ١١ (قال اولم تؤمن قال بلی ١٢ (فهل یهلك الا القوم الفاسقون ١٣ (اومسکینا ذا متربة ١٤ (قل کل یعمل علی شاکلته ١٥ (هل نجازی الا الکفور (ترجمه) کریما کسمه امیدم دلم دوندرمه فضلکدن * امید اعتراف بحر لطفك ایله دل طامع

الهی اجرنی من عذابك اننی * اسیر ذلیل خائف لك اخضع

(اجر) امر حاضر دعائیه در اجاره دندر که اصلی ایجار در تخلیص وانقاذ یعنی نجات ویروب قورترمق که تعلیما للامه اثرده (اللهم اجرنی من النار وادخلنی الجنة مع الابرار) وارد اولدی فارسیده (اجرنی) زنهار ده مرا ایله شرح اولنور (اسیر) ترکیده توتساق بونده عبد مراددر که تذلل تعبیرلرندندر باب نیازی انبازده هر نقدر که عرض ذلت اولنورسه اولقدردن زیاده وسیلهٔ رفعت اولوب علوشان حضرت واحدیت ظاهر اولور که من عرف نفسه بومعنایه دردخی دیمشلردر (اخضع) خضوع ایدرم دیمك که زمین طرفنه باش اکوب برکسنه یه تواضع کوسترمك خشوع دخی اکا قریبدر فروتنی وسرفرو دیمکدر (فائده) بو امرده دیمشلردر که دین امرنده کندیدن رفیع اولنلره طوع وانقیاد وکار اسلاف ناملری یاد اولنسه قدمی هذه وروندنده اولان سرفروکبی کردندادهٔ تسلیم اولوب قلبا وقالبا فروتنی امر محمود در که (فی صلاتهم خاشعون) وصف جلیلندن اخذ اولنمشدر دیدیلر اکر انحنالری رتبهٔ رکوعه وارسه دخی رکوع اولمق حقه خاص اولمغله البته شرطلری بولنوب نیت ایله وتسبیحات ثلاثه ادامی قدر وقت سکونت اعضا وداخل نمازده اولمق لازمدر که تعریف رکوعده داخل اوله برأسه عبادت اولمق فرشتکانه خاص اولقدن غیری سجده کبی برأسه

عبادت دكلدركه سجدهٔ تلاوت وسجدهٔ شكر امثالی عبادت مستقله درحق
كتب حديثك بعضيسنده مصرحدركه اسم شريف نبوی عليه الصلاة والسلام
ياد اولنديغی هيئتدن صورت ديكره كنديني درحال نقل وتحويل واجبدر ودين
امرنده اهل رفعت اولميوب جبابرهٔ اهل دنيايه دخی شرلرندن تحفظا ويا قلبلرينی
جبر وظلمدن ساب وراه حقانيته جلب نيتيله ويا پادشاه ايسه خليفة الله اولديغی
سببيله وياخود همان اهل عظمت وجبروتك جلالت شانلری دخی فی الحقيقه حق
تعالانك تجليسی اولديغن مطالعه وملاحظه ايله ويا اهل شهود دن ايسه
حقيقتده اول تجلی يی مشاهده ايله بالضرور سر فروی تعظيمانه يی بوسره بناء
اظهار ايلمكه قادر اوله مز اول ظالم وجبار كنديه تعظيم ايلدی ظن ايدوب
وسائر ساده دل اولان اهل انكار انی كوردكده تضليل وبلكه تكفيره جسارت
ايدر حاشا مع هذا بودخی برنوع توحيد فعليدر ديديلر حق تعالی انلره سمع حقيقت
وبصر بصيرت يعنی طرف قدسيسندن قوت عنايت ايلمك لازمدركه بومقوله
دقايق انلر قتنده مسلم اوله (ع) فيالها قصة فی شرحها طول (ترجمه)
غفورا دوجهانده هرعذابكدن امين ايله * صفات ذات وخوف وخضوعی
اولمشم جامع

الهی فآنسنی بتلقين حجتی * اذا كان لی فی القبر مثوی ومضجع

(آنس) امردرپك مظهر انسيت وبعيد وحشت قيل ديمكدر (تلقين حجت)
مطلقدر دنياده امور مسئوله يه جواب مسكت وعالم برزخده منكرين حضراتنه
اجوبهٔ ثلاثه ده (واحلل عقدة من لسانی) سرندن وايه كبر ايدوب وسائر
مضايقده نطقمده تأثير وحق اداپی حقمده تيسير ايله مثبت قيل ديمك اولور
(فائده) اهل ايمانه كلان ملكين بشير ومبشر اسمنده وسائره ظهور ايدن
فرشته لرك نامليری منكر ونكير تعبير اولنور وكاف اول فتحله در وسؤال وجواب
لغت آدمی اولان سريانی اداايله دركه بوسياقی امام سيوطی صراحة تثبيت نام
منظومه سنده بيورر * ومن غريب ماتری العينان * ان سؤال القبر بالسريانی
الی آخره (مضجع) مثوی كبی اسم مكاندر (ميت) يعنی ياتاجق يرمعناسنه
(ترجمه) حليما فيض انسكله بكا تلقينی آسان ايت * شودمكه بستر قبرمده
وحشتله اولم ضاجع

الهی لئن عذبتنی الف حجة * فحبل رجائی منك لا يتقطع

(الف) تكثير فرضی ايچوندر (حجه) فتحله حج معروفدر اكله سال وموسم مراد

اولنورکه ترکیده دخی یلده بر واقع اولان اوقاتدن مثلا بش رمضاندرکه
فلان امر واقع اولقده دردیرلر بش ییل ودوروکورمی اد اولنور (ترجمه)
لطیفا یا که عدلکله اکر بیك ییل عذاب ایتسك * سنك لطفکدن اولمم رشتهٔ
امیدمی قاطع

الهی اذقنی طعم عفوك یوم لا * بنون ولا مال هنالك ینفع

(اذق) سابقامذ کوراجرنی کیبدربکاداتدر یعنی لذتیاب ایله دیمکدرو بو بیت
(یوم لا ینفع مال ولا بنون) کریمه‌سی مفهومنی ایمانوندر (طعم) لذت وچاشنی که
طعامك طعمی لذتیدر (هنالك) هنا ضمله وقصر ایله مکانه اشارتدر کاف
لحوقیله هنالـ ولام دخی زیاده قیلنوب هنالك بنه معنای مزبورده مستعمله‌لدر
کاف خطاب ایچون اولمغله فتحی وکسری علم تذکیروتأنیث اولور جمله سنده
معناسی بومکانده دیمکدر بعدی مکان اعتباریله در بعض امکنه قریب ایکن
بعید عد اولنور مثلا تعظیم ایچون وبعض محللر بعید ایکن قریب اعتبار اولنور
تخویف مخاطب ایچون که کل آت قریب مراد اولنور (ترجمه) کریما چاشنیٔ
عفویکی طاتدربکا اول کون * که اولاد ایله اموال اولمزانده کیمسه یه نافع

الهی اذا لم ترعنی کنت ضائعا * وان کنت ترعانی فلست اضیع

(لم ترع) رعی ورعایتدن بونده حفظ معناسنه درکه ترکجه قوریق (اضیع)
تفعیلندن مجهول متکلمدرکه ضایع قیلنورم دیمکدر لست ایله معا عکسی
وضدی یعنی عدم ضیاع مراد اولور (ترجمه) حفیظا حفظك ایرمزسه تلف
امر مقرردر * عنایتله حمایت ایلرایسك اولمزم ضایع

الهی اذا لم تعف عن غیر محسن * فمن لمسیء بالهوی یتمتع

(محسن) احسان اهلی دیمکدر واحسان خالق تعالی نك ذات شریفنی مشاهده
ایدرك خیر ایلمکدرکه اکرحق کورمزسه ده حق تعالی انی کورور وهرکارینه
مطلعدر و بو اعتقاد اوزره دائما عملنده ملاحظه اوزره اولمغه احسان دینور
پس عنایت وکرمده اهل احسان ایله اهل اساءت یکساندر اکر لطفی محسنه
منحصر اولسه بدکار کیمك درکاهنه واروب هوا وهوسدن خلاص ایچون عون
وفضل رجاسنده اولسون دیمك ماالنده درکه (یتمتع) تفعل بابندندر لکن یمتع
معناسنه ویا یتمتع یتکفل دیمك اولور (ترجمه) لطیفا اهل جرمی مظهر عفو
ایتمسك فرضا * اولورمی مجرم اهل هوایه ماسوا نافع

الهی لئن فرطت فی طلب التقی * فها انا اثر العفو اقفو واتبع

(فرطت)

(فرطت) قصرت معناسنه يعنى نقصان وتقصير ايدرسم (ها) تنبيه ايچون محسنات تراكيب عربيه دندر بونده زائددر (اثر) كسرايله بى كه آردنجه ديمك (اقفو) قفادن روانه اولوب پيروم يعنى مطلقا طالب عفوم ديمك مألنده در (ترجمه) عفورا امر تقواده اكر تقصير ايتدمسه * بودم بن اثر عفوه اقتفا برله اولم تابع

الهى ذنوبى بذت الطود واعتلت * وصفحك عن ذنبى اجل وارفع

(بذت) غالب اولدى ديمك اعتلت كبى (طود) فتحله طاغدركه طود شامخ جبل عالى ديمكدر مألى كثرة جرمى افاده دركه تركيده دخى طاغلرى آشدى ديرلر (ترجمه) عفوادنبم اولديسه جباله غالب وعالى * دكلدر ذره وش خورشيد عفولك اولسه كرطالع

الهى لئن اخطأت جهلا فطالما * رجوتك حتى قيل ماهو بجزع

(يجزع) جزعدندر برجع دخى نسخه وترجمه اكا ناظردر (پس خلاصه) يا ربى اكر بيلمزلك ايله خطا ايلدمسه ده چوق زماندركه عفور جاسى ايچون دلبندم واول امنيه ايله ساكت وصامت منتظرم حتى حقمده سويلديلركه بوكسنه جزع فزع ايلمز امين دل ويا يأسله يادركل اولمق كركدركه حالندن افاده وعنايت رجاسنه مبادرت ايلمزديو قيل وقال ويا بوكسنه ارتق بورجادن فارغ اولمز ديو كفتكو ايلمكه باشلاديلر (ترجمه) صبور اجهلمله جرم ايلدمسه نيجه دمدركه * رجا بابنده يم حتى كه ديرلر اولمز اول راجع

الهى يجى ذكر طولك لوعتى * وذكر الخطايا العين منى يدمع

(يجى) مهمله ايلدر بعيد ايدر ديمكدركه تفعيلدندر (طول) فتحله فضل وكرم (لوعه) احراق كه حرقت محبت مراددر (يدمع) تدميعدن اولوب اغلادر ديمك (عين) مفعوليدر جمله سى ذكرك خبريدر (ترجمه) حلميا ايلسه ذكر عطا ناردلى اطفا * اولور ذكر خطا ايله دمادم ديده لر دامع

الهى اقلنى عثرتى وامح حوبتى * فانى مقر خائف متضرع

(اقل) سابقا مذكور اجركبى ومعناسى اسقاط ايله ديمكدركه تسهيل رجاسيدر (عثرت) عثاركبى شدت وذلتدر (حوبه) كاهدر فتحى كبى ضمى دخى جائزدر (حوبا كبيرا) لفظ كريمدر (ترجمه) معزادلتم اسقاط ايدوب محوايله عصيانم مقرم جرمه خوف ورجاده اولورم ضارع

الهى انلنى منك روحا ورحمة * فلست سوى ابواب فضلك اقرع

(انل) اقل کبی ومعناسی نائل قیل دیمك (روح) راحت که لفظ کریمدر (اقرع) قاقوب چالوب درون خانه دن استعلام ایدرم که (من قرع بابا وبلج ولج) دیمشلر بونده خلاصه سی کرسك قپوسندن غیری قپویی دق ایلم دیمکدر (ترجمه) مجیبا فیض لطفکدن کرم قیل رحمت وراحت * در فضلکدن ارتق برقپویی اولمزم قارع

الهی لئن اقصیتنی اواهنتنی * فمن ذاالذی ارجوومن ذاالشفع

(اقصیت) قاف ومهمله ایله ابعدت معناسنه در (اهنت) اهانتدن تحقیر وتخذیل ایدرسن دیمکدر (ترجمه) عزیزا کربنی ابعاد وتحقیر ایلسك بینه کیمه عرض رجا ایدم بنمچون کیم اوله شافع

الهی لئن خیبتنی اوطردتنی * فما حیلتی یارب ام کیف اصنع

(خیبت) صفر الید ایدرسن (طردت) سوررو بعید ایدرسن دیمکدر (ترجمه) سمیعا کربنی صفرالید ودور ایلر ایسکده * بنم یوق چاره وحیله م نه کاری اوله یم صانع

الهی حلیف الحب باللیل ساهر * یناجی ویدعو والمغفل یهجع

(حلیف) مهمله ایله عهد ایدن کمسنه در بونده حب قرینه سیله مراد دوستلق یعنی اوامر الهیه ده وسعی مرتبه سی قیامه تعهد واجراسنه سعی برله درعهده ایلدیکی اموردہ اصلا تقصیره جواز ویرمز کمسنه (ساهر) آکاه بیخواب یعنی کیجه لرده رضاء الله قائم اولوب اویانق کشی (مغفل) تفعیلدن مفعولدر غفلته نسبت اولنان مؤمن که آکاهك ضدی (یهجع) ینام معناسنه اولوردیمك لکن حقیقتده نوم لازم دکل بلکه کیجه لرده خصوصا ثلث اخیرده حق تعالی ایله حدی اولدیغی رتبه معاملهٔ عبودیتده بولنمیوب سائر ارباب غفلت حالی اوزره بولنان غافل مراددرکه هجوع نومدر (ترجمه) علیما حب ایله معهود اولنلر دائما بیدار * مناجاة ودعاده تا که اوله غافلان هاجع

فکلهمو یرجونوالك راجیا * برحمتك العظمی وفی الخلد یطمع

(کلهمو) صله تعبیر اولنان ادار سمیله که لغتدر وزن ایچون مختاردر (عظمی) اعظمك مؤنثیدر اکبر وکبری کبی رحمت لفظنه صفتدر (ترجمه) جمیع غافل وآکاه اولور طالب نوالکه * بهشت ورحمت عظمایه اولمشلر همه طامع

الهی یمنینی رجائی سلامة * وقبح خطیئاتی علی یشنع

(یمنی) امید معناسنه اولان امنیه دن باب تفعیلك مضارعیدر که آخرینه یاء متکلم مفعولیتله لاحق ومیانلرینه نون وقایه داخل اولوب یمنینی اولمشدرکه

بنی امیده دوشوروب آرزومند ایدر طمعکار سلامت اولورم دیمك که رجا فاعلیدر (یشنع) تفعیلدن مضارعدر شناعت ماده سندندر که قباحت وفضاحته نسبت ایدر یعنی بد کاردر دیمکله سبب اولور دیمکدر (ترجمه) سلاما آرزومند سلامت قبله‌ده امید * ولی تشنیع قبح جرمم ایتمکده بنی واضع

الهی فان تغفر فعفوك منقذی * والا فبالذنب المدمر اصرع

(منقذ) افعالدن فاعلدر قورتاریجی وزن ومعناده منجی گبی (مدمر) تفعیلدن فاعلدر که تدمیر هلاك ایلمکدر (اصرع) متکلم که صرعدن اولوب دوشرم دیمکدر بونده هلاك اخروی قصد اولنور (ترجمه) غفورا مغفرت ایتسك بنی عفوك خلاص ایدر * والا جرمله چاه هلاکه اولورم واقع

الهی بحق الهاشمی وآله * وحرمة ابرارهمو لك خشع

(هاشمی) هاشمه منسوب پیغمبر عربی قرشی مطلبی مراد اولنور که والد ماجدلری عبدالله جنابلرینك جدلریدر عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر (فائده) بونده حق حقیت رسالتلریدر که انك حقیتنه احترام بیورمق قصدیله دیمك اولورکه ابن البنا منظومه‌سی شرحنده امام زروق یازدیغی اوزره اثرده وارد اولمشکه بنم منصبم ومرتبه‌می برمرامك نیازنده وسیله قیلوب انك حرمتنه دیو طلبکار عنایت اولك زیرا بنم جاهم عندالله عظیمدر بیورمشلر وساق عرش تحتنده مسطوردرکه برکسنه بنم رحمتمه مشتاق اولسه بنا کا رحمت ایدرم وبر کشی بندن استسه ویررم وبرکس دخی بکا محمد علیه السلام حرمتنه دیو آنی وسیله قیلوب طلبکار لطف وکرم اولسه انی بن خائب وخاسر ایدوب صفر الید دوندرمم بیورلمشدر * اللهم انا نتوسل الیك بجاه حبیبك الکریم العظیم عندك ان تحسن خاتمی وتعطینی مرامی (وآله) برنده محمد دخی نسخه‌در بونده آل اهل بیت وسائر اصحابه تعمیم اولنور یا خود ابرار ایله اصحاب قصد اولنور آل اهل بیتمه حصر اولنور (فائده) آل ده علما اختلاف ایلدیلر رافعی وصاحب حاوی صغیر واکثر فقها دیدیلرکه شافعیدن منقول نصك ظاهرینه نظرله (آل) بنی هاشم وبنی عبدالمطلبدر لکن امام نووی صحیح مسلم شرحنده مخالفت ایدوب اختلاف اقوال عدیده اوزره درا ظهر اولان اوجدر بری بودرکه جمیع امت مراددر وایکنجی قول سابقدرکه هاشم وعبد المطلب اولادیدر اوچنجی کندی ذریتی واهل بیتیدر قول اول ازهری وسائر اهل تحقیقك مختاریدر (ابرار) اصحاب واتباع وتابعین وعلما وصلحادر (همو) صله درکه قریبا یازلدی (خشع) کل

وزننده خاشعك جمعیدر خاشع اوموزلری دوشمش کوربنن کمسنه که تواضع
وتذلل وقتنده ایدر (فی صلاتهم خاشعون) بومعنایه‌در دیدیلر (ترجمه)
عظیما حرمتینه حق رسول هاشمینك هم * دخی آل ایله ابرارك که انلردر سکا خاشع

الهی فانشرنی علی دین احمد * منیبا تقیا قانتا لك اخضع

(انشر) اکرم وزننده افعالدن امردرکه همزهٔ قطعیه‌در آخر عمرمه دك دائم
وبقاده دخی انك اوزرینه قائم ایله دیمکدر (احمد) غیر منصرفدر لکن وزن
ایچون جر وتنوین قبولی الزام اولندی ایکیسنی معا التزامدن ایسه قاعده اوزره
جر موضعنده مفتوح قیلوب وفتحه یی اشباع ایله بلاتنوین احمدا دیمك دخی
سلیس کوربنور لکن ابلغیت شاید که بوصورتده اوله (قانت) مطیع (ترجمه)
نصیر ادین احمد اوزره زنده قیل بنی دائم * سکا راجع دخی امریکه راضی
متقی خاضع

ولا تحرمنی یا الهی وسیدی * شفاعته الکبری فذالك المشفع

(تحرم) ایکنجی بابدن اولوب نون تأکید لاحق اولمش بنی مظهر حرمان ایله
دیمك حتی ضیق معاشه مبتلا اولان کمسنه یه محروم دیرلر که (للسائل والمحروم)
محارف یعنی تنکدست ایله تفسیر اولنمشدر زوائد نعم الهیه‌دن حرمان صاحبی
دیمك اولور (شفاعت) رجا ونیاز وطلب (کبری) عظمی دخی نسخه‌ده
(ذالك) احمده اشارتدر (مشفع) تفعیلدن مفعول صیغه سیله مقبول الشفاعه
دیمکدر (ترجمه) خداوندا بنی محروم دلخواه ایتمه فضلکله * شفاعتدن
حبیبك اولدیغی کون جمله یه شافع

وصل علیه مادعالك موحد * وناجاك اخیار بباب رکع

ماوقتیهٔ دوامیه‌در (موحد) تفعیلدن فاعل صیغه سیله درپناه ٥٨ ومحبوب ٥٨
ودلاویز ٥٨ ایله همعدد در جناب حقی بردر دیو اقرار ایدوب واول صیغهٔ اقراری
تکرار ایدن کمسنه‌درکه مصدری توحیددر تفرید معناسنه‌در وصیغهٔ توحید
هیللدر که لا اله الا الله کلمهٔ جلیله سیدر بو کلام مجید افضل الذکر اولدیغی اثر له
ثابتدر وتکثیر ذکر ایله موحدین آیات عدیده ده مأمورلردر لکن بعض
مفسرین نقللری اوزره ذکرك کثرتی عند الله تعالی نه رتبه ده ثابت اولور
حرف زاده افاده اولندی اشته اهل ذکرك دعاسی مستجاب اولمسنه ودعالرینك
قبولنه دلالت ایدرکه (ارغبوا فی دعاء اهل التصوف) حدیثی ولوضعیفا وارددر
وانلرك قلت علایق معناسنه اولان فقرلری اختیاریدر معاشلرنده ثقلت

چكمزلركه ذكردن اعراض اهلى حقنده (فان له معيشة ضنكا) بيوروب
وعقباده دخى (ونحشره يوم القيامة اعمى) وارد اولدى وحديث آتيده سهو
تعبيرينى دخى مجاهده‌نك كثرتى بيان ايلديكى معنى تأييد ايدركه كثرت ذكر اصلا
نسيان سبحان طريان ايلمز ديمك دكلدر ديدى زيرا غفلتدن ترك مضرتده اشددر
ديديلر * واسفار الصباح ده امام مرصفى تنوير آسمان بيان ايدوككه ابوهريره
رضى الله عنه مكحول تخريجيله روايت ايدر جناب هادى امت عليه التحيه
بيورمشلركه بركسنه اهل تصوفك صداسنى استماع ايليه يعنى دعالرينى ايشيده
وانلره آمين ديميه عند الله غافلين دفترينه قيد اولنور وقطب قسطلانى شافعى كه
ترجمه سى طبقات اسنويده وغيريده مسطوردر (تحفة المراد والمفيد فى طبقات
المراد والمريد) اسمنده برتأليفنده تصريح ايدركه انبيادن بعضيلرى حق تعالى دن
نقل وحكايت بيورمشلركه برقولك بنمله شغلى كنديسنه غالب اولسه همتنى ولذتنى
بنم ذكرمده قيلاورم وانك همت ولذتنى بنم ذكرمه خاص ايلديكم وقتده بكا عاشق
اولور وبنده دخى اكا عاشق اولورم يعنى محبت ايدرم پس انك ثمرمسيدركه ميانه ده
اولان حجابى رفع ايدرم تا سهو ايلدكده اول قولم سهو ايلمز بويله اولان قوللرمك
سوزلرى كلام انبيادر يعنى حقدن خبر صادق ويررلر اشته انلردركه اهل ارضه
عقوبت وياعذاب مراد ايلديكمده اول عقاب وعذابه مستحق اولنلردن عذابى
انلر حرمتنه صرف ودفع ايدرم بيورمشلركه مسلسل بالقسم حديث قدسيده
فضائل سورة فاتحه دن (ويلقانى قبل الانبياء والاولياء) كلام لطيفنده بومعنى
دخى ملحوظدر ديديلر (ركع) خضع كبيدركه راكعك جمعيدر بونده ركوعدن مراد
التجاور جاومناجاتدر وركوع صلات نمازاديان سابقه ده بوقدر انكيچون جمله
اركان معلومه يه ركعت تسميه اولنوب سائر اجزاسندن بريله بشلم قيلنمدى
(ترجمه) صلات ايله حبيب اكرمه يارب موحدتا * دعا ايده مناجات ايله هم اخبار
اوله راكع (ذيل) اما عبد الرحمن سهيلينك عينيه التى بيت مناجاتى واردركه
امام عبد الرحمن سيوطى ١٥٨١ وامام عبد الرحيم اسيوطى انلرك ذيلنده دعا
مستجابدر ديو تصريح ايدرلر بعض ابيات نسخه دخى كوريلوب اون ايكى بيت
اولمق اوزره عبد فقير شرح ايلمشمدر بو محلده اتفاقى اولان شش بيت تبركا يازلدى
يامن يرى مافى الضمير ويسمع * انت المعد لكل مايتوقع * يامن يرجى للشدائد كلها
يامن اليه المشتكى والمفزع * يامن خزائن رزقه فى قول كن * امنن فان الخير
عندك اجمع * مالى سوى فقرى اليك وسيلة * فبالافتقار اليك فقرى ادفع *

مالی سوی قرعی لبابك حیلة * فلئن رددت فای باب اقرع * حاشا بجودك ان تقنط عاصیا * الفضل اجزل والمواهب اوسع (نطق)

قدم لنفسك فی الحیاة تزودا * فغدا تفارقها وانت مودع

(تزود) تفعل بابندن مصدردر زاد یعنی آزق تدارك ایلمك (مودع) تفعیلدن مفعولدر یعنی وداع اولنورسین مفارقتدن کنایه‌در (ترجمه) بوکون نفسك ایچون تقدیم زاد آخرت قیل * یارین اکا الك ایرحز اولورسین پس مودع

واهتم للسفر القریب فانه * انأی من السفر البعید واشسع

(اهتم) اهتمامدن امردر (انأی) اشسع ایله وزن ومعناده بردر ابعد کبی که بك ایراق دیمکدر (یعنی) کل آت قریب مفهومنجه کل یوم ولیلة زوال وانقضا اوزره اولان طریق عمری قطع ایله تقرب ایدن اجل کاورصکره اندن بعید وبلکه هیچ نهایتی یوق برسفر دخی ظهوور ایدرکه سفردار بقادر بو دار دنیا مسافرخانه ومزرعهٔ آخرتدر انده تدارك اولنان توشه سفر بقاده نواله وسرمایه اولسه کرکدر اشته بوبر وقوعی یقین سفردر که نیجه اسفار دور ادوردن دخی ابعد واصعبدر که عوقی دخی یوقدر پس اکا اهتمام ایلمین کمسنه شاعرفقیر کبی صفر الید فالمنی امرمقرور درکه دیمشلر * نه فکر زاد رحلت وارنه خود تهیهٔ سفر سنده * مکر که ارتحال ملك عقبایه ایناغمزسین (ترجمه) قریب اولان سفر ایچون زیاده اهتمام ایت * بعید اولان سفردنکه اودرابعد واشسع

واجعل تزودك المخافة والتقی * وکأن حتفك من مسائك اسرع

(مخافت) خوف (حتف) موت (مسا) اخشام که صباحك ضدیدر کیجه مراددر سرعتنده ضرب بدندرز یرا نصفی مقداری نوم ایله زائل اولور (ترجمه) بوکون زاد بقایی خوف وتقوا ایله زیرا * کیشینك موتی وصلنده کیجه‌دن اولدی اسرع

واقنع بقوتك فالقناع هو الغنی * والفقر مقرون بمن لایقنع

(اقنع) دردنجی بابدن امردر قناعت ایله وراضی اول دیمکدر قناعت قسمت ازلی یه رضادر که بوکون ممکن اولان مقداردن دخی زیاده یه حریص اولمیوب اکا راضی اوله که لبید شعرنده بیورور * فمنهم سعید آخذ بنصیبه * ومنهم شقی بالمعیشة قانع * ودخی دیمشلر * العبد حران قنع * والحر عبد ان طمع * وبو مثلده کلمش خیر الغنی القنوع وشر الفقر الخضوع (ترجمه) قناعت ایله قوتکه سن قناعت بیل غنادر * اولورلر مبتلا فقره اولار کیم اولمزا قنع

واحذر مصاحبة اللئام فانهم * منعولك صفو ودادهم وتصنعوا

(منعولك) منعوا عنك تقديرنده در ویاخود صفو لفظندن خافض منزوعدرکه عن صفو تقدیر اولنور (تصنعوا) تفعل بابندن جمع مذکر تصنع اصلی یوقدن برامری اظهار ایلمک که لسان نامه ده دخی انك قول وفعلی مصنعدر دینور یعنی جعلی محبت اظهار ایدوب درونده اولمامق وبلکه عداوتی اولمقدر خصوصا وقتمز رجالی وانلردن دخی ذکر وتوحیدك خیر وبرکتندن خالی اولنلرکه محضا حطام دنیا ایچون جلب قلب کارلری اولان زهدبارد اهلی مرائی البته ذوالوجهین وذواللسانین اولور یعنی لسان نطق وبیانی زبان جنانی ایله متحد اولمز حتی جمله دن زیاده نمایان اولان خاصه لری اهل توحیده عداوتدر مع هذا الفت وعرض محبت وتملق وبلکه تقبیل دست ودامن وپرستش نفاقانه وتبصبص سکانه ایله کله مداهنه دن قاچمزلر که مظهر اثر نبوی اولمشلردر زیرا اثرده کلمشدرکه برکسنه بنم ولی قوللرمدن بریله دخی عداوت ایلسه فی الحقیقه مبارزه بالحرب یعنی بنمله جنکه آغاز ایلمش اولور پس زهد خشکی سببیله بویله اولان کسنه بی بن مظهر خسران ایدرم دیو حدیث قدسی وارد اولدی وشرعا اول رفتاردن منع وتعزیرلری اشباهده مصرحدرکه سابقا یازلمشیدی مثلا خدمت سنبل سنان وجناب امی سنان وسائر کبار کرامك درکاهلرینه واروب (فاستعینوا امرشریفنه امتثال ایله اجلال ایدنلره تعرض ایدوب کندی فعلا حواله سیف وسنان عداوت ایلدیکندن قطع نظر قولا دخی تکدیر ایدوب بخش وعطایه انلر قادر دکللردر انلردن استمداد ایلمك اصنامه پرستش کبی کفردر دیوب وشیخنه توجه ایله حالنه صورت ویروب ذکر شریف برله ترزبان اولان فقرای سالکانه بت پرستلر تعبیر ایله بینلرنده اصطلاح ایدن قافی * بو ایکی یوزلی اولمغی سرمایه جمع مال ایلیوب صورت حقده اظهار بطلان ایله طریقت محمدیه بودر یعنی حقی برلمك اکا منحصردر دیمك امثالی مزخرف سخن ایله طریق تصفیه یی رد کلی ایدوب اعمی کبی اولان طالب حقه رهزن حیف اولمق ایچون اختیار ایلدکلری رفتار وکفتاره تصنع دیرلر اکر بیلوب ایدرسه نفاق واکر بیلمزسه دخی جهل عذر اولور مقوله سندن دکلدر حقی بولوب بیلمك فرض عیندرکه (من کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی واضل سبیلا) طریقت سالکی اولمق اکرچه حقدر لکن امور دینیه ده فضله دردینلمز زیرا جواب ویردیلرکه لب لباب شریعت اولوب انك امری واجب اولدیغی نقلا وعقلا ثابتدر ازجمله (انیبوا الی الله وابتغوا الیه الوسیلة)

كريمه سنده امر وجوب ايچون اولمق و(فاسئلوا اهل الذكر) كريمه سنى دخى محذور اولميامغله ظاهرندن صرفه موجب بوقدر ديدیلر نبوت اگرچه مختوم ايسه دخى اول درجه يه يعنى قدم نبى ايله مكرم ولى الله البته موجود اولوب وولايت دخى اصح قول اوزره وهبى ايسه دخى لكن اول درجه ومرتبه يه وصلت وعنايت ولايته محل اولمغه صلاحيت وقابليت پيدا ايلمك كسبى اولديغى متفقدر سائر احاديث ونقول دخى محللرنده مبسوطدر وعقلا دخى دليللرك برى امت مرحومه ضلالت اوزره اجتماع واتفاق ايلمك وبيك ييلدن زياده زمان استصحاب ايله باقى قالوب بودين مبين ايچنده وارد نجه كثرت وقوت بولمق امر باطل ايچون محالدركه باطل ايچون بركره حمله وصولت وارد رسكره مضمحل اولور قوت قدسيه ايله مؤيد اولميان امر بوقدر متانت بولمز وخدعه وحيله ده دوام اولمز غرضك حصولى وياعدمى ايله منقطع اولور اهل كفر ايله استدلال اولنورسه انلرك اكثرى موحد اولوب شريعت منسوخه يه تابع اولمشلردر اصل دينلرى باطل دكلدر منسوخدر خصوصا انلر درونلرنده اولان امرك خلافنى اظهار ايلمزلر درون وبيرونلرى آلودهٔ كفر اولمقده يكساندر رومن وجه باقلسه انلر لحكمة ابقا اولنديلر كه دولت اسلامك حقانيتى صورتنما اولمغه انلر آيينه دركه ديمشلر * مقابل بربرينه كفر وايمان * انك كيم كفرى يوق ايمانى يوقدر * ومحل نزاع كفر دكلدر بلكه اسلاميلردن دزد صور اولان اهل تصنعدر (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا) (حاصلى) صحبت مؤثره درزهر قاتل كبى سبب هلاك اولور اول حال اوزره اولان كسنه لركه سندن محبت صافيه يى وياسنى تصفيهٔ محبتدن باطن ومعناده منع ايدوب صورت ظاهرده دوست كورينن اهل خدعه لئيملرك كار مصنعلرندن كنديكى محافظه ايچون صحبتلرندن احتراز وتحاشى اوزره اول ديمك اولور (ترجمه) لئيملك صحبتندن احتراز ايله كه انك * دكلدر حبى صفوتدمسى ابدر مخدع

اهل المودة ما انلتهم الرضى * واذا منعت فسمهم لك منقع

(ما) دواميه (سم) آغو كه زهر ديدكلرى هر قتال نسنه دركرك نبات كركسه معدن اولسون لكن بين الناس معروف اولان بوغبار سبزدركه نحاسك كفيدر حتى زه رفتح وضمله دخى لغتدركه بوتنده نحاسك ذوبانى وقتنده آب رش اولنسه اوزرينه كلن غبار در اندن مأخوذدر (منقع) افعالدن مفعولدر سم منقع ديرلر تربيه اولنوب حاضر قيلنمش وبلكه سقى اولنمش ديمكدركه تحقق وقوعنه ايمادر (ترجمه) اگر خشنود ايدرسن لطفنه ايلر محبت * اگر منع عطا قيلسك اولود

لا تفش سرا ما استطعت الى امرئ * يفشي اليك سرائرا تستودع

(لا تفش) افشا واظهار ايلمه ديمكدر (يفشي) افشا ايدر معناسنه (سرائر) مساجد كبي جمعدر مفردي سريره هر سر وستر اولنان نسنه در بونده براي وزن منصرف اولدي (ترجمه) سن افشا ايتمه سري اول كسه كيم سا كه ايده * سكا آخردن اسراري اشاعتله مضيع

فكما تراه بسر غيرك ضايعا * فكذا بسرك لا محالة يصنع

(لا محالة) اول وآخري فتحله در يعني مبنيدر حيله مادهسندن خلو معناسنه اولان محالهدن اولوب لا اخلو يعني لابد معناسنه در لا محالة ضمله خطادر اكر محضا حيله معناسي مراد اولنوب لا محالة لاحيلة ديمك اولسه دخي فصيحي فتحله در روضمه لغت اولور (ترجمه) چو غيرك سريني افشا ايدوب ضايع ايدر اول * سنك سرلردخي انك كبي اولور مصنع

واذا ائتمنت على السرائر أخفها * واستر عيوب اخيك حين تطلع

(ائتمنت) امنيت مادهسندن افتعال بابنك ماضي مخاطبيدر سن امين اولدقده يعني سني امين عد ايدوب محرم اسرار قيلد قلري زمانده ديمكدر (اخف) افعالدن امردركه ناقص اولمغله جزمي سقوط آخريدركه جزادر (تطلع) افتعالدن تطلع مخاطبنك مجهوليدركه سن مطلع قيلنديغك زمان ديمكدر (ترجمه) امين اولور ايسك سره اني سن ايله اخفا * ايدوب ستر عيوب اخوان ايچنده اول مرفع

لا تبدأن بمنطق في محفل * قبل السؤال فان ذا الذنب شنع

(لا تبدأ) بدأ مادهسندن نهي حاضردر باشلمه ديمكدر نون تأكيد لاحق اولمغله البته ابتدا ايلمه ديمك اولور (منطق) نطق معناسنه مصدر ميميدر بونده سخن وكلام معناسنه اسمدر (اصطلاحده برآلت قانونيه دركه كار عايت ايلك ذهنك وكرده خطادن عصمتنه سببدر پس منطق علم عملي آليدر حكمت علم نظري غير آلي اولديغي كبي لكن آلته نسبتي قانونيدر ارباب حرفتك آلات جزئيهسي كبي دكلدر وعصمتي ذهنه تعلق ايدر علوم عربيه كبي دكلدر زيرا اودخي قانونيدر لكن اثر عصمتي لفظده ظاهر اولور پس علم منطقك اثري ذهنه تعلق ايلديكي جهتدن هر علمده مفيد اولمغله شيخ ابن سينا انك حقنده خادم العلوم بيورر وفارابي رئيس العلوم وسيد العلوم ديمشدر ونصير بو ايكي حكمي توفيق ايدوب

سيد القوم خادمهم ديدى لكن فرط توغلى فلسفياته وسيلهٔ اشتغال اولمغله تكثيرنى امام سيوطى تجويز ايلميوب مستقل تأليف ايله نهى ايدر زيرا شايدكه فلسفه فساد عقيده يه سبب اوله (محفل) مجمع وانجمن معناسنه (ترجمه) صقين فتح كلام ايتمه سؤالسز دكه مجلسده * كه ارباب عقول عندنده اولمشدر مشنع

فالصمت يحسن كل ظن بالفتى * ولعله خرق سفيه ارقع

(خرق) كسرر ايله صفت مشبهه در جاهل وعاجز معناسنه در (سفيه) خفيف العقل وآزغون (ارقع) قاف ايله وزن ومعناده احمقدر (مآل بيت) سكوتى نطقه ترجيحدر كه حضرت شيخ اكبر بيورر * ولئن ندمت على السكوت بمرة * فلقد ندمت على الكلام مرارا * ضرب ده (المرء مخبو تحت لسانه) كلمشدركه كشى كلاميله مستوردر اكر آغاز سخن ايدرسه كشف ستره ايدوب حد وقدرى ظاهر اولور (ترجمه) سكوتله كشى يه حسن ظن اولور بهر حال * اولورسه داخى نادان وسفيه واحمق ارقع

دع المزاح فرب لفظة مازح * جلبت اليك بلابلا لا تدفع

(مزاح) كسر ايله مصدر وضمه ايله اسمدر (لفظ) مصدر در رمى معناسنه لكن مطلق دكلدر بلكه اغزدن برنسنه يى آتمقدر زيرا (لفظت الرحى الدقيق) ديرلر دكرمن اونى طشره اتديغى زمانده كه اساس البلاغه تصريحى اوزره مجازا اولوربونده دخى كلمه يى آغزدن طشره چيقارمق معناسنه دركه تكلمده زبانزد اولمشدر وآخرنده اولان تارميهٔ تامى كبيدر (مازح) مزاح مذكوردن فاعلدر (بلابل) مساجد وزننده جمعدر مفردى بلبله وزن ومعناده وسوسه دركه شاعر ديمش واذا البلابل افصحت بلغاتها * فانف البلابل باحتساء بلابل * اى فانف الوساوس (ترجمه) دخى لاغ ولطيفه ايله چوق كره برسوز * كشى يه ضيق غم ايراث ايدر كاولمز موسع

وحفاظ جارك لا تضعه فانه * لا يبلغ الشرف الجسيم مضيع

(حفاظ) بربرينى محافظه ايلمك (جار) قوكشو كه همسايه ديرلر (مضيع) تفعيلدن مفعول صيغه سيله دركه ايكى كشى ميانده اولان محافظه ضايع اولدقده اول محافظه دن نمودار اولان شرف عظيم هر برينه نظرا ضايع قيلنمش اولور وضايع ايديجى ايكى جانبك بريدر صوفيهٔ كرام اول حفاظه رابطه ديرلر (ترجمه) دخى همسايه لك ايله حفظى كوزله ايتمه ضايع * اله كيرمز اورفعتله

والضيف اكرمه تجده مخبرا * عمن يجود ومن يضن ويمنع

(ضيف) قونق مسافر دينور مهمان كبى (يضن) بخل معناسنه كه ضنين بخيلدر (يمنع) يملع نسخه سى يوقدر (ترجمه) دخى مهمانه اكرام ايله وبره تا خبرساكه * جواد ايله بخيلى ايليه تميز اوله انفع

واد استقالك ذو الاساءة عثرة * فاقله ان ثواب ربك اوسع

(استقال) اصلى استقول درعفو جرمى طلبكار اولدى ديمكدر اساءة افعالدن مصدردر كوتولك (عثرة) سورجمك كه زله معناسنه در (اقل) عفو ايله ديمكدركه اسماء نبويه ده مقيل العثرات واقع اولدى اقال الله عثاره دعادر (ترجمه) اكر بر مجرم استعفاى زله ايلرايسه * انى عفو ايت ثواب حضرت اولدى اوسع

لا تجزعن من الحوادث انما * خرق الرجال على الحوادث تجزع

(خرق) اخرق لفظنك جمعيدركه موصوفنه مضافدر عجزه وجهله معناسنه در حوادث نانى اولك عينيدر ان مع العسر كبيدر وايكى نوع اوزره ردالعجز بو بيتده واقعدر (ترجمه) مصائبده صبرسز اولمه اول داناى كامل * حوادث اوزره نادانى رجالك اولدى اجزع

واطع اباك بكل ما وصى به * ان المطيع اباه لا يتضعضع

(لا يتضعضع) زبون اولمز معناسنه كه مصدرى تضعضع ذلت معناسنه در وبو بيت حقوق پدرانه يه رعايتى متضمندر لكن مراد والدينذركه اثرده اكثريا معا وامهات كبى تغليبا مذكورلردر اكتفا قيلمنمذدر حتى باباسنه عاق اولان كمسنه ابوينى ويا ممكن دكل ايسه برى قبرينى دخى جمعه كون زيارت معتادى اولسه بار دفتر سنه اسمى نقل اولنوردبو اثر شريف وارد اولمشدر (ترجمه) باباكه قيل اطاعت طوت وصيت ايتديكينى * مطيع اولان بابايه اولمز عالمده مضعضع

(نطق آخر) اتأمرنى بالصبر فى نصر احمد * فوالله ما قلت الذى قلت جازعا

(منقبه) ظهور نبوتدن سكزنجى سالده صناديد قريش اتفاق ايلديلركه هاشم وعبد المطلب اولاد لرى ايله منا كحه ومبايعه ومخالطه ايلميه لر وبو سياق اوزره عهدنامه تحرير وكعبهٔ مكرمه ديوارينه آويخته وتقرير ايدوب بو امرك تقررندنصكره اصحاب كرامه اذا واهل اسلامه زجر وجفا ايلمكه آغاز ايلديلر پس غيرت قرابت ايله ابو طالب پيغمبر عليه السلامى وسائر مسلمانلرى كندى قبيله سنه نقل وجمع ايدوب انده كفرهٔ قريشك تعذيلرندن حفظ ايلدى

پس غلالده تضییقه تصدی واوچ سنه بو وجهله تعدی ایلدیلربعده مطعم بن عدی وزهیر مخزومی وابو البختری امثالی کمسنه لرك اهل اسلام ایچنده اقرباسی بولنغله انلره مرحمة نقض عهد ایلیوب اهل اسلام مضایقه دن برمقدار تنفس ایلدیلر واول اوچ سال مدتده بر مرتبه محافظه ده ابو طالب مبالغه واحتیاط ایلدیکه حتی پیغمبر علیه السلام بر فراش اوزره آرام ایدوب سائر ناس خوابه وارد قده اول فراشدن انلری آخر فراشه نقل ایدوب اول محلك صاحبنی فراش نبوی یه وضع ایدردی بر کیجه تبدیل مکان پیغمبری ایلمك ایچون اوغلی حیدر کرارك دوشکنه کلوب امری افاده ایلدکده جناب حیدر ازجان انقیاد امر پدری ایدوب فراش نبوی یه وارد قدنصکره (یاابتاه انی لمقتول) یعنی ای بابام بن بو کیجه دست کفره ده شاید که شهید اولورم دیدکده پدری ابو طالب انی صبره ترغیب ایدوب بو پنج بیتی یاد ایلدی * اصبرن یا بنی فالصبر احجی * کل حی مصیره لشعوب * قد بذلناك والبلاء شدید * لفداء النجیب وابن النجیب * لفداء الاغر ذی الحسب الثا * قب والباع والفناء الرحیب * ان تصبك المنون فالنبل تبری * فصیب منها وغیر مصیب * کل حی وان تملی عیشا * آخذ من سهامها بنصیب * بو شعری پدرندن استماع ایلدکده انلر دخی جوابنده بو اوچ بیتی انشاد بیورمشلر که شرح اولنور وشارح برذی بو اوچ بیت مشروحك ذیلنده ابو طالبك اون ایکی بیت بربائیه قصیده سنی ایراد ایدرکه نصرت نبویده انشاد ایلمشلردر بو بیت اندندر * الم تعلموا انا وجدنا محمدا * نبیا کموسی خط فی اول الکتب (ترجمه) بکا صبر ایله امر ایتدك حبیب حقه نصرتده * سوزم حقدر که بالله بن اندن اولمزم جازع

ولکننی احببت ان تری نصرتی * لتعلم انی لم ازل لك طایعا

(طایع) مطیع وفرمانبردار (ترجمه) مرادم بودر انجق لر کوره سین نصرتم سنده * بیلورسین کیم هر امر یکه همیشه اولمشم طایع

وسعیی لوجه الله فی نصر احمد * نبی الهدی المحمود طفلا ویافعا

(وجه الله) ذات الله معناسنه ویبقی وجه ربك کبی ویا جهة الله مراددرکه ناوادن بدلدر الله بولنه یعنی رضاسی ایچون دیمکدر حق تعالی حقنده مغارب الزمان صاحبی یکرمی یدی عدد ماولات عد ایدرکه آیات واحادیثده وارد اولمشدر امام فخر تأسیس التقدیسده بیان ایلمشدر بری دخی وجه در (یافع) مرد کبیر که طفلك ضدی ومقابلیدر (ترجمه) بنم سعیم لوجه الله اولور نصر محمدده *

نبی هادی وطفل ایکن جید وکهل ایکن نافع (نطق دیکر)

یا عمرو قد حمی الوطیس واضرمت * نار علیك وهاج امر مفظع

بو یدی بیت دخی عمرو بن معدی کربك یدی بیت برشعرینه جوابدرکه اولی بودر
الان حین تقلصت منك الکلی * اذا حر نارك فی الوقیعة یسطع (حمی الوطیس)
تنور قزدی دیمکدرکه حرب شدت بولمقدن کنایتدرحتی اثرده دخی بوکنایهٔ مثلیه
وارد اولدیغی سبق ایلمشیدی (اضرمت) شعله لندی دیمکدر (هاج) قباردی
وقارشدی دیمکدر (مفظع) افعالدن مفعولدر فظیع یعنی قورقولی دیمکدر
(ترجمه) طوتشدی قزدی تنور وغا ای عمرو بدبخت * سکا رجعتله تهییج
اولمه ده امر فظایع

وتساقت الابطال کأس منیة * فیها ذراریح وسم منقع

(تساقت) یکدیکرینه سوق واداره ایلدی دیمکدر (ذراریح) قرمزی قوشلردرکه
سیاه نقطه لری واردر سمومدندر سیبویه دیرکه مفردی ذرحرحدر وسائر اهل
لغت ذروح ویاذراحك جمعیدر دیدیلر (سم منقع) برقاچ بیت مقدم یازلمشدر
(ترجمه) بهادرلر صونرلر بر برینه جام موتی * اوزهراب فنا آلودهٔ هر سم ناقع

فالیك عنی لا ینالك مخلبی * وتکون کالامس الذی لا یرجع

(الیك) ابعد فعلنك اسمیدرکه بندن بعید اول که سکا ضررم طوقنوردیمك محلیدر
(مخلب) طرنقدر لکن مستعاردرشدتی افاده ایچون زیرا انسانده طرنغه
ظفر دیرلر فار سیده ناخندر مخلب ارسلانده وحافر وسنبك آت وقاتر وحمار کبی
حیوانده ومنسم وفرسن وبخص دوه ده که کدی طرنغی کبی اولور وچنگال
طرنقلیده مرماة وقوشلرده ناب دیتور چنکال کبی (ترجمه) ایراغ اول ایرمسون
تا پنجهٔ قهرم سکا کیم * اولورسون دونکی کون کبی کاولمزداخی راجع

الی امرؤ احمی حمای بعزة * والله یخفض من یشاء ویرفع

(حما) محل محفوظ (ترجمه) بن اول مردم کایدرم قومیمی باعز حمایت *
حقیقتده ولی حقدر اولان خافض ورافع

انی الی قصد الهدی وسبیله * والی شرائع دینه اتسرع

(شرایع) شریعتك جمعیدرکه وزن ومعناده طرائق ومفردی طریقت اولدیغی کبی
(اتسرع) سرعت ماده سندن تفعل * بابنك مضارع متکلمیدر (ترجمه) بنم
قصدم هدایتله طریق ذی العلادر * بو کون بن دین حقی نصرته اولدم مسارع

ورضیت بالقرءآن وحیا ومنزلا * وبربنا ربا بضر وینفع

(قرءآن) فی الاصل سلطان ورجحان کبی مصدردرکه مصدریتله آیت کریمه ده (ان علینا جمعه وقرءآنه) وارد اولمشدر صکره ما بین الدفتین کتاب کریم وفرقان حکیمه اسم اولمق اوزره نقل اولندی (وحیا) یعنی طریق وحی ایله (ومنزلا) وطریق توسیط ملك ایله موصوف اولان کلام الله که کلام نفسی یه دال اولان حروف واصوات ایله بزلرادا ایدرز بو خسه خلق وایجاد طریقیله دکلدر (یضر وینفع) دخی رب العالمینك صفتلریدرکه کنایه سنزلك ضرر ونفع حاللرینك برینه قدرتی اولمیان بتلری اله اتخاذ ایلدیکز کبی دکلدر بزم ربوبیت واحد تعالایه رضاداولمامز دیمکدر (ترجمه) دخی قرأنه راضی یم که اولدروحی منزل * دخی مولایه راضی یم که اولدرضار ونافع

فینا رسول الله اید بالهدی * فلواؤه حتی القیامة یلمع

(لوا) سنجاق شریفدرکه تفصیلی یازلمشدر (یلمع) لمعان ایدر یعنی نور نبوت اندە کارکر اولدیغنك اثری ظاهر ومیمنتی باهر اولوردیمکدر (ترجمه) رسول الله بزلرده مؤید باهدایت * لوای نصرت دینی کیدرتا حشره لامع

(نطق آخر) اودی باغشم دهرکان بأمله * نخرمنجدلا فی الارض مصروعا

(اودی) واو ایله ماضیدر هلاك اولدی دیمکدر تعدیه سی مفعولنده اولان حرف جردن نشأت ایدوب هلاك ایلدی دینور (دهر) فاعلیدر (اردی) را ایله دخی نسخه در معنالری بردر لکن نفس متکلم اولوب دهر منصوب اولمق نسخه سی یوقدر (اغشم) عملدروزن فعل ده بولنمغله غیر منصرفدر منجدل انفعال بابندن فاعل صیغه سیلەدر خصومت وجدل سببیله مغلوب وروی زمینه دوشمش یاتر دیمکدر (مصروع) دخی مطروح دیمکدر (ترجمه) دهر قیلدی هلاك اول اغشمی اوزلردی دهری * یقلدی خاکه مصروح اولدی اولدقده مصارع

قد کان یکثر فی الکلام تسمیعا * حتی سما بحسامه ترویعا

(تسمیع) اینسدرملك که تشنیع معناسنی دخی یازدیلر ولفظنی دخی نسخه ظن ایلدیلر (ترویع) وزن ومعناده تخویفدر قورقتمق (ترجمه) بزه تشنیع وتکثیر کلامی قیلدی حتی * بزی تخویف ایچون شمشیرینی ده اولدی رافع

فعلوته منی بضربة فاتك * ما کان یوما فی الحروب جزوعا

(علوت) عالی اولدم دیمکدر بونده ضرب ایلدم وغالب اولدم دیمك اولور (فاتك) ان غافل ایکن باصوب قتل ایدن (ترجمه) عجب برضرب ناکاه ایله اولدم اکه عالی * که اول ضربله اولمز حرب ایچنده کمسه جازع

من كان ينكر فضلنا وسنائنا * فانا على للا آله مطيعا

(سنا) رفعت وعنوشان (انا) وزن ایچون اشباع اولندی دأب شعرا ککبی بو مقطعده اعلرین یادایلدیلر (ترجمه) کیم انکار ایلیه فضلم بنم هم رفعتم کیم * بحمدالله علیم اولمشم مولایه طابع (نطق دبکر)

هل يقرع الصخر من ماء ومن مطر * هل يلحق الريح بالا آمال والطمع

(یقرع) ضرب ایله اثر پیدا اولوردیمکدر (ریح) روزکاردر بونده مساعدهٔ روزکار تعبیر اولنان دولت وقوت وغلبه مراددرکه کتاب کریمده دخی (تذهب ریحکم) بو معنایه کلمشدر فی الاصل روحدر اولی مکسور قیلمغله واو یایه منقلب اولمشدر (ترجمه) سنك خارایه اثر ایلرمی هیچ ماومطر * دولته مقرون اولورمی هیچ آمال وطمع

انا علی ابو السبطين مقتدر * علی العداة غداة الروع والزمع

(ابو السبطين) حضرت مرتضانك کنیه سیدر سبط حفید ایله یکساندر قزاوغلی واوغل اوغلی دیمکدر وولد الولد معناسنه در سبطین حسنین حضرتلریدرکه بری حسن وبری حسین ایکسی دخی سبط نبی یعنی کریمه زادهٔ پیغمبریدرکه حضرت فاطمه دن قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشلردر احوال واسمالری کرات ایله بالاده افاده اولنمشدر (عداة) عادینك جمعیدر غازی جمعی غزاة کلدیکی کبی (غداة) صباح معناسنه لکن بونده یوم مراددر یعنی خوف وحیرت کونی حیران وسرکردان اولمیوب بنه دشمنه غالب اولمغله اقتدار صاحبیم دیمکدر (روع) قورقق خوف کبی (زمع) سرکشته وحیران اولمق (ترجمه) بن علیم هم ابو السبطین کنیه مدربنم * خوف اعدا وقتی قدرتله بنم اول دمده مع (رجز)

يا لهف نفسي قتلت ربيعه * ربيعة السامعة المطيعه

(ربیعه) برقبیله نك باباسیدرکه برادری مضر ایله پدرلری نزاره وارث اولور جمله مالك نصفنه بدل موجود اولان آتلرینی قبول ایلدکده ربیعة الفرس دیو تلقیب اولندی وماعدا امالی التون ایدوب مضر انی اخذ ایلمکله مضر الحمراء ایله نام آور تقلیب اولدیغی ذکر اولنمشیدی نزار مرء بور معد بن عدنانك اوغلیدرکه عمود نسب شریفدندر (ترجمه) دریغا اول ربیعه قتل اولندی حرب اولوب لامع * کلام حقی سامع امره هم اولور ایدی طابع

بيعتها كانت بها الوقيعه * بين مجاني سوقها والمبيعه

(وقیعه) مقاتله در وغیبت معناسنه دخی کاور (مجانی) مجنیه نك جمعیدر

اكری برلردەرلك وزقاقلرك دونوب صپاجق محللریدر (سوق) زقاق كەانده مزایده اولنوب بازارقوریله وانك زقاق باشلری محل جمعیت اولور (مبیعه) محل بیع كەسوقك عطف تفسیریدر (ترجمه) ایشتدم انده اولمش حادثانك بیریسی واقع * محل اجتماع اولان مكان خلقی اولوب جامع

فما بها نقصة ولا وضیعه * ولا الامور الرثة الشنیعه

(وضیعه) برامرده اولان عیب سببیله رفیع اولمق ملحوظ ایكن وضیع یعنی الچق اولوب اعتباردن ساقط اولمق (رثه) رثیث وپریشان اولمق (ترجمه) جدالە باعث اولان نقص یوق اندە اوله واضع * پریشان انده برامر شنیع اولمز ایدی واقع

كانت قدیما عصبة منیعه * ترجوا ثواب الله بالصنیعه

(عصبه) لفظ قرآنیدراون عدددن زیاده كسنەیه دیرلر تاقرقه وارنجه (منیع) صرب اولان امر كەصعب ودشوار دیرلر (صنیعه) خوش اولان امر كە كارنیك یعنی رضای خدایه مقرون اولان فعل (ترجمه) نیچه دمدن بری اولمشلر ایدی زمرۀ جامع * اولورلر ایدی كارخیر وجلب نفعله قانع

ومرة انسابها ولیعه * قالعة اصوا نهار قیعه

(مره بن عوف) برقبیله رئیسیدركه نسلی قیس عیلانه واصل اولور (دعی) فعلنك مقدما مفعولیدر (ولیعه) یلان سوز كاذبه كبی (قالعه) قاف ایله قدم قالعة نقدبرنده درمراد حین مصارعه ده تزلزل اوزره اولوب ثباتی اولمیان اياقدر فا ایله دكلدر (رقیعه) قاف ایله اولان نسخەیه كوره فعیل بمعنی مفعول اولوب مهجویا محجو یعنی نظما ویانثرا هجو اولنمش وفا ایله اولان نسخەیه نظرله جهیر یعنی قالك وبدسسلی جهنی الصوت دیمكدر (ترجمه) ومره برقبیله در نسبده كذب ایله شایع * ثبات پالری یوق خوفله هر برلری جازع

لیست كاصوات بنی الخضیعه * دعا حكیم دعوة سمیعه

(خضیعه) ات وسائر حیوانك قارنندن ظهور ایدن صدادر (بنی الخضیعه) اول صدا اكندیده اولان حیوانلردر (دعا) مفعولی مقدما مذكور مره در (حكیم) فاعلیدر جبله نك اوغلیدركه ربذه ده قتل اولندی ابوذر صحابی اول قریه ده مدفوندر (دعوة) فتحله ضیافته چاغرلمق (سمیعه) سمعا وطاعة دینلمش یعنی اجابتدن كنایتدر (ترجمه) اوصوته هیچ خضیعه بكزه مز كویا اولور فازع * حكیم ایتدكده دعوت اولدخی اولمش ایدی سامع

من غير ما بطل ولا خديعه * نال بها المنزلة الرفيعه * فى الشرف العالى من الدسيعه
(بطل) ضمله بطلان (خديعه) خدعه وحيله (منزله) مرتبه (وسيعه) عطيه
(ترجمه) اودعوت خدعه سز برامر خیر ایدی دخی نافع * انكله رفعته نائل
اولوب اولدی چومه لامع * اكا عالی شرف برله وبرلدی فضلهٔ واسع (ذیل)
بو رجزده مأمول اولان حلاوت علویه وبلاغت مرتضویه موجوده اولمامغله
دسیسه اولمسی فصحایه هویدادر

(الغين المعجمه)

ارى المرء والدنيا كمال وحاسب * يضم عليها الكف والكف فارغ
(ترجمه) مرد ایله دنیایی کوردم مال ایله کاتب کبی * واضع الید اولمشیکن
دستی پرسفر وفراغ

(الفاء)

يا صاحب الذنب لا تقنطن * فان الا له رؤف رؤف
(لا تقنطن) نون تأكيد مخففه ايله در رحت رحماندن اميدى كسمه وحقك
مغفرتندن مأيوس اولمه ديمكدر (رؤف) اسماء حسنادن فعول صيغه سى
مبالغه ايله رأفت واحسان وبلا علة زياده مرحمت صاحبى ديمكدر تكرارى
تأكيد اوتسليتى تشديد ادر (ترجمه) اى كنهكار امت اولمه فضل حقدن
نااميد * كيم خداقوللارينه غايت رؤف اولدى رؤف

ولا ترحلن بلا عدة * فان الطريق مخوف مخوف
لا ترحلن) نون مشدده ايله البته كوچمه يعنى تدارك لازمه حال ايلمدكجه ارتحال دار
جلال ايلمه ديمكدركه (ولا تموتن الا وانتم مسلمون) اى متزوجون * قبيلندن اولور
(عده) ضمله در بر حادثه نابهنكام ظهور ايدرسه زحمت وثقلتى خفت بولمق ايچون
ادخار اولنان مال وسائر لازمهٔ حالدر سلوك طريق ايدن مسافرك زاد وزواده سى
وسيف وسنان آماده سى كبى كه كلام مجيدده دخى (جمع مالا وعدده) انكله تفسير
اولندى اكرچه حق تعالى رؤف ورحيمدر لكن الله كريمدر ديوب تكاسل
وتكاهل ايلك اربابنه (ما غرك بربك الكريم) كريمه سيله توبيخ وارد اولدى
زيرا خوف طريق دركاردر خصوصا بركره مسلوك اولميوب وسالكاندن دخى
عودتى معتاد اولميان طريق اوله يدى عقبه دن عبارتدر ديمشلردر حاصلى
حق تعالى اكرچه غفور ورحيمدر لكن عدالتى دخى امر عظيمدركه بيورر
(انى انا الغفور الرحيم وان عذابى هو العذاب الاليم) حلمك غضبى شديد اولوركه

اثرده (اتق غضب الحليم) وارد اولدی ترکیده دخی بواش آت ضروب مشهوره
دندر انکیچون (اعوذ بك منك) بیورلدی (ترجمه) زادراه اولسون مهیا صکره
اول راحل مدد * کیم طریق آخرت غایت مخوف اولدی مخوف (نطق آخر)

یامن عدا ثم اعتدی ثم اقترف * ثم ارعوی ثم انتهی ثم اعترف

(عدا) تجاوز ایلدی دیمکدر (اعتدی) انك مبالغه سیدرکه ایکیسی دخی
ماضیلردر (اقترف) کسب ایلدی دیمکدر لکن کسب اسا ئتده استعمالی غالبدر
(ولهذا الاعتراف زوال الاقتراف) دیمشلردر یعنی جرمه معترف اولمق مکسوبی
اولان سیأتی ازاله یه وسیله در (ارعوی) اجتناب ایلدی دیمکدر (انتهی) ترك
ایلدی یعنی نهی منکر شرعی یه امتثال ایلدی (اعترف) صاحب جرم وکنهکار
اولدیغن اقرار ایلدی دیمکدر بن نه یاپدم بو فعل مکر صوجیدر دیو تبرئهٔ نفس
ایلیوب صغیر وکبیر کناهی استصغار وتحقیر ایلیوب بلکه امان درجه سنه کلدی
یعنی بو حال کندیده حاصل اولمق علامت خیردر اشته بویله اولان کمسنه نك حکمی
بیت ثانیده کلورکه معنای بیت اکا مرهوندر شعرده بویله اولنلره مربع ورباعی
دیرلر وبو کریمهٔ جلیله بو وجهله دخی اقتباس وتضمین اولنمشدر (یستوجب العفو
الفتی اذا اعترف * ثم انتهی عما اتاه واقترف * کقوله (قل للذین کفروا ان ینتهوا
یغفر لهم ما قد سلف (ترجمه) ای ایدن ظلم وتعدی ایچره اوقاتن تلف *
اعتراف جرمله تائب اولان خیر خلف

ابشر بقول الله فی آیاته * ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف

(ابشر) افعالدن امردر مسرور اول دیمکدرکه (ابشروا بالجنة) کریمه سنده
واقعدر ندانك جوابیدر لفظی ومحلی مجزومدر یاخود مضارع علی نفس متکلمیدر
ضم شین وقطع همزه ایله در آخری وزن اسا کندر بن مسرور اولورم ویا مژده ایدرم
دیمکدر مادهٔ بشارت قول الله درکه آیات کریمه ده وارد اولمشدر نظما مصرع
ثانی اولمق اوزره اقتباس بیورلمشدر واقتباس حرفیسینك بیت اوانده یازلمشدر
(سلف) آیت کریمه ده ماضیدر (اقترف) واعترف کبی برای وزن وقافیه
موقوفدر شارح میمدی مصدردر دیدیکی خطا کارانه در (مآل) لفظی آیت
بو اولهکه اکر نهی منکرده قبول ایله منتهی یعنی تارك منهیات اولورلرسه ارتکابات
سابقه لری ایله حاصل اولان کناهلری (عفا الله عما سلف) حکمنجه مغفرت
اولنوردیو وعد کریمدرکه بالاده (ارجی الآی) ده دخی افاده اولمشدر (سانحه)
معلوم اولسونکه وزن عروضی یه مطابق اولور آیات نظم کرام واحادیث عظام

اكثرمن ان يحصادركه ايكيسنده دخی اوقچی زاده نشانجی محمد بيك افندينك
برتأليفی واردروامام لقانی جوهره سی شرحنده ومنلازاده امين افندی دخی
فوائدخاقانيه سنده غواص دريای فضيلت اولوب هر بحردن بردرۂ كريمه پيرايه
سلك تصريح ايلمشلردربعضيلری بونلردر
بحرطويلدن * فمن شاءفليؤمن ومن شاءفليكفر * بحربسيطدن
* ليقضی الله امرا كان مفعولا * كاملدن * والله يهدی من يشاء
الی صراط مستقيم * هزجدن * تالله لقد اثرك الله علينا * سريعدن *
قال فما خطبك يا سامری * متقاربدن * واملی لهم ان كيدی متين *
ونظمده اولان بو آيت كريمه رجزدندركه وزنی برمصرعده سالما اوج كره مستفعلن
اولوركه عروضده (ع) رجزفان مالولنان عن موعد * بيتی ميزانيدر (ترجمه)
مغفرتله قوللری تبشيرايدوب قول كريم * ديدی بكيم ان ينتهوا يغفرلهم ما قدسلف

(نطق ديكر) ان كنت تطلب رتبة الاشراف * فعليك بالاحسان والانصاف
(اشراف) شريفك جمع قلتيدر (ترجمه) اكرسن اولدكيسه طالب هررتبۂ
اشراف * ايده كوروصف ذاتك دمبدم احسان ايله انصاف

واذا اعتدی احد عليك نخله * والدهر فهوله مكاف كاف
(خل) امردرسبيلنی تخليه ايله ورهاويريعنی بوش قوديرلر (دهر) مفعول معه در
پس بونده الدهر هوالله حديثی حقيقت اولور (مكاف وكاف) آخرنده اولان
يالراجتماع ساكنين ايچون اسقاط اولنديلر لكن كسرفاء ينه اشباع اولنور
(ترجمه) سكا ظلم ايتسه بركسه آنی حقه حواله قيل * مكافاتن انك حق
دهرايله ايلرسن اول دل صاف (نطق آخر)

لا تبخلن بدنيا وهی مقبلة * فليس ينقصها التبذير والسرف
(تبذير) بونده اعتدالدن وسرف كبی سخادن عبارتدر زيرا رتبۂ سفاهتده
تبذيرواسراف آيت كريمه لرايله منهی ومشددلردركه بيورر (ان المبذرين كانوا
اخوان الشياطين وان الله لا يحب المسرفين) لكن مراد مشاكله دركه مراعاة
نظيردخی دينور بخلدن مصرع اولده نهی ايلدی پس بخيل عندنده سخا تبذير
واسراف قبيلندندرانك لساندن وزعمی اوزره سخادن تبذير وسرف تعبير
بيورلدی (ترجمه) صقين بخل ايتمه دنيايه سكا اقبال ايتدكجه * انی نقص
ايلمز فرط سخا وبذل ايله اسراف

وان تولت فاحری ان تجود بها * فالشكر منها اذا ما ادبرت خلف

(خلف) عوضدر بو بيت (لئن شكرتم لازيدنكم) آيت كريمه سيله مؤيد درواترده دخي كلمشدركه هرشب آسمان اوزره بر ملك امرحق تعالى ايله ندا ايدركه يارب اهل سخايه خلف واهل امساكه تلف وير (ترجمه) اكرادباراىدرسه پس بنه احسان اولور اولى * كه شكر ايله سنك احسانكى مولى ايدر اضعاف (نطق آخر

مالي على فوت فائت اسف * ولا تراني عليه التهف

(اسف) غم وفسوس كه تأسف ماده سندندر (التهف) حزن معناسنه اولان لهفدن افتعالك نفس متكلمى (ترجمه) بن ايتمم فوت اولان شيئه تأسف * كرى دوغمز چو بمعنى تلهف

ماقدر الله لى فليس له * عنى الى من سواى منصرف

(ترجمه) خدانك باكه تقدير ايتديكى شئ * كيدرمى غيره هيچ ايتمم تصرف

فالحمد لله لاشريك له * مالى قوى وهمتى الشرف

(ترجمه) حمد حقه كه بوقدر هيچ شريكى * ضعيفم بن بكا همت شرفدر

انا راض بالعسر واليسار فما * تدخلنى ذلة ولا صلف

(يسار) غنا معناسنه (انا راض) يرينه رضيت نسخه در (صلف) حديني تجاوز ايلمك (ترجمه) بن عسرو يسره راضى يم كه زيرا * ايكيسنده دخي يوق ذل تعسف (نطق ديكر)

كم من عليم قوى فى تقلبه * مهذب اللب عنه الرزق ينحرف

(كم) تكثير ايچون (تقلب) تصرف يعنى عقل معاشى تام اولمق (ينحرف) يتخلف معناسنه يعنى قصور اوزره اولور (ترجـمه) چوق كسنه وار عليم وهم تصرفده قوى * عقلى كامل لكن ايلر رزقى اندن انحراف

كم من ضعيف سخيف العقل مختلط * كانه من خليج البحر يغترف

سخيف) ضعيف ايله يكساندر لكن بونده مقابله قرينه سيله ضعف معنوى مراددر يعنى ظاهر صورتده ده ضعيف وباطن سيرتده ده ضعيف عقل معاشده حيران وخلط خلط حق ايله نقصان (خليج) بونده دريادر لكن دريادن بولنمش نهردركه ديل وليمان ديرلر مثلا اسكداردن ايوبه دك اولان دريايه خليج اسلامبول ديرلر (يغترف) اليله صو ايچر ديمك كه (من اغترف غرفة بيده) كريمه سندن مأخوذ در مقصود همان مراد ايلديكى قدر ايچره منع وتعيين مقدار بوقدر ديمكدر حكماء ديمشلركه شوريده دل اولان احمقه مساعده رزق انكيچون ندركه حيله عقله جلب رزق ممكن اولميوب وقت مقدر ومقدار مقدردن انحراف محال اولديغنى باكيزه

فكراولان عاقل بيله وتسليم ورضاده اولوب (ياايتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضية مرضية) رتبه سنی تحصيل ايله مطمئن القلب متوكل جلب وسلب اولوب (لايسئل عما يفعل) سرينه راضی ونفسنی مرضی ايليه وهمان (فانتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله) امر كريمنه امتثال واختيار جزئی يی عدم ابطال مقداری حركتله عجزينه اعتراف ايده ديديلر (ترجمه) نيجه كس وارعقلی ناقص همدخی نادان ضعيف * كوييا ايلراو بحر رزق حقدن اعتراف (نطق آخر)

جزا الله عنا الموت خيرا فانه * أبر بنا من والدينا وأرأف

(أبر) بردن افعل تفضيلدر احسانی چوق ديمكدر شرطی اولان اشياء ثلاثه دن بونده من ايله استعمال اولندی (أرأف) دخی وزن ومعناده ارحم كه صفتی رؤف اسماء حسنادندر (ترجمه) ايده موته خدا خير جزاكيم * بزه آتا وآنادن اوارأف

يجل تخليص النفوس من الاذى * ويدنی من الدار التی هو اشرف

(يدنی) قريب ايدر ديمكدر (اشرف) اشرف الدارين تقديرنده در (ترجمه) خلاص نفسه سعی ايدوب اذادن * ايدر تقريب اكاهم دار اشرف (نطق ديكر)

قد كنت ياسيدی بالقلب معروفا * ولم تزل سيدی بالحق موصوفا

بوشعر مناجاندر وبوبيتده يامقلب القلوب نداسنه ايمااوردر زيرامعنی ای افندم سن قلب ايله معروفسين (يعنی قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن يقلبها كيف يشأ) اثر شريفی تحقيقی اوزره كويا ايكی بارمق ميانده برچوب نوجهله مراد اولنسه تقليبی قابل ايسه قلب دخی سنك قدرتكده بويله درحق سبب تسميه سی كثرت انقلابيدر ديديلركه سن بوشان ايله معروفسين ياخود سعت احاطه يه دلالت ايدن اثر شريف مدلولنجه قلب مؤمنه نسبتله دخی معروفسين ديمك اولهكه ترجمه اكاناظردر * وحق ايله موصوفسين يعنی اسماء شريفه نك بريسی حقدر وحقانيتله سنی وصف ايلمشلردر اهل سلوكه دائرة منصور يتدركه (ترجمه) سن اولدك برلره قلب ايله معروف * دخی حقيت ذات ايله موصوف

وكنت اذ ليس نور يستضاء به * ولا ظلام علی الآفاق معكوفا

(ترجمه) سنك موجود ايدی ذاتك دخی هيچ * نه ده وره نور وظلمات اولدی معكوف

قربتنا بخلاف الخلق كلهم * وكل ما كان فی الاوهام معروفا

(اوهام) وهمك جمعيدر حواس خمسهٔ باطنه دن وهم برقوتدركه معانی يی

ادراك ايدر نفس حيوانيده اولان قواى نفسانيه يا مدركه در ويا محركه در
ومدركه دخى يا ظاهره در ويا خود باطنه در مدركهٔ ظاهره بشدر برى لامسه در
پوستهٔ بدندر ايكنجى ذائقه در زبان اوزره ودبعه در اوچنجى شامه دركه مقدم
دماغك ايكى زائده لرنده در دردنجى سامعه در باطن صماخ يعنى قولاق ايچنده
برقوتدر بشنجى باصره در وكيفيت باصره ده بين الحكما اقوال كثيره واردر
ومدركهٔ باطنه دخى ايكيدر لكن بش اولمق اوزره شهرتى مسامحه وفرط ايضاح
ايچوندر برى حس مشتركدر كويا خمسهٔ ظاهره نك حوضى مثابه سنده در
ايكنجى خيالكه حس مشتركك خزينه سيدر اوچنجى متصرفه دركه تفصيل
وتركيب واستنباط ايله مشغولدر اكرانى عقل معقولاتده استخدام ايدرسه
متفكره درواكر وهم انى محسوساتده استعمال ايدرسه متخيله در دردنجى
وهمدر معانئ جزئيه يى ادراك ايدر معقولاتده عقله مزاحم ومحسوساتده
موافقدر انكچون امورر ياضيه ده غلط آز واليهيانده چوقدر شيخ اكبر
حضرتلرى اكا فص الياسيده سلطان اعظم ديمشدر بشنجى حافظه دركه وهمك
خزانه سيدر ودماغك اوج تجويفندن اولكى حس مشترك ايله خيالك محليدركه
مقدمى حسه مخصوص ومؤخرى خياله خاصدر ايكنجى تجويف متصرفه نك
محليدركه مقدمى انك محلى ومؤخرى وهمكدر ومجموع تجاويف محال وهمدر
واوچنجى تجويفك اولى محل حافظه در شيخ شهاب الدين مقتول ديركه واهمه
ومتفكره ايكيسى بردر وتفصيل وتركيب واستنباط اعتباريله متفكره دينور
ومعانئ جزئيه يى ادراكى اعتباريله وهم دينور ديمشدر (مآل بيت) يا رب سن
بزلرى يعنى انسانى سائر ماسوانك قرينه لرينه مخالف تقرب ايله شرفياب ايليوب
وبالجمله واهمه ده اولان صور مفهومه وحالات موهومه نك مغايرى اولان
طور اوزره مظهر قرب ايلدك كه ديمشلر * كل ماخطر ببالك اوهجس فى خيالك
فالله بخلاف ذلك (ترجمه) خلاف ماسوا تقريب ايتدك * بزى كيم وهمه
اولور ضدى معروف

ومن رده على التشبيه ممتثلا * يرجع اخا حصر بالعجز مكتوفا

(ممتثل) مثال كتوروب تمثيل اولنان (اخ) بونده صاحب واهل معناسنه
(حصر) كلامده حبس اولمق كه غلط ايدوب حصر اولدى ديرلر (ذيل) سخنى
ويا تلاوتده آيتى بوله ميوب قالسه پس بوكنيه نك اطلاقى بويله محلده هربار
بوخالت كندى وصفى اولان كسنه يه دركه بويله عداولنور ديمكدر (مكتوف)

تاء قرشت ایله در مشدود ومسدود یعنی باغلی معناسنه در نوناله (مكنوف) مصروف دیمكدر نسخه در (ترجمه) انك تشبیه مثلی نابجادر * مراد ایدن اولور عجز ایله موقوف

وفی المعارج تلقی موج قدرته * موجا به ارض صرف الریح مكفوفا

(معارج) مصاعد ایله معناده یكسان در انواع عروج مراد اولوب جمع مصدردر (صرف) دوندرمك تحویل كبی كه (لیس مصروفا عنهم) انكله تفسیر اولندی (ریح) بدلی روح دخی نسخه در كه نسیم الریح معناسنه اولور * یعنی محل ترقیده مصادفه ایلدیكك موج قدرت قاهرهٔ الهیه كوبا ریاح قویه كبی غلبه وتحویل ایله فرومانده ایدوب البته تمثیل وتشبیهدن عجز آور (سبحانك لاعلم لنا الا ما علمتنا لیس كمثله شی وهو السمیع العلیم) دیو تسلیم ورضادن غیری چاره محالدر زیرا (من عرف الله كل لسانه) دیمشلردر وتركی ضرب ایدندركه بیلن دیمز دین بیلمز (ترجمه) معارجده كوررسین موج قدرت * برابر اولسه زیحه ایده مصروف

فاترك اخاجدل بالدین مشتبها * قد باشر الشك من الرأی موؤفا

(جدل) شدت خصومتدر (اخاجدل) تعبیری اخاصمر كبیدر فعلك مفعولیدر (باشر) ماضیدر بالذات كندی قیام وشروع ایلدی دیمكدر (موؤف) آفت ماده سندن مفعولدر معوف ومقول وزننده در (ترجمه) جدل اهلینی ترك ایت شبهه سیله * كه كژر أی ایله شكده قالدی مكشوف

واصحب اخاومقة حبالسیده * وبالكرامات من مولاه محفوفا

(مقه) اصلنده ومقدر جهت وجه اولدیغی كبی تاء واودن بدل وعوضدر محبت معناسنه كه وامق فاعلیدر (حبا) كسر ایله حبیبا معناسنه در (كرامت) من طرف الله الكریم بعض امور خارقه احسان ایله اقرانندن ممتاز اولمقدر جمعی كراماتدر (محفوف) احاطه اولنمشدر (ترجمه) محبت اهلنه همدم اوله كور كرامت برله كیم حق ایده محفوف

امسی دلیل الهدی فی الارض منتشرا * وفی السما جمیل الحال معروفا

(یعنی زمین وآسمانده دلیل هدایت وشاهد حقانیت كالشمس فی رابعة النهار آشكاردر دیمكدر (ترجمه) زمین اوزره هدانك چوق دلیلی * عیان هم آسمانده حالی معروف (نطق آخر)

عرفت ومن یعتدل یعرف * وایقنت حقا ولم اصدف

بو شعر كعب بن الاشرف قتل اولندیغن بیان ایدركه كنیه سی دخی ابو الاشرفدر

وبوسببدن بنو النضیر مدینه دن شامه نقل ایلدیکن عیان ایدر (ایقنت) یقینا بیلدم دیمکدر (لم اصدف) اعراض ایدوب روکردان اولمدم یعنی یوزچویرمدم دیمکدر اعرف کبی مجزوم اولوب اتمام وزن ایچون اشباع لازم کلدکده اصلیت اعتباریله کسره ایله تحریك اولنمشلردر (ترجمه) بنم کبی اولور عدل اهلی عارف * یقینم وارد راولم انده صادف

عن الكلم الصدق يأتى بها * من الله ذى الرأفة الارأف

(کلم) کلمه نك جنسیدر که واحدی تا ایله کلمه درنه‌لی بیت سابقده اولان لم اصدف فعلنه‌در (ارأف) رأفتك افعل تفضیلیدر (ترجمه) ایناندم بن واالفاظ نبی یه * کتوردی حقدن اولم انی صادف

رسائل يدرسن فى المؤمنين * بهن اصطفى احمد المصطفى

(رسائل) خبرلر (احمد) مفعول منصوبدر (مصطفى) فانك کسریله فاعلدر انتخاب ایدیجی معناسنه که مراد حق تعالیدر بو اسمی حق تعالی یه اطلاق ایلمکده ضمنا اذن شرع اولدیغندن ماعدا بوی نقیصه دخی استشمام اولنمز پس طلاق اولنور اثرده (ان الله اصطفى) حدیثی ذیلنده (واصطفانى من بنى هاشم) وارد اولدی (ترجمه) میان مؤمنانده اولدی موصوف * که احمد مصطفی حق انی واصف

فاصبح احمد فينا عزيزا * عزيز المقامة والموقف

(عزیز) قوی وغالب دیمکدر که فارسیده ارجمند دیرلر (مقامه) ضمله‌در دار المقامه کبی اقامت معناسنه (موقف) وقوف معناسنه‌در (ترجمه) پس احمد اولدی غالب جمله ناسه * وقوف ایله قیامی عزه عاطف

فيا ايها الموعدوه سفاها * ولم يأت جورا ولم يعنف

(موعد) ضمله تخویف ایدیجی (جور) ستم (لم یعنف) عنف وشدت ایلمدی دیمك (ترجمه) ای آنی ایلین تخویف با جور * سزلك کبی سزه اولمادی عانف

الستم تخافون ادنى العذاب * وما آمن الله كالاخوف

(آمن) فاعل صیغه سیله امین معناسنه درعذابدن امین اولمق رحمتدن مأیوس اولمق کبی کفر دردیدیلر * پس خوف ورجا مساوی کرکدر اکر خوف معدوم ایسه وجود امنیته دلالت واکر رجا مفقود ایسه حصول یأسه اشارتدر ایکیسنده دخی استقلال خلل دینی موجب اولور یاخود آمن مؤمن معناسنه اوله که اخوفدن (الخائن خائف) مدلولیله کفر مراد اولنور که اخوف المخوفات تقدیرنده

اولور * امن بالامين ابن آمنه * تأتي يوم الامان بنفس آمنه * كلام حكمت نظامى نوابغ الكلمدندر (ترجمه) عذابندن حقك خوف ايلمزسز * امين اولان دكلدر مثل خائف

فان تصرعوا تحت اسيافنا * كمصرع كعب ابى الاشرف

مصرع) فتحله دوشمكدر مصدر ميميدر (كعب) پدرى اسمى اشرف وكنيه سى دخى ابو الاشرفدر كه بنه كعب بن الاشرف مراددر بنى النضير قبيله سنك بكارندندر (ترجمه) عجب كيم سز برزم شمشيرمزدن * چو كعب استرميسز دوشمك مخالف

غداة رأى الله طغيانه * واعرض كالجمل الاجنف

(طغيان) آزمق كه طريق مستقيمدن عدولدر (اجنف) برنسنه دن باش چويرن وبوزدوندبرن كمسنه (ترجمه) خدا اعلمكه طغيان ايتدى اول كون شيتروش ايدوب اعراض اولدى جانف

فانزل جبريل فى قتله * بوحى الى عبده الملطف

(جبريل) قنديل ومسكين وزننده در بش وزن اوزره ضبط اولنمشدر غير منصرفدر كه سريانيدن معربدر معناسى زبان سريانيده عبد الله وميان فرشتكانده خادم الله ديمك اولور جبرائيل وعزرائيل وزننده وجبرئيل عنقريب ضبطيله وجبرين تخمين ومسكين وزنى اوزره اخرى نون دخى لغتلردر برملك كريمدركه وزراى اربعه دندر ملائكه نك مؤذنيدر امامت قولى دخى واردر حامل وحى وناموس اكبر ومعلم الرساله وشديد القوى وذومرة وروح وامين ومطاع دخى دينور التى يوز قنادى اثبات ايدنلر در اصل خلقتى اوزره حضرت سرور عالم مغفر بنى آدم صلى الله عليه وسلم ايكى كره مشاهده بيورديلركه (لقد رءآه بالافق المبين * ولقد رءآه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى) آيات جليله سيله استدلال ايدرلر بونده وحى دن مراد (قل للذين كفروا ستغلبون وتحشرون الى جهنم) ايت كريمه سى اولديغنى نظام نيسابورى ابن عباسدن نقل ايدوب كعب مز بورك حقنده نازل اولدى ديمشدر (ملطف) لطفدن افعالك فاعليدر لطيف يعنى لطف ايديجى معناسنه در (ترجمه) حق انك قتلنه كوندردى ناموس * رسولى ايلدى قتلينه واقف

فدس الرسول رسولا له * بابيض ذى ظبة مرهف

(دس) ماضيدر دسيسه ايلدى * يعنى كيزلى كوندردى (دساها) لفظ كريمدر

(رسول) ثانی ایله مراد اصحابدن محمد بن مسلمه در (ابیض) قلج (ظبه) برطرف که بونده یوزی مراددر (مرهف) افعالدن مفعولدر کسکین قیلنمش که ظبه نك صفتیدر (ترجمه) رسول الله اکا کوندردی مخفی * که کسکین تیغ ایله کیم اوله ناصف

فبانت عیون له معولات * متی ینع کعب لها تذرف

(معول) آواز ایله آغلیان کیشی که جمع مؤنثیدر (ینع) نعی ماده سندن افعال بابنك مضارع مجهولی که ینعی یخبر معناسنه یعنی موتی خبری ویریلور دیمکدر (متی) شرطیه اولمغله جزم ناقص سقوط آخراولوب ینع قالمشدر (تذرف) ذال معجمه ایله کوزی یعنی یاشی آقر دیمکدر جزاء بودخی مجزوم اولوب برای قافیه تحریکی اقتضا ایلدکده کسره نك اصلیتنه اعتبار اولندی (ترجمه) اولنجه قتل کعب اول کیجه شایع * انك اخوانی چشمن قیلدی ذارف (منقبه) حضرت پیغمبر انام و اصحاب کرام جنابلرینی کعب مزبور هجو ایدوب وانلرك حرم محترم وحلیله جلیله لرینی دخی ایراد ایلیوب اهل بدر میانته غم القا ایدوب حتی زاری وفریاد ایله بکا ایلدیلر بو صورتدن مرآت طبع همایون پیغمبرانه لرینه اغبرار کلی منعکس وطاری وخلجان سینهٔ صفوتماساری اولمشیدی برکون جمعیت اصحابه خطاب بیوروب آیا کعبك سر مقطوعنی باب همایون اسلامه کیم وضع ایده بیلور زیرا الله تعالی ورسول خدایه اذا وجفاسی بی نهایه اولوب حدینی تجاوز ایلدی دیو بیوردقلرنده محمد بن مسلمه قیام ایدوب اول کاری یا رسول الله جانه منت ودین اسلامه خدمت بیلورم اذن شریفك اولورسه جان وباش اوزره دیدکده امر همایون صادر اولوب درحال کعبه واصل اولوب دیدیکه بو پیغمبرم دعواسنده اولان کمسنه بزلردن صدقه استدی وبزی اذیتلر وجفا وجورلره تعیین ایلدی سندن برمقدار قرض حسن مبلغ طلبنه کلدم متابعت ایلمش بولندق ترك ایلمك درخاطردر لکن عاقبت امری نیه منجر اولمسنی ملاحظه اوزره توقف ایدرم دیدکده کعب رهن طلب ایلدی رفیقی ابو نائله نام صحابی ایله معاد ایدیلرکه نه ویره لم کعب دخی حرملریکزی رهن ایدك دیدی راضی اولمدیلر اولادلرینی استدی اکا دخی رضا کوسترمدیلر سلاحلرینی رهن ایلمکه قرار ویریلوب مبلغی الدیلر اول کیجه که تاریخ هجرتك اوچنجی سالنك ربیع الاولنك اون دردنجی کیجه سی ایدی کیدرز دیو تعهد ایلمشلر ایدی نصف اللیل اولدقده برمصنع فریاد دلخراش ایله کعبی خانه سندن قابهنکام دعوت ایلدکلرنده کعب برندن قالقدی حرمینه سی اکا دیدیکه نره یه کیدرسین کعب دیدیکه محمد

وابونائله بنم سودقرنداشلرمدر بركونه فرياد ايلديلر كه بوى خون اشمام ايلدى
ديوب طشره چيقدقده درحال كعبى قتل ايدوب حضور همايون نبوى يه
سرمقطوعنى ايصال ايلديلر (منقبه) قاضى ناصر الدين ابن عباسدن نقل ايدر
معروفدر كه برمنافق ايله بريهودى مخاصمه ايدوب يهودى حق كنديدنده
اولديغن فهم ايلمكله حضور سعادتموفورده مرافعه يه رغبت كوستروب لكن
منافق راضى اولميوب كعبه واره لم دير ايدى حضور نبوى يه كلدكلرنده مراد
يهودى برحق اولديغى ثابت اولوب بلا تأخير حكم بيورديلر منافق بنه راضى
اولميوب جناب عمره واروب مرافعه اولورم ديوب بالآخره يهودى دخى
حضور عمرى يه كلدكده حكم پيغمبرى يى يهودى تقرير وخصمى دخى اقرار
وتصديق ايدوب لكن بن اداى مرام ايده مدم بز بزلرى مرافعه ايدلديكده
عمربن خطاب دخى برمقدار سزلر توقف ايدلك برمصلحت ظهور ايلدى شمدى
كاورم ديوب خانه لرينه داخل وسيف برحيف قاطع النزاعى اخذ ايليوب كلدى
ودرحال منافقك ضرب رقبه ايله ربقهٔ حياتدن رقبه سنى فك ايلدى و بيورديكه
حكم پيغمبر احكم الحاكمينه راضى اولميان كمسنه يه بن دعواسنى بويله حكم
وفصل ايدرم پس (يريدون ان يتحاكموا الى الطاغوت) كريمه سى نازله اولوب
جبريل ديديكه عمر حق ايله باطل ميانى فرق ايلدى ولهذا فاروق ايله تلقيب
اولنسون وطاغوت ايله مراد كعبدر بوردركه شارح بخارى بوسياقى تاييدا
ديركه كعبك لقبى طاغوت اليهود ايدى ديوميبدى نقل ايدر

فقالوا الا محمد ذرنا قليلا * فان من النوح لم نشتف

(ذر) دع كبى وزن ومعناده ترك ايله دعكدركه امر درمصدرى متروكدر
(قل الله ثم ذرهم) امثالى آيات كرامده چوقدر (نوح) فتحله ماتم ايچون مرده يى
وصف ايله فرياددر (لم نشتف) شفا بولمدق ديمكدر (ترجمه) ديديلر احمده
بيزى بيزه قو ايدوب نوحه اوله لم انى واصف

فخلاهم ثم قال اظعنوا * دحورا على رغمة الانف

(خلا) طلبلرينه مسامحه ايله حاللرى اوزره تخليه ايلدى ديمكدر (اظعنوا)
افتحوا وزننده در يعنى نقل ايدك كوچك آخر يره كيدك ديمكدركه (يوم ظعنكم
ويوم اقامتكم) كريمه سنده مصدرى ظعن وارد اولدى (دحور) طرد وابعاد ونفى
واجلادر يعنى زجر ايله نفى ايلدى (رغمة الانف) ذل وانقياد ديمكدر رغام ترابدر
وانف ضمله انفك جمعيدر انلرى كويا برمرتبه ده رذالتله نفى ايلدى كه بورونلرينى

بره سورتدی دیمك اداسنی افاده ایدر رغما الانفه ترذیلده امثالندندر (ترجمه)
بر آزترلك ایلیوب طرد ایتدی صکره * که رغم انف ایله هب اولدی راجف

واجلی النضیر الی غربة * وکانوا بدارة ذی زخرف

(نضیر) دن مراد رجالیدر که بنی نضیر خیبر یهودیلرندن بر قبیله درکه عربه داخللردر سلسلهٔ نسبلری حضرت هارون علیه السلامه واصل اولور (زخرف) آرایش وزینت حتی مزخرف سخن دیرلر دوزمه وزینتلنمش دیمکدر بونده مزین دار مراددرکه انلرك زینتلی خانه‌لری وار ایدی دیمکدر دارك تأنیثی حقیقی اولمیوب منزل اعتباریله صفتی مذکر قیلندی (ترجمه) نضیری غربته‌نفی ایلدی هم * مزخرف خانه‌لردن اولدی خالف

الی اذرعات ردا فاهمو * علی کل ذی وبرة اعجف

(اذرعات) فتحله وکسر مهملهٔ اولی ایله نفس شامده ویا حورانده بر محلدر نسبتی اذرعی فتح را ایله در اول دیارده جمار اول محله نسبت اولنور (رداف) راکبك آرقه‌سنه دابه‌سنك صاغریسی اوزره راکب اولان کمسنه‌یه ردیف دینور جمعی رداف وروادف (وبره) قیل ونوی که حیواندن کنایه‌در (اعجف) جیله در آرق وزبون مهزول معناسنه (ترجمه) رذالتله سورنجه اذرعاته * بری برینه اولدیلر مرادف (منقبه) بنی نضیر مدینه نواحیسندن فرع نام محلده توطن ایلیوب حین هجرتده اهل اسلام وپیغمبر علیه السلام ایله شویله عهد ایلدیلرکه انلره اطاعت ایده‌لر وقطعا مقابله ومقاتله ایلمه‌کلرندن قطع نظر دوشمنلرینه دخی امداد ایلمیه‌لر برزمان مرورنده نقض عهد ایله کعب بن الاشرفی اوچنجی سنهٔ هجریه‌ده مکه‌یه ارسال ایدوب بو عهدی انلر ایله عقد ایلدیلر کعب عودت ایلدکده وجه مذکور اوزره ابن مسلمه انی امر نبوی ایله قتل ایلدی پس پیغمبر علیه السلام دردنجی سنه مسجد قبایه واروب نماز کزار اولدیلر بعده بنی نضیره واروب بیوردیلر که بنی عامردن ایکی کمسنه‌یه بن امان و یردم ایدی انلك دیتنده بکا سزلر اعانت ایدك که عمرو بن امیه بیلمزلك ایله بئر معونه‌دن عودتنده انلری قتل ایلمشدر دیوب بو سخنی بنی نضیر ظاهرا قبول ایلدیلر اول اثناده عمرو بن جحاش بر طاش الوب خانه‌نی بالاسنه چیقدیکه جناب رسولك سر سعادت فرلری اوزره القا وهلاك ایلیه جبریل علیه السلام خبر وروب بنه مدینهٔ منوره‌یه عودت بیوردیلر ودرحال بنه ابن مسلمه‌یی ارسال بیوروب بکا ایمان کتورن امتلك یرلرندن کتسونلر دیو زجرونی ایله فرمان بیوردیلر اون کون مهلت ویرلمشیدی

عبدالله بن ابی سلول انلره دیدیکه بنم ایکی بیك عدد معرکه آرا عسکرم واردر
منزلره امداد ایدرم یرلریکزدن غیری محله نقل قیدنده اولمالی وبنی قریظه وغطفان
دخی امداد ایدرلر دیدکده اکا اعتماداسوی دلجوی نبوی یه خبر براولدیلرکه بزلر
ترك دیارایلمزز هرنه مراد ایدرسن مانع یوقدر جناب سردارا کرم بوخبری استماع
ایلدیکی ساعت تکبیر ایدوب اصحاب کرام ایله انلرك اوزرینه توجه بیوردیلر
وعلم شریفی حضرت حیدر کراره تسلیم ایلدیلر انلر قلعه لرینه کیروب برمقدار
مقاومت ایلدکده کوردیلرکه امداد ظهور ایلمدی تکرار مراجعت ونقل مکانه
رخصت کوستردیلر ابن مسلمه طرف همایوندن تعیین اولنوب التیوز عدد دوه یه
زنان واولاد وامواللرین تحمیل ایلیوب سلاحلرندن غیری اشیالرینه اوچ
کسنه یه بردوه تعیین اولنوب برر طلوم صو وماعدا اشیا تحمیل اولندی بقیة
اشیالری غنیمت قالدی اذرعات واریحا نام محللره انتقال ایلدیلر وانلردن ابی الحقیق
وحیی بن اخطب دائره سیله آیریلوب خیبره روانه اولدیلر اشته خندق غزاسنه
سبب بوماده ایدوکی حرف الباده افاده اولنمشدر (نطق آخر)

یالهف نفس علی الغطریف * المدعی البأس وبذل الریف

(غطریف) کسر معجمه ومهمله ایله در جشم الکندی نام کسنه نك اوغلیدر
وجشم یمنده برقبیله نك رئیسیدرکه پدری اسمی ثوردر (بأس) شدت حرب
(ریف) مزرعه وبوللق واوجوزلق اولان یر (ترجمه) دریغا شان غطریفه
اولنجه داخل اشراف * ایدردی بذل مال وبأس وشدت ایله هردم لاف

افلت من ضرب له خفیف * غیر کریم الجدام طریف

(افلت) اکرم وزننده درخلاص بولدی وایلدی دخی دیثور متعدی ولازم اولور
(طریف) مهمله ایله درجه اعلاسنه وارنجه اولان اجدادی کثیر اولان کسنه در
(ترجمه) انك ضرب خفیفندن خلاص ایتدی مکر کیم بر * کریم الجد دکل برکسنه
یاخود اوله چوق اطراف (نطق دیکر)

یاحبذا سیف بارض الکوفه * ارض لنا مألوفة معروفه

(سیف) کسر ایله لب دریادر (کوفه) برشهردرکه حضرت عمر امریله
سعد بن ابی وقاص بنا ایلمشیدی حالا خرابدر وحضرت مرتضی اواخر عمرنده
انده توطن ایدوب شهادتی دخی انده واقعدر (مألوفه) الفت اولنمش یعنی
دوستلر پیدا اولمش دیمکدر (معروفه) زمخشری فایقده رایحهٔ طیبه صاحبی
دیمشدرکه عرف رایحه معناسنه در (عرفها لهم) طیبها ایله تفسیر اولندی

(ترجمه) نه خوش قلبه صفا بخش اولور ارض ساحل کوفه * زمیننده اولور بس الفت ا بادم بنم معروف

يطرقها جمالنا المعلوفه * عمى صباحا واسلمى مألوفه

(جمال) کتاب وزننده جملك جمعيدر (معلوفه) علفلنمش يعنى بولاف ويرلمش (عمى) كسر ايله مخاطبه درارضه خطابدر (عم صباحا) كلمهٔ تحيه در كويا نعمدن نون محذوفدر اكل دن امر نده كل وورث دن رث ديدكارى كبى (اسلمى) سلامت اول ديمكدر (ترجمه) كاوب كيجه كيدر كوندز علفزاره كه اشترلر * بوله لر نعمت صبحى سلامتله اولوب مألوف

(القاف)

اغن عن المخلوق بالخالق * تغن عن الكاذب بالصادق

(اغن) كسر ايله دردنجى بابدن امر در غنى يعنى مستغنى اول (تغن) امرك جوابيدر (ترجمه) غنى اول جمله مخلوقدن سكا كافيدر اول خالق * غنى اولمش اولورسين كاذبك شرنده بالصادق (منقبه) حضرت حفيد سعيد حسين شهيد جنابلرينك بروقت مضايقه‌ئ بوننده اولاد واحباسى جمع اولوب ديديلركه معاويه خاندان نبوى به خدمتله سرفرو ايتدرمكه بهانه استر بو مضايقه براى مصلحت مناسب اولان برطريقله اشراب اولنسه تحقيق بوديونى ادا ايدردى ديدكلرنده جوابنده قول مخلوقدن استرزاق ايلمك لايق اولمز عبدك حالى خالق عبددن خوش بيلوردیدی بنه ابرام ايلدكلرنده برمكتوب يازك صباح اولدقده مهرلرز ارسال اولنور دييورديلر معتادلرى اوزره سحرى حرم محترملرندن طشره چيقوب بر كاغد كتورديلر وبيورديلركه پدرم حضرت حيدر عليه الرضوان الاكبر جنابلرينك خطيله بوكاغدى بولدم مطالعه وقرآءت ايدك ديدكده كورديلركه بودرت بيت يازلمش پس تحرير ورقجه‌دن فارغ اولديلر (فائده) دين ادامى نيازنده صباح نمازنده مأثور اولان تسبيح مجربدر لكن بوصلاة شريفه دخى اكسير اعظمدر دبو مترجمدر (اللهم صل على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد صلاة تكرم بها مثواه وتشرف بها عقباه وتبلغ بها يوم القيامة مناه ورضاه هذه الصلاة تعظيما لحقك يا محمد صلى الله عليك وعلى آلك واصحابك وعلى جميع الانبياء والمرسلين

فاسترزق الرحمن من فضله * فليس غير الله بالرزاق

(استرزق) امردر رزقى طلبكار اول ديمك (رحمن) اسماء حسنادندر دنياده

عباده زیاده مرحمتلی دیمکدر محله مناسب اولان اسمادندر الفنی شیطان سرقه
ایلدی دیو اثر وارد اولمشدر کویا انکله رحمت رحمانیه مداخله ایلمك هواسنده در
وای اول کمسنه یه که برمندن ماعدا یدنده مال مسروق بولنه (ترجمه)
خدانك فضل والطافندن طلب قیل رزقکی انجق * که انك غیریسنی جاشا دکلدر
قوللره رازق

من ظن ان الرزق فی کفه * فلیس بالرحمن بالواثق
(واثق) اعتماد ایدیجی (ترجمه) شو کیم ظن ایلیه رزقی اوله دستنده
مخلوقك * دکلدر اول کمسنه خالق رزاقنه واثق

او قال ان الناس یغنوننی * زلت به النعلان من حالق
(یغنون) بنی غنی ایدرلر دیمکدر افعالدن مضارعك جمعی (زلت) قایدی
وسورجدی دیمك ماضینك مؤنثی (نعلان) فاعلیدر تثنیه در مفردی نعل کبی
معروفدر پاپوش دیدکلری اباق قابیدرکه مداس حذا مکعب قسوب
عربی اسملرندندر * وفارسیده پالیك شم پای افزار پارازکیوه
کفش دخی دیرلر * پاپوشجی یه مداس وکوشدینور (حالق) مهمله ایله
یوك طاغ جبل عظیم معناسنه (یعنی) اکرناس بنی غنی ایدرلر دیو اعتقاد
ایلدیسه معنوی وباطنی برخطا ایلمش اولورکه نعوذ بالله فساد عقیده صاحبی
اولوب اکرظاهرده تمثیل اولنسه کویا برجبل شامخده ایاغنك پاپوشلری
طوتمیوب قایوب اول سببدن طاغدن اشاغی دوشن کمسنه یه بکزرکه بردخی
نجات احتمالی قالمزدیمکدرکه بو امیدواعتقاد ایله اتصاف هیئت معقوله سنی
پاپوش لابس اولدیغی حالده برمتین طاغ اوزره بولنمق هیئت محسوسه سنه
تشبیه ایله استعاره تمثیلیه ترتیب اولنمق ممکندرکه اول سقوطه کویا وخامت
اخرویه سی مشابه اولور پس مؤمنه لایق اولان بودرکه اعتقاد حقانیی جبل
شامخ بیلوب انده محکم طوروب متانت اوزره سراء وضراء مزلقه لری وقوعنده
زله قدم یعنی عقایدنده حقیقی مظهر عدم اولمغله عقباده دخی ابدی مورد غم
وموجب الم اولمیه اکر بالضروره سببه تشبث ایدرسه دخی مسبب الاسبابی
قطعا توجهندن منفك ایلمیوب مانع ومعطی رازق حقیقی یی توحید ایله تبعید
شرکا ایلیه زیرا خرقه ایله لقمه دن دخی فراغله امر بوقدر وبلکه خانه بعثت
برحجره سکنی دخی لازمدر معمور الدارین اولمق جمله نك مطلوبیدر (هب لی ملکا
لا ینبغی لاحد من بعدی) قائلی پیغمبر در حرف راده * رب فتی دنیاه موفورة *

يتنده بو بحثه دائرا قوال كثيره يازلمشيدى (ترجمه) ياخود دبرسه
بنى بوخلق غنى وبى نيازايلر * ايكى اياغى بردن سور چراول كستاخ اولورفاسق

(نطق ديكر) لو كان بالحيل الغنى لوجدتنى * بنجوم اقطار السماء تعلقى
(اقطار) قطرك جمعيدركنارلر معناسنه (تعلق) ياپشمقدر ياء متكلمدن بدلدر
(ترجمه) اكرحيله غنايى ايتسه تحصيل * سماده نجمه ايلردم تعلق

اسكن من رزق الحجى حرم الغنى * ضدان مفترقان اى تفرق
(حيله) چاره در (حجى) تقديم مهمله وكسر وقصرايله عقلدركه خرد فارسيدر
(مألى) عاقل وذكى ده هرنقدركه عقل وذكا زياده اولورسه اولقدر محروم غنا
اولوربو برلرينك ضدلريدر ديمكدر بو بحثه دائر كلام حرف راده (ع) لم يرزقوها
بعقل حين مارزقوا * يتنده كچمشدر (ترجمه) ولى عاقل غنادن اولدى
محروم * دوضد جمع اولمز ايلرلر تفرق (نطق آخر)

رضيت بما قسم الله لى * وفوضت امرى الى خالقى
(ترجمه) بن اولدم قسمت مولايه راضى * بنم كارمده ناظردر او خلاق

لقد احسن الله فيما مضى * كذلك يحسن فيما بقى
(ترجمه) ازلدن ايلمشدر ربم احسان * ابد ايلر بنه لطفن اورزاق (نطق ديكر)

علمى معى اينما قد كنت يتبعنى * قلبى وعاء له لاجوف صندوق
(جوف) بوش ظرفك درونى هرنه اولورسه مطلقدر (صندوق) ضمله درفارسيدن
معربدركه معربات نهاليه ده مسطوردر اصلى زندوك ايدى ديديلر بو بيتك
مفهومى مفتى الثقلين احمد بن كمال پاشانك بورباعيسى مألنه ملايمدر * برسوزمى
وارجهانده كه اول نطق حق دكل * كوشن ايتمين بونكته يى چداقولاق دكل *
جمع كتبله رفع بجب ممكن اولمدى * بيلدمكه علم بيلمك ايمش اوقومق دكل جامع
الحروف فقيرك پدرم مرحوم حين تعليمنده هرماده يى حفظه ترغيب ايدوب
محلنه مراجعتله جوابه رضا ويرمزدى اكرحمامده سؤال ايلسه لر كتاب كلمز
وياالدن چيقرمستحضراول ديو نصيحت ايدرلردى رحمة الله عليه (ترجمه)
معيت اوزره درعلم بمله * درونم جايدر ظن ايتمه صندوق

ان كنت فى البيت كان العلم فيه معى * او كنت فى السوق كان العلم فى السوق
(ترجمه) اكربيتمده اولسم بيله درعلم * زقاقده اولسم اولمز ينه مفروق

(نطق اخر) ارى الدنيا ستوذن بانطلاق * مشمرة على قدم وساق
(انطلاق) كتمك همزه مى وصلبه در (مشمره) تفعيلدن مفعولدر حاضرلنمش

ودامن درمیان ایلمش دیمکدرکه برکمسنه برایشه شروع ایلسه تشمیرساق ایلدی
دیرلر معتاد دیارروم اوزره بالدرلرین صغادی وآجدی دامن درمیان ایلدی
دیمک اولور بعض دیارده ارسال اذیال یعنی انکلرین آشاغی اباغی اوزره
صالیویرولر پس تشمیرلفظی اضداددن ویاایکی معناده لغت مشترکه اولور
وثبه کبی که اوتورمق وقالغمق معناسنه دخی کلور حاصلی مشمرة مهیاة معناسنه
دنیادن حالدر (قدم) ایاق (ساق) بالدر ایکیسیدخی انسانده جفت اولمغله
مؤنثات سماعیه دن عدّ اولنمشدرکه بالاده یازلمشدر (ترجمه) کوردم
دهری قربیا کوستره اول انطلاق * اول تدارک اوزره حالا ایلمش تشمیرساق

فلا الدنیا بباقیة لحی * ولاحی علی الدنیا بباق

حی) دیریکه میت مقابلیدر زنده کبی (باق) اصلنده باقی درجاره دخولیله
اخرینه کسره کلوب حذفله دفع ثقلت اولنمق اجتماع ساکنین ظهورینه سبب
اولمغله یادخی حذف اولنوب تنوین قافیه لاحق اولدی (وماعندالله باق) کبی
لکن برای قافیه بنه اشباع اولنوب یاء ملفوظی پیدا اولور (ترجمه)
پس جهان باقی دکلدرزنده یه که فوت اولوربه زنده ده دهره دکل باقی اول
عارف خیره باق (نطق دیکر)

اف علی الدنیا واسبابها * فانها للحزن مخلوقه

(اف) آیت کریمه لرده وارد اولمشدر اظهار نفرت واستکراه ایچون موضوع
برلفظدر صاحب صحاح اخفشدن التی لغت ایرادایدرجمله سنده همزهٔ مضمومه
وفامشدّده درا وچی مبنی واوچی معربدرکه تنوین لاحق اولور صورتلری بودر
اف اف اف اف افا اف (ترجمه) جهانه یوف انک اسبابنه اف *
که دار پرتأسف اولمش الحق

همومها ماتنقضی ساعة * عن ملک فیها وعن سوقه

(هموم) جمعدرمفردی هم وزن ومعناده غم که طاسه در هم ماضیده وغم
مستقبلده زیانردر رونیجه لرعکس ایدرلر فرقلری قلیلدر (ملک) فتحله پادشاهدر
(سوقه) رعایا زیردستان معناسنه دراهل سوق دیمکدر (ترجمه) هموی
بردم آرام ایلمز هیچ * که اشاه ایله یکسان دل اولورشق (نطق دیکر)

تغربت اسأل من عن لی * من الناس هل من صدیق صدوق

(تغربت) تقدیم معجمه ایله دربن بعید اولدم یعنی غربتده دوراداورسیاحت ایلدم
کزدم (عن) عارض اولدی یعنی راست کلدی دیمک (صدیق) فعیل (وصدوق)

فعول صیغه لریله صدق ماده سندن صادق معناسنده مبالغه در بری ظاهری وبری باطنی صداقته صرف اولنور یاخود صدیق مطلقا دوستلقده صادق معناسنه اولوب صدوق اکا صفت اولور (ترجمه) کزوب غربتده صوردم هر کسه بن * جهانده وارمیدر بریار صادق

فقالوا عز یران لا یوجدان * صدیق صدوق وبیض الانوق

(یوجدان) لفظندن نون تثنیه نك سقوطی دخی جائزدر (بیض) فتحیله جنس وواحدی تاایله بیضه یمرطه درخایه فارسیسیدر ایکی معنایه که خصیه یه دخی اطلاق اولنور بونده ایکیسی دخی معتبدر اردر (فائده) یمرطه نك بیاضنه ماح وصاریسنه مح دینور مهمله لرایله درایچنده اولان زاره غرقی وقبوغنه کرفی وقیض وخرشاه دخی دیرلر و بیضه کبی (خایه) دخی اسمیدر فارسیده مرغانه ومرغه در ولسان صبیانده بیضه یه قوقه دیمشلردر وقایغانه یه عجمه دیرلر ترکیسی فارسیسی اولان خایکینه دن غلطدر بیض الدیك برکره اولوب ثانیسی اولمیان امرده ضرب اولنور مثلدر زیرا خروس عمرنده برکره یمرطه لر وبودخی غریبدرکه دوه قوشی خط راست اوزره اوتوز یمرطه براغور ولهذا ارککنه ابو ثلاثین کنیه سی اطلاق ایدرلر (انوق) فتحیله قارتال که دال واستهروش واستخوان رند دخی دینور رخمه کبی بیض الانوق ضرب اولنان امثال عربیه دندرکه بولنمز عدیم الوجود اولان نسنه یه اطلاق وتمثیل ایدرلر (اعز من بیض الانوق) دیرلر مراد قرتال یمرطه سنی ستر واخفا ایلمکده اهتمام ایدر وصرب یرلره وارور صاقلرانکیچون کورنمز بولنمز پس عزنده ضرویدن اولمشدرکه نایابدر دیمکدر وخایه معناسی مختار اولدیغنه کوره جواز وجدانی اولمیان شیده زبانزد اولور کورلمك احتمالی یوق زیرا خایه سنك هنوز وجودی ماده اولسیله محالدر حتی آخر جنسله جفت اولور ارککی یوقدر دخی دیمشلردر اولسه دخی طیورك خایه دارلرندن دکلدر وقوشده خایه اولمز ماشیه یه خاصدر دیدیلر حاصلی عزت صدوق برمرتبه ده درکه عدیلی بیض انوقدر وبو معنایی اخلاق صاحبی حناوی زاده دخی نظمه کتوروب دیمشدر * علی صفین یا کیلوب دیمه ثابت اولمشدر * فلان ایله ارامزده هزار حق حقوق * ایکی مشابهی وار کیمیا وعنقانك * بریسی یارموافق بری صدیق صدوق (ترجمه) دیدیلر ایکی شی یوق بیری قرتال * یمرطه سی بری یار موافق (نطق دیکر)

تراب علی رأس الزمان فانه * زمان عقوق لا زمان حقوق

(عقوق)

(عقوق) عدم اطاعتدر فی الاصل ولدلۀ والدینه عصیانی معناسنه در (فائده) تراب علی الرأس که طپراق باشه دیمکدر السنۀ ثلاثه ده مشهور امثالدندر موتدن کنایتدر تو بخده زبانزددر حتی هلالی اوزبکی وصف علوی بی جامع نعت شریفده دیمش محمد عربی آب روی هردو سراست * کسیکه خاک درش نیست خاک بر سر او * شنیده ام که تکلم نمود همچو مسیح * بدین حدیث لب لعل روح پرور او * که من مدینۀ علمم علی درست مرا * عجب خجسته حدیثست من سگ دراو * عربیده استاذ دیمش (علی الصفاء عفاء لقد فقد الوفا * محالۀ عفو حبیب ولو عفالۀ عفا (عفاء) ممدود تراب معناسنه در (ترجمه) زمانه باشنه طپراق دیسم اولومی عجب * زمان جور و جفادر دکل زمان حقوق

فکل رفیق فیه غیر موافق * وکل صدیق فیه غیر صدوق

(ترجمه) اودمده سنده رفیق موافق ایتمه امید * بولنمز اولدی چودورزمانده یار صدوق (قطعۀ آخر)

ماصن صدیق وان تمت صداقته * یوما بانجح فی الحاجات من طبق

بو شعر عبیدة بن بریده به خطابا صادر اولمشدر (ان) وصلیه در (انجح) تقدیم جمله افعل تفضیل که حاجتلره ظفر بولان کشی (طبق) بونده جماعت معناسنه (ترجمه) حاجتی حاصل ده اولسه یعنی سندن بر کسلك * بینه بر کون اولمیه نسوان وش یار صدیق

اذا تلثم بالمندیل منطلقا * لم یخش صولة بواب ولا غلق

(تلثم) تکلم وزننده یاشمقلندی دیمك (مندیل) یاغلق و بونده یاشمق یری لثام ونقاب کبی (صوله) حمله (بواب) دربان یعنی قپوجی (غلق) قپونك کلیدی ویادموری وطرقامی جنبه وزرفین کبی (ترجمه) کیم اویاشمق طوتسه یعنی کاری بتسه طوی میوب * مانع اولمز حملۀ دربان وقفل اولور طلیق

لاتکذبن فان الناس قد خلقوا * لرغبة یکرمون الناس اوفرق

(رغبت) میل معناسنه در لکن بونده امید ومطلوب دیمکدر (فرق) خوف (ومآل بیت) ترکیده معروف لفظدر که زمانه رجالی یا اومدیغنه ویا قورقدیغنه اکرام والتفات ایدرلر دینور (ترجمه) بونی تکذیب ایتمه بو طبیع اوزره مجبول اولدی خلق * قورخودن اکرام ایدر یا مطلبی وار ای شفیق (بیت)

ما ترکت بدر لنا صدیقا * ولا لنا من خلفنا طریقا

(بدر) محل غزاده برقیونك نامیدر پس مؤنث اولور واکرچه بونده بدری

تخصیص ایلدی مراد مجموع غزوات نبویه درز برابد برنم اصداغزی تلف ایلدی
دیمك عبندرکه انده یکرمی شهید بوقدرلکن ابتداء غزوات اولمغله جمله
مجاهداندن کنایه در (لازمه) جمله غزوات نبویه اصح قول اوزره یکرمی بش
اولوب اون غزاده بالذات جهاده شروع بیورو ب ماعداده مباشرت واقع اولمدی
اول عشره نك بری واولی بدر کبرادر واحد وبنی المصطلق وبنی قریظه وخندق
وخیبر وفتح مکه وحنین وطائف وغابه (ترجمه) بزه غزای بدرهیچ
قومادی یارصدیق * قضاده قالمدی سیران ایچون هیچ امن طریق (نطق)

دونکها مترعة دهاقا * کأسا زعافا مزجت زعاقا

بوشعر موسی بن حارم عکی یه خطابا وارداولمشدر (دونك) اسماء افعالدندر خذ
فعلنك اسمیدر (ها) ضمیری کأسه راجعدر (مترع) افعالدن مفعولدر مملو
معناسنه (دهاق) کبی که معناده تأکیداولور (کأس) مؤنث سماعیدر
مؤنثات سابقا تعداد اولنمشدر حتی ایت کریمه ده (کأسا من معین بیضاء)
وارداولدی بیضاء ابیضك مؤنثیدر (زعاف) معجمه مقدمه نك ضمیله وفا ایله
سم قاتلدرکه سریع التأثیراوله ومطلقا قاتل معناسنه دخی کلورکه زای هوزله
دخی لغتدر (وزعاق) ضم زای وقاف ایله زیاده طوزلی صو (ترجمه)
ال تناول ایله کیم بوطولوجام * زهرقاتلدر دخی آب زعاق

اناالقوم ماتری مالاقنا * اقدهاما واقط ساقا

(اقد) طولانی کسرم دیمك (هام) باش دیه مسی تارك کبی (اقط) عرضانی کسرم
معناسنه (ساق) بالدر ردرایکیسیدخی بابه اولدندر * یعنی اثنای مقاتلده
هرنه طریقله اقتضا ایدرسه قطع وکسروشق وسائر قولا بیزه کلن حرکتله دشمنی
دفع ورد ورفع وهلاك ایدرزدیمك اوله (ترجمه) بزملاقی اولانه هیچ باقیبوب *
هرنه اوله قطع ایدرز باش آیاق (بیت)

اری حربا مغیبة وسلما * وعهد الیس بالعهد الوثیق

(سلم) سلامت که (اناسلم لمن سالمنی) دیمشلردر وصلح معناسنه دخی کلور (وثیق)
معتمد ثقه کبی (منقبه) حضرت ناظم دیوان کرار صحابیان چارم خلفای کرام
کرم الله وجهه ورضی عنهم العلام جنابلری صفین مقابله سندن مقدم حدیث
ابن راشد نام کمسنه بی اهواز امیری ایدوب ارسال ایلمشیدی حضرت حیدرك
رجعتنده تمرد وکردن اطاعتنه طوق اهانت وخیانت بند ایلمکله معقل بن قیس
ریاحی امیر تعیین اولنوب برمقدار عسکر ایله واروب مقابله ومقاتله وغلبه

وقتل ايلدكده دائره‌سى اسير قيلنمدى * مصقلة بن هبيرة شيبانى دخى اهوازده
عامل ايدى معقله رجا ايدوب اول اسرا يرينه فدا عرض ايلدكلرنده فدالرينى
وكنديلرينى دخى حضور حضرت مرتضايه احضار ايلدى بشيوز بيك درهم
فدايه قرار ويرلدكده اول اسرايه رها ويرلدى انلرديارلرينه راهى اولدقلرندن
برقاچ كون مرورنده مبلغى تسليمدن مقدم مصقله دخى فرار ايلدى بصره‌يه
واردقده معقل بو ماده‌يى بصره اميرى اولان عباس بن عبدالله طرفنه
يازمشيدى حضرت امير طرفندن مبلغى طلبكار اولدقده بنه حضرت مرتضا
يمننه كيرزان ويوز بيك درهم تحت الحساب تسليم وكيجه اندن دخى شامه فرار
معاويه بن ابى سفيان يانده قرار ايلدى * پس حضرت اميرانك طغيانينه بناء فرمان
ايدوب خانه‌سنى هدم ايلديلر برادرى نعيم بن هبيره برايكى بيت ايله اكا توبيخ
وبرقاچ درهم ايچون دنيا وعقباكى درهم وخراب ايلدك ديدى منزلى اثناى
هدمده خانه‌سندن سلاح وآلات حرب ظهور ايدوب طغيانينه استدلال
اولندقده حضرت امير بو بيتى انشاد وتقرير بيورمشلردر (ترجمه) عالم غيب
ايچره كوردم جنك وصلح وعهدى بن * لكن اول عهد مزقردر دكل عهد وثيق

(بيت آخر) ارى امرا تنقض عروتاه * وحبلا ليس بالحبل الوثيق
اكرچه بو بيتى بشقه اولمق اوزره اشارت ايدرلر لكن سابقه ثانى اولمغه مانع كورنمز
(تنقض) تفعلدن ماضيدر قرلدى وقوپدى ديمك (عروه) قولپ كه كوشه ديرلر
فى الاصل تكمه ايلكيدر (ترجمه) كارنا هموارى كوردم قولپى اولمشدر
شكست * هم دخى حبلى انك اصلا دكل حبل وثيق (نطق)

سمعتك تبنى مسجدا من جبايه * وانت بحمدالله غير موفق
بو شعر شامده معاويه‌نك مسجد بناسنى خبر ويردكلرنده لسانلرندن جريان
ايلمشدر (جبايت) جابيلك كه ياكارى وبونده خراجيلق مراددركه بيت المالدر
(ترجمه) ايشتدمكه جبايتدن بناى مسجد ايتدك * بحمدالله كه خيراته سن
اولمزسين موفق

كطعمة الرمان ممازنت به * جرت مثلا للخائن المتصدق
(معطيه) دخى نسخه‌در (رمان) انار ديدكلرى ميوه‌در (من اكل الرمان انار قلبه
الديان) ديمشلردر (زنت) زنا ايلدى ديمكدر عقد شرعى بولنمدين واقع اولان
وطيدر (متصدق) تفعل بابندن فاعلدر زانا فله صدقه ويرن كمسنه‌در ومصرع اول
بدلى (ع) كمنفقة الاموال من كسب فرجها * دخى نسخه‌در وبو نسخه‌ده بيت ثالث

بوقدر مورد مثل بودر که برخاتون زنادن حاصل ایلدیکی اقچه ایله نار الوب فقرایه بخش ایدرمش ویا اقچه ویررمش حتی خاین خیانتندن اولان محصولندن صدقه ویردکده (لاتزن ولاتتصدق) دیرلرکه کلور یعنی خیانت حرام قطعی وصدقه نافله در نافله حرامه مقابل اولسه دخی فائده سی مکر نقصانی فسق اوله یته مؤاخذۀ اخرویه در کاردر (ترجمه) مثالکدر سنک شول فاسقه عورت که هردم • زنا ایدوب دخی رمان ایله ایده تصدق

فقال لها اهل البصیرة والتقی * لك الویل لاتزنی ولاتتصدقی

(لك) کسر ایله لهانك مرجع ضمیرندن عبارتدر لاتزنین لاتتصدقین مفرد مخاطبه اولوب امر یله جزمدن علامتی نونلرك سقوطیدر اگرچه خاین متصدق تعبیرینه نظرله مذکرلر اولمق جائز ایدی لکن امثال تغییر اولنمدیغندن قطع نظر لها ضمیری تأنیث اقتضا ایلدی (ترجمه) بومعنی خائن بخشنده یه ضرب مثلدر * سکا وای ای خبیث ایتمه زنا ایتمه تصدق

(الکاف)

العجز عن درك الادراك ادراك * والبحث عن سر ذات السر اشراك

(بوبیت) صدیق اکبرك اشعارندن اولوب تضمین طریقله تذییل اولندیغی فواتحده مصرحدر (درك) سکون ایله دخی لغتده کرش اوجنده اولان حلقه که پای باشنه بکورررلر واورغان صویه دکسون دیواوجنه باغلدقلری قصه ایب که برطرفنی قوغه یه ربط ایدرلر اصل اورغان صویه واصل اولمیوب اول ایپ صویی ادراك ایلدکله اکا درك تسمیه ایلدیلر که گویا مدرك وبلکه عین درك اوله مرتبۀ وصول ووجوده واصل اولمقدن عجز درجه سی همان وصولدر دیمك نکته سنه ایمادر (مهمه) معلوم اولسونکه انسان مادامکه حدوث ایله متصفدر ذات قدیم تعالی نك ادراکی (ع) فدع عنك بحرا ضل فیه السوابح * مألنجه امکانده دکادر که بیوررر (لاتدرکه الابصار) مکر که قابلیت عنایت محض اوله انده دخی دیدۀ قلب ایله ویدون احاطة مقتضای حال شهودد دیدیلر که (لایزال عبدی یتقرب الخ) حدیث قدسیسی فی الجمله انی افاضه ایدر صوفیۀ کرام دیرلر که ذات بحت وغیب هویت که اشارات وعباراتدن معرا وقیود واعتباراتدن مبرادر انی بیواسطۀ اسما وصفات وصل عریانی طریقیله گورمك محالدر (لایحیطون به علما) پس کمال رأفت ومرحمتی واسطه سیله انلری کندی ذات لطیفنده تأمل وتفکردن تحذیر ایدوب (ویحذرکم الله نفسه والله رؤف بالعباد) بیورر واثرده دخی (لاتفکروا

فی ذات الله) ابن عباس روایتیله وارداولمشدر عنقا شکار کس نشود دام بازچین
کانجا همیشه باد بدستست دام را * اشته تعلیماً للادب (ماعرفناك حق معرفتك)
دخی بیورلدی و بشه اثر ده کلدیکی اوزره خالق تعالیدن ابصار محجوب
اولدقلری کبی عقول دخی محجوبلردرکه (کل ماخطر ببالك فالله وراء ذلك)
دیمشلردر وملاء اعلی اربابی دخی انسان کبی طالبان وصال خدا عزوجل در
فرعون بیعون * ومارب العالمین * دیوب کنه ذاتدن سؤال ایلمشکن ذکر صفات
ایله مجاب اولدی که اسلوب حکیمدر اما مجالی ومرایاده ذات متعالینك ظهور
نوری اعتباریله ادراکنه انسانك مجالی امکانده‌درکه حضرت ناظم بیورر
(لم اعبد ربالم اره) ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل استرمی نوره
واهذا صدیق اکبر حضرتلری (مارأیت شیأ الاورأیت الله قبله) دیوب مؤثردن
اثره منتقل اولمشدرپس بو بیتك مفهومی جمله یه ناظردرکه مقام عجز اهل کمالك
مختارلری اولان تسلیم کلی مرتبه سیدر (لااله الاالله اشراك) حق تعالی یه
برنسنه یی شریك ایلمکدر یعنی ذات تعالی یه متعلق اسراری جستجو ایله قیل وقال
وجدال * واحد تعالی یه ماسوایی موجود بنده شریك قیلمقدر (لاموجود الاالله
(ترجمه) خدایی اکلامقدن عاجزاولمق اولدی ادراك * دخی بحث ایلمك اول
سرذاتدن عین اشراك

وفی سرائر همات الوری هم * عن ذی النهی عجزت جن واملاك

(سرائر) جمعدر مفردی سر یره کزلی یعنی برکمسنه کندیدن غیریدن کتم ایلدیکی
امر (همات وهم) همت لفظنك جمعلریدر لغتده قصد وعزیمتدر (نهی) ضمله
نهیه نك مفرد جمعیدر عقل معناسنه پس ذوی النهی کرك ایدی وزن ایچون
ذی مفرد ایراد اولندی (جن) پری (املاك) ملکك جمعیدر فرشتکان دیمکدر
(مطلب) ارباب نها یعنی ذوی العقولدن مراد خلان الله اولان انبیا
واولیادرکه انلر افضل ماسوا اولمغله دار بنده اهل تصرفلردرکه ابن نحوی (فرج
بعد الشده) نام معروف قصیده ده بیورر * وخیار الناس هداتهم * وسواهم
من همج الهمج * متکلمین دیمشلردرکه نبی انساندرکه حق تعالی بنده لرینه
متعلق اموروا حکامی اکا وحی ایدوب اودخی حسب الامر تبلیغ ایلمك ایچون
نبوتله شرفیاب قیلنمشدر ورسول دخی انبیادن صاحب کتاب ویاخود شریعت
سابقه دن بعض احکامی نسخله مأمور اوله واولوالعزم اول رسولدرکه تبلیغ
رسالتدنصکره قتال اهل عناد ایله جهاده مأذون اوله صوفیهٔ کرام نبوتی

تقسیمده دید بلرکه اکر ریاست شرعیتله مأمور ایسه نبوتی تشریعیه در
واکر دکل ایسه تعریفیه در (لازمه) خارق عاده اولان امرکه عادتا انساندن
کندی اراده سیله صدوری محال اوله صادر اولدقده اکر نبوت دعواسنه که
تحدیدر مقارن ایسه معجزه در انسکله ناسی عاجز ایدوب دعوت توحید ایدر
واکر تحدیسی اولمیوب بلکه برشر بعثه انقیاد ایله ظهور ایدرسه اکا کرامت دیرلر
یعنی من طرف الله اول کمسنه یه اکرامدرکه ولی اللهیدنده صادر اولور واحیانا
نفوس قریه اصحابندن دخی بحسب الفطره صادر اولور نبی وولی دخی دکل بلکه
صلحادن دخی دکلدر * مولانا تفتازانی شرح مقاصدده دیرکه نفوس ناطقه
برامر غریب احداث ایلمکده اعمال مخصوصه دن بری مز اوله سندن استعانت
ایدرسه سحردر اجزاسی کفردر لکن تعلمی مباحدر دفع صائل ایچون که
(عرفت الشر لا للشر) قبیلندن اولور یاخود اول امر غریبی اظهارده بعض
روحانیات تقویتنه مستند اولورسه (عزایمدر) اوفاق کبی ویا اجرام فلکیه
تقویتیله اظهار ایدرسه دعوت کواکبدر ویاخود قوای سماویه وارضیه اعانتیله
صادر اولورسه طلسماتدر ویا خواص عنصریه اجراسیله کوسترسه نیرنجات
دیرلرکه نیرنکدن معربدر ونسب ریاضیه ایله ارائت ایدرسه حیل دیرلر حاصل
کلام عند اهل السنه کرامات اولیا حقدر معتزله انکار ایدرلر انلردن دخی ابو
الحسین بصری اقرار ایدر بعض صوفیه دیرلرکه امور مستقبله دن خبر وطی
زمان ومکان کبی افعال فرشتکان وجنیان خواصندندر انساندن صدوری
انلرک اعانتلریله واقعدر اما جن ضمائره مطلع وخواطره واقف اوله مز وملک
وملکوتده احیا واماته کبی تصرفاته قادر دکلدردر اول مقوله امور واخراج
محبوس ومریدی عالم ملکوته ایصال وادخال مرتبهٔ الهیه خواصندندر
انساندن صدوری انساندن قریبتده دون اولان جن اعانتیله وجود بولمز بلکه
قوت قدسیهٔ ربانیه ایله حاصل اولور (فائده) هر پیغمبرک معجزه سی قومنک غالب
حاللرینه کوره ظهور ایدر مثلا قوم کلیم الله ده سحر وامم کلمة الله ده طب وزمرهٔ
داودیه ده موسیقی وخیر الامم اولان امت مرحومه ده فصاحت وبلاغت معروف
وانشاد اشعار ونظم ونثر میانلرنده احسن کار ایدی حتی سبعهٔ معلقه کعبهٔ
مکرمه یه دعوای بلاغتله آویزه قیلندیغی ایامده نبوت خاتمیت سائر معجزاتدن
ما عدا اجل معجزات اولان کتاب کریم وکلام قدیم ایله دخی تأیید وتقویت بولدی
انبیا واولیانک کاملانی مبدأ ومعاد ماسوایه وضابطهٔ امور نظامیهٔ دنیایه

واعمال بشریه‌نك برزخده اولان صور متمثله‌سنه مطلعلردر عوام ناسك خوابده
واقع اولان حالاتنه انلر بیدار ایكن واقفلردر وبعنایة الله تعالی اجسام آسمانی
واجرام زمینی‌ده تصرفه قادرلردر جناب خلیل آتشده (یانار كونی برداوسلاما)
منطوقنجه تصرف ایدوب حضرت كلیم آبده وزمینده اجرای قدرت ایلدی كه
(اضرب بعصاك البحر فانفلق) ودخی (اضرب بعصاك الحجر فانفجرت) بیورلدی
وجناب امین الله هواده حكومت ایدوب (ولسلیمان الریح) وارد اولدی
وحضرت خلیفة الله معدنده متصرف اولدیكه (النا له الحدید) كریمه‌سیله
ثبوت یافته‌در وخدمت مریم‌یدنده نبات كه جذع نخله در تهز برایله رطب جنی
تساقط ایلیوب اطاعت بدیدار اولدی وانك ولید سعیدی حیوانده اعلان
قدرت اعجاز بیوروب (كونوا قردة خاسئین) یعنی بعید ومطرود اولدیغكز حالده
سزلر میمونلر اولك نطقیله اول حیوان صورتنه نسخ ومسخ اولندیلر جناب بدر
آسمان صفحهٔ رسالت معجزنمای دوحهٔ نبوت مخاطب خطاب پنج قل * فاتحهٔ
ختمیت آرای سلسلهٔ رسل علیه وعلی آله صلوات الكل حضرتلری دخی آسمانده
(انشق القمر) مفهومنجه اظهار اثر ایلدی صاحب هیاكل دیركه حدیدك
آتشه مجاورتیله مشابهت ناریت كسب ایدوب افعال ناریه بالكلیه كندیده
جماد ایكن جریان ایلدیكی بعد المشاهده برنفسك انوار واحد ستاردن استناره
واستضائه سیله استشراف ایدوب عالم كون وفساد كندینه اطاعت ایلمك عجب
اولمدیغی ظاهردر (حقیقت امام قیصری شرح فصوصده دیركه (وجود)
حقیقت واحده اولوب تعینات وتشخصات حسبیله تعدد وتكثر واروا‌ح واجسام
اولدیغی كبی ارواح دخی كلیه وجزئیه‌یه قسمت اولنور ارواح پیغمبران كلیه‌در كه
كندی حكمنده داخل وامتی اولنلرك بالكلیه ارواحنی مشتملدر اسماء جزئیه
اسماء كلیه‌ده داخل اولدیغی كبی وبوسیاقه (ان ابراهیم كان امة قانتا لله)
كریمه‌سی شهادت ایدر وصوفیه بیورررلركه اسماء حق تعالی میاننده تضاد وتقابل
واردركه هر بری غالب وظاهر اولوب مقابلنك مغلوب ومخفی اولمسنی استر
وبو حالت انلردن مظاهره سرایت ایلمشدر پس هم میان اسما وهم میان مظاهرده
برحاكم حاسم عادل كر كدركه هر بری رتبهٔ كمالنه وصول بوله وسلسلهٔ عالم درجهٔ
انتظامه مربوط وموصول اوله اشته اول حاكم (آدم ومن دونه تحت لوائی)
دلالتیله (حقیقت محمدیه) علیه التحیه‌دركه نبی حقیقی احدی وقطب ازلی
وابدیدر (ع) ومن لم یرث منی الكمال فناقص * وسائر پیغمبران میان مظاهرده

حاكماندر * كلده برشمه واراى غنچه دهن بويكدن * عندليبى بودر آشفته وشوريده ايدن * پس حقيقت محمديه مظهر اسم جلالدركه خلافت ربانيه ونيابت حقانيه ايله عالمك ظاهر وباطننى مربيدر وبو تصرف تام وانعام عام انك حقيقى اعتباريله در بو خسه بشريت اعتباريله (وانما انا بشر مثلكم) حكميله عبد محتاج وانتم اعلم بدنياكم صراحتيله اموردنيويه دن كنديني سائر ناس حكمنه ادراج بيوررلر ايدى باطن ومعنادن قطع نظر مستجمع جميع صفات اولان اسم ذات تعالى عن الشبهات كه (الله) در اسم شريفلرى اولان محمد لفظ امجدى ميانسده دخى مناسبات كثيره اولوب اصللرى اله ٣ وحمد ٣ مثلث الاجزا اولوب بينوننك رفع ونفى وسلبنه اشارت اولان لم كلمه سننك لامى اله لفظنه وميم دخى حمده داخل اولدقده هر برى درت حرفلى اولمق صورتادخى شدت مناسبت وظاهرده دخى هيئت مقارنت اثبات ايدركه الظاهر عنوان الباطن ديمشلردر وايكيسنده دخى كسره بولنميوب ومكرر مدغم موجوداولمق دلائل لطيفه دندر خصوصا توحيد دخى (لااله الاالله * محمد رسول الله) كبى بى نقط واعداد حروفلرى دخى اون ايكيشر بولنمق دخى محل عبرتدر * حتى ابوبكر صديق * عمر بن الخطاب عثمان ابن عفان على بن ابى طالب * دخى اون ايكيشر حرف اوللرى كمال قربيتلرينه شاهددر وانلردن فقرهٔ توحيد ورسالتك بى نقط بولنمغله امتيازلرى و كلمهٔ توحيدلئدخى حرف شفويدن سالم اولمغله اكرذ كرنده ريادن اجتناب ايلديكى زمان ومكانده سراذ كرلسانى ايلسه حس اولنمز حاصلى بويله شدت ارتباط حصولنه سبب على وجه الاكمل نيه ظهور يدرزيرا حقيقت اصليه هرزمانده (ولكل قوم هاد اشارتيله اول وقتك اهلنه انسب اولان صورت لطيفه ايله ظاهر اولوب عاقبة الامر آخرزمانده اكمل وجوه ايله صورتماى مرآت ظهور اولديغى جهتدن نبوت نشر يعيسه ذات شريفلرنده ختم اولدى وطباع سليمه انلرك دينى اوزره مجبولدركه (فطرة الله التى فطر الناس عليها) كريمه سنده مدلولدر (لازمه) صوفيه ديمشلردركه لغتده ولايت قربدر وعرفا اخلاق الهيه ايله تخلق (وبعد البقا فناوبعد المحو صحو) بونلرحالا وشهودا كندى اوصافى اولمقدر (ونبوت) امرظاهر اولديغى كبى ولايت دخى امرباطندر نبينك ٠ أخذنبوتى كندى ولايتيدر وولينك مأخذ ولايتى نبينك نبوتيدر ورسول نبيدن اكمل ونبى وليدن اكملدر امارسولك نبوتى كندى رسالتندن اكملدرونبينك كندى ولايتى كندى حقنده نبوتندن افضلدر زيرا ولايت جهت حقيت ونبوت جهت ملكيت

ورسالت جهت بشریه‌در بومقامده دور ودراز بحثلر واردرکه محلی کتب
کلامیه‌در (تکمل) وحی ایله الهام میاننده فرق بودرکه الهام فرشته واسطه‌سیله
دکلدر اما وحیده واسطه واردر انکچون حدیث قدسیلره وحی وقرآن دیمز
مع هذا کلام الهیدر ووحی کشف صوریدرکه کشف معنوی‌یی متضمندر والهام
کشف معنوی صرفدر ووحی پیغمبره مخصوص والهام خصایص اولیادندر
ووحی تبلیغ ایله مشروطدر الهام ایچون اول شرط یوقدر (مهمه) اولیاء الله
درت قسمدر سالك محض ومجذوب محض وسالك مجذوب که سلوکی جذبهٔ
الهیه‌سندن اقدم اوله ودردنجی مجذوب سالکدر انك ضدیدر یعنی انجذابی
تسلیکندن اقدمدر وافضل اقسام قسم اخیردرکه (جذبة من جذبات الحق توازی
عمل الثقلین) بیورلدی کرسلوکی میاننه بندایدن هرکس مقام ولایته وصلتیاب
وبوبادیهٔ دهشت انکیز ووحشت آباده هرقدم بصان کسنه زلال وصالله سیراب
اوله‌مز لکن لذتچش نعیم وصال ومقام ولایتله اجلال اولنان سادات
اهل سعادات بنه البته اهل عزم وقصددن اولور طالب اولمیان مطلوب اولمز
جسمك صحتی وعلتی اولدیغی کبی روحك دخی صحت ومرضی اولورکه (من اتی الله
بقلب سلیم وفی قلوبهم مرض) اکا اشارتدر ومرض جسمانینك سببی ومخصوص
تدبیر ودواسی اولوب انجق دقایقنی طبیب حاذق ادراك ایلدیکی کبی مرض
روحانینك دخی سببی وعلاج خاصی واردرکه انکدخی حقایقنی انبیا واولیا بیلور
زیرا علل صفراویه به معالجات سوداویه استعمالی علیلی هلاك ایدر نبض وقاروره
علت جسمه دلالت ایلدیکی کبی احوال نفسه دلالت ایدن حالات دخی احوال
وجودیه ویاخود واقعه‌لر کبی مربی ومرشدك رأییله نفسده ترقیات وتنزلاته
استدلال اولنور وکتب تصوف مطالعه‌سی شافی وکافی دکلدر مثلا خسته طب
کتابنی مطالعه ایله دفع علت ایده‌مز (وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة
للمؤمنین) پس البته محبت ولی واصل وصحبت مرشد کامل درکاردرکه صیاد
برکلبی تعلیم شکار ایله اقرانندن ممتاز ایلدکده انك صیدی شرعا حلال الاکل
اولور وقاتلندن دیت النور وبیع وشراسی مشروع اولور بودخی برنوع تقسیمدرکه
ولایت درت قسمدر بری باطن نبوت مطلقه‌در ایکنجی هر پیغمبرك ولایت
مقیده‌سیدر اوچنجی هر پیغمبرك ولایت مطلقه‌سیدرکه سائرلرنده اولیانك
اقتباس ولایتلرنه مشکاتدر لکن جناب خاتم الرساله‌ده انبیانك اقتباس
ولایتلرینك مشکاتیدر ودردنجی ولایت عامهٔ مطلقه‌درکه نبوتله دکلدر وبودرت

قسمك هر بری ایچون بر خاتم واردر قسم اولك خاتمی حضرت صاحب دیواندر
انکیچون بیورمشلر که درت کتاب اهلی جمع اولسه لر هر برینه کتابلری احکامیله
حکم وفصل خصومت ایدرم وولایت مقیده نك خاتمی نفس نفیس شیخ اکبردر
دیدیلر که از جمله مؤید جندی شرح فصوصده تفصیل ایدر وولایت مطلقهٔ
محمدیه نك خاتمی حضرت محمد مهدی صاحب زماندر وخاتم ولایت عامه جناب
روح الله عیسی المسیحدر علیهم السلام واولیاء الله دخی طبقات اوزره در غوث
وقطب وامامان وافراد واوتاد وابدال ونجبا ونقبا ورجال الغیب
وبدلاء محدثون وملامیه کبی انلر حقنده اولان آثار دخی تفصیل اولنسه نیجه
مجلد کتاب اولمغله فصل الخطاب ومقدمهٔ نفحات وسائر کتب قومده مراجعت
اولنه قالدیکه احوال سلوکدن اولان فنا وبقا وتجلی هر بری درت نوع
اولوب اعلالری فنا فی الله وبقا بالله وتجلی ذاتیدر وبونده فنا وبقا شهودیلردر که
اهل الحادك ذاهب اولدقلری حلول واتحاد باطلدر خصوصا تجلی مقتضاسی
تعدددر که متجلی ومرایا درکاردر بونلر دخی هر نقدر بسط اولنسه اروای غلیل
ودوای علیل اولمق مرتبه سنی قلمه کتورمکده خطر امر مقرردر زیرا حادث
قدیمی علی وجه الاحاطه تحقیق ایده مز وسامع دخی کما هو حقه اصغا ایله سوزش
عطشدن خلاص بوله مز (ماللتراب ورب الارباب) مکرکه قوت قدسیهٔ الهیه
عطا بیوریله پس بوصورتده قیل وقال وکفتکودن مرآت دلده صورت استغنا
متجلی اولور (من عرف الله کل لسانه) بپوش دامن عفوی بزلت من مست *
که آب روی شریعت بدین قدر نرود (ربنا علیك توکلنا والیك انبنا والیك المصیر)
(ترجمه) یقین اهلنده واردر نیجه اسرار هم بیشك * که عاجز اولدیلر انده
جنود جن ایله املاك

یهدی الیه الذی منه الیه هدی * مستدرکا وولی الله مدرك

(مستدرك) درك ماده سندن استفعالك مفعولیدر درك اولنمق مطلوب ودرك
اولنمش (مدرك) ادراکی بسیار صاحبی کثیر الدرك معناسنه (ترجمه) اولور هادی
اکا اندن اولان انك هدایت هم * اودر مدرك بلی حقك ولیسی هب اولور مدرك

(بیت) لاشئ الا الله فارفع ظنکما * یکفیك رب الناس ما اهمکا

(فارفع همکا) دخی نسخه در (لاشئ الا الله) ترکیبی اعرابده لا اله الا الله دن
فرقی یوقدر قالدیکه اله دن شئ لفظی عامدر (بو بیتك) مآلی دخی توحیدده مراتبی
مقصود ومطلوب وموجود تقدیریله تفاوت اوزره درکه شعر سابقك بیت اوّلنده

برشمه یازلمشیدی (اهم) فکره دوشوروب اندیشه وغم ابراث ایلدی دیمکدر یعنی بی شك فاعل حقیقیدن غیری ماسوا موجودیتله وصفه شایان دکلدر اکرچه حقایق اشیا ثابته واختیار جزئی مقرر وامور شرعیه جاریه وعباد اعمالیله مجزیه در (لکن مرید الخیر والشر خالق مقضی ومقدر) اول واحد حقیقیدر وافعالده مؤثر متوحد اودر بو یله اهل تسلیم اول سکا موث غم اولان شیلرده دخی خالق ورازق (فسیکفیکهم الله) بیوردیغی اوزره سکا کافیدر دلدن اکدار ی دفع ایدوب مستریح اول وجمعیت خاطر ایله کندیسنه توجه ایدوب اوامره امتثال ایله اندك زمان عمرکده بو وجهله تحصیل عرفان ایله اعمی قالمه افتح عینك دیو پند ونصح بیورمشلردر (ترجمه) ماسوای حقی نفی وهمی سلب ایتمك کرك * سا که کافیدر خدا دفع ایت غمومی قیلمه شك (دیکر)

ایها الکاتب ماتکتب مکتوب علیك * فاجعل المکتوب خیرا فهو مردود الیك یعنی (هرچه کشتی بدروی) مفهومنجه قلمك ای خوشنویس بدروش اولمسون زیرا محرراتك بالجمله دفتر اعمالکه ثبت اولنوب حین محاسبه ده سکا رد وحساب اولنور * مامنك لك اوعلیك خذ ماصفا دع مایضر الیك * ونحن الکاتبون وان اسأنا فهبنا للکرام الکاتبینا (ترجمه) خیری یاز کیم کاتب اولمزسین اندن انفکاك * دفترکده کوردیکك دم اولمیه سین دردناك (نطق)

من لم یکن جده مساعده * فحتفه ان یجد فی الحرکه

(جد) فتحله بخت وغنادرکه دعاده (لا ینفع ذا الجد منك الجد) وارد اولدی یعنی غنا صاحبنك غنامی سنك عندکده یارب نافع دکلدر بلکه سکا طوعا عملی نافعدر دیمکدر (حتف) وزن ومعناده فوت وموتدر (ان یجد) کسر جیمله جد وسعی ایلمك معناسنه در (حرکت) معروفدر دیرنمك وقلدامق (خلاصه) بختی مساعد اولمیان کسنه نك برامره سعی ایلمك اولومیدرکه حرکتی کرکسه اضطراب واضطرارندن ناشی اولسون لطفی بوقدر انده چاره (مرغ عاقل چون بدام افتد تحمل بایدش نشیده سنجه تسلیم ورضا وصبر بلا یادر (ترجمه) اوکیم اولمایه انك روز کاری کندویه یاور * اولور اول اضطراب واجتهاد ایله اودم هالك

فقل لمن حاله مولیة * لاتعرضن بالحراك للهلکه

(حراك) سحاب وزننده حرکتدر اختری کتاب وزننده یعنی کسر ایله درردیدی هلکه حرکه وزننده هلاك وتلف اولمق (ترجمه) پس اول بیچارهٔ پژمرده حاله

بندایدوب سویله * که بیهوده چکوب زحمت هلاکه اولمسون سالك (نطق آخر)

الیك ربی لا آلی سوا کا * اقبلت عمدا ابتغی رضا کا

(بوشعر) لطیف مره بن مروان خیبر غزاسنده کشتهٔ شمشیر اسلام اولوب جان برجهنم اولدقده ظهور ایلمشدر هر مصرعك آخرنده اولان خطاب كافلری مفتوح اولوب برای وزن فتحه اشباع اولنمغله برالف ساکن ظاهر اولور حتی بومشهور مناجاتده معروفدر آلهی عبدك العاصی اتا کا (ابتغی) افتعالدن متکلمدر ابغی دخی نسخه‌در (ترجمه) سکا اقبال ایدر یارب دل چاك * رضا کی استرم قیل قلبمی پاك

اسألك الیوم مادعا کا * ایوب اذ حل به بلا کا

(ایوب) برپیغمبر معروفك نامیدر که کلام کریمده مذکوردر پدری عیص ابن اسحاق بن ابراهیمدر علیهم السلام حرم محترملری رحمة دخی افرائیم بن یوسف علیه السلامك قزیدر شامده مقیم وصحف ابراهیم ایله عامل ایدی حق تعالی ایوبی امتحان قصدیله صبرینی ملائکه‌یه عرض ایچون یتمش سنه‌لك مال واولاد ونعم هرنه واریسه بالکلیه خراب ایدوب یدی عدد ذکور ویدی عدد اناث اولادی اوزره دیوار منهدم اولوب هلاك اولدیلر بعده وجودینه اون ایکی ییك قورد مسلط اولدی یدی سنه اول بلایه مبتلا اولدی حق تعالی بیورر (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) وقتا قلب ایله لسانه دخی قوردلر تعرض ایلدکده اول محبت ومناجاة محللری مختل اولمغله حاللرینه دخی نقصان طریانی خوفیله (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) دیدی حالنی خالقنه عرضله شکایت مذموم اولان شکوادکلدر بلکه عاشقان حقیقت منزلیدرکه حضرت یعقوب دخی (انما اشکو بثی وحزنی الی الله) دیمشیدی (حضرت) شیخ اکبر فص ایوبیه‌ده برکه وقتا مدت ابتلا آخر اولدقده حرارت الم کمال عطش وبرب حکیم تعالی ماء بارد عنایت ایلیوب بیورر (ارکض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب) مبارك اباغیله ترابی تحریك ایلدکده صو ظهور ایلیوب ظاهر وباطننی غسل ایله پاك ایلدی تمامی مال وحسن وجمال وسائر معرض زوالده اولان اشیا ونوال بالغا مابلغ تعویض وتخلیف اولندی قسمنده دخی حق تعالی انی حنثدن صیانت بیوروب عمری آخر اولدقده ترك آلایش عالم فانی ایلیوب (بشر) اسمنده اولان ولیدسعید نبیه برخوای الولدسرایبه نبوتله تنویه اولندی دیو تاریخ عزیزده مصرحدر (ترجمه) دعامی حرمتی کیم ایتدی ایوب * بلالك ایردکده اولوب

قلبی غمناك

ان يك مني قد دنا قضاكا * رب فنبارك لي من لقاكا

(ترجمه) اكر با كه قضا يا قلشدی ايسه * جمالكله بنی ايله فرحناك (نطق اخر)

قومی اذا اشتبك القنا * جعلوا الصدور لها مسالك

(قنا) مزراقلردر واحدی قناة درزمحكبی واصلی مقصوره در برای وزن مد اولندی كه القندن صكره همزه اظهاريله اولور (ترجمه) بنم قومم اكر قارشسه مزراق * ايدرلر سينه سين اكا مسالك

اللابسين دروعهم * فوق القلوب لاجل ذلك

(اللابسون) نسخه در (دروع) زرهلر مفردی درع دربعض نسخه ده دروع ايله قلوب بر بری محلنده واقع اولمشلر معناده تكلف اقتضا ايدر (ترجمه) كيرلر زرهی قلب اوزره كه كورن * بيله كيم موتة لله اولدی سالك (نطق ديكر)

هب الدنيا تواتيك * اليس الموت يأتيك

(هب) احسب معناسنه كه بويله طوت واويله صای يعنی سكا دنيا مطيع ومنقاد اولدی عد ايله بويله ظن ايله وفرض ايله ديمك (ترجمه) سنا كه دهر اولدی مطيع عد ايله سن * صنمه كلمز موت اولورسين هلاك

وما تصنع بالدنيا * فظل الميل يكفيك

(ميل) فرسخ نشانيدر (ترجمه) دهری نيلرسين كه كافيدر سكا * ظل سنك هر قدلك مقداری خالك (نطق آخر)

اشدد حيازيمك للموت فان الموت لاقيكا * ولا تجزع من الموت اذا حل بواديكا

حضرت مرتضی كرم الله وجهه شهادتندن بر قاچ دقيقه مقدم سعادتخانه لرندن چيقاركن قپونك بر محلنه ازارلری تعلق يعنی ايلشوب چوزلدی انی شد ايدركن بو شعری انشاد بيوردیلر (حيازيم) مهمله ايله جعفر مفردی حيزوم كوكس اطرافی جوانب صدر كبی كه بركسنه كورش ايلسه لباسنی باغلديغی محللر (وادی) دره اكن بونده طريق وارض ديمكدر (ترجمه) كنديكی پك باغله زيرا پهلوان موت ايرر * يانكه كلدكده سن صبر ايله اولمه سينه چاك

فان الدرع والبيضة يوم الروع يكفيكا * كما اضحكك الدهر كذاك الدهر يبكيكا

(بيضه) اشق كه زرهلی كمسنه باشنه كيديكی طاسدر فارسيده خود وجغتايده توغلغه ديرلر (روع) واو ايله خوفدر وزنا ومعنی (ترجمه) خوف وقتنده سكا زره واشق كافی ولی * كولدرركن آغلادر دهر انی كور ايلر هلاك

فقد اعرف اقواما وان كانوا صعاليكا * مساريع الى النجدة للغى متاريكا

(صعاليك) جمع رفقرا معناسنه مفردى صعلوكدر درويش كبى (الطب للملوك لا للصعلوك) ضرب بدندر (مساريع) مصابيح وزننده درمسراع لفظنك جمعى مبالغه صيغه سيدركه زياده سريع اولنلردر (نجدت) شجاعت (غى) رشدك ضدبكه (قد تبين الرشد من الغى) واقع اولدى كمراهلق معناسنه در (متاريك) مساريع وزننده درمفردى متراكدر تاركلردېمكدر متروكات جمعى اولمق قولى متروكدر بوبيت كويا سؤال مقدره جوابدركه كمال عبوديتده مساعدۀ روزكار لازمدركه امر معاش قيدى صفاى بالهدكل وبلكه دوام عبادته مانعدر ديئورسه بويله دكلدر (خير الرازقين) اولان حق تعالى انسانك خلقندن نتيجه دملرمقدم امور دنيويه سنى خلق ايلمشدر وامور اخرويه سنى انسانه احاله وسعى وكوششلرينه حواله بيوروب (ليس للانسان الاماسعى) ديو حصرا بيان ايلمشدر وبوامرك وقوعنى بزلر تجربه ايدوب نتيجه قوم كوردككه مثلا اصحاب صفه كبى كه حليله سيله ايكيسنك برقيصى وارايدى وقت نمازده برى انى لابس اولوب نمازى ادا وديكرى بعده كيوب اودخى نمازى بوطريقله ادا ايدرايدى ينه حاللرندن شاكى اولميوب صبر ايدرلر وخلاف رضاء الله برامر ضرورت حالله تصدى وشرعك رخصتى اولميان اموره تعدى ايلمزلرايدى ديمك اوله (ترجمه) چوق كروه بى نوايه واقف اولدم جملەسى * راه حقده سعى ايدرايتمز خلافه انهماك

* (اللام) *

لقد خاب من غرته دنيا دنية * وماهى ان غرت قرونا بطائل

(دنيا) ادنانك مؤنثيدر حبلى كبى فاعليتله رفعى ثقيل اولوب محلنك دخى سقوطنه سبب اولدقده تنوين ماقبلنه وبرلدى اسميته منقول اولمغله دنيه ايله منعوت اولدى (غرت) مغرور قيلدى يعنى الداتدى (قرون) قرنك جمعيدر قرن معناسى اختلافيدر التمش وياطوقسان وياروز ياله برقرن ديديلر حتى ذوالقرنين بنى ايله اسكندر حضرتلرينك شهرتنه يازدقلرى سببلرك برى زمان حياتنده ايكى قرن منقرض اولمسيدر سائر سببلرى مستقل مقاله اسكندريه مزده يازلمشدر (طائل) اكرفتح ايله طولدن اولورسه كه فضل ومنت وعطادېمكدر طائل مفيد ديمك اولور (ترجمه) كيمى الدارسه دنياى فرومايه اولورخائب * اكا سن دلفريب اولمه دكلدر نافع وطائل

اتمنا على زى الغرير ثبينة * وزينتها فى مثل تلك الشمائل

(غرير) فقط اوّلنك اعجاميله مغروركه زيور آرا وزينت پيرا وپيرايه كبرا ولمغله غرور صاحبه سى ديمكدر بونده غرير اوّلنك اهماليله نسخه اولمق دخى مناسب اولمز ديديلر (ثبينه) مثلثه وموحده ومثناة ونون ايله تصغير صيغه سيله در ظرف معناسنه اولان ثبن دن ويا جبل معناسنه ثبن لفظندن اسمدر عامر جميله نك قزيدر ليلا وشيرين كبى مشهوره اولمغله زماننده آرايش كمال وحسن وجمال ايله ضروب امثالدن ايدى (شمائل) جمعدر مساجد كبى ومفردى شمأل خوى وخصلت معناسنه در روائك اصلى شأملدر صكره قلب مكان ايله شمائل اولدى تفصيلى كتب لغت وظيفه سيدر (منقبه) امام جعفر صادق جدّى حضرت مرتضانك احوالندن بعض مقالات نقلى اثناسنده روايت ايورركه مدينهٔ منوره خارجنده فدك نام محلده تربيهٔ زمين فكريله بل ديدكارى چتال دمور بر آلت ايله كاره مشغول ايكن شكل عروسانه ده برزن حسنا ظهور ايلدى كه كورنلر عامر جمحى قزى ثبينه در ظن ايدرلر ايدى بكا ديديكه اى ابو طالب اوغلى بنى كنديكه جفت يعنى زوجه لكه قبول ايله مقابله سنده زير زمينده مجهول انسان ومستور طالبان جهان اولان هر خزينه ودفينه يى سكا دلالت وجمله دخمهٔ سيم وزرى ارائت ايدهيم ديدى سن كيمسين ديديكمده بن دنيايم صورت انسان ايله تشكل وبو طوره تمثل ايلدم سنك مرجع كل اولديغك يولوب التفات وتنزلك ايچون بو هيئتى تعقل ايلدم ديدى جوابنده بندن سكا مساعده يوقدر كنديكه برشوهر ديكر مقرر قيل ديدى نظر كيميا اثرونكاه توتيا فرلرندن غائب اولدقده بو طقوز بيت ارتجالا كنديلردن صدور ايلمشدر (ترجمه) ثبينه بنت عامر شكلى ايله چون بكا كلدى * جمال دلفريب ايله وصالينه اولام مائل

فقلت لها غرّى سواى فاننى * عزوف عن الدنيا ولست بجاهل

(غرّى) غرور ماده سندن امردر پس ضمله اولور واكر ايكنجى يابدن اولورسه كسر ايله اولمق لازم كلوركه رانك حركه سنى نقلله الفدن مغنى اولور (عزوف) مهمله ومعجمه ايله صبور وزننده در مبالغه ايله صاحب زهد يعنى معرض دنيا معناسنه در بونده لطافت بودركه بو ماده دن صوت جنه عزيف ديرلر ولهو ولعب وتغنى ايلدكارى آلتلره معازف تعبير اولنور (ترجمه) ديدم واركيمه خدعه استرايسك ايله مكاره * بن ايتدم ترك رغبت زاهدم بن صانمه سن جاهل

وما انا والدنيا فان محمدا * رهين بقفر بين تلك الجنادل

(ما) نافيه اولمق مناسبدر (والدنيا) ده واو مع معناسنه اولوب مقرونان

ومجتمعسان كلمه سی خبرتقدیر اولنور كه بصریلر مسلكیدر (جنادل) جمله ونونله جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمردركه طاشدر (ترجمه)
نه كارم وار بنم دنیا ایله زیرا حبیب الله * انی ترك ایلیوب فقر اختیار ایتدی چون اول فاضل

وهبها اتتنا بالكنوز ودرها * واموال قارون وملك القبائل

(هب) احسب فعلی معناسنه اسمدركه فرض ایتمك دیمك اولور بیت آتیدر (قارون) حضرت كلیم الله علیه السلام وقتنده مالیله كندی زیرزمینه خسف اولان كافردركه اسمی قرآنده مسطوردر وزن ایچون منصرف قیلندی (قبائل) قبیله نك جمعیدركه بربابانك اوغللری اولان جماعت معناسنه در (ترجمه)
بزه دنیا كتوردی فرض ایدلك جمله متاعن هب * كنوزی مال قارونی قبائل ملكیده داخل

الیس جمیعا للفناء مصیرها * ویطلب من خزانها بالطوائل

(خزان) خازن لفظنك جمعیدر كاتب ایله كتاب كبی (طوائل) مفردی طائله عداوت معناسنه در (ترجمه) نتیجه بونلرك مجموعی فانی اوله لر آخر * اولور خازنلری اعدا كبی اكداره هم واصل

فغری سوائی انی غیرراغب * لمافیك من عز وملك ونائل

(نائل) عطا وكرمدر (ترجمه) یوری وار غیری تغریر ایله اولمام بن هله راغب سنك عز وعطا وملككی بن اولمزم قابل

وقد قنعت نفسی بما قد رزقته * فشأنك یادنیا واهل الغوائل

(واهل) ده واو مع معناسنه در (غوائل) غائله نك جمعیدركه بدلك وشدت وصعوبتدر (ترجمه) حقیقتده قناعت اوزره تقسیم رزق مقسومه * سنك كارك سنی طالبلر كله اولمه ده حاصل

فانی اخاف الله یوم لقائه * واخشی عتابا دائما غیر زائل

(لقا) ملاقاة كه (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله) كریمه سی (واتقون ان كنتم مؤمنین) تتمه سی شهادتلریله مؤمن متقی حضور معنوی حقنه وارمق اندیشه سندن خالی اولمزكه (انما یخشی الله من عباده العلماء) بیورلمشدر انسان حق بیلدیكی قدر خوف ایدر برعالمده اكرخوف یوغیسه انك حالندن خوف اولنور بدیلر (ترجمه) خدادن قورقارم آنكه ملاقی اولدیغم كونده * سنك ایچون عتاب اوله بكاهم اولمیه زائل (نطق آخر)

انما الدنیا کظل زائل * اوکضیف بات لیلا فارتحل

(بات) یعنی کیجه برمحلده قالدی دیمکدر (ارتحل) کوجدی وکتدی دیمك
(فائده) ظل زائلدن مراد ظل خیال‌اله ایهام کشفی علوی بولنمق بعید اولمزکه رومده
خیال ظل وغلطنده حیازل دیرلر فی الاصل دنیا ومافیها برسایه‌بی مایه
اولدیغن تمثیل ایچون شیخ آکاه سهل تستری ابن عبدالله جنابنك ترتیبیدر (فرج)
٢٨٣ تاریخنده انتقال ایلدی ذوالنون مصری درویشلرندندر قالدیکه
قاره کوز وحاجی عوض که هیچ ایوات دیرلر رومده اختیار اولنان اسمادندر
عربستانده سائر اسمله وهر دیارده اول اطرافك براضحوکه کمسنه‌سی اسمیله پرده
بازلق اولنور بوامرده نیجه منظومه‌لر کوریلوب لکن واعظ عبدالرحمن
ابن جوزی نك عربی بو بیتلری خیلی کزیده‌در * رایت خیال الظل اعظم عبرة *
لمن هو فی اوج الحقیقة راقی * شخوص واشکال تمر وتنقضی * وتفنی جمیعا
والمحرك باقی * شیخ التربه علی دده افندی دخی اسوله سنده یازمشدر وبو بیت ترکی
دخی کوش عبرت چکیلور ایماندندر * صنعه بیهوده ظهور حرکات صورك * جمله
اشکال پس پرده‌ده استاد کدر (ترجمه) دیدهٔ عبرتده دنیا اولدی
برظل خیال * یا اومهمانه درکه برشب کلدی ایتدی ارتحال

اوکنوم قد براه نائم * اوکبرق لاح فی افق الامل

(افق) سکون وتحریك دخی نسخه‌در کوك کناری طرف السماء معناسنه‌در
پس آسمانده مرامی استعاره ایله مستعارمنه متروکدر (ترجمه) یاکه
بررؤیا ایدی خواب ایچره اولدی واقعه * اوج امید ایچره یا برق سریع الانتقال

(نطق دیکر) یامن بدنیاه اشتغل * قدغره طول الامل

(ترجمه) دیکله دنیا ایله‌ای مشغول اولان * دلفریب ایتدی سنی طول امل

الموت یأتی بغتة * والقبر صندوق العمل

(بغتة) لفظ کریمدر دفعة وفجاءة جمله‌سی بروزن ومعناده‌درکه ترکجه آکسزدن
وفارسیده ناکاه دیرلر موت فجأه حرف رأ اولنده وصندوق دخی حرف القافده
یازلمشدر (ترجمه) موت ایرر ناکاه غافل اولمه کیم * ایله پرصندوق
قبری باعمل

ولم تزل فی غفلة * حتی دنی منك الاجل

(اجل) وقت دیمکدر لام عهد عمرك تمامی وقتنه حصر وایما ایدر (ترجمه)
حیف کیم بو خواب غفلت ایچره سن * بویله قالورسین کلنجه تا اجل (نطق آخر)

هب الدنيا تساق اليك عفوا * اليس مصير ذلك الى الزوال

(تساق) سوق ماده سندن مضارع ونائب فاعلی دنیایه راجعدر (عفوا) تمییزدر نفقهٔ لازمه دن زیاده اولان مالدرکه فضله تعبیر اولنور (ترجمه) طوتکه دنیا وسعت اوزره درسکا * دائم اولمز عاقبت بولور زوال

وما ترجو بشئ ليس يبقى * وشيكا ما تغيره الليالى

(فما ترجو لشئ) دخی نسخه در (وشيك) وزن ومعناده سريعدر (ترجمه) شئ فانی یی رجامند اولمه سن * انی تیز تغییر ایدر دور لیال (نطق دیکر)

فان تكن الدنيا تعد نفيسة * فدار ثواب الله اعلى وانبل

(بو بيت) فرض طريقيله تقرير اولنور (نفيس) عزيز (انبل) تقديم نون ايله وزن ومعناده افضلدر (ترجمه) نفاستده بو دنيا فرض اولنسه * بقادارى دخی انفس واكمل

وان يكن الارزاق قسما مقدرا * فقلة حرص المرء فى الكسب اجمل

(ترجمه) اكر مقسوم ايسه تقدير ايله رزق * كيشى آز حرصله كسبنده اجمل

وان يكن الاموال للترك جمعها * فما بال متروك به الحر يبخل

حال بدلی بال دخی نسخه در (ترجمه) اكر جمعی بو مالك ترك ایچون ایسه * نیچون بخل ايلمه بذلنده اعقل

وان يكن الابدان للموت انشئت * فقتل امرئ بالسيف فى الله افضل

(ابدان) جمعدر مفردى بدن جسم وتن معناسنه (انشئت) يارادلمشدر ديمكدر مجهولدر (قتل) مصدر مفعولنه مضافدر (فى الله بالسيف) تقديم ايله دخی نسخه در (ترجمه) اكر موت ايچون ايسه جمله جسمهر ره حقده شهيد اولمقدر افضل (نطق آخر)

دنيا تخادعنى كانى لست اعرف حالها) حظر المليك حرامها وانا احتسب حلالها

(بو بحر كاملدندر (تخادع) خدعه دن مفاعله بابنك مضارعى (حظر) مهمله نك تقديميله در حجر ومنع دخی وزن ومعناده انك كبيدر (مليك) رب مقتدر (احتسب) افتعالدن متكلمدر حلالنه حصر رزق ايلديكم جهتدن احتساب ايدرم يعنی اجر وثواب اميد ايدرم * حلال حرام وير اللهم * يرمز قولك ير اللهم * ديم كسب حرامده عذاب مقرر اولديغنه اعتراف ومقتضاسنه رعايت ايدرم (ترجمه) دنيا ايدر حيله بكا حالينى بن بيلم صانور * قيلمش حرامى منع حق باكه ذده مطلبدر حلال

مدت الی یمینها فرددتها وشمالها * ورأیتها محتاجة فوهبت جملتها لها

(یمین) صاغ ال (شمال) صول ال یسار کبی (جمله) بری برندن منفك اولمیان جماعتدر (ترجمه) بر برایدوب مد اللری بن رد ایلدم بن انلری * کوردم بنه محتاج آنی ویردم آکانه وارسه مال (نطق دیکر)

اذا عاش امرؤ ستین حولا * فنصف العمر تمحقه اللیالی

(حول) ییل عامادخی نسخه در (تمحق) ابطال ایدر دیمك تمحوه ویمحو باللیالی دخی نسخه در (ترجمه) عمری برشخصك کاوله التمش سنه * نصفی کیجه دوش کبی بولور زوال

ونصف النصف یمضی لیس یدری * لغفلته یمینا عن شمال

(ترجمه) نصفنك نصفیده غفلتله کچوب * صاغی صولدن فرقه بوقدر هیچ مجال

وثلث النصف آمال وحرص * وشغل بالمکاسب والعیالی

(ثلث) اوجده بردرکه سه بك معناسنه در (النصف) ده لام عهد ایچوندر نصف النصفه مشیردر التمشك نصفنك نصفندن ثلثی بشدر حسن خطده اولان ثلثك سبب تسمیه سی تحفهٔ خطاطین خاتمه سنده بیان اولنمشدر (آمال) برنده اهمال دخی نسخه در (عیال) جمعدر مفردی عیل جید ومیت وزننده در (ترجمه) نصف نصفك ثلثی حرص وامل * محو ایدرهم شغل کسب ایله عیال

وباقی العمر اسقام وشیب * وهم بارتحال وانتقال

(اسقام) سقمك جمعیدر (شیب) قوجالق که شبابك ضدیدر (ترجمه) باقی عمری رنج وعلت بیرلك * غم تلف ایلر کوچ انجام حال

فحب المرء طول العمر جهل * وقسمته علی هذا المثال

(یحب المرء طول العمر لکن) دخی نسخه در (ومثال) برنده مأل دخی واردر مثال امام غزالی تحقیقی اوزره برامرك ایضاحنه باعث اولان نسنه اول امرك مثالیدر لکن مثل شیئك مشابهیدر (ترجمه) پس جهلدر طول عمرك خواهشی * وجه مشروح اوزره درحاله مأل (نطق اخر)

مضی الدهر والایام والذنب حاصل * وانت بما تهوی من الحق غافل

(حاصل) ثابت معناسنه (تهوی) محبت ایدرسین دیمکدر (مأل بیت) (حبك الشیء یعمی ویصم) حدیث شریفی نکته سی اوزره محبت عاشقده برحالت حادثه یه سبب اولورکه کویا اعمی واصم کبی اولوب محب کندی افعالنده اولان قبحی کوره مز وکندی حقنده اولان کفتکویی اصغا ایلمز عمری تلف وذنبی خلف

وامور حقه یی بر کلف منفور سلف عدّ ایدر دیمك اولور (ترجمه) کچر عمرك
کونی سا که کناهکدر اولان حاصل * مجازی عشقله اولوب حقیقتدن
کوکل غافل

سرورك فی الدنیا غرور وحسرة * وعیشك فی الدنیا محال وباطل

(محال) وجودی ممکن اولمیان نسنه درکه دنیاده دوام وبقا کبی (ترجمه)
سرور دهر فانی هب غرور ایله ندامتدر * جهانده عیش دائم فکر بنا یتمك فاسد
وباطل (نطق دیکر)

تزود من الدنیا فانك راحل * وبادر فان الموت لاشك نازل

وزن وقافیه ده سابقی کبیدر (بادر) سرعت ایله کار کده کاهل اولمه که دار
رحلتدر دیمك اولور (ترجمه) کوروب زادك بوعقبی منزعنده حاضر اول
تیز طوت * که داعی بقا جوق بکمدین شکسز اولور نازل

الا انما الدنیا کمنزل راکب * اراح عشیا وهو فی الصبح راحل

(منزل راکب) منزلخانه دیدکاری محل که بر آخر مطیهٔ دابه یه سوار اولمق ایچون
نازل اولورلر بوخسه اقامت محلی دکلدر البته کوچ منزلیدر (اراح عشیا)
برکیجه راحت وبردی یعنی مساعده سی برکیجه قدردر که کویا سحری رحلت
امر مقرردر که اثرده وارد اولمشدر * کن فی الدنیا کانك غریب او عابر سبیل *
(ترجمه) مقیمی یوق بو منزلخانهٔ دنیانك البته مسافردر * که بر راکب قالور
برکیجه صبح اولوب اولور راحل (نطق آخر)

لا تجزعن من الهزال فربما * ذبح السمین وعوفی المهزول

(هزال) ضعف که ارقلقدر فارسیده لاغر یدرکه لغتی مهزولدر وضدّی سمین که
ترکجه شیشمان وسموز دینور فارسیده فربه در وبونده ضعف وهزال ایله مراد
فقردرکه صورت ظاهرده فقیر اولوب توانکر وغنی اولمدیغك سکا صیانت حقدرکه
حق تعالی نك مظهر قبول ومحبتی اولان قولی زخارف دنیادن حمایت ایدر
سزلر خسته یی صودن محافظه ایلدیککز کبی دیو اثر وارد اولدیغی جامع
سیوطیده منذکوردر واکر ضعف صوری یعنی نحافت بدن مراد اولورسه دخی
ینه فرط شحم مذمومدر عباذات وطاعاتده حرکاتی قاصره اولورکه امام شافعی
(ما افلح سمین قط) دیمشدر یعنی شحیم کسنه اهل فلاح اولمز خصوصا سمین اولان
کیشی علمادن اوله امر ممدوح دکلدر زیرا علمادن جسیم وعظیم الجثه اولان
کسنه یه حق تعالی بغض ایدر دیو اثر واردرکه (ان الله یبغض الحبر السمین)

بيورلمشدر تاتار خانيه صاحبى عالم بن علا مرحوم دير كه مراد شريفلرى جسامت پيدا اولمغه هوس وقصد ايلمكدر كه دوالراسيعما ايله اولور خلقت اصليه اولورسه معذوردر ديمشدرلكن مقتضاى خلقتى دخى اولسه دنيا وآخرت غمندن بريسى بولنمغى مانع سمندروايكى غمك برندن خالى اولمق حيوانيت محضدر ديديلرحتى استيعابده واردركه اصحابدن برعظيم البطن كمسنه يه مبارك دست شريفلريله اشارت ايدوب بوشكم مجسم سندن غيريده اولسه سكا خيرلى ايدى ديو بيورديلرمصرع ثانيده ايرادمثل ايدوب بيورركه دنيا بجده دخى سمين اولان حيوان خرجه سوريلور آرق وزبون اولان عفو وترك اولنوب ذبحدن خلاص بولور (ترجمه) آچلغه صبرايت زبون اول غم يمه * قورتارر نيجه ضعيفانى هزال

واجعل فؤادك للتواضع منزلا * ان التواضع بالشريف جميل

(تواضع) عاليشان كمسنه كنديني درجه سندن دون كوسترمك كه ديمشلر (ع) تواضع زكردن فرازان نكوست (ترجمه) قلبكى ايله تواضع منزلى كيم بكارى ايلر اول صاحب جمال

واذا وليت امور قوم ليلة * فاعلم بانك عنهم مسئول

(وليت) والى قيلنمسك يعنى برقومك امورى سكا سپارش اولنسه كرك حاكم شرع وكرك ضابط عرف اولسك ديمكدركه اكرعدالت كامله اوزره حركت ممكن اولسه دخى ناسك اكثرى اكا دشمن اولورلركه ابن وردى لاميه سنده بيورر (ان نصف الناس اعدا لمن * ولى الاحكام هذا ان عدل (ترجمه) برشب اولسك حاكمى قومك اكر * اولورانلردن سكا البت سؤال

واذا حملت الى القبور جنازة * فاعلم بانك بعدها محمول

(جنازه) فتحله ميت وكسرايله سريرى مراددركه تابوت ويا تنشويدر * الاعلى للاعلى والاسفل للاسفل * ديمشلردر تابوت خشبى ويا حجرى ويا حديدى اولمق دخى جائزايديكى كتب فروعده مذكوردر وتابوتله دفن اولنمق اكرچه جائزدر لكن حضرت مولوى بيورركه كشى يه اناسى قرنداشندن اولا درقصيدۀ برده ده بوماًلده كعب بن زهير رضى الله عنه دخى بيورر (كل ابن انثى وان طالت سلامته * يوما على آلة حدباء محمول * الت حدبا تابوتدر (ترجمه) برجنازه قبره نقل ايتسك اكر * سندخى بيلكه ايدرسين انتقال

يا صاحب القبر المنقش سطحه * ولعله من تحته مغلول

(منقش) نقشلی (سطح) طام که فارسیده بام دیرلر (مغلول) معجمه ایله درالری بیوننه باغلی (ترجمه) ای که قبرك سطحی زینتکار اولان * صاحبین مغلول ایده شاید وبال

ما ینفعنه ان یکون منقشا * وعلیه من حلق العذاب کبول

حلق تحریك ایله حلقه نك جمیدر اولنده فتحی وکسری لغتدر کبول ضمله کبل لفظنك جمعیدر وزن ومعناده قید کبی که اایاق باغیدر (ترجمه) نفعی یوقدر نقشی اولمی مرقدك * اهلی تحتنده چکرسه کرملال

لاتغترر بنعیمهم وبملکهم * الملك یفنی والنعیم یزول

(نعیم) قوله احسان اولنان نعمت (ملك) له الملك شهادتیله حق تعالی یه نسبت اولنسه ضمله وسائر مالك مجازینك ملکنده کسر ایله مستعملدر (ترجمه) نعمت شاهانه مغرور اولمه سن * ملکی فانی نعمتی بولور زوال (نطق آخر)

ما احسن الدنیا واقبالها * اذا اطاع الله من نالها

بوشعر جابر انصاری جنابلرینه خطا با ظهور ایلمشدر (ما احسن) فعل تعجب (ترجمه) پك خوش اولور دهرده اقبال ومال * کر اولورسه اول مطیع ذی الجلال

من لم یواس الناس من فضله * عرض للادبار اقبالها

(لم یواس) مواساة ایلمدی یعنی ناسدن فضله احوالی اولان کمسنه اول فضله ده ناسی حصه دار ایلمکله اول امر ده انلره اسوه وقدوه اولمیه دیك اولور (ترجمه) فضل رزقن ویرمین درویشلره * ایلر اقبالن اودم عرض زوال

فاحذر زوال الفضل یاجابر * واعط من دنیاك من سالها

(جابر) بن عبدالله بن عمرو که بنی سلمه دن جابر انصاری دیمکله عریف ایدی پدری اکابر اصحابدن ایدی کندی یتمش سکز تاریخنده طقسان درت یاشنده ایکن مدینه ده وفات ایلدی (سالها) اصلی سألها در تسهیل اولنمشدر (ترجمه) جابرا نعمت زواله ایرمسون * سائلی ردایتمه قیل بذل نوال

فان ذا العرش جزیل العطا * یضعف بالحبه امثالها

(بالحبه) ده با تعدیه ایچوندر (ترجمه) صاحب العرش اول عطامی چوق کریم حبه یی تضعیف ایدر اول بیجدال

وکم رأینا من ذوی ثروة * لم یقبلوا بالشکر اقبالها

(ثروت) غنا (ترجمه) اهل ثروتدن که کوردك اکثرین * بذایله اقبال

شكرا نعمتك محال

تاهوا على الدنيا باموالهم * وقيدوا بالبخل اقفالها

(تاهوا) قالوا اوزننده در تكبر ايلديلر ديمكدر (ترجمه) روى ارضده ماله كبر ايليوب * قفل بخل اوردى قالوب تحتنده مال

لوشكروا النعمة جازاهمو * مقالة الشكر الذى قالها

(مقالة الشكر) حق تعالى نك بيت اخيرده ايراد اولنان كلامندن كنايه در (ترجمه) نعمته شكر ايتسه لر مجزى اولوب * شاهد اولوردى اكا حقدن بوقال

لئن شكرتم لازيدنكم * لكنما كفرهمو غالها

مصرع اول آيت كريمه در مقاله دن بدل ويا بياندر اقتباس بحثى سابقا يازلدى (غالها) نعمتى هالك وزائل ايلدى ديمكدر (ترجمه) شكر يكزله نعمتى ايدم زياد * كفر نعمت نعمته وير رزوال (نطق ديكر)

باتوا على قلل الاجبال تحرسهم * غلب الرجال فلم ينفعهم القلل

(اجبال) جبالك جمع قلتيدر (غلب) اغلبك جمعيدر غلبه ماده سندندر شجاعتك جسامتنه مقارنيله غالب اولنلردر (قلل) معرفة اعاده اولندى اولك عينيدر (ترجمه) قله لر اوزره تحصن ايلدى نيجه ملوك * چون غزاة ايدوب احاطه فائده ويرمز جبال

واستنزلوا بعد عز عن معاقلهم * الى مقابرهم يابئس مانزلوا

(عز) غلبه وتعلى (معاقل) معقلك جمعيدر معقل وزن ومعناده ملجأ كه صغنه جق يرملاذ كبى (يابئس) ياقوم تقديرنده منادى محذوفدر (مانزلوا) نزولهم تقديرنده دركه مامصدريه در (ترجمه) ملجأ رفعتدن ايندى لر نزول * اسفل قبره پريشان حال وبال

ناداهمو صارخ من بعدما دفنوا * اين الاسرة والتيجان والحلل

(صارخ) فرياد ايدبجى صايح كبيدر (اسرة) سريرك جمعيدر تخت معناسنه (تيجان) تاجك جمعيدر (حلل) حله نك جمعيدر (ترجمه) كلدى زوارلك برى ايدوب ندا * قنده دوات تاجى حله جمله مال

اين الوجوه التى كانت محجبة * من دونها تضرب الاستار والكلل

(وجوه) وجهك جمعيدر كرجه اراده كل طريقيله وجودلركه انواع محاسن قصد اولنور (محجبه) وزن ومعناده مخدره در (استار) ستره نك جمعيدر عربيدر (كلل) كسرايله كله نك جمعيدر جيبنلك كه فارسيده پشه خانه ديرلر بورنجك

وباشبیکه اولور باز کونلری سککدن وقیشلرده صوغقدن محافظه ایچون ملحفه اوزره نصب اولنور بو بیتك اوانلدن عاطفه ساقطه در واین الوجوه تقدیرنده این الامره اوزره معطوف اولور (ترجمه) قنده در خوبان برقعدارلر * پرده لرله حفظ اولور روز ولیال

فافصح القبر عنهم حین سائلهم * تلك الوجوه علیها الدود ینتقل

افصح بیان واظهار واعلان ایلدی دیمکدر (سائلهم) سأل عن حالهم تقدیرنده در هر نظره اعتبار یله امعان ایدن اهل عبرته شمولی ملاحظه سیله فاعلی ذکر وایرادن حذف ایله تعمیم انسب کورندی مصرع ثانی که ایکی مبتدا برخبر ایله جمله سی حالیه در (دود) قورد لرکه اتده وسائر اشیاده پیدا اولور فارسیده کرم دیرلر (مآل) اول نازونعیم ایله پرورده کانهال خوبان صاحب حسن وجمال قبره وارد قلرنده هر کیمکه ملاحظهٔ عاقبت اندیش ایله حاللرینی تفکر ایلیوب سؤال مقامنه وارر سه قبرلری انلرك حقیقت حاللرینی لسان فصیح حال ایله بیان ایدوب بودار فانینك عاقبت کاری بودرکه شاهدی اول حسن وجمال محلی اولان یوزلر اوزره حالا نیجه یوزیك اثر فنا اولان دیدان بی پایان مکان طوتوب بریردن آخر محله نقل وبلا مانع انی پارهٔ حقارت ایلمکده در دیو افادهٔ خبر ایدر (ترجمه) قبری احوالن بیان ایدر انك * جای دود ومورد ر اول خوش جمال

قد طال ما اکلوا منها وما شربوا * فاصبحوا بعد طول الاکل قد اکلوا

(فیها وهم شربوا) نسخه در (ترجمه) کرم کرما کرم ایتمکده انی * اکل وشرب صبح وشام ایله نوال

وطال ما کثروا الاموال وادخروا * فخلفوها علی الاعداء وارتحلوا

(ادخروا) ذخیره ایدوب مخزون کیلار حفظ ایلدیلر دیمکدر (خلفوها) اول اموالی مخلفات یعنی فوتلرندنصکره دشمنلری اولان وارثلرینه ترك ایلیوب کندیلری حساب وبلکه عذاب اخرویسنی اختیار ایلدیلر (ترجمه) خیلی دم تکثیر ایله حفظ ایتدیلر * دشمنه قویدی ایدوب چون ارتحال

وطال ما شیدوا دورا لتحصنهم * ففارقوا الدور والاهلین وانتقلوا

(شیدوا) متین ومستحکم یاپدیلر دیمکدر (دور) دارك جمعیدر (لتحصنهم) نفس واموال وعیالی محافظه ایلمك ایچون دیمکدر (اهلین) جمع سالم اهالی کبی مفردی اهلدر بو بیتده (فی بروج مشیده) کریمه سی مالنی تذکیر وارد در (ترجمه) یاپدیلر محکم سرالر حفظ ایچون * فرقت ایدوب قالدی اول

اضحت مساكنهم وحشا معطلة * وساكنوها الى الاجداث قد رحلوا

(اضحت) كانت مألنده اولور (وحشا) اكل وشربه شايان اولان اشيادن خالى وحشتزار كه خبر اولور (معطلة) استعمالدن متروك اولدقلرى حالده اول مساكن ديمكدر (اجداث) لفظ كريمدر قبر معناسنه اولان جدث لفظنك جمع قلتيدر كورستان معناسنه در مصرع ثانى مبتدا وخبر جمله سى حاليه در (ترجمه) وحشت آباد اولدى هب مسكنلرى * ترك ايدوب قبره ايدنجه ارتحال

سل الخليفة اذ وافت منيته * اين الجنود واين الخيل والخول

(خليفه) پادشاهدر كه اعظم اهل ظاهردر (منيه) موت (وافت) وفا ايلدى يعنى ايرشدى ويتشدى (خول) دائره وحشم وخدم (ترجمه) وقت موتى ايرمه شاهه قيل سؤال * لشكر وخيل وحشم نولدى نه حال

اين الكنوز التى كانت مفاتحها * تنوء بالعصبة المقوين لو حملوا

(كنوز) جمعدر مفردى كنز كنجدن معربدر يره دفن ايله حفظ اولنان مالكه بويت (آتيناه من الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولى القوة) كريمه سندن مقتبسدر كه قارون ملعون ومال مدفونى حقنده نازلدر (تنوء) آغر يعنى ثقيل اولور (عصبه) اوندن قرق عدده وارنجه اولان كروه رجال (مقوين) حيوانى كوچلو وقوتلى توانا ديمكدر لكن بونده رجالده مستعمل اولمغله انلرده استعمالى قانون لغت اولان قوى معناسنه در (ترجمه) قنده اول كنزلك عجب مفتاحلرى * كيم تحمل ايتميه ثقلن رجال

اين العبيد التى ارصدتهم عددا * اين الحديد واين البيض والاسل

(عبيد) عبدك جمعى بندكان معناسنه (ارصدتهم) سن انلرى كوزجى قودك ديمك (عدد) ضمله درعده مفرديدر ايام شديده ايچون حاضر ايلدكلرى آلات وبساط وعسكر (حديد) دمور كه مراد زره در (بيض) كسر ايله در مفردى بيضه زرهلك طاسى كه باشه كيررلر خود واشق وتوغلغه ديرلر يا خود حديد كسكين قره دمور قلج (وبيض) مجلى ومصيقل يوزلى قلجلر (اسل) لطيف مزراقلردر (ترجمه) قنده اول قوللركه حفظكده ايدى * قنده در شمشير وآلات جدال

اين الفوارس والغلمان ما صنعوا * اين الصوارم والخطية الذبل

(فوارس) آتلولر (غلمان) كسر ايله غلامك جمعيدر (صوارم) كسكين قلجلر (الخطيه) الرماح الخطيه ديمكدر كه موصوفى مقامنه قائم اولمش خط نام محلده

يابدقلری مزراقلر مراددرکه برنه صاحبی بیورر (الکاتبین بسمر الخط ماترکت * اقلامهم حرف جسم غیر منعجم (سمر) اسمرك جمعیدر مزراق مراددر (ذبل) فتحه لرله اینجه دقیق معناسنه کلکه جمعی ضمه لرله درخشبه وخشب کبی (ترجمه) قنده درفارسلرك خادملرك * تیغ ونیزه نولدی صالبول برمجال

این الکفاة الم یکفوا خلیفتهم * لما رأوه صریعا وهو یبتهل

(کفاة) ضمله کافینك جمعیدر قضاة وقاضی کبی (لم یکفوا) کفایه دن اولوب اصلی یکفیوا ایکن لم جزم کلمکله یاساقط اولمسی جزمنك علامتی اولوب نقل حرکه ایله لم یکفوا اولدی (صریع) دوشمش یعنی مصروع (ترجمه) نولدی کافیلر ایرشمزمی شهه * کوردیلرچون دوشدی ایدر ابتهال

این الکماة التی ماجوا لما غضبوا * این الحماة التی تحمی بها الدول

(کماة) جمعدر مفردی کمی وزن ومعناده شجیع دیمکدر (ماجوا) موج ماده سندن اولوب تکثر واضطراب ایلدیلر دیمکدر (لما) لام حرف جر مکسور وما مصدریه در (دول) اولنده ضم وبا کسر ایله دولتك جمعیدر دولت مالده فتحله وحربده ضمله در (ترجمه) قنده موج اوران دلاورلر عجب * دولتك حفظ ایلین چندرجال

این الرماة الم تمنع باسهمهم * لما اتتك سهام الموت تنتصل

(رماة) صابقلری کبی جمع ومفردی رامی تیر اندازدر (اسهم) سهمك جمع قلتیدر اوقلر (سهام) جمع کثرتیدر (تنتصل) اوق آتقده یاوش ایدردیمکدر مسابقه معناسنه لکن بونده سهمان موتك ظهوریندن کنایه در (فائده) اوق آتمق سنت سنیهٔ احمدیه در حتی پیشرو تیراندازان اولان سعد بن ابی وقاص عشرهٔ مبشره دندر بوامر ده نیجه کره امیر الانبیاء علیه التحایا حضرتلرینك (اللهم سدد سهمه) کبی سهم السعادهٔ دعالری آنك حقنده سپر اجابته اصابت ایلمشدر وکندیلری دخی کمانکشلك بیوروب حتی احد غزاسنده کتوم اسمیله بشام کمان شریفلرینك کثرت رمایتدن ناشی سیه سی یعنی باشلری مندقه اولوب فیرلمغله عملدن قالوب اندن ماعدا بش عدد قوسلری دخی اولمغله بری دخی اخذ بیوردیلر شفای شریف صاحبی تحقیقی اوزره قتادة بن النعمان صحابی تبرکا اول یایی الی اخر العمر حفظ ایلدیکی تاریخ خمیسده دخی مذکوردر (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة) کریمه سنده قوتدن مراد الهی رمی اولدیغن منبر اوزره اوچ کره تکرار ایله تفهیم بیوردقلرینی عقبة بن عامر حضرتلری روایت ایلدیکی صحیح مسلمده مصرحدر (ترجمه) قنده رامیلرکه اتمزلرمی منع * کیم سهام مرکه

بوقتى هيچ مجال

هيهات مامنعوا ضيما ولا دفعوا * عنك المنية اذ وافى بها الاجل

(ضيم) طاغك وسائر نسنه نك برطرفى وبونده برجزء قليل ومقدار حقير مراد اولور (ترجمه) چون بو مذكورات ايتمز دفع موت * كلدى وقت رحلت دار الجلال

ولا الرشى دفعتها عنك لو بذلوا * ولا الرقى نفعت فيها ولا الحيل

رشى هدى وزننده رشوتك جمعيدر (رقى) دخى اول وزن اوزره رقيه نك جمعيدر رقيه افسون وعزايم وتمايم كبى نسنه لردركه تركجه بوكى ومكر معناسنه (حيل) عنب وزننده حيله نك جمعيكه ايكى نوعدر برى شرعيه وبرى عرفيه در شرعيه اولان حيله لر كتب فقهيه ده مصرحدركه مثلا برخانه يه عدم دخول ايچون ثلاثه اوزره شرط ايلسه اول كمسنه يى برقاچ كيشيلر اخذ ايدوب زور ايله اول منزله ادخال ايدرلر بو اكراه معتبردر بعده چيقوب ينه اختيار ايله اول داره داخل اولسه طلاق واقع اولمز ومال اوقاف وايتامده دورشرعى كبى وعرفيه دخى اقسام متعدده يه منقسمه اولور مباح اولان قسمندندركه بعض دعوات واوفاقك نسخه سنى حمائل ايدوب تأثيرى فى الحقيقه حق تعالى دن اولديغى مقر اولديغى حالده خير وبركاتنى معتقد اولمق كبى كه بو محلده مراد بودر وبعض نسخه ده المحل واقع اولمش مألارى بردر (ترجمه) بذل رشوتله دخى دفع اولميه * نفع قيلمزهم فسون سحر حلال

ماساعدوك ولا واساك اقربهم * بل سلموك لها يا قبح مافعلوا

(ماساعدوك) سكا ياردم ايتمديلر (لا واساك) سكا لطف ونفع ايله نعمتلرنده تشريك ايتمديلر (يا قبح) نداسى تعجب وتفجع ايچون كلوركه كويا لسان شاهيدن بعد اليأس ديمك اولوركه اول خدم وحشمى بوقدر وقتدركه مراعاة حاللرنده اوزار ناس ومظالم ارتكابى امثالى امورى ارتكاب ايلمشكن عاقبة الامر بر وقت اضطرابم واقع اولدقده قطعا اعانتلرى اولمديغندن قطع نظر بنم كريبان حياتمى پنجه ملك الموته تسليم ايلديلر انلرك بو فعللرى نه قبيح كار اولور ديمك اوله (ترجمه) نه مساعد نه مواسى اولديلر * ويرديلر موته زهى قبح فعال

ما بال قبرك لا يأتى به احد * ولا يطوف به من بينهم رجل

(بال) بونده حال وشان ديمكدر (يعنى) سببى وسرى ندر وقبرنه حال وشان صاحبيدر ديمك اولور (ترجمه) سبب ندركه كيمسه كلمز قبركه * هيچ طواف

ایتمزانی برذوالکمال

ما بال ذكرك منسيا ومطرحا * وكلهم باقتسام المال قد شغلوا

منسی محمی وزننده اسم مفعولدر اصلی منسوی در (مطرحا) طرح ماده سندن
افتعال بابندن اطتراح مصدرینك اسم مفعولیدر تا طایه قلب ایله ادغام
اولنمشدر که اصلنده مطترح ایدی مطروح معناسنه در لکن افتعاله نقلده
معنای زائد بودر که مطروحیتنه سبب نه کندی اولدیغنی مفید اولور مقتضای
بنای بابدر (ترجمه) نه سبب کیم ذکریکی طرح ایتدیلر * مالکی قسمتله
ایدوب اشتغال

ما بال قصرك وحشا لا انیس به * یغشاك من كنفیه الروع والوهل

(کنف) جانب وطرف (روع) وزن ومعناده خوف (وهل) عطف تفسیر اولور
فی الاصل شئ معناسنه الفاظ متتابعه دندر وهلهٔ اولاده دیرلر یعنی ابتدا واقع
اولان شئ وامرده دیمك اولور (ترجمه) سری نه قصرك که موحش بی انیس
بیش وپسدن خوف ایله جسم اولدی نال

لا تنكرن فما دامت على ملك * الا اناخ علیه الموت والوجل

(مادامت) دنیا طوردقچه دیمکدر کانت نسخه در (اناخ) چوکردی ودوه یی
اوتورتدی (وجل) خوفدر (ترجمه) ایتمه انکار ایلر اولسه شه دخی *
اشترموته یرین حالا مجال

وكیف یرجو دوام العیش متصلا * وروحه بحبال الموت متصل

(حبال) مهمله ایله حبلك جمعیدر اورغان وایپ که رسن وجمل دخی دیرلر وهالت
آلتدن غلطدر (ترجمه) عیش دائم دنیه ده ممکنمی هیچ * بای روحه حبل
موت اولمش عقال

وجسمه لبنیات الردی غرض * وملكه زائل عنه ومنتقل

(بنیات) ضمله دیوار معناسنه در (ردی) سقلی در (غرض) سبرکه بوته دیرلر
وزن ومعناده هدف کبی (ترجمه) جسمی تیرموته اولمشدر هدف
کیم اصابتله کلور ملکه زوال (نطق دیکر)

الا هل الی طول الحیاة سبیل * وانى وهذا الموت لیس یحول

حضرت زهرادن فرقتی بابنده صادر اولان اشعاردندر (انی) فتح وقصر ایله در
محذوف تملك لفظنك خبریدر (یحول) انقلاب وتغیر ایدردیمکدر (ترجمه)
وارمیدر طول حیاته بر سبیل * بوقدر اولازموته حائل ای رحیل

فانی وان اصبحت بالموت موقنا * ولی امل من دون ذالك طویل

(موقن) برامرده یقین حاصل ایدن کشی (ترجمه) کرچه موتی بن یقین بیلدم ولی * اندن امیدمدر افزون وطویل

وللدهر الوان تروح وتغتدی * وان نفوسا بینهن تسیل

(نفوس) نفسك جمعیدر بونده مراددم سائلدر (تسیل) سیلان ایدر یعنی آقر دیمکدر (ترجمه) وارتلون روز کاره صبح وشام * قان رواندر چون شفق موت ایله بیل

ومنزل حق لامعرج دونه * لکل امرئ منها الیه سبیل

(معرج) تفعیلدن مفعول صیغه سیله اسم مکاندر (ترجمه) یوق مقام حقدن اوزکه منزله * هرکسه وار دهرده اکه سبیل

قطعت بایام التعزز ذکره * وکل عزیز ما هنالك ذلیل

(تعزز) عزت اظهار ایلمك (ذلیل) عزیزك ضدیدر (ترجمه) عزتم وقتنده ذکرین ایتدم * بویله ایدن هر عزیز اولور ذلیل

اری علل الدنیا علی کثیرة * وصاحبها حتی الممات علیل

(علل) کسر ایله علتك جمعیدر (کثیرة) اری فعلنك مفعول ثانیدر (ترجمه) بنده کوردم کثرت اوزره چون علل * بویله اولان سوته دك اولور علیل

وانی لمشتاق الی من احبه * فهل لی الی من قد هویت سبیل

(مشتاق) شوقدن افتعالك مفعولی اولوب اصلی مشتوق ایدی (هویت) کمال محبتله تعلق ایلدم دیمکدر (ترجمه) اولمشم تحقیق مشتاق حبیب * وارمی محبوبه عجب که برسبیل

وانی وان شطت بی الدار نازحا * وقد مات قلبی بالفراق جمیل

(شطت) بعید اولدی دیمکدر (نازحا) بعیدا معناسنه مفعول مطلق اولور قعدت جلوسا کبی (جمیل) تنوین تکثیر ایچوندر (یعنی) چوق صاحب جمال ویاچوق خلق جمیل صاحبی دیمك اولور (ترجمه) داریمز دورایتدی دوران کرچه کیم * سابقا موت ایله کتدی چوق جمیل

فقد قال بالامثال فی البین قائل * اضربه یوم الفراق رحیل

(امثال) مثل لفظنك جمعیدر غلطنده مصال دیرلر (بین) فرقت که بینونت معناسنه (یعنی) براهل حکمت باب فرقتده برسوز سویلیوب معنیدار ونکته آمیز او لمغله عبرت اهلی میاننده مثل سائر اولمش دیمکدر مقول محذوفدر فقد قال

کلا ما تقدیرنده در (اضرب) ضرب ماده سندن تفعیلات مضارع نفس متکلمیدر (یعنی) چوق چوق اول مثلی بن ایراد وتذکیر ایدرم دیمکدر (رحیل) مثلاً مألی رحیلدر دیمک اولور (ترجمه) کلدی امثال ایچره فرقتده بو سوز * فرقتده چوق چوق ایدرم مثیل

لکل اجتماع من خلیلین فرقة * وکل الذی دون الفراق قلیل

(خلیل) مطلقا دوست وصدیق کبی ومثل مذکور بودرکه مألی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) ایکی دوستک جمعی فرقت یاب اولور * بیقرار اولان وصال اولور قلیل

وان افتقادی فاطما بعد احمدا * دلیل علی ان لا یدوم خلیل

(افتقاد) فقددن افتعالدر (فاطما) فاطمة ایکن وزن ایچون ویا رجال منزله سنه تدریج ایله تجلیل ایچون ترخیم اولندی (احمدا) غیر منصرف اولمغله جریدلی اولان فتحه یی اشباع ایله وزنی تکمیل اولندی (ترجمه) حضرته پیرو اولوب زهرادخی * کتدی چونکه دائم اولمز هیچ خلیل

وکیف هنالک العیش من بعد فقدهم * لعمرک شیء ما الیه سبیل

(فقدهم) ضمیر جمع تثنیه مقامنده ایراد اولنمق اعداد شفعیه ده اقلی ایکی اولمقدن ناشیدر اعداد وتریه ده اقل جمع اوجدر (اثنان ومافوقهما جماعة) جوع شفعیه یه خاص اولدیغی خاتم الاولیادن مرویدر (عمر) فتحه لغتدر بقا معناسنه در عمر کبی وبونده قسم ایچون کلمشدر (ترجمه) اولمز انلرسز صفای عیش ودم * عیشه رغبت ایلم تحقیق بیل

سیعرض عن ذکری وتنسی مودتی * ویظهر بعدی للخلیل عدیل

(تنسی) فراموش اولنور دیمک (عدیل) مثیل وشبیه ودنک (ترجمه) یاد اولنمم جمله نسیان ایره * بن کیدنجه بولنه نیجه عدیل

ولیس خلیلی بالملول ولا الذی * اذا غبت یرضاه سوای بدیل

(ملول) فتحله ملالتدندر محزون ودلکرفته (بدیل) بدل (ترجمه) دوستم اول اولمزکه بندن اوصانه * غیبتمده هم ایده غیری بدیل

ولکن خلیلی من یدوم وصاله * ویحفظ سری قلبه ودخیل

(دخیل) برکسنه نک امورینه مداخله ایدن کشی (ترجمه) دوستم اولدرکه بوله وصلی دوام * حفظ سر ایده اولوب کاره دخیل

اذا انقطعت یوما من العیش مدتی * فان بکاء الباکیات قلیل

(بکاء) برینه عزا یا واقع اولمشدر (باکیات) تعبیریله نسوان مراد اولورزیرا اظهار

حزن وفغان ونوحه اكثريا زنانه مخصوص ودورودرازكريان اولمق انلردن محسوسدر لكن مردان مستور الاحزان ومنتهيان شرع ذيشاندر (ترجمه) مدت عمرم بولنجه انقطاع * ناله كارتعزيت اولور قليل

يريد الفتى ان لا يموت حبيبه * وليس الى من يبتغيه سبيل

(حبيبه) يرنده (ويهرما) دخى نسخه دربك زياده پير اولوردیمكدر (يبتغى) طلب وتمنى ومراد ايدر ديمكدر (ترجمه) دوستك استرحياتن دوست اولان * يوق ولى بو مطلب ايچون هيچ سبيل

وليس جليلا رزء مال وفقده * ولكن رزء الاكرمين جليل

(جليل) جيله امر حسن معناسنه خبردر (رزء) ضم مهمله وزاى ايله نقصان ومصيبتدر ليس نك اسميدر وزن ايچون تأخير اولنمشدر (ترجمه) ماله كلمك خوش ذكل نقصان ولى * اندن اصعبدر كرامك فقدى بيل

لذلك جنبى لا يؤاتيه مضجع * وفى القلب من حر الفراق غليل

(يؤاتى) وزن ومعناده يوافق ويطاوع كبيدر (مضجع) ملحفه كه دوشك وياتق فارسيده جامه خواب دينور (غليل) نقطه ايله عطش كه صوسزلقدر ظمأ كبى (ترجمه) انك ايچون جامه خوابه ياتمزم * فرقت ايتدى بيت قلبى پر غليل

(نطق آخر) فاهلا وسهلا بضيف نزل * واستودع الله الفا رحل

(اهلا) فعل محذوفك مفعوليدر تقديرى اتيت اهلا يعنى كويا كلندى اهل واولادك اولان دائره يه كلدك اجنبى يوقدر اويله بيل ديمكدر (سهلا) دخى اتيت موضعا سهلا يعنى سهولتلى يره اياق باصدك عسرت كورمزسين ديمكدر (استودع) وديعه ماده سندن استفعالك نفس متكلمى (الف) دوست معناسنه كسر ايله الفتدندر (ترجمه) مرحبا اى ميهمانم پيرئ پالك اعتدال الوداع وقت جوانى ايلدى چون ارتحال

تولى الشباب كان لم يكن * وحل المشيب كان لم يزل

(كان) اصلنده كان دن تخفيف اولندى (ترجمه) كندى چون وقت جوانى كلمامش كبى اولوب * كلدى پس ايام پيرى بردخى بولمز زوال

كان المشيب كصبح بدا * واما الشباب كبدر افل

(افل) طولندى ديمكدر مصدرى افول غروب معناسنه (ترجمه) صبح صادق كيبى اى غافل كورندى شيب ريش * هم جوانى آفل اولدى بدروش بوحسب حال

سقى الله ذاك وهذا معا * فنعم المولى ونعم البدل

(سقى الله) الله رحمت ايلسون ديمكدر استعاره اولنمش (ترجمه) ايليه رحمت خدا پيرى جوانى يه معا * ايكيسيده خوش كه وير مشد رقد بر بيزوال

(نطق ديكر) يمثل ذو العقل فى نفسه * مصائبه قبل ان تنزلا

(ذو العقل) عارف آگاه معناسنه درذو الجهل قرينه سيله كه مراد انسان كاملدر (فائده) ابن ميلق شاذلى مكاتبنده بيوررر صوفيهٔ كرام عندنده انسان دوتبعيت احمديه ايله تحقق ايدوب وبو طور اوزره من طرف الله عزوجل مؤيد ومبجل اولان نفس نفيس اكمله ديرلركه عباد الرحمن فى الحقيقة انلردر سائرلرى عبد مسخرة الله دركه بيوررر (سخر لكم ما فى السموات وما فى الارض) وذوى العقول واولوا الالباب دخى انلردر كه عبد ذات اطلاق اولنور حتى بر صلاة شريفه ده اللهم صل على محمد عبد ذاتك ديشلردر (ترجمه) ظن ايدر نفسنده عاقل هر بلايى كلمدين * لوحهٔ وهم اوزره برصورت ويروب محض خيال

فان نزلت بغتة لم ترع * لما كان فى نفسه مثلا

(لم ترع) خوف ايلدى ديمكدركه قلب وعقل معناسنه اولان روع ماده سندندر (لم ترعه) نسخه سى فاسددر زيرا لازمدر متعدى دكل ووزنه دخى مخلدر (ترجمه) دفعة كرنازل اولسه ايلمز خوف وفزع * لوحهٔ نفسنده اندن ايتدى چون رسم مثال

يرى الامر يفضى الى آخره * فيصير آخره اولا

رأى الامر دخى نسخه در مراد بلاى مذكوردر يفضى فا ايله افعالدندر انجام بولور ونتيجه وير ر نهايته واصل اولور ديمك آخرلر كسر ايله اولك ضديدر (ترجمه) چون خيالنده نهايت بولدى اول كار كريه * عاقبت انديش اكا آيلر مقدم انتقال

وذو الجهل يأمن ايامه * وينسى مصارع من قد خلا

(ذو الجهل) بى عرفان (مصارع) مصرع لفظنك جمعى سابقا دوشد يكى يرلر معناسنه (خلا) مضى وذهب ديمكدر كه كچن اونودولور دبرلر اوتمق ايسه احمق كاريدر حتى تركى ضرو بده بركره دوشديكى قويو مشهوردر (ترجمه) اهل جهل اولور حوادثدن امين روز كار * عبرت آلمز وقعهٔ سابقه دن اولمز اهل حال

فان بدهت صروف الزمان * ببعض مصائبه اعولا

(بدهت) بداهة ظهور ايلدى ديمكدر صروف حوادث (اعول) عو يل وفرياد

وفزع ایدردیمك آخرنده اولان الف اشباعدر (ترجمه) بالبداهة ایرسه
ایامك بلاسندن اکا * بعض شدت ایده فریادو فزع عنف وجدال

ولوقدم الحزم فی نفسه * لعلمه الصبر عند البلا

(حزم) احتیاط ایدوب آگاه بولنمق (ترجمه) احتیاطی ایلسه در پیش
فکری اولا * صبری ایلردی افاده اول بلاده احتمال (نطق اخر)

اذا اجتمع الافات فالبخل شرها * وشر من البخل المواعید والمطل

(مواعید) موعودك جمعیدر موعود وعد معناسنه (مطل) دفع وتأخیر
(ترجمه) جمیع آفتك شری بخلدر * انکده شری وعد ومطلدر بیل

ولا خیر فی وعد اذا کان کاذبا * ولا خیر فی قول اذا لم یکن فعل

یعنی وعدك خیری انجازیله درکه صادق الوعد اولمق محسناتدندر که خلف
قبیحدر و کلامك دخی خیر وبرکتی سوزك عهده سندن کلوب قوتدن فعله کلورسه
ونتیجه پذیر اولوب مآل مقالی اجرا ایله صاحبی مردانه حرکت ایدرسه در
والا (قوله بوله) مثلی بو محلده ضرب اولنور (ترجمه) اولان وعدنده کاذب
خیری یوقدر * سوزی کل عهده سندن اولمه مهمل

اذا کنت ذا علم ولم تك عاقلا * فانت کذی نعل ولیس له رجل

مآل مقال) علمایه عقل لازمدر علم برعالمده عقلندن زیاده اولسه کندی صاحبی
سبب قتلی اولور وبرعکس اولسه یعنی عقلی علمندن زائد اولسه الحاده دوشمر زیرا
تدقیق اموردهدقته عقلی آلت اولوب انی اعمالده علم مدار اولمغله حفظ وصیانت
ایلسه کرك ایدی عدمیله محفوظ اولمیوب مقدرات الهیه دن خبردار وآیات
واحادیثدن واحکام مجتهدیندن وکشوفات اهل اللهدن آگاه اوله من پس عقل
کندینه داهیه اولور نعوذ بالله تعالی زیرا عقل عضو کبیدر از جمله مثلا ایاغی
اولمیان کمسنه نعلین صاحبی اولمق محل استعمالی اولمدیغی سببیدن مفیددکلدر
(ترجمه) اولورسك عالم بیعقل اولورسین * ایاقسز نعلی اولماغه مماثل

وان کنت ذا عقل ولم تك عالما * فانت کذی رجل ولیس له نعل

بو بیت سابقك عکس وضدیدرکه علمی اولمیان کمسنه عقلی اولسه دخی
عریان کبیدر (ترجمه) اولورسك عاقل بی علم بکزر * نعلسز برقدم اهلینه
جاهل

الا انما الانسان غمد لعقله * ولا خیر فی غمد اذا لم یکن نصل

(غمد) قین که نیام وغلاف دخی دیرلر و ثانی اولان غینیدر (نصل) نون ومهمل ایله

دمرن ويلمان كه اوق وقلج وبچاق ومزراق درت شيده مستعملدر بو بيتده وجود انسانى نيامده وعقل سيف قاطعده استعاره اولنوب اول تيغه نصل دخى اثبات اولندى لكن نصل بونده ارادهٔ كل ايله مطلقا شمشير معناسنه در (ترجمه) كشى عقلك غلافيدر اكركيم * بلا تيغ اولسه قين خيرا يمزاى دل

(نطق آخر) لو كان هذا العلم يحصل بالمنى * ما كان يبقى فى البرية جاهل (منى) امنيه لركه آرزو واميد وبلاسعى تمنى وميل سازج (ترجمه) اكر علم خدا اميد ايله حاصل اوليدى * خلايق جمله عالم اوله بولنمزدى جاهل

اجهد ولا تكسل ولا تك غافلا * فندامة العقبى لمن يتكاسل

(اجهد) كسر ايله امردر جهد يعنى سعى وجد ايله ديمكدركه علم الهى يه نظر له مجاهده قصد اولنوركه آكاه كاريدر ضدى غفلتدر (لا تكسل) علم بابندن نهى حاضردر ثقيل اولمه اظهار شوق ايله ديمك (عقبى) موصوفى محذوف صفتدر دار عقبى كه اعقاب وعقاب وپشيمانلق محلى (ترجمه) جهاد وشوق ايله سعى ايله اولمه غفلت اورزه * كه عقباده پشيمان اوله هركيم اوله كاهل (نطق ديكر)

رضينا قسمة الجبار فينا * لنا علم وللاعداء مال

(جبار) اسماء حسنادندر مصلح معناسنه كه جبر كسر بونددر ياخود اكراه والحاح معناسنه اولان جبردن اوله كه مقدراتى البته اجرا ايديجى ديمك اولور اكرچه حرف دالده جبر وقدر بحثى مفصلدر لكن بو محلده دخى تعبير ديكر ايله مصور واجمالا محرر قيلنوركه عبدك افعال اختياريه سنده مذاهب عديده واردر جبريه ديركه عبدك فعلنده عبددن اصلا قدرت يوقدر تأثير انجق قدرت قاهرهٔ جبار تعالى دندر واشعريه ديركه اراده مزده مجبور افعالمزده مختارز ومعتزله ديركه عبدك فعلى كندى قدرتيله در فقط ايجاب واضطرار يوقدر فلاسفه ديركه عبدك فعلى ايجاب ايله در تخلف ممتنعدر وبو مسلك مواقفده مقرر اولديغى اوزره امام الحرمينندن دخى منقولدر لكن شرح مقاصدده ديركه امام الحرمين ارشاد نام اثرنده جميع حوادثك حدوثى الله تعالينك قدرتيله دردينكى نقل ايدرب مواقفده كى سخن امامه افترادر ديمش اولدى استاذ ابو اسحق اسفراينى دخى بيورركه عبدك اصل فعلى ايكى مؤثر قدرتك مجموعيله در وابوبكر باقلانى دخى ديركه عبدك فعلى مجموع قدرتين ايله در لكن قدرة الله اصل فعلده مؤثردر ووصف فعلده عبدك قدرتى مؤثردر يعنى عبددن صادر اولان فعل يا طاعت ويا مباح ويا معصيت وصفيله اولمق صورتيله درا ما ابو الهدى ابو منصور

ماتریدی رضی الله عنه بیورمشلرکه واکثر اهل سنتك دخی مسلکی بودرکه
عبدك فعلی ایجاداقدرت قدیر تعالی ایله وکسبا عبدك قدرتی ایله واقع اولور
مقدورواحد ایکی قدرت تحتنده داخل اولمقده جهتلری مختلف اولدقده مانع
یوقدرکه جهت ایجاد حق تعالینك مقدوری وجهت کسب عبد خدانك
مقدوریدر وخلق آلته محتاج دکلدر اما کسب آلت ایله در وکسب محل
قدرتده در خلق محل قدرتده دکلدر وکسب ایله قادر منفرد اولمز اما خالقه
منفرددر بونده اهل تحقیق دیدیلرکه عبد بالاختیار فاعلدر دیمك عبد افعالنی
قصدواراده ایله موجد اولوردیمکدر مع هذا حق تعالی خلق افعالده مستقلدر
ودخی مقدور واحد جهتلری متحد اولان ایکی مستقل قدرت تحتنده داخل
اولمز که بو محنك متانتی بی شبهه در بومضیقدن تخلیص کریبانده خلق حقك
وکسب عبدکدر دیمك لازم کلدی لکن عبدك قدرتی محضا مداردر عبدك
صرف قدرت اتمسی آلته مباشرتدر دیمکدن اولان فعلی قصد ایله اما خالق
تعالینك صرف قدرت اتمسی اول فعل ممکنی ایجاد ایله در ودخی فعل تعبیری
عامدر اما خلق اسمی باری تعالی یه خاصدر کسب اسمی عبده خاص اولدیغی کبی
اشته بوتقریر کفایه ءصا بونیده موجوددر یعنی خالق تعالی عبدده قدرت
خلق ایلدی عبد اول قدرت ایله فعله وترکه قادر اولور واراده دخی خلق ایلدی
عبد اول اراده ایله فعلدن ویا ترکدن برینی ترجیح ایدوب پس قدرتی
علی وفق الاراده تعلق ایلیه آلات ودواعی یی صرف ایلدیکی عقبنده
الله تعالینك دخی اراده وقدرتی اول فعلی خلق اتمکه تعلق ایلینه که خالق تعالی
خلق ایلمکده عبدك اول فعلی اولا اراده سی شرط عادی اولدی وبواراده نك
مقتضاسی ترجیحدر پس محذور یوقدر اشته بوقید ایله جبر ویا مذهب اعتزاله
رجوع دخی لازم کلمز فعلی عبده اسناد کسبی سببیله در ضرب زید عمرا کبی
ضربی زیده اسناد حقیقت لغویه در وحقه اسناد ضرب انی خلق اتمسیله در
پس فعل عام اولدیغنده شبهه یوقدر لکن اشعری اختیاری وفعلی دخی
الله تعالینك مخلوقیدر دیمکله فعلی عبده نسبت ایده مدی پس جبر متوسطدن
خلاص ممکن اولمدی اما امام الهدادن اولان تقریرده اصلا جبر یوقدر قالدیکه
بو افعال عبادده تفصیل محل واردر اولی اولان ترك مناظره ایله تفویض العلم
الی الله ایدوب رضا وتسلیمدر دیو اصفهانی وشیخ اکمل وصیت ایلمشلردر فقیر
دیرمکه قضا خالق تعالی طرفندن اولمغله رضا واجبدر لکن مقضی یه رضا

واجب دكلدر زيرا خلق طرفنده دروبونی مؤیددرکه اعوذ برب الفلق من شر ما خلق بیورلدی انکچون بعد الوقوع عدم تحمل بیانیله تیسیر ورفعیله نیاز اولنورکه (رب انی مسنی الضر) وسبحانك انی کنت من الظالمین) (ورب لاتذرنی فردا) دیو رجامند اولوب وصابر ومؤمن وخاشع اولمرینه مناجاتلری مانع اولمیوب مستجاب الدعوه اولمشلردر اشته قضا ایله مقضی بونقدر برایله تفریق اولنور (ترجمه) قسمت جباره راضی اولمشز* بزه ویردی علوم اعدایه مال

فان المال یفنی عن قریب * وان العلم باق لا یزال

بو بیتده فنا وبقا اضداد دندر ومفهومی بیت سابقه دلیلدر وشعر لاحقه مثیلدر (ترجمه) مال دنیا فانیدر چوق اولسه ده* علم حق باقیدر اول اولمز زوال (نطق آخر)

ان الغنی هو الغنی بقلبه * لیس الغنی هو الغنی بماله

(هو) ضمیر فصل برای حصر کلمشدر (مفهوم) والله الغنی وانتم الفقراء آیه کریمه سی مفهومنجه غنی اولمق انجق قلبله یعنی مقلب القلوبه ربط دل ایله اولورکه غنی حقیقی خالق تعالی وفقیر حقیقی مخلوق خدادرکه هرآن قیاملری تجلیات ربانیه ایله اولوب برآن تربیه سی منقطع اولسه محو ومنعدم اولورلر قالدیکه ماسوانك بری برینه نسبتله غنالری بنه حقه ناظردر حقك مقبولی اولان امر ایله استغنا ایدنلر غنی ومبغوضی اولان شیء ایله غنا ادعا ایدنلر انلره نسبتله فقیر اولمش اولورلر مطلوب اولان غنای قلبدر غنای مال دکل (ترجمه) غنای قلبله اولور غنی کس* غنی ایدن کشی بی صانمه کیم مال

وکذا الکریم هو الکریم بخلقه * لیس الکریم بقومه وباله

(کریم) صاحب کرم (خلق) ضمله در مراد حسن خلق (آل) اهل واولادکه زینت حیات دنیادر (ترجمه) کریم ایدن کیشی یی حسن خلقی* کریم اولمز چوق اولسه قومله آل

وکذا الفقیه هو الفقیه بحاله * لیس الفقیه بنطقه ومقاله

(فقیه) مطلقا عالم معناسنه در صکره خاصة عبادات ومعاملاته متعلق اولان مسائل اصولیه وفروعیه یی عالم اولان کمسنه یه فقیه دیدیلر (خلاصهٔ سخن) عالم فی الحقیقه کندی نفس ناطقه سنك حالنی بیان کمسنه در یوخسه قوت نطقیه سی اولوب خوشکوی وضرب نطقه قادر سلاست اداوسلامت انشایه

مالك اولان كمسنه عالم دكلدر (ترجمه) كذلك عالم اولدر حالى بيله * دكل عالم اوكيم اوله خوش اقوال (نطق ديكر)

فلا تكثرن القول فى غير وقته * وادمن على الصمت المزين للعقل

(ادمن) اكرام بابندن امر در ادمان ايله يعنى دوام اوزره التزام ايله ديمكدر (صمت) سكوت (مزين) تفعيلدن فاعل صيغه سيله صفتدر (ترجمه) بيوقت مجلسده پر كو اولمه سن * زينت عقل ايله صمتى اى كوكل

يموت الفتى من عثرة بلسانه * وليس يموت المرء من عثرة الرجل

(عثره) سورچمك لغزش معناسنه (ترجمه) زله قول اولدى قتلك موجبى * زله پاى ايله قتل اولمز رجل

فلا تك بثاثا بالقولك مفشيا * فتستجلب البغضاء من زلة النعل

(بثاث) نشرده مبالغه ايدن كمسنه در (مبثاثا) دخى نسخه در مكثار وزننده معناده فرقى آزدر (مفشى) شائع ايدن كشى (بغضاء) شدت بغض (زلة نعل) لغزش پا كه اياق سورچمك يعنى بر كمسنه نك بركره اياغى سورچمسنى نقل وافشا ايلسك امر جزئى ايكن اول كمسنه نك ساكه عداوت كلينه سنه سبب اولور ديمكدر (ترجمه) ايتمه افشا هر ايشى كيم جلب ايدر * ساكه بغضى بر اياق سورچمكدن اول (نطق آخر)

وفى الحلق احيانا لعمرى مرارة * وثقل على غض الرجال ثقيل

(حلق) مهمله ايله بوغاز حلقوم وكلو معناسنه (احيان) جمعدر مفردى حين وقت وزمان معناسنه در (لعمرى) لام قسمله حياتم حقيچون ديمكدر قسمده فتح عين لغتدر (ثقل) ثقلت اغراق (غض) كسر ومعجمه لرله بر كمسنه نك قدر وحرمتى نقصان اولمق (معنى) بعض وقتلرده بر حالت تلخى وثقلت بنم بوغازمده تحقيق محسوسمدر يعنى (ع) يلدزى دوشكون اولور پادشهم معزولك) نطقنجه عزل ودنائت اهل مناصبه هر نقدر تنزل وانحطاطى سببيله ثقيل ايسه اندن دخى اثقل بر حالت عقلى معنوى مشاهده ايدرم ديمكدر كه سببى بيت ثانيده كلسه كركدر ان شاء الله (ترجمه) انفسى بر ثقلت احساس ايدرم كاهيجه كيم * اهل منصب عزلنه غالب كورينور اول ثقيل

لم ار انسانا يرى عيب نفسه * وان كان لا يخفى عليه جميل

(معنى) عيب نفسه مشغول بر كمسنه كورمدمكه من عرف نفسه عرفانته مائل اوله بلكه تجسس وآخرلرك عيوبنى تفحص طرفنه مائللردر مع هذا حسن

وقبح وجمال وجلال تمييزينه قدرتلری دخی اولسه بنه جميل ظاهره توجيه نسكاه ايلميوب نصب عينلری احوال ناس وحوادث روزكاردراثرده وارد اولمشدركه سعادت اول كمسنه يه كه كندی عيبی كنديني ناسك عيبنه صرف وقت ايلمكدن مشغول قيله . (ترجمه) كورمدم بركمسه كندی عيب نفس درك ايده * اولسه ده ظاهرا اكرچه حسن هركار جميل

ومن ذا الذی ينجو من الناس سالما * وللناس قال بالظنون وقيل

(قال وقيل) ايكی اسمدر كفت وكو معناسنه كه تركجه ده ديدی قودی ديرلر (ترجمه) كمسه قورتلمز لسان ناسدن دنياده هيچ * سوء ظن ايله ايدرلر بربرينه قال وقيل

اجلك قوم حين صرت الى الغنى * وكل غنى فی العيون جليل

(ترجمه) كرغنی اولدك ايسه اجلال ايدرقومك سنی * هرغنی اولمش نظرده غيره نسبتله جليل

وليس الغنى الا غنى زين الفتى * عشية يقری او غداة ينيل

(يقری) ضيافت ايدر وخانه سنده مهمانه اليقور ديمكدر (ينيل) اناله يعنی لطف وكرمه نائل ايدر ديمكدر (ترجمه) بيل غنايی زينت دنياكه ايلر صاحبی * كيجه مهمانه كرم كوندزدخی لطف بذل

ولم يفتقر يوما وان كان معدما * سخی ولم يستغن قط بخيل .

(ترجمه) اولسه ده تنكدست فقره مبتلا اولمز سخی * كثرت ماليده اولسه هم غنی اولمز بخيل (نطق آخر)

صن النفس واحملها على ما يزينها * تعش سالما والقول فيك جميل

(تعش) تعيش ايكن امره جواب واقع اولمغله مجزوم اولمغی اجوفده سقوط وسطيدر (فيك) فی شانك وفی حقك نقد برنده در (يعنی) نفسكی صيانت ايليوب آكالايق اولان رفتار وكفتار ايله وبذل مال واعانت ضعفا امثالی امورا باحيه ده زينتمنه مساعده ايله كه آسايش حاله سبب اولوب ناس سنك حقكده خوشكو اولورلر ديمكدر (حتی) شعرايه عطايا انلری بدكو يلقدن صرف ايچوندر ديديلر وبوبابده حديث دخی ايراد ايدرلر لكن ثابت دكلدر ديو صاحب قاموس سفر السعاده ده افاده ايدر (ترجمه) زينت بذل ايله نفسك قيل صيانت دائما * دوشمه افواهه سلامتله ايشت قول جميل .

ولا ترين الناس الا تجملا * نبابك دهر او جفاك خليل

(لاترين) جمله اراءت مصدرندن مضارع مخاطب ونون تأكيد اولوب البته كورنمه ومكن اولدقجه كنديكي كوسترمه ديمكدر (تجمل) جيله خوشحال اظهار ايلمكدر (نبا) تقديم نونله بعيد اولدي ديمك (ترجمه) ناسه سن وصف جميل ايله كورن لطف ايت مدام * روز كار ايلر تباعد يا جفا ايلر خليل

وان ضاق رزق اليوم فاصبر الى غد * عسى نكبات الدهر عنك تزول

(عسى) تقارب ايچوندر نكبات جمعدر مفردي نكبت حاق وسط وحد معتاد وحق اعتدالدن عدول معناسنه در (لطيفه) اثرده ثابت اولديغي اوزره رزقك قلتي وتدريج وتقتير اوزره اولمسى شأمت كناهدن اولمغله اولوقتلرده اكثار استغفار دركاردر (نكبات) دهر يعني شدائد ايام ظهوري حوقله ايله دفع اولنديغي كبي و كثرت رزقده شكر قولي وفعلي ومالي انك قيد وسبب ازديادي اولديغي كبي كه بيورلمشدر (لئن شكرتم لازيدنكم (ترجمه) كربوكون رزقكده قلت اولسه صبر ايت برزمان * نكبت دهري اولورسندن قريبا حق مزيل

يعز غنى النفس ان قل ماله * غنى غنى المال وهو ذليل

(يعز) كسر عين ايله درعزيز اولور ديمكدر لكن عزت ندرت معناسنه دخي اولمق بعيد اولمزكه غناى قلب صاحبي نادردر نفسدن مراد قلبدر ويغنى غنى المال دخي نسخه در (ترجمه) مالي آز اولسه دخي ايلر غناى دل عزيز * مالي چوق اولان غنيدر ليك ذاتنده ذليل

ولا خير في ود امرئ متلون * اذا الريح مالت مال حيث تميل

(ود) وزن ومعنى وعدده دخي حب كبيدر مودت ايله محبت كبي (متلون) هررنكه كيرن كمسنه كه تمكن بولمش حالدن حاله تنقل ايله متصف اوله (اذ) ازمنه دن ماضي يه دلالت ايدر سكون اوزره مبني اسمدر جمله يه مضاف اولور مضاف اولمزسه تنوين ويريلور يومئذ كبي (ريح) بونده كرم وسرد روزكاردن كنايه در (مالت) وتميل تأنيثلري ريحك مؤنث سماعي اولمسيله در (ترجمه) خير اميد ايتمه تلون اهلي حبندن صقين * تابع احوال دوراندر ايدر اولمز خجيل

جواد اذا استغنيت عن اخذ ماله * وعند احتمال الفقر عنك بخيل

(جواد) جومرد ديمكدر معطى وبخشنده معناسنه (ترجمه) ايلسك مالندن استغنا سخاوت كوسترر * بار فقرك حس ايدرسه اول زمان اولور بخيل

فما اكثر الاخوان حين نعدهم * ولكنهم للعادثات قليل

(ما اكثر) فعل تعجبدر (ترجمه) نه عجب چوقدر برادرلر صايرسن انلري *

شدت دوران وقبنده قالور لکن قليل (نطق آخر)

فلا تجزع وان اعسرت يوما * فقد ايسرت فی دهر طويل

(ان اعسرت) عسرت زماننه داخل يعنی تنكدست اولسك ديمكدر (ايسرت) انك ضديدركه خيلی دم وسعت دنيا ايله يسره دخی واصل يعنی غنی اولدك ايدی ديمك اولور (ترجمه) تنكدست اولور ايسك ايتمه جزع * نيجه دملردر غنيسين اويله بيل

ولا تيأس فان اليأس كفر * لعل الله يغنی عن قليل

بيت سابقك مآلی كويا ديمك اولديكه عمركدن اكثری غنا ايله كچدی برمقدار فقر كلمكله مضطرب اولمه مقتضای قضا وقدر دوامه مساعد اولمق آزواقع اولور پس ينه غنا كلمكدن صورت يأس رونما اولمغله اول يأسی دفع ايدوب قانط اولمه حقك لطف وكرمندن مأيوس اولمق عذابندن امين اولمق كبی كفردر من جودركه كريم جوادسنی قريبا ينه اغنا مرادايدر (ترجمه) لطف حقدن يأسی ترك ايت كفردر * شايد ايده تيزسنی اغنا جليل

ولا تظنن بربك ظن سوء * فان الله اولی بالجميل

(لا تظنن) ظن ايلمه ديمكدر ظن احتمالی نقيض ايله اعتقاد راجحدر ديو تعريف ايدرلر كنديدن قوی طرفی يقين وضعيف طرفی شكدر زيرا يقين بلاشك علمه ديرلر وشك ايكی نقيض ميانده ترددركه برطرفی راجح اولميه پس حقه حسن ظن اوزره اولمكه كار كرونتيجه كيراوله (انا عند ظن عبدی بی) حديث قدسيسی بشارت رسان دلبندان مطالبدر ولا يق حق اولان هر امرده شق جميلدر اداب دخی بودر حسن ظن دخی ظن غالب قويدر لكن رتبه يقينه وارمق امنيدر اودخی يأس كبيدر (شعر) وظنی فيك يا ربی جميل * فحقق يا الهی حسن ظنی (ترجمه) سوء ظن ايتمه صقين قيل حسن ظن * حقك اولدر لايق لطفی جزيل

رأيت العسر يتبعه يسار * وقول الله اصدق كل قيل

(قول الله) سورة انشراحی ايما ايدركه انده آيت يسرك مآلی مراددر (ترجمه) عسری كوردم تابعی دائم يسار * قول حقدر اصدق كفتار وقيل (نطق ديكر)

ما اعتاض باذل وجهه بسؤاله * عوضا ولو نال المنی بسؤال

(ما اعتاض) عوض تام بولمدی ديمك (باذل وجهه) آب روصرف ايدوب برامری تحصيله سعی ايدن كمسنه (منی) ضمله منيه نك جمعيدر مطلب ومرام معناسنه (ترجمه) بذل آب روی ايدر سائل ولی بولمز عوض * مطلبه نائل ايدوسه ده

واذا السؤال مع النوال وزنته * رجح السؤال وخف كل نوال

اصلنده ترکیب (اذا وزنت السؤال مع النوال) ایدی وزن ایچون ترتیب اولندی (نوال) عطا (ترجمه) کرسؤال ایله عطاسن ایلسك سنجیده سن * بینه راجحدر سؤال البت خفیف اولور نوال

واذا ابتلیت ببذل وجهك سائلا * فابذله للمتكرم المفضال

(متکرم) اقراندن کرمده تفوق دعواسنده اولان کمسنه (مفضال) فضیلت وسماحت صاحبی دیمکدر پس مرام بودرکه اکرچه سؤال برامر خسیسدر لکن ضرورت مبیح محظور اولدقده جائزدر اما شرطی بودرکه فضل وکرم صاحبنه عرض حاجت ایله هرکسه ایله دیمکدرکه شاعر دیمش * لیس شیء امر من بذل وجه * لجواد فکیف من لایجود * (ترجمه) کرسؤاله مبتلا اولدکسه حکم وقتله * باری برفضل وکرم اهلینه ایله ابتذال

ان الکریم اذا حباك بموعد * اعطی له سلسا بغیر مطال

(مطال) مطل کبی تأخیر ودفع (ترجمه) وعد ایدرسه کر کریم ایلرانی انجاز بیل * ایلر احسان وعطا تأخیره یوقدر احتمال (نطق آخر)

بلوت الناس قرنا بعد قرن * فلم ار مثل مختال بمال

مختال متکبر (ترجمه) ناسی برقاچ قرن ایچنده امتحان ایتدم ولی * اندن اشنع کورمدمکه اکاویرمش کبری مال

ولم ار فی الخطوب اشد هولا * واصعب من معاداة الرجال

(خطوب) امور جسیمه (هول) خوف (معاداة) عداوت (ترجمه) خوفی بك شدتلی نیجه حال کوردم بن ولی * جمله سندن سختتر اولدی معاداة رجال

وذقت مرارة الاشیاء طرا * فما طعم امر من السؤال

(نکته) عقلاء رذالت عالمك بك شدیدنی اوچ حاله حصر ایدرلر بری اولاددن بریسی فقیر بولنمق ایکنجی دین اکر براقچه دخی اولورسه اوچنجی سؤال کرکسه صوردیغی کعبه یولی دخی اولورسه (ترجمه) هرلذائذدن اولندی جمله دن آجی اولان * استمکدر اتمه حقدن غیریدن اصلا سؤال (نطق دیکر)

لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الی من منن الرجال

(فائده) رامفقر ٦٨٥ تاریخنده نائل سعادت شهادت اولان قطب الابرار

فريد الدين عطار الشيخ محمد بن ابراهيم قدس سره الرحيم جنابلرى الهى نامه لرنده بوشعرى تضمين ايدوب بيوررلركه * زمشرق تابمغرب كرامامست * امير المؤمنين حيدر تمامست * اكرعلمش شدى بحرمصوّر * دراو يك قطره بودى بحراخضر * جوهيجش طاقت منت نبودى * زهمت كشت مزدور جهودى * كسى كفتش جرا كردى برآشفت * زبان بكشاد جون تيغ وجنين كفت * لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الى من منن الرجال (نقل) برنسنه يى برندن آيرمق (قلل) قله نك جمعى وجباله اضافتى بيانيه در (منن) منتك جميدر (مآل) كريملك منتى طاغلردن طاش طاشيمقدن زياده ثقيلدر حتى آيت كريمه ايله منت صدقه نهى اولنمشدركه بيوررر (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى (ترجمه) باكه آسان نقل احجار جبال * اثقل اندن منت لطف رجال

يقول الناس لى فى الكسب عار * فقلت العار فى ذل السؤال

(ترجمه) ناس ديركه كسب عار اولدى بكا * بن ديديم كه عاردرذل سؤال

(نطق آخر) فما اقبل الدنيا جميعا بمنة * ولا اشترى عز المراتب بالذل

(اقبل واشترى) نفس متكلملردر (ترجمه) بن قبول ايتم جهانى سر بسر منت ايله * عزتى ذلتله ايتم اشترا امر محال

واعشق كحلاء المدامع خلقة * لئلا يرى فى عينها منة الكحل

(كحلاء) سورمه لى كوز حليهٔ شريفه حديثلرندن برنده (اكحل العينين) وارداولدى سواد حدقه ده اولان شدتى وصفدركه قدرتندن ادعج يعنى سياه جشم ايدى (مدامع) اطراف عين كه اكا احداق دينور (خلقت) آفرينش كه برادلمق تركجه ده قدرتندن سرمه لى ديرلر (كحل) سرمه كه انمد معروفدر اثرده استعمالى وارددر. لكن عاشوراء كونى اكتحال حديثى اعداء اهل بيت وضعيدر حتى محمديه ده يازيجى زاده شيخ محمد دخى ديمشدر (ع) اوكونده سرمه دورتمك بزنده بكزمكلكدر * سرمه يى سائراشيادن دخى ياپرلر كوزلك ورازيانه كبى اكررنكى سياه اولورسه سرمه وسائر رنك اولورسه توتياديرلر (يعنى) اول مرتبه ده امتناندن حذ ايلمكه برسيه جشم كوزله اكراختيارى عاشق اولسم سرمه سز سياه اولوب خلقى قاره كوزلويه علاقهٔ دل پيدا ايدرمكه كوزلرى عارضهٔ كحل ايله رنك امتنان كورمش اوله مراد علوى نوردیدهٔ عالميان عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايدبكى عيانددركه روايت ايلديكى حليهٔ شريفه حديثنك برنده (وكان اسود الحدقه) وارداولمشدر (ترجمه) جشمى

قدرتدن مکحل خوبه عاشق اولورم * اولمیه مرئ کوزنده منت کحل ملال

(نطق دیکر) وداری مناخ لمن قد نزل * وزادی مباح لمن قد اکل

(لداری) دخی نسخه در (مناخ) دوه آخوری بو مفهومده صاحب ابن عباد دیمشدر * دارنا خان لمن وفی ومن خان (ترجمه) خانه مز هر میهمانك منزلی توشه مز اکل ایدنه اولدی حلال

اقدم ما عندنا حاضر * وان لم یکن غیر خبز وخل

(ان) وصلیه (خبز) اکمك که ناندر (خل) سرکه که اوزمدن اولور (مفهوم) میهمانمزه هر نه که بولنورسه ویرر اطعام ایدرمکه خیر الطعام ما حضردر کرکسه اکمك وسرکه دن غیری موجود یوغیسه دخی دیمکدر سرکه ایرادی قافیه ایچون ویا اکثر موجود در حقنده (نعم الادام الخل) بیورلمشدر (ترجه) ماحضر مهمانه بزبخش ایدرز * نان وسرکه ده اولورسه اول نوال

فاما الکریم فراض به * واما اللئیم فذاك الوبل

(وبل) تحریك موحده ایله ثقلتدر وبال کبی کناهه وبال دیدکاری میزانده ثقیل اولمسی باینده تفألادر زیرا میزان بقا میزان فنانك ضدیدرکه خفیف اولان کثیر وثقیل اولان قلیل اعتبار اولنمشدر (ترجه) کر کریم ایسه ویرر مهمان رضا * کرلئیم ایسه اولور آکا وبال (نطق آخر)

صبر الفتی بفقره یجله * وبذله لوجهه یذله

(یجل) اجلال واکرام ایدر یعنی صبری انی بیوك کوسترر (یذل) ذلیل وخوار ایدر دیمك بذله ایله یذله ده جناس خطی واردر (لوجهه) لماء وجهه تقدیرنده در وجمله ضمیرلر فتایه راجعدر (ترجمه) فقره صبری کیشی یی ایدر جلیل * استمك ایدر انك قدرین رذیل

یکفی الفتی من عیشه اقله * الخبز للجائع ادم کله

(ادم) ضمله ادامك جمعیدر کتاب ایله کتب کبی وتحریك واسکانی لغتدر (ترجه) کافیدر رزقك اقلی قانعه * آج کشی یه نان قاتقدر بی بدیل

بقیه سی بو اوج مصرع دخی نسخه لرك اکثرنده یوقدر وفاضیمیر دخی انلری شرح ایتمامشدر بو محلده اشارت اولندی * والماء ان جف به بله * وحائط من مسجد نظله * والموت یأتی بعد هذا کله * مأللری بودرکه مصرع سابقده ذکر اولنان خبزا کر یابس ایسه صوانی تلیین وتلطیف ایدر ومسجد دیواری بیکانه کولکه ایدر کرك بویله مضایقه وکرکسه وسعت اوزره اولان کمسنه لرك

جمله سنك عاقبتی موتدر حلالنده حساب وحرامنده عذاب مقرردر (نطق دیكر)

انی امرؤ بالله عزی كله * وورث المكارم آخری عن اولی

(عزی) مبتدأ ثانی (وورث) جمله سی خبری اولوب انلرك جمله سی انّ یه خبر اولور (من اولی) دخی نسخه در (ترجمه) بن شو مردمكه جمیع عزتم * اونا اجدادمدن ایتدی انتقال

فاذا اصطنعت صنیعة اتبعتها * بصنیعة اخری وان لم اسأل

(اتبعت) برینك آردندن برینی دخی الحاق ایلدم دیمكدر (صنیعه) صنع كبی مطلقا فعلدر لكن مقام تمدحده صنع خیر مراد اولنوران وصلیه در (ترجمه) ایدرم هر خیره تابع دیكر بن * انی ایتمزسه دخی مطلب رجال

واذا یصاحبنی رفیق مرمل * آثرته بالزاد حتی یمتلی

(مرمل) آزیغنی تمام ایدن كمسنه (اثرت) بن اختیار وانتخاب ایدوب كرم ایدرم دیمك (ترجمه) كر مصاحب اولسه باكه برفقیر * ایدرم بخش آكه بن زاد ونوال

واذا دعیت لكربة فرجتها * واذا دعیت لغدرة لم افعل

(فرجتها) جیم برنده مهمله ایله دخی نسخه در (مألّلری) یكساندر (غدره) تقدیم معجمه ایله در (ترجمه) دعوت اولنسم غمه ویروب فرج * غدره استرلرسه ایتمم امتثال

واذا یصیح بی الصریخ لحادث * وافیته مثل الشهاب المشعل

(صریخ) مهمله لرله واخری معجمه در فریادجی دادخواه معناسنه در لكن اضداددندر فریادرسه دخی دیرلر (شهاب) رجم شیطان ایلدكلری یلدز كبی آتشدر (فائده) اشارات شرحنده نصیر طوسی دیركه دخان كرهٔ ناره واصل اولوب یوقری سمتی شعله دار اولور وآخرینه دك یورر وسمت دخان اوزره امتداد بولور شهاب بودر مشعل تعبیری دخی آنی تأیید ایدر اجزای ارضیه آتش صرفه تحویل ایدرسه لطافتندن كورنمز اولور منطفی اولدی ظن ایدرلر انطفاپذیر دكلدر اگر دخان غلیظ اولورسه نیچه زمان سونمز دوامی غلظتنه كوره در وكیسو ودم كبی اولوب كوكب كیسودار ونجم دمباله داردیرلر اول دخان ارضه اتصال بولورسه حریق ظهور ایدوب سمادن آتش نازل اولدی دیرلر هواسی كثیف ودخانی چوق اولان شهرلرده حریقك كثرتی بو سببدندر دیرلر وقت فترتده قطب شمالی سمتنده عظیم آتش كورنوب برسال دوام بولدی كوندزلرده ظلمت

احاطه ايدوب برشئ كورنمز اولوردى وسمادن كل وياتق حشيش يابس كبى شيلر
نزول ايدردى (ترجمه) ايتسه استمداد بندن بركشى * چون شهاب
آكا ايدرم اتصال

واعدجارى من عيالى انه * اختار من بين المنازل منزلى

(مالى) بن همجوار اولديغم قوكشولريمى كندى عيالمدن عدايدرم زيرا اهل
اسلام منزللرى ميانندن بنم خانه مك جواريني اختيار ايلمشدر ديمكدركه اوآلمه
قوكشو آل ديمشلردر (اربعون دارا جار) اثر شريفى منطوقنجه قرق خانه يه دك
حق جوار معتبردركه (والجار الجنب والصاحب بالجنب) كريمه سيله حقوقلرى
ثابتدر (ترجمه) بن عيالم صايارم همسايه مى * اختيارى جارم اولدى
چون عيال

وحفظته فى اهله وعياله * بنعاهد منى ولما اسعل

(حفظت) دردنجى بابدن ماضى متكلم (اهله) ضميرى جاره راجعدر (لما اسعل)
فعل مضارع بجحد مستغرق نفس متكلم (يعنى) بن جارمك اهل وعيالى شاننده
ايلديكم عهد وميثاق الهى سببيله جارمك عرضنى حفظ وصيانت ايدرم حتى
اوكسرمك عارض اولسه دفع ايدوب شماتت ايتم زيرا سعال بعض اموره اشارت
اوله كلمشدر انى سامع اولوب منت ظن ايليه ديمك اوله (ترجمه) عرضنى
آنك صيانت ايدرم * ايلدم زيرا تعهد بيسعال (نطق ديكر)

وحى ذوى الاضغان تشف قلوبهم * تحيتك العظمى وقديدبغ النغل

(حى) فتح مهمله وكسر تحتيه مشدده ايله امردر دعا ايله ديمكدر فى الاصل تحيت
حياك الله ديو دعادركه الله سكا عمرويرسون چوق ياشه ديمكدر صكره هر دعايه
تحيت ديديلر ونمازده تحيات قعده اوقنمسنى شارع اعظم تعيين ايلديكى دعانك
اوّلى بولنمغله تسمية الكل باسم الجزء قبيلندندر (اضغان) معجمه لرله جمعدر
مفردى ضغن كسر ايله در اخترينك فتح قيدى خطادر حقدو كين معناسنه
(يدبغ) دباغتدن مضارع مجهول كه اصلاح اولنور ديمك (نغل) نون ومعجمه نك
فتحه لريله چورك ميشين اديم فاسد بالى كبى يعنى احيانا فاسد شئ دخى اصلاح
قبول ايدر مأيوس اولمه سنك دعاك اهل كينك قلبنه شفا ويرر همان سن دعا ايله
بدكوى اولمه حسن دفع ايله ومجامله ايله معامله قيل كه آينده كلمشدر
(اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) (ترجمه) قيل دعا ويرسون شفا فاسد
دلانه كيم ايدر * جلد فاسده دباغت برله اصلاحى قبول

فان اعرضوا اكرهاً فهي تكرما * وان حبسوا عنك الحديث فلا تسل

(اعرضوا) اعراضدن ماضينك جمعيدر اضداددندر التفات واجتناب معناسنه دخي كلور هر برينك ارادهسي قرينه ايله درمثلا بونده مع الكراهه يعني مشقتله اعراض التفاتي اشراب ايدرو عن ايله استعمالي اجتنابه دليلدر (تكرم) عزت وحرمت وعلوجناب اظهار ايلمكدر تفعل بابندن مصدردر (حبسوا) كتم ايلديلر ديمكدر (حديث) سوز سخن وكلام كبي (ترجمه) الفت استكراها ايلرلرسه قيل لطف دعا * كتم ايدرلرسه كلامي صورمه اصلا عارف اول

فان الذي يؤذيك منه استماعه * وان الذي قالوا وراءك لم يقل

(وراءك) سنك غيابكده آردكدن ديمكدر (يعني) سكا اذيت ويرن كلامي وغيابكده تفوه ايلدكلري سخني سن كويا سو يلنمامش فرض ايله راحت انده دركه شاعر ديمش (ولقد امر على اللئيم يسبني * فمضيت ثمة قلت لا يعنيني * تركيبه ضربده ديدكاري اوزره محمود فايقك بو مطلعي خوشدر * رقيب نالهده كويكده عاشقان بجيور * اكرچه ايت اوره يورليك كاربان بجيور * حتى انك قطعي محال اولمغله تبليغ ايدن كمسنه يه تهديد اولنوب اثرده سبك من بلغك وارد اولمشدر (ترجمه) هر سخنكيم استماعي ايتسه طبعه كرجفا * اول غيابكده دخي سو يلنمدي طوت اول حول (نطق آخر)

احب ليالي الهجر لا فرحا بها * عسى الدهر يأتي بعدها بوصال

(مأل) فرقت وهجران كيجه لرينه محبتم فرحمدن دكلدر بلكه صكره زمان مساعد اولوب بلكه وصلت ميسر اولورسه انك صفاسي ملاحظه سيله شب فراقده متسلي اولورم يوخسه تحمل اولنسان شيلردن دكلدر ديمكدر (لطيفه) ظرائف محاضراتندركه ديمشلر فراقده مصالحه وينه رجوع وملالدن سلامت وقلبده اشتياق حصولي ومكتوبلرله انس ايدوب روبروداسي محال اولان نازونياز تحريرينك امكاني امثالي لطائفي فرقت مشتملدر ولكن وصلتده افتراق كدري صفاي وصلتي تلخ ايدرو عاقبت واقع اولور وشاعر ديمش (فان فيه اعتناقه لوداع ورجاء اعتناقه لقدوم) (ترجمه) بكا خوشدر شب هجراني يارك يوق فرح اما كه شايد روز كار ايده وصالينه بني نائل

واكره ايام الوصال لانني * ارى كل شئ مولعا بزوال

(اكره) دردنجي بابدن نفس متكلم كراهت محبتك ضديدر سومم ديمكدر لكن كراهت شرعي تركي اولي اولان افعالده درا كرحرامه اقرب ايسه تحريميدر

واكرحلاله اقرب ايسه تنزيهيدر فعلنده عقاب يوقدر (مولع) افعالدن صيغۀ مفعول ايله درحريص قيلنمش (ترجمه) دم وصلت بكا خوش كلمدى زيرا كه كوردم هب * زواله مشرف اولمش اولميان شيلردخى قابل (نطق ديكر)

لاتخدعنّ فللمحب دلائل * ولديه من نجوى الحبيب رسائل

(لاتخدعنّ) البته خدعه ايله يعنى الداتمه (نجوى) ايكى كمسنه ميانده جريان ايدوب آخردن مكتوم اولان سر در حتى نجى سرداش ورازداندر وجناب آدم ثانى نوح عليهما السلامه اطلاق اسرار الهيه يه منصب نبوتى سببيله واقف وحافظ معناسنه در (مآل بيت) دعواى محبتده دلائل ظاهره واردر كه وقوعنده سترى محالدركه صاحب البرئه بيورور (ع) ايحسب الصب ان الحب منكتم (ترجمه) صقين دعوايه الداتمه محبه وار دلائل * انك عندنده محبوبك اولورارزى رسائل

منها تنعمه بما يبلى به * وسروره فى كل ماهو فاعل

تنعم) نازونعيم اهلى اولمق (يبلى) بلى ماده سندن مضارع مجهولدر ما يبلى برامردن عبارتدركه انكله امتحان اولنور (ترجمه) تنعمدر دليلك بيرى ابتسه تجربه كر * سرورايده هرايشه كه اولور محبوبى فاعل

فالمنع منه عطية معروفة * والفقر اكرام ولطف عاجل

(عطيه) هديه در (فائده) عاشق ومعشوق ميانده اولان هديه رشوتدر شرعا ردّ اولنوردى قنيه ده مصرحدر (عاجل) عجله دندركه ضدّى اجلدر (مآل نظم) محبت حقيقت مدعيلرى ايچون دعوالرنده برهان ونشان واريسه عاشقدر مثلا شواهدلك برى برامردن محبوبك منعى عطيه كبى معتبردر اكر محبوبى اولان حق تعالى دن بربلا كلسه عطا كبى مسرور اوله واكر فقير ايلسه انى لطف يله وحقمده عنايتدر ديه زيرا آثار قدسيه ده بعض قوللى غنا افساد ايدرانى فقير ايدرم ديو بيورمشدر (ترجمه) محبدن منع احسان حبيب اولور هديه * فقير ايتسه انى اكرام اولورهم لطف عاجل

ومن الدلائل ان يرى متحفظا * متقشفا فى كل ماهو نازل

(متحفظ) تفعلدن فاعل صيغه سيله در دائما تيقظ اوزره واكاه اولان كمسنه (متقشف) وزن مزبور اوزره در ضرورت قناعتله كچنوب مضايقه يه صابر اولان كشى (يعنى) عاشقلك دلائلندن برى دخى دائما حفظ وحراست ويقظه وانتباه اوزره بيدار كوربلوب غفلتدن احترازواقمه ده قوت لايموت وخرقه د.

ستره به قناعت ایدوب سائر زخارف آسایش کندی حقنده مطمح نظری اولمز
من طرف المعشوق هرنه که ظهور ایدرسه انی خوش کورر (ترجمه)
دلائلدن بری هردم تیقظ اوزره اولمقدر * رضاداد اوله هم هرنه اولورسه اکه نازل

ومن الدلائل ان تراه مشمرا * فی خرقتین علی شطوط ساحل

(مشمر) لباسنی جمع ایله برامرك شروعنه حاضر اولان کشی (خرقه) یاتقلق
(شطوط) بعید محللر (ساحل) مبتدأ محذوفه خبردر (مآل مقال) عشاقك
دلائلندن بری دخی ظاهری باطنی محترق اولوب بعید یرلرده انفراددرکه
دریا کنارلریده دریایه آماده دخول وامید وار وصول حالنده کوربنوب سن
انی دائما بکمیخ اوزره قلبا وقالبا متدارك کوره سین (ترجمه) دلیلك
بیریده تشمیر ساق صدق اولوب اول * یم لطف آرزوسیله مقامی اوله واسع

ومن الدلائل زهده فیما تری * من دار ذل والنعیم الزائل

(النعیم) لامی عهد ایچون که اندن تزهد ایلدکلری نعم فانیه (الزائل) هو الزائل
تقدیرنده محذوفه خبر اولوب جمله سی نعیمه خبر اولور اودخی حالیه در (زهد)
دنیایه آرزو ورغبتی درونده مرکوز ایکن ترك ایدوب کندینی چکمکدر انکچون
پیغمبر علیه السلامه زاهد دینمز اهل حقیقت دیدیلرکه زهد دنیایه بغض ایله اندن
اعراضدر وبعضیلرده دخی زهد راحت آخرت ایچون راحت دنیایی ترکدر دیدیلر
ونیجه لرده دخی زهد السکده اولمیان شیدن قلبکی تخلیه دردیدیلر (ترجمه)
نشانك بیریده دارغمادن اولدی اعراض * دخی نازونعیم فانیانی اوله زائل

ومن الدلائل ان یری من عزمه * طوع الحبیب وان الح العاذل

(ان) وصلیه (الح) الحاحدن ماضی (عاذل) ذال تخذ ایله لوم وتقریع وآزار
ایدن کمسنه که جمعی عذال کلور (مآلی) عشقك بر دلیلی دخی عاشق کرك مجازی
کرك حقیقی دلدارینه اطاعت ایلمکدر اگرسه ملامتکار خلافنی ابرام وزجر
ایلسون حتی بو مآلده برنه صاحبی دیرکه (ع) ان المحب عن العذال فی صمم *
وبوسیاق اثرده ثابتدرکه (حبك الشیٔ یعمی ویصم) بیورلمشدر (ترجمه)
علامتدن بریده عزمیدر طوع حبیبه * کرکسه طعن والحاح ایده ضدّی ایله عاذل

ومن الدلائل ان یری من شوقه * مثل السقیم وفی الفؤاد غلائل

(شوق) آرزو (فؤاد) ضمله قلبك خارجنده اولان ظرف رقیق ویاقلبك داخلی
لکن بونده مراد قلبدرکه برینه کوره ذکر محل ودیکری اعتباریله ذکر حال اولور
(غلائل) غلیلك جمعیدرکه سابقا یازلمشدر (ترجمه) اثرلردن بریسیده ایده

شوق حبيبى * انك سيماسنى خسته درونى پرغلائل

ومن الدلائل ان يرى من انسه * متوحشا من كل ما هو شاغل

عشقى بعضيلر تعريفنده ديمشلردركه عشق بر همدركه جملهٔ همومى ترك ايله انجق
كنديسنه حصر ايدر ودخى ديديلركه مشاغلى ترك ايتدروب كنديسنه مشغول ايدر
وبومألده دركه بعضيلر جملهٔ افكارى ذكر واحد ايدر ديديلر (ترجمه)
انك آثارينك بيرى اولوب مونس انكله * كه جمله شغلى طرح ايدوب اولور
انسيله شاغل

ومن الدلائل ان يرى متبسما * والقلب فيه مع الحنين بلابل

(متبسم) تبسمدن فاعلدر تبسم مسرور وصفاياب اولمغله خنده ناك اولمق لكن
صداسى اولميه اكر صداسى اولورسه ضحكدر واول صدادخى اكر كنديدن غيرى
ايشيدرسه اكا قهقهه ديرلر نمازده اولورسه آبدستى بوزراشته كوملك اوج
مرتبه يه منحصردر (والقلب) جملهسى حاليه (حنين) مهمله ايله شوق وآرزودر
كه حنان حنينك ثمرهسى اولان رحمت ومرحمت صاحبى ديمك (وحنين جذع)
حديثى معروفدر (بلابل) بلبلهنك جمعيدر فتحله درهم وغم ووسوسه وحردرون
كه شاعر اوج معناسنى دخى بو بيتده جمع ايلمشدر * واذا البلابل افصحت بلغاتها
فانف البلابل باحتساء بلابل (ترجمه)
دلائلدن بريسى عاشق اوله خنده روهب * درونده اوله اما انك فرياد حاصل

ومن الدلائل ضحكه بين الورى * والقلب محزون كقلب ثاكل

(قلب) ده تنوين عوض ايله كقلب امرأة تقديرندهدر (ثاكل) مبتداسى
محذوفدر وهى تقديراولنوب حاليهدر ضياع ويا موتله ولدنى غائب ايدن
خاتونكه مؤنثه منحصر اولمغله علامت تأنيث لازم اولميان مادهلردندر ثيب بكر
حامل واضع الحمل طالق حائض كبى (لطيفه) قارى لفظى قرءدن اولورسه
انلره ملحقدر مقرئ ديمك حائض ويا طاهر عن الحيض معناسنه ولازمهدر
اضداددندر خاتونه قارى ديدكارى بو سببدندر اكر قوجه قارى دينورسه
طاهر معناسنه اولمسى ظاهردركه ثابت ديمش * فكرتا اهلى قوكه اولادہ چيندب
پاصدرمه ايلر آدمى اما قارقورى (ترجمه) نشانندن بريده اوله كوچ
يوزلى ناسه * ولى محزون پرغم وش اوله الامه مائل

ومن الدلائل حزنه ونحيبه * جوف الظلام فما له من عاذل

(نحيب) فرياد ايدرك بكا ايلمك (جوف) ظرفيتله منصوبدر (عاقل) حبس ايدوب

باغلیان کمسنه که اسم فاعلدر عاقله عاقل دیدکلری کندینی شرعا وعقلا قبایحدن بند وکف وحبس ایلدیکی ایچوندر (مأل محصل) برنشانی دخی بودرکه کیجه لرده فریاد وفزع ایله کریه نالٔ اولوب کندینی بو حالده کف ومنع ایدیجی برشخص اولمیه یعنی برکمسنه اکا بند ونصیحه جسارت ایده مز (ع) ان المحب عن العذال فی صمم (ترجمه) بریده شاهدلٔ حزنیله اینکدر حنینی * شب مظلمده تنها کیم یوق اکا منع عاقل

ومن الدلائل ان یری متمسکا * بسؤال من یحظی لدیه السائل

(متمسك) طوتیجی ویاپشیجی وال اوران کمسنه (یحظی) تقدیم مهمله ایله دردنجی بابدندر ظفریاب اولور وعزت وحرمت بولوردیمك (لدیه) عنده معناسنه در (ترجمه) شواهددن بری ذیل نیازینه ال اورمق * اوزاتك کیم اولور عاشق مراده انده نائل

ومن الدلائل ان تراه باکیا * ان قدرأه علی قبیح عاقل

(یعنی) برعلامتی دخی بودرکه انی برامر قبیح ایله مالوف ایکن عقلادن بری کورمسندن ناشی مضطرب اولوب کندینی کف ایده میوب اول سببدن بکاایدر (ترجمه) علایمدن بریده سن انی کریان کوررسین * اکر کار قبیح اوزره انی کوررسه عاقل

ومن الدلائل ان تراه مسافرا * نحو الجهاد وکل فعل فاضل

(جهاد) فی سبیل الله امور شاقه ده مجاهده (کل) بر ایله جهاد اوزره معطوفدر (فاضل) هو فاضل تقدیرنده در (مرادناظم) بردلیلی دخی مشقتلی اولان کاره وهرامرکه فضیلت ومزیت صاحبی اوله سالك عشق اکا قصد وهمت ایدر مثلاقیس مجنون وفرهاد خسرونمون کبی که هر برندن کار دهشتمدار بسیار نقل وتذکار اولنور (ترجمه) دخی برشاهدی اولدر توجه ایدوب اوله * جهادا کبری هر کار وشواری اوفاعل

ومن الدلائل ان تراه مسلما * کل الامور الی ملیك عادل

بومصرع دخی سابق کبی هو عادل تقدیرنده اولور ملیك عادل الحق حق تعالی درکه الملك العدل اسماء حسنادندر (ترجمه) دلائلدن بریده کوره سین تسلیم ایدوب اول * جمیع امرینی حقه که اولدر شاه عادل (نطق دیکر)

اخاف وارجو عفوه وعقابه * واعلم حقا انه حکم عدل

ایکی فعللر نفس متکلملردر وایکی اسملر معناده انلرلٔ مشوشامفعوللریدر (اخاف)

عن عقابه الاخروی تقدیرنده در (انه) بانه تقدیرنده در حکم وعدل اسماء حسنادندرکه نعمت ونقمتله حکم ایدوب وملکنده کیف مایشاء عدالت ایدر وحکمنده اصلا جائر اولمق فکری جائز دکلدر ولهذا تعقیب اولنمشدرکه حاکم عادل دیمك اولور (ترجمه) عقابك خوفی عفولئهم رجاسی بنده یکساندر حقیقتده بنم معلومم اولدر حاکم عادل

فان یك عفوا فهو منه تفضل * وان یك تعذیبا فانی له اهل

(ترجمه) اکر عفو اوله ظاهر باکه محضا فضل واحساندر * عذاب ایلرسه استحقاق ایله بن جمله دن کامل (نطق اخر)

اذا قربت ساعة یا لها * وزلزلت الارض زلزالها

(ساعت) زمان قیامت که اوچ مرتبه ده در بری ساعت کبری که قیام ساعت وساعت قیام اندن عبارت دار آخرتدر ووسطاسی برقرن اهلی موتله ترك فنا وعزم بقا ایلمکدر وصغری انسانك موتیدر اشته بوثانی وثالث خواجه نصرالدینك محکیاتندندرکه مسموعدر (لها) لام تعجب حرف ندایه یعنی فی الاصل نائب اولدیغی ادعویه متعلقدر (زلزال) کسر ایله در فتحله زلزله معناسنه درکه اوینامق جنبانیدن کبی وبو بیت سورهٔ زلزالك اولندن مقتبسدر (ترجمه) قریب اولدقده هنکام قیامت شدت اهوال * ظهور ایدوب زمینی اضطرابه دوشوررزلزال (غریبه) منلا جلال دوانی رسائلندن احوالنی یازدیغی مجلده (اذازلزلت) ایت کریمه سندن (اذا) ۷۰۲ لفظی عددی تاریخنده برعظیم دهشتلی زلزله اولدی دیمشیدی اذازلزلت حساب اولندقده عددی سالنه وقوعی سنه لری ضمیله سنة ۱۱۷۹ تاریخی عید اضحا سنده برزلزلهٔ عظیمه استانبول واطرافنده ظهور ایدوب بالکلیه ابو الفتح سلطان محمدخان جامع شریفی وانك امثالی سائر ابنیهٔ عظیمه منهدم اولوب اساسندن مجددا جامع شریف بنا اولندی که زلزله ۷۹ لفظی عددی دخی اشارت اولور برسنه ده اساسی تطهیر وابتدا اولنوب سورة الفتح سنة ۱۱۸۵ تاریخی محرمنك ابتدا جمعه سی نمازه بداء اولندی وضع قدیمندن فقط مناره لر وتاریخ قپوسی قالمشدر وایاصوفیه کبیردن غیری تعمیره محتاج اولمامش جامع قالمامشدر

تسیر الجبال علی سرعة * کمر السحاب تری حالها

(مر) مرور کبی مصدردر بو بیت دخی (وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب) ایت کریمه سنه ایمادر (ترجمه) سریع السیر اولورلر کوهلر

اول دمده دهشتله * سحاب تیز رفتار ایله انلر اولر همحال

وتنفطر الارض من نفخة * هنالك تخرج اثقالها

(تنفطر) شق معناسنه اولان فطردن انفعال بابنك مفرد مؤنثی که فاعلی اولان ارض مؤنث سماعیدر وبو بیت دخی (اخرجت الارض اثقالها) کریمه سنی انهایدر (نفخة) نفخهٔ صوریه در (اثقال) جمع قلتدر مفردی ثقل کسر وسکون ایله در متاع بیتدر بونده مراد دفینه لردر ویا اجساد بنی آدم مراددر (ترجمه) زمینی نفخهٔ صور ایده منشق منفطر اولدم * اوله ظاهر دفاین هم خزاین برده کی اثقال

ولابد من سائل قائل * من الناس یومئذ مالها

(یومئذ) یوم ایله اذدن مرکبدرکه اذ مضاف الیه درو تنوین دخی محذوفدن بدلدرکه تقدیری یوم اذ زلزلت الارض اولوب جملهٔ محذوفه که مضاف الیه ایدی حذفنده تنوین عوض قیلندی (ما) استفهامیه سائلك سؤالیدر (لها) ضمیری ارضه راجعدر (ترجمه) زمین چاکچا کی سیر ایدوب بعض کمسنه دیر * بوکون نولدی ندر بو زلزله آیا ندر بو حال

تحدث اخبارها ربها * وربك لاشك اوحی لها

بو بیت دخی ایت کریمه یی ایما واندن اقتباسدر (رب) مفعول ثانیدر (رب) ثانی مبتدادر (اوحی) الهام ایلدی دیمکدر (لها) لام الی معناسنه در (ترجمه) اودمده ایلیه باریسنه اخبارینی تحدیث * ایده الهام اکا باری تعالی ده بلا اشکال

ویصدر کل الی موقف * یقیم الکهول واطفالها

(یصدر) یخرج کبیدر روزنده و معناده یعنی طشره چیقردیمك (موقف) یوم قیامتده محل محاسبه در (کهول) ضمله کهلك جمعیکه اورته یاشلی دیدکلری در یقیم فعلنك مفعولیدر (ترجمه) خروج ایدوب زمیندن موقفه راجع اوله هر کس * مقیم ایده عموما ناسی کهل اولسون کرك اطفال

تری النفس ما عملت محضرا * ولو ذرة کان مثقالها

محضرا) دنیاده ایلدیکی کارك دفترلری وخصملری وجزای سزالری حاضر قیلندیغی حالده دیمکدر (ما) دن حالدرکه فعلك مفعولیدر فاعلی نفسدر وبو بیت بنه آیت زلزالی ایما ایدر (ذره) هبا وغملهٔ صغیره در مصرع ثانی فی الاصل (ولو کان مثقال ذرة) ایکن وزن ایچون قلب مکان وذره یه عائده ضمیر ایله اتمام وزن قیلندی (ترجمه) نه ایندیسه کورور هر نفس بونده جمله آماده * اکر اولورسه ده مقدار

يحاسبها مالك قادر * فاما عليها واما لها

(عليها) ضررده (لها) نفعده مستعمللردر (ترجمه) حسابن جمله
اعمالك كورراول مالك عادل * كيمى پامال شراولور كيمى خيرايله مالامال

ترى الناس سكرى بلا قهوة * ولكن ترى العين ما هالها

اولكى (ترى) مخاطب (ناس) مفعوليدر وايكنجى (ترى) مؤنثدر فاعلى (عيندر)
(هالها) ده هال هولدن ماضيدر قورخو وردى ديمكدر وبو بيت دخى
(ترى الناس سكارى وما هم بسكارى ولكن عذاب الله شديد) كريمه سنه ايمادر
(فائده) قهوه ١١٦ كسر قاف ايله اسماء خمردندر ومراد دخى اودر بيك تاريخى
مرورنده ظهور ايدن دواى مشروبه اسم قيلديلر كه قوى ١١٦ عدد نجه در
وفتحله مشهور اولدى حل وحرمتنده متأخرين اختلاف ايدوب وقت اجتهادده
موجود اولمامغله اشياده اصل قاعده سنه نظرله اباحت وبلكه دواجهتندن
وجود منفعت جوازينه دلالت ايدر حرمت اربابى يانمشدر ديرلر * جواب
ويرلديكه يانمش تعريفى تحتنده داخل دكلدر زيرا يانمش بودركه بردخى آتشه
قونسه دخان پيدا اولميه كمولك كبى كه عظم حريق ناره يته القا اولنسه بردخى يانمز
قهوه بويله دكلدر ديديلر وبالمناسبه دخان دخى معلوم اوله كه (يوم تأتى السماء)
١٠٠٠ تاريخنده پيدا اولمغله ادويه ده اودخى اصليت حكميله قالمشدر طباع
سليمه نك استخباثى دليل مجتهددر طبع سليم اهلى اعراب باديه در انلر دخى
وقتمزده حضر يلر حكمنده در زيرا زمانمزده اشعاريله استشهاد اولنمز پس طبعلرى
سلامتده اولمديغى عياندر قالديكه عبادات كامله يه مانع اولمق دخانه مختصر
دكلدر بو حكمله جمله حلاله حرام دينور حاصلى دخانك ابتلاسى قهوه دن اشد
اولمغين افيون كبى تركنده مهلكه اولمغله بعد الابتلا تركى هر برطبع ايچون تجويز
اولنمز مگر كه طبيب حاذق مسلم تركنده ضرر اولمديغى خبرويره وترك ايلدكده دخى
برعارضه ظهور ايتميه وكيف ما اتفق اگر برعارضهٔ طبيعيه تعاقب ايدرسه
استعمالى انى دافع اولميه بوصورتده تركى استعمالندن اولادر ديديلر * اشته
بوغوائل ملاحظه سيله ابتلادن محرر فقير تنزه اوزره بولنمشدر ودوامى دخى
مسؤل دركاه الله تعالى در (ترجمه) كوررسين ناسى اولدمده بلا خمر
اوله لر سكرزان * كورر هرنفس مجرم خوف ايدوب چوق شدت اهوال

(حيله) چاره (بعث) يوم آخرتده احيا وخلق ثانی (ترجمه) گناهم
هب بلادر باشمه ايلاندر چاره * كه يوم البعث اولدقده اولورسم بن اكا حال

نسيت المعاد فيا ويلها * واعطيت للنفس آمالها

(معاد) محل رجوعكه مرجع ومصير كبی (ويل) تهديد مقامنده مستعملدر
ابواه ديمكدر وجهنمده بردره‌در (ترجمه) فراموش ايلدم روز معادی
حيف وواويلا * اولوب آلوده ويردم نفسمه هر مطلب آمال (سانحه) محاضرات
قره باغيده ايراد اولنمشدركه سورهٔ زلزال نزولنده على ملاء الناس دربار سيد
الانام عليه السلام تشنيف اسماع ايليوب همشيرهٔ امرئ القيس بين الحضار
قيام وآغاز كلام ايدوب برادرينك اولملقی اوزره بوشعری بالاستيذان انشاد
ايلدی * اذا الساعة اقتربت مالها * وزلزلت الارض زلزالها * تمر الجبال
على سرعة * كسير السحاب ترى حالها * وينفطر الارض من نفخة * هنالك
تحدث اوحى لها * ونفسك ما قدمت احضرت * ولو ذرة كان مثقالها *
يحاسبها ملك عادل * فاما عليها واما لها * تمام ايلدكده سردار انبيا عليه
التحيا بيورديلركه (قاتل الله امرء القيس سيد الشعراء وقائدهم الى النار
يعنی كفريله ختم اولان شعرانك آخرتده دليلی اولوب جهنمه كدسه كركدر ديمكدر

(نطق آخر) يا حار همدان من يمت يرنی * من مؤمن او منافق قبلا
بوشعر حارث اعور همدانی يه خطابا وارد اولمشدركه خواص حواش علويه‌دندر
(حار) منادی اولوب يا حارث ايكن حرف اخيری اسقاط ايله ترخيم اولنوب وسط
كلمه‌ده بولنان را اسمه‌له على حالها بنای كسر اوزره قالمشدر ومنادای مضافك
ترخيمی ضرورت وزن اولدقجه جائز اولمز (همدان) سكون ايله يمنده برقبيله‌دركه
ابو القبيله‌سی قحطان خامس اولاد نبی الله‌در تحريك واعجام ايله بلاد عجمدندر
(من) مكسوره (من) مفتوحه‌يی بياندر (قبلا) فتحه‌لر وياضمه‌لرله‌در مقابله
وعيانا ديمكدر كسر وفتحه‌له قبلا دخی نسخه‌در (ترجمه) هركوچن
ای حارث اعور كوررياربنی * رو برو اولور بكا مؤمن منافق بويله بيل

يعرفنی طرفه واعرفه * بنعته واسمه وما فعلا

(طرف) بونده چشم معناسنه‌دركه (لا يرتد اليهم طرفهم وافئدتهم هواء)
كريمه‌سنده دخی معنيله مرادبودر (اسم) همزه‌سی وصليه‌در (ترجمه)
هر كورن بيلوربنی هم بنده انی بيلورم * وصف واسميله دخی هركاری ايله متصل

وانت عند الصراط معترضی * فلا تخف عسرة ولا زللا

(صراط) لغتده طريق معناسنه كه (اهدنا الصراط المستقيم) بو معنايه در لكن بونده مراد اولان صراط اخرويدركه اثرده موصوف اولديغى اوزره دوزخ اوزره ممدود بر جسردركه بحسب المحل شعردن ادق وحد شمشيردن ارقدر جمله ارباب دارين انك اوزرينه سوق اولنوب اهل بهشت انواع سهولتله تحلة للقسم عبور واهل ناره تزلزل اقدام ايله سقوط وخرور واقع اولور نعوذ بالله منه (معترض) افتعالدن فاعلدر بركمسنه نك پيشگاهنه عارض اولان كس (عثرة) سورچمك زال كبى (ترجمه) سن صراط اوستنده يارين قارشومه كالسك كرك زله وتقصير ايچون چندان اولمه منفعل (نقل) فواتحك اواخرنده صاحب كشافك سديدن روايتله حكايت ايدركه (ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا) كريمه سنده حسنه دن مراد مودت اهل بيتدر وثعلبى ابن عباسدن روايت ايدركه وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم) كريمه سنده اعراف صراطك بر مقام بلنديدركه عباس حمزه على جعفر طيار انده واقفلر اولوب كندى محبلرينى يوزلرى آق اولديغندن وبغيضلرينى سيه روى اولمريله بيلورلر قاضيمدر بركه حضرت حيدر كرار عليه رضوان الجبار جنابلرى (من جاء بالحسنة فله خير منها وهم من فزع يومئذ آمنون ومن جاء بالسيئة فكبت وجوههم فى النار) كريمه سى دلالتيله ندمادن برينه بيورمشلركه جنته سبب دخول اولان حسنه ودوزخه باعث سقوط اولان سيئه يى خبر ويره يم بودركه اول حسنه اهل بيته صداقت وسيئه دخى انلره عداوتدر

اقول للنار حين توقف للعرض * ذريه لاتقربى لله ذا الرجلا

(توقف) ايقاف اولنور يعنى اكلندريلور ودوردوريلور (ذرى) امر حاضرة مؤنثدر كه ناره خطابدر يعنى حرنه ومالكنه امر مراددر (لاتقربى) فتح مهمله ايله نهى حاضرة مؤنثدر (ترجمه) ناره عرض اولدقده ناره امر ايدرب ديمكه بن * بوكسى سن ترك ايدوب اولمه قريب اول منتقل

ذريه لاتقربيه ان له * حبلا بحبل الوصى متصلا

(حبلدن) مراد رشتهٔ معنوئ محبت خاندانندر (وصى) كنديدر (ترجمه) ترك ايت انى سن تقرب ايلمه زيرا انك * رشتهٔ عهد متينى باكه اولدى متصل

اسقيك من بارد على ظمأ * تخاله فى الحلاوة العسلا

(اسق) متكلمدر (بارد) صفتدر موصوفى ماءدر مراد كوثردركه ناظم جنابلرى ساقيدر صوغق صو ديار جبا زده غايت مقبول اولمغله اثرده يا ربى سنك محبتكى

بكاصوغق صودن زياده محبوب قيل ديو بيورلمشدر (ظمأ) وزن ومعناده
عطش كه صوسزلقدر (تخال) خيالدن مخاطبدركه صانورسين ديمك
(حلاوت) لذت (عسل) بال كه شهد ظرم سلوان شهلات ظيمان ضحك
سنوت كبي اسملري واردر قرآن كريمده (فيه شفاء للناس) لفظ شريفيله شفا
اولمسي منصوصدر لكن تنوين تنويعه حمل اولنمسه بعض علله شفا وبعض مرضه
دخي ضرري مقرردر (ترجمه) اول حرارتده ويرم بر كاسهٔ پرآب سرد *
ظن ايدرسين كه حلاوتده عسل امادكل

قول على الحارث عجب * كم ثم اعجوبة له جمل

على) وزن ايجون بلاتنوين موقوفدر بونده مخلص مقامنده اسم عاليلرين مقطعده
ايراد بيورديلر (ثم) فتحله مكان ايچوندر هناك كبي لكن بعد افاده ايدر هناك
قرب افاده ايلديكي كبي (اعجوبه) اولنده ضمله در تعجب اولنان امر عجاب كبي
(جمل) ضم جيمله جمله نك جمعيدر (ترجمه) نطق پاك حيدر يدر حارثه نظم عجيب
انده چوق اعجوبه واردر جمله سيني مشتمل (نطق آخر)

خوفني منجم اخو خبل * تراجع المريخ في بيت الحمل

(منجم) نجم ماده سندن تفعيلك فاعليدر ستاره شناس يعني احكام كواكبه
واقف واول علمه عارف كمسنه (خبل) معجمه وموحده نك حركه لريله فساد
عقلدر (اخو خبل) اول فسادك صاحبي ديمكدر (تراجع) رجعت
ماده سندن تفاعل وزننده مصدردر وفن نجومده مصطلحدر (مريخ) كسر ايله
وشد مهمله ايله در بهرام دخي ديرلر سيارات سبعدن اوچنجيدر كه حرف
الفده مفصلدر فلك هفتمدن فلك اوله دك بو بيتله مرتبا مضبوطدر * زحل
شرى مريخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار * فلك ثوابت كه فلك البروج
ومنطقة البروج دخي دينور اجزاسي اون ايكي قسمه انقسام وهر برقسمي برج ايله
بنام قيلنوب انلرك بري حملدر اول بروجده جمع اولان كواكبك هيا كل واشكالنه
مناسب بر اسمله تسميه اولنمشدر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله
ميزان عقرب قوس جدى دلو حوت هر برينك بقدر معلوم برجنده سير
وسلوكلرين مرسوم قيلوب وديعت اولان خاصه ونسبت وهيكل وصورت وحالت
وسيرتلرين كتب فن هيئت تفصيل ايدر يستك اضافتي بيانيه در (ترجمه) اهل نجم
بخرد تخويف ايدوب ايتدي جدل * مرجع مريخ اولدي پك صقين بيت حمل

فقلت دعني من اكاذيب الحيل * المشتري عندي سواء وزحل

(أكاذيب) اكذوبه نك جمعيدر (مشترى) فلك ثانيده در برجيس دخى ديرلر سعد اكبردر (زحل) كيواندر فلك اولده در نحس اكبردر ايكيسى ضديندر (مآل بيت سنك مقتضاى فن ايله تخويفك بكا كلدكز اولمز زيرا بنم طالعم اكرچه عقربك اون طوزنجى درجه سيدر وصاحب طالع مريخدر پس رجعتى ضعفه دلالت ايدر لكن بنم عندمده مشترى ايله زحل يعنى سعد ايله نحس يكسانندر (ع) اهل رصدك سعد ينه ونحسنه هم يوف زيرا انلره بنم سعادت خلقتم غالبدر ديمك مراد ايدر لربو تقريره كوره حضرت اميره نسبت اولنسان شعر انلرك د كلدر كه بودر * عطارد ايم الله طال ترقبى * عشاء وصبحا كى اراك فاغنما * فها أنا فامحنى قوى ابلغ المنى * ودرك العلوم الغامضات تكرما * وجنبنى المحظور والشر كله * بامر مليك خالق الارض والسما (ترجمه) پس ديدم ترك ايت بنى كذب ايله سن ايتمه حيل * سعد برجيس ايله يكساندر بكا نحس حمل

ادفع عن نفسى افانين الدول * بخالقى ورازقى عزوجل

(افانين) فنن لفظنك جمعى اولان افنان كلمه سنك جمعيدر فنن بوداقدر لكن اسلوب معناسنه در افانين اساليب واقسام ديمك اولور (ترجمه) دفع ايدوب بندن بلايا نوعنى آكابدل * دورلو نعمت ويره خالق رازقم عزوجل (نطق ديكر)

بنى اذا ما جاشت الترك فانتظر * ولاية مهدى يقوم ويعدل

خروج مهدينك بعض امارات آفاقيه سنى بيان ايدر (جاشت) قارشدردى وقاينادى (ترك) ضمله يافث بن نوح اولادندن بر طائفه در سبب تسميه سى حرف عين ده (ترك التعاهد للصديق) بيتى شرحنده يازلمشدر * وبونده حديث السن دخى مراد اولنوب جلال مولوينك صد تبريز ندبردل آن ترك كمان ابرو * بيتى اشعار يله اموروده تجربه صاحبى اولميوب حزن وغم بيلمزيدرلر ديمك اول كه امانات اهلنه تأديه اولنميوب ارباب استحقاق محقر ومغضوب وشبان واطفال سجاده امانتده مقرر ومنصوب اولوب سرعسكر هر زمره اولمق اشراطى نمايان اولدقده قيام مهدى ونزول مسيح وخروج دجال امثالى وقايع عظمايه منتظر اول ديمكدر (ولايت) فتحله مصدر در نصرت معناسنه وكسر ايله اسمدر وبونده ايكيسى دخى صحت بولور زيرا (لا ولاية الا بالولاية) ديمشلردر مهدى هدايتدن مفعولدر اولاد فاطمه دن عدل وكمال ايله متصف نفوذ احكام صاحبى برذات علوى علويدركه ظهورى منتظر اولديغى اثرله ثابتدر * ابو سعيد وابو سلمه امثالى اصحاب روايت ايلمديلر * يعنى اهل سنت بعد الولاده ظهور ينه ذاهبلر وشيعه دخى ائمه اثنى

عشردن محمد بن حسن عسکری در * محفوظ حی منتظر وموعود دردیرلر لکن
انلرك قوللری معتبر اولمدیغی محمد بن حنفیه یه دخی مهدی دیدکلرندن ظاهردرکه
حرف البادة (هنالك لا ینفع الظالمین) بیتنده بیان اولنمشیدی (سانحه) ظهور
مهدی علیه السلام اکرچه مغیبات دندر لکن بعض اهل کشفك اقوال
تقریبیه لری واردر * ازجمله قدمادن شیخ سعدی الدین محمد حمولی قدس سره
اشعارندن بو شعرنده بیورر (اذا بلغ الزمان علی حروف * ببسم الله فالمهدی قاما
ودوران الخروج عقیب صوم * الا بلغه من عندی سلاما * یعنی زمان حروف
اوزره بسمله ابداء تمام عددی مقداری نه بالغ اولسه مهدی قائم اوله صوم رمضان
عقبنده خروجنه تصادف اولندقده بندن اکا سلام ایصال ایله دیمك اولور حسابی
١٢٩ الزمان بو طریقله درکه خروج مهدی تاریخی اوله شایدکه بو تاریخ
٢٩٤ حروف لفظی تحریردن یتمش ایکی ییل مرورنده ظهور ایده اذا نفذ
٠٢٩ عدد حروف دخی نسخه‌در اندن صکره دخی نیجه امارات ظهور یله
٧٨٦ عدد بسمله نقوش متنفسه مفقوده
٠١٩ عدد حروف
______
١٢٥٧

اولمق بیك درتیوز تاریخی تجاوز ایدرکه بعض محققین (لا یلبثون خلافك الا
قلیلا) یعنی تحت اللفظ حبیبم سندن صکره انلرك دوام اختلاط والفتلری قلیلدر
دیمك اوله * پس مکرراتی حذف ایله بیك اوچیوز طقسان طقوز اولوب سنین
قریبه نك مدت مرقومه‌ده کسورینی ضمله هجرتدن بیك درتیوز یکرمی ایکی ییل
اوچ ای یکرمی درت کون اولور لکن مقتضای مفهوم انتقالدن عدی موجب
اولدیغی جهتدن بیك درتیوز اون بر ییل واوچ ای ویکرمی درت کون مدت
اثبات ایدرلر ایکی مفهوم بری برینه تقارب ایدر دیدیلر وبو دلالات بالجمله تقریبیه
درو العلم عند الله تعالی (ترجمه) ایا اوغلم ایده اترالتچون جوش * ایده
مهدیٔ عادل منتظر اول

وذل ملوك الارض من آل هاشم * وبویع منهم من یلذ ویهزل

(آل هاشم) ایله مراد مهدی وعونه سیدر (یلذ) دردنجی بابدن لذت ویرر یعنی
ناسك هوا وهوسلرینه مساعده ایدوب شرع شریفه رعایت قیدینی برطرف ایدر
دیمکدر (یهزل) ایکنجی بابدن اولوب لهو ولعبه مائل وفحش وشقایه قائل اولور
دیمك (ترجمه) ذلیل آل هاشم اوله شاهان * هوا کاره ایده لربیعتی قول

صبی من الصبیان لا رأی عنده * ولا عنده جد ولا هو یعقل

(صبی) کودك معناسنه که حدیث السن مراد اوله بیت سابقده اولان من لفظندن بدل ویا کاعائد اولان مبتدای محذوفه خبر اوله (صبیان) انك جمعیدر (جد) فتح وکسری دخی جائزدر (ترجمه) صبیدر اول که رأی صائبی یوق * د کلدر جد وعقل اهلی دخی اول

فثم یقوم القائم الحق منکمو * وبالحق یأتیکم وبالحق یعمل

(منکمو) صله در الف لازم دکلدر (ترجمه) قیام ایدر اوده سزدن اولکیم حقیقت کوسترر حقه اوقول یول

سمی نبی الله نفسی فدآؤه * فلا تخذلوه یا بنی وعجلوا

(سمی) فعیل صیغه سنده بمعنی المسمی که نامداش دیمك (نبی الله) خاتم النبیین سر دفتر مرسلین سیدسند بمز افندیمز صلی الله علیه وسلمدرکه مهدی انلرك اسم سامیلریله مشرف اولیسار دیو ابن مسعوده خطابا وارد اولمشدرکه بنم اسممه انك نامی ووالدیمك اسمنه انك پدری نامی مواطیدر یعنی اداشلردر انك یولنده جان ترك ایلمك مرضی حق تعالی در انی مخذول ظن ایلمك وا کا اتباعده عجله ایدك که الخیر لا یؤخردر (ترجمه) اولور جدی محمد برله همنام * فدا نفسم اکا بیل انی مقبول (نطق اخر)

تعلم ابا بکر ولا تك جاهلا * بان علیا خیر حاف وناعل

بوشعر ابو بکره کنیه سیله معروف علماء اصحابدن نفیع بن الحارث ابن کلده یه خطابا وارد اولمشدرکه حصن طائفدن بکره نام محلده اسلامه کلمشدر وجناب مرتضی کندینی غائب منزله سنه تنزیل بیورمشدر (حاف) مهمله ایله در اصلی حافی در یا ساقط اولمشدر حافی الرجل لابسك ضدیدرکه ترکیجه چپلاق ویالن ایاق دیورحتی بشر حافی اولیای بغدادك معروفلرندندر یالن ایاق کزر ایدی انك حیاتنده قطعا حیوانات بغدادده اثنای طریقده القای قاذورات ایلمدی (ناعل) نعلین لابس اولان کمسنه در منتعل معناسنه در اکثر اولاد عرب حافی الرجل اولوب خصوصا مسنون اولغله بعض کمسنه لر اعتذار وقتنده یالن ایاق اولورلر حافی وناعل ایرادندن مراد جمله ناس و بلکه حیواندن دخی ذوه کبی حافی وآت کبی صاحب حافر اولنلرك دخی خیرلیلریدر دیمکدر زمان خلافتنده شماتت ناس ظهور ایلدکده بوشعری قائل اولدیلرپس ابو بکر صدیق رضی الله عنه اول وقتده انتقال بیوردیلر ایدی (ترجمه) ای ابن حارث اول واقف که اولمه غافل وجاهل * زمین اوزره

وان رسول الله اوصی بحقه * واكد فيه قوله فی الفضائل

(بحقه) فی حقه دیمکدر بونده معنی ایکی وجهله در تحقیق پیغمبر کندی حقنده انی وصی قیلدی یاخود پیغمبر علیه السلام انك شاننده اطاعت وانقیاد و حقنه رعایتله وصیت ونصیحت وتنبیه بیوردی دیمك اولور وحق لفظی خلافته منحصر ومصروف دکلدر حقوق اسلامیه دن برحقدر پیغمبر علیه السلام اکرچه حقنده نیجه وصایا بیوردیلر لکن کرچه کندی خلافتنده شبهه سی یوغیدی اما خلافتنه نص صریح اولسه اجتهاد قیدی برطرف اولوردی وامر تحکیمه ارضاء للخصما رضا ویرلمزایدی دیدیلر والله اعلم بحقیقته (ترجمه) انك حقنده پیغمبر وصیت ایلمش ایدی * فضائلده اولان قولی انی تأکید ایدر کامل

ولا تبخسن حقه واردد الوری * الیه فان الله اصدق قائل

(لا تبخسن) موحده ومعجمه ایله بخس ماده سندن نهی حاضر که اخرینه نون تأکید تشدید دخی لاحق اولمش معناسی حقنی البته نقصان ویرمه دیمکدر (ولا تبخسنه) خفیفه ایله وضمیر ایله دخی نسخه در (اردد) سوق وترغیب ایله دیمکدر (ترجمه) انك حقنده تقصیر ایله خلقی اکا سوق ایت * کلامنده نه دیمشدر انك بق اصدق قائل (نطق آخر)

انا الصقر الذی حدثت عنه * عتاق الطیر تنجدل انجدالا

(صقر) طوغان که چرغ دیرلر وسط عربی منقوط ووسط فارسی مهملدر وبازوبك لطیفنه شهبازدینور غلطنده چاقر وعربیده اجدل دخی دینور (عتاق) عتیقك جمعیدر عتاق الطیر قوشك اعضامی (یعنی) بن اول شهبازجانکدازمکه سن بندن وبنم اوصافدن خبردارسین اشته بن اویله برصقر اجدلم که هواده پروازایدن مرغانك اعضالری بربرینه قاریشوب خوفلرندن صقر صقر دترلر (ترجمه) بن او شهبازم هوادن نیجه چنکالمه * اصعب مرغان آترجان جمله اولوربایمال

وقاسیت الحروب انا ابن سبع * فلما شئت افنیت الرجالا

(قاسیت) قسوتدن اولوب بن رنج وزحمت چکدم دیمکدر (سبع) اصلنده ضم با ایله دربرتیجی حیوانه دیرلر بن ابن سبعم دیمك شجیع ابن شجعانم دیمك اولور وزن ایچون ساکن قیلندی اکرعدد مرادا اولنسه یدی یاشنده ایکن هنوز شرف اسلام عیان ومنصب نبوت نمایان اولمشیدی (ترجمه) رنج حربی بن اباعن جد چکوب کورمش ایدم * پس مراد ایتدکده افنا ایلدم نیجه رجال

فلم تدع السيوف لنا عدوّا * ولم يدع السخاء لدى مالا

(ترجمه) جنك ايدنجه قويمدی هيچ تيغمز دشمن برم * هم سخا وجود بنده ايتمدی بيل ترك مال (نطق ديكر)

صيد الملوك ارانب وثعالب * واذا ركبت فصيدی الابطال

(ارانب) سلاسل وزننده جمعدر مفردی ارنب طاوشاندركه چغتايده طوشقان وفارسيده خركوش ديرلر (ثعالب) دخی وزن مزبور اوزره مفردی ثعلب دلكودر فارسيده روبه ديرلر (ابطال) فتحله جمع قلتدر مفردی بطل شجيع وبهادر ديمكدر (ترجمه) ملوكك صيدی خركوش ايله روباه اولدی عالمده * سوار اولدقجه اسب عزمه صيدم اولهب ابطال

صيدی الفوارس فی اللقاء فاننی * عند الوغاء لغضنفر قتال

(فوارس) فرسان كبی فارسك جمعيدر (وغا) حرب (غضنفر) ارسلان (ترجمه) بنم صيدم سواران وغادر كارزار ايچره * كه بن بر حيدر كرارم الحق غازی وقتال

نطق آخر عليكم بالثلاثة فاكتموه * شجاعتكم وعلمكمو ومال

احدها شجاعتكم نقد برنده در (ترجمه) كتمنی اوچ نسنه نك قيل التزام * جوهر نقد شجاعت علم ومال

فان الناس اعداء لهذا * ولا يرضيهم الا الزوال

(هذا) مجموع ثلاثه يه اشارتدر واقعا شجاعت ثمرهٔ جسارت اولمغله اجرا اولنميان محلده دخی مهابتی دركار ودرون ناسده موجب خوف وخلجان اولور پس اكا دائر بحثدن مجلسده كف لسان انسبدر وعلم دخی موجب مهابت اولمغله اكثر ناس ساده دللر درخصوصا فقرا وصوفيه ميانننده علماء كورنمك سبب وحشت وباعث نفرتدر انسان ايسه تمدن وانسيت ايله مألوفدر پس علماده عجب موجب وحشت وتواضع بادئ الفتدر ومال ودخی سبب عداوت اولوركه استر ذهبك ديمشلردر اشته بواوچ نوع فضل حق بابنده هر كس يكسان اولمامغله اكثريا حدوث تحاسدا يجاب ايدر بين العيال دخی تكاليف مالانهايه ايله فترت ويا فقير ظن اولنسه اسقاط مهابت ايجاب ايدر طرفين يكسان كوسترلمك تدبير منزل لوازمندندر كه وسيلهٔ آسايش وباعث حسن زندكانيدر (ترجمه) دشمنيدر بونلرك جمله نفوس انلرك مرضيلری انجق زوال (نطق آخر)

اعينیّ جودا بارك الله فيكما * علی هالكين لا تری لهما مثلا

(همزه) حرف ندادر (عينين) منادای مضافدر يا متكلمه اضافتله نون ساقط

اولوب ایکی تحتیه ادغامیله فوقنه شده ویرلدی (جودا) جود مادة سندن جد
امر بنك تثنیة سیدر اجتماع ساکنین ایله ساقط اولان واو ساکن موجودلك
بالاقتضاء تحریکیله عودت ایلمشدر (بارك الله فیکما) جملهٔ دعائیهٔ معترضه در
ندمع عینین لازم اولان مخاطبه وقوعیله دعایه مستحق اولدیلر (هالکین)
تثنیه در بری حضرت خدیجه وبری دخی جناب مرتضانك پدری ابو طالبدر که
اسمی عبد مناف بن عبد المطلب ابن هاشمدر که بیانی کلور (ترجمه) ای
دوچشمم بذل جود ایدلن ایکی اول ذاته کیم * کوجدیلر مثل ونظیر اولمازدی
نسوان ورجال

على سيد البطحاء وابن رئيسها * وسيدة النسوان اول من صلا

(بطحاء) مکه درکه اطرافنده اولان جبالك سیل مجرا سنده واقع اولمشدر مذکری
ابطح قوملی ووسعتلی دره معناسنه در حضرت سید العرب والعجم صلى الله عليه
وسلم جنابلرینك نسبتلرندن بری دخی ابطحی اولدیغی بو سببدندر که مکی دینکدر
حتی منلا جامی بیورر * روحی فداك ای صنم ابطحی لقب (سید البطحاء) ایله مراد
بونده ناظم جنابنك پدری ابو طالبدر که سرور کائنات علیه التحیات حضرتلرینك
والدی عبد الله حضرتیله لابوین برادرلردر که والده لری فاطمه بنت عمرو
المخزومیدر جناب رسول علیه السلامدن اوتوز بش سنه مقدم ابو طالب دنیایه
کلوب وظهور نبوتدن اونجی سالده مکه ده انتقال ایلدی که سکسان بش یاشنده
اولمش اولور حضرت مرتضی بیورر که پدریمی غسل وتکفین ایدوب جدم عبد
المطلبك قبرینه دفن مراد ایلدم حفر قبر ایلدیکمده عبد المطلبی قبله یه متوجه
قعود اوزره بولدم وانك یاننه وضع ایلدم دیو بیوردیلر لطیفه لرندندر که اسلامه
کلورسم نماز قیلمم زیرا اوتراق محلم بندن عالی اولمسندن حظ ایلمم دیدکلری حضرت
مرتضانك خاطرینه خطور ایلدکجه تبسم بیورورلر ایدی (وابن رئیسها) وصفی
انك پدری عبد المطلب دخی بنی هاشمك وانلر دخی سائر قبائلك رئیسی اولمق
جهتیله در (نسوان) مرأه نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر سیدة النسوان ایله
حضرت خدیجه یی مراد ایدر که ازواج طاهراتدندر (اتند آم) بونلری تزوج
بیوردقلری زمانده یکرمی بش یاشلرنده وخدیجه قرق یاشنده ایدی پدری
خویلد بن اسد ووالده سی فاطمه بنت زائده در جمله سی قرشیدر اتند آم ابو هاله
ابن زراره تزوج وفوتنده عتیق ابن عائذ عقد ایدوب اندنصکره اوچنجی دفعه ده
سعادت زوجیت حضرتیله شرفیاب اولشدر کنیه سی ام هند درکه ابو هاله دن

اولان اوغلی هند در ابوطالبدن خدیجه نك رحلتی اوتوزبش کونصکره درکه رمضانده واقع اولدی التمش بش یاشنده ایدی بحونده دفن اولنوب جنتله مبشره درجبریل علیه السلام اکا سلام ویروب وحق جل جلاله جنابلرندن سلام کتورمشدر) اول من صلا) قیلدی نماز کزار اولمسنی ایماد رابتدا نبوت ظهورنده جبریل امام اولوب پیغمبر علیه السلام اکا اقتدا ایله بیت خدیجه ده قیلنان نماز مراددرکه اول نمازده جبریله اقتداده ایکنجیدر وحضرت ناظم کرم الله وجهه اوچنجی وعبد مملوك رسول علیه السلام اولان زید دخی اول نمازده دردنجی بولنمشدر حرف الدال وسائر محللرده دخی احوالی کچمشدر (ترجمه) بیری عبد المطلب زاده ایکنجیسی اناك * هم خدیجه در نمازی قیلدی اول بر کمال

مهذبة قد طيب الله خيمها * مباركة والله ساق لنها الفضلا

(مهذبه) پاك طیب وطاهر کبی حتی قبل البعثه دخی خدیجه نك لقبلری طاهره در (خیم) کسر ایله طبیعتدر دیدیلر (ساق) سائقدن مقلوب ویا فضلده استعاره اولنوب شراب طهور وفیض الهی مراد اولهکه (سقاهم ربهم شرابا طهورا) بیورلدی (ترجمه) قیلدی حق تهذیب اخلاق ایله ام المؤمنین * هم مبارك اهل فضل ایتدی انی اول ذوالجلال

مصابهما ادجى الى الجو والهوا * فبت اقاسى منهما النهم والنكلا

(مصاب) اسم مفعول اولدیغی کبی مصیبت معناسنه مصدر دخی اولور (هما) هالکین مذکوره عائد (ادجی) دجادن مزیدك ماضیسیدر اظلم یعنی مظلم قیلدی تاریك ایلدی (جو) شد ایله هوا مد ایله میان آسمان وزمیندر برای وزن قصر اولنور زبان ناسده اضافت بیانیه ایله جو هوا دیرلر لکن اوج هوا معناسنه غلط اولورکه فوق معناسنه اولور (بت) کیجه لدم (اقاسی) زحمتلرینه وقسوتلرینه تحملده اعانت ایدرم دیمك که انلرهم ونکلدر (نکل) کسر ایله خوف معناسنه اسمدر نکولدندر شهادتدن ویمیندن نکول یعنی خوف ایلدی دینور الفی اشباعیه در (شکل) دخی نسخه درکه مجازا مشکول مکروه معناسنه اولور مثلثه ایله ثکلا خطادر (ترجمه) آنلرك ایتدی زوالی روزی باکه شب کبی * کیجه هم وغم ایله قالدم سهر نالك نکال

لقد نصرا فی الله دین محمد * علی من بغی فی الدین قد رعیا الالا

(نصرا) تثنیه (رعیا) دخی رعایتدن تثنیه (الا) آخرنده اولان الف علامت نصبدر ال کسر ایله وشد ایله در اسم الله وعهد و پیمان وحلف وجوار وقرابت

معناسنه کلدیکنی سجستانی غریب القرآننده الاولاذمة کریمه سی محلنده یازر وبونده عهد معناسی مراد در رعایت قرینه سیله (ترجمه) راه حقده نصرت دین محمد قیلدیلر* عهد یله دینی ایدوب حفظ اولدی اعدا پایمال (نطق دیکر)

ان عبدالطاع ربا جليلا * وقفا الداعى النبى الرسولا

(قفا) اثرینه اقتفا ایتدی یعنی اردنجه کتدی (معنی) تحقیق اول عبد مهدیکه رب جلیلک امر جمیلنه اطاعت وپیغمبر دایلک دعوتنه اجابت ایلیه مصرع ثانی دعاسنه مظهر اولور (ترجمه) اوله بربنده مطیع امر مولای جلیل* دعوت پیغمبره ایده اجابت اول جمیل

فصلاة الاله تترى عليه * فى دجى الليل بكرة واصيلا

(تترى) تالرلیری مفتوح وثانی ساکن ومهمله نک قصریله بربر معناسنه در فرد معناسنه اولان وترندر اصلی وتری در (ثم ارسلنا رسلنا تترى) واحدا بعد واحد دیمکدرکه فارسیده پیاپی وپیدر پی دیرلر الفی تأنیث ایچون اولوب تعریفنده عدم صرفی اولادر پس تنوین جائز اولماز اکر منون اولورسه که نعتدر الفی الحاق ایچوندر دینور (بکره) ضمله اول الصبح یعنی ایرته غدکبی (اصیل) بکره یه مقابل اخشام مراد درکه مسا معناسنه اولور لکن فی الاصل بعد العصر الى المغرب ویا عشا معناسنه دخی کلوب (ترجمه) پس صلاة حق پیاپی بولسون وصول* کیجه کوندز نور وظلمت دورایده صبح واصیل

ان ضرب العداة بالسيف يرضى * سيدا قادرا ويشفى عليلا

(عداة) قضاة وزننده عدو لفظنک جمعیدر اصلی عدا کسر ایله در وجمع بی نظیر درکه فعول وزننک بووزن اوزره جمعی کلمک کلام عربده بو لفظه منحصر در لکن آخرینه ها الحاقی دخی قاعدۀ جائزه در اول صورتده اولی مضموم اولوب کویا عدو عادی معناسنه اولمق شائبه سیله عادینک جوعندن برجمع مکسره مشابهت قصد اولنندی مفعول ومضاف الیه در (ترجمه) دشمنانه ضرب تیغ ایلسدی خشنود هب* سید پرقدرتی آندن شفا بولدی علیل

ليس من كان قاصدا مستقيما * مثل من كان هاويا وذليلا

(قاصد) عادل قاسط (هاوى) وزن ومعناده ساقط یعنی حد اعتدالدن خارج وصراط مستقیمدن منحرف (ترجمه) پس عدالت استقامت اهلنه ظاهر بوکیم* خارج شهراه عدل اولان ذلیل اولماز مثیل

حسبى الله عصمة لاموری * وحبيب محمد لى خليلا

(حسبى

(حسبی الله) الله بکا کافیدر دیمکدر (عصمت) حفظ حق حبیب محبوب معناسنه اسم جلاله معطوفدر (محمد) اسم شریفی حبیبك عطف بیانیدر حسبی الله وحسبی رسول الله دیمك اولور بو اسم ابجد کتاب کریمده عدد حروفی کبی درت محلده واقع اولمشدر که نهایت حروفی دخی اول عدده دالدر وحرف ثانیسی انك ضعفی واول وثالثنك دخی عشریدر آل عمران وفتح واحزاب وقتال سوره‌لرنده در (خلیلا) کفایت حبیبی تمییز ایله رفع ابهام ایدوب صداقت جهتندن کافیدر دیمکدر عصمة کبی (ترجمه) حضرت الله کافیدر امورم حفظنه * هم حبیب الله اولمشدر بکا یار وخلیل (نطق دیکر)

اقیك بنفسی ایها المصطفی الذی * هدانا به الرحمن من غمة الجهل

(اقی) وقایه ماده سندن مضارع متکلمیدر حفظ ایدرم دیمکدر (غمه) ضمله ظلمت معناسنه درکه حضرت امام اعظم حقنده کاشف الغمه استاذ الامه دیرلر (ترجمه) سنی ذاتم ایله حفظ ایدرم ای مصطفی المولی * سنکله جهلدن نور هدا ویردی بزه فعال

ویفدیك حوبائی وماقدر مهجتی * لمن انتمی معه الی الفرع والاصل

(یفدیك) فداك کبیدر فدا اولسون سکا دیمکدر (حوباء) فتح مهمله ومد ایله نفس وجان (ما) استفهامیه در (مهجه) جان که روحدر (انتمی) افتعالدن مضارع متکلمیدر انتساب صاحبیم دیمکدر (معه) وزن ایچون عینی ساکندر (فرع) دال بوداق که نسل واولاد واعقاب قصد اولنوب بونده حضرات حسنین مراددر اصل کوکدر که پدر وجد وسائر اجداددر اکن بونده مراد جدی عبد المطلبدر دیدیلر یعنی اصول وفروعمك نسبتیله شرفیاب اولدیغم ذات شریفه فدا اولسون که جانمك نه مقداری وارکه اکا فدا ایلیم دیمکدر زیرا شایان فخر اولدیغی (لقد جاءکم رسول من انفسکم) من انفسکم دخی قراءت اولنمشدر انکله ثابتدر (ترجمه) اکا جسمم فدا اولسون ندر بو جانمه مقدار * کانکله فرع واصلم نسبتن چون قیلدم استکمال

ومن کان لی مذ کنت طفلا ویافعا * وانعشنی بالعل منه وبالنهل

(یافع) یوملك اوزره اولان طفل انعش مرعتله رفع ایلدی یعنی رفعت بولقده بکا اعانت عظیمی اولدی دیمك (عل) تکرار بر دخی ایچمك شرب ثانی معناسنه (نهل) شراب اول زیرا اقواعددندرکه دوه محلندن برکره صویه وارد وبعده صادر اولوب ینه اول محله کالدکده بر دخی صووریلوب مرعایه اندن صکره ارسال اولنور (یعنی) بنم صباوتم عالمندن بری بنم رفعتم رعایتنده اولوب بنی ایاقلندیروب

اكل وشرب بمده احتياط ايله تربيه ونگهبانلق ايلين وجود شريفدر اول حقنه رعايت قيدنده اولدیغم ذات لطيف ديمك مراد ايدر (ترجمه) اكا طفل طفيل اولديغم كوندن برى حالا * ايدوب اطعام واشراب ايتدى فيض لطفنى سيال

ومن جده جدى ومن عمه ابى * ومن نجله نجلى ومن بنته اهلى

(نجل) نسل (اهل) زوجه دريعنى اول موصوف ومنعوتم اولان پيغمبر عالم صلى الله عليه وسلمك جدى عبد المطلب بنم دخى جدمدر وانك برعمى ابوطالب بنم بابامدر وانك نسلى حسنين واولادى بنم دخى نسلمدر وانك كريمۀ محترمه لرى جناب زهرا بنم زوجه مدر اشته بوقدر علايق نسبيه وسببيه اولديغندن غيرى صهريت ووصايت وخلافت صوريه ومعنويه امثالى ظاهرا باطنه نيجه نيجه مناسبت كثيره ميانمزده ثابتدر (ترجمه) انك جدى كه جدمدر انك برعمى بابامدر * هم اصلى نسلى اصلم نسلم اهلم دخترى خوشحال

ومن حين آخى بين من كان حاضرا * دعانى واخانى وبين من فضلى

بوبيت مادۀ مؤاخاتى مشعردركه حرف الباده (ولا يزور حين يدعى بالنسب) مصرعى شرحنده بيان اولندیکه حضرت مرتضى پيغمبر عليه السلام ايله مؤاخاة ايلمشيدى (آخى) حالا وزننده ماضيلردر (بين) ظرف (بين) تشديد تحتيه ايله ماضيدر ايكيسى بيننده جناس خطى واردر (ترجمه) مؤخاة امرى اثناسنده انلر حاضران ايچره * بنى ايدوب برادر فضلم ايتدى ذكرايله اجلال

لك الفضل انى ماحييت لشاكر * لاحساس مااوليت ياخاتم الرسل

(ماحييت) بن زنده اولدقجه ديمك لشاكران نك خبريدر لام داخل اولمشدر (احساس) حس ايدوب علنا مطلع اولمق (احسان) دخى نسخه در (اوليت) سن عطا ايلدك ديمك (خاتم) فتح تا ايله مشهوردر رسالت ونبوت انكله ختم اولديغى ايچون كويا مهرلك اسمى اوله ياخود كسرايله كه انبياء ومرسلينى اول ذات شريف ختم وتمام ايلديكه آخرلرنده كلدى اندنصكره نبى بعث اولنمز روح الله دخى حين نزولنده شرع محمديه بعث اولنوب بلكه مذهب حنفيه اوزره عامل اوله وبيت شريفه نمازده استقبال ايده وكتاب وسنتدن استمداد ايده ديو تصريح اولندى (ترجمه) سنكدر فضل ولطف اولدقجه زنده شاكرم تحقيق * سنك احساس انعامك ايچون اى خاتم الارسال

نطق آخر   الم تران الله ابلى رسوله * بلاء عزيزذى اقتدار وذى فضل

(ابلى) خير ايله عطا ايلدى ديمك اولورز براخير اوشر ادخى مستعملدر انكيچون

بلايي عزيزه اضافتله قيد ايلدي (ذي) عزيزك صفتيدر يعني صورت مكروهه
ضمننده نصر عزيز بويدر غزاسنده كفره نك غلبه لري اثناسنده محول الحول
والاحوال اولان ذو الجلال اهل اسلامك ذات ضور بلرين كفره يه نقل ايله
(لقد نصركم الله ببدر وانتم اذلة) كريمه سي منطوق فتحه امداد معنوي ايله دشمني
مظهر قهر وستيز ايلديكني بيان قصديله وارد اولان اشعاردندر (ترجمه)
كوردمكي حقك احسانن رسول اكرمه * ايتدي عزت فضل وقدرت صاحبي
اول ذو النوال

بما انزل الكفار دار مذلة * ولاقوا هوانا من اسار ومن قتل

(هوان) ذل ومهانت واهانت بابي طرقيه تعبير اولنان ادات ايله ادا و بلاء
عزيزي انها بيوروب كفره يي دار قهر وذلتده اسكان ومسلمانانه بلاي عزيز وعطاي
صفا آميز احسان ايلديكني واسير ومقتول اولمق كبي هوان وخسران ملاقاتيله
مظهر تدمير رب قدير اولدقلريني افاده ايدر (ترجمه) يعني انزال ايلدي
كفاري دار ذلته * انلري ايتدي ملاقي سبي وقتله ذو الجلال

فامسى رسول الله قد عز نصره * وكان امين الله ارسل بالعدل

(عز) ماضيدر شريف وعظيم اولدي ديمكدر (عدل) عدالتدر هر كسه هر امرده
مهم خصوصا شاهان آكهانه الزم لوازمدر حتى حكماء قدمادن ارسطوطاليس
مرض موتني حس ايلدكده لوازم سلطنتي ترتيب ايدوب وصيتنده ديديكه
موتمدن صكره بكا تربه بنا اولنوب وقبه سي مثمن الزوايا رسم اولنه وهر زاويه ميانتده
اولان كتابه يه بو سكز تركيب مدور بر بوطجلي خطله محرر قيلنه واقعا تنفيذ
وصيت اولندي اول تراكيب ثمانيه بونلردر (العدل مألوف فيه صلاح العالم * العالم
بستان سياجه الدولة * الدولة سلطان تجته السنة * السنة سياسة يسوسها
الملك * الملك راع يعضده الجيش * الجيش اعوان يكفلهم المال * المال رزق
يجمعه الرعية * الرعية عبيد يتعبدهم العدل * دور دائمدر حناوي زاده
اخلاقنده ترجمه رسم ايلمشدر (ترجمه) اولدي پيغمبر اوشبده مظهر نصر
عزيز * عدل له ارسال اولنمشدي امين خوش خصال

فجاء بفرقان من الله منزل * مبينة آياته لذوي العقل

(فرقان) قرآن كريمك اسماسندندر حق ايله باطلي ميانني فارق اولمغله تسميه
قيلندي كتاب كريمك يكرمي عدد اسمي بو منظومه فقيرانه ايله مضبوطمزدر (بيت)
اي طلبكار معارف صاحب طبع سليم * يازديلر جمله يكرمي اسم قرآن كريم *

نوروفرقان ومهيمن در بيان تبيان هدى * ذكر وعهد ايله شفا رحمت صراط مستقيم * حبل وبشرى وكتاب ايله مبارك موعظه * بيست اولديلر بلاغ ايله كلام ايله حكيم (منزل) انزال اولنمش يعنى لوح محفوظدن سماء دنيايه دفعة ايندرلمش ديمكدر تنزيل معناسنه دخى اكرچه مستعملدر لكن تنزيلده ترتيب وتدريج معتبردر پس مدة نبوتده مقتضاى لزوم ايله جبريلك پيغمبر عليه السلامه آيت آيت كتوردمسى تنزيل اولور (ايات) اصح قول اوزره اسداس اربعه يعنى ٦٦٦٦ التى بيك التيوز التمش التى آيت كريمه در وآيات اعتبار ايله نصف قرآن سورهٔ شعراده يأفكون لفظيله تمام اولوب فالقى السحرة نصف ثانيدندر وحروف جهتندن نصفى سورهٔ كهفده (نكرا) كلمه سنك نونى نصف اولدن وكاف نصف ديكردندر بعضيلر ديديلركه كاف دخى نصف اولدندر ومشهور اولان (وليتلطف) كلمه سنك فاسيله نصف اول تمام اولور ونيجه لر واوده نهايت بولور لام اول نصف ثانيدندر اصح اولان قول اولدر ديديلر اما كلمات تعداد ايله نصفى سورهٔ حجده (الجلود) لفظى اولدن (ولهم مقامع) كلمه سى نصف ثانيدندر لكن سوره لر نظر له نصفى سورهٔ حديدك آخر بدركه مجادله نصف اخيردندر وبو تحقيق وبيان خلاصهٔ اتقاندر (ترجمه) پس بزه قرآن كتورددى ايليوب انزال حق * حكم آياتى عياندركيم بيلور اهل كمال

فأمن اقوام كرام وايقنوا * وامسوا بحمد الله مجتمعى الشمل

(ايقنوا) يقينا بيلديلر (امسوا) اصلنده امسيوا اولوب حركه وصكره يادخى حذف اولندى اخشامه داخل اولديلر ديمكدر (مجتمعى) اصلنده مجتمعين اولوب حال ايدى اضافتله نونى ساقط اولدى (شمل) فتحله پريشان واجتماع معناسنه دخى اولور اضداددندر لكن بونده تشتت مراددركه معناى اولدر (ترجمه) نيجه زمره ايلدى ايمان يقين وصدقله * عمرى آخر ايتديلر حمد اوله بروجه مقال

وانكر اقوام فزاغت قلوبهم * فزادهم الرحمن خبلا على خبل

(زاغت) استقامتدن آخر طرفه مائل اولدى ديمك كه آيتده دخى (مازاغ البصر) واقع اولدى (خبل) معجمه نك فتحى وموحده ايله فساددر خبال كبى (ترجمه) بر كروه انكار ايله ميل ايتدى حقدن دللرى * بولديلر اولدم فساد اوزره بلاياى خبال

وامكن منهم يوم بدر رسوله * وقوما غضابا فعلهم احسن الفعل

(امكن) مكن كبى قدرت ويردى اقدار ايلدى ديمك (بدر) بدر كبرا كه (لقد نصركم

الله بدر) كريمه سى ناطقـدر ابتداء رمضانده واقع اولان غزادركه حرف داالده (فاناقدقتلنايوم بدر) بيتنده مفصلدر (غضاب) جمعدر غضبان مفرديدر اصحاب كرام حضراتنه اطلاق اولنمق (اشداء على الكفار رحماء بينهم) آيه كريمه سى كبيدر (فعل) فتحله اولمق كسرندن اولادر (ترجمه) روز محشر كسوزبدر ايجره وبروب قدرت نصير * اول رسول الله ايله اصحابه اولدى خوش فعال

بايديهم بيض خفاف قواطع * وقد حادثوها بالجلاء وبالصقل

(ايديهم) ميمك كسره سنك اشباعيله در (بيض) كسر ايله ابيضك جمعيدر قلجلر ديمكدركه يوزلرى آق اوله (خفاف) كسر ايله خفيفك جمعيدر (قواطع) قاطعة لفظنك جمعيدر (حادثوا) ايكى طرفدن سويلشديلر ديمكدر مراد مقاتله در (صقل) وصقال كتب وكتاب كبى مصدردر روشن وبراق ايلمك (ترجمه) اللرنده تيغ بران وخفيف خونفشان * شعشعه پاش وجلادار اولدى برق شب مثال

فكم تركوا من ناشئ ذى حمية * صريعا ومن ذى نجدة منهم وكهل

(كم) تكثير ايچوندر ناشى حادث فى الاصل صباوتله بلوغ ميانده اولان كشى (حميت) قوة غضبيه عار وغيرت (نجده) رفعت (كهل) اوتوزياش قدرسنى اولان وعند البعض دوموى اولان كمسنه در ناشى اوزره حرف مقدر ايله معطوف (ترجمه) پس نيجه طفل وقوى غيرتكش عالى دلير * مردى ايتدى فلك مغلوب دست ابتذال

وتبكى عيون النائحات عليهم * تجول باسبال الرشاش وبالوبل

(اسبال) ارسال واساله معناسنه كه مسبل الازار والذيل حداعتدالدن زياده اوزاتمق وآقتمق در (رشاش) كسر ايله مطر معناسنه اولان رشك جمعيدر مقابله دن مطر خفيف معناسى فهم اولنور (وبل) مطر شديد (ترجمه) نوحه كاران مصائب انلر ايچون صرف ايدوب * دمع ودمده چون مطر جود ايله ايلر پايمال

نوائح تبكى عتبة الغى وابنه * وشيبة تنعاه وتنعى اباجهل

(نوائح) نائحه نك جمع مكسريدر نائحات جمع مصحح سالمى اولديغى كبى (عتبة) غزا بدرلئيندنده مقتول وبعض خبائثى سابقا منقولدر كمال عداوتى سببيله غى لفظنه مضاف قيلنـدى (غى) ضلالت وخباثت معناسنه در ابن ايله مراد عتبه نك اوغليدركه اسمى جدى كبى وليددر (شيبه) شارح قاضيمير سامحه الله شيبة الحمد اولمق اوزره ايراد ايدر لكن شيبة الحمد اجداد نبويه دن جداقربلرى عبد

المطلبدر اسمی شیبة بن عمرودر وعمرو هاشم ایله ملقبدر وبو شیبه مفتاح مکه حافظلرینك جدیدرکه حرف الداله (والمرء عثمان اروته استنما) بیتی شرحنده مفصلدر (تنعی) اول نایحه لرموت خبرینی ویرردیمکدر یعنی اکرچه مقدما غزاة شمشیری ایله سرزده هلاك اولنلری عتبه واوغلی کبی نوایح مذکوره یاد ایلمکله عسکر کفاره دهشت وحرقت عارض اولوب صولت وحمله ده شدت حاصل اولمق ایچون انلر نوحه کارلردر لکن حقیقتده حیاتده قالان صنادیدك شیبه کبی ابوجهل کبی قتللرینه دلالتله فال ایدرزکه انلر ضمنا اول قومه دخی قریبت موتلرندن خبر ویررلر (ترجمه) عتبه ایله اوغلنی یاد ایلدی اول نایحات * شیبه وبوجهل قتلینه اونوحه دال فال

وذا الذحل تنعی وابن جدعان فیهم * مسلبة حری مبینة الثکل

ذحل) تقدیم معجمه ایله کین وغیظدر حتی صاحب کشکول جمع ایلدیکی حزب که ورد بهائی دیو معروفدر انده (واسلل مخیمة صدورنا واذهب الذحل والران والاجنة من قلوبنا) واقع اولمشدر (ابن جدعان) ضم جیمله ومهمله لرایله عبد الله در تخصیص بعد التعمیم اولور (مسلبه) تسلیب بابنك مفعول مؤنثیدرکه متسلب یعنی ماتم لباسی اتخاذ ایدن معناسنه در نوایحك صفتیدر اصلنده سلب صویق وسلب صویدقلری لباسدر ثوب حزن لابس اولمغه لباس قدیم سلبی لازم کلور (حری) عطشی کبی صوسز معناسنه مفرد مؤنثدر حران انك مذکریدر وزن ومعناده عطشان کبی وجمعی حراردر عطاش کبی (مبینة) بیاندن وزن مزبور اوزره در اوچیدنجی صفتدر آشکاره دیمکدر (ثکل) غیبوبت ولددن ناشی جزع وفزعدر عربده ضرب مثلدرکه (ثکلتك امك) دیرلر یعنی اناك سنك فرقتکه مبتلا اولسون دیمکدر هلاکیله بددعادن کنایتدر (ترجمه) کینه داران ابن جدعان جمله سین منعی ایدوب * تشنهٔ ثکلی کبی اولدی سیهپوش نکال

نوی منهم فی بتر بدر عصابة * ذووا نجدات فی الحزون وفی السهل

(نوی) ماضیدر مقیم اولدی دیمکدر مقام ومکان معناسنه اولان مثوی بو ماده دندر (عصابه) کسرایله کروه (ذووا) صاحب معناسنه اولان ذونك جمعیدرکه حالت رفعیدر واوایله فعلك فاعلیدر واولرده صکره الف جمع یازلمامق قیاسدر لکن فاضل تفتازانی دیرکه اثبات الف ثقاتدن واقعدر خلیل کبی که سائر واولردن فرق ایچون یازمشلردر مع هذا ضمیر جمع دکلدر اما صیغهٔ جمع اولمغله تشبیها شاربوا الخمرده اولدیغی کبی یازرلر دیو منلا عصام آل عمران حاشیه سنده

بیان ایدر (نجدات) برای وزن فتحه لرله نجدتك جمعیدرکه شجاعت معناسنه در
پس ذووالنجدات اصحاب شجاعت دیمکدر شجعاندر (حزون) تقدیم مهمله
وضمه لرایله جمعدر مفردی حزن فتح وسکون ایله جبل غلیظدر (سهل) جبلیتده
حزنك ضدیدر مفرد ایراد اولنمق اول کونده امر سهل قلنده وشدائد کثرتده اولمسی
اشعار در قربادنجی (ع) یرد حمون الحزن والسواهلا * مصر عنده کلور (روایت)
بو بیت بو حدیث شریفه اشارتدرکه صحیح بخاریده ابو طلحه روایتیله مسطوردرکه
سردار اسلام علیه السلام حضرتلری بدر کونی بیوردیلرکه بدرنام بئر معهوده
صنادید قریشدن یکرمی درت عددکسنه یی انداخته ایلدیلر یعنی غزا وجهاد
اثناسنده مرد اولان کفره دن اولمقدار کبارلریی ستر ایچون اول قیویه براقدیلر
پس اوچنجی کونی سعادتله دلدلسوار عزیمت اولوب اصحاب کرامله شفیر چاهه
واصل اولدقلرنده دابه لردن نزول ایدوب خطیب الامم صلی الله علیه وسلم هر برینه
نامللریله ندا اوبیوردیلرکه ای فلان بن فلان * وفلان بن فلان حالکز ندرحق
تعالی نك بزه اولان وعدکریمنده تحقیق بزلر حق تعالی یی صادق بولدق نصرتیله
وعد بیورمشیدی منصور اولدق حضرت فاروق بیوردیکه یارسول الله اشباح
بی ارواحه خطابده لطف ندر انلر سامع القول دکللردر حضرت مرشد الانام علیه
السلام جنابلری بیوردیلرکه انلر سزلردن زیاده استماع ایدرلرکه سزلر اولقدر سامع
اوله جز سز بوسیاق بو محلده شارح اول قاضیمرك نقلیدر (ترجمه) چاه بدر
اطرافنی جای ایلدیلر برکروه * اول دلیران وغا کادی طولوب سهل وجبال

دعی الغی منهم من دعی فاجابه * وللغی اسباب مقطعة الوصل

(غی) مصدردر غوایت کبی که رشدك نقیضیدر آیۀ کریمه ده (قد تبین الرشد من
الغی) واقع اولدی (من) فتحله فعلك مفعولیدرکه جمله اولور مصرع ثانی حالیه در
وغی) ثانی اولك عینیدر (مقطعه) قطعك تفعیلندن فاعلك مؤنثیدرکه اسبابك
صفتیدر (ترجمه) پس غوایت استین بولدی عقبینده وصول * قاطع وصل
اولدی اسباب غوایت اتصال

فاضحوا الذی دار الجحیم بمعزل * عن البغی والعدوان فی اشغل الشغل

(اضحوا) تقدیم معجمه ایله افعال ناقصه دن صاروا معناسنه جمعدرکه صاروا
داخلی الضحی تقدیرنده در دارالجحیم اضافتی بیانیه در (معزل) جانب وناحیه در
(کا بمعزل عنه) دیرلر اول امره بزلر قارشمدق برسمته صاوشدق وبیلدك وهوس
ایلدك دیمکدر (بغی) ظلم (عدوان) ضمله عداوت (اشغل) افعل تفضیل (شغل)

فتح وسکون ایله در ضم وسکون دخی جائزدر وفتحتین وضمتین دخی لغتدر لکن بونده وزن مانعدر واشغل تعمیم مفعول ایچون اولمقده (اشغل) من ذات النحیین کبی شاذ اولور زیرا فاعلی تعمیده اصلدر دیدیلر پس کثرت شغلدن عبارت ویا شاغل معناسنه که شغل شاغل لیل لائل کبی تأکید ایچون اوله که کویا انلر بری الساحه وسائر کار ایله اشتغاللری انلری مظالمدن منع ایلمش کبی کوریندرلر دیمك مآلنده اوله که مسامحات عدیده ایله تصحیح اولنور (ترجمه) نادری کوردکده ایدوب اظهار عزلت ظلمدن * انلری دنیاده مشغول ایتدی کویا شغل حال (نطق دیکر)

رأیت المشرکین بغوا علینا * ولجوا فی الغوایة والضلال

(بغوا) جمع ماضیدر ظلم ایلدیلر دیمك (لجوا) جمله کذلك جمعیدر عناد ایلدیلر دیمك لج ترکیبه انکو لکدر که ستیزه فارسیدر (من قرع بابا ولج ولج) ضرب مثلدر (غوایت) غی سابق کبیدر وبو شعر احد غزاسی منقبه سیدر (ترجمه) مشرکین ایتدی بزه عصیان وبغی * هم عناد وظلم طغیان وضلال

وقالوا نحن اکثر اذ نفرنا * غداة الروع بالاسل الطوال

نفرنا) نفرتدن ماضی مجهول متکلمیدر نفرت برامرده قاچمق وحکمك تنفر کبی ویا برامره قاچمق یعنی انك طرفنه وارمق حمله وصولت معناسنه (روع) فتحله خوفدر غداة روع خوف کونی که زمان محاربه (اسل) دیکن شوك وخار کبی لکن بونده مرادمزراقدر لام جنس ایچوندر (طوال) کسرایله طویلك جمعیدر (ترجمه) دیدیلر بزاکثرز حمله دمی * صبح حرب اولدقده بارمح قتال

فان یبغوا ویفتخروا علینا * بحمزة وهو فی الغرف العوالی

(حمزه) اعمام حضرتدن اولوب پدری عبد المطلب بن هاشمدر که شجعان عربدن معروفدر خصما به شدتی کالده اولمق معناسندن تفألا تسمیه ایلدکلری اسماندندر حامز الفؤاد متین وشدید القلب دیمکدر که اثرده (افضل الاعمال احزها) وارد اولدی (امتنها واقواها) دیمکدر دیدیلر اسد الرحمن واسد رسول الله دخی لقبیدر بدر غزاسنده عتبه یه خطابا مفاخرت ایدوب الله ورسولنك اسدی بنم دیدیکی جهتدن اسد الله دخی دیدیلر شهادتندنصکره لقب مزبور حضرت حیدر کراره خاص اولدی امام الانبیا علیه التحایا ایله رضاعا خونلری دخی واردر که ثویبه ارضاع ایلدی مادری هاله در والده لری طرفندن دخی قرابتلری واردر شفیع الامم صلی الله علیه وسلمدن ایکی سنه سنلری زیاده ایدی بعثتك ایکنجی سالنده

قبول اسلام ايلدى احد غزاسنده وحشينك شهيد ايلديكى حرف دالده يازلمشدر (غرف) تقديم معجمه مضمومه ايله درجمعدر مفردى غرفه شهنشين وكوشكدركه چارداق ديرلر چارطاقدن غلطدر وحليمى موصاندره ديديكى دخى مخالفدر (عوالى) عاليه نك صفتيدر مقصود قصور جنتدر (ترجمه) قتل حمزه يله اكر فخر ايتسكز * قصر جنتده اودر آسوده حال

فقد اودى بعتبة يوم بدر * وقد اودى وجاهد غير آل

(اودى) هلاك ايلدى ديمك اولوررادن بدل واودخى لغتدركه اودى مصرع ثانيده كلمشدر (آل) اسم فاعلدر ناقص اولمغله لامى ساقطدر اصلى واوى الو قلبله الا يألو دينور نقصان وتقصير ايدن كشى پس غير آل مألده قاصر اولمديغى حالده ديمكدر (ترجمه) عتبه دست حمزه ده اولوب هلاك * بى قصور ايتدى عدوبى پايمال

وقد فللت خيلهمو ببدر * واتبعت الهزيمة بالرجال

(فللت) فا ايله درتفعيلك ماضيدن متكلميدر بوزدم وقيردم وقاچردم ديمكدر (خيل) جنسدر اراده ركبان ايله مجازدر (ترجمه) راكبان بدرى ايتدم رخنه دار * هب هزيمت بولدى ابطال رجال

وقد غادرت كبشهمو جهارا * بحمد الله طلحة فى المجال

(غادرت) مغادره يعنى غدر ايتدم ابتدا فرصتياب اولديغم انده قتل ايلمك لازم ايكن تأخيرم آكاعذردر (كبش) قوچدر كراز كبى ونهاز فارسيدر كوسم دخى ديرلر سائر قيونلرك ميانده اركان اولمق سببيله رياسته شايان وشجيع اولنلره قوچ يكت تعبيرى معروفدر (طلحه) كبشدن بدلدر مراد طلحة ابن ابى طلحه دركه لقبى كبش الكتيبه اولديغى حرف الدالده مذكوردر (مجال) جيمله محل جولان اسم مكاندر كارزار مراددر (ترجمه) حمد لله منع ايدوب بن انلرك * بولدى ميرلشكرى طلحه مجال

فتل لوجهه فرفعت عنه * رقيق الحد حودث بالصقال

(تل) ماضيدر لوجهه ايله معا (تله للجبين) كريمه سى مفهومنجه يوزى اوزره دوشوردى ويراقدى ديمكدر (رفعت) بونده قربت معناسنه يعنى يقين ايلدم ديمك كه فرش مرفوعه بومعنايه درديدبلر (وعن) اكرچه رفعك تبعيد معناسنه اولمسنى كوسترسه ده وزنك عدم تحملى ايله الى دن بدل عن ايراد اولندى ديدبلر (رقيق الحد) مهمله لروقافلرله درغليظك ضديدر يوزى اينجه وبوتقه يعنى زياده

کسکین دیمك (حودث) حادثنك مجهولیدر برنسنه یکیلندی دیمکدر و بونده
تصقیل ایله تحدید یعنی زاغ آلود اولمغله مجدّدا محدّد اولوب بوبله کسکین قیلچ دیمکدر
(معنی) یوزی اوزره ساقط اولدیغی کبی بندخی ذوالفقار صارم مصیقلی
اکا تقریب ایلدم یتشدردم دیمك اوله یاخود رفع کندی معناسنه اولوب
انی قتل ایلدیکم کبی یوزی اوزره دوشدی و بندخی ذوالفقاری اندن چکوب
آلدم دیمك اوله (ترجمه) یوزی اوزره دوشدیکی دم ایلدی * باررأسن
رفع تیغ پرصقال

كان الملح خالطه اذاما * تلظى كالصعيقة فى الظلال

(ملح) طوزدر که عسجردخی دیرلر حرف زایده یازلمشدر (تلظی) نار معناسنه
اولان لظی ماده سندن تفعل بابنك ماضیسیدر یالکلندی دیمك که ترکجه
اولجردی دیرلر (صعیقه) صاعقه که ییلدرم دیدکاریدر رعدی تعاقب ایدوب
آسماندن زمینه ساقط اولور (الظلال) بونده لام عهد ایله سایهٔ سحابدر
(مأل) کویا که میان ابردن صاعقه شعله سی کبی جوهری تلمع ایلدکده
برشیشه بیاض و براق طوزقار شمش کبی برروشن شمشیر آتشبار حسن ایله
بارکران سرینی کردندن رفع ایلدمکه حتی جان وتنی اول حمل ثقیلدن سبکبار اوله
(ترجمه) جوهر تیغ ملیحم برق وش * ابردن نازل اولوب و یر روزوال (رجز)

هذا مقامى معرض مبذول * من يلق سيفى فله العويل

بو ارجوزه غزوهٔ احدده علمدار مشرکین اولان عثمان بن ابی طلحهٔ لعینك دیدیکی
رجزینه جواب اولمق اوزره ظهور ایلمشدر که بودر * انا ابن عبد الدار ذی الفضول
وانك عندی یا علی مقتول * او هارب خوف الردی مغلول (معرض) افعالدن
فاعلدر ظاهر معناسنه در و بو ماده نوادر لغاتدندر که ثلاثیسی متعدی
ومزیدی لازمدر (عرضت الشیٔ) بن شیئی عرض واظهار ایلدم (فاعرض)
اول شیٔ دخی ظاهر اولدی دیمك اولور کیبته فاکب کبی (عویل) رفع صوتله بکا
وزاری (نافعه) سفر السعاده ده دیرکه بکا که اعلا مقدر اون نوعدر بری بکاء
سرور درکه صاحبنه قریر العین دیرلر و ٢ جزع و ٣ مرحمت و ٤ خوف و ٥ محبت
و ٦ مصیبت و ٧ ضعف و ٨ نفاق و ٩ عاریت و ١٠ موافقت فالدیکه کریهٔ مسی که
سکرانك بکاسیدر بوامرلرك بری خطور ایلمکله در (ترجمه) بو مقامم
چون عیاندر هرکسه * کورسه تیغم ایده فریاد و عویل

ولا اهاب الصول بل اصول * انى عن الاعداء لا ازول

اهاب

(اهاب) هيبتدن نفس متكلمدر (صول) صولت كبى حمله در (اصول) انك
مضارع متكلمى (ترجمه) حمله دن خوفم يوق اما حمله بى * ايدرم اعدايه
اولمم بن كليل

يومالدى الهيجا ولا احول * والقرن عندى فى الوغا مقتول
اوهالك بالسيف اومغلول

(هيجا) جنك وغا كبى (احول) حولاندن متكلم مضارع (قرن) اقرانك
مفردى كه دكدش وكفودر دنك دبرلر جمله سى حاليه در (مغلول) فا ايله در
مكسور ومنهزم اولان قوم كه ديمشلر من فل ذل ومن جل فل (ترجمه)
دونمزم بركون غزادن حاليا * بونده اقرانم يا اولورلر قتيل * يا اولورلر منهزم بند وذليل

(رجز آخر) اخسأ عليك اللعن من جاحد * يا ابن لعين لاح بالارذل
(بو رجز) ابو الحكم عمرو بن اخنس بن شريق ثقفى احد معركه سى اثناسنده ديديكى
رجزك جوابيدر وعمرولك رجزى بودر كه حرف الدالده اكا اشارت اولندى
يا امر حبابفارس معكمو * اذجاءنا فى حومة القسطل * يرجو قرانا قاصدا نحونا
نسقيه من ماء السماء المجل * ماعندنا شئ سوى ماترى * من حادث بالعهد
من صيقل * ذاك الذى يقرى ضيفه الوغا * واللاء للاضياف فى المنزل (كشف
الغمه) صاحبى ديركه حضرت مرتضى كرم الله وجهه احد غزاسنده
معروفلردن عمرو من بورى وابو الاسباع ابن عبد العزابى وابو اميه ابن مغيره يى
وبنى عبد الداردن عبد الله بن جبلى وطلحه بن ابى طلحه يى قتل ايلدى يكنه ارباب
مغازى اتفاق ايلديلر (اخسأ) تقديم معجمه ايله افتح وزننده امردر لكن بونده
لازمدر متعدى دخى اولور بعيد اول ديمكدر ادات طرددر كه (قال اخسئوا فيها)
آيت كريمه سنده دخى كلشدر تركيده بد ادالردن مثلا كلابى دفعده اوش ديمك كبى
(من جاحد) لعنك صفتى اولور يعنى كندك كبى اهل انكار اساتندن لعنت
سائرندن شديد اولور (ارذل) ذال ايله رذيلك تفضيليدر الحق ديمك (ترجمه)
بعيدا ولكيم سكا نفرين اولور انكار اهلندن * نتيجه كادلك يا فرزند ملعون
جهان ارذل

اليوم اعلو لذى رونق * كالبرق فى المخلولق المسبل
(اعلو) نفس متكلم اولوب ناظمك اسم شريفى خواصندن اولان علوى اظهارينى
افاده در (ذى رونق) ذو الفقار كه حسن وبهاسى واب رويى اراده سيله لقب
ايلدى (مخلولق) اخليلاقك مفعوليدر اسكيمش لباس وكهنه جامه (مسبل)

بيانه آتلمشدر حتى باجق وسو برندى آتدقلرى عربه يه وخسته وعليـل نقل اولنسان تسكره يه دخى سابل ديرلر (ترجمه) بوكونكه ذوالفقسارم بن حواله ايليوب سا كه * اوبرق آسا اينر براسكى بز كيبى ايدوب اسفل

يفرى شئون الرأس لا ينثنى * بعد فراش الحاجب الاجزل

(يفرى) فاعلدر قطع ايدرديمك ضميرى ذى رونقه راجع (شئون) ضمله شأن لفظنك جمعيدر رأس قريـنه سـيله باشدن كلن كوزطمرى وبونده ذكر محل ايله قرن وجمع ايراديله ايكى بو ينوز مراد اولنورشارح فاضيمر آنى بندسرو ايله بيانى جنددان حسبان اولمزبرا مراد ايكى بو ينوز محلى كه فرق الرأس در انك حاق وسطنه شمشيرى ضرب ايلديكمده باش ايكى شق اولوب كويا هر بر بو ينوز برشقنده بولنغله بر برندن مفارقت ايدرلر بوصورتده كه (لا ينثنى) اول ايكى شقك هر برى بردخى عودت ايدوب كما كان بر يره كلمك محالدر ديمكدر فعلك مفعوليدر (بعد) ظرف مقطوع مضموم (فراش) فراشت كبى فتحله قاشدن طاغيلن خرده پاره لر فعلك فاعليدر آخر ينك اهماليـله دخى نسخه در (حاجب) قاش ابرو معنـاسنه (فراش الحـاجب) پاره پاره اولان قاش كموكلرى (اجزل) جيم وزاى ايله مقطوع ديمكدر (مأل بيت) اول ذوالفقارى بن حواله ايلدككده باشى ايكى شق ايدرواول قاش التنده اولان كموكلرك پاره لرى كه قطع اولنمشيدى بردخى عودت ايدوب تجمع ايله بر يره كلمك محالدر (ترجـمه) ايكى شق ايليوب اول سيف مسلولم سنك باشك * ايد جمع اولميه اول خرده پاره كاسه كالاول

ارجو بذاالفوز فى جنة * عالية فى اكرم المدخل

(فوز) مصدردر نجات وظفر كه فيروزديرلر (اكرم المدخـل) اشرف المقامات ديمكدر (ترجـمه) بوميدانده جهادمله جنـاب حقدن اميـدم * جنان ايچره اولام فائزموءبد اشرف مدخل (نطق ديكر)

الحمد لله الجميل المفضل * المسبغ المولى العطاء المجزل

(مفضل) افعـالدن فاعلدر فضـل واحسـان ايدن كمسنه (مسبغ) وزن مزبور اوزره آخرى معجمه درلطف وكرمى تام وكامـل قيلان ذات (مولى) وزن سابق اوزره درعطـا ايدن كمسنه كه مفعولى اولان عطايه مضاف (عطا) مصدر مفعول معنـاسنه (مجزل) باب سابقدن مفعو لدر تام معنـاسنه عطانك صفتيدر (ترجـمه) جميل اولان خـدايه حمد شامل * كه ايدرقوله عطا واطنى كامل

شكرا على تمكينه لرسوله * بالنصر على الغواة الجهل

(تمكين) قدرت ويرمك وال ويرمك ويروپرمك ضدى تلويندر سالك حقنده عند الكرام تمكين افضلدر لكن شيخ اكبر حضرتلرى ايكى تلوين ميانده سالكده حاصل اولان تمكيندن تلوين ثانى افضلدر كه ظلك مظله تبعيتى معناسنه در دو پيورر نعمت تمكينه شكر مراددر كه سبب تمكين نصرتدر (غواة) قضاة وزننده انك كبى غاوينك جمعيدر وصفى دخى (جهل) كمل وزننده جمعدر مفردى جاهلدر جهل دخى ايكى نوعدر برى بسيطدر كه بيلمكدر و برى دخى مركبدر كه بيلمديكنى دخى بيلمكدر بونده ايكيسندن عامدر (ترجمه) شكر حقه ويروب تمكين رسوله * انى اعدايه غالب ايتدى عادل

كم نعمة لا استطيع بلوغها * جهدا ولو اعملت طاقة مقول

(كم) تكثير ايچون (لو) وصليه (اعملت) قوللاندم ديمك (مقول) مسطر وزننده آلت قول كه تركيجه بالله ديلدر عربيده لسان ولقلق ومزود وفارسيده زبان وورق باددر وكوچك ديل لهاة وترف وملازه در (ترجمه) نيجه نعمت كه شكره قدرتم يوق * چالشسه طاقت اولدقجه بو قائل

لله اصبح فضله متظاهرا * منه على سألت ام لم اسأل

(لله) لام قسميه در (متظاهر) معين وظهير وپشت وپناه ونصير (ترجمه) بحق حق كه فضليدر ظهيرم * نيازا يتسمده اولمزسمده سائل

قد عاين الاحزاب من تأييده * جند النبى وذى البيان المرسل

(عاين) كوزيله كوردى ديمكدر مفعولى بيت آتيدر (احزاب) حزبك جمعى جماعت معناسنه (تأييد) قوت ومتانت ويروب محكم قيلمق (جند) مفعوليدر (بيان) كشف كه نطقه دخى شاملدر كلامه بيان تسميه سى معناى مقصودى كشفى ايچوندر كه (هذا بيان للناس وهدى وموعظة) بيورلدى (ترجمه) كوزيله كوردى لشكر نصر حقى * كه صحب فخر مرسل فوزه نائل

مافيه موعظة لكل مفكر * وان كان ذا عقل وان لم يعقل

خيبريلردن قرظيلر وبنى غطفان وقريش اتفاق ايله مدينهٔ منوره يى محاصره ايدوب محاربه اولاجق كيجه (نصرت بالصبا) سريله برشديد روزكار ظهور وجمله سى منهزم ومقهور اولدقلرى ماده يه بو ايكى بيتده اشارت ظاهردر (مافيه موعظة) جمله سى عاين فعلنك مفعوليدر (مفكر) مذكر كبى خاطره كتورن كمسنه لكن بونده متفكر مراددر كه فكر واند يشه ايدن كشى در مصرع ثانى وضوح بند ونصحى بيانده

مبالغه درکه عقلی اولان واولمیان دخی انی صرف ذهن ایله درك ایدردیمکدر (ترجمه) بوامرك پند ونصحی آشکاره * بیلور عاقل انی هم غیر عاقل (نطق آخر)

فقد کان ذا جد وجد لکفره * فقید الینا فی المجامع یعتل

اکبر قبائل یهوددن اولان حی بن اخطبك قتلنی افاده مراد اولنور وقتا کفار عسکری خندقدن رجعت وهر بری کندی قبیله سنه عودت ایلدکلرنده اهل اسلام دخی مساعدهٔ پیغمبری ایله سلاحلرین محللرینه وضع وجنکدن فارغ اولدیلر ایرتسی علی السحر حضرت جبریل نازل اولوب لشکر اسلام ایله بنی قریظه اوزره غزا امرینی جانب جناب باریدن ایصال ایلدکده بین الاصحاب ندا اولنوب جمله اصحاب کرام جمع اولوب حضرت مرتضانك دست میمنت پیوستنه علم شریف تسلیم اولندی سعادتله واریلوب اویله نمازنی انده ادا ومحاصره یه مباشرت اولندی یکرمی بش کون محاصره ومقاتله ایله اوقاتکذار اولوب بعد النصره سعد بن معاذ وسائر اصحاب ایله مشورت اولنوب رأی سعدیر موافق تقدیر رب قدیر اولوب مردانی قتل وزنان واولاد مال غنایم قیلندی کفارك قتللرینه حضرت مرتضی ایله زبیر مباشرت ایلشلر ایدی اوچیوز وباید یوز وعلی قول سکز یوزدن زیاده وطقوز یوزدن ناقص ایدی ومقتوللرك میاننده حی بن اخطب قبل القتل انشاد ایلدیکی شعر ارباب سیرك تحریر کرده سیدر چندان مفید اولمامغله طی اولندی (جد) فتح جیمله غنا معناسنده درکه حرف الکافده مذکوردر ایکنجی (جد) کسر ایله سعیدر (قید) قاف ایله قادنك مجهولیدر ایصال اولندی دیمکدر وفؤاد بو ماده دن اولوب (کبشهم) یبنده قریبا تقیید وبیان قیلندی (مجامع) مجمع لفظنك جمعیدر جمعیت محللری (یعتل) عتلدن مضارع مجهولدر عنفله جذب اولنور دیمکدر لفظ قرآنی اولان عتل بو ماده دندر (ترجمه) فی الحقیقه برغنی هم کفره جد نامی وار * بیزه برکافر کتوردیلر عتیل پروبال

فقلده بالسیف ضربه محفظ * فصار الی قعر الجحیم یکبل

(قلد) کردنینه طاقدی دیمکدر قلاده دندر لکن بونده بالسیف لفظیله معا قلیج قوشاندی دیمکدر (محفظ) اغضاب معناسنه اولان حفیظه دن مزیدك فاعلیدر (یکبل) کبلدن تفعیلك مضارع مجهولیدر بنده کرفتار قیلنور دیمکدر (ترجمه) کردننده برقلاده اولدی تیغك ضربی کیم * واصل قعر جحیم اولدی کوروب دورلو نکال

فذالـُمعادالـكافرين ومن يكن * مطيعالامرالله فى الخلد ينزل

(معاد) جاى باز كشت (فى الخلد) مؤخر ينزل يه تعلق ايدوب جزاء شرط اولور
(ترجمه) مرجعى كافرلرك اولدروكى مؤمنلرك * منزلى دارنعيم اولوربودر
بوندهمأل (نطق ديكر)

ألا ياعدالله اهل النفاق * واهل الاراجيف والباطل

(ألا) حرف تنبيه واستفتاحدركه انكله فتح كلام اولنوب مفاد سخنه تنبيه
اولنورافعالده اعلم كبيدر (ياعدالله) دعاء عليه دركه لعنتدر (اهل نفاق) اول
كسنهلردركه اعتقادكفرى مضمرجنان ايكن ايمان قولى اعلان ايدر ونفاق
بوفعله اسمدر (اراجيف) مصابيح وزننده جمله درار جافك جمعيدركه اودخى
رجفه نك جمع قلتيدر زلزله معناسنهدر وجمع الجمع اقوال كاذبهدن كنايهدر
(ترجمه) بعيداولسون منافقلرالهى * دخى اهل اكاذيب ايله باطل

يقولون لى قدقلاك الرسول * فخلاك فى الخالف الخاذل

(قلا) ماضيدركه بغض وعداوت ايلدى ديمكدرلفظ كريمده (ماودعك ربك وماقلى)
بيورلدى اى ماقلاك (خلا) تخليه ايلدى يعنى بوشلادى وايپن اوزاتدى ديمك
(خالف) متخلف معناسنهدر نقصان ويابرقصور سببيله كير وقالان كسنهكه
قرانده (فاقعدوامع الخالفين) وارداولدى (خاذل) دخى معناى مزبوره كاوركه
رمهدن تخلف ايدن ظبيهدر بواصمعيدن منقولدر معجمهلرله خذلاندندرمتروك
النصره معناسنه (ترجمه) بكا ديرلررسول ايتدى سكا بغض * سنى ترك
ايتدى چون خالف وخاذل

وماذالـُ الالان النبى * جفالـُ وما كان بالفاعل

بوبيت كعبك (ع) انبئت ان رسول الله اوعدنى) كلامى مألندهدر (ترجمه)
دكلدربو سكالكن جفادر * ديدم پيغمبراولمز آنى فاعل

فسرت وسيفى على عاتقى * الى الراحم الحاكم الفاضل

(عاتق) كردن ايله اوموزباشى اراسيدر بين المنكب والرقبه كبى (فاضل)
احسان ايديجى (ترجمه) ايدوب شمشيريمى بردوش واردم * رسوله راحم
وحاكم وفاضل

فلمارأنى هفاقلبه * وقال مقال الاخ السائل

(هفا) خلجان وخفقان ظهور ايلدى يعنى چبالادى ديمكدرقلب شريف نبويده
هفوت ظهوريني اخبار ايلمك محضا كشف قلب واشراف دل اولديغى ظاهردر

زیرا امارت ظاهریه‌سی بو قدر کذب دخی متصور دکلدر (وقال) برنده ایدی دخی نسخه‌در (مقال اخ سائل) برکسنه قرنداشنك حالنی سؤال وقننده سائر کمسنه‌نك حالنی استفساردن ترقیلی ادای مشفقانه ایله سویلدیکی سخندر (ترجمه) بنی کوردکده اولدی مضطرب دل * مقال رحم ایله چون اولدی سائل

امم ابن عمی فانبأنه * بارجاف ذی الحسد الداغل

(امم) تأمیمدن امردر قصد ایله یعنی حالکی نقله شروع ایله دیمکدر جمله‌سی مقول قولدر (ابن) منصوب منادای محذوف الاداتدر ام یا ابن عمی ایکن حرف ندا حذف اولنوب امرك آخری جزما موقوف وهمزهٔ ابن دخی وصلی اقتضا ایدوب تحریکی لازم کلدکده تحریك عارضی ساکننده کسره ویرلمك اصل اولوب میم مکسور قیلنوب بایه وصل ایله امم ابن اولدی (فانبأنه) فا امرك جوابنه داخل (انبأت) وزن ومعناده اخبرت کبیدر (داغل) حیله کار ومکاردیمکدر که دغل مکر وفساددر (ترجمه) ای ابن عم دیدکده سویلدم هب * اکاذیبی که دبر حاسد له داغل

فقال اخی انت من دونهم * کهرون موسی ولم یأتل

(من دونهم) غیرهم دیمکدرکه ایت کریمه‌ده (أأنت قلت للناس اتخذونی وامی الهین من دون الله) وارد اولوب من دون الله غیر الله ایله مفسردر (هرون) برادرینه اضافتله منصرف که مجروردر (لم یأتل) اصلنده عدا اوزرنده اولان الادندر که نافیه ایله قصور ایلدی معناسنه‌در لفظ کریمه‌ده (لا یأتل اولوا الفضل) وارد اولدی (ترجمه) دیدی سنسن قرنداشم دکل غیر * اولوب هرون موسی کبی کامل (منقبه) تاریخ هجرتك طقوزنجی ساالنده سرور دارا کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سمع همایونلرینه رسیده اولدیکه روم جانبندن شامه عسکر کلوب مدینه‌یه توجه اوزره‌در و مقدمه‌سی بلقا نام محله رسیده اولدی وهرقل اول ایامده حمصده ایدی پس حضرت پیغمبر علیه السلام اوچیوز نفر اصحاب کرام ایله شام سمتنه رهروان اولوب تبوك دیمکله معروف یره واردیکه مدینه‌یه اون دورت مرحله‌در ایکی آی قدر انده توقف بیوروب ظاهر اولدیکه بو خبر یکسر دروغ محض ایمش تکرار عودت بیوردیلر بو حرکتلرنده حضرت مرتضی مدینه‌ده خلافتله قالمشلر ایدی حافظ اسمعیل نقل ایدرکه منافقین دیدیلرکه پیغمبرك حیدری مدینه‌ده ابقاسی میانلرنده بر برودت وکدورت پیدا اولمق سببیله‌در بو سخن سامعه خراش مرتضا اولدقده شدّ رحل ایدوب حضرت پیغمبرك

خاکپایلرینه رخسای اولدی اول ایامده معسکر همایون جرف نام محلده ایدی
واقعهٔ منافقانه یی حضور سعادتنه عرض ایلدکده بیوردیلرکه کاذبلردن
بن سنی اهل واولادم وسنک دخی عیال واولادک میاننه ناظر نصب ایلدم
سن بکا هارون موسی کبی اولمغی طلب ایلردکلمیسین واره امور اولادیمک خدمتکده
مقدم وثابت قدم اول بیوردقلرنده حضرت وصی نبی یه عودت ایلدی عینیله
بو حکایت شیخین اتفاقیله مروی اولان احادیثدندر دیو قاضی بیضاوی تصریح ایلمشدر
(روایت) شیخ ابو اللیث نصر سمرقندی بستان العارفین نام کتابنده روایت ایدرکه
حضرت حیدر کرار کرم الله وجهه بیوردیلرکه بن غزا وحربه غایت مائل ومحب
اولدیغم سببدن امام حسن دنیایه کلدیکی زمانده اکا حرب لفظنی اسم تعیین ایلدم
سرورانام تغییر بیوروب حسن دیو تسمیه ایلدیلر کذلک حسین دخی ولادتنده
منوال مشروح اوزره اولمشیدی بعده بن انلری هرونک اوغللرینک اسملری اولان
شبر وشبیر ایله دخی تسمیه ایلدم دیو بیوردیلر صلی الله علیه وعلی آله وسلم سرم خاک
ره هر چار سرور * علی ومصطفی شبیر وشبر * شبر شبیر حسن حسین وزننده درلکن
موحده لر شدهلریله دخی لغتدرکه بیت فارسی اکا ناظردر (نطق اخر)

قد طال لیلی والحزین موکل * لحذار یوم عاجل ومؤجل

(حزین) بمعنی فاعلدر حزن ویریجی درلمورده ویه اکثری حازندر وحزن وفرحک
موضعی قلبدرکه بعض حکما دیمشلر عقل دماغده در خوف کوزده در * حق
وباطل قولاقده در حیا بشرهده در روح بورنده در حیات قده در هموم
وغموم صدرده در خنده طحالده در رحمت وغضب جکرده در کسب اللرده
وزحمت ایاقلرده در دیو ابو اللیث بیان ایدر (موکل) تفعیلدن مفعولدر حواله
وتسلیط اولنمش کهفارسیده کماشته در (حذار) کسریله حذردن احذر امرینک
اسمیدرکه شاعر دیمش (بیت) هی الدنیا تقول بملاء فیها * حذار حذار من بطشی
وفتکی (مؤجل) موقت ومهلتلی معناسنه (ترجمه) شب یلدایه حزن
اولدی موکل * صقین کلمز دکل روز مؤجل

والناس تعروهم امور جمة * مر مذاقتها کطعم الحنظل

(تعرو) مضارع مؤنثدر نزول وتقرب ایدردیمک (جمه) کثیره معناسنه امورک
صفتیدر جیم عفیر بو ماده دندرکه بری برینه معنی تأکید ایدر (حنظل) مهمله
ونون ایله وظادماهمال دخی لغتدر قار پوزه دانی کبی زمینه منبسط اولور بطیخ
هندی کبی فرفی وصاری شکوفه سی اولور کندی غایت اجیدر شحمی بیاضدر

فارغه دوکلکی دیرلر علقم وصبراء دخی اسماسندندر (ترجمه) کلورناسه
نیجه امر امر کیم * یاننده شهد فایق شحم حنظل

فتن تحل بهم وهن سوارع * تسقی اواخر بکاس الاول

(تحل) حلولدن تنزل مألنده در (سوارع) سرعتدن فاعلك جمعیدر (ها) فتنه
راجع (ترجمه) کلورسرعتله چوق فتنه که اولور * اواخر حصه یاب کاس اول

فتن اذا نزلت بساحة امه * خیفت بعدل بینهم مبهل

(فتن) بدل اولدر (تلك فتنة) تقدیر اولنور (ساحه) اواوکی پیشگاه خانه در
باحه کبی (امت) طائفه وجماعتدرکه معنالرینك بریدر اتباع انبیا معناسنه
وجامع الخیرات اولان برذاته دخی اطلاق اولنور ودین وملت وحین وزمان وسائر
معنالری وشواهد ینك تفصیلی غریب عزیزده مسطوردر (خیفت) خافنك
مجهول ومؤنثیدر احیانا متعدی دخی اولور (عدل) عادل معناسنه موصوفی
محذوفدر (مبهل) بهلدن تفعیلك مفعولیدر تضرع کندیده طبیعت اولان
مخاصدر فی الاصل بهله لغتدرکه بهلة الله علیه دیرلر بهله وبعد اهلی اولان
کمسنه قانط وایس اولدقجه تضرع وابتهال واخلاص انك حال وکاری اولور
عدلك صفتیدر یعنی محذوفك صفت بعد صفتی اولور (ترجمه) اوله نازل اگر
اول فتنه قومه * اولور عادللر یله اول موجل

(نطق دیگر) ان یومی من الزبیر ومن * طلحة فیما یسوئنی طویل

(زبیر) عشرهٔ مبشره دندر طلحه کبی واصحاب بدردندر لکن ایکیسی دخی وقعهٔ
جمله ده حضرت ناظمه مخالفت اوزره ایکن کندیلره بنداله حق ظاهر اولدقده
قبل المقاتله فارغ اولمشلردر سنه اول اثناده فوت اولدیلر (طلحه) اصحاب بدردن
دکلدر نسب نبی علیه السلامه زبیرك نسبی قصی ده وطلحه نك اجدادی مره ده
ملاقی اولور واسمی منصرف دکلدر (طویل) ان نك خبریدر (ترجمه) زبیر
وطلحه کارنامنزایه * کیروب یوم غم اولدی باکه اطول

ظلمانی ولم یکن علم الله * الی الظلم لی لخلق سبیل

(علم الله) ماضیدر قسمدر واسم جلالك هامی مصرع ثانی یه مرهوندر
(ترجمه) بکاظلم ایتدی انلرحق بیلورلیك * دکل ظلم جهان بنده مخیل

(نطق آخر) الامن ذا یبلغ ما اقول * فان القول یبلغه الرسول

(من) استفهامیه (یبلغ) تبلیغدن (یبلغ) ابلاغدن مضارعلردر (رسول)
ایلچی که سفیر دخی دیرلر (ترجمه) کیمدر اول کیم ایده تبلیغ مقال * چون

سفیر کدر بلاغ قیل وقال

الا ابلغ معاویة بن صخر * لقد حاولت لو تقع الحویل

(ابلغ) افعال الدن امر در (معاویه) بلا الف دخی رسمده عثمن کبی واسمنك
اشتقاقی حرف الواوده کاسه کرکدر اصحابدن ملك دمشق اولان کمسنه نك نامیدر
پدری ابو سفیان فتح الفتوح مکه سالنده اسلامه کلدی کندی قدیم الاسلام
دکلدر پدرندن بر ییل مقدم هجرت نبویه نك سکزنجی سالنده اون سکز یاشنده
ایکن دولت اسلامیه نك اون سکزنجی غزاسی اولان حدیبیه سنه سی ویا پدری
ایله معا ایمانی قبول ایلدی بعض قبائل ایچون تحریرات نبویه خدمتنده
بولنوب لکن کاتب وحی اولمدی یوز الیدن زیاده حدیث روایت ایدوب کتب
سته ده اولان اون اوچ حدیثدن ماعدا صحیح بخاریده درت و مسلمده بش حدیثی
واردر یکرمی سنه وکالت و یکرمی سنه قدر اصالت ایله شامده قرق سنه مقداری
امارت ایلدی رجب نصفنده التمش تاریخنده سکسان یاشنده فوت اولوب
ضحاك فهری نمازنی قیلمشدر بر سنه اوغلی یزید عنید جالس اولمشدرکه
امویه نك ثانیسیدر اوچ سنه سلطنتله دولت اسلامی تغییر ایدن خبیثلردندر
اوتوز سکز یاشنده فوت اولدی ابو ایوب انصاری نك رضی الله عنه استانبوله
کلدیکی سالده یزید یکرمی بش یاشنی هنوز متجاوز ایدی سر عسکر اولمق شهرتی
شهرت کاذبه در * جنابی تحریری اوزره حضرت خالد ایله معا اوتوز اوچ اصحاب
کرام رضوان الله علیهم اجمعین وسائر تابعین ایله یوز التمش بیك غزاة مسلمین ایچون
اویله بر مجنون شقی امیر اولمق عقلا بعید اولدیغندن ماعدا یزید ابن شجرة الرهاوی
نام بر عاقل وارشد کمسنه امیر مختارلری ایدیکی شهاب الدین ابن حجر مصری نك
اصابه سنده متعدد محللرده تصریح ایلدیکی اموردندر وقت معاویه ده اولوب
اسمی دخی یزید بولنغله ظنا اوغلی اولمق اوزره بین المورخین شایع اولان
خطالردندر دولت مزبوره نك جمله مدتی الف شهردر (حاولت) طلبت معناسنه
(حویل) اول ماده دن طلب معناسنه اسمدر (ترجمه) واروب
ابن صخریه کیم عجب * حیله قیلدك وارمی اندن لطف حال

وناطحت الاکارم من رجال * هم الهام الذین لهم اصول

(ناطحت) مؤنثدر وصلنده تکسیر اصلادر طوقشدی طوس ایلدی یعنی باش
باشه کاوب بوقدز جدال ایلدی (اکارم) اکرمك جمعیدر که کریمك تفضیلیدر (هام)
جنسدر واحدی هامه در رأس معناسنه ومراد رئیس وسردار در (اصول)

جمعدر مفردی اصل حسب معناسنه (ترجمه) ایلدیلر چون قتالی اول کرام
هر بری سردار شجعان رجال

هم ونصروا النبی وهم اجابوا * رسول الله اذ خذل الرسول

(خذل) ماضی مجهولدر ترك اولندی دیمکدر محل ضمیرده ظاهر ایرادی تبرك
وتلذذ ایچوندر (ترجمه) نصرت ایدوب جمله سی پیغمبره * ترك اولندقده
اجابت ایتدی آل

نبیا جالد الاصحاب عنه * وناب الحرب لیس له فلول

(نبیا) بیت سابقده اولان نبیدن بدل اولوب (ان مع العسر یسرا) کریمه سی
قبیلندن اولور (جالد) جمله ماضیدر قلجلادی یعنی جلادت ایدوب قلج جنکی ایلدی
جاهد معناسنه لکن نسخه دکلدر (ناب) دورت دیشدر فك اعلاده رباعیه ایله
اضراس یعنی آزیلر میاننده بر دندان یمینا و یسارا ادخی بر وفك اسفلده دخی
مقابله لرنده بر ر دیشدر لکن بونده همان حد سیفدن کنایه درکه قلجك کسکین
طرفیدر (فائده) معلوم اوله که اسنان انساندن قوسهٔ فك اعلی وسطنده اولان
ایکی دندان ثنیه وجمعی ثنایادر حین تبسمده کورنور بونلردن ماعدایه عوارض
دینور وانلرك ایکی طرفلرنده بر ر رباعیه اولوب جمعی رباعیاتدر فتح وتخفیفله در
وبونلردن صکره اولنلرك جمله سنه قوارح ومقارح دخی دینور وانلرك دخی
یانلرنده بر ر دیش نابدرکه جمعی انیابدر بونلرك دخی وراسنده یمینا و یسارا
بشر دیش واردرکه انلرك دردینه ادراس وارحا دخی دیرلر مفردلری ضرس
ورحی در ابتدا ایکیشری ضواحکدرکه تبسمدن زیاده خنده ده روغما اولورلر
وایکیشری دخی طواحندرکه بودخی دورت اولوب جمله سی اون دورت اولور
فك اسفلده دخی مقابله لرنده تحتانی بر ر مثل عدیلی اولمغله مجموعی یکرمی سکز
اولور وانلرك دخی نهایتنده هر بر طرفده ایکیشر دیش اولورکه اکا نواجذ وهر برینه
ضرس الحلم تعبیر اولنور بعد البلوغ نابت اولورلر هر کسده ظهور ایلمزلر کمال عقله
دلیلدر انکله اوتوز ایکی تمام اولور جمله سنه اسنان دینور مفردی سن کسر
وتشدید ایله در ضرس وناب مذکور وماعداسی مؤنثدر ثنایا ورباعیات قطع ایدر
وانیاب کسر ایدر وطواحن طحن ایدر یعنی او کودرکه رحی دخی دکرمن دیمکدر
اضراس ترکیجه ازی دیشلری دیمکدر انلره سوالغ دخی دیرلر نسوانده اعداد
اسنان اوتوز اولور وخصی ده البته یکرمی سکز وقیونده یکرمی بر وکچی ده اون
طقوز اولدیغی فوائد مسامره دندر (فلول) ضمه جمعدر مفردی فل قلجك یوزنده

اولان كدلكه رخنۀ كسر در (ترجمه) هم جلادت ايدى اصحاب نبى
حد شمشيرنده كسر اولمق محال (منقبه) ابن اعثم ديركه حضرت مرتضى معاويه
ايله محاربه يه عزيمت ايلدكده شيردلان امتدن طقسان بيك كمسنه معيت
ايلمشلر ايدى كه سكز يوز مقدارى تحت الشجرة بيعت رضوان ايله شرفيافته كان
اصحاب پيغمبر عالميان ايدى وقاضى مير حسين ديركه سعيد بن جبير روايتى اوزره
حضرت حيدر كرار ايله اول معركه ده سكز يوز انصار وطقوز يوز قدر مردان
كارزار بيعت شجره ايله برخوردار ايدى وحكم حكمنجه سكسان قدر اصحاب بدر
واوچيوز اللى عدد بيعت رضوان اصحابى موجودلر ايدى محدثيندن سليمان
اعمش روايت ايدركه سكسان عدد اهل بدر وسكز يوز نفر اصحاب كرام برابر
ايدى كه بيت سابقده اكارم تعبيرندن مراد بونلردر ومذكور مير حسين بو محلده
امام محيى السنه دن نقل ايدركه احد غزاسنده انهزام عسكر اسلام واقع اولوب
دائرۀ همايون نبويده فقط اون درت نفس نفيس قالوب يديسى مهاجريندن
بونلردر ابوبكر صديق عمر فاروق عثمان ذى النورين على مرتضى
چاريار دركه خلفاى راشدين تعبير شريفيله لسان درربارنبويدن وصفلرى
جريان ايلمشدر وطلحه وابن عوف وسعد كما تكش وبويدى كمسنه عشرۀ
مبشره دندر وبر روايتده عمر ايله عثمان بدلى ابو عبيده ايله زبير يازلمشدر وانصاردن
دخى بونلردركه يديدر حباب بن منذر وابو دجانه وعاصم بن ثابت وسهل بن حنيف
واسيد بن خضير وسعد بن معاذ وحارث بن صمه طلحه دن ماعداسى اصحاب
بدردندر ذى النورين كبى اودخى حصة الغائب ايله شرفيابدر اول صورت انهزام
اثناسنده سرور انام معيتنده بولنان اصحاب كرام ايله ناسه نداوجمعيته امر بيوروب
مبارك صوت لطيفلرين استماع ايدنلردن اوتوز عدد اصحاب حضور سعادتلريله
شرفياب اولدبلر

فدنت له ودان ابوك كرها ٭ سبيل الغى عند كما سبيل

(دنت) اطاعت معناسنه اولان دين ماده سندن ماضينك مخاطبى اولوب
سن اى معاويه اطاعت ايلدك ديمكدر (دان) صيغۀ مزبوره نك غائبيدر (ابو)
فاعليدركه ابوسفياندر قزى رمله ام حبيبه بنت صخر ازواج طاهراتدندركه
(كرها) كسانى قولنجه ضمله وفتحله دخى شدت ومشقتدر يعنى ازدرون اسلام
واطاعتكز صعوبتلى ومع الكراهه ايدى ديمكدر (ترجمه) سن وبابالك
اولديكز كرها مطيع ٭ چون بوايكزدرغوايته وبال

مضى فنكصتما لما توارى * على الاعقاب غيكما طويل

(نكصتما) ماضى مخاطبك تثنيه سيدر معويه وصخره خطابدر مخاطبى غائبه تغليبدر نفسانيت قديمه وحالت سابقه كزه رجعت ايله بركشته اولديكز وايزيكزه دونديكز ديمكدر (اعقاب) جمع قلتدر مفردى عقب اوكچه درفارسيده پاشنه ديرلر (ترجمه) كوچدى چون پيغمبرايتديكز رجوع * حال اولا يه درازاولدى ضلال

اذاما الحرب اهدب عارضاها * وابرق عارض منها مخيل

(اهدب) ماضيدر صچاقلى وپوسكللى اولدى يعنى طرف طرف شروع وقوع بولدى (عارضاها) تثنيه درعارضان ايكن ضميره اضافتله نون ساقط اولدى حربك بياض بولوتلرى ديمكدر قلچلردن كنايه در (ابرق) ماضيدر درخشان اولدى برق اوروب پارلدى ديمكدر (مخيل) مصيرورتده مصدردر اول بولوتلردن يغمور علامتى اولمغله برق ورعد ايله ياغرديو خيال اولنمق (ترجمه) حربك اولنجه امارانى عيان * هم قلچلر برق وش اولدى خيال

فيوشك ان يجول الخيل يوما * عليك وانت منجدل قتيل

(يوشك) وزن ومعناده يسرع كبيدرشينك فتحى افصح وكسرى لغت رديه عاميه در (يجول) جيله جولاندن مضارعدر (منجدل) افتاده (قتيل) بمعنى مقتولدر (ترجمه) تيزايدر جولان بركون اوستوكه * سن ياتركن كشته اول خيل رجال (رجز)

اصبحت ذا حق تمنى الباطلا * لاوردن شامك الصواهلا

بوسخن مستحسن معاويه نك ايكى بيت رجزينه جواب اولمق اوزره صادر اولمشدر انك شعرى بودر (لا تحسبنى يا على غافلا * لاوردن الكوفة القنابلا والمشعر والقنا الذوابلا * فى عامنا هذا وعاما قابلا) (اصبحت) افعال ناقصه دندر صرت معناسنه اولور (حمق) قلت عقل (الطيفه) حمق ايله معروف اولوب مثل سائر اولنلرك اشهرى ذوالودعات هبنقه لقبلريله عريف اولان يزيدبن ثروان قيسى كه بونجق ديدكارى بياض خرزه بحريه يى بررشته يه نظم ايله كردننه قلاده ايدوب كنديى انكله بيلورم ديمشدر كه انلره ودعات دينور وزن ومعناده خرزات درحتى برشب برادرى زياد اول قلاده يى آلوب كندى تقلدايلدى بيدار اولدقده مشهوردى اولوب سن هبنقه سين لكن بن اياكيم اولم ديوسؤالى مضاحكه دندركه شاعر (ع) عش بجدولن كهبنقه ديمشدر لكن ابن هبنقه ديمك

انكله هم ذكا والمقدر (تمنى) تفعل وزننده ماضى ويا تفعل ضبطيله مضارع كه اصلى ايكى تا ايله تتفعل در (لاوردن) اولنده لامى قسميه وآخرنده نونى مشدده تأكيديه (شام) معروف شهر عظيمدر سبب تسميه ده مجلة النصاب نام اثر فقيرانه ده يازيلان وجوهك برى سام بن نوح عليهما السلام بنامى اولديغيدر كه سريانيسى سهمله ايله معربى معجمه ايله در مختونا مولود در نبوتنده اختلاف واردر (صواهل) صاهله نك جمعيدر شيهه زن يعنى چاغروب صهيل چكن آتلر مراد در الف اشباعيه در (ترجمه) ايتدك اى ابله نادان اميد باطل * ايده يم سا كه واروب شامى صطبل صاهل

اصبحت انت يا ابن هند جاهلا * لارمين منكم الكواهلا

(ابن هند) معاويه در كه اناسنك اسمى هند در هند كندينه بركسنه يى عاشق قيلمق معناسندن اسمينه مأخوذدر ازواج طاهراتدن ام حبيبه رمله معاويه نك لاب همشيره سيدر كه رمله نك والده سى صفيه بنت ابى العاص در وهند مزبوره حضرت حمزه نك شهادتنده وجود مسعودنى يولوب جكريني پاره پاره ايليوب بعضا اكل وبعضا لفظ ايدوب توكور مشدر تحفة السعاده ده برفارسى شعر ايراد ايدوب صاحب صحائف اولان سيد شمس سمرقندى يه نسبت ايدر صكره هند دخى اسلامى قبول ايلديكى مرويدر (لارمين) لام قسميه وارمى مضارعك متكلمى ونون تأكيددر (كواهل) جمعدر مفردى كاهل انسانك پشتيدر كه ميانه دوشانه يعنى ايكى كورك اورته سيدر اساس البلاغه صاحبى ديركه فلان كسنه قومنك كاهلى وكاهليدر ديرلر كفيلى ومعين وظهيريدر ديمكدر قوى وشجيع اولنلرى كواهله تشبيه ايله استعاره ظاهردر (ترجمه) ديديلرى اى پسر هند سكا هب جاهل * قتل ايدم بندخى سزدن نيجه مرد كاهل

تسمعين الغار امحاونابلا * يزدحمون الحزن والسواهلا

(نابل) تيرانداز (يزدحمون) جمع مضارعدر جماعت وجمعيت ايدرلر ديمكدر (ترجمه) واره طقسان بيكه جندم بلى رامح نابل * ازدحام اوله اودم صحن جبال وساهل

بالحق والحق يزيح الباطلا * هذا لك العام وزرني قابلا

(بالحق) بيت سالفده اولان يزدحمون فعلنه متعلق يعنى انمرك وارمسى مجتهد محق امرنله وحقانيتيله در (حق) ثانى مبتدا وواوى حاليه (يزيح) وزن ومعناده يزيل كبيدر (عام) ظرف زمان يعنى بو مقدار عسكرله سكا مقابله ومقاتله بو ييل

ایچنده‌در (زرنی قابلا) قابل سنهٔ آتیه معناسنه‌دریعنی سال لاحقده بنی ترك ایله که اول زمان مقدرباری تعالی هرنه ایسه اول ظهور ایدر (بفعل الله ما یرید) دیمکدر (ترجمه) حق ظهور ایتمکیله بوله زهوقی باطل * بوسنه حال بودر تا که سال قابل (نطق دیکر)

کاساد غیل واشبال خیس * غداة الخمیس بیض صقال

(بوشعر) برعسکر وصفنده صادراولشدر (آساد) جمعدرمفردی اسد ارسلاندر (غیل) بیشه زارکه اورمانداررسلان کنامی انده اولور (اشبال) آساد وزننده جمعدر مفردی شبل کسرایله شیر بچه یعنی ارسلان اینکی یاوری ارسلان دیمکدر والسنه‌ده شبلعنترشبل عنتردن غلطدرلکن انده عنترذباب صغیر ازرق در ارسلان معناسنه‌دکادر (خیس) معجمه ایله وزن ومعناده غیل کبیدر (خمیس) عسکرکه بش قسم اولمغله تسمیه وقسمی سبق ایلمشیدی لکن بونده پنجشنبه معناسنه اولمق غداته ملایمدرکه حرب وقتال خمیس کونی سحری اوله حاصلی معنالرك بری مقصود ودیکرنده استخدام معهوددر وخیس ایله تجنیس نقیس دخی واردر (ترجمه) عسکرك ارسلان کبی بعضی کیمی * شبل الاسد تیغ پرتاب ایله اول کونده ایدرانلرجدال

بجید الضراب وجز الرقاب * امام العقاب غداة النزال

بوبیت مسمطدرکه هربیت درت بخش اولوب اوچی بر سجع اوزره مبنی ودربعی بنه قصیده‌نك مبناسی اولان قافیه اوزره کلور (جید) جیمله عنق که بیوندر لفظ قرآنیدر مهمله ایله اولورسه تصحیح تکلفی اقتضا ایدر (ضراب) کسرایله جزبه که قتل بدلی ضرب وقطع وتقدیر وحکم اولنور فارسیده تجیم ایله کزیت دیرلر ترکجه خراجدر (جز) جیمله وشدایله قطعدر (امام) فتحله اولك که قدام کبی پیش معناسنه جهات ستدندرکه ششجهت دخی دینور عربیده بونلردر فوق تحت قدام خلف یمین شمال وفارسیده زبر زیر پیش پس راست چپ وترکیده اوست الت اوك آرد صاغ صول دینور قدام کبی امام دخی دیرلر وخلف کبی وراء دینور وشمال کبی یسار دخی دینور وبودخی قواعد نبویه‌دادیه دندرکه یمین لفظی شان پیغمبریده یاد اولنوب شمال دخی ذکر اولنمق لازم کلدکده تسویهٔ طرفین بولنمغه اهتمام ایچون یمیندن دون اولان شمال دینمیوب یمین آخرویانی تعبیریله اداولنه زیرا اصحاب یمین ایله اصحاب شمال میانده فرق جلی قرآنی اولمغله اصحاب میمنه واصحاب مشئمه بری برینه

مناقض واخس طرفین دخی شمال اولدیغی جهتدن تأدب تأدیه شرائط دینیه دندردید یلر (عقاب) ضمله بیوك سنجاق علم كبیر كبی (نزال) كسر نونله در محل حربده ایكی عسكر نزول ایلمك و بو لفظله نزل شهدایه ایما اولنور كه (اللهم انی اسئلك نزل الشهداء) براثرلك اولیدر (نزل) فی الاصل قری الضیف یعنی مهمان نزلنده اكا عرض اولنان طعامدر دعاده مرادهما یون وعد الهی اولوب عند الله شهداء الله ایچون اعداد واناره انكله اكرام اولنان اجر وثوابدر كه آیتده دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) الی آخر الآی (والله ذو فضل عظیم) تمامنه دك وارد اولان اوصافلری ملاحظه بیوریله یعنی بویله شجاعتكاران ایله وارلدقده بو ایكی صورتك برندن خالی اولمازیا هر بر كس فك رقبه ایچون كندی نفسندن مال فدا ایدر و یا علم نبوی پیشكاهنده بعد النزول ضرب رقاب یعنی بیونلری اوریلور (ترجمه) اخذ جزیه اولنور یا اولنور ضرب رقاب * بوله درعادت حضور رایه ده فی ای تحال

تكید الكذوب وتخزی الهیوب * وتروی الكعوب دماء القزال

(تخزی) رسوای ایدر (هیوب) هیبتدن فحله بددل قسوت قلب اهلی (تروی) افعالدن قانددر دیمكدر (كعوب) ضمله كعبك جمعیدر طوپقلر معناسنه (ترجمه) كید كاذب ایلیوب بددللری رسوای ایدوب * حرب ایچنده خون اعدالی ایدرلر پایمال نطق اخر

شربت بامر لا یطاق حفیظة * حیاء واخوان الحافظ قلیل

بو شعر صفینده عبد العزیز بن الحرثك ایلدیكی خیره شنادر (حفیظه) غضب وغیرت (حفاظ) كسر ایله غیرت كه ایكیسی بر ماده دندر (ترجمه) نفسكی ایتدك فدا طاقت محال اولان ایشه * سن حیا ایتدك ولی مردان غیرت بلك قلیل

جزاك آله الناس خیرا فقد وفت * یداك بفضل ما هناك جزیل

(ترجمه) حق جزا خیر ایله ایده مكافاتك سنك * كاد یكی مقدار الكدن ایلدك فضل جزیل (نطق دیكر)

الا ایها الموت الذی لیس تاركی * ارحنی فقد افنیت كل خلیل

(ارحنی) بكا راحت ویردیمك كه افعالدندر یعنی ای موت برمقدار بكا مساعده ایله لكن مساعده بی محضا حیاتات فنا ایچون طلب كاردكام بلكه حقه عبادت ایچون طالبمكه اثرده دخی ارحنی یا بلال وارد اولدی یعنی ای بلال اذان وقتی ادا ایله كه

مشغلهٔ سوادین نمازایله استراحت ایده‌یم دیمکدر یاخود چونکه احبابم فانی اولدیلر ای ملک الموت بنم روحمی قبض ایله که انلرلـه کدار فراقدن خلاص بولوب راحت اوله‌یم که موت الفجأة راحة وارد اولدی (ترجمه) سن بنی تارکـدکلسین بوفساده‌ای اجل * ویر بکا راحت کـه کتدی چون بقایه هر خلیل

ارالـه مضرابالذین احبهم * کانك تنحو نحوهم بدلیل

(تنحو) قصد ایدرسین (نحو) قصد معناسنه کلدیکی کبی طرف وسمت معناسنه دخی کلورکه بوایکی بیت معروف ایله بش معناسنی ضبط ایلدیلر * نحونا نحو دارك یاحبیبی * اقیناغو الف من رقیب * مریضون هم نحو الکلاب * تمنوا منك نحوا من شراب (ترجمه) کوررسکه ایلدلـه احبابمه بر برضرر * انلره کویا اولورسین راه عقبایه دلیل (منقبه) صفین محاربه سنده عماربن یاسر حضرت مرتضایه نصرتله مقاتله اوزره ایکن ناکاه عمار تقتلك الفئة الباغیه حدیث شریفنده مرکوز اولان معجزه ظاهر اولوب عمار شهید اولدقده عمروبن عاص معاویه‌یه دیدیکه عمار ایله معاویه فوت اولدیلر معاویه حادثه‌دن پرسان اولدقده شهادت عماری اخبار ایلدی اندن موت معاویه‌یی موجب ندر یاعمر دیونه سؤال ایلدکده حدیث شریفی روایت ایدوب طائفهٔ باغیهٔ خاطئه‌سی قتل ایدر ای عمار دیو بیوردیلرسنك عسکرکدن بری واروب قتل ایلدی دیدی معاویه جوابنده فئهٔ باغیه انی قتلك محلنه کتورنلردر یعنی علی جنابنی مراد ایلدی اول زمانده عمرو دیدیکه ظاهر بودرکه بوجوابه نظرله حضرت حمزه‌یی دخی احدده وحشی قتل ایلدی پیغمبر قتل ایلدی زیرا غزایه آنی کتورن انلردر دیدی عمارلـه نمازینی حضرت مرتضی عسکریله ادا ایدوب دفن ایلدی

(نطق دیکر) وکائن ترکنا فی دمشق واهلها * من اشمط موتور وشمطاء ثاکل

(کائن) کاهن وزننده درخبریهٔ استفهامیه درکم کبی وبو لفظده کاین فتحه لروکسر تحتیهٔ مشدده ایله لغت مشهوره درووزن متقدمی ترجیحه سبب وزن شعردر (دمشق) بلاد شامك قصبه سیدردمشاق بن کنعان بنا ایلمکله سبب تسمیه اولمشدر (اشمط) قرجل که دومویدر (شمطاء) انك مؤنثیدر (موتور) وتردن اولوب بالکز ودخی اسکی وقرق نسنه‌یه دینور (ثاکل) اولادی ایچون اغلیان خاتون لکن اندن لازم کلان یالکز معناسنه که رفیقی اولمیه (ترجمه) ایلدك اهل دمشقك ترکـیلرا کثرین * کهل وپیری یالکز قالدی نساایله رجال

وغانية صاد الرماح حليلها * واضحت بعيد اليوم احدى الارامل
(واو) بمعنى رب (غانيه) حسنی سببیله عارضی اولان حلی وآرایشدن استغنا
ایدن ویازوجیله قانعه اولان ویاخود والدینی منزلیله غیریدن مستغنیه اولان
خاتوندر (حلیل) مهمله ایله زوجدر اعجامی دخی تصحیح اولنور (ارامل)
ارمله نك جمعی طول عورت که زوجی اولمیه بیوه زن معناسنه (احدی) واحدك
مؤنثیدرکویا هر بری معناسنی افاده ایچون ایراد اولنمش اوله (ترجمه) نیجه
نسوانك رجالن آلدی صیاد رماح * قالدی بوندن صکره شام غمده زنلر
بی حلال

وتبكي على بعل لها راح غازيا * وليس الى يوم الحساب بقافل
(بعل) زوج (راح) بونده مطلقا ذهب معناسنه در رواح وصباح معنالری ملحوظ
دکلدر (غازی) دشمنی قتله کیدن کمسنه (قافل) قفول وعودت ایدن کشی
(ترجمه) ارلری کتدکده حربه ایتدیلر انلر بکا * اوله رستاخیزه دك انلر قفول
ایتمك محال

ونحن اناس لا تصيد رماحنا * اذا ما طعنا القوم غير المقاتل
(اناس) ناس معناسنه درکه قریبا لا تأنس بانسان بیتنده حرف بونده کاسه
کرکدر ان شاء الله تعالى (اذا) بر اسمدرکه مستقبله دلالت ایدر ظرفدر وجمله یه
اضافت اولنور کلمهٔ مجازاتدر (ما) زائده (طعنا) ماضینك متكلم مع الغیری (غیر)
تصید فعلنك مفعولی (مقاتل) جنك ایدن کمسنه وموحده ایله دخی نسخه در
(ترجمه) بزاو صیادزکه صیدایتمز بزم مزراغمز * قومه ضرب ایتسك دخی اوله
مکر اهل قتال

المسمیم (مناجاة) سمطیه

الف یا سامع الدعاء * ویا رافع السماء

ویا دائم البقاء * ویا واسع العطاء

لذی الفاقة العدیم

بو تسمیط مخمسك هر برفقره سی بر حرفده اولوب بنه آخر هر بندی میمدر (سامع)
دیکلیجی وایشیدیجی دیمکدر حق تعالى ده بزم معلومز اولان کیفیت محال
اولمغله برکمسنه بر امری استماعندن نتیجه سی اولان قبول مراد اولنور قابل
الدعاء معناسنه در (فائده) حق تعالى سامع الدعاءدر دیمکله هر بار لفظ وصوت

مسموع اوله دعا اولنمق کرکدر ظن اولنمیه (یعلم ما تسرون وما تعلنون * ویعلم سرهم ونجویهم) وعلیم بذات الصدور) کریمه لری شهادت وسائر آثار دخی دلالت ایدرکه درکاه احدیته التجانك کرنا کون طریقی واردر مقصود التجادر ظاهرده رفع ید وکلمات نیازتکاملیله رجامند اولمق محلیله مسنون اولمقدن قطع نظر لسان حالله بعض مقاصدده عرض حال ودرونی ارتباط اولادرو بو صورتده دوام دخی ممکندرکه صوفیه بو حالتك ملکه اولمسنه (المرء فی صلاة ما انتظرها) اثر معتبری سر نجه صلاة دائمیه دیرلرو بو مألده أئمهٔ اثنا عشردن امام محمد جواد ابن الامام علی الرضا بیورمشلرکه اعضا وجوارحی کلفت عمل ایله اتعاب ایلمکدن زیاده توجه درونی ابلغ وقبوله اقربدر که ریا وسمعه دن عاریدر اشته بو سببدن خواجکان صوفیه اصلاح دل اصلاح اخلاقدن اولادر دیو تقدیم ایلدیلرکه تصفیه تزکیه دن اقدم اولور (ع) میبرند ازره پنهان بحرم قافله را) نشیده سنجه اسهل طرق اولدیغندن قطع نظر سلطان اعضا اولان قلبك صلاحی (صلح الجسد کله) سرینك رعایای جوارحده دخی موجب حصولی اولوردیدیلر روح الله ارواحهم (فاقه) فقردرکه فارسیده درویشلکدر بونده مراد ظاهری وصوری اولور (عدیم) معدم معناسنه اولور و بو فقراندهوا ولرترکی ایله وزنه استقامت زیاده اولور (ترجمه) ای سامع حرف دعا * وی رافع سقف سما * ای مالك الملك بقا * وی واسع لطف وعطا * کارا یلدی فقر عدیم

باء   ویا عالم الغیوب * ویا غافر الذنوب

ویا ساتر العیوب * ویا کاشف الکروب

عن المرهق الکظیم

(غیوب) ممکن الاطلاع وقابل الوقوف اولمیان امورکه غیبك جمعیدر قوت قدسیه ایله وقوف ممکن اولمیوب انجق طرف حقدن اعلامه موقوف اولان احوال بشدرکه مغیبات خمسه تعبیر اولنور (ان الله عنده علم الساعة) کریمه سی آخر سورهٔ لقمانه دك بو بنج امری جمع ایدر قیامت کونتك زمانی وبغمور نازل اولنورمی ورحمده اولان جنین حالی ویارینکی کون حاصل مکسوب ندر ونفس متنفسه نه محلده انفاس معدوده سین تکمیل ایدوب فوت اولور بونلره علام الغیوبدن غیری فرد دانا اولمدیغی حدیث صحیح ایله دخی صور تمادر (کروب) وزن ومعناده غموم (مرهق) افعالدن فاعل وزننده در بر کسنه یی امر ناهمواره سوق وترغیب ایدن کشی (کظیم) غضبنی هضم ایدن کسنه

والکاظمین

(والكاظمين الغيظ) كريمه سنه ايما در (ترجمه) اى عالم سر غيوب * وى غافر جرذنوب * اى ساتر شر عيوب * وى كاشف ضر كروب * لطفك اومار عبد كظيم

ثاء ويا فائق الصفات * ويا مخرج النبات

ويا جامع الشتات * ويا منشئ الرفات

من الاعظم الرميم

(فائق) فضيلتده نهايت تامه بولان ذات صفات جمعدر مفردى صفت بر نسنه نك حالتى وحليه سيدر بونده صاحب الصفات الفايقه ديمكدر حق تعالى نك صفات ثبوتيه سى بديدر ١ حيات ٢ ارادت ٣ علم ٤ سمع ٥ بصر ٦ قدرت ٧ كلام (شتات) فتحه له دريريشانلق تفرق معناسنه مصدردر (رفات) ضمله درقريلوب اوفاقلنان صمان وغيرى (اعظم) جمع قلتدر مفردى عظم كولك كه استخوان ديرلر (رميم) اوفاقلنمش (ترجمه) اى صاحب والاصفات * وى مخرج حب ونبات * اى جامع شمل شتات * امرك ايله بولور حيات * هر پارهٔ عظم رميم

ثاء ويا منزل الغياث * من الدلج الحثاث

على الحزن والدماث * الى الجوع الغراث

من الهزم الرزوم

(غياث) كسر معجمه ايله غيثك جمعيدر يغموردر (دلج) ضم مهمله ايله دالجك جمعيدر صويى در يادن الان بولوت (حثاث) مهمله ايله حثيثك جمعيدر عجول وحريص ديمكدر (دماث) دمثك جمعيد رقوملى يومشق يردر حزنك ضديدر (جوع) سكرورتنده جايعك جمعيدر آجلر ديمكدر (غراث) معجمه ايله غرثك جمعيدر صفت اولور ايكيسى برمعنايه در (هزم) هزيمتندر كه رعد صد اسيدر سحاب هزيم شمانه لى بولوت آكن بونده صمش يعنى منهزم (رزوم) تقديم مهمله مضمومه ايله درجع اولمق رزمدندر كه كولك كورلمكدر (ترجمه) اى منزل ماء غياث * ابر سيهدن انبعاث * كلسون زمينه انبثاث * سير اولور انكله غراث * خلقه اولور لطفك عميم

جيم ويا خالق البروج * سماء بلا فروج

مع الليل ذى الولوج * على الضوء ذى البلوج

يغشى سنا النجوم

(بروج) سابقا دخى يازلديغى اوزره بروجك فلكى فلك ثوابتدر منطقة البروج دخى دينور اجزاسى اون ايكى قسم وهر برينه برج دينوب اول بر وجده جمع اولان كواكبك هيا كل واشكالنه مناسب بر نامله شهرت بولمشدركه بونلردر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله ميزان عقرب قوس جدى دلو حوت (فروج) فرجه نك جمعيدر برمقلر وسائر شيلر آرالرى (بلوج) ظاهر وروشن اولمق (يغشى) اورتروبورر ستر ايدر (سنا) قصر يله روشن وضيا (نجوم) كواكب كه بونده عموما يلدزلر مراددر جمله سى ثابتاتدر فقط سياره اولنلر يديدر بو بيت ايله مضبوطدر (زحل شرى مريخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار) (ترجمه) اى خالق جمله بروج * ايدن سمايى بى فروج * ايتدك شبى روزه ولوج * قيلدك ضياسين بربلوج * ضوء نجوم اولوب عديم

حاء ويا فالق الصباح * ويا فاتح النجاح

ويا مرسل الرياح * بكور رامع الرواح

فينشأن بالغيوم

(فالق) شق ايديجى (نجاح) ظفر (رياح) ريحك جمعى روزكاركه يل دينور ساكن ايكن هوا دير لر صيغه جمله خبر مراد اولنور مفردى شردن كنايت اولور (فائده) مهب رياح درتدر ١ مشرق كه صبا اندن هبوب ايدر قبله ديدكلرى روزكاردر ومقابلى ٢ مغرب كه دبوراندن وزان اولور يلدز تعبير اولنان يلدر واوچنجى جنوبدركه قبله يه توجه ايدن كمسنه نك طرف يمينيدر اندن لودوس اسر اننك مقابلى ٤ شمالدركه مسع ونسع دخى نامل ندندر پويرازاندن كلور وبورياح اربعه نك دخى هر برى ميانته نكباء تسميه ايلمشلر در فتح ومد ايله درسمت معتاددن عدول ايلديكى ايچوندر پس صبا ايله جنوب بيننده اولان نكبايه ازيب ديرلر كشلمه در وصبا ايله شمال ميانتده اولان نكبايه صائبه ونكيبا دينور تصغيردن تكبير مراد اولنور زيرا صائبه بى غايت بارد عد ايدرلر كون طوغيسيدر وشمال ايله دبور بيننده اولانه قره دينور فتح وشد ايله دركه ازيبك مقابله سنده امز غلطى قره يلدر جربيا دخى اسما سندندر ودبور ايله جنوب بيننده اولان نكبايه هيف ديرلر باطى قره يلدر حاره در پس جمله سى سكز اولور بونلردر

(بکور) صباحلق معناسنه مصدردر (رواح) زوالدن صکره ذهابدر بر نشیء احداث وتربیه ایدردیمکدر آخرنده نون خفیفه تأکید ایچوندر (غیوم) غیمك جمعیدر بولوتدر (ترجمه) ای فالق نور صباح * وی فاتح باب نجاح * ای مرسل روح ریاح * وقت سحر وقت رواح * پیدا ایدرابری نسیم

خاء	ویا مرسی الرواسخ * اوتادها الشوامخ
	فی ارضها السوائخ * اطوادها البوازخ

من صنعة القدیم

(مرسی) افعالدن فاعلدر مقیم ایدیجی که مرسی سفینه قائم اولدیغی یرتر بجه اسکله در فارسیده سنار وشنار دخی دینور (رواسخ) راسخه نك جمعیدر متین نسنه لرکه مراد ارضین سبعدر (اوتاد) مفردی وتد میخدرکه اکسری دیرلر (شوامخ) شامخات یعنی عالیات معناسنه که بوکسك طاغلر مراددرکه (والجبال اوتادا) دلالتیله ارضك حرکتنی تسکین ایلمك جبال ایله واقعدر (مهمه) اولیاء الله ایچنده اوتاددر تدر قرقلرابدالدرکه یرینه بدل قویوب کندی کیدرویدیلر ابراردر واوچلر نقبادرکه بری قطبدر غوث دخی دیرلر کرلئ قلب ملك وکرکسه قدم پیغمبر اوزره اولسون اولیاء الله واردر وطبقه لر ایله مراتب صاحبلریدرور وروایات مختلفه ایله حقلرنده حدیث شریفلر واردر ثابتلردر تفصیل حاللری کتب احادیث وکتب تصوفده موجوددر وکرامتلرینی تحقیق ایلمك عقائد مزدن اولدیغی متفقدر (ولقد کرمنا بنی آدم) مفهومندن معلوم اولان انواع تکریم وتعظیمك برنوعی دخی خوارق انلرك یدلرنده ظهور ایلمکدر وحقدر (ارض) یدی

قات اولوب مكانمز اولان طبقه نك اسمی ومكاد ركه ترابدر ايكنجی آهنين در تامی جلده اوجنجی غرقه در دنجی جد باء بشنجی قلتاء سادسه سجين سابعه عجيب ايله تسميه اولنمشلردر (سوانخ) سانخه نك جمعيدر متين ديمكدر وهر شيئك اساسيدر (اطواد) طودك جمعيدر جبال عظيمه ديمكدر (بوازخ) جمعدر مفردی بازخه درصفت كاشفه درعاليه معناسنه (ترجمه) وير نهر امره سن رسوخ * اونادی هر كوه شموخ * قيلدك زمينی بی فسوخ * اولدی جبال اكه شيوخ * باحكمت صنع قديم

دال ويا هادی الرشاد * ويا ملهم السداد

ويا رازق العباد * ويا محيی البلاد

ويا فارج الغموم

(رشاد) طريق مستقيمی بولمق (سداد) استقامت وصواب (فارج) دافع غم (ترجمه) ای هادئ راه رشاد * وی ملهم كارسداد * ای رازق جمله عباد * وی زنده ساز هر بلاد * كتسون كرم قيل غم وبيم

ذال ويا من به اعوذ * ويا من به الوذ

ومن حكمه النفوذ * فما عنه لی شذوذ

تباركت من حليم

(اعوذ) (الوذ) كبی مضارع متكلم صيغنورم ملاذمسين ديمك (نفوذ) حكمك تأثير ايدوب اثری ظاهر اولمق (شذوذ) يالكز قالمق مصدردر (ترجمه) بو بنده يه بابك معاذ * فضلك دخی هردم ملاذ * حكمك بولور دائم نفاذ * لطفك دكلدر باكه شاذ * سنسين علی بارى حليم

راء ويا مطلق الاسير * ويا جابر الكسير

ويا مغنی الفقير * ويا غاذی الصغير

ويا شافی السقيم

(مطلق) افعالدن فاعلدر (جابر) جبرايدیجی يعنی ياپيجی (كسير) قرلمش نسنه (غاذی) ذال ايله غذا ايدیجی رازق كبی (صغير) ايراد ايلديكی كسب وكاره قادر دكل وطريقنی دخی بيلمز جملهٔ حالاتنده آخره محتاج اولديغی ايچوندر (ترجمه) ای دافع قيد اسير * وی جابر قلب كسير * ای مغنیء مرد فقير * روزی ده طفل صغير * سنسين شفا بخش سقيم

زای　　ویامن به اعتزازی * ویامن به احترازی

من الذل والمخازی * والآفات والمرازی

اعذنی من الهموم

(اعتزاز) افتعال وزننده عزیز اولمق (مخازی) مخجمه ایله مخزانك جمعیدر مصدر میمیدر خزی معناسنه که رسوا اولمقدر (مرازی) جمعدر مفردی مرزئه رزیئه کبی مصیبتدر (اعذ) فتح وکسر ایله اعاذه دن امردر حفظ ایله دیمکدر (ترجمه) ای عزتك درگاهی باز * فیضکله بنده احتراز * ذلدن امان ای چاره ساز * سندن بودر یارب نیاز * آفات ایله قیلمه الیم

س　　ومن جنة وانس * لذكر المعاد منس

للقلب عنه مقس * ومن شر غی نفس

وشیطانها الرجیم

(جنه) کسر ایله درجر ایله الهموم اوزره معطوفدر بو فقره سورهٔ ناسده (من الجنة والناس) کریمه سنی مشعردر (ذکر) ضمله تذکر وفکر در (معاد) فتحله روز رستاخیزدر (منس) ضمله دراصلنده افعالدن فاعلدر منسیدر ساکنین اجتماعی دفع ایچون آخری ساقطدر تنوین وسط کلمه ده در (مقس) وزن سابق اوزره قسوت ویریجی که نسیان ذکردن کاور (فویل للقاسیة قلوبهم عن ذکر الله) (رجیم) مرجوم وملعون دیمکدر (ترجمه) دور اوله یارب جن وناس * ایتدرمیه حشر التماس * قسوتله ایدر التباس * کیم غی نفس اولدی اساس * هم شر شیطان رجیم

شین　　ویا منزل المعاش * على الناس والمواشی

والافراخ فی العشاش * من الطعم والریاش

تقدست من علیم

(معاش) معادله ضدیدر امور دنیویه دن مأکولات ومشروبات وبالجمله حیات بدنیه نك لوازمی اولان اموردن عبارتدر مواشی ماشیه نك جمعیدر چارپا مراددر (افراخ) فتحله جمعدر مفردی فرخ اهمال وسط ایله قوش یاوریسی (عشاش) کسر مهمله ایله عشه نك جمعیدر یووه که لانه وآشیانه معناسنه در لكن وضعی شاخ اوزره اولان لانه در طاغده مودیوارده اولان وکردر آخری نونله وکن دخی لغتدر برده اولورسه افحوص وادحی دینور (طعم) ضمله غدا (ریاش) کسر ایله

لباس فاخر (تقدست) من الازل الى الابد با كسين ديمكدر (ترجمه) اى
منزل فيض معاش * حيوان وانسه رشحه پاش * هر نفسه ويردك رزقى آش *
ايدرتناول بى تلاش * اى رب قدوس عليم

صاد ويامالك النواصى * للمطيعات والعواصى

فماعنه من مناص * للعبد ولا خلاص

لماض ولا مقيم

(نواصى) ناصيه نك جمعيدر ناصيه آلن صاچى كه مطلقا مالكيتدن كنايتدر
(يوم يؤخذ بالنوصى والاقدام) كريمه سنده ظاهردر (عواصى) عاصيه نك جمع
مكسريدر (مطيعات النفوس وعاصياتها) تقديرنده در (مناص) مفر وملجاء
وملاذ معناسنه (ولات حين مناص) لفظ كريمنده كلمشدر ولا خلاص فقرهٔ سابقه
دلالتيله من مناص ولا من خلاص ديمكدر (ماضى) سالف مفقود
(مقيم) خلف موجود (ترجمه) اى مالك دانى وقاص * جمله عبادك عام
وخاص * يوق كمسه يه اندن خلاص * سندن يته سنسين مناص *
اولسه مسافر كر مقيم

ضاد وياخير مستعاض * لمحض اليقين راض

بماهو عليه فاض * من احكامه المواضى

تعاليت من حكيم

(مستعاض) عوضدن استفعالك مفعولى اولوب النى ورن مقلوبدر طلبكار
عوض اولدقلرى ذات ديمكدر (مواضى) ماضيه نك جمعيدر نافذه معناسنه يعنى
اثرى ظاهر اولان حكملر (ترجمه) اى رب خير مستعاض * شك ايله ويرمه
انقباض * فيضكله باكه وير حياض * احكامكه يوق اعتراض *
اى عالى عادل حكيم

طاء ويامن بنا محيط * وعنا الاذى يميط

ومن ملكه البسيط * ومن عدله القسيط

على البر والاثيم

فقرهٔ اولى (احاط بكل شئ علما) كريمه سنه ايمادر اكرچه بونده تخصيص ايلدى
لكن محيط كلى اوچ نسنه دربرى علمدر وبرى رحمت واوچنجى قلبدركه آيتده (ربنا
وسعت كل شئ رحمة وعلما) وحديثده (يسعنى قلب عبدى المؤمن) بيورلدى

(اذا) فتحله جفا واذیت (بسيط) افعالدن مضارعدر اذایی اماطه وازاله ایدر دیمکدر ایمان شعبه لری که یتمش عدددن زیاده در اعلاسی توحید خدا اوادناسی اماطهٔ اذادرکه زقاقده ملوث محلی تطهیر وسنك راهی دفع کبی (بسیط) مبسوطدر دوشنمش یعنی وسیع دیمکدر بسط قبضك وطیك ضدیدر طی مکان وطی زمان تکریمات اهل اللهدن اولدیغی کبی بسط مکان وزمان دخی خواص خواصدندر (قسیط) مقسط حصه ونصیب ویریجی معناسنه که قسطدندر کسر ایله عدلدر لکن قاسط ایکنجی بابدن اولوب وزن ومعناده عدولدر حقدن روگردان اولمقدرکه بیورلدی (واما القاسطون فكانوا لجهنم حطبا) (ترجمه) ای بزلره علمی محیط * بزدن جفایی هم میط * ملککده لطفکدر بسیط * هب فیض عدلکدر نشیط * اولمقده هم پروائیم

ظاء ویاری اللحوظ * ویاسامع اللفوظ

ویاقاسم الحظوظ * یاحصائه الحفوظ

یعدل من القسوم

(لحوظ) لحظه نك جمعیدر نظر معناسنه یعنی نظر برقدم مراقبه اهلنك حالنه مطلع دیمکدر (لفوظ) لفظك جمعی یعنی هر داعینك مرامنی معطی دیمك (انه سميع الدعاء) ده قبولی مراددر (حظوظ) حظك جمعیدر نصیب معناسنه که قسمتلرینی هرکسه وفا اوزره تقسیم اولمغی تقدیر ایدیجی دیمك اولور (احصا) صایق (حفوظ) فتحله فعول وحفیظ دخی نسخه در یعنی عدلرینی دخی حافظدر دیمکدر (قسوم) ضمله قسمك جمعیدر که افراز حصه ونصیب دیمکدر * وبين الزوجات قسم شرعی دخی بومعنایه درکه تعدیل حصص مراددر (ترجمه) ای واقف رمز لحاظ * وی سامع سر لفاظ * ویر قسمتمده اتعاظ * اعداد ایله قیل احتفاظ * عدلکده در حسن قسیم

عین ویامن هو السميع * ومن عرشه الرفيع

ومن خلقه البديع * ومن جاره المنيع

من الظالم الغشوم

(بديع) جديد (في خلق جديد) کریمه سنه ایمادر (جار) همسایه وبونده تقرب صاحبی (منیع) عالی ومحفوظ که ظالمك الی یتمز (غشوم) فتح معجمه ایله درستمکار (ترجمه) ای عالم السر سميع * کرسی وعرشکدر رفیع * وی موجد صنع بدیع

قربنله جار کدر منیع * ابرشمیه دست ظلوم

غین ویامن حبافاسبغ * وماقد حباوسوغ

ویامن کفی وبلغ * بماقد کفی وافرغ

من منه العظیم

(حبا) مهمله وموحده ایله ماضیدر عطا ایلدی دیمکدر (اسبغ) افعالدن ماضیدر اتمام ایلدی دیمک اسباغ الوضوء معروفدر (سوّغ) تفعیلدن ماضیدر قاندردی وخوشکوار ایلدی (منّ) عطا (ترجمه) لطف ایدرشیرین دماغ * بوقدر عطا که هیچ بساغ * سندن کفایتله بلاغ * ویردی دله ذکرك فراغ * منت دخی فضل عظیم

فاء ویا ملجأ الضعیف * ویامفزع اللهیف

تبارکت من لطیف * رحیم بنا رؤف

خبیر بنا کریم

(مفزع) اعانت امید اولنان یر ملجأ کبی واحد وجمع وتذکیر وتأنیثلری یکساندر (لهیف) تاسه لی اندوهناك محزون دیمك (رؤف) محبتلی مهربان دیمك اسماء حسنادندر حقه اطلاقده نتیجهٔ محبت اولان لطف واحسان ورحمت صاحبی دیمك اولور (خبیر) دانا وواقف (ترجمه) ای ملجأ عبد ضعیف * سنسین ملاذ هر لهیف * رحمك بکا اولسون الیف * عالیسین ای رب لطیف * حالم بیلورسین ای کریم

قاف ویامن قضی بحق * علی نفس کل خلق

وفاتا بکل افق * فما ینفع التوقی

من الموت والحتوم

(وفات) موت کلوب اولمك (افق) ضمه لرله کوکك کناری طرف السما معناسنه لکن بونده وزن ایچون وسطی ساکندر ومطلقا طرف هر نه طرف اولسه اولسون موتدن خلاص بوقدر دیمك مراد ایدر (توقی) وقایه دن تفعل وزننده مصدردر صاقنمق اتقا کبی (حتوم) ضم مهمله ایله حتمك جمعی موت معناسنه که آیهٔ کریمه ده (وکان علی ربك حتما مقضیا) وارد اولدیغی اوزره (کل نفس ذائقة الموت وکل من علیها فان) کبی آیات کرام ایله حکم مقضی اولمشدر (ترجمه) ای قاضیء احکام حق * خلق الدی حکمکدن سبق * موت ایلدی هر بابی دق *

صاقنمه امر حقه بق * موته علاج ایتمز حکیم

کاف	ترانی ولا اراك * ولارب لی سواك
	فقدنی الی هداك * ولا تغشنی رداك

بتوفیقك العصوم

(قد) ضمله قیاده دن امر در چك دیمكدر (لا تغش) افعالدن نهر حاضر در اورتوب ستر ایتمه دیمكدر (ردا) فتحله هلاك كه حربی دیمشدر (یا خاطب الدنیا الدنیة انها شرك الردا) (عصوم) فتحله عصمتدن فعول وزننده عاصم یعنی مبالغه ایله حافظ دیمك (ترجمه) كورمم سنی ای ذات پاك * ذاتك كورربی انفكاك * نورك ایله قیل تابناك * غشی ایلیوب قیلمه هلاك * توفیقكی ایله عصیم

لام	ویامعدن الجلال * ذاالعز والجمال
	وذاالكید والمحال * وذاالجدو الفعال

وذاالفخر والملوم

(معدن) كسمر دالله كان كه یرده حاصل اولان اشیاء سبعه در هفت كنجینه دیرلر بو بیت ایله مضبوطدر * یدی معدن كه نامی هر برینك تركیجه بودر * برنج آلتون كمش باقر قلای قورشون دمور دیرلر * وفلزات تسعه مذكورلر ایله جیوه وتوج دخی عداولنوب طقوزی بومصرعه مربوطدر (ع) زرشبه زیبق مس آهن سیم روی ارزیز سرب فالدیكه حق تعالی یه اطلاقده معدن استعاره اولنمشدر (محال) كسمر ایله عقوبت وعذاب (فعال) فتحله كرم وكسر ایله جمعدر مفردی فعل اسمدر (فخر) شرف وفضلدر (ملوم) فتحله لومدن مفعولدر ملامت اولنمش دیمكدر مذموم كبی (تعالیت من رحیم) دخی نسخه در (ترجمه) ای معدن عز وجلال * وی صاحب لطف وجمال * كید وكدر فضل وكمال * هب ماسوا توحیده دال * ای فیض احسانی عمیم

میم	اجرنی من الجحیم * ومن هولها العظیم
	ومن عیشها الذمیم * ومن حرها المقیم

ومن مائها الحمیم

(اجر) فتح وكسر جیمله افعال بابندن مصدر اولان اجاره ماده سندن امر دركه بومفهومده اثرده (اللهم اجرنی من النار) كلمشدر (هول) خوف شدید دركه دعاده (اعددت لكل هول لا اله الا الله) دیدیلر (ذمیم) بمعنی مذمومدر (حمیم) حار

دیمکدر وصدیق حمیم حرارتلی محبت صاحبی دوستدر (ترجمه) یارب بعید اولسون جحیم * کوسترمه انده خوف وبیم * الفت انکله یلن الیم * هم شدت حری مقیم * صوبی کدرنالڈ حمیم

نون واصحبنی القرآن * واسکنی الجنان

وزوجنی الحسان * وناولنی الامان

الی الجنة النعیم

(اصحب) افعالدن امردر یاروندیم قیل دیمکدر (اسکنی) دخی امردر نونی نون وقایه ده ادغام اولنمش (حسان) حسنات کبی حسنه نك جمعیدرکه (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة) کریمه سنده زوجة حسنة ایله دخی تفسیر اولنمشدر (امان) امنیتدر وخوفك ضدیدر عددی اسم شریف نبوی عددیله ٩٢ یکسان اولمغله مآلده اول سلطان پیغمبرانك بن نواله جش بزم جنانی قیل دیمك مراد اولنمق بعید اولمز (ترجمه) قرآنی ایله همزبان * بولم بهشت ایچره مکان جفتم اوله حور حسان * سیراب فیض ایت الامان * مأواده قیل یارب مقیم

واو الی نعمة ولهو * بغیر استماع لغو

ولا باعتذار شکو * ولا باذکار شجو

سقیم ولا کلیم

(الی الجنة النعیم) فقره سنده اولان اجمالی بوبند تفصیل ایدر (لهو) ضمیله عطای مطلق معناسنه در فتحله لعب که مشهوردر بازی دینور اوبوندر (انما الحیاة الدنیا لعب ولهو) لکن بونده یا جماعدن کنایه ویا مطلقا شغل مراددرکه نعمتك وجودیله تلذذدن دور اولمقده صغا یوقدر مثلا تمش ایکی فرقه ده کشف جمال وعرض وصال نعمتنی منکر اولنلر دخول جنان ایله شرفیاب اولسه لر دخی انلر دولت رؤیت دیداردن ممنوع ومحروم اولسه لر کرکدر پس نعم متنوعه موجوده ولکن حرمانلری ایچون اول نعمت انلر حقنده مفقوده در دیدیلر قالدیکه اثرده واقع (الهوا والعبوا فانی اکره ان یری فی دینکم غلظة) حدیثی که مطلب بن عبدالله روایتیله تخریج اولنمشدر کولوب اوینامق شرعه مطابق انبساط وابناء جنسله لطائف ونکات مکالمه سی اوزره اختلاط مرغوب وخلافی که غلظت وانقباض وتعنت وتمرد وعناددر انك ترکی مغبوب اولمسنی بیاندرکه اثردیگرده (المؤمن دعب لعب) وقوعی شهادتیله مزاح ظرفا ممدوح ومعتبر اولدیغی بیمراددر

(لغو) بیهوده گفتار در ایت کریمه ده (لا لغو فیها ولا تأثیم) واقع اولوب لغو تأثیمه قسیم قیلندیغی دلالت ایدر که دنیاده اولسه دخی بلااثم اولان لطائفه محمول اوله (لا تسمع فیها لاغیة) دخی لغو ایله تفسیر اولنمشدر اوصاف جنت واحوال اهل جنتدندر (شکو) شکایت (اذکار) کسر وشد مهمله ایله ذکر ماده سندن افتعال کبی مصدر در که قلب وادغام اولنمشدر خاطره کلمك اکتی (شجو) غم وهم که شعرده (ع) شجو حساده وغیظ عداه * کلمشدر (سقیم) خسته (کلیم) مجروحدر (ترجمه) اول نعمت ذوق ولهو * مسموع دکل انده لغو کلمز لسانه عذر شکو * یاد اولمز انده شجو وسهو * یوق انده مجروح وسقیم

هاء الی المنظر النزیه * الذی لا لغوب فیه

هنیئا لساکنیه * فطوبی لعامریه

ذوی المدخل الکریم

(منظر) اسم مکان نظرگاه دیمك (نزیه) نون ایله فعیل وزننده پالئوناسدن خالی وقصوردن عاری (لغوب) ضمله زحمت ومشقت که لفظ کریمده (وما مسنا من لغوب) کلمشدر (هنیئا) هنیء که فتحله ویا کسر ایله وهناءت کبی ظرافت وزننده مصدرلر در هضم اولمق معناسنه دریشنجی بابدن هنؤ یهنؤ ماضی ومضارع عیدر مهموزده بوماده نك نظیری یوقدر واوچنجی بابدن هناء برکسنه یی بسلادی معناسنه در ولفظ مزبور بوماده دن فعیل وزننده سهولتله هضم طعام ویا آخر امر دخی مراد اولور آیت کریمه ده (کلوه هنیئا) هضم سهل صاحبی اولدیغی حالده انی اکل ایدیك دیمك اولور دیدیلر مریء دخی هضمده انك مثلیدر بونده ساکنلره سهولت سکونت قصد اولنور (طوبی) طیبدندر خوشا دیمکدر حرف الالفده دخی مذکوردر بخت ودولت معناسنه فعلی وزننده یاسی واوه مقلوبدر زیرا ماقبلی مضمومدر یا ایله طوبیك جائزدکلدر (عامریه) عمارتنه سعی ایدنلر که اصلی عامرین در بهشتك عمرانی عبادت ایله اولور (ذوی) عامرینه صفت (مدخل) اولك وثالثك فتحیله مصدر میمی واسم مکان دخی اولور واولك ضمی وثالثك فتحیله اولورسه ادخال که داخل قیلمق وداخل اولمش معناسنه دخی کاور وبونده ایکیسی دخی صحت بولور (ترجمه) اول منظر پاك ونزیه * یوق انده هیچ امر کریه * ساکنلری جمله نبیه * ابادایدن اولدی وجیه * اهل کرامتدر مقیم

لا فی منزل تعالا * بالحسن قد تلالا

بالنور قد توالا * تلقی به الجلالا

من سيد رحيم

(تلالا) تعالا اوزننده ماضيدر شعشعه وشعله اظهار ايلدى ديمك (توالا) وزن مز بورا وزره پيدر پى اولدى (جلال) جلالت وعلوشاندر اول نور سببيله علوشانه لقا يعنى ملاقاة ايدر (سيد رحيم) حق تعالى در (السيد هو الله) حديث شريفيله اطلاقى جائزدر ديديلر لكن بونده (قد حف بالنسيم) نسخه سى دخى خوشدر كه هر طرفى رياح طيبه ايله مملوو محفوف ديمكدر (ترجمه) اول منزل فوق العلا هر شعله سى عينه جلا * نور ايله بولمش اعتلا * عزتله قول انده اولا * دل نفحه بيراى نسيم

باء الى الفرش الوطى * الى الملبس البهى

الى المطعم الشهى * الى المشرب الهنى

من السلسل الختيم

(مفرش) بستر كه دوشمه ديرلر (وطى) فعيل وزننده بومشق (ملبس) لباس (بهى) بهادن فعيل وزننده حسن ديمكدر (مطعم) طعام (شهى) اشتها اوريجى ديمكدر رسابقلر وزنى اوزره در (مشرب) شراب كه نوش اولنمق ممكن اولان هر مايع شئ (سلسل) سلسال كبى لذت واطافتندن ناشى حلقومده ثقلت ويرمز (ختيم) مختوم كه آيت كريمه ده (يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك) وارد اولديغنه ايما وسلسلدن مرادى رحيق ايديكنى اشراب وانهادر (ترجمه) اول بستر شاهنشهى * اول حلهٔ نرم بهى * اول نعمت انفس شهى اول شربت صافى كهى * بذل اوله باجام ختيم (نظم طلاسم)

ثلاث عصى صففت بعد خاتم * على رأسها مثل السنان المقوم

(عصى) مهمله لرك كسره لرى وآخر ينك شدّيله عصانك جمعيدر الفلرمراددر (سنان) مزراق (مقوّم) تفعيلدن مفعولدر مستقيم كه طوغرى ديمكدر برعصا كبى الف دخى سطح صورتنده اوزينه وضع اولنه يعنى برخاتم عقبنده اوچ الف كه صف كبى برابر يازيله وانلرك اوزرنده مزراق كبى برطوغرى راده دخى اوله ديمكدر بونده خاتمك متعدد شكلى كورلمشدر كه برى معروف مهر سليمانى

التى كوشه ليدر و برى دخى بوصورتنده در

راويسى ابو الحسن الشيخ الشاذلى خطيله كوردم ديو دعوا ايدر شارح قاضيمير حسين دير كه خاتمدن مراد برحلقهٔ مدوره در كه ○ بعض قلمده

صورت صفردر وبری دخی بنج کوشه که زوایای خمس ایله رسم اولنه بویله در

اولی اولان دخی فردیتدر دیدیلر واخذ یمز دخی بو صورتله درکه

انی تأیید ایدن دلائلدن بری دخی قصیدهٔ سیفیهٔ جلجلوتیه ده ع خماسی ارکان

فللسر قد حوت * واقع اولوب واندن نمایان اولان اول خاتم آخر طلسمده دخی

تصویر اولنق کرکدرکه بیورلمش * وآخرها مثل الاوائل خاتم (ترجمه)

شکل خاتم اوج عصا صفنده ایله اهتمام * اول عصالر اوزره مدنیزه ایله ویر نظام

ومیم طمیس ابتر ثم سلم * الی کل مأمول ولیس بسلم

(طمیس) بمعنی مفعول که کوزی اولان حرف میم تعلیق قلمنك میمی کبی کوزی قپالی یازیله که خطاطلر میاننده ریحانی قلمنك قواعدندندر (ابتر) اقطع معناسنه یعنی میم من بور بریده دم که قویرغی کسلمش اوله (مر) کبی (سلسله) حسن خط ثلث ونسخ که شش قلم طریقیدر بو بیت ایله اقلام ستهنك اسملری مضبوطدر) شش قلم ای طالب حسن خط آکاه اولندر) ثلث وریحان نسخ وتوقیع ومحقق رقعه در) هر بر قلمك مستقل تعلیمی وصحبتی وار در قبلهٔ الکتاب الشیخ حمد الله مرحوم (ضیف آله ٩٢٩ تاریخنده رحلت ایلمشدر) اندن دامادی شکر الله خلیفه اندن دخی اوغلی پیر محمد دده واندن دخی حسن اسکداری ١٠٢٣ واندن دخی خالد ارضرومی واندن دخی درویش علی ١٠٨٤ واندن دخی صو یولجی زاده مصطفی افندی ١٠٩٥ واندن دخی نامداش ذی النورین حافظ عثمان افندی ١١١٥ واندن دخی امام اهل الخط سید عبد الله افندی ١١٤٤ که یدی قله لی دیمکله معروفدر واندن دخی شیخ المراسم نامداش ابی القاسم ابو رشید مولانا خواجه محمد راسم افندی اخذ اذن واجازت ایلمشدرکه اکری قپولی دیمکله شهرت آرادر روح الله ارواحهم امین ذکر اولنسان اساتذهٔ کرام جملهٔ عشرهٔ کامله اولمشلردر (سلم) ضم وشد ایله نردبان در بونك صورتی دخی اوچدر بری بودر وبری دخی بودر وبری دخی بودر لکن مقصود صوری ومعنوی تعلی یه دلالت ایدن بر شکلدرکه قرق عددی حاوی ومجموع ماسوا اول عدده منحصر اولدیغی کاشن رازدن * زاحمد تا احد یکمیم فرقست * جهانی اندران یکمیم غرقست * بیتی شرح ضمنده قلم عاجزانه ایله کمال تام نشئهٔ انسانیده نمایان اولمدیغی بسط اولنمشدر (ترجمه) میم کور وابتر اوله بعده بر نردبان * تا عروج ایده انکله هر مرامینه انام

واربعة مثل الاصابع صففت * تشير الى الخيرات من غير معصم

(اصابع) جمعدر مفردی اصبع یارمقدر انکشت کبی ١١١١ وبو هیئتك مراتب اعدادده ابقغ عددیله آشنالغی اولوب هر بر حرفك معدودی برمرتبه به دلالت ایدر مثلا اول آحاده بر ١ واول عشراته ١٠ وابتداء میأته ١٠٠ والف دردنجی مرتبه یه مشیردر بوز عدد مرتبه سندن بیکه نقلیله تکرر اعتبار اولنسه ١٢١١ خیرات عددینه اشارت اولور که مقلوبی تاریخدر تاریخك ١٢١١ منتهاسی بیسم الله رباعی سابق الذکری ایله ایما قیلنمشیدی (معصم) کسر واهمالله محل سوار یعنی بیلك که بلازلانده دوران رسغدر که یالکز شکل اصابع اولوب رسغ وبلکه کف دخی مرسوم اولمیه همان چارجهتك معمور بتنه شکل رجا موجود اوله (ترجمه) بعده صف باغلیه انکشت چارلئ هیئتی بیکف ورسغ ایده خیراته اشارت بالتمام

وهاء شقیق ثم واو مقوس * علیها اذا یبدو کانبوب محجم

(هاء شقیق) ه رسمنده اوله ه ویا ۿ وغیری صور تعلیقیه دن احترازدر (مقوس) یای کبی مدورکه ۏ کبی اوله وبونده مصوب ومنکس دخی نسخه درکه معکوس دیمکدر (انبوب) پارمق وباقامش بغوملرینك میانی (محجم) کسرایله آلت حجامتدر وبو بیت بویله دخی نسخه در * وخاتم خیر ثم هاء مقوس * کانبوب حجام ولیس بمحجم * یعنی اکا مشابه لکن محجم دکل (ترجمه) بعده هاء شقیق وآودم سررسم ایدوب * هیئت انبوب محجمله وبریله اختتام

فیا حامل الاسم الذی لیس مثله * توق من الاسواء تنجو وتسلم

(توق) تفعل وزننده مصدردر صاقنمق یعنی کندینی محافظه وپرهیز ایلمك معناسنه در یاء اسقاط وتنوین قافیه الحاق اولندی (اسواء) کوتولکلرکه مفردی سوء ضم وفتحله دخی لغتدر شر وفساد معناسنه تنجو مضارع مخاطب سن نجات بولورسین دیمك (ع) توق به کل المکارم تسلم * دخی نسخه در (ترجمه) ای بو اسم بی نظیرك حاملی یوق مثلی هیچ * سن مکارهدن انکله بول نجات ایله سلام

فذلك اسم الله جل جلاله * الی کل مخلوق فصیح واعجم

(اسم) همزه سی برای وزن قطع اولنور (فصیح) ناطق متکلم (اعجم) عجمی یعنی کلامه قدرتی اولمیان کمسنه درمؤنثی عجماء حیواناته اطلاق اولنور سو یلمدیکی ایچون وصلوات نهاریه به دخی عجماء دیرلرانده جهرا تلاوت اولنمدیغی ایچون

وبونده مرادبو برطلسمدر كه حيوانه دخى خير ونفعى ساريدر ديمكدر (ترجمه)
اعظم اسماء حسنادر بواشكال ايتمه شك * قطع شر جمله مخلوقه بو برسيف بنام
(بقيه) بوشكلك عقبنده خاتمة الاوراد شاذليه اولان احون قاف ادم
حم هاء امين لفظلرى دخى يازلديغى مشهوديزدركه ملك وملكوت
لغاتندن اولميوب حياض رياض جبروتيه فيوضندن استفاضه اولنمشدركه
فى الجمله شرحى مكتوبات ابن ميلقده محققدر ونيجه لردخى اول طلسم
مشروحك ذيلنده ديديلركه بواشارات (اومن كان ميتا فاحييناه وجعلناله نورا)
كريمه سى احتوا ايلديكى هفت حرف لاهوتى ظرفدركه ف ج ش ث ز
خ ظ جمله سى معجم السقفدر وانلره سواقط فاتحه دخى ديرلركه حجة الاسلام
امام محمد غزالى دخى جلجلوتيه سيفيه سنى مستقلا خواص كثيره سنى بيان ايچون
انشادويادوتعداد بيورمشلردركه بيت اول شرحنده ايراد اولندى بعضيلرى
بوبيت فارسى ايله ضبط ايلديلر ختم ومدوسه الف باميم ونون كوركون * نردبان
وچارالف باهاواوسرنكون * وقاضيبر بورباعى ايله قيد ايلدى * صفرى سه
الف كشيده مدى برسر * ميمى كج وكورونردبانى برسر * پس چارالفست هاى
واوى دم سر * اينست يقين نام خدايى اكبر (وبعض) اهل خواص برنياز ترتيب
ايليوب بويله دعا ايلمشلردر (اللهم) انى اسئلك بالخاتم المرسومة * وبالثلاثة
من بعدها * وبالالف المقوم فوقها * وبالميم الطمس الابتر * وبالسلم وبالانامل
الاربعة بلامعصم * وبالهاء المشقوقة والواو المعظم صورة اسمك الكريم الاعظم
ان تصلى على محمد وآله واصحابه بعدد كل حرف جرى به القلم وان تقضى حاجتى
وهى بقاء الايمان * ومرافقة نور الايمان والقرءآن * وسائر الاحسان فى البرزخ
والجنان * امين يامستعان (نطق ديگر)

كيفية المرء ليس المرء يدركها * فكيف كيفية الجبار فى القدم

(قدم) كسر ايله درقديم اولمق حالتى كه امر قدميت ديمكدر بونده حق تعالى نك
سائر صفتلرى ميانده بوصفتنى ذكره وجه بواوله كه اكثر صفات الهيه نك عكوس
اشعه سنه انسان مظهردر پس برصفتكه انسانه پرتوپاش اوله لمى ادراك انسان
ايچون لازم ومظهريت محال اولوب عاجز الادراك اولديغى صفتى دخى قدم
ووجوب وجود كبى غيرى امر مبهم اولديغنه تنبيه وتنويه ايچوندر ديديلر
كل ماخطر ببالك اوهجس فى خيالك فالله وراء ذلك (ترجمه)
آدمك كيفيتن آدم چون ادراك ايلمز * پس نيجه درك اولنور كيفيت ذات قديم

هو الذی انشأ الاشیاء مبتدعا * فکیف یدرکه مستحدث النسم

(انشأ) یرتدی (مبتدع) افتعالدن فاعل صیغه سیله مبدع وموجد معناسنه حالدر (مستحدث) حدث ماده سندن استفعالك صیغهٔ مفعولیله در صکره دن خلق اولنمش که وجودینی عدم سبق ایلمش فارسیده نو آورده دینور (نسم) جنسدر نفوس معناسنه ومفردی نسمه در (مآل) الات حواس حادثه ایله ذات قدیمی ادراك محالدر بو بحثك تفصیلی حرف الكاف اولنده یازلدی (ترجمه) اولدر اشیایی ایدن ابداع وایجاد اوله * انی ادراك ایده مز حادث اولان عقل عقیم (نطق آخر)

کم من ادیب فطن عالم * مستکمل العقل مقل عدیم

(فطن) صفت مشبهه که خشن وزننده ذکی وعاقل (مستکمل) کمالدن استفعالك فاعلیدر تکمیل واتمام ایدن کمسنه (مقل) قلت ماده سندن اقلالك فاعلیدر فقیر ودرویش معناسنه مرفوعدر (ترجمه) نیجه عالم وار ادیب وهم فهیم عقلی کامل لیك فقر ایله الیم

ومن جهول مکثر ماله * ذلك تقدیر العزیز العلیم

(جهول) فتحله جاهلك مبالغه سی جهل ایکی نوعدرکه حرف اللام اواخرنده اعلام اولنمشدر وبونده مراد ایکنجی مرتبه سیدر (مکثر) افعالدن فاعل صیغه سیله مرفوعدر مفعولی مالدر مصرع ثانی آیت کریمه ده اقتباس طریقیله تضمین اولنمشدر یعنی عالم فقره مبتلا وجاهل مظهر وسعت دنیا اولمق متحیر اوله جق امر غریب اولمغله حتی ابن راوندی وصیر العالم النحریر زندیقا دیدیکی مشهوردر بو حالات مقدرات الهیه دندرکه (لا یسئل عما یفعل) دیمك مقامنده آیت کریمه ایراد بیورلمشدر (ترجمه) نیجه جاهل مالی تکثیر ایتمه ده * بویله در شاید که تقدیر علیم (نطق آخر)

قضی الله امرا وجف القلم * وفیما قضی ربنا ما ظلم

(جف القلم) قلمك مرکبی قورودی یعنی لوح ازلده قلم تقدیرلك تحریراتی تمام اولوب وقلم دخی کتابتی ترك ایلمدی کان ما کان بوندن صکره مقدرات خارجه جیه وب قضا اولنمقده در تغییر تقدیر محالدر دیمکدن کنایتدر (ترجمه) قیلدی قضا هر امری حق تقدیر ایله جف القلم * امر قضاده قوللره ظلم ایلمز رب النعم

ففی الامر ما خان لما قضی * وفی الحکم ما جار لما حکم

(ترجمه)

(ترجمه) پس حق مبرادر قضاسنده خیانتدن ابد * حکمنده هم جور ایلمز ایلرهمه عدلی حکم

بدا اولا خلق ارزاقنا * وقد كان ارواحنا فى العدم

(ترجمه) ارزاقمز خلق ایلدی اول دمکه رزاق جهان * اولدم هنوز ارواحمز اولمشدی مکتوم عدم (نطق دیکر)

قال المنجم والطبيب كلاهما * لن يحشر الاموات قلت اليكما

(زعم) دخی نسخه درنه غریبدرکه بومشهور قطعه‌یی امام غزالی احیاسنده ابو العلا المعرّی یه نسبت ایلمشدر مع هذا عجیبدرکه شیخ اکبر فتوحاتنده حضرت امام حیدره عزو ایدرشایدکه معرّی راوی اوله رضوان الله علیهم اجمعین (منجم) احکام نجومده ماهر دیمک نجم ماده‌سندن تفعیلک فاعلیدر (طبیب) علم طبه واقف دیمکدر مراد حکیمدر حشرک وقوعنی انکاره حکمانک اکثری ذاهبلر ایکن منجم ایله طبیبی اول امرده تشریک ایلمک عوام ناسک انلر حقنده اعتقادلری بوصورتده اولمسنه مبنیدر یاخود حشر جسمانی یی انکار وروحانی یی اقرار ایلدکده نجوم ایله طب اربابنک اکثری شرکت اوزره اولدقلری جهتدندر دیدیلر یعنی انلر حشر امواتی استبعاد وانکار ایلدکلرنده الزام عقلی ایچون انلره دیدمکه (ترجمه) حشری انکار ایلدی چونکه منجم له طبیب * بن دخی دیدمکه ای اهل نجوم وای حکیم

ان صح قولكما فلست بخاسر * وان صح قولى فالخسار عليكما

اکرچه (ان) تشکیک ایچوندر لکن خصمک زعمنجه ارخاء عنان قاعده‌سنه مبنی جوابده صورت شک مضمر کلدر (ترجمه) سوزسزلکز اولورایسه بوقدر بکا خسران ابد * لیک بن صادق چیقرسم سزلره خسران مقیم (نطق آخر)

ما الدهر الا يقظة ونوم * وليلة بينهما ويوم

لف نشر مشوش ایلیوب یقظه یومه ناظر ونوم لیله‌یه منصرفدر لکن آکهان اعتبارنده یقظه کیجه‌یه لایق ونوم دخی رسمی مناسبتیله یومه شایاندر (ترجمه) روزکار انجق اولور بیداری ایله برمنام * برکون ایله برکیجه ایکیسی بیننده تمام

يعيش قوم ويموت قوم * والدهر قاض ما عليه لوم

بیت سابقده اولان برکون وبرکیجه‌یه صرف ایله تقسیمی خوشدر (ترجمه) برزمان قالور نیجه‌سی برکروه ایدر تمام * بویله دردار قضانک حالی لوم

ایتمز کرام (نطق دیکر)

انا بالدهر عليم وابو الدهر وامه * ليس يأتي الدهر يوما بسرور فيتمه
واذا سرك يوما فغدا يأتيك همه

(ترجمه) چون پدر مادر بیلورم حال دورانی مدام * اوله مز عالمده شادان کیمسه هیچ بر کون تمام * ایلسه مسرور بر کون بر کون ایلر تلخکام (نطق دیکر)

فمن يحمد الدنيا لعيش يسره * فسوف لعمري عن قليل يلومها

(ترجمه) زندکانی جهانی کیم ایدرسه مدح و یاد * ایلیه انك قریبا ذمن اول کس التزام

اذا اقبلت كانت على المرء فتنة * وان ادبرت كانت كثيرا همومها

حیات دنیانك زینتی مال واولاد اولمسی آیت کریمه ایله ثابت ایکن آیت اخراده سبب فتنه و بلکه عین فتنه اولدقلری دخی وارد اولمشدرکه بیورر (انما اموالكم واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم) اکرچه فتنه در لکن مانع ومعطی تعالی یه نیاز ایله استعاذه اولنوب حدود شرعیه یه رعایتله حرکته تشبث وجفالرنده دعای خیر ایدرلر مشاقنه صبر وتحمل ایلمك سبب اجر عظیم اولدیغی ارباب بصیرته روشن اولدرزیرا (اللهم اهد قومي فانهم لا يعلمون) قبیلندندر ولدبرکه حقیقت حاله وقوف وضکره طفولیته راجع دکلدر (ترجمه) کیم اکر اقبال ایدرسه فتنهٔ عظما اولور * یوز چویرسه کثرت غمی خراب ایلر تمام (نطق دیکر)

اذا كنت في نعمة فارعها * فان المعاصي تزيل النعم

(ارع) رعایتدن اوچنجی بابك امریدرکه کسر الف وفتح عین ایله در آخری امریتله ساقطدر رعایت ایله دیو امردر نعمته رعایت شکری کبی دوامنه سبب اولان خواصی التزام وموجب زوال اولان احولدن اجتنابده اهتمام ایلمکدر مصرع ثانی زوال سبیلرندن بری عصیان اولمسنی عیان ایدر (معاصی) معصیتك جمعیدر کناه برامر شومدرکه ازجمله نسخهٔ کبرا وحامل امانت اولان انسانك عقباده دخی مبتلای عذاب نیران اولمسنه وسیله اولور نعوذ بالله تعالی ترجمه نعمتك حفظنده سعی ایت دمبدم * بایدار اولمز کناه ایله نعم

وحافظ عليها بشكر الاله * فان الاله شديد النقم

(نقم) نعم وزننده در نقمتك جمعیدرکه انتقام ماده سندن اولوب نعمتك ضدیدر عقوبت معناسنه (ترجمه) شکر ایله حفظنده اولسن نعمتك * اولمه کفران ایله شایان نقم

فاين القرون ومن حواليهم * تفانوا جميعا وربي الحكم

(قرون) اقران ايله مترادف دربري جمع كثرت وديكري جمع قلتدر مفردي قرن برزمان اهلي (تفانوا) فنادن تفاعل بابنك ماضيسنك جمع مذكريدر اصلي تفانيوا در فاني اولديلر كوياكه بري برينه اعانتله كنديلرين افنا ايلديلر (ترجمه) قانده قالديلر اهالي زمان * جمله فاني اولدي حق باقي حكم

وكن موسرا اشئت او معسرا * فلا تقطع العيش الابهم

(موسر) افعالدن فاعلدر توانكر ذي قدرت غني معناسنه (معسر) انك ضديكه فقير تنكدستدر (ترجمه) سن كرك باي اول كر كسه بركدا * مدغم اولور زندكاني ايله غم

حلاوة دنياك مسمومة * فلا تأكل الشهد الا بسم

(شهد) كومج بالي كه شهلات وسبغ وسنوت كبي اسمامي واردر شكره دخي اطلاق اولنور بو حلاوتله سم ايله مقابله مراددركه جمله يكساندر وصفله شهد فايق بك اعلاسيدر (لاتأكل) نفي استقبال درسن يمزسين ديمك (ترجمه) لذت دوران زهر آلوده در * بال برايسك انده بيل بول طعم سم

محامد دنياك مذمومة * فلن تلبس الحمد الابذم

(فلن تلبس ده) فلا تكسب دخي نسخه در (محامد) جمع محمدتدر مذمتك ضديدر (ترجمه) كار ممدوح جهان مذمومدر * لايق حمد اولسك اولور انده ذم

اذا تم امر دنى نقصه * توقع زوالا اذا قيل تم

بو بيتده رد العجز واردر (توقع) تفعلدن امردر منتظر اول ديمكدر بو بيت مشهور ضرب بندر كه تركيده هر كمالك زوالي واردر دينور حتي مورده پر ز بنور پيدا اولمق علامت هلاكيدركه شاعر ديمش * اذا اراد الله اهلاك نملة * اطال جناحيها فسيقت الى الهلاك * (ترجمه) ايش كمالن بولسه نقص اولور قريب * كوزله بركارك زوالن دينسه تم

وكم قدر دب في غفلة * فلن يشعر الناس حتى هجم

(دب) يوريدي ديمك مركبي كه فاعلي دابه در بونده مقدر حقك خير او شرا ظهوري مراددر (هجم) ماضيدر مصدري هجوم دفعة بر نسنه يه ايرمك (ترجمه) چوق مقدر واركه غفلتده كلور * ناس اني بيلمز مكر كلديكي دم

(نطق آخر) تنزه عن مصادقة اللئام * وألمم بالكرام بني الكرام

بوشعر حضرت امام حسين ايچون ظهور ايدن نصايحدندر (تنزه) نزهتدن تفعل بابندن امر يدربالدن اول يعنى احترازايله ديمكدر (لئام) كرام وزننده لئيمك جمعيدر كريم كبى (الم) افعالدن اكرم وزننده امردرقريب اول ونزول ايله ديمكدر (ترجمه) قيل حذراولمه صديقى هرلئام * همدمك اولسون كرام ابن كرام

ولاتك واثقا بالدهر يوما * فان الدهر منحل النظام

(واثق) اعتماد ايدن كشى (منحل) حل ماده سندن انفعالك فاعليدر چوزلمك شانندن اولان نسنه منعقد لك ضديدر (ترجمه) روزكاره بركون ايتمه اعتماد پايدار اولمز بودوربى نظام

ولاتحسد على المعروف قوما * وكن منهم تنل دارالسلام

(تنل) نهيك جوابى اولمغله مجزومدر (ترجمه) ايله اصحاب احسانه حسد وار اول انلردن ده بول دارالسلام

وثق بالله ربك ذى المعالى * وذى الآلاء والنعم الجسام

(معالى) علو معناسنه مصدر ميمينك جمعيدر (آلاء) نعم مفردى فتحله الادر كسرنده يا ايله رسم اولنور (جسام) جسيمك جمعيدر عظام وعظيم كبى (ترجمه) رب اعلايه همان قيل اعتماد * نعمت دارين انكدر تمام

وكن للعلم ذا طلب وبحث * ونافش فى الحلال وفى الحرام

(بحث) تفتيشدر (نافش) مفاعله دن امردر نهايت مرامه واصل اول يعنى دقت ايله زيرا قبول دعاده جناحينك برى اكل حلالدر وبرى صدق مقالدر ضدى حرامدر قالديكه وقتمزده حلال بلاشبهه محال ظن اولنمسون كه تكليف مالايطاق بولنميه اكرچه دشواردر لكن شبهه ايله دخى اولورسه حرام بحت صرف كبى دكلدر اخفدر * بادهٔ ترفضلهٔ خشك مرايدن * اشددر زخده افعى برى مار آيدن * ويازدقلرى اوزره شبهه ليده تحرى وقتى دكلدر زيرا زمان مساعد اولمز همان حل وحرمت معلوم اولسون ديديلر حرام صرف دخى برمقدار حلال صرفه مخلوط اولسه ملك اولور كرچه حساب دركار وعذاب دخى شفاعته قرين اولمزسه نعوذ بالله واردر (شفاعتى لاهل الكبائر من امتى) لكن اول مخلوط مالدن صدقه وبرلسه اجرى مقرر وزكات وحج اداسى دخى فرضيتى اسقاط ايدر حلال صرف ظهور ايلدكده استيناف وتكرارى لازم كلمز ديديلر همان مهما امكن احترازاولنوب ضرورت مس ايلدكده مأكولات وملبوساتده حذر كركدر هيچ قابل اولمزسه دخى نسنه يعنى ويره سى به آلمغله واستكراه طبيعى

ایله ارتکاب ایلمك شوق وهوس وآرزوایله اقبال اولنمقدن اهون اولدیغی بواثر معتبرایله اظهردر (رفع عن امتی الخطأ والنسیان وما استکرهوا علیه) (ترجمه) طالب علم شریعت اوله کور * بیل حلالی ایله تفتیش حرام

وبالعوراء لاتنطق ولکن * بما یرضی الاٖله من الکلام

(عوراء) دن مراد کلمهٔ قبیحه‌در (فائده) اثرده وارد اولدیغی اوزره اوچ کسنه بدخوبدکو اولمقده معذورلردر انلرك بری مریض وبری مسافر وبری صائمدر انلربالخاصه بداخلاق اولورلر وعذرلری مقبولدر (ترجمه) قیلمه عادت اولمه بدکوی سخن * حق رضاسن ایله سوزده التزام

وان خان الصدیق فلا تخنه * ودم بالحفظ منك وبالذمام

(ذمام) ذال معجمه ایله ذمتك جمعی عهدوامان معناسنه (ترجمه) دوستك کرخاین اولسه اولمه سن * حفظ میثاق اوزره سن اول بردوام

ولا تحمل علی الاخوان ضغنا * وعد بالصفح تنج من الاثام

ضغن معجمه‌لرله کین حقد کبی (عد) امردر عادت ایله دیمکدر صفح عفودر لفظ کریدر (اثام) قصر وفتحله عقوبت (ترجمه) دوستانه اولمسون قلبکده کین * عفوی عادت قیل نجات اولسون مرام (نطق آخر)

اری الاحسان عند الحر دینا * وعند القن منقصة وذما

(حر) عبدك ضدیدر وبونده مراد کریمدر قانون الادبده اون اون اوچ معناسی تحریر وترجمه میسر اولمشیدی (دین فتحله بورج وام کبی ویا کسرایله طریق راست (قن) کسرایله حرك ضدی وبو محلده مقصود لئیمدر (منقصه) عیب (ترجمه) کوررم حرکریم عندنده احسان اولدی دین * اول کرم عبدلئیم عندنده اولور نقص وذم

کقطر صار فی الاصداف درا * وفی شدق الافاعی صار سما

(شدق) کسرایله کوشهٔ دهان (افاعی) مساجد وزننده افعانك جمعیدر دیشی ییلان (ترجمه) اولور احسان مأ نیسان وش صدف ایچنده در * هم دهان ماره دوشسه اولور البت عین سم (نطق دیکر)

واذا طلبت الی کریم حاجة * فلقاؤه یکفیك والتسلیم

(الی) عند معناسنه‌در (ترجمه) بر کریم الطبع کسدن حاجتك قلسك طلب عرض حال ایتمه اکا کافی ملاقاة وسلام

واذا رآك مسلما ذكر الذی * حملته فكانه ملزوم

(حملت) تفعیلدن ماضی مخاطبدر مأل بیتین لسان حال زبان قالدن انطق اولدیغنی افاده ایدر (ترجمه) اول سلامکدن سنک مقصودک استدلال ایدر اهل حاجت خدمتی کندینه ایلر التزام (نطق آخر)

لا تودع السر الا عند ذی کرم * والسر عند کرام الناس مکتوم

حفظ سر دخی کرمدن معدود در وبر کسنه احوالندن بر حالنه محرم ایلمک مال ودیعت ایلمک کبیدر انی حفظ لازمدر آخره کشف واعلانی امانته خیانتدر (ترجمه) امانت ایله وار سرک کریمه * کرام عندنده اسرار اولدی مکتوم

والسر عندی فی بیت له غلق * قد ضاع مفتاحه والباب مختوم

(غلق) تحریک ایله مغلاق کبی قفلدر رتاج وکظیم دخی دیرلر ترکیده کلیددر وکلید فارسیدر ترکجه انا خترد بنور مفتاح کبی (مختوم) مهر اورلمش که مسدود معناسنه کلمشدر مغلق ومغلق کبی حتی ابو الاسود شاعر برشعرنده (ولا اقول لباب الدار مغلوق) دیوب مغلوق تعبیری خطا اولدیغنه ایما ایدر (یعنی) قرابت نسبیه ووصایت نبویه ومصاهرت حسبیه تقریبیله اسرار الهیهٔ وفیره یه بن محرم اولمشمدر لکن بیکانه یه بر طریقله انی اظهار ایلمک محالدر (ترجمه) بنم حفظمده بیت مغلق سر * که ضایعدر کلیدی بابی مختوم (نطق دیگر)

لا تظلمن اذا ما کنت مقتدرا * فالظلم مرتعه یفضی الی الندم

(مرتع) اوتلاق چراگاه کبی که (یرتع ویلعب) لفظ کریمی بو ماده دندر (یفضی) فا وجیمه ایله افعالدن مضارعدر ایصال ایدر وسبب اولور دیمکدر (ترجمه) سا که قدرت کلسه ترک ظلم قیل * کیم طریقنده نهایتدر ندم

فاحذر بنی من المظلوم دعوته * کیلا یصیبک سهام اللیل فی الظلم

(بنی) تصغیر ایله ای اوغلجغم دیمکدر (دعوت) حذر قرینه سیله بد دعادر جر ایله مظلومدن بدلدر (یصب) مجزوم امرک جوابیدر یعنی نصف اللیلده مظلوم بد دعا ایلدکده حق تعالی انی قبول ایدر ظلمی ترک ایله که اول تیر بلایه سن هدف اولمیه سین که شب تارده اول سهمک کلدیکی وطرفی کورنمز وبلکه کندی دخی امر معنویدر حتی مظلوم مطلقدر کافره دخی شاملدر اگر مظلومیتله موصوف اولمسه (وما دعاء الکافر الا فی ضلال) حکمی عدم اعتباریی مشعردر یا خود آیت کریمه کندی حقنده ولان امور اخرویه ده نازلدر دیدیلر (ترجمه) ای اوغل مظلومک آهندن صقین * کیجه تیر بد دعا کلدیکی دم

تنام عینک والمظلوم منتبه * یدعو علیک وعین الله لم تنم

(منتبه) افتعال بابندن فاعلدر اویانق دیمك (علیك) تعبیرندن بددعایه انتقال اولنورکه دعوت ماده‌سی (له) ایله صله‌لنسه خیره وعلیه ایله استعمالی شره مخصوصدر (عین الله) ایله ذات الله مراد اولنور وحق تعالی دن نومی سلب ایلمك ذات شریفی غفلت وجهلدن منزهدر دیمکدر واولر حالیه‌در (ترجمه) سن اویورسین دشمنك بیداردر * بددعاسن حق قبول ایلر اودم (نطق آخر)

لا تمزحن الرجال ان مزحوا * لم ارقوما تمازحوا سلموا

(لاتمزح) مزاح یعنی لطیفه وشقا ایلمه دیمك (نون) تأکیدیه‌در (یعنی) جدّی ترك ایدوب لطیفه ایلمك سبب خفت ورقع ووقاری سلب ایدر پس البته صوری ویامعنوی برکدری موجب اولور سلامت محالدر (ترجمه) کیمسه‌یه ایتمه مزاح اول ایتسه ده * بولمز آنکله سلامت کیمسه هم

فالجرح جرح اللسان تعلمه * ورب قول یسیل منه دم

(جرح) ضم جیمله جراحتدر مفهوم شعرده جناب مرتضی علیه رضوان المولی جنابنه نسبت اولنان بو شعره ایما واردر * جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) براو کلمز یاره درزخم لسان * نامزا سوزدن نیجه دم آقدی دم (نطق دیکر)

اخوك الذی ان اجهضتك ملمة * من الدهر لم یبرح لها الدهر واجما

(اجهضت) غلبه ایلدی دیمك تأنیثی ملمه‌یه نظرله‌در اجهشتك دخی نسخه‌در معنالری متقاربدر (ملمه) مهمه وزننده حادثهٔ روزکاردر (لم یبرح) زوال بولمدی همیشه دائم اولدی معناسنه (واجم) فاعل صیغه‌سنده جیمله‌در اول کمسنه‌درکه شدت حزنی صحبتدن امساك ایلیه (ترجمه) برادرساکه اولدرکه اکرشدت ظهور ایتسه * اوده حزنیله دهشت یاب اولوب دائم اوله مغموم

ولیس اخوك بالذی ان تشعبت * علیك امور ظل یلحاك لائما

(تشعبت) تفعلدن ماضی مؤنثدر پریشان وپراکنده اولدی دیمك (ترجمه) اخوت اهلی اولمز اول اکرحال اولسه برکشته * سکا دائم ایده لوم ایله شدت اولمیه مهموم (منقبه) طبریدن قاضیرا کرچه نقل ایدر لکن وجودی یرلمك مناسب اولمزکه حیدر کرار جنابلری ابن ملجم ضربیله مجروح اولوب حیاتدن قطع امید اولندقده برادری عقیل بن ابی طالب خفیة واروب معاویه‌دن بیعت ایلدیکی حضرت مرتضایه عکس ایلدکده بکا ایدوب بو شعری قائل اولمش اوله

(نطق آخر) ابیك علی الاسلام من کان باکیا * فقد ترکت ارکانه ومعالمه

(لبيك) امر غائبدر (اركان) ركنك جمعيدر مراد اركان اسلامدركه بني الاسلام على خمس حديثي ايله ثابت بوبش نسنه در * صوم * وصلاة * وحج * وزكات * وكلمهٔ شهادت (معالم) نشانلر (ترجمه) كريه نالهٔ دين اسلام اول يوري * كاولدي اركان ونشانى منهدم

لقد ذهب الاسلم الابقية * قليل من الناس الذى هو لازمه

(الا) لكن معناسنه (بقية) آرتوب قالان نسنه سوز كبي يقي بقية تقديرنده (ترجمه) كتدي اسلامك كزيده اهلي هب * لازمي ازقالدي كويا منعدم (رجز)

مهلا فقد اصبحت فيها آثما * لك الصلاة قاعدا وقائما

بو سخن بر حكمدركه بركسنه حضور حيدري يه كلوب زوجه سيله حين مرافعه ده ايكيسي بررارجوزه انشاديله افادهٔ حال ايلدكلرنده انلرك ميانلريني حق وعدل اوزره فصل بيورملري ضمننده صادر اولمشدر خاتونك رجزي بودر * زوجي كريم يبغض المحارما * يقطع ليلا قاعدا وقائما * ويصبح الدهر لدينا صائما وقد خشيت ان يكون آثما * لانه يصبح لي مراغما * وزوجنك دخي رجزي بودر لا اصبح الدهر بهن هائما * ولا اكون بالنساء ناعما * لا بل اصلى قاعدا وقائما فقد اكون للذنوب لازما * ياليتني نجوت منها سالما (مهلا) امهل معناسنه يعني صبرايله ديمكدر (ترجمه) صبر لازمدر اولمش سن سن آثم * نمازي قيل قعودا كاهي قائم

ثلاثة تصبح فيها صائما * ورابع تصبح فيها طاعما

(ثلاثه) دن مراد اوج كوندر (طاعم) آكل الطعام معناسنه افطار مراددر (ترجمه) نوافلدن اولوب اوج كونده صائم * كرك دردنجي كون اول يينه طاعم

وليلة تخلولديها ناعما * مالك ان تمسكها مراغما

(ناعم) بومشق كه ملايمت وعدم خشونت قصد اولنور (مراغم) رغم ايديجي كه بوديارده كورلك ايچون ايلدي دير لرلونده خشمله وعنف وآزار ايله خور طوتمق مراددر (ترجمه) اولوب بركيجه اهلكله ملايم * اكا لطف ايله بيله زجر لازم (نطق)

اتصبر للبلوى عزاء وحسبة * فتوجر ام تسلو سلو البهايم

(بلوى) بلادر (عزا) صبر (حسبه) كسمر ايله اجره طالب اولمق (تسلو) يغم اولوسين (بهايم) جاربادر سلو بهايم انلر كبي اكل وشربدن غيري غمي اولمامق

(ترجمه)

(ترجمه) بولورسین حسبة لله بلایه صبر ایله اجری * یاخود حیوان کبی یغم اولورسین بویله در عالم

خلقنا رجالا للتجلد والاسی * وتلك الغوانی للبکا والمأتم

(تجلد) جلادت وصلابت واقدام ایلمك (اسی) محزون اولمق (غوانی) غانیه نك جمعیدر اول زنان که خوانده اوله لر یاخود حسنلریله زینتدن مستغنیه اوله لر (مأتم) مساجد وزننده فوقیه ایله در (مأتم) مفردیدر اول زنان جماعتیدر که خیره وشره دخی جمع اولورلر (ترجمه) غمومه صبر ایچون خلق اولمشز بزلر رجالز چون * برادلدی زنان اما برای زاری وماتم (نطق دبکر)

اباطالب عصمة المستجیر * وغیث المحول ونور الظلم

(اباطالب) منادادر انکیچون اب منصوبدر که مضافدر (مستجیر) نجات طالبی (غیث) یغمور (محول) زمین خشك که هیچ یغمور یاغمیه اول وقته زمان ماحل دینور وبونده یغموره محتاج اولان ارض یابسه یه نامی تشبیه واکا نزول ایدن غیثه ابوطالبی تمثیله تنبیه ایدرکه استعاره واردر وناظم جنابنك پدرینه مرثیه لرندندر (ترجمه) ای اباطالب پناه مستجیر اولمش ایدك * تشنه دل ایدی محزونلر دخی مسرورهم

لقد هد فقدك اهل الحفاظ * وقد کنت للمصطفی خیر عم

(هد) یقدی یعنی هدم ایلدی (حفاظ) کسر ایله عار وغیرت (معنی) سنك انتقالك ای پدرم اهل غیرتی پریشان ایلدی حال بوکه سن حضرت صفوت پناه جناب رسول الله ایچون اعمامك خیرلیسی ایدك دیمکدر جناب رسولك علی قول اون ایکی عملری وار ایدی بری حمزه ایدی ظهور نبوتدن التنجی سالده وایکنجی عباسدر که نبوتك اون ایکنجی سنه سنده که هجرتك ایکنجی سالیدر قبول اسلام بیوردیلر (اما) ابوطالبك اسلامی ظاهر اولمدی خیر اطلاقی چندان مناسب اولمز دیدکلرینه جواب ویریلور که خیریت دینیه مراد دکلدر بلکه خیریت طینیه قصد اولنور که والد نبوی ایله انجق ابوطالب لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرو درانلردن ماعدا اعمام جمله سی باشقه مادردن صحرای وجوده کلمکله لاب برادرلردر وعباس جنابنك شرفیاب اسلام اولدقلری ابوطالبك فوتندن ایکی سال صکره در پس مادۀ نقض اوله مز وجملۀ اعمام حرف دال اوسطنده اجمال اولندی عددلری اختلافیدر قیثم ایله حجل نام ایکی ذات دخی ایرادیله اون ایکی اولور لکن مشهور دکللردر احواللری کتب سیرده مندرج اولمغله

بومقامده ادهم قلم عباسی علم جلوهٔ تفصیلدن صرف اولندی (ترجمه)
رحلتك شمدی غیورانی پریشان ایلدی * سن جناب مصطفایه اولمشیدك
خبرعم (رجز)

فاطم بنت السید الكريم * بنت نبي ليس بالزنيم

(فاطم) فتح میمله یافاطمة تقدیرنده منادای مرخمدرکه امثالی کذا ایلدی مصرع ثانیدن دخی حرف ندا محذوفدر نبی یه اضافتله منادا منصوبدر (زنیم) حرامزاده که وزن ومعناده لئیمدر (مهمه) پیغمبر علیه السلامدن لئامتی نفی وسلب ایلدیکی آبا واجداد نبویه ده اصلا رجس ونجس صوری ومعنوی اولمیوب (انما المشركون نجس) حکمنجه عدم کفر وشرکدن قطع نظر سفاح دخی مسلوبدرکه (وتقلبك في الساجدين) کریمه سی تفسیرنده محیی السنه تصریح ایدرکه ساجدیننده تقلبی ایله مراد اصلاب انبیاده تنقلیدرکه ابن عباس رضی الله عنهمادن عطا روایتیله مروی ومصرحدر وشفاده عیاض یحصبی دخی اصلاب کریمه وارحام طاهره ده تنقل ایله بین الوالدین اظهار اولنوب اصلا سفاح طاری اولمدی هر وقتك شر یعتی اوزره عقد اولنه رق ادم ونوح وابراهیم واسمعیل کبی انبیا نسلنده دائر اوله رقدن ابوین جنابلرندن اخراج بیورلدیکه (رب ارحمهما كما ربياني صغيرا) ادای کریمنده دخی ایما بولنوب خصوصا نجات والدینه دلائل نقلیه دن غیری بودلیل دخی خوشدرکه بالاتفاق اخف عذاب اهلی ابوطالبدر اگر انلر معذب اولسه لر خفیف العقاب انلر اولمسی مسلمدر واهل حدیث دیدیلرکه ایمان والدین اثباتنده احیاء ابوین حدیثنه محتاج دکلز اودخی دلیلدرکه اهل حدیث انی تضعیف ایلدیلر لکن جرح ووضعی اطلاق واسناد ایده مدیلر عربیاتده امام سیوطی رساله لری وترکیاتده شیخ عبد الاحد نوری خلوتی رساله سی مشبعدر قدس الله سرهما (ترجمه) فاطمه دُرزادهٔ فخر جهان نور کریم * دختر پاك پیمبردر دکل نسل زنیم

قد جاءنا الله بذا اليتيم * من يرحم اليوم فهو رحيمي

(ذا) اسم اشارتدر باسی تعدیه ایچوندر (یتیم) مشار الیه اولوب سورهٔ دهرده (ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما واسيرا) کریمه سنه ایمادرکه تفصیلی حرف دالده (ع) فاطم یابنت النبی احمد) مصرعنده کچمشدر یعنی بو یتیم جایی بزلره حق تعالی ویردی پس هرکیم بوکون بو یتیمه رحم ایدرسه کویا اول کمسنه بکا رحم ایلمش اولور دیمکدرکه ترکجه ده دخی اکا اولان اکرام بکادر

دینور (ترجمه) بزلره تحقیق ویردی بو بیتیمی اول کریم * کیم اکا رحم ایتسه بو کون اول اولور باکه رحیم

موعده فی جنة النعیم * حرمها الله علی الاثیم

(ترجمه) موعدی انك بهشت هشتدر جای نعیم * حق حرام ایتدی دخول ایتمزاکا شخص لئیم

من یسلم البخل یعش سلیمی * وصاحب البخل یقف ذمیمی

(سلیمی) وهو سلیمی تقدیرنده یعنی (الامن اتی الله بقلب سلیم) امر عظیمه منسوب سلامت عاقبت اوزره زندکانی ایدر (ذمیمی) دخی فهو ذمیمی تقدیر اولنورکه فعل ذمیمه واخلاق ردیه یه نسبت اولنمغله اوقات تکزار درد یمك اوله بو بیتلرك اعرابلری چندان مسامحه یه محتاجدر بیت اول سخایه وبو بیت بخله ناظردر (ترجمه) بخلدن سالم اولان دارینده اولور سلیم * اهل بخل اولور توقفکرده جای ذمیم

یهوی به فی وسط الجحیم * شرابه الصدید بالحمیم

هذا صراط الله مستقیم

(یهوی) دوشر دیمکدر (فأمه هاویه) کریمه سنی اشعار ایدرکه مستقری دوزخدر دیمك اولور باء تعدیه ایله القا ایدر یعنی دوشورر دیو معنای تعدی یه تصدی اولنور (صدید) بعض بر ایچدن آقان صاری صو واریك دیدکاری نسنه در (حمیم) آب آتشین که نار جحیم ایچره تشنکان عذاب دفع عطش ایله دلسیراب اولمق مراد ایلدکلرنده قاینار صو ویرلمکله تشدید عقاب اولنمغه ایمادر (هذا اهل صراط الله) ملاحظه سیله مستقیم مجرور اولمق دخی وجه اولور دیدیلر (ترجمه) بخل انك جاینی ایدر یوم قیامتده جحیم * هم صدید اولور شرابی ویریلور ماء حمیم * اشبه اول وصف اولنان یولدر طریق مستقیم (ذیل) بو رجزه جواب اولمق اوزره قاضیر بولامیه رجزی * حضرت زهرا انشاد ایلدی دیو ایراد ایدر * انی اعطیه ولا ابالی * واوثر الله علی عیالی * امسوا جیاعا وهم اشبالی * اصغرهم تقتل باغتیال * للقاتل الویل مع الوبال (نطق)

اصبحت بین الهموم والهمم * هموم عجز وهمة الکرم

(هموم) جمله غمومدر که غم کبی هم مفردیدر وثانی اولدن بدل کلدر (همم) کسر ایله همتك جمعیدر همت قصد وعزیمت دیمکدر هممدن بدل بعضدر (ترجمه) تا سحر آزردهٔ غم وعزیمت اولمشم * فکر عجز ایله سحر پرورده همت اولمشم

طوبى لمن نال قدر همته * او نال عز القنوع بالقسم

(قنوع) ضمله رضا معناسنه كه امثالدندر (خير الغنا القنوع وشر الفقر الخضوع) وفتحله قانع معناسنه در (قسم) جنسدر واحدى تا ايله قسمتدر (ترجمه) نه سعادتدر كه قدر قصدهنيلم واردیم * يا قناعتله دیم خشنود قسمت اولمشم

(نطق آخر) لقد علم الاناس بان سهمى * من الاسلام يفضل كل سهم

(اناس) بر نده انام دخى نسخه در (سهم) نصيب (ترجمه) بيلديلر اولمش بنم اسلامده سهم عظيم * جمله سهم اصحابنه غالب بنم فضلم جسيم

واحمد النبى اخى وصهرى * عليه الله صلى وابن عمى

(احمد) اسم شريف نبويدر علم ووزن فعل ايله عدم انصرافى مسلم ايكن تنوين لحوقى وتنوينه حركه دخولى ضرورت شعريه دن معدوددر (اخى) يعنى قرابت نسبيه طينيه ويا اخوت دينيه مرادر ديمكدر (صهرى) بيننزده قرابت سببيه دخى كلمشدر ديمكدر (عليه) مؤخر صلايه متعلق جملهٔ دعائيه در (ابن عمى) تعبيرى اخى اداسنه ظاهرا مخالفدر لكن اخى معناسى حقيقت دكلدر (ترجمه) احمد مرسل ايدوب داماد اخوتله بنى * عم زاده مدر صلاة ايله سلام ايده رحيم

وانى قائد للناس طرا * الى الاسلام من عرب وعجم

(طرا) جميعا معناسنه (عرب وعجم) فتحه لرله در وسكونلرى لغت رديهٔ عاميه در لكن بونده انلرك سكونلرى وزن ايچوندر ضمه لرايله دخى لغتدر ما عدا العرب عجمدر سبب تسميه عربانه تكلمه عدم قدرتلريدركه كيشى الكن ويا اخرس اولمغله اصلا تكلمه قادر اولمسه دخى عجمى دينوركر كسه عربى الاصل اولسون وصامت اولمغله بهايمه دخى عجماديرلر وصلوات نهاريه يه عجماديدكلرى جهرا تلاوت بولنمديغى ايچوندر ولسانده عجمه اولسه كرك لغت سائره ده فصيح اولسون اعجم ومؤنثنده عجماد ينور جمعى اعجمون واعاجم كلوركه (على بعض الاعجمين) لفظ مبيندر وبونده ناسدن اهل اسلام مراد اولنديغى ايكى قسمه منقسم اولمق قرينه سيله دركه من بيانيه ايله قسمينى ايراد ايلدى روم دخى عجمده داخلدر (حتى مفتى ابو السعود) مسعودك رؤياسنده شهودى خبريله شهيردركه منلا جامى جنابلرى حضور سعادت صاحب شفاعت عليه التحية ايله شرفياب اولوب عربى تكلم ايله مأمور اولدقده كندى كفته لرندن برنعت شريفك بو بيتنى حضور سعادته عرض ايدوب * فهم رازش نكنم او عربى من عجمى * لاف مهرش چه زنم او قرشى

من حبشی * پس عذرلرٔ مقبولدرنه وجهله تکلم ایدرسن ایله دیو بشارت رسان اولمشلردر (ترجمه) پیشرواولدم جمیع ناس ایچون حالا که بن * هب عرب ایله عجب اسلامله بولوب نعیم

وقاتل کل صندید رئیس * وجبار من الکفار ضخم

(صندید) قندیلی وزننده مهتر وعالی یعنی اولورکه جمعی صنادید معروفدر (جبار) بونده سرکش وظالم معناسنه (کفار) برنده اسلام دخی نسخه در (ضخم) معجمه لرله درعظیم وجسیم که بزرلرٔ دخی دیرلر (ترجمه) کافرانك سرکشان ظالمانك قتل ایدوب * ایلدم نیچه صنادیدی حسامیمله دونیم

وفی القرءآن الزمهم ولائ * واوجب طاعتی فرضا بعزم

(ولا) دوستلقدر که ولی الله بو ماده ندر (بعزم) برنده برغم دخی نسخه در (معنی) رب الانام بکا محبتی قرآن کریمنده اهل اسلام اوزره الزام ایلدی وبکا ازجان ودل اطاعت وانقیادی انلره واجب قیلدی دیمکدرکه قرآن کریمده (النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم واولوا الارحام بعضهم اولی ببعض فی کتاب الله) وارداولدی (روایت) امام احمد برأبن عازبدن وزید بن ارقمدن روایت ایدرحضرت مصطفی صلی الله علیه وآله وسلم حج شریفدن عودتنده بیت آتیده یاد ایلدیکی اوزره خم جحفه ده واقع غدیر یعنی کول باشنه رسیده اولدقلرنده نزول بیوردیلر اول اثناده حضرت مرتضانك اللرینه یاپشوب اصحاب کرامه خطابا بیوردیلرکه سز بیلمز میسکز که بن مؤمنلره کندی نفسلرندن اولایم حضار جواب ویرب بلی یارسول الله اولاسین دیدیلر ینه بیوردیلرکه سزلرك معلومی دکلمیدرکه بن هر مؤمنه کندی نفسندن اولایم ینه جوابلرنده ای نعم دیدیلرپس بیوردیلرکه (اللهم من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه) یعنی یارب بن کیملره مقتدا اسیم علی المرتضی دخی انلرك مقتدا اسیدر یارب علی یه محبت ایدنلره سن محبت ایله واکا عداوت ایدنلره سن عداوت ایله دیو دعا بیوردیلر عمر فاروق بو مجلسی مشاهده ایلدکده دیدیکه ای اسد الله سن ایمان واسلام دعواسنده اولان رجال ونساءدن هر برینك داخی مولاسی یعنی افندیسی ورئیسی وصورت ومعناده مقتدا اسیسین دیو تهنیتله جناب حیدر کراره مرحبا قیلدی اشته بوسببدندرکه جناب فاروق حضرت مرتضایه داماد اولوب زهرا حضرتلرندن اولان کریمه لرندن ام کلثومی تزوج ایله تبرك ایدوب اندن نسل نبوی علوی کلمشدر ثعلبی دیرکه پیغمبرموقر علیه وعلی آله الصلاة والسلام

الازهر) بو مجلسی عقد ببوردیلری (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیك من ربك وان لم تفعل فما بلغت رسالته) کریمه سی نزولنده کره درروآیت سابقه یه دخی ملایمتی اشکاردر (ترجمه) قیلدی حق الزام حبم لفظ محبوبی ایله * طاعتم فرض ایلدی بانص قرآن کریم

کما هرون من موسی اخوه * کذاك انا اخوه وذاك اسمی

(ترجمه) بندخی هرون کبی بم کاولدی موسایه شقیق * خاتم الرسله برادر اولدم اولدر شهرتیم

کذاك اقامنی لهموا اماما * واخبرهم به بغدیر خم

(لهمو) صله دریعنی وزن ایچون اشباع حرکه ایله اسباغ اولنوب حرف تولید اولنمش (خم) (بین الحرمین) بر محلدر که جحفه ده درو جحفه تقدیم جمله میقات اهل شامدر (ترجمه) هم انك کبی نبی اصحابه قیلدی پیشوا * هم غدیر خمده قیلدی مقتدای مستقیم

فمن منکم یعادلنی بسهمی * واسلامی وسابقتی ورحمی

(من) استفهام انکاری ایچوندر (یعادل) برابر اولور دیمك (سهم) نصیب وحصه که فائز قدح معلی اولدیغنه ایما سهم * لفظیله تعبیر بیوردی (رحم) قرابت ومحرمیت (ترجمه) کیم برابر دربنم سهممده اولماز کیمسه دنك * دین وسبق ایله قرابتده بنم اولماز همیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لمن یلقی الاله غدا بظلمی

(ویل) حیف وندامت ووای یعنی یازق دیمك (غد) ایله روز رستاخیز مراددر (ترجمه) نیجه کره حیف یعنی کیم یازقلر اول کسه * باکه ظلمیله وارب یارین کوره انی علیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لجاحد طاعتی ومرید هضمی

(هضم) ظلم وکسر (ترجمه) وای اوغافل کیشی یه نیجه کز حسرت اکا * طاعتمدن سرکش اولوب باکه اول اوله خصیم

وویل للذی یشقی سفاها * یرید عداوتی من غیر جرمی

(سفاه) سفاهت (جرم) کناه (ترجمه) حسرت اول شخص سفیهه کیم شقاوت ایلیوب * باکه دشمن اوله بن بیجرم ایکن ایده سقیم (نطق دیکر)

الله اکرمنا بنصر نبیه * وبنا اقام دعایم الاسلام

(دعایم) جمعدر مفردی دعامه کسر ایله عماد معناسنه دردین اسلامك دعایمی

كه ترجمه‌ده دينك ديركى ديدكاريدر (ترجمه) ايدوب پيغمبرينه نصرتيله
حق بزه تكريم * ستون آسابزمله قائم اولدى بنيهٔ اسلام

وبنا اعز نبيه وكتابه * واعزنا بالنصر والاقدام

(بنا) ده اولان بامع معناسنه اولمق بهتردر ياخود قلبله (اعزنابه وبكتابه) تقديرنده اولوب عرضت الناقة على الحوض قبيلندن اولور (ترجمه) خدا ويردى نبى ايله كتابيله بزه عزت * ايدوب نصر عزيز ايله معززايليوب اقدام

ويزورنا جبريل فى ابياتنا * بفرائض الاسلام والاحكام

(فرائض) جمعدر مفردى فريضه فرض معناسنه‌در (ترجمه) بزى پيك امين ايدوب زيارت خانه مزايچره * كتوردى فرض اسلام ايله حقدن صد هزار احكام

فنكون اول مستحل حله * ومحرم لله كل حرام

(مستحل) استفعالدن فاعلدر حلال اولان امرك حلاليتنى مقرديمكدر (محرم) تفعيلدن فاعلدر حرامك حرمتنى رضاء لله معتقد ديمكدر (ترجمه) حلالك حلنه بزابتدا ايلدك ايمان * حرامى ايلدك تحريم لله بويله دراسلام

نحن الخيار من البرية كلها * ونظامها وزمام كل زمام

(خيار) خيرك جمعى (زمام) اويان ويولاركه لجام وعنان دخى دينور (ترجمه) بزخير الامم اولدق نظامى هب برايانك * مسلمدر بزه سررشتهٔ دارين بااكرام

الخائضو غمرات كل كريهة * الضامنون حوادث الايام

(خائض) خوضدن شروع ايديجى ديمكدر جمعنده نون ساقط اولمشدر صفتك الف ولامى موصولدر (غمرات) غمره نك جمعيدر شدت معناسنه كه آيتده (فى غمرة) وارد اولدى (كريهه) محذوف حالك صفتيدر (ضامن) كفيل ديمكدر ضمن قولتقدر بر امرى التزام ايدن كمسنه شئ محسوسى تأبط ايلمك كبيدر اما ضمن معنوى بعض صوفيهٔ طريقتده ظهور ايلمشدركه منلا جامى قدس سره السامى خواجه حسن عطار ترجمه سنده ايراد ايدروقتمزده سروسنبلستان طريقت غنچهٔ سرسبزباغ حقيقت شيخ سيد نورالدين سنبلى قدس سره بيلك يوزقرق تاريخنده بيمار اولدقلرنده كندى تاجداران خلفاسندن خواجه باشا واعظى معبرزاده لرلك كبيرى شيخ محمد شانى مرحوم رضا ونيازيله بدليتنى تضمن ايدوب درحال اول مرض حضرت عزيزدن زائل ومعبرزاده يه ناقل واول تبرقضانك نشانى شيخ محمد شانى اولوب چند ايامده عزم بقا وعزيز مشار اليه بالكليه صحتنما و بكرمى

سنه دخی پیرایهٔ حدیقهٔ دوران فقر اولدی حفظ اللسان ١١٦٠ تاریخنده بتمش سنه مدت خلافت وطقسان التی ییل مدت عمرلرین بعد التكمیل شرفده زمرهٔ خاموشان اولدی خلافتلری والد ماجدلری سید علاء الدین افندیدن اولوب انلرك دخی خالدری سید محمد ابو بیدن انلرك دخی انشته لری نجم الدین حسن عنیدن واو دخی شیخ یعقوبدن وشیخ یعقوب دخی امامهٔ سبحهٔ طریقت سرحلقهٔ چنصفهٔ معرفت مومی الیه سنبل باغ حقیقت الشیخ یوسف سنان افندی جنابلرندن مجاز ارشاد خلافت اولمشلردر (روح الله ارواحهم) بو تاریخ خوش آینده نبر کابو فقیرك یاد كارمدر (تاریخ) جانبنه سنبل سنانك فاتحه (سنة ٩٣٦) (ترجمه) شروع ایدنلرزشدتلی هر جنك كریهه بز * كمان حادثانه بزهدف اولدق نیجه ایام

والمبرمون قوی الامور بعزة * والناقضون مر آئر الابرام

(قوی) هدا وزننده قوتك جمعیدر (ناقص) منجمه ایله ایپك قاتلرینی چوزب آچان كمسنه (مر آئر) مساجد وزننده مریره نك جمعیدر شدید الفتل یعنی پك قوی بوكلمش ایپدر (ابرام) قوت ویرمكدر بو ماده دن (مبرم) فاعلدر متین قیلان كشی كه ضدی ناقضدر (ترجمه) ویرب حبل متین دینه قوت عز ایله آخر الهسر رشته كیردی كفری بوزدق بو یله در اسلام

فی كل معركة تطیر سیوفنا * فیها الجماجم عن فراخ الهام

(تطیر) افعالدن مضارعك مؤنثیدر اوچورریعنی فرلادر (جماجم) جمجمه نك جمعیدر مفعولدر (فراخ) كسر ایله فرخك جمعیدر افراخ كبی یاوریلاردر (هام) جنس در واحدی هامه بونده رأس معناسنه كه باشدر (ترجمه) ایدر طیار هر صحن جهاد ایچره قلجلرهم * سر اعدامی جلا بچكان مرغ وش اعدام

انا لنمنع من اردنا منعه * ونجود بالمعروف للمعتام

معتام) مفعال وزننده در چكمیوب النی زیاده صاقنمیان كمسنه كه (ضربه فاعتم) یعنی ضربنده احتباس وامتناع ایلمدی دیمكدر كه عامه غلط ایدوب فاعتب دیرلر (ترجمه) مراد انسك اكر منع ایلر زهر كیمكه اولورسه * جسوره بز دخی معروف حربلی ایلرز انعام

وتردعادیة الخمیس سیوفنا * ونقیم رأس الاصید القمقام

(عادیه) عادیانك مفردیدر عودت ایدن كمسنه لرك حیوانلری كه آیتده (والعادیات ضبحا) كلمشدر مفعولدر كه فاعله تقدمی برای وزندر وبونده عادیه

الاموردنی نسخه درمجمه ایله ومهمله ایله در صباحله ظهورایدن بولوتدر (خمیس) عسکر (اصید) کبرندن ناشی باشنی یوقاری قالدرن کسنه (قمقام) عالی وشریف کشی (ترجمه) شتاب ایله دونان جندی ایدرردنی غمز الحق * دخی طوغرلدرز جکردن کبری ایدوب اقدام (تطق دیکر)

الطلب العذر من قومی وقد جهلوا * فرض الکتاب ونالوا کل ما حرما

(همزه) استفهام انکاری ایچوندر (اطلب) متکلمدر طلب بونده قبول معناسنه (کتاب) قرآن کریمدر لام عهدیه در (حرم) رانک فتحی ویا کسری ایله ماضیدر آخرینک حرکه سی اشباع اولندی (ترجمه) عذری مقبولم دکلدر قومک تحقیق کیم * بیلدیلر فرض نصی بولدیلر جمله حرام

حبل الامامة لی من بعد احدنا * کالدلو علقت التکریب والوذما

بونده امامتله مراد انلرمرلوحهٔ اهل بیت اولمغله مطلقا مقتدادین اولملریدر خلافت دکلدر زیرا خلافت حضرت ابو الامه صدیقک حقنده کتاب وسنتدن اشارات ایله واجماع ایله عنداهل السنة منصوص مرتبه سنده اولوب حتی منکر صحبتی کافر اولمق انلره خاصدر واول امر خلافتک ابو بکرده تقرری بابنده جناب مرتضانک دخی رأی غالبی منضم واجماع مز بورده مدخل اعظم بوانددیغی کتب سیرده ظاهردر لکن امامت ووصایت دائرهٔ اهل بیتده حضرت مرتضایه مخصوص اولمسی بیرادرقالدیکه امر بیعتی سابقا تفصیل اولندیغی اوزره جناب زهرانک رحلتنه دک علی قول تأخیری انلرک تطییب خاطری ایچون اولدیغی هویدادر (علقت) ماضی مجهولدر اویزه قیلندی دیمکدر (تکریب) صوقوغه سیله کبیر حبلی میانده باغلدقلری ایپدرکه صویه واصل اولوب حبل کبیر بللنالئ اولقدن انکله مصون اولور (وذم) ذال نخذ ایله دربو ستله قایش کبی ایلدکاری بغرسقدرا کاتربکه دخی کرش دینور صحیحی فتح کافله در حق حضرت مرتضی (لئن ولیت بنی امیة لانفضتهم نفض القصاب الوذام التربة بیورر) یعنی اکربن بنی امیه یه غالب اولورسم قصابلک یدندن ساقط اولان کرشی اخذ ایدوب ترابنی تطهیر ایچون انی سیلکدیکی کبی تحقیق شدتله سیلکردم دیمک ترکیبنده وذام لفظی بو ماده ده لغتدر (ترجمه) رحلت پیغمبری ایله امامت رشته سین * دلو کبی ربط دائم ایتدی اول رب الانام

لا فی نبوته کانوا ذوی ورع * ولا رعوا بعده الا ولا ذمما

(ال) کسر وشد ایله بونده پیمان وسائر معنالری حرف لامده (ع) (القصد نصرا

في الله دين محمد) بيننده مفصلدر (ذمم) جمعدر مفردى ذمت عهددر (ترجمه) قيلمد بلروقت حضرتنده اوزمره احتراز * اتقيالنده دخي نقض ايتدبلر عهدين تمام

لوكان لي جائزامرحان امرهم * حلفت قومي وكانوا امة امما

(مرحان) فتحله ترك معناسنه (امم) فتحله شي يسيركه ضمله امتك جمعيدر (ترجمه) كرروا اولسه بكاهر كارى حالنده قومتى * ترك ايدردم انلرمقلت كاوردى بي نظام (رجز)

لاهم ان الحارث بن صمه * كان وفيا وبنا ذا ذمه

احد غزاسنده حضرت پيغمبر عليه السلام انصاردن حارث بن صمه نام صحابي يه برخدمت سپارش ايدوب اتمام كار ايله عنبه عليه يه رومال اولدقده وقت مأمولندن زياده زمان مرورنده حضرت حيدر كرم الله وجهه بورجزى انشاد ايلدى اول غزاده اصحاب كرامدن ثبات قدم اصحابنه حرف لام اواخرنده اشارت واردر (صمه) كسر ميم مهمله وشدله حارثك پدربنك اسميدر (وفي) فعيل وزننده نابه مضافدر وزن ايچون مخففدر وفادارديمك (ذمه) عهديعني برامرده خلاف مأمول حركتي عفواولنور زيرا في الاصل قديمدن وفادار عهد اولديغي ثابتدر (ترجمه) حارث بن صمه دن يوق موجب هم اى همام * وقت حاجتده اول ايتمشدى وفاى عهدى تام

اقبل في مهامه مهمه * في ليلة ليلاء مدلهمه

(مهامه) مساجد وزننده مهمه لفظنك جمعيدر بيان بر (ايلاء) تأكيددر زياده قراكلق كيجه ليل أليل ودخي لائل كبي ويوم ايوم دخي دينور شدتني تأكيددر شعرشاعر قبيلندن اولوركه نهايت بلاغته رسيده اولان شعردر (مدلهمه) مهمله ايله مضمحل وزننده درمصدرى ادلهمام افعلال وزننده احاطه معناسنه در يعني ظلمت شدت ايله قاپلاديغي كيجه (ترجمه) اول مخوف اولان شب ايچره قيلدى اقبال اهتمام * اول دم مظلمده اولمش ايدى وحشت ارتسام

بين رماح وسيوف جمه * يبغى رسول الله فيها ثمه * لابدمن بليةملمه

(جمه) كثيره (يبغى) طلب ايدر ديمكدر (فيها) ضميرى ليله يه عائددر (ثمة) مكان ايچوندر (ملمه) بليه نك صفتيدر قريبة الوقوع ديمك (ترجمه) نيزه وشمشير دشمن ايتمش ايدى ازدحام * ايليوب پيغمبرى انده طلب بااهتمام تيرباران بلايه طوتمق استر تمام . (نطق)

افاطم هالک السیف غیر ذمیم * فلست برعدید ولا بملیم

(فاطم) اصلنده تا ایله در وزن ایچون ترخیمله وسط کلمه اولان حرف مبنی حالی اوزره قالمشدر (هالک) مخاطبه در خذی معناسنه اسماء افعالدندر (ذمیم) مذموم معناسنه (رعدید) مهمله لر ایله قندیل وزننده در قورقق جبان کبی که ارتعاد یعنی دترمک و بو ماده دن رعاد بربالقدر که مس ایدن کمسنه نک قوانه رعشه کلوب بعده او بوشرماد امکه بالق حیاتده اوله اول حالت زوال بولمز (ترجمه) ای بتول آل ذوالفقاری بی ذمیم * بنده یوقدر خوف وهم اولم لئیم

افاطم قد ابلیت فی نصر احمد * ومرضاة رب بالعباد رحیم

(ابلیت) متکلمدر نعمتیاب اولدم یعنی کافرله مجاهده بلاسی بنم حقمده نعمت اولدی (ترجمه) نصر پیغمبرله اولدم مغتنم * حاصل اولدی باکه مرضاة رحیم

ارید ثواب الله لا شیٔ غیره * ورضوانه فی جنة ونعیم

ثواب) مطلق جزادر که (هل ثوب الکفار) جوزی ایله مفسردر لکن استفهامی انکاریدر پس عوض عمل صالح مراد اولمغه مانع دکلدر (ترجمه) مطلبم الحق ثواب واجردر * همده خی رضوان اکبر با نعیم

وکنت امرأ اسمو اذا الحرب شمرت * وقامت علی ساق بغیر ملیم

شمرت) تفعیلدن ماضی مؤنثدر حرب مؤنث سماعی اولمغله در اتکارینی قالدردی دیمکدر شدت بولقده زیاده در (ساق) بالدر دید کلری که ایاقده نظر جائز اولان محل و بونده (یوم یکشف عن ساق) شدتله تفسیر اولنمق قرینه سیله شدت مراددر حتی فلان کمسنه ایاغه قالقدی دیرلر شدت غضب سبب عزیمت اولمق مراددر (ملیم) لومدن افعالک فاعلیدر لومه لایق اولان کمسنه در (ترجمه) حرب ایده تشمیر ساق ایله قیام * بن اودم اولم ملامتله ذمیم

امت ابن عبد الدار حتی ضربته * بذی رونق یفری العظام جسیم

(امت) متکلمدر (ابن) مفعولیدر اسمی طلحه در پدری ابو طلحه در بوسببدن طلحه بن ابی طلحه دینور که ابن عبد العزی بن عبد الدار بن قصی در نسبی عماد نسب نبوی یه قصی بن کلابده ملاقیدر لکن بو غزای احدده علمدار مشرکین ایدی (ذی رونق) صویی کوزل و جوهری بالک قلج دیمکدر (یفری) فا ایله مضارعدر قطع ایدر دیمکدر (جسیم) جیمله در صمیم وسعیم دخی نسخه در (ترجمه) ابن عبد الداره ایندم قصد وضرب * تیغی کیم قطع ایدر اول عظم عظیم

فغادرته بالقاع فارفض جمعه * عبادید من ذی قائظ وکلیم

(غادرت) متكلمدر ترك ايلدم ديمكدر (قاع) دوز بر محل مستوى كبى (ارفض) رفضدن افعلالك ماضيسيدر همزه سى وصلبه در طاغلدى ديمكدر (عباديد) وجوه مختلفه يه ذاهب اولان كروهدر عباديد كبى وجمعدر مفردى يوقدر (قانط) نااميد ومأيوس كه (لاتقنطوا من رحمة الله) بو ماده دندر (كليم) مكلوم يعنى مجروح (ترجمه) ترك ايدوب ميدانده جمله قاچديلر * قلبلرى يأس اوزره قالديلر اليم

وسيفى بكفى كالشهاب اهزه * اجزبه من عاتق وصميم

(اهز) متكلمدر سيلكرم صارصرم (اجز) جيم وزاى ايله اهز وزننده در قطع ايدرم ديمكدر ايكيسى ميياننده جناس واردر (عاتق) اوموزدوش كبى صميم مهرهٔ كردن كه قوام بدن اولان كوكدر تركجه اوكورغه ديرلر (ترجمه) تيغ براقم يدمده رعشه دار * دشمنك دوش وسرين قيلادم دونيم

فبارات حتى فض ربى جموعهم * واشفيت منهم صدر كل حليم

(فض) ماضيدر طاغتدى ديمك (ترجمه) سعى ايدوب تا حق طاغتدى انلرى * بولدى صدر ينه شفايى هر حليم (منقبه) قاضيمدر بركه ابن مسعوددن مرويدركه اول حالده جبريل عليه السلام سمايه عروج ايدركن لاسيف الاذو الفقار ولافتى الاعلى ديديكنى پيغمبر عليه السلام خبرويرمشدر وعكرمه جناب مرتضادن روايت ايدر احد غزاسنده كفره يى منع ودفعه قيام ايلديكمده (حضرت رسول الله عليه السلام) بيورديلركه برملك اسماندن سنك مديحه كى ياد ايدوب لاسيف الاذو الفقار ولافتى الاعلى ديدى بو بحثك بسيطى حرف الجيمده ترقيم اولنمشدر وينه مير حسين مشار اليه دير كه عالم غيبدن پيغمبر عليه السلام بورباعى ايله مخاطب اولدى * ناد عليا مظهر العجائب * تجده عونا لك فى النوائب * كل هم وغم سينجلى * بولايتك يا على يا على (ذيل) شارح عليل شرح صدرم المولى الجليل ديركه شيخ عبد الغنى شامى قدس سره السامى جنابلرينك عقود اسمنده مولويه مخصوص اولان رساله لرينه شرح خدمتى اثناسنده بو رباعى يه لازم اولان مقالاتى يازوب مسند الفردوسده حضرت صديقه روايتيله تخريج اولنان (ذكر على عبادة) حديث شريفنى ايرادا يلدكارى محلنده كما ينبغى تفصيل اولنمغله بومقامده تكثير سواددن حذر اولندى

(رجز) انا على المرتجى دون العلم * من تهن للعين موف بالذمم

بو رجز غطرف بن جشم نام شخصك رجزينه جوابا صادر اولمشدركه رجز

غطرف بودر * انی غطرف نم وابن جشم * انا زل الموت الی الموت جشم *
انا صفی بالشفرة محمود نسم * وفی الوغاء الاول لیث مقتحم * اثبت لحالـ الله
للیث قطم (من تجی) افتعالدن مفعولدر (دون) عند معناسنه (علم) علامتدر
(مرتهن) افتعالدن فاعلدر رهن آلان کشی (حین) هلاك (موف) ایفادن
فاعلدر واصلی موفی ایدی (ذمم) جمعدر واحدی ذمتدر (ترجمه) بن علی
من تجایم رفع اولند نجه علم * موته آماده وفاده اولمشم ثابت قدم

انصر خیر الناس مجدا وکرم * نبی صدق راجما وقد علم

(انصر) مضارع متکلم (نبی) خیردن بدلدر (ترجمه) نصرتم پیغمبره در
صاحب مجدوکرم * اول نبی صدق ورحمتدر بیلورکم دمبدم

انی سأشفی صدره وانتقم * فهو بدین الله والحق اعتصم

(اشفی) متکلم (انتقم) افتعالدن متکلم (اعتصم) باب مزبوردن ماضیدر
ومقدمی اکا تعلق ایدر (ترجمه) صدرمك اولور شفاسی نقمت خصمی بودم
اعتصام دین وحقه ایلدی بذل همم

فاثبت لحالـ الله یاشر قدم * فسوف تلقی حرنار تضطرم

تحل فیها سام تهوی کالحمم

لحالـ الله) لعنك الله کبی شتمدر (قدم) مقدم وقدوم (تضطرم) ضرامدن افتعالك
مضارع مجهول ومؤنثیدر یالکمش دیمکدر (حمم) ضمله جنسدر واحدی حممه
کومر که فحم وزکال وزغال وانکشت کبی اسملری واردر (ترجمه) ثابت
اول حق لعنت ایده سا که ای شر قدم * پس یقینده کوره سین سن آتش دردوالم
کانده یوزلك اوزره دوشوب اوله سین سن چون حمم (نطق)

یا عمرو قد لاقیت فارس بهمة * عند اللقاء معاود الاقدام

غزای خندقده عمرو بن عبد الود نام کافره خطابا وارد اولان اشعاردندر که
حرف الباء آواسطنده * اعلی تقحم الفوارس * بیتنده مفصلدر (بهمه) ضم
موحده وسکون ایله اول فارسدر که شدت وصولتی سببیله سمت غلبه سی خصمنه
مبهم اوله وعسکره دخی جیش بهمه دیرلر (معاود) مفاعلهدن فاعلدر محل
قدینه عودت ایدن کسنه (اقدام) فتح ویا کسر ایله در اضافت بمعنی فی اولوب
فی الاقدام مراد اولنور (ترجمه) ای عمرو بر فارس استاده دوش
اولدك که اول * کارزار ایچره تکررله ایدر اقدام تام

من آل هاشم من سناء باهر * ومهذبین متوجین کرام

(من) بيت سابقده اولان لفظ فارسى بياندر (آل هاشم) حرف دالدر (ع)
انما الملك خلى ثلمه سيدها * نظمى شرحنده مفصلدر (سنا) ضيا وبلند (باهر)
غالب (مهذب) بالك (متوج) تفعيلدن مفعولدر تاجدار يعنى قومى مياننده
مرجع كبار وملاذ هر كار قيلنمش ديمكدر (العمائم تيجان العرب) مؤداسنجه
ابتدا پيغمبرانده تاج يعنى عرقيه دن كبير عمامه اختيار ايدن نبى عربى مبين
خاتم المرسلين اولمغله اكليل كبى صاحب التاج دخى اسماسندندر سائر اقران
پيغمبراندن تفردلرى سببيله اصحاب طرق صوفيه دخى تاج ناميله بر نوع سكه
رسم ايلمشلر وهر برنده سبب امتياز اولور علامت وضع ايلمشلردر حتى حضرت
امام اعظم اعظميه ديدكلرى متعدد تاركلى عمامه يى امام جعفر صادق ايله بعد
الصحبه كنديلره تخصيص ايلدى سر تاج امم صلى الله عليه وسلم فى الاصل مختارلرى
اولان تاجى زمان ظهور نبوتده تبديل بيورمدقلرينه نظرله بعضيلرى دخى
هر كسك زى مخصوصى كنديسنك تاجيدر ديديلر زيرا عرف بلده رعايتى راجح
شرعيدر انكيچون صوفيۀ كرام مياننده خواجكان تغيير وضع قديم ايلميوب
برمقتضاى خدمت صوريه تبديل هيئت لازم كاسه اعظميه يى اختيار ايدرلر
هنديلرك كلاهى نقشبنديه تاجى دكلدر بلكه ابقاى ما كان ايچوندر بو بحثده
بو فقيرك رسالۀ مخصوصه سى واردر كه انواعى دخى بيان اولنمشدر (ترجمه)
آل هاشمدن او فارسكيم بلندان رجال * هم مهذب تاجداران كرام آل كرام

يدعو الى دين الاله ونصره * والى الهدى وشرائع الاسلام

(شرائع) شرعيتك جمعيدر طريق دين معناسنه (ترجمه) دعوت ايله دين
حق ونصرته ايلر جهاد * راه اسلام وهدايت سمتن ايلر التزام

بمهند عضب رقيق حده * ذى رونق يفرى الفقار حسام

(عضب) سهملهنك تقديميله قلجدر لكن بونده (مهند) سيف هندى معناسنه
سبق ايلمكله معناى قطعى اعتباريله صفت اولوب تكرردن خلاص بولور (فقار)
فقره نك جمعيدر كه اوكورغه كموكى مراددر (ترجمه) تيغ هندى رقيق الحد
ايله ايدوب غزا * مهرۀ ظهر عدوبى ايلر اشكسته تمام

ومحمد فينا كان جبينه * شمس تجلت من خلال غمام

(تجلت) تفعلدن ماضى مؤنثدر ظهور ايلدى وهويدا اولدى ديمكدر (خلال)
ايكى شيئك بيننده اولان فرجه در آلت اولان خلال ديشلر اراسنه تخلل ايلمكله
تسميه اولنمشدر (غمام) بولوت سحاب كبى (ترجمه) پيغمزده هم جبين انور

پیغمبری * آفتاب منجلیدر کو بیا ابر ایچره تام

والله ناصر دینه ونبیه * ومعین کل موحد مقدام

(مقدام) کسر ایله کثیر الاقدام معناسنه صفت موحددر (ترجمه) حق تعالی ناصریدر دین ایله پیغمبرلک * هم موحد مسلمه ایلر اعانت بردوام

شهدت قریش والقبائل کلها * ان لیس فیهامن یقوم مقامی

(ان) بان تقدیرنده در (ترجمه) هر قبیله وقریش ایلر شهادت شویله کم * بو قدر رائلرده بنم جایمده هیچ ایدن قیام (رجز)

اثبت لحالک الله ان لم تسلم * لوقع سیف عجرفی خضرم

قائد بن قابوس بکر بنک دیدیکی رجزه جوابدرکه رجز قائد بودر * یا ایها الجاهل بالترغم * ماذا ترید من فتی غشمشم * اروغ مفضال هصور هیصم * ماذا تری بیازل معصم * وقاتل القرن الجری المقدم * والله لا اسلم حتی تحرم (لم تسلم) اسلامدن مضارع جحد مطلقدر (وقع) وزن ومعناده ضربدر (عجرفی) مهملهلر میاننده جیمله ورابعی فادریاریجی وکسیجی وحادثه پیدا ایدن که فتنه انکیز معناسنه (خضرم) معجمه لردن صکره مهمله ایله کلریاورسی وبونده سیف صغیر لکن کسکین دیمکدر (ومخذم) دخی نسخه درسیف قاطع معناسنه در (ترجمه) لعنت ایده کرمسلمان اولمسک رب عظیم * قیلی مثانت ذوالفقار ضربنه سن ای اثیم

تحمله منی بنان المعصم * احمی به کتائبی واحتمی

(بنان) پارمق باشی که بربغومدر انامله کبی (فائده) بش پارمقدن بری ابهام باش پارمق که انکشت نروانکشت سترلک دخی دینور (ایکنجی) مسبحه شهادت پارمغیدر سباحه مهلله دعاءه مشیره انکشت دشنام سبابة المتندم دخی دیرلر (اوچنجی) وسطی که اورته پارمقدر (دردنجی) بنصردر عتب دخی اسمیدر ادسز پارمق که بی نام دینور (بشنجی) خنصردر کوچك پارمق کهبر کالوج کهین کهترین دخی دیرلر آیه یه متصل اولان طرفلرینه رواجب دینور مفردی راجبه در واورته بغوملری براجم در مفردی برجمه در بعضیلری دخی انبوبه لرلک مفصللریدر دیدیلر جمله سنه اصابع وشناتر دینور مفردلری اصبع وشنتره در (معصم) رسغ معناسنه بیلکدر قولده بلازك محلی (احمی) نفس متکلم حفظ ایدرم دیمك (کتائب) جمعدر وزن ومعناده عساکردر مفردی کتیبه در (احتمی) افتعالدن متکلمدر پرهیزکار اولورم دیمك حمایت ماده سندندر (ترجمه)

دست باکده اولان شمشیر ایله اولوب مقیم * کندیمی جنده حفظ ایدم اولوب لطف کریم

انی ورب الحجر المکرم * قد جدت لله بلحمی ودمی

(حجر مکرم) حجر اسوددر که رکن کعبه ده در انی استلام وتقبیل ایله طوافه ابتدا ایدرلر انده عهد الستك وثیقهٔ محرره سی ودیعه در اول عهدی تجدید ایچون استلام اولنور دیو آثارده مضبوطدر (جدت) ضمله جوددن متکلم ماضیدر بن فدا ایلدم دیمکدر (ترجمه) بن برب سنك اکرم فی الحقیقه ایلدیم * حق یولنده اوزوجودم بذل هم قیلدم عدیم (رجز دیکر)

هذا الکم من الغلام الهاشمی * من ضرب صدق فی ذری الکمائم

(ذری) ضم معجمه وقصر ایله جمعدر که مدور قلنسوه یعنی دکرمی طاقیه دیمکدر مراد اول ایامده صنادید عربك باشلرینه لابس اولدقلری عمامه وانك چاق اعلاسیدر ذروه کبی * مکارم دخی نسخه ذر (ترجمه) سزه کوندر بو تیغ آل هاشم که ضرب ایدر باشیکز اوزره قائم

ضرب یقود بشعر الجماجم * بصارم ابیض ای صارم

(یقود) مضارعدر قائد اولور یعنی چکر (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسهٔ سردر (ترجمه) تراش ایلر سر اعدایی دائم * بو تیغ بیدریغ وسیف صارم

اجی به کتائب القماقم * عند مجال الخیل بالاقادم

(قماقم) ضمله کسکین قلج وعدد کثیر وسائر معناسیه اولان قمقامك جمعیدر (مجال) جولان (اقادم) اقدامك اودخی قدمك جمعیدر (ترجمه) حمایه مده بنم جندا کارم * بنوب اولدقده دشمن جمله قادم (رجز آخر)

اناعلی ولد بنی هاشم * لیث حروب للرجال قاصم

صحیح خیبری مرد اولدقده بو رجزی انشاد بیوردیلر (هاشم) جدیدر بونده فعلك تأنیثی دلالتیله قبیله مراددر (قاصم) وزن ومعناده کاسر دیمکدر (ترجمه) علی یم بنکه اب روی هاشم * بنم شیر وغا شجعانی قاصم

معصوصب فی نقعها مقادم * من یلقنی یلقاه موت هاجم

(معصوصب) افعیعال بابندن مفعولدر جمع اولنمش معناسنه (نقع) توز که غبار کبی (مقادم) جمعدر مفردی مقدامدر مفتاح ومفاتح کبی ومؤخر مبتدادر (ترجمه) ثبات اهلی بنم اثرمده جمله * کلورسه قارشو بولور

لا تعجلن واسمعن كلامی * انی ورب الركع الصیام

زبیره خطابا ظهور ایلمشدر نون اول مشدد وثانی مخففدر (ركع) ضم وشده ایله راكعك جمعی وبونده صیام قرینه سیله راكعیندن مصلین مراددركه (واركعوا مع الراكعین) صلوا معهم دیمكدر دیدیلر وارکان صلاتیه دن ركوعه سبب تخصیص سابقا ابسط اولندیغی اوزره ادیان سالفه صلاتلرنده ركوع اولمیوب بودینه خاص اولمسیدركه ذكر جزء طریقیله ركعت تسمیه سی دخی بویله در (صیام) صائمك جمعیدر (ترجمه) كل عجول اولمه سوزم طوت ای همام * رب عباد حقیچون بودر كلام

اذا المنایا اقبلت خیامی * حلت حل الاسد الضرغام

عشرۀ مبشره دن اولوب وعمات نبویه دن صفیه بنت عبد المطلبدن اولان زبیر ابن عوامه خطابا وقعۀ جمله ده تهدیدا صادر اولوب اودخی مخالفتدن فارغ اولمشدر اصلنده بیت (اذا اقبلت المنایا) ایكن وزن ایچون تقدیم اولندی (منایا) فتحله منیه نك جمعیدر موتلر معناسنه (خیام) كسرایله جمعدركه مفردی خیمه چادردر بونده مراد خیمۀ عربیه دركه اغاج داللرندن یاپرلر (ضرغام) كسرایله ومعجمه لر میاننده مهمله ایله اسدك مرادفیدر لكن بونده قوی معناسنه اولورسه تأسیس اوله (ترجمه) چونكه اقبال خیام ایده لئام * حملۀ شیرانه ایلردم تمام

بباتر مؤلل حسام * عود قطع اللحم والعظام

(باتر) ابتر ماده سندن وزن ومعناده قاطعدر خواجه نصر الدین اقشهریه منسوب بوملمع قطعه ده ایرادی لطیفه یه سببدركه بیوردمشلر * رفتم بجای سیوربلر كوردم طقوز قورد امدی * برقاچنی باترلدم * برقاچی تارلا میروی (مؤلل) تألیلدن مفعولدر كسكین قیلنمش (عود) ماضیدر آلشدی یعنی عادت ایلدی (عظام) عظمك جمعیدر كوكاردر (ترجمه) زیوردستم ایدی كسكین حسام عادتیدر قطع لحم ایله عظام (نطق)

اما والله ان الظلم شؤم * ولا زال المسیء هو الظلوم

بوشعر معاویه یه خطابا صدور ایلمشدر (شوم) ضم وتسهیل ایله یمنك ضدیدر بخیرد یمكدر * شأمت عبد الله بن عمر روایتیله اوچ شیئه عادتا منحصر اولدیغی (انما الشؤم فی ثلاثه) حدیثیله ثابتدركه بونلرده كثیر الوقوعدر بری آتكه انسكله غزا اولنمیه وشموس یعنی بدخو اولوب مانع ركوب اوله كه چامش دیدكلری

غلطیدر وبری دخی مرأه در اودخی ملیطهٔ بدخوویاعاقرکه ولد کتورمز اوله واوچنجی داردرهمجواری سیئ الاخلاق وکندی ضیق ومسجده بعیداولان خانه‌در(ظلوم) ظالم شدید (ترجمه) فی الحقیقه اولدی والله تعدّی ناسه شوم هم اسماءتده مصراولان کشی اولورظلوم

الی الدیان یوم الدین یمضی * وعندالله یجتمع الخصوم

(دیان) خیره وشره لایقی اووره جزاء وفاق اید یجی دیمکدر واسماء الهیه دن معدوددرکه امام بخاری روایت ایدرحتی شیخ سهروردی چهل نام سریانیه دن بونده ایراد ایدوب * یادیان العباد کل یقوم خاضع الرهبته ورغبته * دیو ترتیب وترجمه ایلمشلردروشراح نیچه خواصنی تعداد ایدرلر (یوم الدین) یوم جزامعناسنه که سورهٔ فاتحه ده واقعدر (یمضی) مضارع غائبدرفاعلی بیت سابقده اولان ظلومه عائددر (نمضی) متکلم مع الغیرصیغه سیله دخی نسخه‌در (خصوم) خصمک جمعیدر (ترجمه) روزحشراولدقده واررلر حضورحضرته * جمع اولوب دیوان حقده طوره لرجمله خصوم

ستعلم فی الحساب اذاالتقینا * غداعند الملیک من الغشوم

(فی الحساب) فی یوم الحساب ویافی عرض المحاسبه تقدیرنده‌در (التقینا) افتعالدن ماضی متکلم مع الغیرصیغه سیدر (ملیک) اسماء الهیه دندر (عند ملیک مقتدر) لفظ کریمدر (غشوم) فتحه‌ ایله وزن ومعناده ظلوم‌در (ترجمه) بیله سین روزحساب اولدقده انده جمع اولوب * حق قتنده سنمی بنمی ایلین ظلمه هجوم

ستنقطع اللذاذة عن اناس * من الدنیاوتنقطع الهموم

(ترجمه) جمله لذت کسلمک ناسدن اولدی قریب * هم جهانک قالمیه آلایشندن هیچ هموم

لامرماتصرفت اللیالی * لامرماتحرکت النجوم

(امرما) یعنی امرعظیم (تصرفت) وزن ومعناده تحولت کبی ماضی مؤنث یعنی برحالدن برحاله تنقل ایلدی (تحرکت) حرکت وجنبش ایلدی دیمک (نجوم) حرکت قرینه سیله ساقی اولمیان نبات مراداوله که (والنجم والشجر) بومعنایه وارداولدی ویااللیالی قرینه سیله سیارات اوله وبوقول علوی تعلوی وسخن مرضی مرتضوی ایله اشارت وتقریرواردرکه نجوم وکواکبده ودیعة الله اولان تأثیرات کونیه واردر بوبحثه دائر کلام حرف الف اواننده اسبوع الایام

اواخرنده مفصلدر ومعرفا النجم ثریانك علمیدرشاید كه اندن كنایت وجمعیتی برای قافیه اوله ویامطلقا جنس كواكب اوله ووقت معناسنه اولان نجمك جمعی دخی اولمق محتملدركه قرآن جلیل تنجیما تنزیل بیورلدی دیو آثارده كلمشدر وبو معنادن موقته منجم دیرلر (ترجمه) حالت عظمی ایچون ایدر تكرر كیجه‌لر * اعظم احوال ایچون سیران ایدر باقسك نجوم

سل الایام عن امم تقضت * ستخبرك المعالم والرسوم

فائده (ایام) یومك جمعیدر كه نهار معناسنه در نهاردن لیل افضلدر دیدیلر زیرا راحتلیدر كه جنتدندر اما كوندز مشقتلیدر كه جهنمدندر وحوادث ایامه نسبت اولنور كه شدائد وبلایادر (وخیر من الف شهر) كیجه حقنده دركه اكا عدیل اولور نهار یوقدر وسورة اللیل واردر سورهٔ نهار یوقدر واكثر آیاتده لیل نهاره تقدیم اولندی وذاتنده دخی كوندزك كیجه سی مقدمدر (ولا اللیل سابق النهار) كریمه سنده لا زائده در وكیجه‌لرده صلاة ایچون مكروه وقت یوقدر لكن كوندزده واردر وتهجد واستغفار اسحار نوافل نهاردن افضلدر كیجه یه مخصوصدر وتجلیٔ اكبر ومعراج كیجه واقعدر كه معراج مؤمنین اولان نماز دخی انده فرض اولمشدر وظهورات خیریه دن كنایه ایدوب اللیالی حبالی دیرلر (ع) یا نیمشبی آید یا وقت سحر كاهی * اكرچه نهار ایچون دخی خواص واردر لكن موازنه ده بنه لیل راجحدر حتی افضل اوقاته تعلیق طلاق اولنسه لیلهٔ قدرده واقع اولمق مفتی به در دیدكاری فتاوای حدیثیهٔ هیتمیه ده مفصلدر (امم) ضمله امتك جمعیدر طوائف مختلفهٔ ماضیه (تقضت) تفعلدن ماضی مؤنثدر تمام اولدی ودوكندی دیمكدر (مضین) دخی نسخه در (معالم) نشانلركه یول بیلمك ایچون صحرالرده دیكدكاری میللردر (رسوم) اسلافی تذكره سبب اولان آثار باقیه (ترجمه) روزكاره صوركروه سالفه احوالنی * سكا اخبار ایده عبرت ایله آثار رسوم

تروم الخلد فی دار المنایا * فكم قد رام مثلك ما تروم

بو بیتده ردّ العجز علی الصدر واردر (تروم) سن مرام عدّ ایدوب ومطلب اتخاذ ایدرسین (خلد) مصدردر خلود كبی (ترجمه) دار فانی ایچره خالد اولمق استرسین عجب * نیجه سی ایتدی سنك كبی بو خواهشده قدوم

تنام ولم تنم عنك المنایا * تنبه للمنیة یا نؤوم

(تنبه) تفعل بابندن امر حاضردر (منیه) منایانك مفردی مؤنثدر (نؤوم) نومدن فعول صیغه سیله مبالغه ایله نائم دیمكدر (ترجمه) خواب غفلتده

یاترسین مرلئابسه بیدار اودر * سنده بیدار اول تدارك كور بوموته ای نؤم

لهوت عن الفناء وانت تفنى * فما شيء من الدنيا يدوم

(لهوت) ماضی مخاطبدر مشغول اولدك یعنی سنی تکاثر اشغال ایلدی دیمکدر که (ألهاكم التكاثر) کریمه سنه ایمادر (ترجمه) موتدن غفلتده سین فانی اولورسین عاقبت * ماسوانك جمله سی فانی اولور حقدر سوزم

تموت غدا وانت قرير عين * من العضلات في لجج تعوم

(قرير) مسرور معناسنه در عينه اضافتله استعماله سبب بودر که کوز یاشی غمیندن یارداقار و محزوندن حارجیقار فلان کس بنم قرة العینمدر مراد دیده مدر محلنده مستعملدر یعنی کوزم صوغقلغنه سببدر دیمکدر بکتاشیه زاویه‌لرینه قرتیق دیدکلری بووجهه نظرله در (عضلات) تقدیم مهمله ایله عضله نك جمعیدر شدائد روزکار مراددر حتی انشارده حلال المشکلات الدينيه وکشاف المعضلات اليقينيه دینور (لجج) ضمله وجیمله لجه نك جمعیدر دریایه ونهره دخی دینور (تعوم) مضارع مخاطبدر عوم ایدرسین دیمکدر عوم سباحتدر ترکجه صوده یوزمك (ترجمه) یارین اولدکده قریر العین اولام ظن ایلدك طالدیغك بحر شقاوتدن ایرو موج غموم (فطق آخر)

محمد النبي اخي وصهري * وحمزة سيد الشهداء عمي

بو بیتك الفاظی کرات ایله بسط اولنمشدر (ترجمه) اول حبیبك بن قرنداشی دخی داماديم * حمزه صاحبقران عمم شهيد انام ام

وجعفر الذي يضحي ويمسي * يطير مع الملائكة ابن امي

اخي محلنده (ابن امي) دیمکده نکته بودر که لاب برادری اولدیغی اکرچه معروفدر لکن لام دخی برادری اولدیغی لعلامه در وهم قافیه دخی میمدر (ترجمه) جعفر طیار ابن مادرمدر روزوشب * جنت مأواده اوچار بین الاملاك الكرام

وبنت محمد سكني وعرسي * منوط لحمها بدمي ولحمي

(سکن) قلب انکله ساکن اولدیغی شیدرکه دلارام دیرلر (عرس) کسر ایله در زوجه وصاحبة البيت (منوط) مخلوط (ترجمه) دختر پیغمبر اولمشدر انیس وهمدمم * قول وفعلده مطابق غمکسارم نیکنام

وسبطا احمد ولداي منها * فمن منكم له سهم كسهمي

(سبط) قزی اوغلیدر اصلی سبطاندر اضافتله نون ساقطدر (احمد) اسم شریفنه جروتنوینی ضرورت وزن ایله لاحقدر والاغیر منصرفدر (ولدای)

اصلی ولدان اولوب یاء متکلمه اضافتله کذلك نون اسقاط اولنمشدر (ترجمه)
هم ایکی سبط رسول الله بنم اوغلارم * کیده وارسزدن بو رتبه حصهٔ نسبت تمام

سبقتکم والی الاسلام طرا * غلاما ما بلغت اوان حلم

(طرا) جمیعا (اوان) وزن ومعناده زمان (حلم) ضمله دردوش ایله بلوغه ایرمکدر
لکن مطلقا بلوغده شایع اولدی (ترجمه) سابقم بن سزلره بالجمله
دینده قدیم * ایرمدن ایام حلمه ایلدم اقرار تام

واوجب لی ولایته علیکم * رسول الله یوم غدیر خم

(ولایت) نظارت ووصایتدر (غدیر خم) قریبا یازلدی (ترجمه)
هم وصایتلهبنی قیلمشدی ناظر سزلره * تولیت ایله غدیرخده اول فخر الانام

واوصانی النبی علی اختیار * لامته رضا منکم بحکمی

(ترجمه) اختیار ایدوب بنی قیلدی وصیت سزلره * حکممه راضی اولامزهم
اولوب امریمه رام

الا من شاء فلیؤمن بهذا * والا فلیمت کمدا بغم

(الا) حرف تنبیه وانهما (الا) ادات استثنادر میانلرنده جناس واردر (کمد)
فتحتین ایله حزن مکتوم (ترجمه) کیم دیلرسه آکه ایمان ایلیه بو امر ایله
ایتمین اولسون بو حزن وحسرت ایله بردوام

انا البطل الذی لم تنکروه * لیوم کریهة ولیوم سلم

(بطل) حرکه لرله شجیع وبهادر (کریهه) جنك اسملرندندر (سلم) صلحدر
(ترجمه) ایتمه یکز مرد میدان اولدیغم انکار سز * جنك وصلح ایچون بنی اقرار
ایدر جمله انام (حکایت) قاضیبر مرحوم دیرکه روایت ایدرلرکه حضرت
مرتضایه معاویه مکتوب یازوب دیدیکه یا ابا الحسن بنم دخی فضائل کثیره م واردر
بنم بابام زمان جاهلیتده قومنك بکلرندن ایدی وپیغمبر علیه السلام دخی انك
دامادی اولدی بندخی خدمت کاتبلرنده اولدم ومؤمنلرك دایسی یم دیدکده
حضرت حیدر کرار دخی شعر مشروحی اکا جواب اولمق اوزره انشاد ایلدی
واقعا عبدالله بن جحشك زوجه سی ام حبیبه که معاویه نك لاب همشیره سیدر
هجرتك یدنجی سنه سی شوهریله حبشه یه هجرت ونجاشی حمایه سنده آسودهٔ
راحت اولمشلر ایدی عبدالله اول محلده فوت اولدقده بعد العده مجلس نجاشی ده
سلطان انبیا علیه التحایایه عقد غائبانه اولنوب مدینه یه ارسال ایلدیلر
بو اعتبار ایله ام المؤمنین برادری اولمغله خال مؤمنان اولمش اولور زیرا

(النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم کریمه سی ناطق اولدیغی اوزره پیغمبر علیه السلامك حرم همایونلری مؤمنلرك انالری اولور ومعاویه کاتب نبوی اولدی لکن کاتب وحی اولمسنده اختلاف واردر (کتّاب الوحی) بونلردر خلفاء راشدین ٤ و٥ زید بن ثابت و٦ ابی بن کعب و٧ عامر بن فهیره و٨ عبدالله ابن ارقم و٩ ثابت بن قیس بن شماس و١٠ خالد بن سعید بن عاص و١١ حنظله ابن ربیع و١٢ شرحبیل بن حسنه رضوان الله علیهم اجمعین (نطق دیگر)

فلو انی اطعت عصبت قومی * الی رکن الیمامة او شئام

(اطعت) ماضی مجهولك متکلمی بن مطاع قیلنسم دیمکدر (عصبت) موحده ایله درماضی متکلم که ضم وسوق ایلدم دیمك (یمامه) حجاز ایله یمن میاننده برناحیه در (شئام) سحاب وزننده یمان کبی شامی دیمکدر (ترجمه) مطاع اولسم ایدردم قوممه بخش * یمامه سمتنی یا شامی انعام

ولکنی اذا ابرمت امرا * تخالفنی اقاویل الطغام

(اقاویل) اقوالك واودخی قولك جمعیدر (طغام) فتحه ایله جنسدر واحدی طغامه در اراذل واسافل ناس (ترجمه) ولی برامری ابرام ایلسم بن * خلاف ایدوب لئام ایتمز اقدام (حکایت) ابن اعثم دیرکه چونکه صفین واقعه سنده صفین مقابل اولدیلر فرات صوینه وصولدن عسکر مرتضی کرم الله وجهه معاویه ولشکرینه مانع اولدیلر پس معاویه برتیرچیقاروب انك اوزرینه یازدیکه ای اهل عراق معاویه سزك طرفه فرات صوینی آقیدوب سزی غرق ایلمك مراد ایدر حذر اوزره اولك والسلام وکیجه اول اوقی عسکر کرارك ایچنه آتدی عسکر حیدرانی بو لوب مضمونی بیلوب میانلرنده نزاع واقع اولدی بر طریقله اسکات قابل اولمیوب اول محلدن آخره نقل ایلدیلر درحال معاویه لشکرینی قالدروب انلرك برینه کادکلرنده حضرت کرار محزون والمدار اولدی پس مالك بن اشتر واشعث بن قیس اتباعیله مطایا سوار غیرت اولوب لشکر معاویه یه حمله وهجوم ایله عظیم جدال ایدرك انلری اول محلدن ینه اولکی منزللرینه سوروب حضرت مرتضایی راضی قیلدیلر (نطق آخر)

لنا الرایة السوداء یخفق ظلها * اذا قیل قدمها حصین تقدما

بو شعر قبائل عربك صفین وقعه سنده ایلدکلری خدمت بیاننده در (یخفق) خفقان ماده سندن باب اولدن مضارعدر مضطرب اولور وحرکت ایدر (حصین) بو وقعه ده علمدار اولان ابن منذرك اسمیدر تصغیر ایله در کنیه سی

ابو ساساندر بنی ربیعه دندر (ترجمه) سایهٔ سودای رایه جنبش اقدام ایدر
امر تقدیمه کراشعار اولنسه اهتمام

فیوردها فی الصف حتی یزیرها * حیاض المنایا تقطر الموت والدما

(حتی یردها) ویدیرها (وسهام المنایا) دخی نسخه لردر (یزیر) ازاره دن
ضارعدر زیارته کتوررردیمکدر (تقطر) افعالدن مضارع مؤنثدر قطره لر پیدا
ایدر دیمکدر دمك الفی علامت نصبنی اشباعدن پیدا اولور (ترجمه)
صفه ایصال ایلیوب تا که زیارت ایدرر * مرك حوضن کیم دوکیلور آکه
موت ودم تمام

تراه اذا ما کان یوم حفیظة * ابی فیه الا غیرة وتکرما

(یوم حفیظه) زمان معرکه در (یوم کریهه) (وغیرت) بدلی عزت دخی نسخه در
(ترجمه) کوره سین روز وغاده سن حصینی کابلمز * اجتناب الا که غیرتله
تکرمه دوم مرام

واجمل صبرا حین یدعی الی الوغا * اذا کان اصوات الرجال تغمغما

(اجمل) ماضیدر فعل جمیل اظهار ایلدی دیمکدر که اثرده (اجملوا فی الطلب) وارد
اولدی یعنی طلبده لطف ایله معامله ایدك بونده دخی صبرك افضل والیق اولدیغی
محلده انی اجرا ایلدی دیمکدر (تغمغم) تزلزل وزننده ماضیدر غمغمه ایلدی
دیمکدر غمغمه بهادران غزاتدن حالت مقاتله ده پیدا اولان آواز در شدت طبیعت
وحدت شجاعته دلالت ایدر وتیغ غمغم معروفدر (ترجمه) صبر ایدر اظهار
اکر دعوت اولنسه جنك ایچون * حدت اظهار ایتدیکی دمده کلامنده انام

وقد صبرت عك ولخم وحمیر * لمذحج حتی اورثوها تندما

بو بیتده اسلافك احوالی یاد اولندی که (عك) فتح مهمله وشد ایله معد بن عدنانك
برادریدر که یمنده نسلی حالا باقیدر (لخم) معجمه ایله قبائل یمندندر جاهلیتده
انلردن ملوك عرب کلمشدر آل عمرو بن عدی بن مضردر ابن هشام فاضل دخی
اکا منسوبدر (حمیر) دخی معروف قبیله در مذحج کبی (مذحج) مسجد وزننده
ومعجمه نك تقدیمی وآخری جیمله در (اورثوها) ورثوها دخی نسخه در (تندم)
تفعل کبی مصدردر پشیمانلق اظهارا یلمکدر ندامت کبی (ترجمه)
عك ولخم وحمیر ایدوب صبری وارث قیلدیلر * مذحجی حتی اکا کلدی
ندامت بالتمام

ونادت جذام یا لمذحج ویحکم * جزی الله شرا اینا کان اظلما

(جذام) ضمله عنده برقبيله در (المذحج) لام مفتوحه استغاثه ايچوندر يا لزيد كبی منادايه داخل اولور (ويح) حيف وواه معناسنه كلمهٔ مرحمتدر ويل انك ضديدر كه كلمهٔ عذابدر بعضيلری ايكيسی دخی رحمت وعذابده دخی مستعمللردر ديمشدر ابتدا ايله مرفوع وفعل مضمرله منصوب دخی اولور تقديری الزمكم الله ويحا ديمكدر لكن تعساله البته منصوبدر زيرا لامسز استعمالی يوقدر كه مضاف اولمز (ای) بوندنصكره ديكر جزی الله بيتنده بسط اولنور ان شاء الله تبارك وتعالی (جزی) ماضيدر شرقرينه سيله بددعا اولور (ترجمه) مذحجه ايدوب نداديدی جذام ايواسزه * حق جزا كزويره كيمدر ظالم اولان ای لئام

اما تتقون الله فی حرماتنا * وما قرب الرحمن منا وعظما

(ما تتقون) افتعالدن مضارع جمع مذكر مخاطب ونفی حالدر پرهيز كار اولمزسكز ديمك (حرمات) ضمله لرله درمفردی حرمتدن مراد حرمدر كه اهل بيتدر جمله بی بری برينه اقربا اولدیغنه حرمت ورعايت قصد ايدر (ما) موصوفدر جمله بی حرماته عطف اولنور (ترجمه) خشيت ايتزميسز اياحقدن اهل بيت ايچون * قرب وتعظيم خدا اهلينه هيچ يوق اهتمام

جزی الله قوما قاتلوا فی لقائهم * لدی الموت قدما ما اعزوا كرما

(جزا) بونده كماله مصروفدر (قدما) كسرايله اسماء زماندن امحدر قدمدن مأخوذدر فتح دالله پس قديم الزماندن بری ديمكدر (مااعز) فعل تعجبدر (ترجمه) حق ويره اجرين قتال ايدنلره انلر ايله * موتی مختار ايليوب دائم كورورلر احترام

ربيعة اعنی انهم اهل نجدة * وبأس اذا لاقوا خميسا عرمرما

(ربيعه) بيت سابقده اولان قومدن بدلدر ابن نزار بن معددر زيرا انلردن ماعدا ربايع چوقدر (نجدت) شجاعت (بأس) شدتدر (فائده) زبانزد فقها اولان بأس دخی بو معنايه دركه فلان فعلده بأس يوقدر يعنی آخرتده مؤاخذه شدتی يوقدر كه كناهكار اولمز اكرچه ثواب دخی يوقدر ديمكدركه هدايه ده مصرحدر كافيه ده دركه بولفظ صرف ايچون يعنی فعلندن تركی اولی وآخری اندن ارجح واحری دردديمكدر وشيخ الاسلام هروی دركه لا بأس لا جناح ايله يكساندر يعنی فاعلی آثم اولمز ديمكدركه قول اول مألنده در (عرمرم) مهمله لرله سفرجل وزننده كثير معناسنه درعسكر معناسنه اولان خميسك صفتيدر (ترجمه) اول ربيعه قوميدر شدت شجاعت اهليدر * انلره اولسه ملاقی جند بسيار عظام

اذ قنا ابن هند طعننا وضرابنا * باسیافنا حتی تولی واحجما

(ابن هند) معاویه نك کنیه سیدر (طعن) اوق ایله ضربدر (ضراب) سائر آلات ایله ضربدر روا کثریا جماعدن کنایت اولور (احجم) تقدیم مهمله ایله ماضیدر کف ید ایلدی دیمکدر (ترجمه) ابن هنده لذت تیر ایله تیغی بز وبروب * ایلیوب تأثیر یوز دوندردی بوزلدی نظام

وولی ینادی زبرقان بن ظالم * وذا کلع یدعو کریبا وانعما

(زبرقان) تقدیم معجمهٔ مکسوره بعده موحده ایله اسمدر (ذو کلع) فتحله لرله حمیریدر القاله دخی کلاع لغتدر بولقبله یمنده امام ایکیدر صغیری کبیرینك نسلندندر صغیری ابوشراحیل اسلامه کلدکده دعوای نبوت اوزره اولان اسود عنسینك قتلنده پیغمبر علیه السلام ایله مکاتبه ایدوب جریر بجلی صوب صواب پیغمبر صاحب کتابدن ارسال اولنوب خبر قتلی انتقال حضرتندنصکره صدیق اکبر خلافتنده رسیده اولمشدر اسمی ایفع بن نا کوردر کعب الاحبارك عمی زاده سی اولمق اوزره اصابه صاحبی تحقیق ایدر (کریب) تصغیر ایله در ابن صباح ابن ذی یزن حمیریدر دست حیدریده کشته ودریده اولدی (ترجمه) دوندی دعوت ایدوب ابن زبرقانی اول زمان * ذو کلع ایله کریبه ایلدی انعام عام

وعمرا ونعمانا وبسرا ومالکا * وحوشب والداعی معاوی واظلما

(عمرو) ده حالت نصبده واوری ساقط اولوب علامت تنوین اولان الف غیر منصرف اولان عمردکل ایدیکنه اشارت اولمغله برامره ایکی علامت اجتماعی ثقیل اولور (نعمان) ضمله ابن بشیر قیسیدر (بسر) ضمله ابن ارطاة فهریدر (مالك) قضاعیدر (حوشب) فتح مهمله ایله غیر منصرفدر ذوالظلم دیمکله معروفدر (معاوی) معاویه نك مرخمیدر وزن ایچون قصر اولندی داعینك خبریدر (ترجمه) عمرو ونعمان بسر ومالك ایله حوشب جمله سین * دعوت ایتدی ابن هنده ایردکده شب برله ظلام

وکرز بن نبهان وابنی محرق * وحرثا وقینیا عبیدا واسلما

(کرز) ضمله وتأخیر زای ایله دروبدری (نبهان) تقدیم نونله وموحده ایله در (ابنی) اصلنده ابنین تثنیه در واضافتله نون ساقط اولور وهمزه سی وصلیه در برای وزن قطع اولنور (محرق) تفعیلدندر (حرث) ابن وداع حمیریدر (قینی) مطاع بن مطلبك نسبتیدر (عبید) عبیدالله در (اسلم) ابوالاعور شامیدر اسمی عمرو بن سفیاندر که معاویه نك سرعسکریدر جمله سی بیت سابقه معطوفدر (ترجمه)

گرزی هم ایکی محرق زاده ایله حرفی هم * ایتدی قیبی وعبید واسلمی اکرامه رام

(نطق آخر) ولما رأيت الخيل تقرع بالقنا * فوارسها حمر العيون دوامي

(قنا) جمعدر مفردی قناة مزراقدر (حمر) ضمله جمعدر احمر مفردیدر قرمزی دیمکدر (دوامی) نواصر وزننده اسم فاعلك جمعیدر مفردی دامیه خون الود معناسنه در (ترجمه) کوردم اسبان زخم نیزه برله کلکون اولدیلر * هر سوارك طاس پرخون اولدی چشمانی مدام

واقبل رهج في السماء كأنه * غمامة دجن او عراض قتام

(رهج) جنك اولورکن قالقان توزکه ابن نحوی سنفرجه سنده بیورر * فاذا كنت المقدام فلا * تجزع في الحرب من الرهج (دجن) ضمله درهو ابو لتلنمق (قتام) فتحله سیاه توزدر (ترجمه) هم غبار پای جندی آسمانه رفع اولوب * کوییا ابر سیه عارض یا خود طولدی قتام

ونادى ابن هند ذا الكلاع ويحصبا * وكندة في لخم وحي جذام

(كلاع) اصلی اوزره درالنی تخفیفله کلع قریبا یازلمشدر که مالك بن اشتر رجزنده ایراد ایدر * ابلغ عني ذو سبا وذو الكلع * فخوشب الملعون اراد الطمع * وذو الكلاع قومه اهل البدع * قوما جفاة لا حيا ولا ورع (يحصب) وسطی مثلثدر یمنده بر محله در (كنده) کسر ایله یمنده بر قبیله در (ترجمه) دعوت ایتدی ابن هند اول ذوالكلاع ويحصبی * كنده ولخم وجذامك هر برین قیلدی بنام

تيممت همدان الذين هم وهمي * اذا ناب امر جنتي وسهامي

(تيممت) تفعلدن متکلمدر عزیمت وقصد و همت ایلدم (هم) بونده فکر معناسنه درکه لازمیدر (ناب) نائبه ماده سندن ماضیدر عارض اولدی دیمك (جنه) ضمله قالقان سپر کبی (ترجمه) بندخی همدان اهل همتی قصد ایلدم * هو شدائدده سپردرهم غرضلرده سهام

ونادیت فیهم دعوة فاجابني * فوارس من همدان غير لئام

(ترجمه) دعوت ایتدم انلری باکه اجابت ایتدیلر * هب سوزان وبهادر لر شجاعت ارتسام

فوارس من همدان ليسوا بعزل * غداة الوغا من يشكر وشبام

(عزل) تقدیم مهمله ایله جمعدر مفردی عازل اعزل کبی سلاحسز کمسنه در (یشکر) مضارع وزننده غیر منصرفدر انصرافی برای وزندر (شبام) کسر معجمه ایله و بنو حده ایله در (ترجمه) اول سواران دلیران مرتب پر سلاح * کادیلر

صبح غزا همدان ایله یشکر شبام

ومن ارحب الشم المطاعين بالقنا * ورهم واحياء السبيع ويام

(ارحب) رحب ماده سندن مهمله ایله اسم تفضیل صیغه سیدر (مطاعین) مطعانك جمعیدر یعنی غزادن وجودلرنده اثر وارد دیمکدر (طواعن) دخی نسخه در (رهم) ضمله (سبیع) فتحله جمله سی یمن قبیله لریدر (یام) تحتیه ایله همداندن بر بطندر (ترجمه) غازیان نیزه داران کلدی ارحب رهمله * هم قبائلدن سبیع ایله کاور شجعان یام

ومن كل حي قد اتتني فوارس * ذوو نجدات في اللقاء كرام

(ترجمه) هر جماعت فارسانی یانمه جمع اولدیلر * کارزار ایچره شجاعت صاحبی جمله کرام

بكل رديني وعضب تخاله * اذا اختلف الاقوام شعل ضرام

(بکل) تنوینی مضاف الیه دن عوضدر بر کل واحد تقدیرنده در باء دخی مع معناسنه در (ردینی) مهمله لرله ردینه یه منسوب ورد ینه تصغیر ایله سمهر نام کمسنه نك زوجه سی اولوب ایکیسی معا رماح زراق صنعتیله معروفلردر که خط نام محلده ساکنلر ایدی دیو زعم ایدرلر (عضب) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده سیفدر (تخال) خیالدن مضارع مخاطبدر سن ظن ایدرسین دیمکدر مفعول اولی ضمیر متصل وثانی شعلدرکه تأخیر مهمله ایله شعله دن مقصوردر (ضرام) یالك که لهب ناردر (ترجمه) هر بریسی نیزه وتیغ ایله صانرسین غزاة * قاریشورسه بر بریته شعله نار ضرام

يقودهمو حامي الحقيقة منهمو * سعيد بن قيس والكريم يحامي

(سعید) قبیله همدانك سرداریدر (یحامی) حمایه دن مفاعله نك مضارعیدر نکهبان اولور دیمکدر (ترجمه) حامئ امر حقیقی قائد اولوب انلره * اول سعید وهم کریم کابران نیکنام

تخاضوا لظاها واصطلوا بشرارها * وكانوا لدى الهيجا كشرب مدام

(تخاضوا) ماضیدر کیردیلر وطالدیلر دیمك (لظا) آتش وجهنمك ایکنجی طبقه سنك اسمیدرکه حرف نون اواخرنده کاور (اصطلوا) ماضیدر اصلی صلی در افتعاله نقلله اصتلیوا ایکن تاء باب طایه انقلاب لازم کلدی یاسنی دخی اسقاط ایلدیلر ایصندیلر وقزندیلر دیمکدر (شرار) فتحله قغلجم که آتشدن طاغیلور شرر دخی لغتدر (شرب) فتحله شارب جمعیدر رانك سکونی وزن ایچوندر (مدام) سوجی که خمردر باده

فارسيسيدر سيكي كبي (ترجمه) آتش حربه كيرنجه اولديلر كرما كرم * بزم ورزم ايچره ايدرلركو بياشرب مدام

جزى الله همدان الجنان فانهم * سمام العدى فى كل يوم خصام

(سمام) كسر ايله سمك جمعيدر زهر معناسنه (عدا) جمع بى نظيردر مفردى عدو دشمندر (خصام) وزن ومعناده جدالدر مفاعله دن مصدردر قتال كبى (ترجمه) اجرايده مولى بهشتى انلره كيم هر برى * دشمنه برزهر قاتل اولديلر روز اخصام

لهمدان اخلاق ودين يزينهم * ولين اذا لاقوا وحسن كلام

بو بيت (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) كريمه سنى اشعار ايدر (ترجمه) خوب خوودين دلجوزينت همدان اولوب * نرم ادا وخوشلقا ايله ايدرلر خوش كلام

متى تأتهم فى دارهم لضيافة * تبت عندهم فى غبطة وطعام

(تبت) فتح فوقيهٔ اولى وسكون ثانيه وميانلرنده موحدهٔ مكسوره ايله بيتوتت ماده سندن مضارع مخاطب تبيت ايكن جزا آيتله سكونى يانك سبب سقوطى اولمشدر مقلوب مستويدر (غبطه) برنعمتك نظيرى يحرب كريمدن طلبدر حسد اندن عيننى زواليله طلبدر پس فرقلرى ظاهردر فارسيده رشك ديرلر (ترجمه) انلرك اولسك مسرابنده ندم مهمان شب * دمكذار رشك اولورسين ايده لر بذل طعام

الا ان همدان الكرام اعزة * كما عز ركن البيت عند مقام

(كرام) كريمك جمعيدر همدانك صفتيدر افراد رجال اعتباريله (اعزه) ادله وزننده اصلى اعززه عزيزك جمع قلتيدر انسان نا سده اسلاف اوليايه اعزهٔ كرام ديرلر لكن اكرام ديمك تصحيح اولنسه دخى خطادر (عز) ماضيدر (ركن البيت) بيت شريفده كوشه وبرج وبوجاق معناسنه دركه درتدر برى حجر اسعد اولان ركن شرقيدركه اندن استلام ايله طوافه ابتدا اولنور وايكنجى (الركن يمان) حديثيله ممدوح نبوى اولان ركن يمنيدر واوچنجى ركن شامى ورابع ركن عراقيدركه غربيدر وطولا وعرضا بيت شريف يوزذراعدركه قاش آرشونيله طقسان ومعمار ارشوندن عشرى نقصاندر وآخر بناسى سلطان مرادرابع سلطنتنده دركه بالكليه اساسندن مجددا بنياد اولنديغى تاريخ بودر * بنيت الكعبه اربعين والف (سنة ١٠٤٠) اعداد بناسى سابقا حرف الباء اواخرنده انها اولنمشدر

وقرأنده بودرت نامى ياد اولنمشدركه بيت الله مسجد حرام بيت حرام بيت عتيق مجموع
اسمامى بكرميدن زياده دروحرم شريفك اون طقوز قپوسى ويدى مناره‌سى
واردر(مقام) مقام ابرهيمدر عليه السلام (ترجمه) قوم همداندر عزيزان
وكريمان نيته كيم * ركن بيت حق عزيز اولدى عقيبنده مقام

اناس يحبون النبى ورهطه * سراع الى الهيجاء غير كهام

(اناس) حرف نون او آتلنده كاور(رهط) وزن ومعناده قومدر قوم نبى اهل
بيتدركه آل عبادر(سراع) كسرايله سريعك جمعيدر(هيجا) وغا ايله مرادفدركه
جنكدر(كهام) فتح وكسرايله دخى بطئ معناسنه‌در (ترجمه) اول قوم
پيغمبره وآلنه دوست اولديلر * كارزاره جان آترلر تيز رولردر مدام

اذا كنت بوابا على باب جنة * اقول لهمدان ادخلوا بسلام

جنتك سكز بابى معروفدركه هر برى برطبقه درهشت بهشت دينور مينو ومينا
دخى فارسيدر حرف الالف اواخرنده مذكوردر تركجه اوچقدر(سلام) تعبيرى
نكته‌دن خالى دكلدر(ترجمه) جنت اعلايه كربواب اولورسم بن ديم * انلره كيم
كيريكز جنانه باامن وسلام(منقبه) امام الكرام حجة الاسلام خواجه محمد
غزالى عليه رضوان المتعالى احياء العلومده يوررركه امام حسن حضرتلرينك
نكاح وطلاقى بسيار ايدى بركون خاتمة الخلفا جناب حيدر كرم الله وجهه
زمان خلافتنده اثناء خطبه‌ده بيورديكه اوغلم حسن يه تزوج مراد ايدرسه
اكا بوامرده مسامحه اولنمسون همداندن بركمسنه قيام ايدوب ديديكه
يا اميرالمؤمنين هرنقدر انلر رغبت ايدرلرسه بزلر دخى مساعده ايدرز كنديله
حسن زندكانى ايدن زنى استخدام ايلسون خوش اولميانى ترك وتطليق ايلسون
بركره انك فراشيله شرفياب اولمق دارينده سعادتدر ديدكده حظ ايدوب مذكور
ايكى بيت اخيرى انشاد بيورديلر * رضوان الله عليهم اجمعين(رجز)

ضربته بالسيف وسط الهامه * بشفرة صارمة هذامه

(هامه) باشك وسطى وحديثده دخى(لاهامة) وارد اولديكه عربدن برطائفه
تناسخى معتقدين اولوب ديرلركه انسان فوت اولدقده دم دماغ جمعه ده مجتمع
اولوب سرقبرنده برقوش صورتنده ظهورو يوزسنه‌ده بركره تجديد قالب ايدر
ديو مفصلا امين محبى وغيريلر بيان ايدرلر انى نفى وابطال ايچون اثر وارد اولمشدر
(شفره) فتح وياضمله دربوزى يصى بچاق لكن مراد همان سيف عريضدركه
بالسيفدن بدلدر(هذامه) صارمه ايله مرادفدر قطع ايديجى ديمكدر (ترجمه)

دشمنڭ فرق سرینه سیفی ضرب ایتدم تمام * یعنی کیم اول ذوالفقار تیز بسیار انتقام

فبتکت من جسمه عظامه * وبینت من انفه ارغامه

(بتکت) تبتیکدن ماضی مؤنثدر رفاعلی شفره یه راجعدر (ارغام) رغم ایلمك که بورنی طپراغه سورتمك عربده رغم الانفه دیرلر تذیلده مضروبدر ترکیده اکا کورلك ایتدی دینور (ترجمه) کسر ایدوب جسمندن ایردی اوضرب ایله عظام * بورنی اوزره بیقلوب خاکه اوسردار لئام

اناعلی صاحب الصمصامه * وصاحب الحوض لدی القیامه

(صمصامه) اکریلمین قلج که مراد ذوالفقاردر (حوض) لام عهد ایله حوض کوثردر که ساقیسی حضرت حیدردر سن بنم کوثر اوزره خلیفه وو کیلمسین دیوا ثرده کلمشدر * ولهذا سقاة بادهٔ خمخانهٔ توحیدلـه دخی سرحلقهٔ ولایت ووصایتی اندر که منلا جلال دوانی بیورر (رباعی) رورخت طلب بساقیٔ کوثر کش * وزکوثر کثرت می وحدت درکش * لا یظمأ اصلا ابدا اشاربها * رمزیست ازان می ارتو انی برکش (ترجمه) بن علی المرتضایم صاحب صمصام تام * حوض کوثر ساقیسیم تااوله روز قیام

اخونبی الله ذی العلامه * قدقال اذعممنی العمامه

(علامه) مهر نبوتدر که دلائل جزولیده دخی صاحب العلامه اسماء نبویه دن معدوددر (عممنی) تفعیلدن ماضیدر بنم باشمه دستار صاردی وباکه عمامه ویردی دیمکدر که عمرو بن عبدالود غزاسنده کندی عمامه لرینی رسول علیه السلام جناب حیدره بخش والباس بیوردیلر ایدی (ترجمه) هم قرنداشم دیمشدر باکه اول فخر الانام * کندی دستارین ایدوب الباس باکه اول همام

انت اخی ومعدن الکرامه * ومن له من بعدی الامامه

بو بیت مقول قولدر (امامت) مطلقا قول وفعلده مقتدای ناس اولمق مراددر واقعا بین الناس مستشار ومؤتمن اولوب قبل الخلافه دخی نفوذ کلام صاحبی مرجع وملاذ انام وابتدا امام الاولیا تعبیری ایله بونلر بنام اولمشلر ایدی (ترجمه) سن قرنداشمسین ای کان کرامت انتظام * یعنی بندنصکره سندن غیری کیم اولور امام (نطق)

جزی الله خیرا عصبة ای عصبة * حسان وجوه صرعوا حول هاشم

(عصبه) اون عدددن قرقه وارنجه رجاله دیرلر که (ونحن عصبة) لفظ کریمدر (ای)

فتح وشد ایله اسم معربدر واضافتله معرفه در وبونده نعتدر مذکردر آیه‌دیوب تأنیثی دخی صحیحدر لکن تأنیث حقیقی اولمامغله التفات ورعایت اولنمدی استفهامیه وتعجبیه دخی حملی جائزدر لکن فاضل شام ابن هشام تعجبدن مغنیده استغناسی عجیبدر مکرم معناسی نعتده اندراجنه ذاهب اوله (ای عصبة) یرنده اسمیة دخی نسخه‌در (حسان) کسر ایله جمعدر مفردی حسن در صفتك موصوفه اضافت صورتیدر مثلث الاعرابدر خبر اولوب هم مقدر یا عصبهٔ اولا یه ویا ثانیه یه صفت اولور (صرعوا) تفعیلدن ماضی مجهول وجمع مذکردر دوشورلدیلر افکنده قیلندیلر دیمك (حول) اطراف وجوانب (هاشم) ابن عتبه درکه بوشعری انك مرثیه سنده دیدیلر پیشرو تیرانداز ان وپیر هنرور کمانکشان اولان سعدبن ابی وقاصك برادرزاده سیدر ذوالنورین رضی الله عنه شهید اولدیغی خبر کوفه ده ایکن مسموعی اولدقده امیربلده اولان ابو موسای اشعری جنابلرینه دیدیکه حضرت مرتضادن اعلم امت قالمدی خلافت انك حق صریحی اولدیغی ظاهردر اکا بیعت ایده لم اشعری بیوردیکه هنوز بزدن بیعت طالبی یوق عجله‌یی موجب یوقدر دیدکده هاشم مزبور صاغ النی دست یسار اوزره وضع ایدوب غائبانه کندی کندینه بیعت حیدریه‌یی اجرا وعقد وبوشعری انشاد ایلدی* ابایع غیر مکترث علیا* ولا اخشی امیرا اشعریا* ابایعه واعلم ان سارضی* بذاك الله حقا والنبیا (ترجمه) جزای خیر ایده حق خوشلقا یان اول شهیدانه* بویولده انلرك رهبرلری اولمش ایدی هاشم

شقیق وعبدالله منهم ومعبد* ونبهان وابناهاشم ذی المکارم

(شقیق) ابن ثور عبدیدر (عبدالله) خزاعیدر بدیل بن ورقانك اوغلیدر (نبهان) نون بعده موحده ایله در (ابناهاشم) هاشمك ایکی اوغلی دیمکدر بری جدی ایله نامداش که اسمی عتبه در (ترجمه) شقیق ومعبد عبدالله ونبهان ابن هاشملر* شهید انك خیاری دین حقه جانله خادم

وعروة لا ینأی فقد کان فارسا* اذا الحرب هاجت بالقنا والصوارم

(عروه) ضمله (لا ینأی) نأی ماده سندن نفی استقبال جملهٔ دعائیه‌در یعنی قرب حقدن دور اولمسون (هاجت) هیجاندن ماضی مؤنثدر اضطراب وحرکت ایلدی دیمکدر جنك کوننه یوم الهیاج وجربه هیجا دیدکاری بوماده‌دندر (صوارم) صارمه نك جمعی (ترجمه) بریده عروهٔ فارس بعید اولمایه مولادن که اولدی آتش افشان نیزه وتیغ ایله اول دائم

اذا اختلف الابطال واشتبك القنا * وكان حديث القوم ضرب الجماجم

(اختلف) (واشتبك) دخی افتعالدن ماضیلردر قارشدی وشبیکه کبی اولدی دیمك (ابطال) دلاورلردر مفردی بطلدر شجیع معناسنه (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسهٔ سر ضمله اسمدر وفتحله مصدردر آشکاره وظاهر سویلمك وسرا سویلمك اضداددندر حدیثه نسبتله استخدام بولنور بو بیت اخیر مصرع سادسدن بدلدر (موضحه ابن اعثم) کتاب الفتوحده دیرکه صفینده صفین التقا ایلدیکی ایامده برنده علم علوی سردار عسکر اولان جناب امیر حیدر طرفندن هاشم مذکوره تسلیم اولنمشیدی نیجه غزادنصکره شهادت میسر اولدقده علم شقیقه مسلم اولدی او دخی شهید اولوب پس هاشم مزبورك اوغلی عتبه یه توجه ایلدی او دخی قضایه رضاداده اولدقده ابو الطفیل عامر بن واثله کنانی یه ویرلدی هزار صدمهٔ جریحه دن ضعف طاری اولدی برینه عبد الله بن بدیل مزبور علمی برداشته ایلدی او دخی شرفیاب شهادت اولدقده عمرو بن الحمق خزاعی آوردهٔ آغوش ایلدکده جناب مرتضی بو درت بیتی انشاد ایلدی (ترجمه) دلاورلر قاریشوب نیزه لرهم اشتباك ایتسه * اوله ضرب جماجم انلره صحبت کبی لازم
(رجز)

ما علتی وانا جلد حازم * وفی یمینی ذو غرار صارم

بو شعر دخی صفینه دائردر (علت) بر حادثه درکه صاحبنی اشغال ایده (جلد) جیمله درخشن وزننده متانت وجلادت اهلی چابك دیمکدر اندن بدل (حارب) دخی نسخه در حربدن اولور (ذو غرار) معجمه نك تقدیمی وکسریله حد وکنار صاحبی دیمکدر موصوفی صارم وزن ایچون تأخیر اولنمشدر (ترجمه) شغلم ندرکه کیرو قالم بن هم شجیع حازم * دست یمینمده بنم وار سیف صاحب صارم

عن یمینی مذحج القماقم * وعن یساری وائل الخضارم

(قماقم) مساجد وزننده جمعدر مفردی قمقام در ایکیسی دخی سابقدر سید کبیر وشمشیر معناسنه دخی کاور بو محلده بهر معنی ملایمدر (وائل) قبیله درکه ابن قاسطدر (خضارم) قماقم وزننده جمعدر مفردی خضرم کسرایله کثیر وواسع معناسنه لکن صفت اولمدیغی موصوفه لفظا عدم مطابقتندن منفهمدر بلکه خضرمه نك جمعیدر که اهل خضرمه مراد اولوب یمامه ده برقریه در خلافا لقاضی میر الشارح (ترجمه) دست یمینمده بنم مذحج کروهی قائم * صول جانبمده

وائل وجمله خضارم قادمم

القلب حولی مضر الجماجم * واقبلت همدان والاكارم

عسکر محاربه بش قسم اولدیغی حرف رآء اواسطـنده (والعاران تك فی الانام مقدما) بیتی شرحنده یازلمشیدی (جماجم) قریبامذ کوردر کاسهٔ سر معناسی مناسبتیله رئیس قبائل اولان قبیلهٔ مضر اهالیسی کویا جمله عربك جسده نسبتله باشی اولوب قلب لشـکرده بنم اطرافم سردار قبائل اولان مضر ایله احاطه اولنمشدر دیمك اوله صفتدر (اکارم) اکرمك جمعیدر (ترجمه) جایم اولان قلبك حوالیسی مضرله سالم * اقبال ایدوب همدان همه بن اول کباره حاکم

والازد من بعدلنا دعائم * والحق فی الناس قدیم دائم

(ازد) قبیله دراصلی اسد اولدیغی سابقا یازلمشدر (من بعد) سابقه اشارتدر که تقسیم خماسی اوزره اولان عسکره خمیس دیرلر (دعائم) دعامه نك جمعیدر که عماد البیت معناسنه ویا عمود الکرم یعنی باغ دیرکی وسید معناسنه که اولو کشی دیمکدر (ترجمه) ازد اولدی دمدار کروه قوت بزه بن ناظمم * هب ناس حادثدر قدیم حقدر که دیدی دائمم (بیت)

صحت علی الشبام فلم تجبنی * یعز علیّ ما لقیت شبام

(صحت) کسر ایله صیحه دن ماضی متکلمدر چاغردم دیمکدر (شبام) کسر معجمه وموحده ایله در امام سیوطی یمن قبائلندندر دیدی مایعوّل علیه صاحبی دیرکه شبام حضرموت ایکی شهرندن بریدر) وبری دخی تریم دروشبام حرازدخی جنوب صنعاده دروشبام شخیم شمال سمتنده دروشبام کوکبان دخی انده برجبلدر تفصیلی مجلة النصابده یازلمشدر (یعز) ایکنجی بابدن مضارعدر ثقیل وشدید اولور دیمکدر (ترجمه) دعوت ایتدم کلدی اما اهالئ شبام * کلدی بووضعی کران باکه بلاموجب تمام (نطق)

وابعد من حلم واقرب من خنا * واخمد نیرانا واخمل انجما

(حلم) کسر ایله وقار وسکون که یواشلقدر وعقوبتده ترك عجله در (خنا) فتح معجمه ونونله فحش که حلمك ضدی مراددر (اخمد) اعجام خا ایله در آتش یانوب یالکی زائل اولمق معناسنه اولان خموددن افعل صیغه سیدر که ساکن وشدتی دفع اولمش دیمك (نیران) نارك جمعیدر الف اصلنده واودر جمعنده ماقبلی ایچون یایه منقلبدر اولادعربده آتشی دوام ایقاد وکـــثرت رماد ایله دخی بربرلرینی مدح ایدوب مضیاف ومیزباندر وکلابی جباندر کثرت تردد مسافران ایله وحشتلری کیدوب

موزون اولمشلردر بو وصف وثنا ايدرلر (انجل) معجمه ايله انجدوزننده منزوى كمنام كه كيزلى ديرلر (انجم) كواكب كه نجمك جمعيدر لكن بونده اغاج اولميان نباتات كه يره يايبلوب ياتنه وارمدجه بوئلمز بيلمز كه آيتده (النجم والشجر) وارد اولدى ساقى واصلى اولميان اوتلر در اصلزاده اولميانلرده مستعاردر حتى بركمسنه دن استتار ايدن كشى يره ياتر پس بو شعر بعض قبيله لرك رذالت ودنائتنى ايراد ايچون انشاد اولنمشدر (ترجمه) دور تردر حلمدن نزديكتردر فحشه اول* اوجاغى سونمش مدار وحشت اولمشدر تمام

مو الى ايادشر من وطئ الحصا* موالى قيس لا أنوف ولا قفا

(موالى) مولانك جمعيدر مالك ومملوك معناسنه دخى كلور اضداددندر (حق مولى الموالى) اضافتله (معتق العتقاء) معناسنه حق تعالى يه اطلاق اولنور مستقلا مولى دخى دينور ولى معناسنه وبرادر قمجله دن اولى معناسنه وعمزاده وصهر وجار وحليف كه سكز وجه ايله استعمالى ابن عزيزك تصريحيكردهٔ غرائبيدر وبونده ممالك ديمكدركه وهم موالى تقديرنده در (اياد) اصلنده ايادبدر ايد ينك جمعيدر واو دخى نعمت معناسنه اولان يدك جمعيدركه نعم وكرمك آلت تقسيمى ال اولمغله بو معناده دخى تعميم اولندى موالى ايادى ايله مرادلرى ليلهٔ عشايه وعشاء ايله يه محتاج اولمريله هر كيمده لطف احساس ايلسه لر خير وشر ونفع وضرملاحظه سى ايتميوب قول اولوردعك اوله لكن فقيرديرمكه ايادن مراد ابن نزار بن معد اولمق دخى بعيد اولمازكه انلرسكان حرم ايكن اولاد اسمعيل تكاثر ايدوب رياست حرمله مضر تفرد ايلدكده انلر ترك ديار وهجرت عراق اختيار ايلديلر كه مضرك منفيلرينك مملوكى ديمكله دخى رذالتلرى قات قات ثابت اولور (وطئ) باصدى ديمكدر احيانا جماعدن كنايت دخى اولور (حصا) جنسدر واحدى حصاة اوفاق طاش سنكريزه معناسنه در (قيس) بونده قيس عيلان مراددركه مضردن بربطندر بكر بن وائلدن ونخعدن دخى بطندر وصعيد مصرده برقريه در ومجنون عامرينك دخى اسمى قيسدركه عاشق ليلا در مزبور قريه دن ظهور ايدن معروف ميوه يى كندى اسمنه تلويحا ليلايه ارسال ايلديكى غرائبدندر پدرى اسمى اصح قول اوزره ملوحدر (ايل) ٧٠ تاريخنده رحلت ايلديكى دخى اتفاقياتدندر (الكلام يجر الكلام) (انوف) ضمله جمعدر مفردى انف برون بينى كبى مرسن دخى دينور رياستدن كنايتدر (مفهوم بيت) بيت سابق ايله ذم اولنسان كمسنه لر قيسك وبلكه هر نانپاره صاحبنك عبد مملوكلرى

اولدقلرندن قطع نظر جمله یره باصان ذی روحڭ ارذلی که جمله ناس انلری تکدیر
ایدوب ارغام یعنی برونلرین یره سورتمکدن ناشی برونلری یوق یعنی ریاستدن
مأیوس (وفم) یعنی فصاحت وبلاغته قادر دکل ورذالته برکیمسنه یه سوزدخی
سویلمکه قادر دکلر کویا اغزلری یوق دیمك اولور (ترجمه) اخس خلق ارذل
ناس جمله دن شرودنی * ذل ایله مغلوب قیس وعاروغیر تسز اتمام

فما سبقوا قوما بوتر ولا دم * ولا نقضوا وترا ولا ادرکوا دما
(وتر) کسر ایله فرد یعنی تك که جفتك ضدیدر وفتحله کینه در وبو لغت اهل عالیه در
اهل حجاز لفظا ومعنی فرد یعنی فتحله دردیدلر وکسر ایله کینه درکه عکس محرر
اوزره مقرردر * اما تمیم بهر حال کسر ایله دردیدی ووتر مفتوح قاتلدن اخذ انتقام
وحق ناقص قیلمق که (لم یترکم اعمالکم) بو معنایه در پس بیتده بو معنالری اراده
ایتمکدر (لانقضوا) معجمه ایله ماضی منفیدر شکسته ایلمدیلر دیمکدر (وتر) ثانیده
اصلی فتحتین ایله وبرای وزن اسکان اولنمق ملاحظه سیله مراد غزواتده بولنمغله
رمیة من غیر رام میدان تیرانداز یده برزه کمان دخی قورمق انلر ایچون واقع دکلدر
دیمك قصدی بعیداولماز (ترجمه) اولمدیلر برکروهڭ سابقی هر امرده * کینه
ودم خیروشرده کسر زه یا انتقام

ولا قام منهم قائم فی جماعة * لیحمل ضیما اولیدفع مغرما
(ضیم) فتحله ظلمدر (مغرم) مکتب وزننده وتقدیم معجمه ایله دراداسی لازم اولان
امرکه حق داینه غریم دیرلر (ترجمه) قائم اولماز برجماعت ایچره انلردن بری
کیم اوله ظلمڭ حولی مغرمه ویره نظام (نطق دیکر)

لا تکن للعیش مجروح الفؤاد * انما الرزق علی الله الکریم
بو فرد پند آمیز ایله (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) کریمه سنه ودخی
(ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) تتمیمه سنه اشارت اولنور (ترجمه)
بو وحشتکاهی سن محزون اولوب عشرتسز اصانمه * اولور روزی رسان هر نفس
ایچون اول رازق عالم

کن غنی القلب واقنع بالقلیل * مت ولا تطلب معیشا من لئیم
(معاشا) دخی نسخه در (معیش) معیشتك ناسی وزن ایچون ساقطدر
(ترجمه) غنای قلبه ایر ایله قناعت آز ایله ای دل * لئیمه حرصله عرض ایتمه حالڭ
اول دیرل هردم (مهمه) بو ایکی بیت نیجه نسخه لرده یوقدر لکن زیور مجامیع عرفا
برر باعیء والا در وشیخ محمد نیازی مصری قدس الله سره جنابلری دیوانلرنده

جناب حيدر كرارك كفتارى اولمق اوزره تخميس ايلد كارى بنج بيت مناجاة نيجه نسخده بولنمامغله اول شرح ده ذكر اولنان بيت شريف مرتضانك ترتيبنه ادخالى چندان مناسب كورنمدى كه بيت اولى بودر (مناجاة) يامن يحب انين العبد من ندم * يامن لديه دواء الداء والسقم * وبوندن ماعدا * وللقلب على القلب دليل حين يلقاه * مصرع اولى اولان ابياتى دخى حجة الاسلام عليه رضوان العلام احياى علومنده جناب امير المؤمنينه عزو بيوررلر * وكافيه شرحى اولنده شيخ عبد الرحمن الجامى قدس سره السامى ايراد ايلديكى * جراحات السنان لها التيام ولا يلتام ما جرح اللسان * بيتنى كازرونى حضرت مرتضايه نسبت ايليوب وعصام دخى جناب منلانك بعض شعرانعبيرينه طعن ايلديكى ارباب طلبك معلوملريدر وبودخى * حقيق بالتواضع من يموت * ويكفى المرء من دنياه قوت * فما للمرء يصبح ذاهموم * وحرص ليس يدركه النعوت * فياهند استرحل عن قريب * الى قوم كلامهم السكوت * امام شعرانى لواقحنده يازديغى مرتضويه اولان اشعارك اوليدر انلرى دخى شرح ايله تكثير سواد اولنمدى * وامام ابو الحسن الفنجكرى ابكيوزبيت جمع ايدوب اكاضميمهٔ كثيره ايله ترتيب اولنان حديقهٔ انيقه صاحبى بعد الجمع سيد هبة الله بن محمد الحسنى ترتيب ايلديكى ديوان مكملى كوروب كتب تواريخ واطراف حديث وتصوفدن دخى تتبع ايله نيجه آثار علاوه والحاق وجمله سنى بربره جمع ايدوب انوار الوصول اسمنده بر ديوان معتبر ومقبول ايلمشدر لكن تخمينا بيك ايكيوز بيته انجق واصل اولوب الحق بزم شرح فقيرانه سنه موفق اولديغمز جمعيت مرتضويه كليات اولديغى بديهيدر حق تعالى تحرير ومطالعه اربابنك اثر خلوصلرين ضايع ايليوب مثمر خير وبركات كونين وشرف سببيتى ايله مشرف اولان ذاتى معمور الدارين ايليه امين بالنبى الامين وآله الامنين صلى الله عليه وعلى صحبه وسلم) بو محلده حرف الميم (المنة لله العلى العظيم) باهمت تشويق خلان تكميل وتتميم اولنوب (ان شاء الله الكريم) حرف نونده اولان كفتار درربارلرى شرحنه ابتدأ ترقيم اولنور

(النون)

(مناجاة) الهى انت ذو فضل ومن * وانى ذو خطايا فاعف عنى

(فضل) هنروزياده لك ضدى نقصدر (من) انعام (خطايا) خطيئه نك جمعيدر اسمدر مصدرى خطاء قصرومد ايله ياكلق صوابك ضديدر (ترجمه) ياالهى لطف ومنت صاحبيسين اى معين * هب بنم جرم وخطا لطف وعطا كه

وظني فيك يا ربي جميل * فحقق يا الهي حسن ظني

بو بيتده دخي ردّ العجز واقعدر (ظن) يقينك ضديدر ايكي قسمدر حسن ظن وسوء ظندر مؤمنلره خطابا آيه كريمه ده حسن ظنه ترغيب وخلافندن ترهيب وارددركه بيورر (يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم) (حقق) تفعيلدن امردر تحقيق ايله ديمكدر (يعني) بني ظن جميلم حاوي اولديغي امور حسنه يه لايق وحقيق ايله وانلري حقمده خلق ايله كه قدسيه احاديثكدن (انا عند ظن عبدي بي) بزلر روايت وتعليم قيلندق (ترجمه) لطف واحسانك ايچون يا ربي قيلدم حسن ظن * حسن ظنم قيل خدايا علم ايله عين اليقين (مناجاة ديكر)

الهي لا تعذبني فاني * مقر بالذي قد كان مني

(ترجمه) الهي سن عذابه قيلمه شايان * مقرم اولديغنه بندن عصيان

ومالي حيلة الا رجائي * بعفوك ان عفوت وحسن ظني

(حيله) چاره وعلاج (رجا) اميد (ترجمه) رجادن غيري بنده چاره يوقدر بني عفو كله قيل ظنمده احسان

وكم من زلة لي في الخطايا * عضضت اناملي وقرعت سني

(عضضت) علمت بابندن نفس متكلمدر ايصردم ديمكدر (يوم يعض الظالم على يديه) كريمه سندن مأخوذدر رباب لغتنده ردّ بابندن مستعملدر (قرعت) وزن ومعناده قلعت يعني بن قوپاردم وچيقاردم (سن) ديشدر (فائده) شهادت سن نبوي حضرت اويسك مسموعي اولدقده قلع اسنان ايلديكني اصحاب حديث ردّ وانكار وافواهي كفتاردر ديرلر طرق صوفيه ده اويسي سلسله سي اولمديغي كبي يعني مستقل طريق مسلسل دكادر صوفيه دن هر كيمكه كبار كرامدن حيا وميتا بريننك روحانيتيله مناسبت پيدا ايدوب تربيت ياب اولسه اكا اويسي ديرلر حضرت اويسك تربيه سي معنوي اولديغنه تشبيها تبركا اطلاق اولنور واسنان انسان حرف اللام آواخرنده تفصيل و بيان اولنمشدر (ترجمه) زلل پك چوق خطامه نادم اولدم * ايصردم پارمق ايتدم قلع اسنان

يظن الناس بي خيرا واني * لشر الناس ان لم تعف عني

(لشر) ان نك خبريدر لام مفتوحه دخولي قاعده در (ترجمه) عبادلر باكه حسن ظن ايدرلر * بنم عفوا يتز ايسك شر انسان

وبين يدي محتبس طويل * كأني قد دعيت له كأني

(بين يدي) ايكي الم اراسي ديمكدر قدام معناسنه كه اوك ديرلر (محتبس) محل حبس كه قبر مراددر ايكنجي كأني دن صكره بنه قد دعيت مقدردر سبب حذفي كوياشدت ملالدن تكميل بقيه ده قدرت تكلم نايات اولمسي اشعاردر وبو تقدير ابلغدر بيت تالي دخي خبر اولمق صحيحدر (ترجمه) اوكمده حبس دورادور وار در * بن اولدم كوييا محبوس الآن

اجن بزهوة الدنيا جنونا * ويفني العمر منها بالتمني

(اجن) باب اولدن مضارع متكلم كه مجنون ومحزون ومستور العقل اولورم ظلمت روزي ستر ايله شب اولديغي كبي (زهوه) واو ايله منظر حسن معناسنه در آندن بدل زهره اخري راء مهمله ايله دخي نسخه دركه مألري برد ربغي دنيانك نمايش زينتيله مجنون ومغبون اولدم ديمك (جنونا) مفعول مطلقدر (واقطع طول عمري بالتمني) دخي نسخه در (ترجمه) جهان حسنيله بن ديوانه اولدم دوكندي عمر امل ايله ايردي پايان

فلو اني صدقت الزهد فيها * قلبت لاهلها ظهر المجن

(صدقت) ماضي متكلم حققت معناسنه كه (رجال صدقوا ما عاهدوا الله) كريمه سي (حققوا العهد) ايله تفسير اولندي (قلبت) ماضي متكلم دوندردم وچويردم (لاهلها) ده لاجلها دخي نسخه در (ظهر) ارقه كه پشت در بر نسنه نك عكسي وترسي (مجن) كسر ايله قالقان كه سپر در ترس وجنه دخي دينور (ذيل) شريف عباسي معاهد التنصيص نام شرح شواهد تلخيصده ديركه بو شعر ابو العتاهيه ديمكله عريف اسمعيل شاعر كدركه ايكيوز اون بر تاريخنده رحلت ايلدي واوچنجي بيتك ثانيسي (وانت على ذو فضل ومن) اولمق اوزره روايت وبيت ثالثك مصرع ثانيسنه اول اولمق اوزره (اذا فكرت في ندمي عليها) مصرعن ايراد ايلمشدر (ترجمه) اكر تحقيق زهد ايتسم جهانده * ايدردم قلب انك اهلينه قالقان (نطق)

ومن كرمت طبائعه تحلى * بآداب مفضلة حسان

(بو شعر) قرة العين اعيان سبط پيغمبر آخر زمان امام حسين عليه الرضوان جنابلرينه نصيحت ضمننده انشاد اولنمشدر (كرمت) ضم را ايله ماضي مؤنثدر كريم وكبير وعالي وبزرك اولدي ديمكدر (طبائع) طبيعتك جمعيدر (تحلى) مهمله ايله زينتلندي وآراسته اولدي ديمك (ترجمه) هر كريم الطبعه آرايش

اولور * علم وفضل اداب وعرفان هر زمان

ومن فات مطامعه تغطى * من الدنيا باثواب الامان

(مطامع) طمعلر (تغطى) تحلى وزننده در پوشیده اولدى وتستر ایلدى دیمك
(اثواب) ثوبك جمعيدر البسه معناسنه (امان) امين اولمق امن كبى مصدردر
(ترجمه) قانع اولان كس كه اوله بيطمع * اولدى حفظ حقده مستور الامان

ومايدرى الفتى ماذا يلاقى * اذا ما عاش من حدث الزمان

(فتى) حديث السن يعنى كنج يكيت جوان كه لفظ ذكر عدد حرف الزاده (ع)
حرض بنيك على الآداب فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب سن تفصيل اولنمشدر
(حدث) حادثه در زمانه اضافتله شدائد دهر مراد اولنور (ترجمه)
سر نوشتندمنه وار بيلمز او شاب * حادثات زند كانى زمان

فان غدرت بك الايام فاصبر * وكن بالله محمود المعانى

(غدرت) اهجام اول ايله ماضى مؤنث كه بيوفالق ايلدى ديمك (معانى) وزن
ومعناده مقاصد در مفردى معنى مقصد ديمكدر (ترجمه) صابر اول
غدر ايتسه كردون قيل مدام * حسبى الله هر زمان ورد زبان

ولاتك ساكنا فى دار ذل * فان الذل يقرن بالهوان

(هوان) ذلت وخورلق كه نوئى مصروق اولوب هوا اقاولوركه انك لازمه سيدر
(ترجمه) دار ذلده اولمه اول عزت طلب * ذل هوان نوأمدر ايتمه سن قران

وان اولاك ذو كرم جميلا * فكن بالشكر منطلق اللسان

(اولاك) قرب بودنو معناسنه اولان وليدندركه عطا معناسنه دخى كلور (ان)
ايله معنا اكرسا كه كلوب عطا ايدرسه ديمك مفهوم منده (جميل) صفتدر موصوفى
شئ محذوفدر يعنى اكر بر كوزل شئ لطف وكرم ايدرسه ديمك اولور (شكر) نعمت
مقابلنده على وجه التعظيم مدح وثنادر نعمت مقارنى اولمزسه حمد در (ع)
شكر نعمت نعمتت افزون كند * قرآنده دخى اهل شكر زياده نعمتله مبشردر
(منطلق) آچق يعنى محبوس ولكين دكل منطبق كبى (ترجمه) بركرم
امى كلوب لطف ايلسه * شكر ايدوب اول دائما رطب اللسان (نطق ديكر)

الصبر مفتاح مايرجى * وكل خير به يكون

(مايرجى) رجا مادهسندن تفعيلدن مضارع مجهول كه رجا اولنسان امر ديمك
(ترجمه) صبر مفتاح در مقصد كشا * خير انكله فتح اولور بيشك وچون

فاصبروان طالت الليالى * فربما طاوع الحرون

(ليالی) دن مراد الليالی حبالی که مفردی الليلة حبلی در اکا ايمادر ترکيده کيجه يوکلودر وکون طوغمدن نلر طوغرديرلر (رب) تکثير ايچون (طاوع) مفاعله دن ماضيدر مطيع اولوب موافقت ايلدی ديمکدر (حرون) مهمله لرله اول آتدر که اشدرملك مراد اولنسه کتمز بلا مانع طورور ابرام اولنسه شاخ قالقار (ترجمه) صبر ايله رام ايله روز وشب اکر * سرکش ايسه توسن دهر حرون

وربما نيل باصطبار * ماقيل هيهات لايکون

(نيل) ناله نك مجهولی ماضيدر قيل کبی وصلت بولندی ديمکدر (اصطبار) صبردن افتعال وزننده مصدردر همزه سی بونده وزن ايچون قطع اولنور (ماقيل) نيل فعلنك نائب فاعليدر (هيهات) تبعيد واستبعاد معناسنه بر کلمه در که فتح اوزره مبنيدر بعيد متعسر وبلکه محال متعذر اولان امرده زبانزددر (نکته) ظرفا ديدیلر که رب کريمه کوره امر بعيد بوقدر حتی باقلسنه هيهات لفظنده تهيه حروفی مضمر ومخفيدر * سبحان من قال لاتيأسوا من روح الله وله الطاف خفية بلا اشتباه لاهل الانتباه (ترجمه) صبر ايله نائل اولور اهل مرام * امر دورادوره کيم حددن برون (نطق آخر)

لاتکره المکروه عند نزوله * ان الحوادث لم تزل متباينه

(لاتکره) دردنجی بابدن نهی حاضردر سن کريه وقبيح عد ايلمه ديمکدر اذا عمت طابت ضروبندر طوعا وکرها يعنی کرك طيب خاطرله وکر کسه اکراها ديمکدر اما ضميله کره مشقتدر (مکروه) امر شديد (نزول) وقوع معناسنه در بر امرك وقوعنده عالم بالادن ظهوريله شدت سائر جهاتدن کلمکدن اشقدر بو جهتدن نزول تعبيريله قضاء آسمانی ديمك مرادايدر (متباينه) تفاعلدن فاعل مؤنثدر (ترجمه) ايتمه استکراه مکروهی نزولنده انك * کيم حوادث اتصال ايتمز اولور فرجه عيان

کم نعمة لم تشتغل بشکرها * لله فی طی المکاره کائنه

(کم) تکثير ايچون (لم تشتغل) مضارع مخاطب جحد مطلقدر بونده اشتغال شکر اداسنه انکبابدن کنايه در (لله) شکره (فی طی) مقدره تعلق ايدوب نعمته صفت اولور طی دفع و رفع معناسنه در (مکاره) مکروهك جمعی شدائد مراددر (کائنه) نامه دندر واقعه وحادثه معناسنه (ترجمه) نيجه نعمتکه سن انك شکرينه عاجز ايکن * حق بنه طی شدائد ايلر شادمان (نطق ديکر)

هون الامر تعش فی راحة * قل ماهونت الاسيهون

(هون) تفعیلدن امردر (تعش) امره جوابدر (یهون) امرك ماده سندن مضارعدر بوم ألده اثرده كلمشدركه بنم امثمك امرنده بولنسان كسنه اكرانلره مشقت كوسترسه یاربی سن كارنده اكامشقت ویروا كررفق ولطف ایله معامله ایدرسه سندخی اكارفق ایله دیو بیورمشلردر (ترجمه) قصد تسهیل امور ایت كیم اوله سین مستریح * ایلرا احیانا رعایت نیت عبده معین

لیس امر المرء سهلا كله * انما الامر سهول وحزون

(سهول) ضمله سهلك جمعیدر سهولت كه معروفدر وضدی (حزون) خشونتدر (ترجمه) هرایشی آسان دكلدر كیشینك دوراندە * كه سهولت كه مشقت كاه شادوكه حزین

تطلب الراحة فی دار العنا * خاب من یطلب شیأ لا یكون

(عنا) مهمله ایله رنج وزحمت (خاب) محروم ونومید اولدی یعنی مرادینه ایرمدی (ترجمه) دار محنتده طلبكار صفا اولمه ابد * ایتمدی حق راحتی خلق ایتمه انی صقین (نطق اخر)

اذا هبت ریاحك فاغتنمها * فعقبی كل خافقة سكون

(خافقه) خفقاندن صیغهٔ فاعل موئثدر ریح مقدرك صفتیدر حین هبوبده صداو اضطرابی اولدیغیچون وخفقان برعلتدركه ریح مراقدن تشعب ایدوب مضطرب ایدر مشرق ومغربه خافقین دیرلر لیل ونهارك تخالف واضطرابی اول محللردندر (ترجمه) اولسه دور انك مساعد یل غنیمت ای دده * كیم اولور هر جنبشك انجامی البته سكون

ولا تغفل عن الاحسان فیها * فلا تدری السكون متی یكون

(ترجمه) ذكروفكری بیشه قیل ایله توجه ازدرون * وقت موت وصل حق غفلتده اولمز رونمون (نطق دیكر)

تنكرنی دهری ولم یدرانی * اعز وروعات الخطوب تهون

(تنكر) تفعلدن ماضیدر تبدل وتغیر ایلدی دیمك (اعز) مضارع متكلم كه غالب اولورم دیمكدر (روع) فتحله خوف (خطوب) جمع ومفردی خطب امر عظیمدر روعات الخطوب ناسك امور عظام عد ایلدكلری احوالدر اول بكا آساندر وبن اكا غالبم دیمكدر (ترجمه) روزكار ایتدی تبدل لیك اول بیلمز كه بن * غالبم هر امر دشواره اولور آسان روان

فظل یرینی الخطب كیف اعتداؤه * وبت اریه الصبر كیف یكون

(ظلل) كان معناسنه (يربى) اراءتدن مضارع در واری دنحی متكلميدر (اعتدا) افتعال وزننده مصدر در ظلم وتعدی (بت) كسر وشد ايله ماضی متكلم يا تدم يعنی شبكذار اولدم (ترجمه) كوستر ربر انده بيك جور ايله بر كار جسيم * عاقبت انديش صبر وانتظارم بن هر آن (نطق آخر)

الدهر ادبنی واليأس اغنانی * والقوت اقنعنی والصبر ربانی

بو بيتك فقرهٔ اولی سی (من لم يؤدبه الابوان ادبه الملوان) حديث شريفنی ايما ايدركه والدين تربيه سنی كورمين كسنه يی دهر تأديب وتربيه ايدر ديمكدر وفقرهٔ ثانيه سی (اليأس احدى الراحتين) مألنجه خلقك يدنده اولان مالدن مأيوس اولمق كشی يی غنی ايدر يعنی غنينك راحتی ايله مأيوسك راحتی يكساندر بلكه غنيده تلف مال خوفيله انديشه در كاردر * پس انك راحتندن فقير مأيوسك راحتی مضاعفدر (قوت) ضم وسكون ايله ارزق كه زاد دیرلر قوتك تقتير وتقدر يعنی كفاف مرتبه سی اولوب زياده اولمديغی بنی قناعتكار ايلدی ديمكدر حديث شريفده دعا بيورلمشدر كه (اللهم اجعل رزق آل محمد فی الدنيا قوتا) يعنی آلم يعنی اهل بيتمك رزق دنياسنی قوت ايله كه سد رمق مرتبه سی در زقله كفا قلندر ديمك اولور (ربانی) ماضينك مذكر بدور بنی كبی كه صبر بنی تربيه ايلدی يعنی حق تعالی بنی صبر ايله تربيه ايلدی ديمكدر حق تعالی قولنی غنا ايله وفقر ايله وصحت ايله ومرض ايله تربيه ايلديكی اثر شريف (ع) غنی النفس يكفی النفس حتی يكفهما * بيتی شرحنده حرف راده بسط وافاده اولنمشدر (ترجمه) اديب ايتدی بنی دوران غنی ايتدی اياس جان * كفاف ايدوب قناعتكار مربی صبر در الآن

واحكمتنی من الايام تجربة * حتی نهيت الذی قد كان ينهانی

(احكمت) ماضی مؤنثدر محكم قيلدی ومتانت وبردی ديمكدر (ترجمه) بنی آزمايش ايام ايدوبدر اعلم واحكم * بنی نهی ايدنی نهی ايلدم باحكمت يزدان

(نطق ديكر) لا تخضعن لمخلوق علی طمع * فان ذلك وهن منك فی الدين

(لا تخضعن) نهی حاضر واخرنده نون تأكيد مشدده در تعريف خضوع باتحرير وقوع بولمشدر فالديكه ناسه خضوع ايلمك ركوع اولمز زيرا ركوعده عبادت ايچون انحنای تسويه وحد مشروع قدر سكونت اعضا لازمدر اكر ركوعه قريب واكا متشابه اولور ديرسه (مثلا) پادشاه حضورنده تعظيما قيام اولنور قيام صلاته مشابهة بولنمغله نهی اولنمز وابوين واستاد اوكنده رعايت ادب ايدوب تشهد قعودی كبی جلوس ايدن كمسنه نك تعظيمله

قعودی قعدهٔ تحیاته مثیل ایکن منهی اولدیغی شاهددرکه انحناده دخی ایلدکلری
تشدیده متحمل محذور ومحظوردر بوقدر بو بحث شیخ الشیوخ فاضل صاحب رسوخ
ابن النابلسی مولانا عبد الغنی الدمشقی الصالحی جنابنك عقود اسمنده
رساله سنه اولان شرح فقیرانه ده بسط اولنمشدر (نادره) ظالمه سرفرو ایلمك
منهیدر لکن اودخی شرنی دفع ویا برطرز یقله ظلمنی رفع ملاحظه سیله اولد قده وسیلهٔ
خیر اولمش اولور * اثرده کلمشدرکه (انصر اخاك ظالما او مظلوما) یعنی دوستکه
نصرت ایله ظالم ایسه ده مظلوم ایسه ده دیمکدر ظالمه اعانت نصیحتدر فراغتنه
سوقدر دیدیلر (وهن) ضعفدر (ترجمه) سرفرو ایتمه کباره جر نفع ایچون
صقین * آب رویك دوکمه سست اولور اساس قصردین

واسترزق الله مما فی خزائنه * فانما الامر بین الکاف والنون

(استرزق) الف وزای کسریله استفعالدن امردر (کاف ونون) ادات خلق اولان
کن کلمه سندن کنایه درکه امردر (نکته) اصطلاح امام کاشیده درکه کن ارادهٔ
کلیه نك صورتیدرکه کلمهٔ حضرت تعبیر اولنور آیت کریمه ده (انما قولنا لشیٔ
اذا اردناه ان نقول له کن فیکن) وسورهٔ یس آخرنده دخی واردر قائمقام حق
اولان اهل الله دخی تصرفلرنده کن مقامنده (بسم الله لا قوة الا بالله) دیدکلری
آکهان اسرار ابراره اشکاره در (ترجمه) رزقکی هردم غنی رزاقدن
ایله طلب * کاف ونون مفتاح کنز رزق عالمدر همین

ان الذی انت ترجوه وتأمله * من البریة مسکین ابن مسکین

(مسکین) فقیردر لکن بعضیلری فرق ایدوب فقیر بلغه یه مالك یعنی کفاف
معاش صاحبی اولان کشیدر (اما مسکین) برنسنه سی اولمیان کمسنه در
* پس یونس لغوی قولنجه مسکین فقیردن احوج واشد الحالدر * امام نووی
روضه سنده دیرکه فقیر مالی اولمیوب وحین احتیاجده مدار معاش اوله جق
قدر کسبه دخی قادر اولمیه ومسکین مالی اولمیوب لکن وقت حاجتده کسبه
قادر اوله اما کسبی ضرورتنه وفا ایلمیه پس فقیر مسکینده ن اسوء الحال اولمش
اولور وصحیح دخی بودر ابو اسحق مروزی عکس قضیه ایلدی حدیثده کلمشدرکه
مسکین دکلدر اوکه بر وایکی لقمه یی رد ایده بلکه مسکین سؤال ایتمز احتیاجی
دخی معلوم دکلدرکه بخش وعطا اولنه وفقر ایله مسکنتك فرقی حرف الهاء آخرنده
دخی کلور مفعیل ومفعال صیغه سی تذکیر وتأنیثده فعیل کبی یکساندر
(ترجمه) اول کشی کیم اندن ایلرسین امید انتفاع * اول حقیقتده فقیر

ابن فقیردر بیل یقین

ما احسن الدین والدنیا اذا اجتمعا * لا بارك الله فی الدنیا بلا دین

(ما احسن) فعل تعجبدرکه نه کوزلدر (دین) ایله دنیانك جمعی یعنی (نعم المال الصالح للرجل الصالح) مفهوم منجه شرع شریفه رعایتله آخرته نافع اموره موفق اوله رق غنی مسلم شاکر اولمق فقیر شاکی اولمقدن خیرلیدر (لا بارك الله) مبارك قیلمدی ودنیانك بلا دین خیر و برکتی یوقدر واولمسون دیو دعاء علیهدر (ترجمه) دین ودنیا بر یره جمع اولسه‌لر خوشدر ولی * دینسز دنیاده یوق خیر خداوند معین

لو کان باللب یزداد اللبیب غنی * لکان کل لبیب مثل قارون

(لب) عقل (لبیب) عاقل (قارون) حضرت کلیم علیه سلام الرحیم زمان نبوتنده مالنك کثرتی سبب طرد ولعنتی اولان کمسنه نك اسمیدرکه (فخسفنا به وبداره الارض) مدلولیله یره کچمشدرذ کینك حذاقتی رزقنه محسوبدر دیو وارد اولان حدیث شریفه نظرله دیدیلرکه احمق وسعت دنیا ایله ممنون اولدیغی حیلهٔ عقلله جلب غنا ممکن اولمیوب محضا موهبهٔ الهیه اولدیغنی عاقل ادراك ایلسون ایچوندر والا دنیانك عند الخالق قدری یوقدر اولسه کافره ویرمزدی ویرمسی مدار عقل دکلدر دیو مقدما بعض محللرده دخی سبق ایلمشیدی (ترجمه) عقلله ممکن اولیدی جلب دنیا وغنا * هر لبیب اولوردی البت مال قارونه قرین

لکنما الرزق بالمیزان من حکم * یعطی اللبیب و یعطی کل مأفون

(میزان) ترازودر تعریبی زیاده ونقصانی تمییز ایدن آلتدر انواعی واردر (میزان) آلتون وکش ایچون (وقبان) اثقال ایچوندرکه اون قبانی دینور معربیدر فارسیسی کپاندر (اصطرلاب) افلاك واوقاته خاصدر فن کبدر اسطر یونانیده ترازودر لاب آفتابدر رانی ارسطو جام کیخسرویدن استخراج ایلمشدر اوصطرلاب واسترلاب وسترلاب واسطرلاب وسطرلاب وصلاب وسلاب دخی لغتدر (ومسطر) مقادیر خطوت ایچون (وعروض) مقادیر شعر وحرکات اصوات ایچون اولوب (وزیج) میزان هندسه‌در وهندسه دخی اندازه‌دن مأخوذدر (وکرستون) ومعربی قرسطون ترازوی حکمندر (واندازه) که معربی هنداز در ترازوی قماشدر وبرستك وشاقول وشاقل وذراع بناءکه معمار آرشونیدر (وقانون) دخی سریانیدن معرب مسطردر کرك کتاب وکرك جدول ایچون اولسون دیو مصنفك تحقیق ایدر * وقسطاس وقسطان وقسطری دخی مزبور

معناسی کلور (حکم) حاکم مختارکه بودیارده مولی دینور (مأفون) رأی وعقلی اولمیان کشی نادان کبی که افن وزن ومعناسنده مقدر (ترجمه) لیک رزقی بخش ایدر میزان شرع ایله کریم * حکمت ایله عاقل ونادان اولور قسمت قرین

(نطق آخر) مالا یکون فلا یکون بحیلة * ابدا وماهو کائن سیکون

بو بیتک مفهومی بودرکه رزق وسائر امری اکرچه طلب ایله مأمور (وابتغوا من فضل الله) طلبده دخی امتثال امر الهی ایچون اجر مقرردر لکن بنه (ع) ازل مقدر باری خدا کلورکور بنور * ارادهٔ جزئیه یی اقرار وصرفله مشغول اولوب بنه بخشایش خداوند حکیمه رضاداده اولمق لازمدر جبر متوسط اکرچه مسلک بعض کبار کرامدر لکن مسلک جبریه ده اولان جبر محض دکلدرکه انک نتیجه سی تعطیلدر دیدیلر * حق اراده یرینه اختیار تعبیری دخی نادر با مختاردر جبر تعبیری اشاعت اهل عناد ایله شایع اولان امور مفتراتدندر جبر مخوف مراد دکلدرکه حضرت مولوی دخی (ع) نیست جبر این معنیٔ جباریست * بیورور زیرا محض جبر حکم وعدل امثالی اسم شریفلرک تعطیلنی منتج اولور تعطیل اسما ایسه خلاف مسلکدر بیهوده اسم حق تعالی ایچون یوقدر صراط مستقیم بودرکه احکام شرعیه واوامر الهیه مرعیه اولمق وجهی اوزره (قل کل من عند الله) مآلی ثابت اولوب مؤمن به اوله مطلوب اولان بورفتاردر کرک بوطوره جبر تسمیه اولنسون وکرکسه تسلیم ورضا تعبیر اولنسون بو بحث مقدما متعدد محللرده اشباع وبسط اولنمشدر ومستقل رساله مز دخی واردر (وبالله التوفیق والحمد لله علی التحقیق) (ترجمه) ازلده اولمیان حیله ایله اولمز * مقدر خیر وشر البته کائن

سیکون ماهو کائن فی وقته * واخو الجهالة متعب محزون

(اخو الجهاله) جهلک قرنداشی یعنی جاهل ونادان (متعب) افعالدن مفعولدر کندینی یورمش وزحمت چکمش (ترجمه) قریبا اوله وقتیله اولاجق * چکر زحمت همان نادان خاین

یسعی القوی فلا ینال بسعیه * حظا ویحظی عاجز ومهین

(یحظی) دردنجی بابدن مضارعدر حرمت بولور ومنزلت صاحبی اولور (مهین) وزن ومعناسنده ضعیف وحقیر (ترجمه) قوی سعی ایله ایرشمز مرامه * ضعیف اولور مراداته مقارن (نطق دیکر)

اذا المرء لم یرض ما امکنه * ولم یأت من امره ازینه

(ازین) زیاده رینتلی دیمکدر بیتك مفهومی بیت ثانی به مرهوندر (ترجمه) اکر ممکن اولانه راضی اولمزایسه برنادان * دخی خلق ومکارله مزین اولمسه انسان

واعجب بالعجب فاقتاده * وتاه به التیه فاستحسنه

(اعجب) افعالدن ماضیدر بکنمدی وحظندن تعجب ایلدی دیمك عجب کندی کار بنی وعقل ورأی وتدبیرنی بکنمك که قدما لساننده ترکیسی طکق دربعض اشعارده طکمی واردر عجبمی معناسنه (اقتاد) افتعالدن ماضیدرچکلدی ویدلدی یعنی برقائدانی اقاده ایدوب اودخی قبول وطوعا انقیاد ایلدی (تاه) ماضیدر حیران اولدی دیمکدر لازمدر (به) ایله متعدی اولوب حیرتده قودی ومتحیر قیلدی دیمك اولور (تیه) فتحله کبردر وکسرایله ناس حیران اوله جق قدر صحرای بی پایان وفاعلی تایه درکه وزن ومعناده حائر وواله یعنی متحیر دیمکدر (ترجمه) بکنسه کندینی اولسه طریق عجبه هم سالك * اولوب سرکشتهٔ کبرایتسه هر اطوارین استحسان

فدعه فقد ساء تدبیره * سیضحك یوما ویبکی سنه

(دع) فتحله امر حاضردر ترك ایله دیمك (ساء) بئس کبی فعل ذمدر (تدبیر) بونده مطلقا رأی وفکردر لکن فی الاصل دبردن اولمغله عاقبت امری ملاحظه ده استعمالی غالبدر مصیب ایسه مدبر ومخطی ایسه مدبر دیرلر مصرع ثانیده جمع ضدین واردر (سنه) فتحله ییلدر رسال وحول وعام کبی اسملری واردر اصلی سنهه جبهه وزننده درپس نقصانی هاء وواودر اصلی وسنددر دیدیلر وبوبیت سابقلرینه جوابدر (ترجمه) پس انی ترك ایدوب تدبیرینه هم اعتبار ایتمه * که برکون اولسه ده خندان نیجه دم اولور کریان (نطق آخر)

عدعن نفسك الحیاء وصنها * وتوق الدنیا ولا تأمنها

(عذ) عددن امردر اولکی یابدن اولمغله مضارعی تعددن تاسقوطیله آخری اسکان اولنوب تحریکی لازم کلمکله اخف اولان فتحه ایله عددیدیلرسن صای یعنی فرض ایله وظن ایله اویله بیل دیمك (صن) صیانتدن امردر (توق) تیدووقایتدن تفعلك امریدر پرهیزکار اول دیمك (لا تأمن) نهی حاضر وآخرنده نون خفیفه تأکیدایچوندر (ترجمه) حیاتی ذاتکه پیرایه بیل سن * امین اولمه صقین مکر جهاندن

انما جمتها لتستقبل الموت * وادخلتها لتخرج عنها

(لتستقبل) لام مکسوروحرف جر (وان) ناصبهٔ مصدریه مقدردر (لتخرج) لامی

ونصبی وجه مذکور اوزره در وضمیر بارزلر دنیایه عائدلردر (ترجمه)
جهانه موتی استقبال کادلئ دخولك هم خروج ایچوندراندن

سوف یبقی الحدیث بعدك فانظر * ای احدوثة تحب فکنها

(احدوثه) خبرویریلان امرکه سؤال اولنوب اکاویریلان جوابك حاوی اولدیغی واقعه معناسنه که حوادث روزکاردیرلر احادیثك مفردیدر لکن صکره احادیث حدیثك دخی جمعی قیلندی (مآل نظم) سندن صکره کلامك باقی اولور عبرت ایله نظر ایدوب سکانافع اولمسنی سودیکك کلامی سویله که سنك عقبکده سنی خیر ایله یاد ایلمکه سبب اوله دیمکدر پس شارح بی پرهیزدخی بوچند بیت ناچیزی تبرکا یادکار احبا وبرکذار املا ایلدی (کفته) رزین نسبت خواجه امینم * رهین منت خواجه امینم * مراد خلق ایدرسه حق مطیع * مرید خدمت خواجه امینم اکرچه طفل وقتم پیرده رم * طفیل رأفت خواجه امینم * سبقخوان مکتب فیضنده کوکام * که طفل همت خواجه امینم * امان حقده یم وضع جهاندن * ضمین ذمت خواجه امینم * حقیری قیلدی حق بی فاقه صد شکر * غنی نعمت خواجه امینم * معالی مسندنده اهل مجدم * حقیر عزت خواجه امینم * ره بی صیت یکدسته روانم * مجیب دعوت خواجه امینم * مکانمدرکین مأمن کون * مکین مکنت خواجه امینم * سلیمان اسم امابرجهتدن * سمی حضرت خواجه امینم (منقبه) سردار ابرار وسردار اخیار * جناب احمد مختار * علیه وعلی آله صلوات الستار * حضرتلری تبوك غزاسنده صلاة عصری ادا ایلدکده بوایکی بیتی هاتفدن استماع ایلدیلر (عربیه) فوارس هیجاء اذا الیوم ایوم * رهابین ظلماء اذا اللیل الیل * رجال محاریب وحرب فکسبهم * لداریهم اعمالهم والتغلغل * پس اصحاب کرامه خطاب بیوردیلرکه بوشعرلك قائلی قرنداشم خضردر (خواجه محمد پارسای نقشبندی فصل الخطابنده بیوررکه بن بوشعری برکتاب ظهرنده یازمشیدم ملاقاتمزده حضرت خضر آکانظر ایلدکده تبسم ایدوب ناس ایچنده کلام نیجه باقی قالورمش دیو بیوردیلر علیه السلام (ترجمه) قالور باقی کلامك زنده نام اول * سکا رحمت دیه آنی ایشیدن (نطق اخر)

دنیا تحول باهلها * فی کل یوم مرتین

(تحول) مضارع مؤنثدر بعده باآنك تعدیه سنه سببدر پس دوندررد یمکدر تبدیل وتغییردن کنایه در (ترجمه) بودوران دوندرر اهل فنایی * بهرروز ایکی کره تازادن

فغدوها لتجمع * ورواحها الشتات بين

(غدو) زوالدن اول (تجمع) بركمك بربره كلمك (رواح) زوالدنصكره (شتات) تفرق يعني طاغلمق (ترجمه) صباحدنصكره جمعيت ايچوندر * زوالدنصكره فرقت بربرندن (نطق آخر)

هذا زمان ليس اخوانه * ياايها المرء باخوان

(ترجمه) يوق بو آخر زمانده هيچ اخوان * اى برادر كرك سكا اخوان

اخوانه كلهم ظالم * لهم لسانان ووجهان

(ترجمه) هب منافق برادران ظالم * ايكى ديل ايكى يوزلى اهل زمان

يلقاك بالبشر وفى قلبه * داء يواريه بكتمان

(بشر) كسر باايله خوشلقاو كوكچ يوزلى اولوب سرور وبهجت كوسترمك (يوارى) مفاعله دن مضارعدر ستر ايد رديمك (كتمان) كسر ايله كتم كبى مصدردر (ترجمه) خوشلقا صورنا صحيح محب * سيرتى علت عداوته كان

حتى اذا ما غبت عن عينه * رماك بالزور وبهتان

غبت كسر ايله ماضى مخاطب (رماك) ماضيدر لكن اذانك معناسنى تصحيح ايچون يرميك معناسى ويريلوب ورميدن دخى (يرمون المحصنات) دلالتيله شتم وافترا مراد اولنور (زور) كذب كه لفظ كريمدر از جمله فرقانده (والذين لايشهدون الزور) كلمشدركه شهادت كاذبه ايله افترا ايدرديمك اولور (بهتان) عطف تفسيردر بو دخى لفظ قرآنيدر بالبهتان ايكن وزن ايچون تجريد اولندى (ترجمه) غائب اولسك اكركه برلحظه * ايده لركوز كوره سكا بهتان

هذا زمان هكذا اهله * بالود لا يصدقك اثنان

(يصدق) افعالدن مضارع تفعيل معناسنه يعنى قول وفعلده سنى تصديق ايدر محب تام ديمكدر كاف مفعول ضميرى وفاعلى ظاهردر (ترجمه) اشته وقت اشته اهلى هب فاسد * يوقدر ايكى محب صادق جان

ياايهذا المرء كن مفردا * دهرك لا تأنس بانسان

منادايه اى دخولى وهاء تنبيه دخى يبرواولق اكثردر وذا اشارت دخى تأكيدا ثالث اولمق نادر اولور (مفرد) افعالدندر فاعل اولورسه كنديني تنها ايليكله توحد ايدوب (السلامة فى الوحدة) مسلكنه سالك اولان كس واكر مفعول اولورسه مطلقا فريد ووحيد كه من طرف الله مظهر توفيق اولوب خفيف الحاذ اولان كسنه در (دهرك) فى دهرك معناسنه روز كاركده ديمكدر (انسان)

اسم جنسدر واحدى انسى كسر ايله در وانك جمعى اناسى در فتح وشد ايله وانس كسر ايله وانس فتحتين ايله وانيس وناس انسانك جمعيدر استعمالى بلا لامدر الناس ديمزمكر شاذ اوله واناس ضمله انسان معناسنه در بو تفصيل ضرب زيدانى بيانيدر (راشحه) اكرچه نكاح وتزوج سنت سنيهٔ احمديه در لكن زمانمزده تركى اولادر زيرا كسبه رغبت وحرص وطمعه همت وحلالى حرامدن تميزده عدم قابليت پيدا اولور پس تأهله بو صورتده تجرد ترجيح اولنور كه شافعيه دخى اكا قائللردر وصاحب كشاف كه فروعده حنفيدر ترك تزوج بو وجهله اولورسه واجب وعزوبت وتجرد حلالدر ديدى (جوان وپيركه دربند مال وفرزندند * نه عاقلند كه طفلان ناخردمندند) اثرده وارد اولديكه تحصيل معاش صورت معصيته منحصر اولديغى زمان كلدكده عزوبت حلال اولور بعض بدويلر ديرلركه (التزوج فرح شهر والتزام مهر وغم دهر) مريدلرلئ برى مرشدندن تزوج امرنده استيذان ايلدكده (ان الله تعالى فرد يحب الفرد) ديوب تفرد ايله امر ايلدى وبالاده (ع) دليلك ان الفقر خير من الغنى * بيتنك سابقنده ولاحقنده حرف الراده افاده اولنمشدر فلله الحمد والمنه (الشيخ سليمان) ١١٣١ تاريخ ولادتم اولوب بو تاريخلره دك ثروت طبيعت ونورت بشريت كانون نفسانيتده منطفى ومرتكباتدن پرهيز ايله اولديغم خانهٔ بيتنده فريد ووحيد مظهر لطف خفى اولقده يم قالديكه فضائل ازدواج عبد فقيرده اولان موانعدن اقلدر هركس كندى حالنه غيريدن زياده واقفدر والله تعالى اعلم وبو بحث عظيم قطب ازنيقى زاده نك مرشد المتأهلين نام اثرينى ترجمه مزده بسط اولنمشدر * رحمة الله عليهم اجمعين (ترجمه) انس حق قيل فارشمه انسانه * قيله توفيقى خق رفيق همان (نطق ديكر)

لا يأمنن على النساء اخ اخا * مافى الرجال على النساء امين

(لا يأمن) نهى غائب امين اولمسون ونون تشديد لاحق اولدقده البته ديو تأكيد مآل ايدر (اخ) فاعلدر تأمنن دخى نسخه در ديديلر لكن اخ رفعله در تصحيحى كافى موجب اولور (منقبه) اصحاب كرامدن عبد الله بن رواحه زوجهٔ منكوحه سندن كيزلى جاريه سنه احيانا قربان ايلديكنى ايكى دفعه كوروب بعده مؤاخذه ايلدكده انكار ايلدى زوجه سى دخى تلاوت ايدرسن اعتماد ايدرم ديدكده خاطرنده بولنان اشعاردن برقاچ بيت عربى انشاد ايلدكده خاتون آنى قرآن كريمدن ظن ايدوب سن صادقسين كوزلرم كاذبدر ديو حلالندن

استدلال ایلدیکنی حضور حضرتده حکایت ایلدکده نیجه مدت خنده یه وسیله اولدیغنی طارد الهموم نامنده مجموعه صاحبی استیعابدن نقل ایدر (ترجمه) امین اوله برادر زنده اخدن * نه آن مردان اوله انلردن آمن

کل الرجال وان تعفف جهده * لابد ان بنظرة سیخون

(ان) وصلیة (تعفف) عفتدن تکلف بابنك ماضیسیدر حرامدن کف نفسه عفت دینور نفطویه دیمش * لیس الظریف بکامل فی ظرفه * حتی یکون عن الحرام عفیفا * فاذا تعفف عن محارم ربه * فهناك یدعی فی الانام ظریفا (ان) مفتوحه انه دن مخفف وضمیرشان ساقطدر (بنظرة) تنوین وحدت ایچون اولورسه برکره باقق خیانت وجنایت اولمز که نظرهٔ اولی حقیدر لکن تنوینه حمل اولسه بنظر متنوع یعنی حیل کونا کونله نکاه اندازرغبت شهوت اولمق (خائنة الاعین) ایچون درکار دردیمکدر (ترجمه) اکر مردایتسه بیك جهد ایله عفت * یساغ اولمز کوزه دیر نفس خاین

والقبر اوفی من وثقت بعهده * ماللنساء سوی القبور حصون

(اوفی) خبردر ومضافدر (وثقت) ماضی مخاطبدر اعتماد ایلدك دیمك (عهد) پیمان (حصون) ضمله جمعدر مفردی حصن قلعه دردزفارسیدر (ترجمه) مقابر عهده هرشیدن وفادار * مراقد دوز نانه حصن ضامن (نطق اخر)

لئن حلفت لاینقض النأی عهدها * فلیس لمخضوب البنان یمین

(حلفت) مهمله ایله در ماضی مؤنث (لاینقض) نفی استقبال (النأی) بعدکه ترکجه اوزاق وایراق دیرلر لعن مراددر (مخضوب) بویالی وبونده حنالی که قنایاقش (بنان) پارمق اوجی مضاف الیه در (یمین) بونده قسمدرکه سوکند فارسی وآند ترکیدر بشانه نظرله توریه ده ایهام وارایهام بوقدر یعنی حنا کارلقده انلر یمینی شمالدن فرق ایلمزلرپس سوکند خوار اولسه بعد انلرك عهدلرینی شکست ایلمزاللهم انلر جنایتله مظهر لعن اولمغله نقض عهد لازم کلمزکه انلرك اصلنده اندن تحاشیلری یوقدر یاخود قسم ایلمکله امرلری یدلرنده دکل که عقدلری منتقض اوله مکرکه نعوذ بالله کلمهٔ مخشیه صادر اوله که شاید نقضی موجب اولوب تجدیدین لازم کله (ترجمه) زن قسم ایتمکله عهدین ایلمزا شکسته بعد * اعتمادا یتمه مخنا بنجه ایچون یوق یمین

فان هی اعطتك اللیان فانها * لغیرك من خلانها ستلین

(اعطت) ماضی مؤنث (لیان) فتحله وتحتیه ایله ملایمت وملاینت یومشاقلق

یعنی حسن خلق (خلان) ضم وشد ایله جمعدر اخلاء کبی ومفردلری خلیلدر وزن ومعناده صدیق که دوست (یلین) مضارع (ترجمه) کر ملایم اولسه سن اوله اووضعه دلغریب * دیکر احبابه دخی ایدر اومشرب رهمین

تمتع بها ما ساعفتك ولا یکن * علیك شجی فی الصدر حین تبین

(تمتع) تفعلدن امردر (ما) دوامیه (ساعفت) مفاعله‌دن مساعده وقربت معناسنه ماضی مؤنثکه دیمشلر * بشری لك ان ساعفت الاقدار (شجی) ماضیدر مصدری شجواندوه که شاعر دیمش شجو حساده وغیظ عداه ان یری مبصر ویسمع واع (یبین) مضارع مخاطبدر فاعلی انت در یعنی اکرسن بینونت ایدوب میانه‌یه فرقت وهجران تخلل ایدرسه دیمکدر (ترجمه) سن صفا کی کور سکا قربیتی اولدقجه لیك * صنمه اولوردلحزین فرقت اولورسه کرقرین (نطق دیکر)

قالوا حبیبك دان منك مقترب * وانت ذو وله فی الحب حیرانا

حبیبدن مراد محبوب حقیقیدر (دان) اصلی دانی قریب معناسنه در الکیس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت ذل معناسنه دکلدر (مقترب) قربدن افتعالك فاعلیدر متقرب معناسنه در (نحن اقرب الیه من حبل الورید) ما لنده اولان قرب مراداوله (وله) فتحتین ایله حیرتدر محبتك شدیدی عشق وانکدخی اشدی هیمان واندن دخی افراطی وله در وترتیب دیکرله دخی یازدیلر حاصلی فرقلری خفیدر لکن بونده البته محبتك وله وحیرت مزدادیدر دیمك کرکدر که معنی مؤسس اوله (ترجمه) دیدیلر کیم حبیبك سکا سندن اقرب اولمشکن * انك عشقندن اولورسین عجبدر واله وحیران

فقلت قد یحمل الماء الطهور علی * ظهر البعیر ویسری وهو ظمآن

(یحمل) مضارع مجهول (طهور) فعولدر مبالغه ایله پاك دیمك (بعیر) دوه کرك ماده کرك نر (یسری) سار یسیر ماده سنی قلب ایدوب سری یسری اولمشدر دیدیلر حتی اندن مخفف اذا یسر یحثی بالاده حرف الحاده ولاتك عریضا بیننده مبسوطدر (ظمأن) معجمه ایله لفظ کریمدر وزن ومعناده عطشاندر (ترجمه) دیدم بن آب پاکی اشترانه ایلیوب تحمیل * ایدر سیران اماتشنه در سیر اولماز اول حیوان (نطق آخر)

انا نعزیك لا انا علی ثقة * من الحیاة ولکن سنة الدین

بو شعر جناب فاروقه تعزیتدر (نعزی) تعزیتدن مضارع متکلم (ترجمه)

تعزیه‌م سیاکه حیاتنه اعتماد مدن دکل * کیمسه قالمز بونده لکن تعزیت مسنون دین

فلا المعزی بباق بعد میته * ولا المعزی ولو عاشا الی حین

(معزی) بری فتح زای ایله بیت سابقده اولان فعلدن مفعول که صاحب میتدر وایکنجی کسر ایله ینه اول ماده دن فاعلدر (عاشا) تثنیهٔ ماضیدر (الی حین) الی ماشاء الله دیمك که یس شریفده دخی (متاعا الی حین) وارد اولدی (مسئله) اوچ کون خانه سنده تعزیت ایچون تهنیت کبی توقف ایلمسکده رخصت جوازوارددر لکن ترکی احسندر مکروه دکلدر صلحایی جمع ایدوب قرأت قرءان اولنمق مع الکراهة جائزدر (ترجمه) صاحب المیت دخی باقی دکلدر دهرده * تعزیت کاری ایله فانی اولور چوق چکمدین (بیت)

یا قوم لا ترغبوا فی غربة ابدا * ان الغریب غریب حیث ما کان

اصلی قومی دریاساقط اولوب کسره دلالت ایدر رغبت ایله غربت میانده جناس مقلوب واردر (کانا) الفی نونك حرکه سنی اشباع وزن ایچون مددر (ترجمه) سز غربته رغبت صقین ایتمك غرابت بونده کیم * غربت کورر اولان غریب اولسه ده کر اهل وطن (نطق)

لولا الذین لهم ورد یقومونا * وآخرون لهم سرد یصومونا

(لولا) ثانینك منعی ایچوندر اولك وجودندن اوتوری مثلا (لولا علی لهلك عمر) کلامنده علینك انده وجودی ایچون عمرك هلاکی ممتنع اولدی وبونده ثانی بیت آتیده در بعض محللرده هلا معناسنه یعنی تحضیض ایچون کلور (ورد) نوبت وحزب معناسنه درورد و ورد کلمه‌لری منبع مائه حضور معناسنه درکه (ولما ورد ماء مدین فارسلوا واردهم فادلی دلوه) وارد اولدی (حتی یصدر الرعاء) شهادتیله منبعدن مقام اوّلنه هر وه صدر دینورکه ورود لك ضدیدر وبو اسم ده نوبته دخی رعایت اولنوروس مؤمن سالك وقت مخصوصده جلب خیر ویا سلب ضیر ایچون انابت منبع فیض اولان ذکر وصلاة وقراءتدن معتاد ایلدیکی وظیفهٔ معینه امثالنه اطلاقی مجازا اولورکه تشبیه طریقیله در اما عرب وظائف معتادهٔ موقتهٔ قرأنیه وصلاتیه یی انجق حزب ویا ورد تعبیرلریله فهم ایلدکلرینه نظرله اطلاقات قدیمهٔ اسلامیه قبیلندن اولمغله اصطلاح اولور قالدیکه اوراد واحزاب جمع اولنوب وظیفهٔ معینه قیلنمغه حاجتندن مس ایلدیکی معانی حزب ایله معاء عینیهٔ سهیلیه شرحی مقدمه سندن مبیندر (سرد) شیء معدودبی دربی یعنی

بری بری اردنجه بوانمق که ضدی فرددر مثلا اشهر حرمده رجب فرددرذ والقعده ذوالحجه محرم سرددر دیرلر بومحلده صوم وصال مراداوله (ترجمه) اولمسیدی ورد ایله هر کیجه قائم قائمان * اتصال روزایله اولماسه صوم صائمان

لدکدکت ارضکم من تحتکم سحرا * لانکم قوم سوء ماتطیعون

(لدکدکت) ماضی مؤنثدر (تزلزلات) معناسنه یعنی صارصیلور وصاللنور (سحرا) فتحتین ایله درتنوین تنکیرایچون لاعلی التعیین برسحر اوله دوشر * پس سزلر دخی خسف اولورسز دیمك (ترجمه) عاقبت ایلر تزلزل برسحر شاید زمین قوم عاصیسزاودرزیراسزه لایق اولان (نطق دیکر)

اتانی یهددنی بالنجوم * وماهو من شرها کائن

(یهدد) تفعیلدن مضارعدر قورخوددیمکدر (نجوم) نجمك جمعی مضافی محذوفدر بمدلول النجوم یاخود بمقتضی فنها دیمکدر شردن مراد قرانانك مقتضای فن اوزره دلالت ایلدیکی نحساتدر (ترجمه) بنی کلدی منجم قیلدی تهدید * دیدی نحس نجوم البته کائن

ذنوبی اخاف فاما القران * فانی من شرها آمن

(قران) کتاب وزننده دردائرهٔ بروجدن برنقطه ده ایکی کوکبك اجتماعنه قران دیرلر * قالدیکه تأثیرات کواکب انلرده ودایعدرآنشده حرقت اولدیغی کبی بشه فاعل حقیقی خالقدر اوائل دیوانده اسبوعیه قصیده سنده بوبحث شرح وایراد اولنمشدر (آمن) امین معناسنه درکه امن دخی نسخه در (مأل) بیت ده بن نجومدن امینم بیوردقلری بودرکه اهل الله بردرجه یه دلـٔسالك اولورکه کواکب مؤثره وغیریدن مصون اولوراصحابدن بعضیلری زهری نوش ایدوب تأثیرایلمدیکی مرویدر * شارح فقیرك وقتمزده کلخنه وفرونه داخل اولمش سید وغیرسید کسنه لر کورمشمدر عرقنالـٔ اولمقدن غیری اثری ونشانی کل ایدی حضرت خالقه منتسب اولنلر تسلط مخلوقدن تحاشی ایلمزلر (ترجمه) دیدم خوفم بنم واردر کنهدن قران نجمدن بن اولدم آمن (بیت)

تفأل بما تهوی تکن فلقلما * یقال لشئ کان الا تکونا

(تفأل) فال ماده سندن تفعل بابنك امریدر تهوی مضارع مخاطب (تکون) باب مزیوردن ماضیدر الفی اشباع فتحه دن تکون ایدر (فائده) شهاب حاشیهٔ بیضاویده فتاوای صوفیه دن اودخی روضهٔ زندوستیدن نقل ایدر حضرت مرتضادن کرم الله وجهه مرویدرکه کتاب الله دن فال مراد ایلدکده یدی کره

اخلاص شريف واوج كره بودعايى اوقيه (اللهم بكتابك تفاءلت وعليك توكلت
اللهم ارنى فى كتابك ما هو المكتوب فى سرك المكنون من غيبك) صكره فتح ايدوب
اول صحيفه يه نظر ايليه وبو امر فالده اذن ونفسلك دخى مدخل عظيمى واردر
اذ نلرى اولميانلر بو فقيردن اجازتله كلام قديمدن فال ايده لر (ترجمه) فال خبر
ايله خبر املك قيل بيان * اولدى ديمكله اولور مطلب عيان (نطق)

نحن الكرام بنو الكرام * وطفلنا فى المهد يكنى

(يكنى) افعالدن مضارع مجهول كه كنيه وضع وعطا اولنور ديمكدر (لازمه)
كنيه اعلام اقسامندندر شيخ رضى الدين عليه الرحمة والرضوان اعلامى اوزره علم
اوج قسمدر * اگرانكله مدح ويا ذم قصد اولنمز سه اسمدر زيد وعمر وكبى اگر اول
ايكيدن برى مقصود ايسه القابدر لر مخالص شعرا مدايح قبيلندندر مسالب
دخى انك ضديدر كه اطلاقيله ذم مراد ايدرلر واگراب وام وابن وبنت بودرت
لفظك بريله مصدر اولورسه كنيه در ابوبكر ام الكرام ابن شريف بنت وردان
كبى پس لقبدن فرقى معنويدر كه كنيه ده قصد مدح وذم يوقدر انجق تعظيم مراد
اولنور كه اسمى زبانزد اولمقدن صيانت ايچوندر زيرا بعض نفوس اسميله خطابدن
دلگير اولور * دينه مضاف اولان القابدن بعض مالكيه منع ايلديلر منلا سعد
الدين كبى لكن شهاب مصرى ريحانه سنده تزييف ايدوب تقى الدين ماده سنده
مفصلا جواب ويرمشدر وبعضيلره صباوتنده تفألا كنيه تعيين ايدرلر كه
بمشيئته تعالى معمر اولوب بواسمده برولدى ظهور ايده ديو خبر قصد اولنور
ومصرده سادات وفائيه شاذليه دن تعيين ايلدكلرى كنيه نك دارنده خير وبركتى
مأمول اولديغى لواقح امام شعرانيده مذكوردر (ترجمه) بز كريم ابن
كريمز آفرينشدن همان * كنيه ايله طفلمز گهواره دن بولمقده شان

انا اذا قعد اللئام * على بساط العز قمنا

بساط) دوشمه نهالى كبى شادروان دخى دينور تركجه بوصاتدر اضافتى بيانيه در
(ترجمه) بستر عزه اولنجه واصل اصناف لئام * بز ايدوب ترك وطن
هجرت بزه اولور مكان (معما)

الاخذ وعد موسى مرتين * وضع اصل الطبائع تحت ذين

اسم شريف نبوى اولان (محمد) لفظ ابجد ايچون انشاد اولنان معمادر (وعد
موسى) كليم الله عليه السلام كه (اذ واعدنا موسى اربعين ليلة) كريمه سى حاوى
اولديغى وعدمراددر (مرتين) تعبيرله ايكى وعده مراد اولنور (اصل طبائع)

(عند الحكماء) طبایع درتدر صفرا سودا دم بلغمدر انلرك اصللری عناصردرکه آب آتش باد خاکدر تدر استقسات وامهات دخی دینور وطبایعدن دخی امزجهٔ اربعه حاصل اولورکه برودت حرارت رطوبت یبوستدر اصلك طبایعه اضافتی بیانیه اولمق ظاهرو یعنی اللام اولسه دخی لطفی یاهردر (ذین) ذانك تثنیه سنك حالت نصبیدر رهاایله هذین دخی دینور اول وعدد وباره اشاره در (ترجمه) اخذایدوب وعدکاینی ایکی کره صای همان * صکره هم اصل طبایعی چاردرضم ایت عیان

وسکة خان شطرنج نخذها * وادرج بین ذین المدرجین

(سکه) زقاقدر مراد شطرنجك طولا وعرضا سکز خانه سنك هر بریدرکه سکزی برسکه درپس سکز مراددر (خان) سرای عالی که خانهٔ شاه ویا ارادهٔ حال ایله شاه مقصوددر (شطرنج) کسر معجمه ایله ومهمله لرك اوّلی ساکن ایکنجی مفتوح بعده نون وآخری جیمدر معربدر رفا رسیده اوّلی فتحله دروشرح برده ده ابن هشام قرطعب وزننه ملحقدر دیدی لکن اصلی شدرنج ویا صدرنك ویا شددنك یا خودسترنك ویا ششرنکدر ستةالوان معناسنه صفدی دیرکه لفظنده ایکی لغت واردر (شطر) معجمه ایله ویا مهمله ایله درششرنك یعنی التی نوع افراد آلاتی واردر شاه ۱ فرز ۲ فرس ۳ فیل ٤ رخ ٥ بیدق ٦ بیاض اسلامی یه سیاه کافری یه مشابهدر واضعی صصة بن داهر نام حکیم هندی بو ترتیبی پادشاه وقتنه عرض ورفع ایلدکده مقبول همایون اولوب مقابله سنده مطلوبی وعد اولندی حکیم دخی اوبوز ایکی خانه سندن اوّلکی خانه یه بردرهم وایکنجی یه ایکی واوچنجیه درت درهم وضعیله حاصل تضعیف مطلوبمدر دیمشیدی استصغار اولنوب بعدالحساب دولتنده اولان دراهم جمع اولسه وفا ایلدیککی تفهیم طبع شاهی اولندقده مات اولوب تصنیفندن اقتراحی دخی عجیب اولمغله کتب تواریخه قیداولندی مذهب قدریه اوزره وضع اولنوب نرد شرجبر اوزره مرتبدر عجایب المقدور صاحبی دیرکه بو تفصیل شطرنج صغیردرکه رساله سی واردر لکن مجلس تیمورده برشطرنج کبیر کوردم عرضی اون خانه وطولی یکرمی برکفه اولوب ناقه وغزال دخی احجارنده زیاده ایدی دیمشدر * انظر الی لاعب الشطرنج یجمعها * مبانیا ثم بعد الجمع یرمیها * کالمرء یحرص فی الدنیا ویجمعها * حتی اذا مات خلاها ومافیها (ادرج) افعالدن امردر (مدرجین) امرمز بورماده سندن مفعولك تثنیه سی (یعنی) وعدموسی علیه السلام اولان قرقکه بونده میم مراددر مرتین ایله برمیم

دخی اعتبار اولنور اصل طبائع ایله که درتدر دال قصد اولنور و شطرنجك شاه خانه لریکه بر صره سید رسکزدر ح اشارتیدر پس ایکی میم و بر دال و برحا که میانلرینه ادراج اولنوب ترتیب انسب ایله م ح م د حاصل اولوب اسم لطیف محمد نمایان اولور و یا عددلری جمع اولنسه طقسان ایکی ایدر اسم مشار الیه عددیدرکه بینه سی اسلامدر (ترجمه) نطع شطرنجك صف شاهیسین آل اولدرسکز * ایکی مأخوذلی میانن جای ایدوب ایله بیان

فذلك اسم من یهواه قلبی * وقلب جمیع من فی الخافقین

(یهواه) اکا هوادار اولور * یعنی تعشق ایدر دیمکدر که مراد دینی قبول ایله امتی اولمقدر (قلب) فاعلدر وقلب ثانی اکا معطوفدر (خافقین) مشرق و مغربدر سبب تسمیه قریبا یازلدی (ترجمه) نام با کیدر رسول آخرملك اول اسم کیم * تابع بن آکه امت اولدی هب خلق جهان (سانحه) بر بیت ارجوزه دن مجموع الفاظ مطلوبه و اسماء محبوبه استخراجی ترادف وانتقاد طریقیله ممکن اولدیغی تمثیل ضمننده بو بیت فقیرانه یی انشاد ایلمشیدم (معما) کسب کمال ایله او خورشید لطافتدن چو ماه * سرتا قدم هر عضو ینه عاشق طو یتجه قیل نکاه (رجز)

فاطم ذات المجد والیقین * یا بنت خیر الناس اجمعین

سوره دهره تعلق ایدن اشعاردندر که متعدد محللرده دخی بسط اولندی (فاطم) اصلنده منادای مفرد معرفه اولوب یا فاطمة مبنیدر ذکری کذار ایلدیکی اوزره ترخیم و برای وزن قصر اولنوب وسط کلمه اولان میم فتحه سیله قالمشدر که صاحب ده یا صاح دینور (ترجمه) فاطمه ای ذات امجاد و یقین * دختر خیر الوراسین ای بهین

اما ترین البائس المسکین * قد قام بالباب له حنین

اشعار عربیده اکثریا سباق و سیاق اطرادی غلبه ایلمشدر (مثلا) بونده مسکین مفرد اولوب بائسك اعرابنه تبعیتله منصوب اولمق اقتضا ایدردی لکن حرف اخیرلر کسر اوزره بولنمغله خلاف قاعده اوزره تمشیتله حنین مبتدا ایکن کسره یه ضرورة و اطراداً عدول اولندی العهدة علی الراوی یا خود تنکیء وزن طرفندن تغافل ایله جمله سنی ساکادا ایلمك دخی خوشدر دیدیلر (اما) مفتوحا همزهٔ استفهام و ما نافیه در (تری) مضارع مخاطب و نون مخففه تأکیدیه در (بائس) صاحب شدت و مضطرب دیمکدر (حنین) لفظ و معناده انین یعنی ایکلمك (ترجمه) باقدکمی فقر ایله شدت رهین * کلدی قا بویه ایدر آه و انین

يدعو الى الله ويستكين * يشكو الينا جائعا حزين

(يستكين) استفعالدن مضارعدر سكونت عرض ايدوب مسكنت وتذلل ايله مرحمت اميد ايدر (ترجمه) شيئلله ديركه اولمش مستكين * آجلغن عرض ايلمش مرد حزين

كل امرئ بكسبه رهين * وفاعل الخيرات مستدين

(كل امرئ بما كسب رهين) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (رهين) مرهون يعنى مربوط ومحبوس ديمكدر (مستدين) فتحله دين ماده سندن استفعالك فاعليدر (ترجمه) هركس اولور كندى كسبينه قرين * خيرايدن قول حقه اولور مستدين

موعده فى جنة عليين * حرمها الله على الضنين

(موعد) اسم مكاندر يعنى قول ايشلديكى حسنياتك جزا ومكافاتنى مشاهده محلى ديمكدر (عليين) جمعدر على مفرد يدر ضم مهمله وفتح وشد تحتيه ايله تصغيردر مكبرى على فعيل صيغه سنده در حضرت ناظمك اسميدر يك عالى ديمكدر بردخى مبالغه مراد اولنوب تصغير اولنديكه تصغير بعض احيانده تكبير وتعظيم ايچوندر تركيده دخى بركوزل مصحفجق دينور قطعه سى مضبوط وحفظى آسان ديمكدر (القصه) اول مصغر مزبور على در جمع سالم قيلنوب رفعنده عليون ونصبنده وجرنده عليين اولوركه جنتك صفتيدر تعدى اعتباريله دركه حرف الافده يازلمشدر (ضنين) معجمه ايله بخيلدر (ترجمه) وعده كاهى قصر جنات برين حق حرام ايتدى انى كيرمز ضنين

وللبخيل موقف حزين * تهوى به النار الى سجين

(تهوى) مضارع مؤنث نار جهنم كه مؤنث سماعيدر مراد دوزخدر كه يديدر (لها سبعة ابواب) كريمه سى ايله هر برينك بربابى واردر ١ جهنم ٢ سعير ٣ سقر ٤ جحيم ٥ لظى ٦ حطمه ٧ هاويه انلرك اسماسيدر مسالك سيوطيده وغيرنده مضبوطدر بعضيلر حطمه يرنده سجين يازديلر قاضيمير ديركه سجين دوزخده برچاهدر لكن صحيح بودركه طباق زمينك يدنجيسيدر كتاب فجارك مخزنيدر (ترجمه) موقفى اولدى بخيلك هم مهين * نار ايدر جاى مكان سافلين

شرابه الحميم والغسلين * يمكث فيه الدهر والسنين

(حميم) ماء حار (غسلين) قانلى وايرنلى صو (ترجمه) شربتى انك حميم اولور هم * ايده مكث انده نيجه ماه وسنين (ذيل) شعر مزبورك جوابى دخى حضرت

زهرانك بو ایکی بیت رجزیدر * امرلہ سمع یا ابن عم وطاعه * اطعمه ولا الی الساعه
ارجو اذا اشبعت ذا الجماعه * ان ادخل الخلد ولی شفاعه نطق

امن تذکر قوم غیر ملعون * اصبحت مکتئبا تبکی لمحزون

(همزه) استفهامیه (تذکر) خاطره کتورمك که ذکر کردندر ضمه مخفو ظاتنی استحضار معناسنه درجار ومجرور مصرع اخیرده اولان * اصبحت یه متعلقدرکه فعل ماضی مخاطبدر خطاب نفسه درسبب تأخیری تخصیصه یاخود تذکر علت مزج اولمغله طبعا معلول اوزره مقدمدر (غیر) قهستانی دیرکه احسن اولان لا مله الغیر اولمامقدرزیرا اکا لام داخل اولماز دیو رضی دخی یازمشدر بونده قومك صفتیدر (ملعون) مطرود بعید دیمکدر (مکتئبا) حزن معناسنه اولان کأبتدن افتعالك فاعلیدر (لمحزون) ده لام حرف جردر تنوین تنکیر ایچوندر (ترجمه) عجب یادیکه می کلدی اوقوم میمنت مشحون * که غمناك اولوب آغلرسین ندندر اولمدك ممنون

امن تذکر اقوام ذوی سفه * یغشون بالظلم من یدعو الی الدین

(سفه) بیعقل بولنمق سفاهت کبی (یغشون) مضارع درستر ایدرلر (یدعو) مفرددر (ترجمه) یاخود اول قوم بی ادراکی یاد ایتدلك که اول زمره * ایدرلر ظلمله اول دعوت دین ایدنی مغبون

لا ینتهون عن الفحشاء ما امروا * والعذر فیهم سبیل غیر مأمون

(فحشا) قولا ویا فعلا قبیح اولان ماده (ما) دوامیه در (امروا) بونده ماضی مجهولك جمع مذکریدر اجتناب ایله امر اولندقجه دیمکدر (عذر) توسیط مجمه ایلدر (ترجمه) اطاعت ایلمزلر نهی فحشیاته انلرهیچ * اکر عذر اینسه لر مقبول اولماز برغریب افسون

الا یرون اقل الله خیرهم * انا غضبنا لعثمان بن مظعون

(اقل الله) بددعادر وقلت عدمدن کنایه در یعنی مظهر خیر اولمسونلر (غضبنا) دردنجی بابدن ماضینك نفس متکلمیدر (عثمان بن مظعون) معجمه نك تقدیمیله در اصحاب کرامدن وکبار مهاجریندندر و حضرت پیغمبر علیه السلام ایله اخوت رضاعیه سی وار دردیو ریدرو وفاتنده بعد الغسل والتکفین * حضرت امام المسلمین علیه صلوات المعین تقبیل بیوروب سیرت حلبی تحریری اوزره مبارك کوزلرندن خد بن عثمان اوزره یاش نازل اولدی بقیعده ابتدا دفن اولنان مهاجری بودر کنیه سی ابو السائب ایدی اسلامه کلنلرك اون دردنجیسیدر جاهلیتده دخی

كندينه تحريم خمر ايدنلردندر انك رحلتنده پيغمبر عليه السلام برطاش ديك
دبو بركمسنه يه امر بيوروب اول شخص طاشى احضار ايلدى لكن قالدروب ديكمك
ممكن اولمدقده بالذات فخر كائنات عليه التحيات قالقوب بكاريني سعادتله تحصير
* وقوللرينى تشمير بيوروب طاشى قالدروب قوت نبوتله ديكدى وباش طرفى خفر
اولنوب مبارك دست عنايتيله اول سنكى محلنه وضع وايستاده قيلدى *
وبيورديكه قرنداشم عثمانك قبرينى بوعلامتله ناسه اعلام قيلدم * پس معلوم
اولديكه صاحبنى ناسك بيلمسى ايچون برقبره طاش ديكمك سنتدر * واوچ اوچ
طلوسى تراب اثناى دفنده ميتك قبرينه نشر وابراهيم عليه السلام دفن اولندقده
قبرى اوزره صو نثار ايلدكلرى دخى اثرله ثابتدركه ابن ملك تفصيل ايلمشدر
(ترجمه) خيرتقليل اولندى يارئ بارئله اناردن * چون ايتديلربنى اغضاب
براى زادهٔ مظعون

اذ يلطمون ولا يخشون مقلته * طعنا دراككا وضربا غير موهون
(يلطمون) لطمه دن مضارعك جمعيدر لطم بركمسنه نك چهره سنه آوجيله
ضربدر بابى دخى بردرحق (من لم يؤدب الابوان ادبه الملوان) لفظ شريفى دلالتيله
والدينى وفات ايدن كمسنه يه لطيم وپدرى فوت اولسه يتيم ومادرى رحلت ايدن
صبى عجى در (لايخشون) خشيتدن مضارعك جمعيدر (مقله) ضمله كوزك
سياهى ايله بياضى جمع اولان محلدر * لكن بونده عين معناسنه دركه ديمشلر (ع)
(مزجت دمعا جرى من مقلة بدم (دراك) كسر وتخفيفله پيدرپى يعنى بربرى
اردنجه اولنق كه تتابع ديرلر * واكثريا صوتده مستعملدر دراك الصوت بربرى
اردنجه چاغرمق (موهون) وهندن مفعولدر ضعيف معناسنه (منقبه)
مسلمانان مغلوب اولدقلرى ايامده عثمان بن مظعون حضرتلرينى وليد بن مغيره
يانته دعوت وبوسببدن شر كفاردن سلامت بولدى لكن اهل اسلام اضطراب تام
اوزره اولدقلرينى كوردكده غيرت وحميت تحريك ايدوب وليدى ترك ايلدى اول
مجلسده شاعر نبوى لبيد بن ربيعه بوبيتى انشاد ايلدى (ألا كل شئ ما خلا الله
باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * وابن مظعون دخى مصرع اولى تصديق ومصرع
ثانيده توقف وبلكه تكذيب ايلدى * پس نزاع واقع اولوب برجوان قرشى عثمانك
بشره سنه برطبانچه ايله ضرب ايدوب حتى شدت لطمه دن كوزينك اطرافى
قراروب قان اوتوردى وليد ديديكه يا عثمان باصريه ضربك ضررى اولديمى عثمان
دخى والله كوزلرم قطعا عارضهٔ كدر كورمدى ديدى (ترجمه) طبانچه

اوردیلرپس چهره وچشمینه عثمانك * پیاپی طعن وضرب ایله ایدوب هر جانبن پرخون

فسوف تجزیهم ان لم نمت عجلا * کیلا بکیل جزاء غیر مغبون

(تجزی) جزاماده سندن مضارع علی متکلمی (نمت) دخی متکلمدر اصلی نموت در (عجل) تحریك ایله عجله در (مغبون) معجمه ایله مفعولدر بیع وشراده خسران واخذ وعطاده زیان کورمش که مراد جزاء وفاق ایله مقابله در (ترجمه) قریبا ایدرز بزده جزا کر عمریمز وارسه * مساواة اوزره کیم تا اولمیه هر جانبی مغبون

او ینتهون عن الامر الذی وقفوا * فیه ویرضون منا بعد بالدون

(یرضون) دردنجی بابدن مضارع علی جمعیدر اصلی یرضیون در (بعد) ضم اوزره مبنیدر قبل قطع الاضافه بعد الجزاء ایدی (دون) ضمله حقیردر که ترکجه آلچق دیرلر عالی وزیاده کبیر وعظیم وفوق لفظلرینك ضدی معناسنه کلور که بونده اناراز بزلره ایلدیکی غلبه‌دن دخی اشاغی انلر منهزم اولورلر دیمك (ترجمه) مکر ایده رجوع انلر غرور ناسزادن بس * رضاجویان اسلام اوله لر باسعی کونا کون

ونمنع الضیم من یرجو مضیمتنا * بکل مطرد فی الکف مسنون

(نمنع) منعدن مضارع متکلم (ضیم) وزن ومعناده حیف که ظلمدر (مضیمت) ضیمدن جریمه وزننده مصدر در (مطرد) طاده شده ایله افتعالك فاعلیدر مراد بری برینه حرکت وجولانده مطابق اولان غزانك قلجلریدر (مسنون) محدد یعنی کسکین بیلنمش قلجکه سن السیف احده‌دن مأخوذدر (ترجمه) بزه قصد مظالم ایدنی منع ایلرز البت * اولوب ال برلکی تیغ الده غازیلرله هب ممنون

ومرهفات کان الملح خالطها * نشفی بها الداء من هام المجانین

(مرهفات) افعالدن مفعولك جمع مؤنثی کل اوزره معطوف (کان) حرف مشبهه بالفعل (نشفی) شفادن مضارع متکلم (هام) باش دپه سی تارلسی معناسنه (مجانین) مجنونك جمعیدر معارض اولان کفره مراددر (ترجمه) دخی کسکین قلجلرله نمك آلودایدی کویا * ایدوب تیمار انکله التیام ایدرسر پرخون

حتی یقر رجال لا حلوم لهم * بعد الصعوبة بالاسماح واللین

(یقر) اقراردن مضارعدر (حلوم) وزن ومعناده عقولدر مفردی حلم عقلدر (صعوبت) سرکشلك که ضدی سهولتدر (اسماح) سماحتدن افعال کبی مصدر در

(ابن) کسر ایله ملاینت وملایمتدر (ترجمه) ایده اقرار تام مردان یعقلان
دخی البت ✻ ایدرکن شدتی ترک ایدوب انلر اوله منقادون

اویومنوا بکتاب منزل عجب ✻ علی نبی تکومی اوکذی النون

(نبی) ده تنوین مضاف الیهدن عوضدر تقدیری نبی آخر الزمان ویا نبیا اوله
(موسی) اسمنده پیغمبر ایکیدر ✻ بری بونده مراد اولان موسی کلیم الله که فرعونه
مخصوص ومأمور وصاحب توریت وحضرت خضره ملاقاتی منصوص
ومسطوردرکه پدری عمران بن یصهر بن قاهب بن لاوی بن یعقوب بن اسحق علیه
السلامدر وبری دخی موسی بن میسا بن یوسف بن یعقوب علیه السلامدر
(ذوالنون) یونس بن متی جنابلریدر متی حق وزنده والده سی اسمیدر پدری لاوی
مزبوردر ایکی اسمله معروف اولان درت پیغمبرلر بریدر ۱ ابراهیم خلیل ۲ یعقوب
اسرائیل ۳ یونس ٤ ذوالنون ٥ محمد احمد علیهم الصلاة والسلام (منقبه)
وقتا یونس علیه السلام دعوت توحید ایله قومنه تبلیغ امر الهی ایلدیسه معتاد
قدیم اوزره قومی انی اولا انکار ایلدیلر ذوالنون محزون دخی انلره بد دعا ایدوب
کوردیکه انلره برابر آتشبار بدیدار اولدی ✻ ابری زد ودآه من سر میکشد
بر آسمان ✻ ترسمکه بارد آتشی زان ابروکیرد در جهان ✻ دیوب حضرت یونس
بر سفینه یه سوار اولوب قومندن فرار ایلدیکه شاید پشیمان اولوب ایمان ایلمک
استرلرسه بولمیه زیرا ایمان یأس کبی توبهٔ یأس مقبول اولوب ظهور ایدن عذاب
مندفع اولمق واقع اولمامشیدی اول قوم ندامتکار ایمان ایلمک ایچون ذوالنونی
جستجو ایلیوب بولمدقلرنده ✻ اکر یونس بوغیسه انک تکریسی وار دیوب درکاه
مجیب الدعواته یوزاوروب قبلهٔ حاجات اولان آسمانه ال آچدیلر فریاد وفغان
ایلدیلر توبه لری مقبول وعذابلری زائل اولدی ✻ ازین جانب جناب یونس نبی یه
فرارندن ناشی حق تعالی اهل کشتی یه غضب ایدوب کشتیلری کرداب هلاکه
فتاده اولدقده دیدیلر که بزم میانمزده برمغضوب حق کمسنه وار در آنی بولوب
دریایه القا ایتمزلربو وجهله سلامت آرا اولالم ✻ دیوب اوچ کره قرعه ایلدیلر
اسم یونس ظهور ایلدکده انی لوجه الله تعالی اند اختهٔ بحر ایلیوب سلامت
بولدیلر امر ایزدی ایله بر سمک جناب یونسی بلع ایلدکده بیلدیکه تلفدن
محفوظدر قرق کون استغفار وعبادات وقتی ادا ایله اوقاتکذار اولدی ✻ بعده
(لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین) دیو ظلماتدن ندا ایلدیکی نص کریم
ایله ثابتدر اول ندا اقرین قبول درکاه خدا اولوب شکم ماهیدن ساحل سلامته

اخراج اولندی * وفرق کون دخی اول کارده ضعفندن ناشی قالوب قوت وقوت بولدقده قومنه واصل وایمانلری قبولنه وقوف حاصل اولدی کوفه اطرافنده مدفوندر * وذوالنون تسمیه سنه سبب بودر (ترجمه) کتاب منزلیله یا خود ایده احمده ایمان * که یوق دعوتده فرقی چون کلیم اوله ویا ذوالنون

یأتی بامر جلی غیر ذی عوج * کما تبین فی آیات یاسین

(جلی) صیغهٔ فعیلدر روشن یعنی حقانیتی آشکاره دیمکدر (عوج) اکریلکدر سقامت کبی کسر ایله امور معنویه ده مثلا ذهن وطبیعت ووزن کبی وفتحله اعیان صوریه وحسیه ده مستعملدر دیوار ومزراق ومناره کبی که منتصبه در افتح عینك (تبین) بیاندن تفعلك ماضیسیدر ظاهر اولدی دیمك (یس) معروف سوره در مکه ده نازل اولدی قلب قرآن اولدیغی اثرله ثابتدر وآیاتدن مراد اول صوردن (ان هو الا ذکر وقرآن مبین) فاصله سنه دك اولان احکام شریفه در * ویا خود مطلقا یس ایله مسمی اولان پیغمبریز علیه السلام وانك معجزاتی مراد اوله زیرا محمد اسم شریفنك بینه سی یوز اوتوز ایکیدر قلب دخی ۱۳۲ انکله همعدددر که قلب قرآن (یس) در وقلب اسلام ۱۳۲ ایله شمار بده در (ترجمه) کتوردی امر دینی حق تعالی دن جلی وراست * کذلك سورهٔ یس ایچنده اولدی هب مشحون (رجز)

قد عرف الحرب العوان انی * بازل عامین حدیث سن

(عوان) فتحله اورته که خیر الامور اعتباریله در بس اعلی مراد اولنور (بقرة عوان) دینور فارض کبیر دکل وبکر صغیرده دکل کوبا مقدما برکره معرکه واقع اولوب بو ایکنجی سال اوله (بازل) زای هوز ایله شدید معناسنه (عام) ییل که سنه وسال وحول دینور که مراد بونده هجرتك سکزنجی وطقوزنجی سنه سیدر اول سنه اصح قول اوزره یکرمی بش یاشلرینی هنوز تجاوز ایلمش ایدی (بازل عامین) یعنی بن شدتلی اوله لی هنوز برایکی ییلدر برایکی سالك شدیدیم بلك متین ومشقتلی ومجرب دکلم حداثت سنم واردر لکن بندن زیاده یاش باشه مش کون کورمش اولنلردن شدید وقوی اولدیغمی حرب عوان یعنی اهل حربك مجرب اولنلری بیلور دیمك اوله (ترجمه) بنی حرب مجرب تجربه قیلدی بیلور الان * حدیث السن اما آب روی زمرهٔ مردان

ضمضمی القلب کالی جنی * استقبل الحرب بکل فن

(ضمضمی) اولی اعجامله واهماله دخی لغتدر طویل ودخی شدید (سنخ) دخی

ستر معناسنه نسخه‌ده (القلب) برنده الليل دخی نسخه‌در (جنی) کسر جیله وشدنون ایله در یاسی وحدت ایچوندر زنجی کبی جنسی جندر ضدی انسیدر سفلیسی مهمله ایله جندر جن ستر معناسنه در مستور اولدقلری ایچون تسمیه اولندیلر و مجنون مستور العقل دیمکدر (استقبل) متکلمدر (ترجمه) جکردارمکه بن پری کبی میدانه کیردکده * هب استقبال حرب ایله فنونی ایدرم اعلان

معی سلاحی ومعی مجنی * وصارمی یذهب کل ضغنی

(مجن) کسر ایله جنه معناسنه سپردرکه ترکیده قالقان دیرلر بیت سابقده واقع جن ماده سندندر (یذهب) افعالدندر (ضغن) معجمه‌لرله حقددرکه کین طوتمق مفعولنه مضافدر (ترجمه) سلاح ایله سپریانمده در سائر لوازم هب سنان وتیغ ایله تیر وتبر خنجر ایله قالقان

اقصی به کل عدو عنی * لمثل هذا ولدتنی امی

(اقصی) افعالدن مضارع متکلمی که تبعید ایدرم دیمك (فائده) امی لفظنده حرف روی وسائر قوافینك مخالفی غلط ظن اولنمسون قوافیده اگرچه عیبدر لکن تجویز اولنوب حتی عروضده ا کا اکفاء دیرلر نونله میمك قریب مخرجی اولمغله بری برینی اشمام ایدرلر دیدیلر لکن جامع الشرح وسع الله صدره بالشرح دیرمکه ایکی مصرعك تحریری سهو قلم سببیله تقدیم وتأخیر وقوعی ظاهر ومسلمدر مصرع اول ثانی قیلنسه معنایه خلل کلمز وقافیه‌ده تکلفه حاجت قالمزایدی زیرا رجزده هر مصرعده رعایت قافیه التزام مالایلزمدر دیدیلر (ترجمه) انکله ایدرم بن دشمنی تبعید کندمدن * بوکار ایچون کتورمش مادرم دهره بنی الآن (رجزدیکر)

سیف رسول الله فی یمینی * وفی یساری قاطع الوتین

(سیف) نبی ایله ذوالفقار مراددر که حرف الجیمده ترقیم اولندی (وتین) قلبده بر طمردر کیدی اسقا ایدرانك انقطاعی سبب موتدر که اودی قوپدی زهره‌سی چالشاولدی دیرلر (ترجمه) صاغ الده ذوالفقار اولدی متین * صول الده قاطع حبل وتین

وکل من بارزنی یجئنی * اضربه بالسیف عن قرینی

(بارز) ماضیدر وزن ومعناده قاتل کبی مفاعله دندر (یجئنی) اصلی یجیئنی امر غائب اولوب لیجئنی ایکن (قل لعبادی الذین امنوا یقیموا الصلاة) کبی لامی ساقط

اولق عند القراء جائزدر (اضرب) مضارع متكلمدر (قرين) مصاحبدر مراد حضرت سلطان جان وجهان پيغمبر عالميان عليه صلوات الرحمن در (ترجمه) كيم قتال اسنرايسه كاسون همين * ضاربم تيغمله يا امر قرين

محمد وعن سبيل الدين * هذا قليل عن طلاب العين

(محمد) كلمه مى قرينين بدل يا عطف بياندر صلى الله عليه وسلم (عن سبيل) عن قرين اوزره معطوفدر (طلاب) كسرايله طالبك جمعيدر جايع ايله جياع كبى (عين) كسرايله اعينك جمعيدر اعين كوزى بيوك كيسنه كه حسنياتندندر حور عين فراخ چشمان بهشت ايله تفسير اولندى (ترجمه) اول محمد در ونجى باراه دين * آزدر بو طالبان حور عين

اليوم ابلو حسبى ودينى * بصارم يحمله يمينى * عند اللقا احمى به عرينى

(ابلو) بلادن اولوب متكلمدر تجربه ايدرم (لقا) بونده قصر اولنور (احمى) حمايتدن متكلمدر (عرين) ارسلان يتاغى يعنى مرتبهٔ حيدرانه مى نقيصهٔ شانندن صيانت ايدرم قلجمله ديمكدر (ترجمه) خاصهٔ دين وحسب اظهار ايچون * تيغ ايدرم زيور دست يمين * حرب ايچنده ايلرم شانم برين (بيت)

اسد على اسد يصول بصارم * عضب يمان فى يمين يمان

(عضب) تقديم مهمله ايله وزن ومعناده سيفدر صارم كبى (يمان) اصلنده يمنى اولوب ياء نسبتدن بدل الف توسيط اولندى پس يمانى ديمك غلط اولور (فائده) بعضيلر بو بيتى حضرت اميرك دكلدر ديديلر زيرا معنى بر ارسلان بر ديكر يه سل سيف حمله ايدر يعنى قلج برينلينك يميننده ايدى ديمكدر مكركه بر يمنى يوسيفله حمله ايدر لكن كوروب بو بيتى انشاد ايليه يا خود طقوزنجى سال هجريده سردار اكرم صلى الله عليه وسلم كنديلرينى يمنه تأليف قلوب ايچون ارسال بيوردقلرى مناسبتله كنديلرندن يمنى تعبير ايدوب يمنه نسبت ايليه يا خود يمانلرك تأنيسى مضموم الاول اولوب صاحب ميمنت معناسنه اوله كه ترجمه اكا ناظر قيلندى (ترجمه) اسد اوزره اسد باسيف حمله ايليوب كويا * اولور تيغ يمان دست يمينده ميامن كان (بيت ديكر)

اقحم فلن تنالك الاسنه * وان للموت عليك جنه

(بو بيت) ابن حنفيه يه خطابا وقعهٔ جمله ده صادر اولمشدر (اقحم) فاعله افعالدن امردر (اقحم يا ابن سيف الله) حديثى اشارتيله داخل اول وكنديكى القا ايله ديمكدر (لن) تأكيد نفى استقبال يعنى زمان آتيده اولان نفى تأكيد ايچون اولور

لكن ابدی النفی دكلدر (لن ترانی) ده رؤیتی عدم انكار ایله اهل سنت بویله دیدیلر دلیللری دخی اكر تأبیدی مستلزم اولسه الیوم قیدیله آیه كریمه ده مقید اولمزدی كه بیوریلر (ولن اكلم الیوم انسیا) ودخی ابدا لفظی ذكری تكرار اولوردی كه (لن یتمنوه ابدا) بیورلدی (اسنه) سنانك جمع قلتیدر (جنه) سابق الذكر مجنه‌در (ترجمه) حمله قیل تارابلرسا كه سنان * موت ایچون سنده سپر واردر همان

(رجز) انا الامام القرشی المؤتمن * الماجد الابلج لیث كالقطن

بو رجز ابن اعثم قولنجه صفین‌ده اهل كوفه وعسكر حضرت امیره خطابا عمرو بن العاصك دیدیكی رجزه جوابدر كه بودر * یا قادة الكوفة من اهل الفتن * یا قاتلی عثمان ذلك المؤتمن * كفی بهذا حزنا من الحزن * اضرب بكم ولا اری ابا الحسن (مؤتمن) امنیت ماده‌سندن افتعالك مفعولیدر امین دیمكدر (ابلج) كشاده ابرو كه آچق قاشلیدر چاتق قاشلی دكل (قطن) قاف وطاء مهمله‌نك حركه‌لریله بنی اسد قبیله‌سی اولادی یعنی محله مرطاغدر (ترجمه) بن امام جمله قوم قریشم مؤتمن * غالب وابرو كشاده شیر چون كوه قطن

یرضی به السادة من اهل الیمن * من ساكنی نجد ومن اهل عدن

ابو حسین فاعلمن وابو حسن

(ساده) سیدك جمعیدر سادات كبی (یمن) بلاد عربده عماندن بحرانه وار نجه ممتد بلده‌لرك اسمیدر ضدی غوردركه تهامه‌در (ساكنی) اصلنده ساكنین جمع ایكن اضافتله نون ساقط اولدی (نجد) نوله دریمن طرفندن هند دریاسنك كنارنده ارض عراقه واران یمتیدر (ابو حسین وابو حسن) ایله كندینی مراد ایدركه حسنینك پدریدر رضی الله عنهم (فاعلمن) اخرنده نون خفیفه تأكید ایچون لاحقدر (ترجمه) یا كه راضیلر اولوب سادات اقوام یمن * هم كروه نجد وجمله زمرۀ ارض عدن * بیل بنم اوغللرمدر او حسین ایله حسن (رجز دیكر)

الا احذروا فی حربكم ابا الحسن * ولا تروموه فذا من الغبن

بو شعر معاویه‌نك غلامی اولان حریثك قتلندن صكره صادر اولدیكه تفصیلی بالاده سابقدر (لا ترموا) رام ماده‌سندن نهی حاضرك جمع مذكری كه طلبكار اولمالر دیمكدر (غبن) تحریكله در قزیبا یازلدی (ترجمه) بو الحسندن احترازایدك وعاده هر زمان * آنكه طالب اولمكزاندن سزه ایرر زیان

فانه یدقكم دق الطحن * ولا یخاف فی الهیاج من وهن

وقد غدی بالناس فی وقت اللبن

(طحين) مهمله لرله در اوكدلمش يعنى اون اولمش نسنه لكن صوصامدن النسان ياغلى نسنه يه علم اولدى (هياج) وزن ومعناده قتالدر (وهن) ضعف (غدا) دال وذال لغتدر غين معجمه نك فتحى ايله قوشلق طعامى وكسر ايله مطلقا طعامدر (ابن سود) (ترجمه) ضرب ايدوب ايلردقيق آساسزى محو ونهان * مرد ميدان شجاعت كارزار ايجره همان * تيغنه ايلر غدا نامى اولمز ذى پهلوان (رجزديكر)

ايها المشرك يامن افتتن * والمتمنى ان يرى ابا الحسن * الى فانظرا بنا يلقى الغبن

بورجز نهروانده عبد الله بن وهبك ديديكى بريت رجزينه جوابدركه بودر اضربكم ولا ارى ابا الحسن * ذاك الذى ظل الى الدين ركن * الى اخره (مشرك) براحرده بركمسنه يى شريك ايدن كشى (افتتن) فتنه ماده سندن افتعالك ماضيسيدر فتنه مظهرى اولدى ديمك (متمنى) تمنينك فاعليدر (غبن) ضعف ونقصان كه (تغابن) لفظ كريمى بو ماده دندر (ترجمه) اى مشرك بيدين واى افتاده چاه فتن * استر ايسه ن كه كوره سن اى بد كهر اول ابو الحسن * پس كل بروبه كوره سين كيم قنغمز كورر غبن

* (الواو) *

(نطق) ارى حمرا ترعى وتعلف ماتهوى * واسدا جياعا تظمأ الدهر ماتروى

(ارى) مضارع متكلم (حمر) ضمله حمارك جمعى اركك اشكلر در فارسيده خردر (ترعى) رعى وحفظ اولنور مضارع مؤنث مجهولدر (تعلف) علفدن ايكنجى بابك مؤنث مجهول مضارعيدر اوتلانر علف حيوانه ويردكارى اوت وصمان جمعى علوفه در ضمله واول حيوانه فتحله علوفه دينور لكن علوفه زمانمزده الف ايله الوفه ديو هزار معناسنه ظن اولنوب تقرر ايلشدر وبالكز نقده اطلاق اولنور فى الاصل وضعى ١ اقجه و٢ سائر تعيينات ٣ چوقه و٤ دستار و٥ نان و٦ لحم و٧ حطب و ٨ موم ورمضان بقلوامى كبيكه دولت عثمانيه ده اوجاقلر رجالنه ويريله كلمشدر انلرك جمله سنه شاملدر (ماتهوى) سوديكى شئ ديمكدر مفعوليدر (تظمأ) ظمأدن عطش وزننده مؤنث مضارعدر (دهر) ظرفدر (ماتروى) فعل مضارع منفيدر وما نافيه در سيراب اولمز قانمز ديمكدر ردنجى بابدندر (ريان) عطشانك ضديدر يوم ترويه يوم نحرده لازم اولان صويى تدارك اول كونه مخصوص اولمغله ويا امور آتيه يى فكر ورؤيت كونى اولديغيچون ديديلر (ترجمه) علفزاره واروب خرلر مراعات اولنور دلجو * صو سز آج كشت ايدر سلطان حيوانات اسد هر سو

واشراف قوم لا ينالون قوتهم * وقوم لئام يأكل المن والسلوى

(اشراف) شريفك جمعيدر آل پيغمبر مراددر اگرچه الفاظ عمومدندر (قوت) ضم وتخفيف وتاء طويل ايله آزق كه روزه وزاد ورزق وقسمت دينور (قوم لئام) دولت امويه رجالى مراددركه عدد رجال دولتلرى اون درت ومدت سلطنتلرى بيك آيدر بعض اهل تفسير * شجرة ملعونه فى القرءان آندن مراد اول سلسله در ديمشلر قرينهٔ كشفيه اول دولت رجالنده اوچ يزيد پليد وايكى وليد زنديق وايكى مروان قلتبان بولنوب برى آخر الملوك حمار ايله لقبدار اولمغله لئام تعبيرينه مستحق اولديلر * جمله سى اول سلطان دنيا ودين عليه صلوات المعين حضرتلرينه عالم مثالده ميمون صور تنده ارائت اولنمشلردر و بنم دينمى ابتدا تغيير ايدن بنى اميه دن بركسنه دروبرروايتده دخى اسمى يزيددر ديو وارد اولان اثر * جامع سيوطى وغيريده محرردر (من) قدرت حلواسى كه اغاج يپراقلرى اوزره ياغوب جمع ايدرلر ابتدا بنى اسرائيله نازل اولدى (سلوى) دخى بلوه وبايلدرجين قوشى وباله دخى ديرلر عسل معناسنه وآيهٔ كريمه ده دخى گلمشلردر بعضيلر ايكيسى دخى برنسنه نك اسميدر عطاياى الهيه دن اولمغله من وانكله متسلى قيلنملريله سلوى تعبير اولندى انشته عادات كونيه وقوانين دنيويه ايچون بوما لله احكام الهيه ده لسان اصحاب ارشاد ايله رضا وتسليم تعليم وعدم تغييرى تفهيم اولنمسه ابن راونديك مشهور شعرى وتركيب بندروحى وامثالى چوق مايه دارى هوا اولندرر ايدى (ترجمه) چوق كرام قوم واركه قوت يوميه عديم من وسلوادر غداسى ارذل قومك تو

قضاء الخلاق الخلائق سابق * وليس على ردّ القضا احد يقوى

(قضاء) مقضى معناسنه در قضا وقدر متعدد محللرده مذكوردر بونده برى ممدود وبرى مقصور اولمق وزن ايچوندر (يقوى) دردنجى بابدندر قوتدندر شد ايله * يازدى هر حالى باشمزده قضا * قيد اولندى رؤسنه حكم قدر * كسمش آتمشدر انى ايتمه جدل * تيغ لا يسئل عما يفعل (ترجمه) بوقضا خلاقدن سبق ايتدى چون تسليم قيل * برقوى يوقدر كاوله ردّ قضايه چاره جو

ومن عرف الدهر الحرون وصرفه * تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى

(حرون) فتح مهمله ايله در * فرعما طاوع الحرون * بيتنده قريبا يازلدى سركش معناسنه در (صرف) تحويل دركه مريدك مراديني نامطلوب اولان طريقه صرف ايله واقع اولان حادثه ديمكدر (تصبر) تفعلدن ماضيدر تكلف ايله تحمل

(يظهر) اظهاردن مضارع (ترجمه) روز كارك قصدينى هم خلقى
عارف اولان * هربلايه صبرايدرشكواده اولمز باوه كو (رجز)

اضربكم ولااری معاويه * الاخزرالعين العظيم الحاويه

اضرب) مضارع متكلم (اری) كذلك رؤيتدندر (معاويه) حرف لام اواخرنده
الاابلغ معاويه بن صخر بيتنده عيانكرده بنان بياندر (اخزر) معجمه لرعقبنده
مهمله ايله دركبرندن ناشى كوزاوجيله باقن كسنه درعينه مضافدر (عظيم)
آخزرك صفتيدر (حاويه) بغرسقدرجمعى حوايادر بغرسقى بيوك وصفيله ايراده
سبب بودركه پيغمبرآخرالزمان سلطان پيغمبران خاتمة الانبيا محبوب المولى عليه
التحايا حضرتلرى برمكتوب تحريرى ايچون اوچ كره آدم ارسال وهربردفعه ده
طعام اكل ايدر ديوجواب رد اولندقده طويمسون ديوبددعا بيورديلرايدى
واقعا خواص اهل عوا اولان جوعه مبتلا اولوب بين العرب اكول اولنلره
انى بطنك معاوية فى هاويه * ديمكله تعجب ايدرلركه ضرب قزوينى ديمش
وصاحب لى بطنه كالهاويه * كان فى امعائه معاويه (ترجمه) اولسه معاويه
اكررو برو * ضرب ايدرم ايلمزم سرفرو

هوت به فى النارام هاويه * جاوره فيها كلاب عاويه

(هوت به) ماضى مؤنثدر آنى آتدى يعنى اسقاط والقا ايلدى (ام) انادر مأوى
ومحل معناسنه مستعاردركه (فامه) قرآن كريمده مستقره ايله مفسردر * بونده
ام هاويه لفظنى ايراد ايلمك جائزدركه ابولهبك زوجه سى اولان (حمالة
الحطب) كه ام جميلدر انى ايهام اوله * زيرا معاويه نك پدرينك همشيره سيدر
(هاويه) اسماء جهنمدندركه مذكورايدى (جاور) مفاعله دن ماضيدر (كلاب)
كابك جمعيدر حرف الباء اواسطنده بومحله دائربعض فوائدمذكوردر (عاويه)
نابحه معناسنه كه سس ايدن كلابدر اول صوته نباح دينور معاويه لفظيله
مادۀ اشتقاقلرى يكسان اولوب عوى ماده سندندر مصدرى عوايت غوايت
وزننده دراورملك يعنى كلب نابح اولمق وعواء فتح وشدّ ايله وقصرومدّ ايله دخى لغتدر
عوعوى چوق اولان كلبدر * ودبرمعناسنه دخى يزديلر (ترجمه) هاويه در
منزلى ايتدى غلو * انده دهسكانى سكان كوبكو

* (الها) *

(نطق) كن للمكاره بالعزاء مقطعا * فلعل يوم لاترى ماتكره
(مكاره) مساجدوزننده مكروهك جمعيدرضدّى محاسندر (عزاء) صبردر

مؤخره تعلق ایدر (مقطع) تفعیلدن فاعلدر پاره پاره ایدن کسنه (لعـل) ترجی
موعود ایچوندر (یوم) جمله یه مضافدر (ماتکره) مخاطبك مفعولیدر کربه عد
ایلدیکك نسـنه دیمك یعنی سن امور مکروهه وحوادث عارضهٔ اندوهه صبری
تقسیم ایدوب انکله پر یشان * وسهل وآسان قیل بوحال ایله اوقاتکذار اول
مقابلهسنده حق تعالی دن مرجو وموعوددرکه مکافاة ومجازاة ایدوب انك
ثمرهسنی آخرتده دخی کوروسین که هیچ مکاره خاطره کلمز برزمان ایله شرفیاقته
اولورسین یاخود بو حالت سندهطبیعت اولوب هیچ اکدار عارضه اولمامش کبی
اولورسین زیرا مادامکه دارفنا * مدار عنـاد رعوارضدن خلاص ومکارهدن
جای مناص یوقدر (ترجمه) اولوب مکروهی صبر ایله مقابل ایله تادلخواه
اوله بر کونکه انده هیچ کورنمز کار پر اکراه

فلربما استتر الفتی فتنافست * فیه العیون وانه لمموه

(تنـافست) تفاعلدن ماضی مؤنثدر فی ایله التفـات وعن ایله اعراض معنالرنده
زبانزددر تأنیثی (عیون) فاعل اولسیدر (مموه) اصلنده ماه لفظندندر ماء دخی
موهدر تفعیلدن مفعولدر صولنمش دیمکـدر تلبیس معنـاسنه صکره خاصة
ماء الذهب طلا ایلمـکه تمویه دیدیلر که مموه یالدزلی دیمکده جریان ایلدی اندوده کبی
واصطلاح فقهادندر که مموه ومفضض یعنی کموشلی مثلا کومشلنمش آبنوس
دیو یت وکومشلی جوز فنجان ظرفی کبی * ومضبب مجلری وکناری کومش
اولان شیئ که بونلرك استعماللری جائزدر انلردن ماعدا آلتون وکوش استعمالی
جائز اولمز مکرکه کومشـدن خاتم ومنطقـه یعنی قوشاق وحلیـة
السیف * که قلج وبچاق قینلرنده اولان کومشلر اوله انلرده جواز اباحه واردر *
یعنی عبادت مخفی قباحت مخفی دیدکلری اوزره ارتـکاب جرم وجنـایت دخی
بینه وبین الله قالسه سـاترله حجت اولمدقچه ستـار العیوب انده غفار الذنوب
حکمنی اجرا ایدر * وعبادت دخی ریادن سلامت بولور حاصلی ضرورت اولمدقچه
ناسه کندی حالنی افادهده استفـاده محـالدر عدم مبـالاته دلالت ایدر حتی
احبـابنه وبلـکه درویشـان وخدامنه دخی پریشان هیئت کیجه لك صورتیله
کورنمیه که نظرلرندن مهابتی ازاله یه سببدر دیدیلر (ترجمه) نیجه لرحالنی
ستر ایله بولدی رغبت الفت * عیون ناسه خوش کوستردی ظاهرده دل آکاه

ولربما اختزن الکریم لسانه * حذر الجواب وانه لمفوه

(اختزن) افتعـالدن ماضیدر خزینه یه قودی یعـنی حفظ وحبس ایلدی دیمك

(حذر) مصدردر احتراز دیمکدر نصبی نزع خافض ایله در اصلنده لحذر ایدی (مفوه) تفعیلدن مفعولدر ملفوظ دیمکدر اصلی فوه آغزدر جمعی افواهدر (جوهری) فم لفظنده میم واودن عوض در دیدی وفوه کلمه سنده دخی هادن بدل میم کاوردیدی * محرر فقیر * صانه الله عن طریقة الشریعة فی معرفة الحقیقه من تقصیر * ذیرکه ایکیسندن روما للاختصار عوض قیلندی زیرا هادن بدل اولدقده فوم اولوب معناسی دیکر احتمالی اولور واودن عوض اولدقده فمه اولوب ضمیر لاحق ظن اولنور انلردن خالی اولمق احقدر (معنی) چوق کریم واردرکه لسانی سبب سلامة الانساندر دیوخوف جواب ایله حبس ایلدی مع هذا لسان الحال انطق من لسان القال) سری اوزره مرادی معلوم ومرامی مفهوم اولدیکه کباردن بری دیمشدر * ولئن ندمت علی السکوت بمرة * فلقد ندمت علی الکلام مرارا * حضرت سر حلقهٔ اصحاب آکاه * امیر السالکین اواه * صدیق عتیق رضی الله عنه بیورمشلرکه کاشکی ذکر اللهدن غیریده اخرس یعنی بیزبان اولیدم واکثریا اغزلرنده طاش حبس ایلمکله کلامدن لسانی کف بیوررلرمش (ترجمه) جوابك احترازندن قتی چوق مردعارفلر * زبانن حفظ ایدوب اولدی لسان حاله اواه

ولربما ابتسم الوقور من الاذی * وفؤاده من حره یتأوه

(ابتسم) افتعالدن ماضیدر بسامت عرض ایلدی دیمك انفعالك ضدیدرکولج یوزکوستردی (وقور) فتحله صاحب وقار دیمکدر وقار کبر ایله ذلك میانیدرکه یوستنك حکمنی ویرمکدر * مختاخسته له سفاهتك میانی اولدیغی کبی بو حالده اعتدال اصعب احوالدر (فؤاد) بونده مطلقا داخل بدندر ضمه لدر (یتأوه) آه لفظندن تفعل بابنك مضارعیدرکه اربابنه اواه دیرلر * اللهم انی اعوذ بك من علم لا ینفع وقلب لایخشع ودعاء لایسمع ونفس لاتشبع حدیث طویلنك ذیلنده ابن مسعود رضی الله عنه روایتیله * اللهم انا نسألك قلوبا اواهة مخبتة منیبة فی سبیلك * بیورلمشدرکه اواهی قلبه صفت ایلدیلر دیلدرکه تأوه درونی تأثیرده ایلغدرو لفظ آه اسم الله اولدیغن امام مناوی (دعوه بثنی) حدیثی شرحنده بسط ایلدیکی حرف التاء اواخرنده اشارت اولندی (نادره) حضرت صدیقك القابی خمسه سندن بری اواهدر ووردی صدیق عتیق امیر السالکین ذوالخلالدر اذ کارنووی حاشیه سنده ابن علان اعلان ایدب ابراهیم نخعیدن روایت ایلدیکی مجلة النصابده دخی واردر (ترجمه) وقور اولان بشوش

اولور نیجه کرّه اذادن لیك * ایدر تاب تب غمدن دل زاری دمادم آه (نطق دیکر)

اصم عن الكلام المحفظات * واحلم والحلم بی اشبه

(اصم) فتح وضم مهمله وشدّ میم ایله متکلم مضارعدر صمم اظهار ایدرم تصامم ایدرم دیمکدر (محفظات) افعالدن فاعلك جمع مؤنثیدر کلمك صفتیدر مفردی محفظ وزن ومعناده مغضبدر واحفاظ اغضابدر (احلم) حسن بابندن متکلم حلیم اولورم دیمك (اشبه) امثل وانظر معناسنه که بك بکزر یعنی کورنلر حلیمك تام محلیدر دیرلر (ترجمه) اولوب مغضب اولان سوزدن صمدار * اودمده حلم ایدرم اولوب آکاه

وانی لاترك جل المقال * لئلا اجاب بما اکره

(اترك) مضارع متکلم (جل) ضم جیم وشد ایله در جلیل ماده سندندر معظم الشیء معناسنه (لئلا) اصلی ان لا ایکن نونی لامده ادغام واوّلنه حروف جردن لام کلدکده لالا اولدی التباسدن حذرا رسم مرقوم اوزره مرسوم اولدی (اجاب) اجابتدن متکلمك مجهولیدر (اکره) متکلم مضارعدر (ترجمه) دخی بن تارکم لفظ جلیلی * جواب اولمایه تا حرف جکرکاه

اذا ما اجتررت سفاه السفیه * علیّ فانی انا الاسفه

(اجتررت) بر ماده سندن التزمت وزن ومعناسنده در (سفاه) سفه کبی سفاهتدرکه خفت عقل (سفیه) عقلی خفیف که درجهٔ کماله عقلی بالغ اولمامش اسفه سفیهك افعل تفضیلی در * بو مأل سابقا (ع) للناس حرص علی الدنیا بتبذیر * بیتنده حرف راده افاده اولندی (ترجمه) سفیهك هزلنی ردّ ایلسم کر * بن اندن اسفهم بیشبهه ایواه

فلا تغتر برواء الرجال * وان زخرفوا اللّٰه اوموّهوا

(لا تغتر) غروردن افتعالك نهی حاضری (رواه) رؤیتدن حسام وزننده منظره یعنی باقه جق محلدر دیدار کبی (ان) وصلیه (زخرفوا) معجمه لر ومهمله ایله ماضینك جمعیدر تزیین ایلدیلر دیمکدر (موّهوا) دخی وزن ومعناده عطف تفسیریدر شعر سابقده مموّه یازلمشدر (ترجمه) مزخرف امر حسن اوله فریفته * سکا کرایتسه تمویه نظرکاه

فکم من فتی یعجب الناظرین * له السن وله اوجه

(کم) تکثیریه ایچوندر (یعجب) افعالدن مضارع بکندرر وعجبه کتورر دیمك (السن) لسانك جمع قلتی (اوجه) وجهك کذلك جمعی (ترجمه) نیجه لر وارکه خوش

كفتار وديدار * زبان وروبی چو قدر کاوله دلخواه

ينام اذا احضر المكرمات * وعند الدناءة يستنبه

(ينام) نومدن مضارعدر اويور ديمك * الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها (مكرمات) فتحله وضم مهمله ايله در مفردی مكرمه صفت حميده در (دناءة) وزن ومعناده خساستدر صفتی دنی دخی خسيس وزننده در الجاقلق (يستنبه) استفعالك مضارعيدر بيدار اولور اويانر ديمكدر (ترجمه) كرم وقتنده نائم كوربنور اول * دنائتده اويانر هم اوكمراه (نطق ديكر)

ليس الكريم الذی ان نال منزلة * اونال مالا على اخوانه باها

(نال) تكرار اولنمقده نكته بودر که منزله ومرتبه يه نيل ووصولك اسباب وطرقی مال واشيايه وصول وتملك اسباب وطرقنه مخالف اولمسيدر (باها) مفاعله دن ماضيدر وزن ومعناده فاخر يعنی فخر ايلدی نازلندی ويوكلندی ومالك اولديغی دنيوی اشيا ايله مغرور اولدی ديمكدر بو حالت احوال حسنه دن دكلدر حتی اثرده بن سيد اولاد آدم وانكله بنده فخر يوقدر بن تفاخر ايلمم بيوردیلر واهل حديث (الفقر فخری) حديث دكلدر بو حكم ايلدكلرينك برسببی دخی كنديلری مابه الافتخار اولان امور ايله دخی فخردن تنزه وتبری ايلدی پس (كاد الفقر ان يكون كفرا) بيورمغله شدائد نحيمه سنی بيان بيوروب (اللهم انی اعوذ بوجهك الكريم واسمك العظيم من الكفر والفقر) وسائر حديثلرده دخی كفر ايله فقردن استعاذه لری واردر (اللهم احينی مسكينا) حديثنده سكونت قلب واطمئنان دل مراددر زيرا آخر حديثده ذلت ومسكنتدن وفقر وكفردن استعاذه بيوردیلر وبر اثرده دخی پيرلكده بنم رزقمی اولكيدن زياده وسعتلی قيل ديو دعا بيورمشلر (فبأی حديث بعده يؤمنون) پس بو تقريره كوره مخلفات نبويه ديو مجموعه لرده بعض جهله نك يازدقلری مزخرفات شايان التفات اولمديغی آنده يازدقلری مصحف وتسبيحدن دخی ظاهردر زيرا شمائل وشفا * وسائر كتب حديث بوعهده وفا ايدر وبو بيتك علتی بيت تاليدر (فائده) حزب اعظم نام مجموعه ده كه منلا علی قاری اعظم ١٠١١ تاريخنده رحلتندن اوج سال مقدم جمع ايلمشدر آنده فقر اختيار ايدن كمسنه ورد ايلمك بابنده وارد اولان بعض آثاری درج ايلمشدر اكا مداومت ايدن كمسنه ار بابندن مأذون اولوب انده اولان فقردن مراد فقر صوری اولمامق اوزره تصحيح نيت ايله دوام ايليه والا تدريجی فقر صوری مستولی اولمق مقرردر ديدیلر * بو فقيرا كابر مختصر

ترکی حاشیه تحریر ایلمشدر (ترجمه) اکر مال ویا رتبه بواسه بر کس * کریم اولمزاید رسه فخری که کاه

الحر يزداد للاخوان تكرمة * ان نال فضلا من السلطان اوجاها

(حر) عبدلڭ ضدیدر لکن بونده کریم وسخی طیب النفس کمسنه دیمکدر (تکرمه) تکمله وزننده انك کبی تفعیل بابندن مصدردر * یاسنی اسقاط وبدلنده تا الاحق اولورکه مصدریتنی تأکیدایدر تتمیم دخی تتمه اولدیغی کبیدر اخوان ولایق احسان اولنلره کرم ولطفله تعظیم ایلمکدر حتی شاعر دیمش (ان الکرام اذا ما اسهلوا اذکروا * من کان یألفهم فی المنزل الخشن (ترجمه) اودر آزاد ایده اخوانه احسان * کاورسه سوی شهدن مال یا جاه (نطق آخر)

يا اكرم الخلق على الله * والمصطفا بالشرف الباهى

(مصطفا) صفوتدن افتعالڭ مفعولیدر واوی الفه مقلوبدر ورسمی القدریاسی خطاء مشهوردر (باهی) مهموز مسهلدر شرف وزننده بهاءدندر قصر ایله که فی الاصل حالنه مونس اولان دوه در وبونده محلنه راست کان شرف دیمکدر وافق شن کبی (ترجمه) ای اکرم خلق خداوی کائناته پادشاه * ای مصطفای ماسوا سنسین شرفیار وپناه

محمد المختار مهما اتى * من محدث مستفظع ناهى

(محدث) افعالدن مفعولدر حادث معناسندن بعید دکلدر (مستفظع) استفعالدن مفعولدر فظیع وشنیع عد اولنان امر وکار سخت (ناهی) خبردر نهی ایدیجی دیمکدر بهر حال یاسی تنوین سببیله ساقط اولوب بعده مرسوم اولان یا اشباع وزندن پیدادر (ترجمه) سن ای رسول کائنات * وی مجتبای بالذات * کرحادث اولسه بد صفات * نهینده سنسین چاره خواه

فاندب له حيدر لا غيره * فليس بالغمر ولا اللاهى

بو شعر هر امرده بن ازدل وجان خدمته مشتاقم سائری بلکه طبع همایونی منفعل ایلمکله دنیا وآخرتلری خراب اوله حقیقت حالدن آکاه دکلمردر وبن اکرچه حدیث السن لکن لهو ولعبه مائل اولان طفل بالغ ویا پیر نابالغ کبی دکلم هر امرده بکا تنبیه بیورلڭ دیمك مألنده صادر اولمشدر (اندب) نونله باب اولدن امردر دعوت ایله وندا قیل (له) فی المحدث یعنی امر حادث فظیع وقوعنده دیمکدر (غمر) معجمه ایله عمروزننده در ارباب تجربه دن اولمیوب امور واحوال مقتضیه دن خبردار اولمیان نادان معناسنه (لاهی) لهو ولعب ایدن کشی

(ترجمه) انجق بكا امر ايله سن * دفع اولسون اول حزن ومحن * چون اولمدم نادان فن * لهو ايلمزوقتم تباه

ترى عماد الكفر من سيفه * منكسا باطله واهى

(عماد الكفر) كفرك اساسى * ويا سنجاغى وبيراغى (من) جار ومجرورى منكسه تعلق ايدر (منكس) نونك تفعيلدن مفعولدر معكوس ومقلوب وسرنكون (واهى) ضعيف ومنكسر ومنشق وسست (ترجمه) كفراوله منكوس الاساس * بوتيغ نصرت ويره ياس * باطل بوله هم اندراس * حق اهلى كورسونلر رفاه

هل العدى الاذياب عوت * مع كل ناس نفسه ساهى

(هل) حرفدر وجود موضوعدن سؤال اولنورسه بسيطه در * مثلا هل الحركة موجودة كبى حركتك وجودى وارميدر ديمكدر * واكر موضوعك برحالندن سؤال اولنورسه مركبه در (هل الحركة دائمة) كبى كه حركتك دوامى ويا انقطاعى سؤالدر * قد معناسنه دخى اولور (هل اتى على الانسان حين) كبى ودخى ما معناسنه اولور بونده اولديغى كبى استفهام انكاريدر ما العدى ديمك اولور ولهذا الا كلدى (ذيل) تاريخ اتمام شرحدن بكرمى ايكى سال مقدم سورهٔ فاطر اوائلنده (هل من خالق غير الله) كريمه سندن تدريس امتحاننده بوتحقيق سياقنده بغير سكين ذبح اولنديغمده ظاهر وباطنمدن فلله الحمد والمنه طلب وآرزومى دخى منسلب اولمشيدى (لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان) (عدا) زنا وزننده اعدا كبى جمعدر (ذياب) صراط وزننده جمعدر مفردى ذئب فوردر وار سجه دخى دينور * حتى كورد قورددن غلطدر ديدیلر برزيانكار خبيث حيواندرعينى ديركه بين العرب معروفدركه قورد بركوزيله نائم وديكريله دخى كندينى اعدادن حراست ايدرمر ارهسنك طلاسى وقاعده مشهود الخاصه در دبو تحفة المؤمنين ترجمه سنده مذكوردر (عوت) ماضى مؤنثدر عوا أصله كلب وذئب وابن آوى يعنى شغال صوتنه دبرلر * صهيل فرس * هدير حمام * زئير اسد نباح كلب * لغات مخصوصه در (ساهى) غافل معناسنه در وغفلت انبيايه دخى واقع اولورامى دانا حبيب خدا عليه التحايا ده بش كره سهو وقوعيله بشريتنى اثبات ايلمشلردركه كشف الاسرار اوائلندن صاحب درهٔ بيضا املا ايدر (ترجمه) دشمنلرك كوياذ ياب * عوعوايدرلر چون كلاب * اصحابه ويررلر عذاب نفس يلوب ديمزلر آه

سيهزم الجمع على عقبه * بجيد ره والنصر لله

بو بيت (سيهزم الجمع ويولون الدبر) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (يهزم) مضارع مجهول (عقب) فتح وكسر ايله اوكچه كه جمعى اعقاب كلور فارسيده پاشنه وپاشه ديرلر حتى ولد معناسنه عقب ديدكلرى كبى پاشه دخى ديرلر غلط ايدوب پاشا ديو كودكانه خطاب ايدرلر (ترجمه) اعدا اولور مغلوب دين * معكوس وادبار ه قرين * حيدره اولوب نصرت رهين * ايلر عنايت اول اله

(الياء التحتيه)

(نطق) ان المكارم اخلاق مطهرة * فالدين اولها والعقل ثانيها

(مطهره) تفعيلدن مفعول مؤنثيدر اخلاقه صفت اولوب خصايص حسنه ديمكدر (ترجمه) مكارم پاك مشربلردر ايلا اكتساب آنى * برى دين الهيدر عقلدر آكاهم ثانى

والعلم ثالثها والحلم رابعها * والجود خامسها والفضل سادیها

(علم) واقعه مطابق اولان اعتقاد جازم ايله معرفدر حكما ديديلركه صورت شيئك عقلده حصوليدر اول اخصدر وعلم فعلى غيردن اخذ اولنميان علمدر * وعلم انفعالى غيردن مأخوذدر * وعلم اليقين امورى وقوعى اوزره تصوردن دليلى ظاهر اولان علمدر * علماء دين ديديلركه علم معلومه تابعدر * يعنى الله تعالى نك جميع معلوماتى كلجك زمانده هرنه وصف اوزره بولنه جق ايسه * ودخى وجوده كلورمى یا كلزمى ازل آزالده علمنده مقرردر كه كلجك زمانده اوله جغى كبى بيلور وبيلديكن تقديرولوحه كتب ايدربو كه بناء جبر لازم كلمز اكر معلومات تقديره وعلمه تابع اوليدى يعنى اشيانك اولديغى وصف اوزره بولنمسنى موجب اوليدى جبر لازم كلوردى لكن حال وشان عكسنه ملابسدر وعلمك معلومه تابعيتى قاعده سنه بودخى مبنيدركه تحصيل اولنه جق معلوم اكر فرض ايسه طلبى دخى فرضدر واجب ايسه تعلمى دخى واجبدر * سنت ايسه اوكرنمك دخى مسنوندر كذلك نافله وامر بالمعروف ونهى عن المنكر دخى بويله در فرضله امر بارى قول اوزره فرض وواجبله امر لذ دخى فعله كلسى واجبدر وقس الباقى عليه * وبو عصرده رياضات شاقه محالدر كمال قابليت واستعداد وقتيدركه قابليتك ظهورى نه طالب اولور سه حق تعالى انى خلق ايدر علم معلومه تابعدر ديمكده بو معنى دخى ملحوظدر (ساديها) اصلنده سادس ايدى سينى يايه قلب اولنمشدر تايه دخى قلب اولنوب دال تايه ادغام ايله سات دخى دينور التنبى ديمكدر تعطى اصلنده

تمطط اولدیغی کبی که السنۀ ناسده حاج الحرمینه حاجی دیدکلری دخی بو قبیلدندر
دیدیلر (ترجمه) علمدر ثالثی نشرایت دخی دردنجی حلم اولدی * سخادر
بنجمی انك صای التجیده احسانی

والبر سابعها والصبر ثامنها * والشکر تاسعها واللین باقیها

(بر) کسر وشدایله لطفکه شرك نقیضیدر (لین) کسرایله خشونتك ضدیدر
آیه کریمه ده (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا) مآلی مراددر
(ترجمه) لطیف اولمق یدنجیدر صبر اولدی آکا ثامن * شکر تاسع اولوب عاشر
تملقدر قیل امعانی

والنفس تعلم انی لا اصادقها * ولست ارشد الاحین اعصیها

(اصادق) مفاعله دن متکلمدر دوستلاشرم دیمکدر (ارشد) دخی متکلمدر هدایت
وطریق مستقیمه نائل اولورم (اعصی) دخی متکلمدر (ترجمه) بنی نفسم
بیلور که بن اکا دوست اولمزم زیرا * هدایت بولورم اینمدکجه هردم آکه
عصیانی (نطق دیکر)

ومحترس فی نفسه خوف زلة * یکون علیه حجة هی ماهیا

اول بیت واوربدر تکثیر وتقلیلی محلنه منوطدر (خوف) نصبی نزع ایله در (زله)
آیاق قایمق لغزش معناسنه لکن بونده خطادن کنایه در (ما) دوامیه در (هیا)
کسرایله والفی یانك فتحه سنی اشباع وزن ایچون مدایله در (معنی) نفسنده چوق
اهل حذر واردرکه من القدن دائما خوف ایدر مع هذا اول خوفی کندی علیه نه
یعنی خلافنه حجت اولور واول حجت خصومت مادامکه نفسی باقیدر بنه حجت
علیه در نعوذ بالله تعالی بو مآلده محمود وراق خوش دیمشدر (ایا رب احسنت
عودا وبداءة * الی فلم ینهض باحسانك الشکر * فمن کان ذا عذر لدیك وحجة *
فعذری اقراری بان لیس لی عذر) (ترجمه) نفسنده چوق اهل زلل * وارکه
ایدر خوف خلل * مادام ایدر حسن عمل * خصمانه بیلور حجتی

فقلص بردیه وافضی بقلبه * الی البر والتقوی فنال الامانیا

(قلص) تفعیلدن ماضیدر جمع وبربره کتوردی وثلاثیسی بو زلدی وچکلدی
دیمك (بردیه) اصلنده بردین تثنیه در مفردی برد بر نوع لباسدر (افضی) فا ایله
افعالدن ماضی اولشدردی ایصال ایلدی دیمکدر (امانی) امنیه نك جمعیدر
مقصودلردر (ترجمه) هم ایتدی دامن در میان * تقوی وبره هر زمان * اولدی
توجهده جنان * حاصل ایدوب امنیتی

وجانب اسباب السفاهة والخنا * عفافا وتنزيها فاصبح ماليا

(جانب) مفاعلهدن ماضيدر حذر ايلدی وبونده صرف ايلدی ديمك (خنا) فتح معجمه ونونله بدكويلق (عفاف) عفتكه مفعول ثانی اولور (ماليا) اسم فاعلدر مهموزدر معتل دكلدر * لكن براى قافيه يا ايله ادا اولنور عاليا دخی نسخه در الف اشباع دكلدر علامت نصبدر (ترجمه) ايدوب سفهدن اجتناب هر لفظی اولمقده صواب * عفت نزاهت انتساب * پر محمدت هر حالتی

وصان عن الفحشاء نفسا كريمة * ابت همة الا العلی والمعاليا

(صان) ماضيدر نكهدار وحافظ اولوب صيانت ايلدی (فحشاء) فحش كبی قولا ويا فعلا قبيح (ابت) ماضی مؤنث اباوامتناع ايدوب چكندی وقاچندی ديمك (همت) قصد وعزم حسنيات (علی) ضمله رفعت وشرف (معالی) مساجد وزننده جمعدر مفردی معلاة علی معنا سنه كه صوری وحسی اولسون معنوی وعقلی اولسون (ترجمه) نفس كريمن اول ايدر * بد حالدن صون وحذر * هر شيئه قصدا يتمز مكر * كوره شرفله رفعتی

تراه اذا ماطاش ذو الجهل والصبی * حليما وقور اصائن النفس هاديا

(طاش) ماضيدر عجله وخفت ايلدی (هادی) يول كوسترن يعنی طريق هدايته ارشاد ايدن كمسنه در حتی شاعر دقيقه دان محمد بن سمان رحمه الله بيوررر * طريق الهدی لولاح للعين شخصه * لشاهدت وعاظ الانام حياری * ولو كان مثل الخمر كل محرم * لكنت تری كل القضاة سكاری (ترجمه) ايتسه اكر جاهل صبی خفت اولوب بد مشربی * ممدوحك اولمش مطلبی ذاتنده انسانيتی

له حلم كهل فی صرامة حازم * وفی العين ان ابصرت ابصرت ساهيا

(كهل) دوموی كه اوتوز ياشنی كچوب هنوز قوتی تام * وصنائع تجربه ده نيكنام اولان كيشی (صرامت) شجاعت وكسكينلك (حازم) احتياط ايدن كمسنه (ابصرت) افعالدن ماضی مخاطبدر (ان احسنتم احسنتم لانفسكم) تكراری كبيدر (ترجمه) حلمی متانت اوزره در * حزمی صرامت اوزره در * سهوی بصيرت اوزره در * ظاهرده بوقدر همتی

يروق صفاء الماء منه بوجهه * فاصبح منه الماء فی الوجه صافيا

(يروق) مضارعدر معجب يعنی سبب تعجب اولور (ترجمه) صو كبی رويننده صفا * پرحسن وبهجتدر لقا * آندن آلور صولر بها * بو وجهله در صفوتی

صبورا علی ريب الزمان وصرفه * كتوما لاسرار الضمير مداريا

(ريب الزمان) ريب المنون كبى حادثهٔ روزكاردر (صرف) تحويل وتحول
وتبديل وتبدل (كتوم) فتحله دركاتمده مبالغه در (ضمير) قلبى جامع اولوب وآكا
وقوف عسيرتلى اولان شيدر (مدارى) مفاعله دن اسم فاعلدر مصدرى مداراة
كاورفا رسيده تاسى حذف اولنوركه حافظ قدس سره بيورر * آسايش
دوكيتى تفسيراين دوحرفست * بادوستان تلطف بادشمنان مدارا * رفق واطفله
عداوتى ستر ايلمكدر (ترجمه) اولور حوادثده صبور * رفقيله هم تابع اولور *
ايدر مداراة ايله سور * دشمن بولور امنيتى

له همة تعلو على كل همة * كما قد علا البدر النجوم الدراريا
(بدر) آيدن اون بشنجى كيجه‌سه كه تام القرص اولور واول اوچ كيجه‌نك كونلرينه
ايام البيض ديرلر (درارى) مساجد كبى جمعدر مفردى درى ضمله وكسر ايله
دخى ورا وياءنك تشديديله در براق وضيادار ديمكدر بياض اولمغله دره نسبتدر
(ترجمه) عالى وسامى همتى * جمله همم دن رتبتى * چون بدرك آنك نسبتى *
سائر نجومه رفعتى

ومن فضله يرعى ذماما لجاره * ويحفظ منه العهد اذ ظل راعيا
(ذمام) ذال فتحه ايله ذمتك جمعيدر عهد وامان وحق وحرمت (ترجمه)
فضلندن ايدر اول كرم * همسايه‌سنه لطفى هم * حفظن بيلور اهم اهم * كوزلر
اوعهدو حرمتى (نطق آخر)

النفس تجزع ان تكون فقيرة * والفقر خير من الغنى يطغيها
فقره متعلق بحث كثير خصوصا حرف راده كرات ايله تحرير اولنمشدى (يطغى)
افعالدن مضارعدر فاعلى غنايه عائد ومفعولى نفسه راجعدر (ترجمه)
نفس ايدر فرياد درويش اولمدن * خيردر فقرا كثرى عاصى غنى

وغنى النفوس فى الكفاف وان ابت * فجميع مافى الارض لا يكفيها
(كفاف) فتح وكسرى جائزدر برشخصى سؤال ناسدن منع ايدن مقدارى رزق
وقوت (ترجمه) پس كفاف ايله اولور نفسه غنا * يوخسه يتمزآ كه آلتون
معدنى (نطق ديكر)

الغنى فى النفوس والفقر فيها * ان تجزت فقلما يجزيها
(تجزت) اصلنده تجزئت تفعلدن ماضى مؤنث اكتفا ايلدى ديمك (يجزى) وزن
ومعناده يكفى كبى مضارعدر يتركفايت ايدر ديمك (ترجمه) غنى اولور قناعتله
طمع ايدر فقير آنى * غنا وفقر اولور نفسنده محكوم ايدر انسانى

علل النفس بالقنوع والا * طلبت منك فوق ما يكفيها

(علل) تفعیلدن امر در تعلیل ایله اکلندر عذر بول و بهانه پیدا ایت دیمکدر تعلل عذر ایتمکدر (قنوع) ضمله قانع راضی دیمکدر که شاعر شعرنده اعزنی القنوع دیمشدر * حتی لبید رضی الله عنه بیورر (فنهم سعید آخذ بنصیبه * ومنهم شقی بالمعیشة قانع * ومثلده سائردر که * خیر الغنی القنوع وشر الفقر الخضوع * قاعده فعول صیغه سنده جمله مفتوح الفاء اولنلر مصدردر لکن درت لفظ واردر که مفتوح ایکن اسمدر * وضوء وقود * ولوع * قبول * بونلردن ماعدا جمیع اسماء مضموم الفادر (ترجمه) ایدوب تعلیل نفسک قیل قناعت کارسن یوخسه اولور طالب کفایتدن زیاده بویله درشانی

لیس فیما مضی ولا فی الذی * لم یأت من لذة لمستحلیها

(مستحلی) حلاوتدن استفعالک فاعلیدر لذیذ عدایدن کمسنه (ترجمه) یجنده کچ کلندن اومه لذت قل عقیده لذیذ * کچ آنلردن شکر بو حاله بیل سن لذت ایمانی

انما انت طول عمرک ما عمـ * ـرت بالساعة التی انت فیها

میم مشدده نک بری مصرع ثانی یه مرهوندر (طول) منصوب فی ظول تقدیرنده در یعنی سن معمر اولدیغک مدت عمر طویلکده معمرد کالسین الاسن آنک ایچنده بولندیغک آن ایله معمرسین که عمرک اندن عبارتدر * آنک دخی برمقداری ماضیدن جزء * وبقیه سی مستقبلدن جزءدر * بعض فقراء طریقهٔ بکریه حضرت صدیقی عالم مثالده کوروب وصیت رجا ایلدکده (کن ابن وقتک) بیورمشلر یعنی سن بولندیغک وقتک اوغلی اولکه اوغل بر بابایه منتسب اولدیغی کبی سندخی بروقته حصر نفس ایله وابو الوقت اولمه که برکسنه نک اولادی متعدد اولدیغی کبی سندخی اوقات کثیره یه منسوب اولمه دیمکدرکه بیورمشلر * صوفی ابن الوقت باشد در مثال * لیک صافی فارغست از اثر حال * شیخ محمد نیازی مصری قدس سره بیورر * ابن وقتم بن ابو الوقت اولازم * عبد محضم بن تصرف قیلمزم (ترجمه) سنک عمردرازک دقت ایتسک وقت حالکدر * قو ماضی ایله استقبالی حالک اول نکهبانی (بیت)

اذا ما شئت ان تحیی حیاة حلوة المحیا * فلا تحسد ولا تبخل ولا تحرص علی الدنیا

(حلوه) ضمله لذیذ وشیرین (محیا) حیات (ترجمه) اکر شیرین حیات ایله

دیلرسن عیش دورانی * حسود اولمه بخیل اولمه حریص اولمه بو عرفانی (نطق)

اذا اظمأتك اكف الرجال * كفتك القناعة شبعا وريا

(اظمأت) افعالدن ماضی مؤنثدر سکا عطش و بروب صو صادرسه تشنه ایدرسه (اكف) كفك جمع قلتی كف آوج آیه کبی (كفت) ماضی مؤنثدر اکف ایله جناس اشتقاقی واردر (ترجمه) سنی دلتشنه ایلرسه رجالك دست انعامی * قناعتدن سکا کافی اولور بر لقمه بر جامی

وكن رجلا رجله فی الثرى * وهامة همته فی الثريا

(رجل) فتح وضمله (رجل) کسر وسکون ایله جناس خطی واردر ایاق که قدم دخی دیرلر پای کبی (ثرى) یاش طپراق طین کبی که خاك نمناكدر اکر نمناك اولمزسه ثری دکل ترابدر مصباحده دیر که ثری اول علك یعنی سافز کبی چامور درکه قومه‌لی اولمیه زیر زمین مراددر که مقابله‌دن مبالغه به حمل اولنمسی درکاردر (هامه) باش درجنسی هام درتاسی وحدت ایچوندر بلا تاء دخی مفرد محلنده ز بانزددر (ثريا) تصغیر ایله اولکردر که پروین فارسیدر منازل قمردندر متعدددر حتی سلطان ارض وسما علیه التحايا حضرتلری عملری عباس جنابنه ارائت بیوروب سنك نسلکدن بونلرك عدد نجه ملوك کلسه کرکدر بیورمشلرکه دولت عباسیه رجالی مراددر وقتمزده آنلرك برقاچی رؤيت اولنور حدت باصره‌یی آنکله دخی تجربه ایدرلر طلوعی ایارك اونده وغروبی تشرین ثانینك اون اوچنده‌در ثری ایله مجانست مادیه‌لری واردر (ترجمه) اياغك فی المثل تحت الثراده اوله ذلتله همای همتك فوق العلاده اولسه ده‌هامی

ابيا النائل ذی ثروة * تراه لما فی يديه ابيا

(ابی) فعيل صيغه سنده ابا وامتناع ایدن کمسنه که بونده حالدر * ورد العجز بوصدره‌در (نائل) نوال کبی عطادر (ثروت) غنیلك حتی فروه اصلنده ثروتدر مثلثه قابه مبدلدر مناسبتلری کورلك اهل قدرت لباسی اولمسیدر (ترجمه) عطای اهل ثروتدن سنك اولسون ابا حالك * کوره‌سين توله اهل وسعك ای درویش انجامی

فان اراقة ماء الحياة * دون اراقة ماء المحيا

(اراقة) افعالدن مصدردر احیانا التی ها یه قلبله دخی مستعملدر هراق ماضیدر ویهریق مضارع هاسی فتحله درهراقة کسر ایله مصدردر معناسی دوکمك صو اولسون قان اولسون مايع هرنه ایسه (دون) اشاغی والچق ویقین دیمك (محيا)

وجه معناسنه وشراب اسماسندن دخی معدوددر که شاعر دیمش * یاساقی المدامة حی علی الصلاة املأ زجاجنا بحمیا فقد خلا * جسمی زجاجتی ومحیاك قهوتی * یا کامل الملاحة باللطف والعطا (نکته) مشهوردر که زمین تارده یعنی ظلمات ایچنده برچشمه واردر که منبعی بهشتید را کاچشمهٔ حیوان وصوینه ماء الحیاة دیمشلر در جناب ذوالقرنین وحضرت خضر علیهما السلام ملك بر ر شجراغلری وارایدی انکله داخل ظلمات اولدقلرنده ایکی طریق ظاهر اولوب برریی اختیار ایمشلر ایدی ذوالقرنین قرق کون کزب بولمدی حضرت خضر امر فیاض ایله عین الحیاته واصل اولوب وغسل ونوش ایدوب صوبی بولدردی اهل تحقیق دیدیلر که انلر اول ایکی سالکه بکزر که فنا فی الله ظلماتنده بقا بالله آب حیاتن طلبکار اولوب بری طریقته ذاهب اولوب امتثال اوامر مرشد ایله مقصوده واصل وبری آلایش دنیا ایله محروم قالدی وشجراغلری ذکر الهیدر که سالك انکله منور اولدی ساده دل اولان ظن ایدر که کوزیله کوررا ول غلطدر که شهودی اولان اکر کوزینی قاپرسه دخی واقع اولوردیدیلر (والله اعلم) (فائده) ماء محیا فارسیده آب رو وترکیده دخی یوزصویی دوکمك رجاونیازدن کنایه‌در * ابن اثیرمثل سائرنام کتابنده دیرکه ابوتمام شاعر بو بیتنده * لاتسقنی ماء الملام فاننی * صب قداستعذبت ماء بکائی * ماء ملامت ایراد ایدوب بنی آب ملامتله ای حبیبم اسقا ایلمه زیرا بن عاشقم دائما کریانم ودمعهٔ کریه تلخ اولمق لوازم عشقدندر شاید که آندن دخی آجی اولمیان آب ملامت انك مرارتنی لذته تبدیل ایدوب بنم اشك مشك عشقم عذب اوله وبکالمی آزاوله دیمکدر * شاعرلك ظرفاء احبابندن بری بوبیتی کوردکده اکا برشیشه کوندرب برمقدار ماء ملامتك لزومی وارارسال بیوروسونلر دیدکده ابوتمام حاضر کلام دخی یازمشلر که بکاانلر جناح ذلدن برریشه بعث ایلسونلر بندخی انلره اب لوم ارسال ایده‌یم * یعنی بونده استعاره واردر قرآن کریمده (واخفض لهما جناح الذل) وارد اولدی ذل قنادینی ابوین ایچون مرحمة دوشه دیمکدر رهمان مرحمت ایله معناسنه درجناح بولمق لازم دکل کذلك آب ملامتده فی الحقیقة قطرة ما موجود دکلدر دیمش اولور * ابن اثیر دیرکه جناحك ذلده استعمالی مانك ملام ایچون استعمالی کبی دکلدر زیرا جناح ذله مناسبدر که برمرغ یاوریلارینه شفقت وتعطف ایلسه قنادلرینی خفض ایدوب روی زمینه فرش واتقا ایدر وتعب وضعفی حالنده دخی بویله اولدیغی مشهود ومحسوسدر مفقود دکلدر انسان دخی منکسر ومنفعل وبی تاب اولدقده باشنی

صالر جناحه شبيه اولان اللريني براغور* پس انك ذل وتواضعي مرغك طور
مذكور ينه تشبيه اولنوب استعارهٔ مكنيه اولنمش كه جناح آكا قرينه در ومشبه
بها اولان حالت ايچون ملايم اولان اموردندر اما ماء وملام بوقبيلدن دكلدر
ديمش پس بعض ارباب نقل دخي ديركه ابوتمام ايكي تشبيهك فرقني بيلمزكيسنه
دكلدر زيرا ماء ملام دخي استعارهٔ مكنيه دركه ملامتي بر بئر عميقه* واكا وقوعي
دخي حيرت ودهشتي مستلزم اولمقده اول چاه قعوره واقع اولمغه تشبيه ايلدي*
وقرينه سي دخي اكا اثبات ايلديكي مادر عينيله جناح ذل كبي اولور* بو اعتراض
دخي چوق صوكتورر (من حفر بئر الاخيه فقد وقع فيه) (ترجمه) حقيقتده
كشي آب حياتن دوكمك اهوندر* دمادم آب روين دوككمه‌دن فهم ايله
ايه‌ساني (نطق آخر)

لاتعتبن على العباد فانما* يأتيك رزقك حين يؤذن فيه

(لاتعتبن) عتابدن نهي حاضردر* ونون مشدده تأكيد نفي ايدر (ترجمه)
عتاب ايتمه عباده رزق ايچون حقه توكل قيل* ايريشور سكا كه اذن اولديغي
آنده نعمت باري

سبق القضاء لرزقه فكانه* يأتيك خير الوقت او تأتيه

(ترجمه) سنك رزقك اولوب سابق قضاء الله ده كويا* ايرر سكا كه يا سن رزقه
آچوب خير ايله انباري

فثقن بمولاك الكريم فانه* للعبد ارأف من اب ببنيه

(ثق) اعتماد معناسنه اولان ثقه دن امردر ونون مخففه تأكيديه در (ارأف) رحمت
معناسنه رأفتدن وزن ومعناده ارحم ديمك (بني) اصلنده بنين در ضميره اضافتيله
نون ساقطدر (ترجمه) شتاب ايتمه كريم بيزواله اعتماد ايله* باباذن اوغلنه
ارحم خدادر ايتمه انكاري

واشع غناك وكن لفقرك صائنا* يضني حشاك وانت لاتبديه

(اشع) فتح وكسر معجمه ايله اشاعتدن امردر شايع قيل ديمك (صائن) ستر ايديجي
(يضني) افعالدن وزن ومعناده مرض يعني خسته ايدر (حشا) وجود انسانك
اعضاء داخليه سنك جمله سنه اطلاق اولنور جمعي احشاءدر (لاتبدي) ظهور
معناسنه اولان بدودن افعالك مخاطبي كه نفي استقبالدر (مآل بيت) ناسدن
مستغني اول غنا عرض ايله درويش اولديغكي اظهار ايله هرنقدر اول درويشلك
سكا ثقلت دل وپرسه ده ستر ايله (قل كل من عند الله) ديوب تفويض امور ايله

بمأموراته

مأمور اته امتثال ومنهياتدن اجتناب ايدوب قولا وفعلا شرعه خلل ويرن امره قصدى وكاره تعدى ايلمه مضايقه ووسعت حال جمله سنك دوامليرى يوقدر هر برى آز وقتده تبدل و انقلاب اوزره درانلرله اشتغال ايدرسن سبب غفلت اولوب درحال عمر تمامه ايرر صفر اليد قالورسين كه بوصيرى رحمه الله بيورور * ولاعدت من الفعل الجميل قرى * ضيف الم برأسى غير محتشم (ترجمه) اشاعت قيل غناكى فقرى ستر ايت كرايدرسه ده * درونى هب مريض افشا قيلمه بيل بواطوارى

فالحر يخل جسمه اعدامه * فكانه من نفسه يخفيه

(حر) ازاده يعنى انسانيتلى مردم درا حراردن اولمغه دلائل وارد برى مفهوم بيتدر * وبرى دخى طاوس الحرمين الشيخ ابو الخير حبشى تعريفى اوزره كنديه خدمت احرارى واجب كورمكدر (يخل) اوجنجى بابدن ضعف معناسنه تحولك مضارعيدر هزال ويرر وضعيف ايدر بعضيلر انحلالدندر ديمك * لاغر ميكند ديو قاضيرك يازديغى معنى ايله منتقض اولور * ومزيل سلاستدر (اعدام) فقر معناسنه در * ضميرلر بالجمله حره عائدلردر (يخفى) افعالدن مضارعدر (ترجمه) اكر فقر ايله بى تاب اولسه كامل كتم ايدر حالن * صابر نفسن دخى بيكانه اخفا ايدر اضرارى (نطق ديكر)

النفس تبكى على الدنيا وقد علمت * ان السلامة منها ترك ما فيها

(ان) مفتوحه دربان تقديرنده (منقبه) اهل كوفه دن برى بر منزل اشترا ايليوب حضرت اميردن ملكنامه تحريرينى درخواست ايلدكده تحرير بيورمشلركه * كناهكارلر محله سنده غافللر سوقنده برخانه يى بر ميت برميته فروخت ايلدى منزلك اولكى حدى موت وطرف اخرى قبر وبر طرفدن دخى محشر * وبرسمتى دخى يا جنت ويا خود ناردر مشترى بوسياق صكى كوردكده صحيفه درونندن صورت رقيم بيع وشرايى حك ايلدى * پس حضرت امير كرم الله وجهه دخى بوشعرى انشاد بيورديلر (ترجمه) بونفس كيم دنيا ايچون اغلر بيلور لكن حالنى بولور سلامت ترك ايله فانى جهان اموالنى

لادار للمرء بعد الموت يسكنها * الا التى كان قبل الموت بانيها

يعنى كيشى حياتنده ياپديغى منزل بعد الموت مسكنى اولور زيرا دنيا مزرعهٔ آخرتدر (ترجمه) هيچ خانه اولمز كيمسه يه بعد الفنا مسكن ايچون * قبل الفنا ياپديغى هر نيسه كورر امثالنى

فان بناها بخير طاب مسكنها * وان بناها بشر خاب ثاويها

(خاب) خسران چكرو صفر اليد قالور (ثاوی) مقيم ديمك (ترجمه) خيرايله اويا پدى ايسه خوش اوله سكناسى اكا * شر يله ياپديسه انى اخر كورر انسكالنى

اين الملوك التى كانت مسلطة * حتى سقاها بكأس الموت ساقيها

(مسلطة) تفعيلدن مفعولك مؤنثى كه حواله وسپارش اولنمش ديمك (ترجمه) جبار اولان شهلرقنى قهار اولان والى دخى * چكمش اجل يكمرده سين قيلمش نهان اشكالنى

لكل نفس وان كانت على وجل * من المنية آمال يقويها

(ان) وصليه (وجل) خوف (منيه) موت (آمال) مداليه املك جمعيدر (يقوى) تفعيلدن مضارعدر (ترجمه) هر نفسى افكار اجل اينسه دخى اهل وجل تخديع ايدوب طول امل ايلرقوى اهمالنى

فالمرء يبسطها والدهر يقبضها * والنفس تنشرها والموت يطويها

(يبسط) (ويقبض) باب ثانيدن ديو ابو بكر رازى تصريح ايلدى لكن (ولا تبسطها كل البسط) كريمه سنده باب اول اقتضا ايدر برى برينك ضديدر (نشر) طيك ضدى اولديغى كبى (ترجمه) كيشى ايدر اميدى بسط انى ايدر دوران قبض * نشر ايليوب هم نفس انى طى ايده موت امالنى

اموالنا لذوى الميراث نجمعها * ودورنا لخراب الدهر نبنيها

(ذوى) ذونك جمعيدر (ميراث) اصلنده ورثدن مفعال صيغه سى موارث اولوب واو ياء منقلبدر ميتك ورثه يه تركى ايلديكى ارثدر (دور) دارك جمعيدر (نبنى) بنادن مضارع متكلم صيغه سيدر بو نظم (ع) (لدوا للموت وابنوا للخراب) مصرعى مفهومنده در (ترجمه) بزمالمزوارثلره ميراث ايچون جمع ايلرز * يقسون ديو يا پقده يز دوران بنا اعمالنى

كم من مدائن فى الآفاق قد بنيت * امست خرابا ودان الموت اهليها

(مداين) مساجد وزننده غير منصرفدر كه جرو تنوين ممنوعدر مدينه نك جمعيدر بلده وشهر هر نه اولورسه (آفاق) وزن ومعناده اطراقدر جمعدر مفردى افق قدر كولك كناريدر لكن نواحى دنيانك جمله سى مراددر (دان) ماضيدر قريب اولدى ديمك (اهلى) اصلنده اهلين در جمع سالمدر اهالى معناسنه در ضميره اضافتله نون ساقطدر ياء علامت نصبدر (ترجمه) چوق بلده لر اطرافده ياپلدى هم اولدى خراب * موت ايروب اجرا ايتدى اصحابى مافى البالنى (نطق اخر)

ولوانا اذا متنا تركنا * لكان الموت راحة كل حی

(متنا) ضمله موتدن ماضی متکلمدر میت اولدق یعنی اولدلئ دیمکدر یا کسرایله افعالدندر میت قیلندق که اولدرلدلئ * وبو صیغه اولی اولمق (ترکنا) مجهول اولمسنه ملایمدر (ان) خبرینه لام داخل اولمش (مأل بیت) ایکیسی معایا زیلور (ترجمه) اکر اولدکده قالسق اویله جه بز * بو حالت اولور ایدی راحت حی

والکنا اذا متنا بعثنا * ونسأل بعده عن کل شیء

(لکنا) اصلی لکن نا ایدی ادغام اولندی (بعثنا) ارسلنا معناسنه ماضی مجهول متکلم (نسأل) مضارع مجهول متکلمدر (شیء) حیّ کبی مشدددر (بیتلرلئ مفهوملری) اکر خاموشانه ملحق اولسق واول حال اوزره الی الابد قالسق هر حیات صاحبنک عین راحتی اولان موت ایله بزدخی الایش فنا و آلام سوادن مستریح اولوردق لکن بنه حیات بولوب بعده جمله ماسبقدن سؤال اولنمق حقدر دیمکدر * اشته انکیچون (موتوا قبل ان تموتوا) امری دیمکدر که میت غساله اطاعتله قطعا مخالفت ایلمدیکی کبی فاعل حقیقی حاکم حاسم مستقل اولان خالق تعالی نك (کل من عند الله) حکمیله امر قدرینه تسلیم وایتمار * وقضاسنه رضا ایله استمرارده اولوب هر ظهور حقدن اولدیغنه یقین حاصل اولدقده حسن وقبح * وخیروشر عندکده یکسان اولوب خلجان جناندن تخلیص کریبان ایدلئ دیمکدر * سزدار امت سرد ارنبوت علیه التحیه دن حضرت صدیق عتیق رضی الله عنه حقنده وارد اولان احادیثندر که روی زمینده کزیلور میت کورمك دیلینلر ابو بکرلئ یوزینه باقسونلر بیورلدی که مراد همایون بروتیرهٔ مقرره در * موتوا قبل ان تموتوا سرینه واصل اولان * حشرونشری بونده کوردی نفخهٔ صور اولمدن یعنی حالت مسطوره تحصیل اولندقده بهر یوم بعد العصر محاسبهٔ نفس ایدوب (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) امریله دخی مؤتمر اولدقده خلاف رضا اولان افعال سابقه دن ندامتله استغفار وتوبه کار اولوب کویا حشرونشرلئ محاسبهٔ صغراسنی بونده کورمش اولور رزقنا الله تعالی به (ترجمه) ولی اولدکدهٔ بینه بعث اولنوب * صوریلور آنده بزدن جملهٔ شیء (بیت)

لیت امی لم تلدنی لیتنی کنت صبیا * لیتنی کنت حشیشا اکلتنی البهم نیا

(لیت) عملده وآخری مفتوح اولمقده وحروفی حرفلئ عدد حروفندن زیاده اولمقده وسائر خواص متعدده ده فعله مشابه التی کلمه نك بریدرکه تمکن ومحالی تمنیده مستعملدر (امی) اسمی اولوب فعلئ جملهسی خبریدر (صبی) فعیل

وزننده نابالغ که جرمی ایله سؤاخذه انك حقنده ساقطدر (حشیش) قوری اوتلق کلا یابس کبی که بش مرتبه در * بارض * جیم * بسر * صمعاء * حشیش تعبیر اولنور (بهم) ضمله جنسدر واحدی بهمه کیلك یاوریسی که خشف وخشو ورشاء وشصر * وغزال کبی اسملری واردر * وقوزی یه دخی دیرلر که خرفان * وسخله * وامر * وحلام * وقهد دخی دینور (لی) فتح نون وشد ایله سمور رملك فاعلی ناویدر (ترجمه) کاش طوغرماسه انام یااولوب دائم صبی * یا که اوت اولسم یسیدی چاربایان غبی (نطق)

عجبا للزمان فی حالیه * وبلاء رفعت منه الیه

(عجبا) منادادر یارجلا کبی (حالین) دن مرادرفع وخفض یعنی بعض اوقاتده رفعت وبروب ونیجه حالاتده تزذیل ایلمکدر (ترجمه) عجبدرکیم زمانك خفض رفعی اولمه ده جاری * اوحالاته بنی دوش ایلدی وضع ستمکاری

رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه

یعنی زمانك حالی عجبدر اگرچه رفع ودفع دخی واقع اولور لکن رفعتی دخی برنوع بلا اولوب اول ایکی حالك بری واقع اولدقده البته صاحبنی اغلادر انك اردنجه بری دخی کلسه برمرتبه شدت وبررکه سابقك فرقتنه بکا ایدرم دیمك اوله (ترجمه) نیجه کون بر بلایه دوش اولنجه آغلرم اما * کلنجه براشدّی ایلرم اوّلکیه زاری (نطق دیگر)

یا نفس قومی فقد قام الوری * ان ینم الناس فذو العرش یری

(قومی) ضمله درامرلنخاطبه سیدر قیام ایله دیمکدر (ینم) اصلنده ینام نومدن فعل مضارعدر ان جزم ایلمکله الف ساقط اولدی عرش که فلك اعظمدر چرخ اطلسدر بعضیلر کرسی ایله ایکیسی بردر دیوب جمهور بشقه دردرلر وذو العرش وصفیله ایرادلنسبی عظمة الله تفهیمی ایچوندر (ترجمه) خواب غفلتدن قیام ایت کیم قیام ایتدی انام * خلق اویورایسه خدا بیداردر کوررسنی

وانت یا عین دعی عنی الکری * عند الصباح یحمد القوم السری

(انت) کسر ایله مؤنثدر (دعی) ترك ایلمك معناسنه اولان وداعدن امر حاضرك مؤنثیدرکه عینه خطابدر انك تأنیثی سماعیدر وبونده باصرهٔ ظاهره مراددر (کری) نواوزننده اویخو نعاس کبی که خفیف اوله مصرع ثانی ضرب بدندر (یحمد) مضارعدر مقلوبی اولان یمدح معناسنه درکه مدح ایدر دیمکدر (سری) ضمله سیرا للیلدر (ترجمه) اویخوبی سن ای کوزم دفع ایله بندن بعد زین *

کیم سحرده مدح ایدر سیرشی دیکله بنی (نطق آخر)

من لم یکن عنصره طیبا * لم یخرج الطیب من فیه

(عنصر) ضم مهمله لرله در اصل دیمکدر واسطقس دخی دینور که یونانیدر ایکیسی دخی اخشیجانه اطلاق اولنور اما اجسام مختلفة الطباعه عناصر دینمسی اجسامك انحلالی اعتباریله در * واسطقسات دیمك مرکباتك اول اجسامدن تألیفی اعتباریله در * پس عناصرده مفهوم فساد مرکوز واسطقسده معنای کون مرموزدر زیرا کون حدوث دفعی یه دیرلرکه * مثلا آبك هوایه انقلابیدر صوده بالقوة صورت هوائیه وارایدی قوتدن فعله کلدی * والهذا کون دیدیلر اگر دفعی اولمیوب تدریجی اولسه کون دکلدر حرکتدر * وفساد دخی ماده ده صورتك بعد الحصول زوالیدر (فیه) اسماء معتله دن اولمغله حالت جری یاایله درکه کلمته فوه الی فی دیدکلری معروفدر بیت ثانیده اولان فی حرف جردر (مآل بیت) الکلام صفة المتکلم مفهومنجه اصل اصیلدن وعرق جلیلدن اولان کسنه نك سخنی دخی خوش ظهور ایدر فرومایه اولاندن بدلك پیدا در (ترجمه)
عنصری پاك اولمیوب طینتی بد اولانك * اغزی آچسه اگر صو یلیه لفظ بدی

اصل الفتی یخفی ولکنه * من فعله یعرف مافیه

(فعل) فتحله مصدر وکسرایله کار معناسنه اسمدر * بو بیت دخی (کل اناء یترشح بمافیه) مآلنده درکه ابن کمال مفتی دیمشدر * ایلسك طوطیه تعلیم ادای کلمات * سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز (ترجمه) اصلی خفی هرکسك حکمت حقدر ولی * هرنه ایسه مایه سی آنی عیان ایلدی (نطق دیکر)

وفی قبض کف الطفل عند ولوده * دلیل علی الحرص المرکب فی الحی

قبض) قپامق که قرآن کریمده (یقبضون ایدیهم) وارد اولدی (ولود) قعود وزننده مصدردر (مرکب) تفعیلدن مفعولدر قارشدرلمش دیمکدر * مداده مرکب دیدکلری اجزاسنك امتزاجی کثرت تخلیطله حصولندن ناشیدر (ترجمه)
قبض پنجه ایتمسی حین ولادتده صبی * اول دلالت ایدرکه کیم حرصیله طوغر جله حی

وفی بسطها عند الممات مواعظ * الا فانظروا نی قد خرجت بلاشی

(بسط) آچمق ویایمق (مواعظ) موعظه نك جمعیدر وعظ معناسنه که ترقیق دل ایدن کلماتی سویلسکدر (شی حی) لفظیله توافق وتناسب ایچون مشدد قیلنور (ترجمه) بسط ایدوب موتنده اول دیرکه لسان حاله * بن تهی دستم جهاندن

ايلدم عقبايه شى (نطق آخر)

الا طرق الناعى بليل فراعنى * وارقنى لما استهل مناديا

(بوشعر) حضرت زهرا رضى الله عنهانك جناب پيغمبر عليه التحايايى مرثيه
يوردقلرى بو بيته نظيره در (صبت على مصائب لوانها * صبت على الايام صرن
لياليا (طرق) ماضيدر كيجه خانه سنه كلدى ديمكدر (ناعى) اسم فاعلدر موت
خبرجيسى (راع) ماضيدر قورخوتدى يعنى خوف القا ايلدى ديمكدر (ارق)
تفعيلدن ماضيدر اويخومى قاچردى وسهرنالك انفعال ايلدى ديمك (استهل)
ماضيدر * فى الاصل صبى ابتدا ولادتنده صدا ويردى ديمكدر صكره هر آوازده
استعمال اولندى (منادى) دلالدر (ترجمه) كلوب ناعى كتوردى كده كلام
خشيت آثارى * بنى نالان وبيدار ايلدى وخشتلى گفتارى

وقلت له لما رأيت الذى اتى * اغير رسول الله اصبحت ناعيا

(رأيت) متكلمدر كوردم ديمكدر كورمك بصرى ووهمى وتخيلى دخى اولوركه
امور اخرويه حقنده قبل الوقوع نزول ايدن (ولوترى) كريمه لرى كبى هنوز مرئى
دكل بلكه تخيل ايچوندر (اصبحت) برنده ان كنت دخى نسخه در (ترجمه)
خيال ايتدكده ناعى كلديكن ديدم سنك نعيك * رسول اكرمك غيرى ايچونمى
ايتدك اخبارى

فحقق ما اشفقت منه ولم يبل * وكان خليلى عدتى وجماليا

(اشفقت) افعالدن ماضى متكلمدر قورقدم يعنى برشفقت ومحبتم اولان كمسنه
حقنده وقوعندن خوف ايلدم ديمك (لم يبل) اصلنده مبالاتدن يبالى مضارع
ايدى لم دخوليله جزمى سقوط يا ايله اولوب لم يبال اولدقده كثرت استعمال سببيله
الفى دخى تخفيفا اسقاط اولندى بعده وزن ايچون لام آخر كلمه حكمنده قيلنوب
موقوف اولدى * معناسى صايمدى وقايرمدى وجسارت ايلدى ديمكدركه
فارسيده بى باك دينور (عده) ضم وشد ايله در حوادث روزكار وقوعنده دفع
مصائبه حاضر قيلنان مال وسلاح كه آيتده (جمع مالا وعدده) بو ماده دندر
(جمال) ضمه وشدله در وزن ايچون مخففدر زياده جميل واحسن ديمكدر *
ياء متكلمه مضافدر و يانك فتحه سى اشباع اولندى زيرا كان نك خبرى اوزره
معطوفدركه عده در (ترجمه) ايدوب تحقيق قوت ويردى ظن وخوفمه
بى باك * خليلم عدتم محبوب قلبم قويدى بودارى

فوالله ما انساك احمد ما مشت * لى العيس يوما حين جاوزت واديا

(ما انسا) مضارع متكلم نفى استقبال كه بن اونتمم خاطرمدن چيقارمم ديمكدر (ما) مدت ودوام ايچوندر (عيس) كسر ايله جنسدر بياضى قرمزى يه مائل اولان دوه‌لردركه آنده اشقر دينور واحدى اعيسدر (يوما) انسانك ظرفيدر تنوينى تقليل ايچون يعنى مدت عمرمده بركون قدردخى فكرمدن زائل اولمزسين ديمكدر (نكته) اهل الله ديديلركه حسن ظن ايلديكى كمسنه‌يى كشى خاطرنده طوتمق اهل دنيانك برمقدار التون درجيب التزامى اولمقدن زياده قوت معنويه يه سبب وخير وبركاتى دائما ساريدركركسه اول محبوب حق تعالى سنى بيلمسون پس خاطردن چيقارمه دويو برمظنه يه ابرام وتعجيز ايلمه‌لر * زيرا محبوبى اولان حق تعالى يه مراقبه‌دن برآن درونى انلردور ايلمزلر قنده قالديكه عرش الله اولان قلبنده سنك خيالكى خالق تعالى نك تصورينه شريك ايليه زهى خيال محال * زيرا اكابر مشايخدن برينه بركستاخ كمسنه بنى درونكدن چيقارمه ديدكده كير دكسه چيقمزسين بيورمشلر يعنى توحيدسنك وصف خاصك اولديسه موحدلك ملاذ وملجائ بردر اول سبيله حبيبك عاشقلرى بري برينه واقفلردر ديمكدر (ع) اهل دل بربرينى بيلمك انصاف دكل (وادى) دره دربونده مطلقا محل مراددر وتنوينى دخى تنويع ايچوندر * يعنى محللردن برمحلى تجاوز ايلم كه خاطرمدن دوراوله ديمكدر (ترجمه) خدا حق سنى دنياده بركون برمحلده هيچ * چيقارمم خاطرمدن اى حبيب حضرت بارى

وكنت متى اهبط من الارض تلعة * ارى اثرا قبلى حديثا وعافيا

(متى) هر بار ديمكدر زمان ايچوندر (اهبط) مضارع متكلمدر نزول ايدرم ديمك (تلعه) فوقيه ايله درارضك رفيعنه ووضيعنه دخى ديرلر اضداددندر (حديث) جديد (عافى) كهنه كه شاعر * اذا الدار قد عفت * ديمشدر اسكيدى ديمكدر خلقت معناسنه (ترجمه) ندم برپشته يه يا وادى يه ايتسم نزول البت * كوررورم برنشان كهنه ونو آنده هر بارى

جواد تشظى الخيل عنه كانما * يرين به ليثا عليهن ضاريا

(تشظى) تفعلدن ماضيدر پاره پاره اولدى ديمكدر * فراردن وخوف وخلجاندن كنايتدر شظيه برپارچه درفلقه كبى (خيل) عسكر سوارى (يرين) مضارعك جمع مؤنثى كه كوررلر ديمك (به) بروية ديمكدر باتجريد ايچوندر (ليث) ارسلان (ضارى) معجمه ايله اسم فاعلدر اضرا واغرا وتعدى صاحبى ديمك حمله وصوله ايله قانغان كه ليثك صفتيدر (ترجمه) سواران اول جوادك هيبتندن

تارومار اولدی * كورر لردی كاودرشير شكار آموز پيكاری

من الاسد قد احمى العرين مهابة * تفادى سباع الارض منه تفاديا

(اسد) ضمله اسدك جمعيدر (احمى) افعالدن ماضيدر حمايته حمل ايدرديمك (عرين) ارسلان يتاغى كنام كبى (تفادى) تفاعلدن ماضيدر بذل ايلدى برى برينى فدا ايلدى ديمكدر (سباع) كسر ايله سبع لفظنك جمعيدر يرتيجيلر (تفاديا) مصدردر مفعول مطلقدر (ترجمه) مهابتله حمايت ايليوب اول بيشه زارى چون * فدا ايلر برى بيرين سباع ارض هر بارى

شديد جرى الصدر نهد مصدر * هو الليث معديا عليه وعاديا

(نهد) اول كريمكه امور عاليه يه نهضتى اوله بونده جسيم اولان آت مراددر (مصدر) تفعيلدن فاعلدر سرطويله اولان آت وبونده كوكسلى مراد كه سخت سينه ديمك (معديا) تفعيلدن مفعولدر اصلى واوى اولوب معدوو ايدى يايه قلب اولنوب دفع ثقلت اولندى كه مصرع ثانى شاعرك شعرنده دخى كلدى شايدكه تضمين اوله * وقد علمت عرسى مليكة اننى * انا الليث معديا عليه وعاديا (عادى) واثب كبى حمله ايدن كمسنه (ترجمه) قوى بنيه جرى دل هم شديد البطش ايدى كويا * او شير رزم ايدى يك حمله ده آلوردى بد كارى

لبيك رسول الله خيل مغبرة * تثير غبارا كالضبابة كابيا

(لبيك) امر غائبدر بكادندركيه ايلسون معناسنه (مغبره) اغارةدن فاعلدر سرعت ايدن غيرتكش طائفه | (تثير) اثارةدن مضارع مؤنثدر اثاره قوپارمق وقالدرمق (ضبابه) فتحله بربلوتدركه يره نازل اولور! كاناس طومان ديرلر لكن بحر ايله برك مجمعنده پيدا اولور حتى كنارى بعيد اولان دريا ده انكين كبى ودرياسى بعيد اولان قاره ده چول كبى طومان اولمز (كابى) فاعلدر ساقط معناسنه كه آتده سورجمكدر ماضيسى مقلوب مستويده كلمشدر * سر فلا كابك الفرس * يعنى واريورى اتك سورچوب سنى دوشورمسون ديمكدر * حرفلرى عكسا دخى اوقنور (ترجمه) رسول اكرمه كريان اولسون اهل غيرتلر * كه صحن كارزارى پر غبار ايدردى رفتارى

لبيك رسول الله صف مقدم * اذا كان ضرب الهام نقفا تفاليا

(نقف) نون وقافك تقديميله كسر الهام كه دماغه دلك باشى يارمق (تفالى) فا ايله تفاعل بابندن مصدردر ضرب السيف يعنى قلجله اورمقدر (ترجمه) نبى الله ايچون اينسون بكا بى اول مقدمده * صف ابطالكه تيغ ايله دونيم ايلردى كفارى

(رجز) انا للفخر اليها وبنفسي اتقيها * نعمة من سامك السبع بما قد خصنيها

بو رجز جناب حسنين ووالده لري زهرا ايله وبدر حنين ده اولان مردانه لك ايله مفاخرت ايچون انشاد بيورلمشدر (فخر) اوكنمك كه بونده شرف وفضيلته اظهار مسرت وتحديث نعمتدر (اتقي) الفك وتاء مشددك فتحه لري وقافك كسره سيله تقوادن افتعالك نفس متكلمي (سامك السبع) يدي قات كوكلري رفع ايديجي ديمكدر (فاطر السموات) جل وعلا يه اطلاق اولندي كه آيت كريمه ده (رفع سمكها) كلمشدر وآسمان يدي در اولكي سماء دنيادر كه فلك اول دينور مقر ابو البشردر رافع اسميله بشام وزبرجد اخضر اولديغي خبر دادهٔ علماء كرامدر (وثاني) قرار كاه روح الله ويحيى ومرجاندن مصنوع وقيدوم ناميله موسومدر (اوچنجي) ملتقاي يوسف صديق اولوب نحاس رنكنده درزيتون لفظيله ياد داشتدر (وآسمان رابع) كليم الله وادريس وعزرائيل ايچون مستقر اولوب فلك خورشيد درسيم خامدن وباهرهٔ زاهره ايله معلومدر وحاقوره دخي ديمشلردر (وآسمان پنجم) مأواي خليل جليل ونوح وميكائيل اولوب ذهب احمردن مصنع وصافيه ايله ياد كرده در (وسماء سادس) رعد نام ملكك فلكي درهٔ بيضادن وخالصه ايله ملقبدر بونك فوقي نور ايله مالاما لدر (وفلك هفتم) سدرة المنتهى وبيت معمور پرنورك محلي اولوب غريب اسميله مشهوردر * وكرسي ايله عرشي دخي شمار ايده ايدوب نه فلك ديرلر * هر برينك مياني بشبوز ييللق مسافه در ديديلر (خالق العرش) دخي نسخه ده در (خص) ماضيدر * مفعولين دن بري ياء متكلم بري ضمير نعمتدر (ترجمه) احقم فخره بن بالذات اولوب حفظم ايله آري * بكا مخصوص اولمشدر هزاران نعمت باري

لن ترى في حومة الهيجا لي فيها شبيها * ولي السبقة في الاسلام طفلا ووجيها

بو بيت بعض نسخه ده يوقدر (حومة الهيجا) معظم الحرب كه حرب عظيم ديمكدر ديديلر لكن حومه اطراف معناسنه دركه من حمى حومة الحمى وقع كلامي اكا شاهددر (سبقت) سبق كبي تقدمكه اول بولنمق وايلري بچمك خصوصا اسلامه كلمكده ثالث ثلاثة وبلكه نابالغلرده اول الامه اولدقلري مسلمدر (وجيه) جاه وقدر وحرمت صاحبي (ترجمه) بنم مثلم قتالده ايچره جهان كورمز ابد مثلم * دخي طفل ايكن اسلام ايچره سابق اولدم ابرازي

ولي القربة ان قام شريف يتقيها * زقني بالعلم زقا فيه قد صرت فقيها

(زق) شد قاف ايله رد كبيدر مصدرني اختري مضموم ديدبكي سهوه محمولدر

باوری یه نوالهیی قوش اغزیله ویردی دیمکدر بونده مراد بالمشافهه علوم ظاهره
وباطنهیی بکا اعطا ایلدی دیمکدن کنایه‌در * بو حالت امام حجة الاسلام رسالهٔ
لدنیه‌ایله بنام اثر جلیلنده باب مدینة العلم کرم الله وجهه جنابندن روایتیله
عیاندرکه بیورمشلر حضرت امی اعلم دانای اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مبارك
لسانینی بنم دهانمه ادخال بیوروب بو سببله بنم قلبمه هزار علوم قپولری فتح اولنوب
وهر برندن دخی صد هزار درگاه علم کشاد اولدی (فقیه) لغتده عالم معناسنه‌در
فعیل بمعنی فاعلدر و شرعده احکام شرعیهٔ عملیه‌یی ادلهٔ تفصیلیه‌سندن بیلن
کمسنه‌در وحجة الاسلام احیاء علومده بیورر صدر اسلام وعصر اولده کرامده
اسم فقیه مطلقا طریق آخرت علمنی بیلوب وآفات نفوسك دقایقنه عارف *
ومفسدات اعمالك حقایقنه واقف اولوب نعیم آخرتك بقاسنه وخوف الله
قلبه استیلاسنه مطلع اولنلره دیرلر ایدیکه (لیتفقهوا فی الدین) کریمه‌سی آکا دلالت
ایدر وانذار وتخویف دخی انکله اولور بو خسه خوف آخرته دائر اولان اموردن
خالی طلاق ولعان واجاره مسائلی ایله بولنمز بلکه علی الدوام بو طور صوری
اوزره تجرد وتفرد ایله خشیة الله زوال بولور وقسوت قلب حاصل اولورکه
اربابنك طبعنده خشونت وشدت واهل الله زمره‌سنه معاداة حصولنه سبب
اولدیغی نوبنو مشاهده اولنور اعاذنا الله تعالی (ترجمه) شرفله بنده‌در
قربت اکر برمدعی وار ایسه * لسانن اغزمه ویردی رسول ایتدی پر اسراری

ولی الفخر علی الناس بفاطم وبنیها * ثم فخری برسول الله اذ زوجنیها
(فاطم) مرخم وساکن اولمق مقتضای وزن شعردر اصلی بفاطمة ایدی (بنی)
اصلنده بنین ابنك جمعی اولوب زهرانك ضمیرینه اضافتله نونی ساقط اولدی
حضرت زهرادن جناب مرتضانك بش اولاد ظهوری سابقا یازلمشدر (زوج)
تفعیلدن ماضی که اش ایلدی دیمکدر (ترجمه) دخی ناس اوزره فخرمدر که
زوجه‌م ایله اولادی * بکا زوج ایتدی کندی دختر ین اولدم شرفداری

ولی مقامات بدر وحنین حار الناس فیها * وباحد وحنین لی صولات تلیها
(حار) حیران وسرگردان اولدی دیمکدر (احد) صمه‌لرله مدینه‌ده برطاغدر
که احد بزی سورر * وبزدخی انی سوررز دیو حقنده اثر وارد اولدی (جنین) تصغیر
وزننده‌در مکه ایله طائف میاننده برمسیل یعنی سیل یولی که انده اولان غزالری
فتح مکه‌دن صکره‌ینه اول سالده‌در و بو اوج غزایا بالذات کندیلری سل سیف
اولوب جهاد بیوردقلری اون غزادن بریدر (صولات) صولتك جمعیدر حمله

معناسنه که انواع مراددر (تلی) ولیدن مضارع مؤنثدر قریب اولوردی دیمکدر
(ترجمه) مثالنلر ایدوب حیرت دمنده بدر حربنده * احد ایله حنین ایچره طاغتدم جمع کفاری

وانا الحامل للرایة حقا احتویها * وانا القاتل عمرا یوم حار الناس تیها
(احتوی) افتعالدن متکلمدر احاطه واشتمال اوزره یم یعنی بکا مسلمدر دیمکدر (عمرو) ده علم تنوینی اولان الف واودن مغنیدر که رفع وجرنده عمرولئ آخرینه واو یازیلور حالت نصبنده یازلمز عمرو عبدالودلئ اوغلیدر که خندق غزاسنده دست مرتضاده کشته ذوالفقار اولدی (تیها) کسرایله در حاردن مفعول مطلقدر قعدت جلوسا کبی (ترجمه) علمدار اولدم ابطال غزا حیران ایکن اولدم * غزاده عمرووی قتل ایتدم که حیران ایدی حضاری

واذا اضرم حربا احمد قد منیها * واذا نادی رسول الله نحوی قلت ایها
(اضرم) افعالدن ماضیدر اشعال ایلدی یاالکلتدی ویاریلتدی (نادا) مفاعله دن ماضیدر ندا ایلدی دیمکدر (نحو) سمت وطرفدر که بش معناسندن بریدر (ایها) اصلنده ایه مرفعلنك اسمیدر معناسی عملدن وحدیثدن زیاده یی طلبدر وصل اولنورسه منون اولور ایه حدثنا کبی بعضیلر دیدیلر که میانلرنده اولان سخن معهودلئ زیاده اولمسیله امردر تنوین ایله اولورسه ایه حدیثلردن لا علی التعیین برحدیث وخبر طلب اولنور واکر مخاطبی منع ایدوب ساکن اول دیمك مراد ایسه ایها اعناد بنورا کر تبعید مراد اولنورسه فتحله ایها دینور هیهات معناسنه پس بونده کسر الف وآخرنده وقفله در (ترجمه) بنی تقدیم ایدردی شعله لنسه حرب پیغمبر * زیاده قیل دیدم با که ندا ایتدکجه هرباری

وانا المستقی کأس الذت الانفس فیها * هبة الله فمن مثلی فی الدنیا شبیها
(مستقی) سقیدن افتعالك فاعلیدر (انفس) نفسك جمع قلتیدر روحلر مراددر (هبه) عطیه در مبتدأ محذوفه خبردر (من) فتحله در (معنی) دشمنلرلئ روحلریله پر اولان کاسه دن ایچرم که بکا لطف ربانیدر کیم وار که بنم کبی ظاهرا وباطنا آثار قوت قدسیه یه نائل ومالك اوله (ترجمه) اولوب کأس لذیذ روحنبرورله دخی سیراب * بوحقدن موهبه در یوق نظیرم ایتمه انکاری (نطق)

انا مذ کنت صبیا * ثابت القلب جریا
(ترجمه) عون حقله بن صباوتدن بری * اولمشمدر مطمئن قلب وجری

ابطل الابطال قهرا * ثم لا افزع شیا

(ابطل) افعالدن مضارع متكلمدر (ابطال) جمعدر مفردى بطل شجيع معناسنه در فعلاله مفعولى ميانه‌سنده جناس لفظى واردر (قهر) غلبه ايلمك (افزع) مضارع متكلم قورقارم ديمكدر (ترجمه) كسر ايله ابطالى ابطال ايدرم * خوفم اولمز كيمسه‌دن قالمم كرى

ياسباع البر ربنى * وكلى ذا اللحم نيا

(ربنى) كسر را ايله در فتح را ايله ربقدن امر حاضر مؤنثدر چابرلى چنلى برده اوتلايك ديمكدر اوتلى يره ربف ديرلر ميث وزننده در (كلى) دخى امرك مؤنثى (ذا) اشارت (نى) قريبا يازلدى سموز ديمك (ترجمه) اى سباع ايدلك جراكاهى مسير * هم تناول ايديكز لحم طرى (رجز)

ياايهذا المبتغى عليا * انى اراك جاهلا غبيا

بورجزك سبب ظهور وانشادى بر دشمنك حرب نهروانده بر رجز ايله لشكر مرتضايه خطابيدركه ديمشدر * اضربكم لوارى عليا * البسه ابيض مشرفيا (مبتغى) افتعالك فاعليدر طالب معناسنه (غبى) نادان (ترجمه) اى على يى طالبانك ايترى * كوررم جاهل سنى بن سرسرى

قدكنت عن لقائه غنيا * هلم فادن ههنا اليا

(هلم) عجاله كل ديمكدر (ادن) دنودن امردر قريب اول ديمك (الى) ياء متكلم ايله حرف جرك ياسى ادغام وحركه‌سى وزن ايچون اشباع اولندى (ترجمه) سن بقاسندن آنك اولدك غنى * چون بو ميدان وغادر كل برى (نطق)

وكم لله من لطف خفى * يدق خفاه عن فهم الذكى

(لطف) رفق وتوفيقدر اكرحقدن اولورسه (يدق) ايكنجى بابدن مضارعدر دقيق ورقيق وباريك اولور * يعنى خفا دقيق اولمق شدت خفادن كنايه‌در (ذكى) ذال نخذ ايله فعيل وزننده در فهمى تمام وادراكى كامل ديمكدر (ترجمه) عبده حقدن وار نيچه لطف خفى * ايده مز ادراك آنى فهم ذكى

وكم يسر اتى من بعد عسر * وفرج كربة القلب الشجى

(فرج) تفعيلدن ماضيدر آچدى وانشراح وصفا ويردى ديمك (كربه) ضم وفتحى جائزدر غم وغصه‌در (شجى) هم معناسنه اولان شجودن فعيل وزننده صفتدر غمناك والمناك معناسنه (ترجمه) نيچه عسرى يسر ايدر تعقيب كيم * صاف اولوب بولور فرج قلب شجى

وكم امر تساء به صباحا * وتأتيك المسرة فى العشى

(تساء) سؤدن افعالك مضارع مجهول مؤنثيدر كوتولكه سبب قيلنور ديمك (به) يعنى اول امر (تأتى) مضارع مؤنث (عشى) صباحك مقابلنده اخشام مراد اولنوركه بين العشائين در (ترجمه) نيجه امر اولور سحر قبحى بديد * در بى اولورهم فرح وقت عشى

اذا ضاقت بك الاحوال يوما * فثق بالرازق الفرد العلىّ

بو بيتك آخرنده على لفظى اكرچه حق تعالى نك اسماسندن وآية الكرسى * ونيجه محللرده وارد اولمشدر لكن توريه دن خالى دكلدركه صاحب ديوان كرّم الله وجهه نك اسمنه ايما بولنور (ترجمه) كرسنى تضييق ايده كردون دون * معتمد كافى سكا فرد على (مفهوم ابيات) خفى الالطاف اولان خالق تعالى نك لطف كثيرى واردركه اهل ذكانك فهمندن دخى خفاسى دقيقدر * ويسر بسيار دخى اولوركه عسرى تعاقب ايدر اول عسرا كامقدّمه اولور * وصكره فرح عارض اولوب قلبك غم وهم والمنى ازاله ايدوب فرج محض اولور ونيجه كار واردركه بركونك فاتحه سنده كدره وسيله اولديغى كبى ينه اول كونك خاتمه سنده مسرته مبدل اولور چونكه حال ماسوا بومنوال اوزره درانلردن قطع نظر وكف يد * وسلب دل ايدوب برمضايقه عارض اولدقده (كل من عند الله) ديوب حق تعالى دن كلدى ديو تسليم وصبر ورضا جانبنه توجه اولنسون * ومحوّل الحول والاحوالك ينه انى ازاله ايله مساعدهٔ عنايتى تعقيب ايلمسنه دلبند اعتماد وتوكل اولوب ثقتى بالله ديوب (وافوّض امرى الى الله انّ الله بصير بالعباد) كريمه سنى تلاوت ايدرك على العاده سجادهٔ رجاده سجدهٔ دعاده * اولوب جزع وفزع اولنميه كه (ومن يتوكل على الله فهو حسبه) ديدكده قريب ازوالى بى ريب دركه اوله آنكچون نعم جليله ده اذكار جليه والطاف خفيه ده اذكار خفيه كركدركه اثرده * خير الذكر الخفى وخير الرزق مايكفى * كلمشدر (ع) غمى كزتو دارم به پيش كه كويم (فتح) امام يافعى قدس سره روض الرياحين اسمنده تأليف منيفنده بو درت بيتك خاصه سنده بيورركه يوما من الايام بر پادشاه خدامندن برينه حفظ ايچون بركوهر كرانقدر ناياب تسليم ايلمشيدى غلام اول كوهرى (ع) دوشدى نكين الندن الماس پاره لندى * مفهومنجه دوشوروب جوهر محرر شكست اولدقده اول خادم * اضطراب تامه ملازم * وبلكه معرض هلاكه قادم اولوب درحال خاطر ينه دامننه تشبث ايلديكى مرشدى الهام اولنور شتاب ايله

درکاه خانقاهه رخسای * وخاکپای پیره دوشوب های های دیه‌رك بکایه
آغاز ایلدکده شیخ کامل آ کاه‌دل انك حالن استغسار ایله واقف حال اولدقده
دامن روحانیته تشبثدن غیری چاره یوقدر دیوب حضرت مرتضانك کرم الله
وجهه خاتمهٔ دیوان جلیل العنوانی اولان بو چاریتی اول مغمومه تعلیم *
وبرورقپاره یه ترقیم * وبااجازت ایسانی تسلیم ایدر * چند ماه مرورنده وجود
بهبود سلطانده بر وجع عارض اولوب اطبای حاذقانه عرض اولندقده اتفاق
حکمانك اوزرینه قرارداده اولورکه اول جوهر نوعندن برپاره سی محق واشراب
اولنه والا هلاك مقرردر مخزون مشارالیه وردزبانی اولان ابیاته ازدل وجان
اشتغالده ایکن طرف پادشاهیدن عجله اوزره متعدد موٴکالر کلوب کندینه
امر سلطانی تبلیغ ایدرلرکه اول کوهر هاونده تفتیك وصلایه اوزره دسته سنك
ایله محق وسابیده قیلنوب حریردن کچوب یارم فنجان ماء لذیذ ایله تناول اولنسه
کرکدر واقعا اشراب اولندیغی ساعت ایکی کدر بردن دفع اولمسی غرائب
نقولاتندر وبالله التوفیق
(خاتمه) آرای عرفان آرای ارباب البابه مستراب دکلدرکه نشئهٔ انسانیه ایچون
مزرعهٔ بقا اولان بو چارسوی فناده تجارت که اذکار جمیله ایله اجور جزیله تدارك
وتحصیل اولنوب * وسیلهٔ احیای نام اولان امور شایان * وحالات چسبان
انواعندن مشارب ابنای زمانه موافق * واطوار اولوا الالبابه مطابق * اولان
اثمار طبیعت شعریه وآثار وزن طبع * جملهٔ اقسام معارفدن اقدم وهر علوم
ومعارفه دخی من اکثر الوجوه الزم اولدیغی مسلمدر * اشته بو سببدن حضرت
ابو البشر تعلیم اسما ایله نام واسمعیل علیه السلام دخی اول من فتق باللسان
العربی اولوب زبان تازی ایله اکرام * ونسل جلیلی دخی اول نازیلنهٔ همت کمال
اولان لغات عربیه ایله مظهر فوز تام ومصدر فیض قدوس سلام اولوب * بلاغت
وفصاحتله متصف اولدقلری سببدن بلسان القوم معجزهٔ کتاب کریم ایله نبی عربی
مبین ارسال اولنوب وکلام قدیمی تبرئه وتنزیه ضمننده اکر قصد تنظیر قرآنی اولسه
اولسه انجق طبیعت شعریه ایله اوله بیلور ایکن وزن طبع عمرمی اولان شعر دخی
شاعری کبی حادث مخلوق اولمغله کلام قدیم (وماهو بقول شاعر) نصی ایله شعر
اولمقدن وصاحب کتاب اولان نبی کریم دخی (وما ینبغی له الشعر) کریمه سیله شاعر
اولمقدن منزهدر دیو ضمنا منظومهٔ اشعارلك وشعرا سنك دخی کعب عالیلرینه ایما
وصلحاسنی (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) استثناسیله اهل غوایتدن

مطهر ومصفا بیورمشلردر خصوصا (ع) نیك فهمیدن به از کفتن بود * ما انجه
حسن وقبح سخن ادراك اولنه جق مرتبه لطائف مزایای اشعاره وصول خاصهٔ
لازمهٔ السانیت اولدیغندن قطع نظر قرأن عظیم الشانده اولان فصاحت
وبلاغتك وحسن سبك وسلاستك رتبهٔ اعجازی فن آشنایان اشعار ونادره کویان
کفتار اولمدقجه کما ینبغی بیلنمز که جامع امام المحدثین جلال الدین سیوطی ده وارد
اولمشدر که بیورلمش (فی هذا مرة وفی هذا مرة) یعنی قرأن کریم ایله شعرك
مطالعه سنه اشتغال یکسان کرکدر که برکره آیات کرام وبردفعه دخی اشعار
اعراب نخام ایله تشحیذ ذهن کرك ایدیکی ابی بکرهٔ صحابی روایتیله ثابتدر * مدار
تکلم اولان السنهٔ عربیه ده قصور اربابی وشعار تفهم اولان لغات ادبیه ده فتور
اصحابی مرتبهٔ فصاحت ودرجهٔ بلاغت تدارکی ایچون البته اشعار عرب
تتبعی درکاردر * والا اول دقایق وحقایقه لقلقهٔ جهلیه ایله اطلاع محالدر *
زیرا مزایای صنایع اشعاره واصل * ونکات وقایع ابکار افکاره قوت وقوفه
نائل اولمیان کیمسنه ده حقایق ودقایق فرقان جلیل العنوانه اطلاع ممکن
اولمدیغی مبرهندر * ولهذا الامام همام جلال سیوطی عقود الجمان شرحنده *
وامام نووی مهذب شرحنده اشعار ایدرلر که اشعار عرب ایله شغل ایتمك فرض
کفایه درز یرا قرأن کریم ایچون حدیث شریف کبی مستشهد ایدرو بلکه ایمانده
کمال اشعار عربك اشتغالنه توقف ایدر * بناء علیه بین الاعراب خصوصا کرام
اصحاب میاننده طبیعت شعریه لری اولمیان صحابی نادر الوقوع اولدیغی تاریخ
آشنایان وتتبع شناسان اولنلره عیاندر ووالد ماجد حضرت هادی الامم
صلی الله علیه وعلی آله واصوله وفروعه وسلم * اولان عبدالله بن عبد المطلب
جنابنك اشعارندن ابوین محترمین حقنده مشار الیه امام جلال سیوطینك آلتی
عدد رسالهٔ مسالك الحنفاده ایکی بیتنی روایت ایلمشدر * ونظم کریمده
کیف ما اتفق آیات موزونه بولندیغی سکاکی ولقیانی امثالی اسلافك آثارینی
کورنلره مسلمدر * وزن اکر موجب نقصان بودی * لفظ موزون نه زقرأن بودی *
وبسملهٔ تألیفات فطرت وخاتمهٔ تصنیفات نبوت علیه التحیه حضرتلری نیجه کره
اشعار استنشاد واستماع وحظ واصطنباع بیوردقلری مواهب قسطلانی
وغیریده طرازندهٔ صحیفهٔ ثبوتدر حتی امرضمنی ایله جناب ابو الدردایه خطاب
واستصحاب ایدرلرسن نیچون اشعار کوی اولمزسین یعنی بو فیض حقدن
بهره یاب اولمغه همت عماد کلسین دیو سؤال بیوردقلرنده آنلر دخی امتثالا لامره

الخطير * واجلالا لنفسه البشير * انشادوتقرير بیوردقلری قطعه مفصلا تذه
مسطوردر * واهل فترتدن امية بن ابى الصلت نام شاعرك اشعارندن انشاد
بابنده يوما من الايام سويد صحابى يه امر بیوروب يوز بيت مقداری بكان بكان
طلب واستماع بیوردقلری دخی احياء علومده وغيريده تحرير كردهٔ كراسهٔ روايتدر
ولبيدك دخی (ع) الا كل شئ ماخلا الله باطل) شعر مشهورينى كه اوائل ديوانده
شعر ثالث شرحى اثناسنده دخی مسطوردر * تصديق ايله تحقيق مقال بیوردقلری
انفا قا ابو هريره دن تخريج اولنمشدرودخی (ع) ستبدى لك الايام ما كنت جاهلا
بيتنى احيانا زبانكذار وتعجب وتصديق ايله تكرار بیوررلر ايدى * وحضرت
صاحب ديوان حيدر على الشان جنابى يدنده اسير برجاريه نك جدى شاعر شهير
قس بن ساعده اولديغنه بعد الاطلاع يا على انك جدى كوزل شعر سويلردى آنى
اعتاق ايله ديو شفاعت بیوروب آنلر دخی امرلرينه امتثال وآزاد قيلمغله اجلال
بیورديغى شرح بخاريده امام دميرينك روايتكرده سيدر (ان من الشعر لحكمة)
حكمنجه دائرهٔ عليهٔ نبويه ده خلفاء راشدين اولان چاريار دن ماعدا آلتى نفر
صاحب ديوان شاعر بلاغت انسام صبح وشام * قيام بردوام * ورخصتياب
انشاد اشعار كزيده نظام اولدقلرى سند الشعراده بيان داده * وانسان العيونده
انلردن حسان بن ثابت * وعبد الله بن رواحه * وكعب بن مالك جنابلرينى خاصة
افراد وعيان ايدر * وحسان حقنده (اللهم ايده بروح القدس) دعاسى شرفصدور
اولديغى تاريخ خميسده وغيرى كتاب نفيسده مذكوردر * استيعابده طفيل بن مالك
مدنى ترجمه سنده واقعدركه خاتم الانبياء عليه التحايا طواف كعبهٔ عليا بیوررکن
بودفعه حضرت صديق اكبر اوكنجه رهروان طواف اولوب ابواحمد مكفوف نام
شاعرك بررجزينى بتمامه انشاد ايلديكه اولى بودر * حبذا مكة من واد بها اهلى
واولادى بها امشى بلا هادى) انتهى طفيلدن دخی عامر بن عبد الله بن الزبير روايت
ايلمشدر وام نبيط نام مغنيه نك رجزينه برنسديت الحاق بیوردقلرى اصابه ده
مصرحدركه بودر (ولولا الحنطة السمراء ماسمن عذاريكم) وزهير بن ابى سلمى كه
شاعر الشعر ايله ملقبدر اوغلى كعب حضور شريف نبويده (ع) بانت سعاد
فقلبى اليوم متبول * مصرعى مطلعى اولان قصيدهٔ بردهسنى انشاد ايلدكده دمى
هدر اولمشكن (ع) والعفو عند رسول الله مأمول * املى اوزره عما سلف عفو
اولنوب ميان اصحاب كرامده خرقهٔ سعادت وبردهٔ حمايت البناس بیوردقلرنده
صحت بانت سعاد ذنوب كعب واعلت كعبه فى كل ناد * مأليله كعبك كعبى عالى

اولوب

اولوب سعادت کونین وعزت منزلین تحصیل ایلمشدر (وسبعهٔ) معلقهٔ معلقه
اصحابندن نابغة الجعدی نام شاعر صحابی حضور همایون سلطان پیغمبرانده
بر مدیحهٔ بلیغهٔ بدیعه ایله ناطقه نوازانشاد اولوب جناب سید ولد آدم * رسول
معجزدم * صلی الله علیه وسلم دخی نطق مزبوری استحسان وجوائز دعوات
خیریه احسان بیوردقلری استیعاب وسائر کتابلرده مروی احبا بدر (سند) بو اثر
معتبرک سلسلهٔ سندر وایتی عجیب وغریبدرکه مسلسل بالشعرا واقع اولمشدر
شیخم واستادم وسیلهٔ سعادت اسنادم جنابلری شیخ الحرم المکی اکمل الفضلا خاتمة
المحدثین (احمد نخلی) خدمتلرندن بالمشافهه تلقن وتلقم ورروایت ایلدیکی وریقات
نام سندلرنده مبسوط اولوب * انلر دخی سرحلقهٔ اهل حدیث شریف الفاضل
الکامل العریف (الشیخ محمد بابلی) دن اودخی سند المحدثین ابو النجا (سالم)
سنهوریدن * اودخی (شمس) علقمیدن اودخی مجتهد المحدثین الشیخ عبد الرحمن
(جلال الدین سیوطیدن) اخذ اجازت ایلمشدرکه میانه مزده بش واسطه واردر
انلر دخی بو اثرده کندی رجال سندنی طبقات نحاة اخرنده اولان فوائدنده *
ومسلسلات وغیریده سرد وایراد ایلیوب (ابن درید) ازدی یه ایصال * واودخی
ابو حاتم سجستانی (وعمرو بن علاء) امثالی کبار کرام واسطه سیله روایت ایدر جناب
نابغه رضی الله عنه بیوررکه وقتا حضور نبوی علیه الصلاة والسلامده اول
قصیده یی اثنای عرضمده * ولا خیر فی جهل اذا لم یکن له * حلیم اذا ما اوردا الامر
اصدرا * بیتنه وصولمده دعاء خیره شروع ایله (صدقت لا یفضض الله فاك)
بیوردیلر وبر روایتده دخی صدقت یرنده اجدت واقع اولمشدر * یعنی صادقسین
ویاخود کوزل سویلدک الله جل ذکره اغزیکی یور مسون دیمك اولورکه ارادهٔ
حال طریقیله (لا اسقط الله اسنانك) دیو تفسیر اولنمشدر پس دیشلریکی حق تعالی
قرمسون وطاغتمسون دیمکدر باب اول ثلاثیدن ویا تفعیلدن مبالغه اولمق
دخی مرویدر نهی غائب صیغه سیله دعاءله در * پس بو ثمرهٔ اجابت خیر دعالریله
یوز سکسان ویا ایکیوز یکرمی * وبر روایتده دخی ایکیوز اوتوز یاشنه بالغ اولوب
بنه دیشلری متلاصق وصاف قالوب قطعا رخنه دار اولمامشدر وثمرات ابن حجه
اوائلنده صحیحیندن روایت اولندیکه حضرت حسان حقنده بیورلمشکه
لا فض فوك وابن حجر دخی اصابه ده معاویه بن معبدك ترجمه سنده کعب بن مالك
اشعارندن بر بیتی سمع نبوی یه رسیده اولدقده شکر الله قولك دیو دعا
بیورمشلر دیو تصریح ایلدی صلی الله علیه وعلی آله واصحابه (حاصلی) طبیعت

شعریه سلیقهٔ عربانه * وانتساب مزایای قرآنیه یه بهانه * برخاصهٔ ذیشان یکانه *
اولدیغی ظاهر ومسلمدرکه بو بابده تألیف مستقل ترتیبی ممکن اولمق مرتبه‌لری
آثار کثیره * وروایات وفیره وارد اولمشدر (لکن المرء عدو لما جهل) مفهومنجه
طبیعت شاعرانه‌یه مالک اولمیان حسود حقود عنود (یتبعهم الغاوون)
کریمه سنک ذیلنده اولان استثناسندن تجاهل ایدوب ارباب عرفانه انی وسیلهٔ
طعن ایلمشلردر (ولا تقف ما لیس لک به علم) پس اشعار ترکیه اکر هجویات
اولورسه سائر قبایح کلمات هجویات کبی مستهجن اولوب لکن نعوت والهیات
وترغیبات وترهیبات وبلکه مدایح مخلوقات دخی (من لم یشکر الناس لم یشکر الله)
دلالتیله نقشک مدحی نقاشنه راجع اولدیغی سببدن اعتبار اولوا الابصارده
حسن نیات ایله سخن مستحسن وکلام حسن اولمسی مالا کلامدر (فبأی حدیث
بعده یؤمنون) نعوذ بالله من قوم لا یشعرون * لفظ صوربدن ایدر معنی ظهور *
لفظدن معنایه سن ایله عبور * چونکه عارف صورته قیله نظر * معنی بی صورتدن
اول ادراک ایدر * بونجه صورتکیم تعین بولدیلر * جملهٔ الوان تزین بولدیلر *
جمله حیوان ونبات وهم جماد * عارفه مرآت حقدر قیل مراد * غافل اولنلر
بو رمزی آکلماز * عاشق حقه بو سر دردلنواز * جملهٔ عالم کتاب الله در * جمله اشیا
فصل وباب الله در * باطل اولان حقی کورمزای جوان * حق کر کدرکیم کوره
حقی عیان * بو مظاهر جمله آیات الآ ه * انلر ایله بیلنور اول پادشاه

* (تتمة الخاتمه) *

ابتداء عربی شعر انشاد ایدن حضرت ابو البشر آدم صفی الله علیه السلامدرکه
مرثیهٔ هابیلی کویا اولمشدر * لکن بعضیلر اول مرثیه بعد زمان لسان سریانیدن
تعریب ایله نظم اولندی دیدیلر * زیرا اقرب اینها اولندیغی اوزره ابتداء عربی لسان
حضرت اسمعیلدن ظاهر ومنتشر وعیان اولمشدر * وفصل الخطاب صاحبی
خواجه محمد پارسا علیه رضوان المولی تحریری اوزره ابتدا انشاد عربیه خضر
علیه السلامدر دیدی * وبعضیلر دخی قس بن ساعده دردیدیلر * ترتیب فن
عروض نیجه زمان صکره خلیل نحوی بنکدرکه دیمشلر * قد کان شعر الوری صحیحا
من قبل ان یولد الخلیل * اوائلتده شیخ علی دده نقلی اوزره ابتدا قصیدهٔ طویله
انشاد * واولا اول طور اوزره منظومه طرحنی ایجاد * ایدن صاحب معلقه
امرئ القیسدر اندن مقدم ادای مرام قاج بیت ایله تمام اولورسه فیصلنهاد اولورلر
ایدی * اندن مقدم اجداد ذوی الامجاد نبویه علیه التحیه‌دن عبد المطلب

جنابلری عهدنده انشاد قصائد * واشتغال نشائد اولنوب اشعار فصحا ومناظم
بلغا ایله آکوان مألوف اولمشیدی وفارسی شعری ابتدا نظم ایدن بهرام کوربن
یزدجرد دردیو تذکره دولتشاه آکاه ایدر * ابو سعد الادریسی وسعدنامه صاحبی
وسمعانی ومنینی شرح یمینیده بیان ایلدیکی اوزره رودکی دیمکله عریف شاعرکه
جعفر بن محمددر (الصبور ٣٢٩) تاریخنده رحلت ایلمشدر * ابتدا زبان فارسی
ولسان دری اوزره نظم وانشا واشعار اشعار ایدن اودرا ماعلی دده نقلی اوزره
شعر فارسی انشادی ومعمی ایجادی دخی ابو العباس مروزیدن رونما اولمشدر
اما ترکی شعرده دخی اختلاف واردر ابتدا قائلی برتلمش عجمی در دیدیلر لکن
حق بوکه طائفهٔ عجمدن ترکی شعری ابتدا ایسو یلمشدرکه توحید اوصافده بو بیت
آنکدر * قوچک بوینوزینی اکری قیلان سن * اوکوزقو یروغنی طوغری قیلان سن
وبعض تذکره لرده دخی سید نسیمی شیخ عماد الدین حلبی مرحومدر دیدیلر بو فقیر
دیرمکه شعر ترکی لغت جغتایدن تدریجی تربیه ایله صورت بولمسی ظاهردر پس
قائل معین اول بوالغز * لکن منظومهٔ لغت شریف رومده ابتدا صاحب مولد
نامدار شیخ سلیمان بن عوض پاشانک خدمتی اولدیغی محققدر حاصلی السنهٔ
کثیره ولغات وفیره بیننده لغت عربیه فایقه وفارسیهٔ دریه رایقه اولدقلری مصدق
وترکی فصیح مرکبدرکه قبوله الیقدر اول لسان اوزره کلام الحق زینت دیار روم
اولمسی مالا کلامدر (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد بعدد کل حرف جری به القلم
وبو اثر معتبرک عاجزانه خدمت شرحندن قرار واستراحت ایله قلم پریشان رقم *
مغتنم قدتم اولدیغنه (طلوع الختم) ١١٨٦ ودخی (هو الفوز العظیم) ١١٨٦
ترکیبلری تبرکا تاریخ وقوعیله قبولنه تفأل اولنمشدر * فلله الحمد اولا وآخرا *
وباطنا وظاهرا وعلی کل حال ونعمة
وقد وقع الفراغ فی آواخر شهر ربیع الاخر یوم السبت مع اذان الظهر بحمد الله
العلام والصلاة والسلام علی حبیبه خیر الانام وعلی آله واصوله وفروعه الکرام

(نظم)

جزى الله خيرا من تأمل صنعتى ... وقابل ما فيها من السهو بالعفو
واصلح ما اخطأت فيه بفضله ... وفطنته واستغفر الله من سهوى

(تاريخ عربى لشارحه)

حمدت الله قد انعم ووفق ... على اتمام شرحى وهو شاء
وصليت الرسول شافعالى ... وصحبا فى فلاحى ابتغاء

قبول المرتضى للشرح فالى
بتاريخ * على الختم جاء ١١٨٦

وكان تمام طبع هذا الكتاب وانطباعه وتصحيحه على نسخة مقابلة بمعرفة شارحه المحرر واطلاعه وذلك فى دار الطباعة الكائنة ببولاق الفاخره لاربع بقين من جمادى الاخره سنة خمسين وخمس ومائتين بعد الالف من هجرة من وصفه الله تعالى باكمل وصف صلى الله وسلم عليه وعلى آله الكرام واصحابه بدور

التمام

